

Załącznik nr 2
do uchwały nr DLIV/9784/2024
Zarządu Województwa Lubelskiego
z dnia 23 lutego 2024 r.

**Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych
Regionalnego Programu Operacyjnego
Województwa Lubelskiego
na lata 2014-2020**

Lublin, dnia 23 lutego 2024 r.

Spis treści

I. Ogólny opis RPO WL 2014-2020 oraz głównych warunków realizacji	5
I.1. Status RPO WL 2014-2020	5
I.2 Opis RPO WL 2014-2020	8
I.3 Zarys finansowania RPO WL 2014-2020	11
I.4 Opis systemu wyboru projektów	12
II. Opis poszczególnych osi priorytetowych RPO WL 2014-2020 oraz poszczególnych działań/ poddziałań	16
II.1. Oś Priorytetowa 1 Badania i innowacje	16
OPIS DZIAŁANIA 1.1 Regionalna infrastruktura badawczo – rozwojowa	16
OPIS DZIAŁANIA 1.2 Badania celowe	21
OPIS DZIAŁANIA 1.3 Infrastruktura badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach	28
OPIS DZIAŁANIA 1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań	31
OPIS DZIAŁANIA 1.5 Bon na innowacje	37
II.2 Oś priorytetowa 2 Cyfrowe Lubelskie	43
OPIS DZIAŁANIA 2.1 Cyfrowe Lubelskie	43
OPIS DZIAŁANIA 2.2 Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	51
II.3 Oś priorytetowa 3 Konkurencyjność przedsiębiorstw	59
OPIS DZIAŁANIA 3.1 Tereny inwestycyjne	59
OPIS DZIAŁANIA 3.2 Instrumenty kapitałowe	64
OPIS DZIAŁANIA 3.3 Przedsiębiorstwa odpryskowe	69
OPIS DZIAŁANIA 3.4 Dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku	73
OPIS DZIAŁANIA 3.5 Bon na doradztwo	78
OPIS DZIAŁANIA 3.6 Marketing gospodarczy	83
OPIS DZIAŁANIA 3.7 Wzrost konkurencyjności MŚP	87
OPIS DZIAŁANIA 3.8 Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	95
OPIS DZIAŁANIA 3.9 Udział w targach i misjach	101
OPIS DZIAŁANIA 3.10 Wzrost konkurencyjności MŚP dla ZIT miast subregionalnych	105
II.4 Oś priorytetowa 4 Energia przyjazna środowisku	105
OPIS DZIAŁANIA 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE	105
OPIS DZIAŁANIA 4.2 Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach	111
II.5 Oś priorytetowa 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	119
OPIS DZIAŁANIA 5.1 Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw	119
OPIS DZIAŁANIA 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego	125
OPIS DZIAŁANIA 5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego	134
OPIS DZIAŁANIA 5.4 Transport niskoemisyjny	141
OPIS DZIAŁANIA 5.5 Promocja niskoemisyjności	150
OPIS DZIAŁANIA 5.6 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	156
OPIS DZIAŁANIA 5.7 Transport niskoemisyjny dla ZIT miast subregionalnych	167

OPIS DZIAŁANIA 5.8 Efektywność energetyczna sektora publicznego dla ZIT miast subregionalnych	167
OPIS DZIAŁANIA 5.9 Promocja niskoemisyjności dla ZIT miast subregionalnych	167
II.6 Oś priorytetowa 6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów	168
OPIS DZIAŁANIA 6.1 Bezpieczeństwo ekologiczne	168
OPIS DZIAŁANIA 6.2 Mała retencja	171
OPIS DZIAŁANIA 6.3 Gospodarka odpadami	171
OPIS DZIAŁANIA 6.4 Gospodarka wodno-ściekowa	176
II.7 Oś priorytetowa 7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego	182
OPIS DZIAŁANIA 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne	182
OPIS DZIAŁANIA 7.2 Ochrona różnorodności przyrodniczej	190
OPIS DZIAŁANIA 7.3 Turystyka przyrodnicza	194
OPIS DZIAŁANIA 7.4 Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	199
II.8 Oś priorytetowa 8 Mobilność regionalna i ekologiczny transport	205
OPIS DZIAŁANIA 8.1 Regionalny układ transportowy	205
OPIS DZIAŁANIA 8.2 Lokalny układ transportowy	210
OPIS DZIAŁANIA 8.3 Transport kolejowy	215
OPIS DZIAŁANIA 8.4 Transport w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	220
II.9 Oś priorytetowa 9 Rynek pracy	226
OPIS DZIAŁANIA 9.1 Aktywizacja zawodowa	226
OPIS DZIAŁANIA 9.2 Aktywizacja zawodowa - projekty PUP	242
OPIS DZIAŁANIA 9.3 Rozwój przedsiębiorczości	251
OPIS DZIAŁANIA 9.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego	263
OPIS DZIAŁANIA 9.5 Aktywizacja zawodowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	273
OPIS DZIAŁANIA 9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	273
OPIS DZIAŁANIA 9.7 Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	284
II.10 Oś priorytetowa 10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian	295
OPIS DZIAŁANIA 10.1 Usługi rozwojowe dla MMŚP	295
OPIS DZIAŁANIA 10.2 Programy typu outplacement	304
OPIS DZIAŁANIA 10.3 Programy polityki zdrowotnej	312
OPIS DZIAŁANIA 10.4 Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	326
II.11 Oś priorytetowa 11 Włączenie społeczne	333
OPIS DZIAŁANIA 11.1 Aktywne włączenie	333
OPIS DZIAŁANIA 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne	347
OPIS DZIAŁANIA 11.3 Ekonomia społeczna	369
OPIS DZIAŁANIA 11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	390
OPIS DZIAŁANIA 11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	403

OPIS DZIAŁANIA 11.6 Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	421
II.12 Oś priorytetowa 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	427
OPIS DZIAŁANIA 12.1 Edukacja przedszkolna	427
OPIS DZIAŁANIA 12.2 Kształcenie ogólne	437
OPIS DZIAŁANIA 12.3 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych	455
OPIS DZIAŁANIA 12.4 Kształcenie zawodowe	462
OPIS DZIAŁANIA 12.5 Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	481
OPIS DZIAŁANIA 12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	492
OPIS DZIAŁANIA 12.7 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	507
II.13 Oś priorytetowa 13 Infrastruktura społeczna	508
OPIS DZIAŁANIA 13.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	508
OPIS DZIAŁANIA 13.2 Infrastruktura usług społecznych	514
OPIS DZIAŁANIA 13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich	522
OPIS DZIAŁANIA 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich	531
OPIS DZIAŁANIA 13.5 Infrastruktura przedszkolna	540
OPIS DZIAŁANIA 13.6 Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego	545
OPIS DZIAŁANIA 13.7 Infrastruktura szkolna	550
OPIS DZIAŁANIA 13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	555
II.14 Oś priorytetowa 14 Pomoc techniczna	564
OPIS DZIAŁANIA 14.1 Pomoc techniczna	564
II.15 Oś Priorytetowa 15 Odporne Lubelskie - zasoby REACT-EU dla Lubelskiego	569
OPIS DZIAŁANIA 15.1 Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie energetyki	569
OPIS DZIAŁANIA 15.2 Wsparcie sektora ochrony zdrowia	579
II.16 Oś Priorytetowa 16 Pomoc techniczna REACT-EU	586
OPIS DZIAŁANIA 16.1 Pomoc techniczna REACT-EU	586
III. Indykatory plan finansowy (wydatki kwalifikowalne w EUR)	590
IV. Wymiar terytorialny prowadzonej interwencji	610
A. Wymiar terytorialny - formy obligatoryjne	610
B. Wymiar terytorialny - formy fakultatywne	616
V. Wykaz najważniejszych dokumentów służących realizacji PO	618
VI. Spis skrótów	624
VII. Załączniki	625

I. Ogólny opis RPO WL 2014-2020 oraz głównych warunków realizacji

I.1. Status RPO WL 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020 (RPO WL 2014-2020) jest jednym z 16 regionalnych programów operacyjnych, które służyć mają realizacji Umowy Partnerstwa (UP) w zakresie polityki spójności. UP określa strategię Polski, priorytety i warunki efektywnego i skutecznego korzystania z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych w latach 2014-2020 w celu realizacji unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

RPO WL 2014-2020 został zaakceptowany przez Komisję Europejską (KE) decyzją nr C(2015) 887 z dnia 12 lutego 2015 r.¹ oraz przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 10 marca 2015 r.² Program poddany został następującym modyfikacjom:

1. przeglądowi wynikającemu przede wszystkim z aktualizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju tj. Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) oraz doświadczeń z dotychczasowego wdrażania Programu. Zmiany w Programie zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską na mocy Decyzji Wykonawczej Komisji Europejskiej nr C(2018) 3837 z dnia 12 czerwca 2018 r. *zmieniającej decyzję wykonawczą C(2015) 887 zatwierdzającą niektóre elementy programu operacyjnego „Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego” do wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” dla regionu Lubelskiego w Polsce.* Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął ujednolicony tekst Programu uchwałą nr CCLXXXVIII/5735/2018 z dnia 24 lipca 2018 r.
2. przeglądowi śródkresowemu w 2019 r. – zmiany w Programie zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską na mocy Decyzji Wykonawczej Komisji Europejskiej nr C(2020) 2066 z dnia 3.04.2020 r. *zmieniającej decyzję wykonawczą C(2015) 887 zatwierdzającą niektóre elementy programu operacyjnego „Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020” do wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” dla lubelskiego w Polsce.* Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął ujednolicony tekst Programu uchwałą nr CXXXV/2694/2020z dnia 16 kwietnia 2020 r.
3. modyfikacji w związku z koniecznością podjęcia odpowiednich działań na rzecz zdrowia i życia mieszkańców regionu w sytuacji zagrożenia epidemicznego i działań zmniejszających negatywne konsekwencje pandemii SARS-CoV-2, z uwzględnieniem zmian, które wynikają z bieżącego wdrażania Programu - zmiany w Programie zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską na mocy Decyzji Wykonawczej Komisji Europejskiej nr C(2020) 7378 z dnia 21.10.2020 r. *zmieniającej decyzję wykonawczą C(2015) 887 zatwierdzającą niektóre elementy programu operacyjnego „Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020” do wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” dla lubelskiego w Polsce.*

¹Decyzja Wykonawcza Komisji nr C(2015) 887 z dnia 12 lutego 2015 r. *przyjmująca niektóre elementy programu operacyjnego „Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020” do wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” dla regionu lubelskiego w Polsce.*

²Uchwała nr XXI/355/2015 Zarządu Województwa Lubelskiego z dnia 10 marca 2015 r. *w sprawie przyjęcia „Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020”.*

Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął ujednolicony tekst Programu uchwałą nr CCV/3743/2020 z dnia 10 listopada 2020 r.

4. modyfikacji w zakresie realokacji środków zaoszczędzonych i niewydatkowanych w Programie oraz zmian wartości docelowych wskaźników rzeczowych na 2023 r., a także wdrożenia mechanizmu czasowego podwyższenia poziomu dofinansowania unijnego do 100% we wnioskach o płatność certyfikowanych do KE na podstawie art. 25a(1) rozporządzenia ogólnego nr 1303/2013 - zmiany w Programie zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską na mocy Decyzji Wykonawczej Komisji Europejskiej nr C(2021) 2606 z dnia 12.04.2021 r. zmieniającej decyzję wykonawczą C(2015) 887 zatwierdzającą niektóre elementy programu operacyjnego „Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020” do wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” dla lubelskiego w Polsce. Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął ujednolicony tekst Programu uchwałą nr CCLVIII/4575/2021 z dnia 27 kwietnia 2021 r.
5. modyfikacji w zakresie wprowadzenia dodatkowych Osi Priorytetowych: 15 *Odporne Lubelskie – zasoby REACT-EU dla Lubelskiego* i 16 *Pomoc techniczna REACT-EU* wynikającego z uruchomienia instrumentu REACT-EU³, a także w zakresie realokacji środków zaoszczędzonych i niewydatkowanych w Programie oraz zmian wartości docelowych wskaźników rzeczowych - zmiany w Programie zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską na mocy Decyzji Wykonawczej Komisji Europejskiej nr C(2021) 9739 z dnia 22.12.2021 r. zmieniającej decyzję wykonawczą C(2015) 887 zatwierdzającą niektóre elementy programu operacyjnego „Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020” do wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” dla lubelskiego w Polsce. Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął ujednolicony tekst Programu uchwałą nr CCCXXVI/5742/2022 z dnia 4 stycznia 2022 r.
6. modyfikacji w zakresie implementacji środków z II transzy instrumentu REACT-EU, uwzględnienia wsparcia ze środków EFS i EFRR, skierowanego do osób uciekających do Polski z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę oraz realokacji środków zaoszczędzonych i niewydatkowanych w Programie, dokonanych nadkontraktacji, wprowadzenia zmian w zakresie wartości docelowych wskaźników rzeczowych na 2023 r. w następstwie uwzględnienia realokacji środków, a także analizy obecnego stopnia zaawansowania Programu - zmiany w Programie zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską na mocy Decyzji Wykonawczej Komisji Europejskiej nr C (2022) 5497 z dnia 26.07.2022 r. zmieniającej decyzję wykonawczą C(2015) 887 zatwierdzającą niektóre elementy programu operacyjnego „Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020” do wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” dla lubelskiego w Polsce. Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął ujednolicony tekst Programu uchwałą nr CCCLXXXV/6701/2022 z dnia 9 sierpnia 2022 r.

---

³REACT-EU (z ang. Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe) - zasoby dodatkowe, zapewnione jako wsparcie na rzecz odbudowy służącej spójności oraz terytoriom Europy. Zasoby REACT-EU są to zasoby pochodzące z Instrumentu Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy, zapewniające pomoc na wspieranie kryzysowych działań naprawczych w kontekście pandemii COVID-19 i jej skutków społecznych oraz przygotowanie do ekologicznej i cyfrowej odbudowy gospodarki zwiększającej jej odporność.

7. modyfikacji w związku z końcem okresu kwalifikowalności wydatków w perspektywie finansowej na lata 2014-2020 oraz koniecznością zapewnienia terminowego przygotowania zamknięcia programu, w RPO WL 2014 – 2020 (realokacje zaoszczędzonych i niewydatkowanych środków EFRR i EFS, a także realokacje wynikające z przeprowadzonych nadkontraktacji oraz aktualizacja wartości docelowych właściwych wskaźników rzeczowych – w następstwie uwzględnienia realokacji środków, a także analizy obecnego stopnia zaawansowania wdrażania Programu) - zmiany w Programie zostały zatwierdzone przez Komisję Europejską na mocy Decyzji Wykonawczej Komisji Europejskiej nr C(2023) 8240 z dnia 27.11.2023 r. zmieniającej decyzję wykonawczą C(2015) 887 zatwierdzającą niektóre elementy programu operacyjnego „Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020” do wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” dla lubelskiego w Polsce. Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął ujednolicony tekst Programu uchwałą nr DXXV/9250/2023 z dnia 1 grudnia 2023 r.

Z uwagi na ramowy charakter RPO WL 2014-2020, IZ RPO została zobowiązana na mocy art. 2 pkt 25 i art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020* (Dz. U. z 2020 r. poz. 818) do przygotowania dodatkowego dokumentu uszczegóławiającego jego zapisy. Dokumentem takim jest niniejszy Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014-2020 (SZOOP), zwany również Uszczegółowieniem. Stanowi on kompendium wiedzy dla potencjalnych beneficjentów Programu na temat typów i możliwości realizacji projektów w jego ramach. Zawarte w nim informacje dotyczące m.in. typów projektów możliwych do dofinansowania, kryteriów oraz zasad ich wyborów, a także listy potencjalnych beneficjentów, umożliwią prawidłowe przygotowanie projektu i wniosku o jego dofinansowanie.

SZOOP został opracowany zgodnie z Wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 30 stycznia 2015 r. w zakresie szczegółowego opisu osi priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020, które powstały w celu zapewnienia jednolitych warunków przygotowania i przyjmowania SZOOP.

Dokument składa się z części ogólnej, która zawiera informacje z zakresu interwencji oraz podstawowych zasad realizacji Programu przedstawionych w formie opisowej oraz części szczegółowej, zawierającej informacje nt. poszczególnych Osi Priorytetowych i Działań przedstawionych w formie tabelarycznej. SZOOP zawiera w szczególności informacje o rezultatach planowanej interwencji wyrażonych wskaźnikami, typach projektów i beneficjentów, planie finansowym i formach wsparcia oraz poziomach dofinansowania, a także kwestiach dotyczących pomocy publicznej.

Zgodnie z art. 2 pkt. 25 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020* za przygotowanie i przyjęcie SZOOP odpowiada Instytucja Zarządzająca programem operacyjnym, tj. w przypadku RPO WL 2014-2020 Zarząd Województwa Lubelskiego. W zakresie kryteriów wyboru projektów, które zawarte są w załączniku do SZOOP, dokument ten zatwierdzany jest przez Komitet Monitorujący, o którym mowa w art. 47 rozporządzenia ramowego⁴. Projekt SZOOP lub jego zmian

⁴**Rozporządzenie ramowe** tj. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

jest przekazywany przez IZ do zaopiniowania przez IK UP pod kątem zgodności z UP i wytycznymi ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, obowiązującymi w okresie realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.

Instytucja Zarządzająca podaje do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej (www.rpo.lubelskie.pl) oraz na portalu⁵ (www.funduszeuropejskie.gov.pl) szczegółowy opis osi priorytetowych programu operacyjnego oraz jego zmiany, a także termin, od którego szczegółowy opis osi priorytetowych programu operacyjnego oraz jego zmiany są stosowane.

I.2 Opis RPO WL 2014-2020

Celem RPO WL 2014-2020 jest podniesienie konkurencyjności regionu w oparciu o wewnętrzne potencjały, sprzyjające zwiększeniu spójności społecznej i terytorialnej. Cel Programu jest spójny ze strategicznymi celami rozwoju regionu lubelskiego, określonymi w *Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020* (z perspektywą do 2030 r.)⁶. Ponadto, dokumentem kierującym interwencją RPO WL 2014-2020 w zakresie badań i innowacji jest *Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku*⁷, wyznaczająca m.in. inteligentne specjalizacje regionalne i priorytety polityki innowacyjnej.

Planowana interwencja RPO WL 2014-2020 wpisuje się w główne cele określone w Umowie Partnerstwa, Strategii Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK 2020), Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia Fala nowoczesności (DSRK), Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Strategii rozwoju społeczno - gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020 i pozostałych 8 zintegrowanych strategiach, Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). Zakłada ona likwidację najważniejszych luk warunkujących rozwój województwa, występujących w zakresie infrastruktury (w szczególności transportowej oraz wykorzystania OZE), wspierając jednocześnie innowacyjność i konkurencyjność gospodarki oraz wzmacniając aktywność zawodową społeczeństwa. Działania podjęte w ramach RPO WL 2014-2020 przyczynią się także do dalszego wdrażania Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego (SUE RMB).

Zakres wsparcia w ramach RPO WL 2014 - 2020 wpisuje się w 10 celów tematycznych (CT) i w wybrane priorytety inwestycyjne (PI) polityki spójności, wyznaczone na poziomie całej UE w pakiecie rozporządzeń dotyczących perspektywy 2014-2020. Transpozycja priorytetów inwestycyjnych na działania RPO WL 2014-2020 została przedstawiona w Załączniku do SZOOP.

Realizacja Programu będzie przebiegała poprzez wdrażanie 16 osi priorytetowych: 11 współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) (w tym oś dotycząca pomocy technicznej REACT-EU) oraz 5 (w tym oś dotycząca pomocy technicznej) z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Wsparcie w ramach poszczególnych Osi Priorytetowych zostało zaplanowane w następujący sposób.

W ramach Osi 1 *Badania i innowacje* (CT 1) interwencja (zgodna z Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku) będzie skierowana na pobudzenie aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw poprzez inwestycje w infrastrukturę niezbędną do prowadzenia prac

⁵ Tj. portal internetowy, o którym mowa w art. 115 ust. 1 lit. b rozporządzenia ogólnego - www.funduszeuropejskie.gov.pl.

⁶ Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.) przyjęta uchwałą nr XXXIV/559/2013 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 24 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)”.

⁷ Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku przyjęta uchwałą nr XLIX/794/2014 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 31 października 2014 r. w sprawie przyjęcia Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku.

badawczo-rozwojowych oraz wdrażanie instrumentów zachęcających do współpracy przedsiębiorstw i jednostek badawczo-rozwojowych.

Wsparcie finansowe w ramach Osi 2 *Cyfrowe Lubelskie* (CT 2) kierowane będzie na działania zwiększające dostęp do informacji w postaci cyfrowej oraz powszechność e-usług publicznych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (np. systemy informacji przestrzennej, digitalizacja zbiorów, inteligentne systemy zarządzania).

W Osi 3 *Konkurencyjność przedsiębiorstw* (CT 3) przewiduje się wsparcie dla przedsiębiorstw tworzących nowe produkty i usługi (w tym oparte na TIK), rozszerzających działalność poza rynek lokalny oraz nawiązujących współpracę (w tym w ramach klastrów) w celu zwiększenia swojej pozycji konkurencyjnej. Interwencja skierowana będzie również na tworzenie odpowiedniego klimatu dla rozwijania działalności gospodarczej, w tym: tworzenia terenów inwestycyjnych, zwiększenia dostępu do profesjonalnych usług i fachowej wiedzy oraz promocji gospodarczej na rynkach krajowych i międzynarodowych. Ze względu na przyjęte założenia strategiczne ważnym aspektem kierowanego wsparcia będą regionalne inteligentne specjalizacje.

W Osi 4 *Energia przyjazna środowisku* (CT4) wsparcie ukierunkowane zostało na rozwój energetyki wykorzystującej OZE w wielu wymiarach (produkcja energii i efektywna jej dystrybucja, wsparcie przedsiębiorstw działających w sferze obsługi sektora OZE, zwiększenie stopnia wykorzystania energii pierwotnej, wykorzystanie OZE w celu zmniejszania zużycia paliw konwencjonalnych i ograniczenia tzw. niskiej emisji).

W ramach Osi 5 *Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna* (CT 4) zaplanowano wsparcie dla inwestycji związanych z wdrażaniem strategii niskoemisyjnych. Będą to inwestycje, mające na celu ograniczenie zużycia zasobów i energii w sektorze produkcyjnym, a także poprawę efektywności energetycznej budynków. Ponadto wspierane będą działania przyczyniające się do rozwoju przyjaznych dla środowiska i bezemisyjnych/niskoemisyjnych zintegrowanych systemów transportu miejskiego.

Interwencja w ramach Osi 6 *Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów* (CT 5 i 6) będzie dotyczyła zapewnienia odpowiedniego sprzętu dla właściwych służb. Wsparcie finansowe kierowane będzie również na porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej (zgodnie z tzw. dyrektywą ściekową)⁸. W odniesieniu do gospodarki odpadami wsparcie zostanie skierowane na dokończenie tworzenia sprawnego systemu zagospodarowania odpadów w oparciu o instalacje regionalne, wdrażanie technologii odzysku, a także likwidację zagrożeń wynikających ze składowania odpadów oraz rekultywacji wysypisk.

Działania realizowane w ramach Osi 7 *Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego* (CT 6) będą służyły podnoszeniu świadomości ekologicznej oraz ochronie i przywróceniu właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków. Równoległe do przedsięwzięć ochrony przyrody wsparcie kierowane będzie na zachowanie zasobów kulturowych regionu i ich wykorzystanie w procesach rozwojowych. Interwencja obejmie ochronę zabytków oraz rozwój instytucji kultury.

Interwencja podejmowana w ramach Osi 8 *Mobilność regionalna i ekologiczny transport* (CT 7) skierowana zostanie na modernizację dróg tak, by zapewnić integrację regionalnego układu transportowego z krajowym systemem transportowym. Ważnym aspektem będzie uzupełnianie dotychczas realizowanych inwestycji na najważniejszych szlakach. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na zapewnienie dostępu do najważniejszych ośrodków gospodarczych oraz inwestycje w niskoemisyjny transport publiczny zwiększający mobilność mieszkańców. Inwestycje w transport kolejowy są zadaniem państwa, jednak dostrzegając wagę tej formy transportu część alokacji

⁸Dyrektywa Rady z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (91/271/EWG).

zostanie przekazana na modernizację regionalnych linii kolejowych oraz zakup niskoemisyjnego taboru kolejowego.

Wsparcie w ramach Osi 9 *Rynek pracy* (CT 8) skierowane będzie do osób bezrobotnych, poszukujących pracy i nieaktywnych zawodowo (w szczególności do osób, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy), jak również imigrantów, reemigrantów, osób odchodzących z rolnictwa oraz osób pracujących poprzez działania aktywizacji zawodowej, rozwój przedsiębiorczości, wsparcie usług w zakresie opieki nad dzieckiem do lat 3.

Wsparcie finansowe Osi 10 *Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian* (CT 8) kierowane będzie na poprawę kondycji przedsiębiorstw sektora MŚP oraz przystosowanie pracodawców i pracowników do koniecznych zmian związanych z globalnymi trendami.

Ze względu na rozległość problemów związanych z ubóstwem wynikających głównie z problemów rynku pracy, wsparcie RPO WL w ramach Osi 11 *Włączenie społeczne* (CT 9) kierowane będzie na zwiększenie integracji społecznej oraz poprawę dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, m.in. poprzez aktywizację społeczno-zawodową. Ponadto realizowane będą działania mające na celu zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług społecznych użyteczności publicznej i usług zdrowotnych jak również działania nakierowane na rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej w tym wzrost zatrudnialności w sektorze ekonomii społecznej.

Planowana w ramach Osi 12 *Edukacja, kwalifikacje i kompetencje* (CT 10) interwencja kierowana będzie na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci w wieku przedszkolnym. Ponadto planowane działania mają oddziaływać na poprawę jakości kształcenia i lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych, w tym w systemie kształcenia ustawicznego i zawodowego, co w konsekwencji stwarza realne szanse na płynne przejście z systemu edukacji na rynek pracy.

Interwencja RPO WL w ramach Osi 13 *Infrastruktura społeczna* (CT 9 i 10) będzie się skupiała na wybranych częściach infrastruktury zdrowia, usług społecznych, edukacji. Istotnym elementem interwencji będzie kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów (miejskich oraz wiejskich), podporządkowana celom społecznym, w ramach której przewiduje się także wsparcie przedsiębiorstw społecznych.

Wsparcie finansowe w ramach Osi 15 *Odporne Lubelskie – zasoby REACT-EU dla Lubelskiego* jest skierowane na finansowanie działań związanych z odpowiedzią na kryzys wywołany pandemią COVID-19 przede wszystkim poprzez realizację wsparcia przedsiębiorstw w obszarze OZE, efektywności energetycznej i termomodernizacji oraz w zakresie budowania silnego, dobrze zorganizowanego i odpornego systemu opieki zdrowotnej, dostosowanego do nowej sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wywołanej skutkami kryzysu wywołanego pandemią COVID-19.

Ponadto do właściwej realizacji RPO WL 2014 – 2020 przyczyni się interwencja w ramach Osi 14 *Pomoc Techniczna* oraz Osi 16 *Pomoc techniczna REACT-EU*, które zapewnią efektywne oraz zgodne z prawem i politykami wspólnotowymi wdrażanie RPO WL poprzez wsparcie instytucji uczestniczących w zarządzaniu i wdrażaniu.

W ramach wszystkich CT wykluczone jest wsparcie inwestycji w infrastrukturę instytucji opiekuńczo-pobytowych (rozumianych zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020, a w przypadku instytucji zdrowotnych – zgodnie z Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020) świadczących opiekę dla osób z niepełnosprawnościami, osób z problemami psychicznymi oraz dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej chyba że rozpoczęty w nich został proces przechodzenia z opieki zinstytucjonalizowanej do opieki świadczonej w społeczności lokalnej lub

proces ten zostanie rozpoczęty w okresie realizacji projektu. Zasada ta obowiązuje dla naborów ogłoszonych po wejściu w życie zmienionego Programu.

Ponadto, w ramach RPO WL 2014-2020 realizowane będą działania, które mają na celu ograniczenie negatywnych konsekwencji pandemii COVID-19.

W ramach RPO WL 2014 – 2020 realizowany będzie nowy instrument terytorialny tj. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT). ZIT w województwie lubelskim realizowany będzie na obszarze miasta Lublin i jego obszarze funkcjonalnym (w oparciu o art. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.) oraz w czterech miastach subregionalnych (Biała Podlaska, Chełm, Puławy, Zamość) jako Strategiczne Inwestycje Terytorialne (w oparciu o art. 36 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013).

Działania podejmowane w ramach RPO WL 2014 – 2020 będą komplementarne w stosunku do przedsięwzięć realizowanych w ramach innych programów krajowych: PO Inteligentny Rozwój, PO Wiedza Edukacja Rozwój, PO Infrastruktura i Środowisko, PO Polska Wschodnia, PO Polska Cyfrowa, Programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Z uwagi na ograniczone środki finansowe w stosunku do potrzeb regionu, w ramach RPO WL nie będą mogły zostać dofinansowane wszystkie inwestycje przyczyniające się do rozwoju województwa, lecz jedynie te, które będą najbardziej zgodne z założeniami Programu. Ponadto, zgodnie z zasadą dodatkowości wsparcie z funduszy polityki spójności na inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia nie zastępuje publicznych lub równoważnych wydatków strukturalnych państwa członkowskiego. Dlatego RPO WL nie należy traktować jako jedyne, ale jako jedno z wielu narzędzi, przyczyniających się do podniesienia konkurencyjności regionu, wzrostu gospodarczego oraz zwiększenia zatrudnienia.

IZ RPO zapewni przestrzeganie horyzontalnej zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, adekwatnie do unijnych wymogów polityki spójności, a także zasady równości szans płci, adekwatnie do unijnych wymogów polityki spójności, tym samym przyczyni się do wyrównywania szans kobiet i mężczyzn oraz zapobiegania dyskryminacji ze względu na płeć.

Co do zasady wydatki kwalifikują się do otrzymania wkładu z RPO WL 2014 - 2020, jeżeli zostały poniesione przez beneficjenta i zapłacone między dniem 1 stycznia 2014 r. a dniem 31 grudnia 2023 r. Obszarem realizacji programu jest województwo lubelskie, które jest zaliczone do regionów słabiej rozwiniętych.

I.3 Zarys finansowania RPO WL 2014-2020

Na realizację RPO WL 2014-2020 przeznaczono łączną kwotę środków UE (wraz ze środkami REACT-EU) oraz odpowiadającego im wkładu krajowego w wysokości 2 655,66 mln EUR.

Wkład środków UE w finansowanie Programu wynosi 2 261,94 mln EUR (z czego środki REACT-EU wynoszą prawie 31 mln EUR), co stanowi 85 % ogółu środków zaangażowanych w finansowanie Programu. Wkład środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi 1 603,40 mln EUR, zaś 627,56 mln EUR pochodzi ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz środków EFRR (w ramach REACT-EU prawie 31 mln EUR).

Szacunkowy poziom wkładu krajowego wyniesie 393,72 mln EUR. Wielkość krajowego wkładu publicznego dla RPO WL wyniesie 292 mln EUR, co stanowi 11,01 % ogółu środków

zaangażowanych w finansowanie Programu. Wielkość środków prywatnych zaangażowanych we współfinansowanie Programu została wstępnie oszacowana na poziomie 101,24 mln EUR, co stanowi 3,81 % ogółu środków zaangażowanych w finansowanie Programu.

Podział środków EFRR oraz EFS na poszczególne Osi Priorytetowe, jak również odpowiadający im wkład krajowy zawarty jest w Rozdziale III *Indykatorywny plan finansowy (wydatki kwalifikowalne w EUR)*.

Podział środków w ramach Programu uwzględnia wymagane w regulacjach UE dla polityki spójności poziomy koncentracji tematycznej (tzw. ring-fencing):

- na wsparcie innowacji, prac B+R, wzmocnienie przedsiębiorstw, e-usługi, jak też działania z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej i wykorzystania OZE (tj. CT 1, 2, 3, 4) przeznaczonych będzie minimum 54,5% środków EFRR z Programu,
- na działania z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej i wykorzystania OZE (tj. CT 4) skierowanych będzie minimum 25% środków EFRR z Programu,
- na promowanie włączenia społecznego i walkę z ubóstwem (CT 9) – minimum 25% środków EFS z Programu,
- minimum 70% środków EFS z Programu będzie przeznaczane na pięć priorytetów inwestycyjnych w ramach CT 8, 9, 10 (PI 8i, 8iii, 9i, 9iv, 10iv).

Podstawę certyfikacji środków w ramach Programu stanowią całkowite wydatki kwalifikowalne. W związku z powyższym wkład UE w finansowaniu projektu wyliczany jest w odniesieniu do kwalifikowalnego wkładu krajowego (krajowe środki publiczne + krajowe środki prywatne).

W ramach RPO WL przewidziane jest bezzwrotne finansowanie projektów w formie zaliczki/refundacji, finansowanie zwrotne za pośrednictwem instrumentów finansowych oraz finansowanie w formie pomocy zwrotnej.

Zasada cross-finansingu, będzie miała zastosowanie w przypadku Osi Priorytetowej 2 *Cyfrowe Lubelskie*, Osi Priorytetowej 9 *Rynek Pracy*, Osi Priorytetowej 10 *Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian*, Osi Priorytetowej 11 *Włączenie społeczne*, Osi Priorytetowej 12 *Edukacja, kwalifikacje i kompetencje* oraz Osi Priorytetowej 13 *Infrastruktura społeczna*. Oznacza to, że część wydatków kwalifikujących się do wsparcia w ramach środków jednego Funduszu finansowana będzie przy wykorzystaniu środków drugiego Funduszu.

1.4 Opis systemu wyboru projektów

Procedury wyboru i zatwierdzenia projektów w ramach RPO WL 2014-2020 opracowywane są zgodnie z zapisami rozporządzenia ramowego oraz ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. *o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*, zwanej w tym podrozdziale *ustawą*, a także *Wytycznymi w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020*.

Zgodnie z art. 37 ust. 1 ustawy właściwa instytucja⁹ przeprowadza wybór projektów do dofinansowania w sposób przejrzysty, rzetelny i bezstronny oraz zapewnia wnioskodawcom równy dostęp do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów do dofinansowania.

⁹ Część zadań związanych z wyborem projektów w ramach RPO WL, zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy została powierzona Instytucjom Pośredniczącym. Przez właściwą instytucję należy rozumieć – w zależności od Działania RPO WL 2014-2020 - IZ (tj. Departament

Złożone projekty podlegają ocenie pod względem spełnienia kryteriów wyboru projektów, zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący, zgodnych z warunkami określonymi w art. 125 ust. 3 lit. a rozporządzenia ramowego. Kryteria wyboru projektów w ramach RPO WL zamieszczone są w załączniku do SZOOP.

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy wybór projektów odbywa się w trybie konkursowym, poza-konkursowym lub w trybie konkurencyjnym, o którym mowa w art. 132, art. 140, art. 152, art. 169 i art. 208 ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych¹⁰. Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 3 kwietnia 2020 r. *o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020 r.*, projekty mające na celu ograniczenie wystąpienia negatywnych skutków pandemii COVID-19 mogą być wybierane do dofinansowania w trybie nadzwyczajnym.

Podstawowym trybem wyboru projektów jest tryb konkursowy. Odstępstwo od trybu konkursowego może mieć miejsce tylko w uzasadnionych przypadkach, które czynią tryb konkursowy nieefektywnym (w tym kosztowo) lub niemożliwym do zastosowania. Niecelowe lub nieefektywne zastosowanie trybu konkursowego ma miejsce w sytuacji, gdy zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 38 ust. 2 i 3 ustawy, dotyczące charakteru projektu oraz wnioskodawcy, który jest z góry znany.

W trybie konkursowym wniosek o dofinansowanie projektu jest składany w ramach konkursu organizowanego i przeprowadzanego przez właściwą instytucję (IZ, IP). Konkurs jest postępowaniem służącym wybraniu do dofinansowania projektów, które spełniły kryteria wyboru projektów i:

- 1) uzyskały wymaganą liczbę punktów albo
- 2) uzyskały kolejno największą liczbę punktów, w przypadku gdy kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w konkursie nie wystarcza na objęcie dofinansowaniem wszystkich projektów, o których mowa w pkt 1.

Właściwa instytucja podaje do publicznej wiadomości, w szczególności na swojej stronie internetowej oraz na portalu, ogłoszenie o konkursie, co najmniej 30 dni przed planowanym rozpoczęciem naboru wniosków o dofinansowanie projektu. Właściwa instytucja przeprowadza konkurs na podstawie określonego przez siebie regulaminu. Termin składania wniosków o dofinansowanie projektu nie może być krótszy niż 7 dni, licząc od dnia rozpoczęcia naboru wniosków o dofinansowanie projektu.

Oceny spełnienia kryteriów wyboru projektów przez projekty uczestniczące w konkursie dokonuje Komisja Oceny Projektów (KOP), powoływana przez właściwą instytucję.

Projekt podlega ocenie pod względem spełnienia kryteriów wyboru projektów, zatwierdzonych przez komitet monitorujący, zgodnych z warunkami określonymi w art. 125 ust. 3 lit. a rozporządzenia ramowego. KOP przygotowuje listę ocenionych projektów, zawierającą przyznane oceny, wskazując projekty, o których mowa w art. 39 ust. 2. Właściwa instytucja, zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy rozstrzyga konkurs, zatwierdzając ww. listę projektów. Po rozstrzygnięciu konkursu właściwa instytucja zamieszcza na swojej stronie internetowej oraz na portalu listę projektów wybranych do dofinansowania wyłącznie na podstawie spełnienia kryteriów wyboru projektów albo listę projektów, które uzyskały wymaganą liczbę punktów, z wyróżnieniem projektów wybranych do dofinansowania.

Wdrażania EFRR lub Departament Wdrażania EFS UMWL) lub IP (Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie, Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie lub Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)). Przy każdym Działaniu RPO WL 2014 – 2020 każdorazowo wskazano podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów.

¹⁰ W trybie, o którym w art. 132, art. 140, art. 152, art. 169 i art. 208 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – *Prawo zamówień publicznych*, mogą być wybierane wyłącznie projekty realizowane w ramach instrumentów finansowych.

Zastosowanie pozakonkursowego trybu wyboru projektów może mieć miejsce tylko przy zaistnieniu łącznie dwóch okoliczności, o których mowa w art. 38 ust. 2 i 3 ustawy:

- wnioskodawcą danego projektu, ze względu na jego charakter lub cel, może być wyłącznie podmiot jednoznacznie określony przed złożeniem wniosku o dofinansowanie;
- dany projekt ma strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju lub regionu, lub obszaru objętego realizacją ZIT, lub dotyczy realizacji zadań publicznych.

Tryb pozakonkursowy będzie jedynym trybem wyboru projektów w ramach pomocy technicznej, ze względu na fakt, że wnioskodawcami tych projektów będą jednoznacznie określone podmioty realizujące zadania publiczne, polegające na wypełnianiu obowiązków wynikających z ustawy.

Tryb pozakonkursowy będzie także jednym z trybów wyboru dla projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, ze względu na jednoznacznie określony podmiot oraz zakres realizacji zadań publicznych opisanych w RPO WL 2014 – 2020, tj.:

- projekty realizowane przez powiatowe urzędy pracy dotyczące wsparcia osób bezrobotnych -Działanie 9.2,
- projekty realizowane przez gminy z obszaru województwa lubelskiego dotyczące przedsięwzięć zwiększających dostęp do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 realizowanych przez gminy tj. tworzenia instytucjonalnych form opieki nad dziećmi do 3 roku życia (w ramach Działanie 9.4 oraz 9.7),
- projekty realizowane przez jednostki pomocy społecznej dot. kompleksowego działania aktywizacji i integracji społecznej i zawodowej bezrobotnych klientów ośrodków pomocy społecznej – w ramach Działania 11.1 (tryb pozakonkursowy zastosowany zostanie w przypadku jednostek pomocy społecznej (OPS/PCPR) realizujących kompleksowe działania aktywizacji i integracji społecznej i zawodowej klientów ośrodków pomocy społecznej (zgodnie ze schematem określonym w wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie włączenia społecznego),
- projekty dotyczące koordynacji obszaru ekonomii społecznej w regionie realizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie (w ramach Działania 11.3),
- projekty w zakresie programów pomocy stypendialnej dla uczniów zdolnych realizowane przez właściwe komórki organizacyjne Instytucji Zarządzającej RPO WL (w ramach Działania 12.2),
- projekty w zakresie programów pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie przedmiotów zawodowych realizowane przez właściwe komórki organizacyjne Instytucji Zarządzającej RPO WL (w ramach Działania 12.4),
- projekty dotyczące kształcenia zawodowego w formach szkolnych (typ projektu nr 1, z wyłączeniem programu pomocy stypendialnej) realizowane przez organy prowadzące szkół i placówek realizujących kształcenie zawodowe (w ramach Działania 12.4).

W trybie pozakonkursowym będą realizowane projekty zidentyfikowane w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014 – 2020, które będą współfinansowane ze środków EFRR.

Ponadto, w trybie pozakonkursowym będzie realizowana część projektów zgłoszonych w dokumencie pn. „*Przedsięwzięcia o priorytetowym znaczeniu dla realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020(z perspektywą do 2030r.)*”, które będą współfinansowane ze środków EFRR. Projekty umieszczone w tym dokumencie po przejściu tzw. procedury negocjacyjno-uzgodnieniowej prowadzonej przez IZ RPO będą mogły uzyskać status tzw.

projektu strategicznego, który w zależności od wyników ww. procedury będzie mógł być realizowany w trybie pozakonkursowym. Procedura negocjacyjno – uzgodnieniowa jest identyfikacją projektu w rozumieniu art. 48 ust. 3 ustawy. IZ RPO nie przewiduje organizacji bezpośredniego naboru na projekty strategiczne realizowane w trybie pozakonkursowym.

Tryb konkurencyjny, o którym mowa w art. 132, art. 140, art. 152, art. 169 i art. 208 ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych znajdzie zastosowanie dla identyfikacji projektów z zakresu instrumentów finansowych (współfinansowanych zarówno ze środków EFRR, jak i EFS) wdrażanych przez podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013. Podmiot ten będzie musiał spełnić kryteria wymienione w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. *uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.*

Instytucja zarządzająca zamieszcza w załącznikach do SZOOP informację o zidentyfikowanym projekcie oraz o podmiocie, który będzie jego wnioskodawcą (dotyczy to projektów pozakonkursowych opisanych powyżej, z wyłączeniem projektów pomocy technicznej). Właściwa instytucja wybiera do dofinansowania projekt, który spełnił kryteria wyboru projektów albo spełnił kryteria wyboru projektów i uzyskał wymaganą liczbę punktów. Właściwa instytucja zamieszcza na swojej stronie internetowej oraz na portalu informację o projekcie wybranym do dofinansowania.

II. Opis poszczególnych osi priorytetowych RPO WL 2014-2020 oraz poszczególnych działań/ poddziałań

II.1. Oś Priorytetowa 1 Badania i innowacje

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 1 *Badania i innowacje*

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększone urynkowanie działalności badawczo-rozwojowej

Cel szczegółowy 2: Zwiększona aktywność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw

3. Charakter Osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	50 041 250
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 1.1 Regionalna infrastruktura badawczo – rozwojowa

OPIS DZIAŁANIA 1.1 <i>Regionalna infrastruktura badawczo – rozwojowa</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Regionalna infrastruktura badawczo – rozwojowa</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Celem szczegółowym Działania jest wzrost aktywności sektora B+R w strategicznych dla regionu dziedzinach gospodarki, stworzenie wysokiej jakości infrastruktury naukowo - badawczej oraz zwiększenie powiązań pomiędzy sektorem nauki a przedsiębiorstwami, co konsekwentnie przełoży się na wzrost nakładów na B+R w relacji do PKB.</p> <p>Interwencje w ramach Działania mają za zadanie realizację celów zaprojektowanych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do roku 2020, a w szczególności odnoszą się do zwiększenia efektywności wykorzystania infrastruktury naukowo-badawczej do prowadzenia i komercjalizacji badań w dziedzinach związanych z inteligentnymi specjalizacjami regionu.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej(CI25). 2. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne w projekty w zakresie innowacji lub badań i rozwoju (CI27). 3. Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartej infrastruktury badawczej. 4. Liczba nowych naukowców we wspieranych jednostkach(CI24). 5. Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba jednostek naukowych ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R. 2. Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury naukowo – badawczej. 3. Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi(CI26).

	4. Liczba wspartych laboratoriów badawczych.
10. Typy projektów	Wsparcie rozwoju infrastruktury badawczo-rozwojowej jednostek naukowych prowadzących działalność gospodarczą, w tym zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych niezbędnych do świadczenia usług badawczo-rozwojowych na rzecz przedsiębiorstw. Możliwość współfinansowania infrastruktury B+R musi być powiązana z mechanizmem skutecznej komercjalizacji. Dodatkowo dofinansowany projekt musi być realizowany na terenie województwa lubelskiego. Zakresem wsparcia nie będą objęte konkretne badania celowe.
11. Typ beneficjenta	– Jednostki naukowe ¹¹ Dopuszcza się możliwość współpracy jednostek naukowych z przedsiębiorcami, innymi jednostkami naukowymi, szkołami wyższymi.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 2 353 053
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne. <i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Mapa projektów, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie	Tryb konkursowy

¹¹Na potrzeby Działania przez jednostki naukowe należy rozumieć podmioty, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668 z późn. zm.) prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.

<p>podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. W ramach Działania 1.1 możliwe będzie wsparcie przedsięwzięć z zakresu infrastruktury B+R, spełniających następujące warunki: <ul style="list-style-type: none"> – zgodność przedsięwzięcia z Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r., – uwzględnienie przedsięwzięcia w Kontrakcie Terytorialnym, – wsparcie stworzenia/doposażenia infrastruktury B+R w jednostkach naukowych możliwe jest wyłącznie w przypadku, gdy infrastruktura ta stanowi element dopełniający istniejące zasoby, w tym powstałe w ramach wsparcia udzielonego w ramach perspektywy 2007-2013, – powstała w wyniku przedsięwzięcia infrastruktura B+R będzie dostępna dla podmiotów/osób spoza jednostki otrzymującej wsparcie, – finansowanie infrastruktury TIK w jednostkach naukowych jest możliwe tylko wówczas, gdy infrastruktura ta jest niezbędna do realizacji projektu badawczo-rozwojowego, – przedsięwzięcie w zakresie infrastruktury B+R służy realizacji wskazanych w projekcie badań (konieczne jest przedstawienie opisu prac B+R, których realizacji będzie służyła dofinansowywana infrastruktura oraz opisu ich zastosowania w gospodarce), – konieczność określenia wskaźnika odnoszącego się do osiągnięcia przychodów z działalności komercyjnej prowadzonej przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej. Wartość wskaźnika powinna zostać osiągnięta na koniec okresu kwalifikowalności lub trwałości projektu, nie później jednak niż na moment złożenia dokumentów zamknięcia Programu. W przypadku braku osiągnięcia wskaźnika na projekt zostaną nałożone konsekwencje finansowe. 3. Preferowane będą projekty realizowane w kooperacji i uzupełniające istniejące zasoby oraz projekty współfinansowane ze źródeł prywatnych. 4. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 5. Część gospodarcza projektu powinna stanowić powyżej 20% całkowitej rocznej wydajności infrastruktury. Wnioskodawca powinien określić strukturę wykorzystania infrastruktury na cele gospodarcze i

	<p>niegospodarcze, i na tej podstawie określić jaka część projektu ma charakter gospodarczy.</p> <p>6. W przypadku gdy projekt realizowany jest bez wkładu finansowego przedsiębiorcy wnioskodawca wnosi wkład własny na poziomie co najmniej 50% wydatków kwalifikowalnych związanych z częścią gospodarczą (pochodzący ze środków z własnej działalności gospodarczej Wnioskodawcy lub środków prywatnych pochodzących w szczególności z kredytu komercyjnego), w tym jednocześnie obligatoryjny jest wkład finansowy wnioskodawcy na poziomie nie mniejszym niż 2,5% wydatków kwalifikowanych w ramach projektu.</p> <p>7. W przypadku gdy wkład przedsiębiorstwa w finansowaniu wydatków kwalifikowalnych będzie stanowił co najmniej 10% wnioskodawca wnosi wkład własny stanowiący różnicę do poziomu minimum 50% wydatków kwalifikowalnych w zakresie części gospodarczej.</p> <p>8. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytocznymi</i>.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	<p>Stawki ryczałtowe (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. oraz Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/1516 z dnia 10 czerwca 2015 r. ustanawiającego, na mocy rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady, stawki zryczałtowane dla operacji finansowanych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w sektorze badań, rozwoju i innowacji).</p> <p>Zakłada się zastosowanie stawki ryczałtowej 20%.</p>
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna)	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 16 czerwca 2016 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę badawczą w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 26 Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę badawczą Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17</p>

lub krajowa podstawa prawna)	<p>czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<p>W przypadku projektów dotyczących infrastruktury służącej wyłącznie działalności gospodarczej: 50% zgodnie z programem pomocy publicznej</p> <p>W przypadku projektów dotyczących infrastruktury służącej działalności gospodarczej i niegospodarczej:</p> <p>Działalność gospodarcza - 50% zgodnie z programem pomocy publicznej</p> <p>Działalność niegospodarcza – 85%</p> <p>Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85%</p> <p>Projekty generujące dochód: poziom dofinansowania pomniejszony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.</p>
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<p>W przypadku projektów dotyczących infrastruktury służącej wyłącznie działalności gospodarczej: 50% zgodnie z programem pomocy publicznej</p> <p>W przypadku projektów dotyczących infrastruktury służącej działalności gospodarczej i niegospodarczej: Działalność gospodarcza - 50% zgodnie z programem pomocy publicznej</p> <p>Działalność niegospodarcza – 85%</p> <p>Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85%</p> <p>Projekty generujące dochód: poziom dofinansowania pomniejszony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.</p>
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<p>50% w przypadku objęcia projektu/części projektu programem pomocy publicznej</p> <p>15% - dla części projektu nieobjętej programem pomocy publicznej</p> <p>Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15%</p> <p>Projekty generujące dochód: wkład własny powiększony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.</p>
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	<p>Minimalna wartość projektu: 400 000,00 PLN</p> <p>Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych</p>
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych	<p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 400 000,00 PLN</p> <p>Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych</p>

projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 1.2 Badania celowe

OPIS DZIAŁANIA 1.2 <i>Badania celowe</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Badania celowe</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest zwiększenie udziału sektora przedsiębiorstw w ogólnej wartości nakładów na działalność badawczo-rozwojową w regionie oraz zwiększenie skali wdrażanych innowacji przez przedsiębiorstwa z sektora MŚP prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego. Do najważniejszych barier wpływających na niską aktywność B+R przedsiębiorstw w regionie należy zaliczyć wysokie koszty innowacji, brak wykwalifikowanego personelu oraz ryzyko braku osiągnięcia założonego celu, które wynika ze specyfiki prowadzenia prac B+R. Istnieje zidentyfikowana potrzeba uruchomienia kompleksowego systemu wsparcia inwestycji ukierunkowanych na opracowanie nowych produktów/usług, procesów lub też wprowadzenie znaczących ulepszeń do istniejących produktów/usług, procesów. Oczekiwany rezultat tego typu przedsięwzięć jest wzrost innowacji wytwarzanych i wdrażanych w regionie przez przedsiębiorstwa. Interwencje w ramach Działania mają za zadanie realizację celów zaprojektowanych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do roku 2020.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba dokonanych zgłoszeń patentowych. 2. Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów. 3. Przychody ze sprzedaży licencji. 4. Liczba wprowadzonych innowacji produktowych. 5. Liczba wprowadzonych innowacji procesowych. 6. Przychód z wdrożonych wyników prac B+R. 7. Liczba wdrożonych wyników prac B+R.

<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI2). 3. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI6). 4. Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi (CI26). 5. Liczba przedsiębiorstw ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R. 6. Liczba realizowanych projektów B+R. 7. Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury naukowo-badawczej. 8. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac B+R. 9. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie wdrożenia wyników prac B+R. 10. Wartość dotacji na B+R w obszarze leczenia COVID-19 (leki) i szczepionek (CV5). 11. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje w związku z pandemią COVID-19.
<p>10. Typy projektów</p>	<p>Projekty polegające na opracowaniu nowych produktów/usług, procesów lub też wprowadzeniu znaczących ulepszeń do istniejących produktów/usług, procesów. Wsparciem zostaną objęte koszty przeprowadzenia badań przemysłowych oraz eksperymentalnych prac rozwojowych¹², w tym m.in. koszty: aparatury, sprzętu, budynków i gruntów (w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu); koszty personelu zaangażowanego w projekt; koszty badań; wartości niematerialnych i prawnych, ekspertyz, analiz, usług doradczych świadczonych wyłącznie na potrzeby projektu¹³.</p> <p>Przewidziana pomoc będzie miała charakter kompleksowy, obejmując interwencją również finansowanie linii pilotażowych oraz działania w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i przygotowania do pierwszej produkcji na bazie wyników prac B+R opracowanych przez przedsiębiorcę lub nabytych. Wsparcie obejmować będzie fazę badań przemysłowych oraz eksperymentalnych prac rozwojowych, w tym opracowanie prototypów, demonstracje, opracowanie projektów pilotażowych, testowanie i walidację nowych lub ulepszonych produktów, procesów lub usług w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania, których głównym celem jest dalsze udoskonalenie techniczne produktów, procesów lub usług, a ostateczny kształt zasadniczo nie jest jeszcze określony.</p> <p>Oddzielnym typem projektów będą projekty polegające na prowadzeniu eksperymentalnych prac rozwojowych, realizowane przez przedsiębiorstwa, w zakresie innowacyjnych technologii fotonicznych wpisujące się w Agendę Badawczą Wspólnego Przedsięwzięcia Województwa Lubelskiego oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju pn. Lubelska Wyżyna Technologii Fotonicznych. Ponadto w ramach tego typu projektu, w przypadku mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw,</p>

¹² Definicja badań przemysłowych i eksperymentalnych prac rozwojowych zawarta jest w art. 2 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

¹³ Zgodnie z art. 25 ust. 3 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.

	<p>dopuszczalna jest realizacja projektu, którego elementem będzie wdrożenie wyników prac B+R (tzw. komponent wdrożeniowy) – inwestycje w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne niezbędne do wdrożenia do działalności własnej przedsiębiorstwa wyników prac B+R powstałych na skutek realizacji eksperymentalnych prac rozwojowych. Jednocześnie, co do zasady, tego typu wsparcie będzie ukierunkowane na projekty służące pogłębieniu współpracy na linii KIS-RIS.</p> <p>Wsparcie kierowane jest do wszystkich typów projektów, przy czym możliwe jest organizowanie naborów dedykowanych dla konkretnego typu projektów określonego w Regulaminie danego konkursu.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	<p>– Przedsiębiorstwa¹⁴</p> <p>Dopuszcza się możliwość współpracy przedsiębiorstw z innymi przedsiębiorstwami (zgodnie z art. 33 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020), organizacjami pozarządowymi (prowadzącymi działalność w zakresie zbieżnym z projektem), jednostkami naukowymi, szkołami wyższymi.</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 25 922 937
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych,

¹⁴Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), duże przedsiębiorstwa.

	<ul style="list-style-type: none"> – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. Projekty muszą być zgodne z Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 (w oparciu o indykatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego- nie dotyczy projektów realizowanych przez przedsiębiorstwa, w zakresie innowacyjnych technologii fotonicznych wpisujących się w Agendę Badawczą Wspólnego Przedsięwzięcia Województwa Lubelskiego oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju pn. Lubelska Wyżyna Technologii Fotonicznych). 3. Wsparcie w ramach Działania nie obejmuje wdrożenia wyników badań do masowej produkcji czy komercyjnej sprzedaży (nie dotyczy projektów obejmujących komponent wdrożeniowy). 4. Wsparcie dużych przedsiębiorstw możliwe jest wyłącznie pod warunkiem zapewnienia konkretnych efektów dyfuzji działalności B+R w regionie oraz zagwarantowania współpracy z MŚP i jednostkami naukowymi. Ponadto wsparcie finansowe z funduszy udzielone dużemu przedsiębiorcy nie może spowodować znacznej utraty miejsc pracy w istniejących lokalizacjach na terytorium Unii Europejskiej. 5. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. 6. W przypadku udzielania pomocy de minimis wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 7. W przypadku projektów zawierających komponent wdrożeniowy wsparcie nie może być przeznaczone na budowę sieci szerokopasmowych. 8. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-</i>

	<p>2020, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytocznymi</i>.</p> <p>9. W ramach typu projektów, polegających na prowadzeniu eksperymentalnych prac rozwojowych, realizowanych przez przedsiębiorstwa, w zakresie innowacyjnych technologii fotonicznych w oparciu o Agendę Badawczą Wspólnego Przedsięwzięcia Województwa Lubelskiego oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju pn. Lubelska Wyżyna Technologii Fotonicznych wsparcie może być udzielone wyłącznie w obszarach określonych w ww. Agendzie Badawczej Wspólnego Przedsięwzięcia tj. w obszarze technologii dla cyfryzacji nowej generacji, technologii dedykowanych czujnikom światłowodowym, technologii dedykowanym innowacyjnym źródłom światła lub w obszarze wspólnym dla technologii horyzontalnych.</p> <p>10. Ponadto, w przypadku typu projektów, polegających na prowadzeniu eksperymentalnych prac rozwojowych, realizowanych przez przedsiębiorstwa, w zakresie innowacyjnych technologii fotonicznych w oparciu o Agendę Badawczą Wspólnego Przedsięwzięcia Województwa Lubelskiego oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju pn. Lubelska Wyżyna Technologii Fotonicznych dodatkowo premiovane będą projekty realizowane przez przedsiębiorstwa, które zrealizowały (jako pojedynczy podmiot lub członek konsorcjum) jakikolwiek projekt finansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, działające na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz. U. z 2018 r. poz. 1249 z późn. zm).</p> <p>11. W przypadku projektów, których elementem jest wdrożenie wyników prac B+R komponent wdrożeniowy może stanowić maksymalnie 40% wydatków kwalifikowalnych w projekcie.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Przewiduje się zastosowanie uproszczonych form rozliczania wydatków – stawki ryczałtowe dla kosztów pośrednich. W ramach Działania przewiduje się system zaliczkowy.</p>

<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy publicznej przeznaczonej na prowadzenie badań przemysłowych oraz eksperymentalnych prac rozwojowych zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na badania podstawowe, badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe oraz studia wykonalności w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 25 <i>Pomoc na projekty badawczo-rozwojowe</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Do pomocy publicznej przeznaczonej na wdrożenie wyników prac B+R zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 14 <i>Regionalna pomoc inwestycyjna</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy de minimis, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>Badania przemysłowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mikro-, małe przedsiębiorstwa: 80 % – Średnie przedsiębiorstwa: 75 % – Duże przedsiębiorstwa: 65 % <p>Eksperymentalne prace rozwojowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mikro-, małe przedsiębiorstwa: 60% – Średnie przedsiębiorstwa: 50% – Duże przedsiębiorstwa: 40 % <p>Komponent wdrożeniowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mikro-, małe przedsiębiorstwa: 70 % – Średnie przedsiębiorstwa: 60 %
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne)</p>	<p>Badania przemysłowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mikro-, małe przedsiębiorstwa: 80 % – Średnie przedsiębiorstwa: 75 % – Duże przedsiębiorstwa: 65 % <p>Eksperymentalne prace rozwojowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mikro-, małe przedsiębiorstwa: 60%

współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Średnie przedsiębiorstwa: 50% – Duże przedsiębiorstwa: 40 % <p>Komponent wdrożeniowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mikro-, małe przedsiębiorstwa: 70 % – Średnie przedsiębiorstwa: 60 %
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<p>Badania przemysłowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mikro-, małe przedsiębiorstwa: 20 % – Średnie przedsiębiorstwa: 25 % – Duże przedsiębiorstwa: 35% <p>Eksperymentalne prace rozwojowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mikro-, małe przedsiębiorstwa: 40 % – Średnie przedsiębiorstwa: 50 % – Duże przedsiębiorstwa: 60 % <p>Komponent wdrożeniowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mikro-, małe przedsiębiorstwa: 30 % – Średnie przedsiębiorstwa: 40 %
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	<p>Minimalna wartość projektu: 80 000,00 PLN Maksymalna wartość projektu: 5 000 000,00 PLN</p>
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	<p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 80 000,00 PLN Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 5 000 000,00 PLN</p> <p>Minimalna kwota wsparcia: 20 000,00 PLN Maksymalna kwota wsparcia: 3000 000,00 PLN</p>
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 1.3 Infrastruktura badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach

OPIS DZIAŁANIA 1.3 <i>Infrastruktura badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Infrastruktura badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Celem szczegółowym Działania jest zwiększenie udziału sektora przedsiębiorstw w ogólnej wartości nakładów na infrastrukturę badawczo-rozwojową w regionie.</p> <p>Wsparcie udzielone w ramach Działania będzie koncentrować się na pobudzeniu sektora prywatnych przedsiębiorstw do świadczenia usług badawczo-rozwojowych na rzecz innych podmiotów. Uzasadnieniem dla realizacji interwencji jest potrzeba zwiększenia prorynkowej aktywności badawczej przedsiębiorstw.</p> <p>Interwencje w ramach Działania mają za zadanie realizację celów zaprojektowanych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do roku 2020.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartej infrastruktury badawczej. 2. Liczba nowych naukowców we wspieranych jednostkach(CI24). 3. Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej. 4. Liczba naukowców pracujących w ulepszonych obiektach infrastruktury badawczej (CI 25).
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje(CI2). 3. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI6). 4. Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi (CI26). 5. Liczba przedsiębiorstw ponoszących nakłady inwestycyjne na działalność B+R. 6. Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury naukowo-badawczej. 7. Liczba wspartych laboratoriów badawczych.
10. Typy projektów	<p>Wsparciem objęte zostaną przedsięwzięcia realizowane na terenie województwa lubelskiego, polegające na stworzeniu lub rozwoju istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego, w szczególności:</p> <p>- zakup środków trwałych: aparatury i urządzeń laboratoryjnych oraz wartości niematerialnych i prawnych, na bazie których planowane jest prowadzenie działalności B+R.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	<p>– Przedsiębiorstwa¹⁵</p> <p>Dopuszcza się możliwość współpracy przedsiębiorstw z innymi przedsiębiorstwami (zgodnie z art. 33 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020), organizacjami pozarządowymi</p>

¹⁵Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), duże przedsiębiorstwa.

	(prowadzącymi działalność w zakresie zbieżnym z projektem), jednostkami naukowymi, szkołami wyższymi.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 20 860 789
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa; – Wytoczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb konkursowy Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. Projekty muszą być zgodne z Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r. (w oparciu o indykatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego). 3. Wsparcie dużych przedsiębiorstw możliwe jest wyłącznie pod warunkiem zapewnienia konkretnych efektów dyfuzji działalności B+R w regionie oraz zagwarantowania współpracy z MŚP i jednostkami naukowymi. Ponadto wsparcie finansowe z funduszy udzielone

	<p>dużemu przedsiębiorcy nie może spowodować znacznej utraty miejsc pracy w istniejących lokalizacjach na terytorium Unii Europejskiej.</p> <p>4. Warunkiem wsparcia inwestycji w ramach Działania 1.3 będzie przedstawienie przez przedsiębiorstwo planów dotyczących prac B+R, których realizacji będzie służyła dofinansowywana infrastruktura oraz opisu ich zastosowania w gospodarce.</p> <p>5. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.</p> <p>6. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	<p>Nie przewiduje się stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków.</p> <p>W ramach Działania przewiduje się system zaliczkowy.</p>
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>W przypadku wystąpienia pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 14 <i>Regionalna pomoc inwestycyjna</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 70% – Średnie przedsiębiorstwa: 60% – Duże przedsiębiorstwa: 50%

<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 70% – Średnie przedsiębiorstwa: 60% – Duże przedsiębiorstwa: 50%
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 30% – Średnie przedsiębiorstwa: 40% – Duże przedsiębiorstwa: 50%
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość projektu wynosi: 100 000,00 PLN Maksymalna wartość projektu wynosi: 10 000 000,00 PLN</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 100 000,00 PLN Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 10 000 000,00 PLN</p> <p>Minimalna kwota wsparcia: 50 000,00 PLN Maksymalna kwota wsparcia: 3 000 000,00 PLN</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

OPIS DZIAŁANIA 1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań

OPIS DZIAŁANIA 1.4 <i>Transfer technologii i komercjalizacja badań</i>	
<p>6. Nazwa działania/ poddziałania</p>	<p><i>Transfer technologii i komercjalizacja badań</i></p>

7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Głównym celem Działania jest efektywna współpraca IOB z MŚP w zakresie prorozwojowych usług o charakterze specjalistycznym. Pozwoli to na uzyskanie przez MŚP dostępu do wysoko specjalistycznych usług, zgodnych z pojawiającymi się w firmach nowymi potrzebami.</p> <p>Dzięki współpracy IOB i MŚP nastąpi wzmocnienie procesu transferu technologii we wdrażaniu i rozwijaniu innowacji w przedsiębiorstwach, a w konsekwencji dokonanie komercjalizacji badań.</p> <p>Realizacja Działania wpłynie na zwiększenie dostępu przedsiębiorstw z woj. lubelskiego do wiedzy naukowej między innymi poprzez nawiązanie współpracy ze szkołami wyższymi/jednostkami naukowymi w zakresie wypracowania konkretnych efektów wdrożeniowych. Nastąpi podniesienie jakości komunikacji pomiędzy przedsiębiorstwami i szkołami wyższymi/jednostkami naukowymi prowadzącej do zintensyfikowania współpracy sfery nauki i biznesu.</p> <p>Interwencje w ramach Działania mają za zadanie realizację celów zaprojektowanych w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do roku 2020.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw, które podjęły współpracę z jednostkami naukowymi. 2. Liczba nowych przedsiębiorstw powstałych przy wsparciu instytucji otoczenia biznesu. 3. Liczba przedsiębiorstw korzystających z zaawansowanych usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucję otoczenia biznesu. 4. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie doradztwa specjalistycznego. 5. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (C11). 6. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (C14).
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych podmiotów oferujących usługi w obszarze komercjalizacji wiedzy. 2. Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług. 3. Liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu.
10. Typy projektów	<p>Wspierane będą projekty doradcze w zakresie innowacji i usługi wsparcia innowacji oraz działania dotyczące finansowania usług związanych z pobudzaniem transferu technologii i komercjalizacją badań wyłącznie w obszarze inteligentnych specjalizacji regionu.</p> <p>Wsparciem zostaną objęte projekty związane z wdrożeniem przez IOB prorozwojowych usług doradczych o charakterze specjalistycznym¹⁶ w jednym z poniższych obszarów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Doradztwo z zakresu zakładania firm typu spin - off (przedsiębiorczość akademicka), – Doradztwo z zakresu komercjalizacji wyników badań, – Audyt technologiczny,

¹⁶ Prorozwojowa usługa doradcza o charakterze specjalistycznym to usługa doradcza mająca na celu zwiększenie konkurencyjności i efektywności ekonomicznej przedsiębiorstwa zarówno na poziomie operacyjnym jak i strategicznym. Usługa powinna charakteryzować się następującymi cechami:

- a) Zidentyfikowaniem potrzeb po stronie przedsiębiorcy i zaproponowaniem sposobu jej zaspokojenia przez usługodawcę
- b) Dostosowaniem sposobu świadczenia usługi do indywidualnych potrzeb przedsiębiorcy
- c) Zaangażowaniem przedsiębiorcy i usługodawcy w powyższy proces
- d) Wykorzystaniem specjalistycznej wiedzy eksperckiej niezbędnej do uzyskania efektu rozwoju, poprzez bezpośrednie zaangażowanie osób o odpowiednich kompetencjach.

	<ul style="list-style-type: none"> – Pomoc w zdobywaniu finansowania dla innowacyjnych przedsięwzięć (venture capital, kredyty), – Doradztwo w zakresie wdrażania nowych usług i produktów, – Doradztwo w zakresie ochrony własności intelektualnej, – Badania czystości patentowej, – Pośredniczenie w kontaktach między przedsiębiorstwami a naukowcami (transfer wiedzy), – Doradztwo / pomoc we wdrażaniu eko – innowacji. <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	<p>Instytucja Otoczenia Biznesu(IOB) to, bez względu na formę prawną, podmioty prowadzące działalność na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności, nie działające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub innym równoważnym dokumencie założycielskim, posiadające bazę materialną, techniczną i zasoby ludzkie oraz kompetencje niezbędne do świadczenia usług na rzecz MŚP.</p> <p>Możliwe są m.in. następujące formy prawne działalności instytucji otoczenia biznesu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, 2) izby i stowarzyszenia zrzeszające przedsiębiorców, np. izby gospodarcze, przemysłowe i handlowe, 3) instytucje wspierające przedsiębiorczość, m.in. inkubatory i akceleratorzy przedsiębiorczości, podmioty wspierające firmy typu <i>spin-off</i> i <i>spin-out</i>, parki przemysłowe, technologiczne, naukowo-technologiczne, centra doskonałości, centra zaawansowanych technologii (działające jako instytucje wspierające zaplecze badawczo – rozwojowe), ośrodki innowacyjności, 4) jednostki organizacyjne administracji publicznej nastawione na wspieranie rozwoju gospodarki regionalnej/lokalnej.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 253 704
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne.

	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. Warunki wsparcia IOB: <ul style="list-style-type: none"> – Posiadanie strategii biznesowej, która wyraźnie wskazuje różne źródła jej przychodów i potwierdza jej zdolność do działania w warunkach rynkowych i samodzielność finansową w zakresie prowadzenia działalności (lub zdolność do stopniowego uzyskania owej samodzielności do końca okresu kwalifikowalności); – Posiadanie planu działalności zawierającego: indykatywną listę projektów / usług, które planuje udzielić/dostarczyć, dostępne zasoby, niezbędne szkolenia, wymagany budżet oraz źródła finansowania; – Zobowiązanie do stosowania dostępnych standardów świadczenia usług; – Ukierunkowanie projektu na świadczenie specjalistycznych usług przez IOB; – Zapewnienie podejścia popytowego w zakresie świadczonych usług; – Zapewnienie monitorowania poziomu <u>świadczenia różnych usług i</u> przeprowadzanie badań satysfakcji klientów w celu oceny swoich wyników oraz przygotowania lepszych opartych o dane statystyczne prognoz ich skuteczności (badania zadowolenia klientów, liczba świadczonych usług, follow-up itp.). 3. Przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury IOB wspierane będą w bardzo ograniczonym zakresie i przy spełnieniu dodatkowych warunków: <ul style="list-style-type: none"> – IOB dysponuje strategią/planem wykorzystania infrastruktury planowanej do sfinansowania w ramach przedsięwzięcia; – Przedsięwzięcie jest współfinansowane ze źródeł prywatnych;

	<ul style="list-style-type: none"> – Przedsięwzięcie nie powieli dostępnej infrastruktury IOB o podobnym profilu zlokalizowanej w danym lub sąsiadującym regionie, chyba, że limit dostępnej oferty został wyczerpany. <p>4. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>5. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytocznymi</i>.</p> <p>6. Projekty muszą wpisywać się w „Regionalną Strategię Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.”</p> <p>7. Wsparcie udzielane jest na zasadzie pomocy zwrotnej.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych może zostać określona w Regulaminie konkursu.
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Przewiduje się zastosowanie uproszczonych form rozliczania wydatków – stawki ryczałtowe dla kosztów pośrednich. W ramach Działania przewiduje się system zaliczkowy.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)

	Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	95%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95%
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	5%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 10 000,00 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 10 000,00 PLN Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 1 000 000,00 PLN Minimalna kwota wsparcia: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna kwota wsparcia: 950 000,00 PLN
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 1.5 Bon na innowacje

OPIS DZIAŁANIA 1.5 Bon na innowacje	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Bon na innowacje</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Głównym celem Działania jest wsparcie przedsiębiorców prowadzące do zwiększenia ich aktywności w zakresie współpracy z sektorem naukowo-badawczym. Działanie ma na celu zapewnienie podmiotom z sektora MŚP dostępu do wysokiej jakości usług badawczo-rozwojowych, istotnych w procesie opracowywania nowych lub ulepszonych produktów i usług. Wsparcie prowadzić będzie do usprawnienia procesu transferu technologii i zwiększenia poziomu wdrażania innowacji w działalności rynkowej przedsiębiorstw w ramach inteligentnych specjalizacji województwa lubelskiego.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw, które podjęły współpracę z jednostkami naukowymi. 2. Liczba dokonanych zgłoszeń patentowych. 3. Liczba zgłoszeń wzorów użytkowych. 4. Liczba wprowadzonych innowacji produktowych. 5. Liczba wprowadzonych innowacji procesowych.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI2). 3. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI6). 4. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CI 28). 5. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CI 29). 6. Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi (CI26). 7. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac B+R. 8. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie doradztwa specjalistycznego. 9. Liczba realizowanych projektów B+R.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty polegające na zakupie wyników prac B+R, związanych z wdrożeniem lub rozwojem produktu/usługi/technologii (pod warunkiem przeprowadzenia prac rozwojowych uzupełniających/dostosowujących produkt/usługę/technologię do specyfiki przedsiębiorstwa). <p>Dodatkowo, przy realizacji projektu polegającego na zakupie wyników prac B+R wsparciem mogą zostać objęte koszty wykonania audytu technologicznego, koszty dostępu do specjalistycznych baz</p>

	<p>danych oraz koszty usług w zakresie wykonania badań dotyczących jakości i zgodności z określonymi wymogami lub normami oraz certyfikacji nowych lub znacząco ulepszonych rozwiązań.</p> <p>2. Projekty polegające na zakupie usług badawczo-rozwojowych, w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowania nowej lub udoskonalonej usługi, produktu, technologii produkcji lub nowego projektu wzorniczego, w tym opracowanie cech technicznych i/lub użytkowych, projektu inżynierskiego – konstrukcyjnego, technologicznego, oprzyrządowania itp.; – opracowania prototypów, projektów pilotażowych lub demonstracyjnych; – testowania i walidacji nowych lub ulepszonych produktów/usług/technologii w otoczeniu stanowiącym model warunków rzeczywistego funkcjonowania; <p>Dodatkowo, przy realizacji projektu polegającego na zakupie usług badawczo-rozwojowych wsparciem mogą zostać objęte koszty wykonania audytu technologicznego, koszty dostępu do specjalistycznych baz danych oraz koszty usług w zakresie wykonania badań dotyczących jakości i zgodności z określonymi wymogami lub normami oraz certyfikacji nowych lub znacząco ulepszonych rozwiązań.</p> <p>3. Projekty polegające na zakupie usług doradczych w zakresie ochrony własności intelektualnej, związane z przygotowaniem zgłoszenia patentowego/wzoru użytkowego, dotyczące: wykonania badań, analiz i ekspertyz prawnych, ekonomicznych i technicznych dotyczących przedmiotu zgłoszenia oraz opłaty dotyczące dokonania zgłoszenia.</p>
11. Typ beneficjenta	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w zaleceniu Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącym definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, Dz.U. L 124 z 20.5.2003), prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego, potwierdzoną wpisem do odpowiedniego rejestru.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 650 767

<p>16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Harmonogram naborów wniosków, - KM RPO WL 2014-2020, - Mapa projektów, - Kryteria wyboru projektów, - Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, - Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. Projekty muszą być zgodne z Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.(w oparciu o indykatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego). 3. Podmiotami, od których mogą zostać zakupione wyniki prac B+R lub usługi przeprowadzenia prac B+R mogą być wyłącznie: <ol style="list-style-type: none"> a) podmioty, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt. 1-7 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668 z późn. zm.) posiadające siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej: <ul style="list-style-type: none"> - uczelnie; - federacje podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki; - Polska Akademia Nauk, działająca na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2019 r., poz. 1183); - instytuty naukowe PAN, działające na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2019 r., poz.1183);

	<ul style="list-style-type: none"> – instytuty badawcze, działające na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1350); – międzynarodowe instytuty naukowe utworzone na podstawie odrębnych ustaw działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; – Centrum Łukasiewicz, działające na podstawie ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o Sieci Badawczej Łukasiewicz (Dz. U. poz. 534); – instytuty działające w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicz; – Polska Akademia Umiejętności; <p>b) spółka celowa, o której mowa w art. 149 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668 z późn. zm.);</p> <p>c) akademickie inkubatory przedsiębiorczości oraz centra transferu technologii, o których mowa w art. 148 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r., poz. 1668 z późn. zm.);</p> <p>d) przedsiębiorca posiadający status centrum badawczo-rozwojowego, o którym mowa w art. 17 ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej(Dz.U. z 2018 r., poz. 141 z późn. zm.);</p> <p>4. W przypadku projektów dotyczących zakupu wyników prac B+R ww. zakup będzie możliwy wyłącznie w przypadku przeprowadzenia prac rozwojowych uzupełniających/dostosowujących produkt/usługę/technologię do specyfiki przedsiębiorstwa.</p> <p>5. Pomoc może być udzielana przedsiębiorcom, z wyłączeniem przypadków, o których mowa w art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1407/2013, oraz przypadków, o których mowa w art. 3 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 289 z późn. zm.).</p> <p>6. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>7. W ramach Działania możliwe jest przeznaczenie części środków na realizację projektów, które mają na celu wyłonienie nowych inteligentnych specjalizacji (planuje się, iż będzie to co najmniej 10 % alokacji na konkurs).</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania	Nie dotyczy

cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Nie dotyczy
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Pomoc udzielana w ramach Działania ma charakter pomocy de minimis. Pomoc udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	85%
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	15%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 15 000,00 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń

29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 15 000,00 PLN Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń Minimalna kwota wsparcia: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna kwota wsparcia: 300 000 PLN
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.2 Oś priorytetowa 2 Cyfrowe Lubelskie

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 2 Cyfrowe Lubelskie

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększony poziom wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji publicznej

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	75 078 095
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 2.1 Cyfrowe Lubelskie

OPIS DZIAŁANIA 2.1 Cyfrowe Lubelskie	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Cyfrowe Lubelskie</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem działania jest zwiększony poziom wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji publicznej poprzez działania ukierunkowane na zwiększenie zakresu informacji i zasobów sektora publicznego udostępnionych w postaci cyfrowej, wzmocnienie stopnia cyfryzacji administracji oraz rozwój elektronicznych usług publicznych w zakresie tworzenia i cyfryzacji nowych, poprawy funkcjonalności i e-dojrzałości istniejących usług, integracji oraz zwiększenia stopnia dostępności dla obywateli.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia obszaru województwa objęta cyfrową ewidencją gruntów i budynków. 2. Liczba załatwionych spraw poprzez udostępnioną on-line usługę publiczną. 3. Liczba pobrań/odtworzeń dokumentów zawierających informacje sektora publicznego. 4. Liczba pobrań/uruchomień aplikacji opartych na ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego i e-usług publicznych.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3-dwustronna interakcja. 2. Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego. 3. Liczba aplikacji opartych na ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego i e-usług publicznych. 4. Liczba rejestrów publicznych objętych wsparciem. 5. Liczba udostępnionych usług wewnątrzadministracyjnych (A2A). 6. Przestrzeń dyskowa serwerowni. 7. Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 4-transakcja. 8. Liczba zdigitalizowanych dokumentów zawierających informacje sektora publicznego. 9. Liczba udostępnionych on-line dokumentów zawierających informacje sektora publicznego.

	<p>10. Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne.</p> <p>11. Liczba urzędów, które wdrożyły katalog rekomendacji dotyczących awansu cyfrowego.</p> <p>12. Liczba utworzonych API.</p> <p>13. Liczba baz danych udostępnionych on-line poprzez API.</p> <p>14. Liczba podmiotów udostępniających usługi wewnątrzadministracyjne (A2A).</p> <p>15. Liczba udostępnionych on-line rejestrów i baz danych przestrzennych.</p>
10. Typy projektów	<p>1.1 <u>Projekty dotyczące rozwoju elektronicznej administracji.</u> Budowa, rozbudowa lub zakup infrastruktury informatycznej służącej zwiększeniu stopnia cyfryzacji administracji w tym aplikacji i systemów bazodanowych zapewniających poprawę efektywności zarządzania oraz upowszechnienia komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych. W tym m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> – uruchomienie systemów elektronicznego zarządzania dokumentacją, elektronicznej archiwizacji dokumentów, rejestrów publicznych, – zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego, – zapewnienie interoperacyjności i integracji systemów, – informatyzacja procedur wewnętrznych, – zakup lub wykorzystanie podpisu elektronicznego. <p>1.2 <u>Projekty dotyczące rozwoju informatyzacji w sektorze ochrony zdrowia.</u> Budowa, rozbudowa lub zakup infrastruktury informatycznej służącej zwiększeniu stopnia cyfryzacji w tym aplikacji i systemów bazodanowych zapewniających poprawę efektywności zarządzania oraz upowszechnienia komunikacji elektronicznej w sektorze ochrony zdrowia. W tym m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> – uruchomienie systemów prowadzenia i wymiany elektronicznej dokumentacji medycznej, zarządzania dokumentacją, elektronicznej archiwizacji dokumentacji, w sposób spełniający wymagania ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia, – dostosowanie systemów informatycznych świadczeniodawców do wymiany danych z Systemem Informacji Medycznej w rozumieniu ustawy o systemie informacji w ochronie zdrowia, lub z systemami innych świadczeniodawców, – zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego, – zapewnienie interoperacyjności i integracji systemów, – informatyzacja procedur wewnętrznych, wyłącznie w powiązaniu z wdrażaniem i udostępnieniem usług publicznych on-line dedykowanych na zewnątrz. – zakup lub wykorzystanie podpisu elektronicznego. <p><u>2. Projekty dotyczące rozwoju elektronicznych usług publicznych</u> Budowa, rozbudowa lub zakup systemów teleinformatycznych zapewniających dostępność, integrację oraz cyfryzację nowych usług i poprawę funkcjonalności istniejących usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną w zakresie m.in. e-administracji, e-zdrowia (z wyłączeniem projektów telemedycyny), e-kultury. W tym m.in.</p>

- budowa, rozbudowa lub modernizacja systemów teleinformatycznych rozumianych jako zespół współpracujących ze sobą urządzeń informatycznych i oprogramowania zapewniających przetwarzanie, przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych przez sieci komputerowe,
- zapewnienie interoperacyjności, integracji i bezpieczeństwa systemów,
- zapewnienie elektronicznej dostępności usług publicznych z uwzględnieniem dostępności dla osób z różnymi formami niepełnosprawności zgodnie z wymaganiami WCAG 2.1¹⁷ (koncepcja uniwersalnego projektowania).

Projekty dotyczące rozwoju elektronicznej administracji/projekty dotyczące rozwoju informatyzacji w sektorze ochrony zdrowia i rozwoju elektronicznych usług publicznych stanowić muszą jedno przedsięwzięcie inwestycyjne tzn. muszą być realizowane w ramach jednego projektu.

3. Projekty dotyczące zwiększenia dostępności informacji sektora publicznego.

Wsparcie dotyczyć będzie projektów z zakresu:

- digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych (w tym bibliotecznych), obejmujących co najmniej:
  - budowę, rozbudowę systemów teleinformatycznych służących digitalizacji zasobów,
  - prowadzenie prac digitalizacyjnych,
  - tworzenie i rozwijanie repozytoriów cyfrowych z zapewnieniem warunków bezpiecznego przechowywania danych cyfrowych oraz
  - tworzenie i rozwijanie platform służących udostępnianiu zasobów cyfrowych w sposób otwarty i zapewniających możliwość ponownego wykorzystania w celu umożliwienia tworzenia na ich podstawie nowych usług cyfrowych.
- tworzenia, modernizacji, integracji baz danych i geodezyjnych zasobów cyfrowych tworzących infrastrukturę informacji przestrzennej, ich udostępnienia w celu umożliwienia tworzenia na ich podstawie nowych usług cyfrowych.

Przez informację sektora publicznego rozumie się:

- Informację publiczną w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
- informację sektora publicznego w rozumieniu dyrektywy 2003/98/WE dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (w brzmieniu zmienionym przez dyrektywę 2013/37/UE zmieniającą dyrektywę 2003/98/WE dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego oraz ustawy z dnia 25 lutego 2016 r. o ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego,
- zasoby audiowizualne, pod warunkiem ich udostępnienia do ponownego wykorzystywania,
- zasoby archiwalne, pod warunkiem ich udostępnienia do ponownego wykorzystania,

¹⁷ Web Content Accessibility Guidelines 2.1 (WCAG 2.1) - wytyczne dla dostępności treści internetowych 2.1 określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

	<ul style="list-style-type: none"> – zasoby kultury, pod warunkiem ich udostępnienia do ponownego wykorzystania, – zasoby nauki, pod warunkiem ich udostępniania do ponownego wykorzystywania.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – Szkoły wyższe – Jednostki naukowe – Organizacje pozarządowe – Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych – Publiczne podmioty lecznicze działające w publicznym systemie ochrony zdrowia¹⁸ – Administracja rządowa zespolona i niezespolona
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 74 317 205
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Finansowanie krzyżowe, – Mapa projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów, – Zespół ds. koordynacji powołany przez MAiC w ramach POPC, – Projekty w obszarze e-zdrowia polegające na dostosowaniu systemów informatycznych świadczeniodawców do wymiany z Systemem Informacji Medycznej będą weryfikowane pod kątem komplementarności oraz niedublowania funkcjonalności przewidzianych w krajowych platformach (P1, P2, P4).

¹⁸ W rozumieniu Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej .

<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p>W ramach Działania realizowany będzie na terenie miast subregionalnych instrument terytorialny Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (tzw. Strategiczne Inwestycje Terytorialne) na podstawie art. 36 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013.</p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb pozakonkursowy Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Warunkiem uzyskania wsparcia na digitalizację będzie udostępnianie jej efektów do ponownego wykorzystywania. 3. Inwestowanie w twardą infrastrukturę (dostosowanie techniczne niezbędne do prawidłowego działania instalacji informatycznej) możliwe będzie jedynie, o ile warunkuje to realizacja celów projektu, zaś przeprowadzona analiza wykazuje niedostępność zasobów w ramach administracji publicznej. 4. Zakup sprzętu informatycznego jest dopuszczalny wyłącznie jako element uzupełniający, niezbędny do budowy, rozbudowy lub modernizacji systemu informatycznego. 5. Priorytetowo traktowane będą inwestycje wykazujące komplementarność z inwestycjami realizowanymi w perspektywie 2007-2013. 6. Projekty zarządzane przez jednostkę administracji rządowej zespolonej i niezespolonej będą mogły uzyskać wsparcie w RPO wyłącznie w sytuacji, w której projekt nie będzie miał zasięgu krajowego. 7. W ramach interwencji w obszarze informacji przestrzennej mogą być kwalifikowane wydatki związane z pomiarami terenowymi (maksymalnie do 15% kosztów kwalifikowalnych). 8. W ramach interwencji w obszarze rozwoju e – usług publicznych wsparciem objęte będą usługi publiczne na poziomie dojrzałości co najmniej 3 - dwustronna interakcja. 9. Inwestycje dotyczące zwiększenia dostępności informacji sektora publicznego muszą zagwarantować dostosowanie informacji do formatów umożliwiających odczyt maszynowy. 10. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 11. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym</i>

dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. Wytycznymi.

Dodatkowe zasady wsparcia projektów w obszarze e-zdrowia:

12. Warunkiem wsparcia będzie zapewnienie interoperacyjności wynikającej z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych.
13. Warunkiem wsparcia będzie zapewnienie spełnienia wymagań związanych z bezpieczeństwem informacji w tym bezpieczeństwem teleinformatycznym wynikającym z poniższych przepisów prawa:
  - Ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne,
  - Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
  - Ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta,
  - Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 kwietnia 2020 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania,
  - ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych,
  - Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)
14. Wsparciem objęte zostaną projekty wpisujące się w narzędzie nr 26 Upowszechnienie wymiany elektronicznej dokumentacji medycznej zdefiniowanym w „Krajowych ramach strategicznych. Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020”.
15. Projekty polegające na dostosowaniu systemów informatycznych świadczeniodawców do wymiany z Systemami Informacji Medycznej lub systemami innych świadczeniodawców będą weryfikowane pod kątem komplementarności, interoperacyjności oraz niedublowania funkcjonalności przewidzianych w krajowych platformach P1 lub P2 lub P4 lub e-Krew¹⁹.
16. Wprowadzane rozwiązania technologiczne powinny zapewniać podłączenie produktów wytworzonych w projekcie zgodnie ze standardami wymiany oraz formatami elektronicznej dokumentacji medycznej (dalej: EDM) zamieszczonymi w Biuletynie Informacji Publicznej ministra właściwego do spraw zdrowia. W przypadku, gdy w regionie funkcjonuje platforma regionalna, produkty wytworzone w ramach projektu powinny zostać zintegrowane z Platformą P1 za pomocą platformy regionalnej.
17. Projekty dotyczące regionalnej platformy powinny zapewnić skalowalność platformy poprzez możliwość zwiększenia liczby użytkowników, tj. podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych bez

¹⁹Dokumenty opisujące funkcjonalności przewidziane w krajowych Platformach P1, P2 i P4 oraz e-krew publikowane są na stronie internetowej CeZ (Centrum e-Zdrowia) <https://www.cez.gov.pl> oraz portalu informacyjnym – <https://ezdrowie.gov.pl>.

	<p>względu na rodzaj udzielanych świadczeń opieki zdrowotnej– leczenie szpitalne, ambulatoryjna opieka specjalistyczna (zwana dalej: AOS), podstawowa opieka zdrowotna (POZ) oraz bez względu na podmiot tworzący.</p> <p>18. Projekty dotyczące prowadzenia lub wymiany EDM powinny uwzględniać rozwiązania umożliwiające zbieranie przez podmiot udzielający świadczeń opieki zdrowotnej jednostkowych danych medycznych, tworzenie EDM zgodnej z Polską Implementacją Krajową HL7 CDA oraz udostępnienie EDM zgodnie z profilami IHE²⁰ zamieszczonymi w Biuletynie Informacji Publicznej ministra właściwego do spraw zdrowia oraz zgodnie z rekomendacjami Rady ds. Interoperacyjności.</p> <p>19. W ramach projektów możliwe jest wdrożenie systemów usprawniających organizację wewnętrzną jednostki (back-office) wraz z usługami wewnątrzadministracyjnymi A2A, wyłącznie w powiązaniu z wdrożeniem i udostępnieniem usług publicznych on-line dedykowanych na zewnątrz (front office), tj. A2C i A2B (maksymalnie do 20% kosztów kwalifikowalnych).</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)	<p>10 % współfinansowania unijnego</p> <p>W ramach Działania przewiduje się wykorzystanie możliwości finansowania krzyżowego. Możliwość ta dotyczy działań z obszaru interwencji EFS i jest ograniczona do zadań, które są niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu oraz bezpośrednio powiązane z projektem (działania ukierunkowane na rozwój potencjału ludzkiego w zakresie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji, niezbędnych do prawidłowej realizacji projektu i osiągnięcia jego celów, jak np. szkolenia w zakresie wdrażania aplikacji i usług, wykorzystania narzędzi ICT, rozwoju platform e-usług i baz danych). Realizacja powyższych działań umożliwi beneficjentom właściwą i kompleksową realizację projektów z uwzględnieniem odpowiedniego przygotowania kadr zarządzających i pracowników.</p>
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj)	Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie mają:

²⁰Zgodnie z rekomendacją Rady ds. Interoperacyjności z dnia 20 czerwca 2018 r. oraz Decyzją Komisji (UE) 2015/1302 z dnia 28 lipca 2015 r. w sprawie wskazania profili organizacji „Integrating the Healthcare Enterprise” na potrzeby dokonywania odniesień w zamówieniach publicznych.

i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa (podstawa prawna)	<ul style="list-style-type: none"> - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 Regionalna pomoc inwestycyjna Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 53 Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu) <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 99% - Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej - Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 99% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 99% - Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej - Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 99% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu. - W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 99%
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 1% - Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej - Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 1%

% wydatków kwalifikowalnych ²¹	– Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 1%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 2.2 Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

OPIS DZIAŁANIA 2.2 <i>Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem działania jest zwiększony poziom wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych przez organy administracji publicznej. Powyższe uzyskane zostanie poprzez działania ukierunkowane na: <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie zakresu informacji i zasobów sektora publicznego udostępnionych w postaci cyfrowej, – wzmocnienie stopnia cyfryzacji administracji, – rozwój elektronicznych usług publicznych w zakresie tworzenia i cyfryzacji nowych, – poprawę funkcjonalności istniejących usług, – zwiększenie stopnia dostępności dla obywateli.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	1. Liczba załatwionych spraw poprzez udostępnioną on-line usługę publiczną. 2. Liczba pobrań/odtworzeń dokumentów zawierających informacje

²¹Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

	<p>sektora publicznego.</p> <p>3. Liczba pobrań/uruchomień aplikacji opartych na ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego i e-usług publicznych.</p>
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3-dwustronna interakcja. 2. Liczba podmiotów, które udostępniły on-line informacje sektora publicznego. 3. Liczba aplikacji opartych na ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego i e-usług publicznych. 4. Liczba rejestrów publicznych objętych wsparciem. 5. Liczba udostępnionych usług wewnątrzadministracyjnych (A2A). 6. Przestrzeń dyskowa serwerowni. 7. Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 4-transakcja. 8. Liczba zdigitalizowanych dokumentów zawierających informacje sektora publicznego. 9. Liczba udostępnionych on-line dokumentów zawierających informacje sektora publicznego. 10. Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne 11. Liczba urzędów, które wdrożyły katalog rekomendacji dotyczących awansu cyfrowego. 12. Liczba utworzonych API. 13. Liczba baz danych udostępnionych on-line poprzez API. 14. Liczba podmiotów udostępniających usługi wewnątrzadministracyjne (A2A) 15. Liczba udostępnionych on-line rejestrów i baz danych przestrzennych
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Projekty dotyczące rozwoju elektronicznej administracji.</u> Budowa, rozbudowa lub zakup infrastruktury informatycznej służącej zwiększeniu stopnia cyfryzacji administracji LOF w tym aplikacji i systemów bazodanowych zapewniających poprawę efektywności zarządzania oraz upowszechnienia komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych. W tym m. in.: <ul style="list-style-type: none"> – uruchomienie systemów elektronicznego zarządzania dokumentacją, elektronicznej archiwizacji dokumentów, rejestrów publicznych, – zapewnienie bezpieczeństwa teleinformatycznego, – zapewnienie interoperacyjności i integracji systemów, – informatyzacja procedur wewnętrznych, – zakup lub wykorzystanie podpisu elektronicznego. 2. <u>Projekty dotyczące rozwoju elektronicznych usług publicznych</u> Budowa, rozbudowa lub zakup systemów teleinformatycznych zapewniających dostępność, integrację oraz cyfryzację nowych usług i poprawę funkcjonalności istniejących usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną w zakresie m.in. e-administracji, e-zdrowia (z wyłączeniem projektów telemedycyny), e-kultury. W tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – budowa, rozbudowa lub modernizacja systemów teleinformatycznych rozumianych jako zespół współpracujących ze sobą urządzeń

	<p>informatycznych i oprogramowania zapewniających przetwarzanie, przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych przez sieci komputerowe,</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie interoperacyjności, integracji i bezpieczeństwa systemów, – zapewnienie elektronicznej dostępności usług publicznych z uwzględnieniem dostępności dla osób z różnymi formami niepełnosprawności zgodnie z wymaganiami WCAG 2.1²²(koncepcja uniwersalnego projektowania), – stworzenie systemu powiadamiania mieszkańców, w tym SMS-owego, mailowego itp., – stworzenie systemu elektronicznych tablic informacyjnych na terenie LOF, – tworzenie portali turystycznych promujących walory turystyczne LOF. <p>Projekty dotyczące rozwoju elektronicznej administracji i rozwoju elektronicznych usług publicznych stanowić muszą jedno przedsięwzięcie inwestycyjne tzn. muszą być realizowane w ramach jednego projektu.</p> <p>3. <u>Projekty dotyczące zwiększenia dostępności informacji sektora publicznego.</u></p> <p>Wsparcie dotyczyć będzie projektów z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych (w tym bibliotecznych), obejmujących co najmniej: <ul style="list-style-type: none"> – budowę, rozbudowę systemów teleinformatycznych służących digitalizacji zasobów, – prowadzenie prac digitalizacyjnych, – tworzenie i rozwijanie repozytoriów cyfrowych z zapewnieniem warunków bezpiecznego przechowywania danych cyfrowych oraz – tworzenie i rozwijanie platform służących udostępnianiu zasobów cyfrowych w sposób otwarty i zapewniających możliwość ponownego wykorzystania w celu umożliwienia tworzenia na ich podstawie nowych usług cyfrowych, ➤ tworzenia, modernizacji, integracji baz danych i geodezyjnych zasobów cyfrowych tworzących infrastrukturę informacji przestrzennej, ich udostępnienia w celu umożliwienia tworzenia na ich podstawie nowych usług cyfrowych. <p>Przez informację sektora publicznego rozumie się:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Informację publiczną w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, – informację sektora publicznego w rozumieniu dyrektywy 2003/98/WE dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (w brzmieniu zmienionym przez dyrektywę 2013/37/UE zmieniającą dyrektywę 2003/98/WE dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego oraz ustawy z dnia 25 lutego 2016 r. o ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego, – zasoby audiowizualne, pod warunkiem ich udostępniania do
--	--

²² Web Content Accessibility Guidelines 2.1 (WCAG 2.1) - wytyczne dla dostępności treści internetowych 2.1 określone w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

	<p>ponownego wykorzystywania,</p> <ul style="list-style-type: none"> – zasoby archiwalne, pod warunkiem ich udostępnienia do ponownego wykorzystania, – zasoby kultury, pod warunkiem ich udostępnienia do ponownego wykorzystania, – zasoby nauki, pod warunkiem ich udostępnienia do ponownego wykorzystywania. <p>4. <u>Projekty dotyczące zarządzania bezpieczeństwem w LOF.</u> Wsparcie będzie dotyczyło projektów z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – implementacji systemów geodezyjno-kartograficznych informacji przestrzennej (GIS) do tworzonego systemu zarządzania bezpieczeństwem, – utworzenia systemu monitoringu środowiska.
11. Typ beneficjenta	Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego będące stroną Porozumienia Gmin LOF o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014-2020 zawartego dnia 30 marca 2015 r.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 760 890
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Finansowanie krzyżowe, – Mapa projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów, – Zespół ds. koordynacji powołany przez MAiC w ramach POPC, – Projekty w obszarze e-zdrowia polegające na dostosowaniu systemów informatycznych świadczeniodawców do wymiany z Systemem Informacji Medycznej będą weryfikowane pod kątem komplementarności oraz niedublowania funkcjonalności

	przewidzianych w krajowych platformach (P1 i P2).
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Wnioskodawcą w ramach niniejszego działania może być wyłącznie jednostka samorządu terytorialnego należąca do Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, która podpisała porozumienie międzygminne z dnia 30 marca 2015 r. 3. Do wsparcia kwalifikują się projekty znajdujące się na terenie miast lub obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie ujętych w Strategii ZIT LOF. 4. Warunkiem uzyskania wsparcia na digitalizację będzie udostępnianie jej efektów do ponownego wykorzystywania. 5. Inwestowanie w twardą infrastrukturę (dostosowanie techniczne niezbędne do prawidłowego działania instalacji informatycznej) możliwe będzie jedynie, o ile warunkuje to realizacja celów projektu, zaś przeprowadzona analiza wykazuje niedostępność zasobów w ramach administracji publicznej. 6. Zakup sprzętu informatycznego jest dopuszczalny wyłącznie jako element uzupełniający, niezbędny do budowy, rozbudowy lub modernizacji systemu informatycznego. 7. W ramach interwencji w obszarze informacji przestrzennej mogą być kwalifikowane wydatki związane z pomiarami terenowymi (maksymalnie do 15% kosztów kwalifikowalnych). 8. W ramach interwencji w obszarze rozwoju e – usług publicznych wsparciem objęte będą usługi publiczne na poziomie dojrzałości co najmniej 3 - dwustronna interakcja. 9. Inwestycje dotyczące zwiększenia dostępności informacji sektora publicznego muszą zagwarantować dostosowanie informacji do formatów umożliwiających odczyt maszynowy. 10. Projekty powinny wykazywać komplementarność z projektami realizowanymi w perspektywie 2007-2013. 11. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 12. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym</i>

	<i>dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. Wytycznymi.</i>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	10% współfinansowania unijnego W ramach Działania przewiduje się wykorzystanie możliwości finansowania krzyżowego. Możliwość ta dotyczy działań z obszaru interwencji EFS i jest ograniczona do zadań, które są niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu oraz bezpośrednio powiązane z projektem (działania ukierunkowane na rozwój potencjału ludzkiego w zakresie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji, niezbędnych do prawidłowej realizacji projektu i osiągnięcia jego celów, jak np. szkolenia w zakresie wdrażania aplikacji i usług, wykorzystania narzędzi ICT, rozwoju platform e-usług i baz danych). Realizacja powyższych działań umożliwi beneficjentom właściwą i kompleksową realizację projektów z uwzględnieniem odpowiedniego przygotowania kadr zarządzających i pracowników.
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie mają: <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 <i>Regionalna pomoc inwestycyjna</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 53 <i>Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)

	Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ²³	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR)	Nie dotyczy

²³ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

(jeśli dotyczy)	
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.3 Oś priorytetowa 3 Konkurencyjność przedsiębiorstw

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 3 Konkurencyjność przedsiębiorstw

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Lepsze warunki do rozwoju MŚP

Cel szczegółowy 2: Zwiększony poziom handlu zagranicznego sektora MŚP

Cel szczegółowy 3: Zwiększone zastosowanie innowacji w MŚP

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	272 660 698
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 3.1 Tereny inwestycyjne

OPIS DZIAŁANIA 3.1 <i>Tereny inwestycyjne</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Tereny inwestycyjne</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest zwiększony potencjał inwestycyjny województwa lubelskiego. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez wsparcie przedsięwzięć w zakresie organizacji terenów inwestycyjnych m. in. na obszarach powojaskowych, przemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich oraz ich kompleksowego zagospodarowania. Dzięki wspieraniu w ramach Działania przedsięwzięciom zwiększy się wyposażenie regionu w infrastrukturę sprzyjającą rozwijaniu działalności gospodarczej oraz lokowaniu inwestycji. Kompleksowo wyposażone tereny inwestycyjne stworzą dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorczości, w tym do rozwoju MŚP w regionie, czyniąc go atrakcyjnym dla potencjalnych inwestorów.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych. 2. Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych udostępnionych inwestorom. 3. Poziom wykorzystania wspartych terenów inwestycyjnych.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych.

10. Typy projektów	<p>Projekty dotyczące organizacji terenów inwestycyjnych²⁴m. in. na obszarach powojkowych, przemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich oraz ich kompleksowego zagospodarowania²⁵ (tereny typu „greenfield”²⁶ oraz „brownfield”²⁷) obejmujące w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prace studyjno-koncepcyjne – wyłącznie jako element projektu infrastrukturalnego. 2. Kompleksowe wyposażenie/doposażenie terenu inwestycyjnego w media, tj.: <ul style="list-style-type: none"> – Budowa / modernizacja²⁸sieci zaopatrzenia w wodę, – Budowa / modernizacja sieci kanalizacyjnej, – Budowa / modernizacja sieci gazowej, – Budowa / modernizacja sieci energetycznej, – Budowa / modernizacja sieci ciepłowniczej, – Budowa / modernizacja lokalnej sieci teleinformatycznej. 3. Budowa lub modernizacja wewnętrznego układu komunikacyjnego²⁹ terenu inwestycyjnego – wyłącznie jako uzupełniający element projektu. 4. Budowa, modernizacja i adaptacja budynków na cele gospodarcze. Dopuszczalna jest realizacja działań związanych z zagospodarowaniem otoczenia, wyłącznie jako uzupełniający element kompleksowego projektu (m.in. parkingi, zieleń).
11. Typ beneficjenta	– Jednostki samorządu terytorialnego
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

²⁴**Teren inwestycyjny** – teren przygotowany pod działalność gospodarczą, zarówno produkcyjną jak i usługową, z wyłączeniem terenu przeznaczonego pod zabudowę mieszkaniową, tereny sportu oraz tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych. Teren, którego dotyczy projekt musi być przeznaczony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (lub innym równoważnym dokumencie, o którym mowa w art. 4 pkt 2 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2018 poz. 1945) pod inwestycje, z wyłączeniem inwestycji mieszkaniowych i inwestycji w sport.

²⁵**Organizacja terenów inwestycyjnych oraz ich kompleksowe zagospodarowanie** – ogół czynności, których celem jest doprowadzenie przeznaczonego obszaru pod cele inwestycyjne do stanu umożliwiającego ulokowanie się tam przedsiębiorstw. Za organizację terenów inwestycyjnych oraz ich kompleksowe zagospodarowanie należy uznać działania na obszarze, na którym nie istnieją żadne elementy infrastruktury technicznej niezbędne do podjęcia działalności gospodarczej, jak również działania polegające na dobrojeniu danego terenu.

²⁶**Teren typu "greenfield"** - teren nieużywany dotychczas przez przemysł lub usługi, posiadający, co najwyżej, podstawową infrastrukturę. W ramach RPO WL zagospodarowaniem takiego terenu będzie uzbrojenie takiego obszaru w podstawową infrastrukturę lub modernizacja infrastruktury już istniejącej, np. drogi wewnętrzne, kanalizacja, sieć teleinformatyczna. Dodatkowo możliwe jest też zagospodarowanie otoczenia.

²⁷**Teren typu "brownfield"** - teren zabudowany, na którym znajdują się już, często zdegradowane, budynki i infrastruktura przemysłowa. W RPO WL dofinansowaniem może być objęte zagospodarowanie terenów "brownfield" związane z budową brakujących elementów infrastruktury (ew. modernizacją istniejących), a także modernizacją i adaptacją budynków na cele planowanej działalności gospodarczej.

²⁸**Modernizacja** – na potrzeby działania 3.1 poprzez modernizację rozumie się trwałe ulepszenie istniejącego obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.

²⁹**Wewnętrzny układ komunikacyjny** – zgodnie z ustawą o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. (Dz. U. 2018 poz. 2068) to tzw. drogi, drogi rowerowe, parkingi oraz place przeznaczone do ruchu pojazdów, niezaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych i niezlokalizowane w pasie drogowym tych dróg. Do dróg wewnętrznych zalicza się np. drogi dojazdowe do obiektów użytkowanych przez przedsiębiorców, niezaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych i niezlokalizowane w pasie drogowym tych dróg. Przedmiotowe drogi muszą być zlokalizowane w granicach terenu inwestycyjnego.

15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 5 634 337
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	W ramach Działania realizowany będzie na terenie miast subregionalnych instrument terytorialny Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (tzw. Strategiczne Inwestycje Terytorialne) na podstawie art. 36 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013).
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Wnioskodawca zobowiązany będzie do osiągnięcia maksymalnego wykorzystania terenów inwestycyjnych. IZ RPO WL weryfikować będzie poziom wykorzystania wspartych terenów inwestycyjnych, a w przypadku, gdy teren objęty projektem nie zostanie w pełni wykorzystany przez MŚP³⁰ IZ dokona proporcjonalnie obniżenia wysokości wsparcia. Deklarowany poziom wykorzystania terenów inwestycyjnych wspartych w ramach Działania będzie weryfikowany przez IZ na zakończenie trwałości projektu (nie później jednak niż na moment złożenia dokumentów zamknięcia Programu). 3. Przedsięwzięcia w zakresie wsparcia terenów inwestycyjnych mogą zostać sfinansowane pod warunkiem niepowielania dostępnej infrastruktury, chyba że limit dostępnej powierzchni został wyczerpany. W związku z powyższym, warunkiem ubiegania się o

³⁰ Na potrzeby wskaźnika uwzględniany jest status przedsiębiorcy na moment lokowania przedsiębiorcy na danym terenie.

	<p>dofinansowanie realizacji przedsięwzięć związanych z terenami inwestycyjnymi jest dostarczenie wiarygodnych analiz świadczących o wykorzystaniu przez beneficjenta dotychczas dostępnej na jego terenie infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorstw oraz udokumentowanie zapotrzebowania przedsiębiorców poszukujących lokalizacji dla prowadzenia działalności na danym terenie.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. W ramach projektów dotyczących kompleksowego przygotowania terenu inwestycyjnego wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną należy traktować jako uzupełniający element projektu a tym samym mogą stanowić jedynie mniejszą część budżetu projektu. Wydatki w zakresie budowy lub modernizacji wewnętrznego układu komunikacyjnego terenu inwestycyjnego mogą stanowić maksymalnie 40% kosztów kwalifikowalnych projektu. 5. Wnioskodawca zobowiązany jest, w przypadku wyboru projektu do dofinansowania, do zapewnienia właściwego dostępu komunikacyjnego do terenów inwestycyjnych finansowanego ze środków własnych lub w ramach projektu komplementarnego ze środków EFSI w ramach CT4, CT7 lub CT9. 6. W odniesieniu do lokalizacji dużych firm na wspartych terenach inwestycyjnych IZ obniży dotację z EFRR proporcjonalnie do powierzchni terenów inwestycyjnych przeznaczonych dla dużego przedsiębiorstwa. 7. Teren, którego dotyczy projekt, nie może być przeznaczony wyłącznie pod wielkopowierzchniowe obiekty handlowe. 8. Teren, którego dotyczy projekt nie może być przeznaczony pod inwestycje mieszkaniowe, tereny sportu oraz tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, i ogrodniczych. 9. Preferencje uzyskają projekty realizowane na nieużytkach³¹, terenach zlokalizowanych w pobliżu inwestycji transportowych (autostrady, drogi szybkiego ruchu, linie kolejowe), terenach zdegradowanych, w związku ze zintensyfikowanym i udokumentowanym zapotrzebowaniem firm poszukujących lokalizacji dla prowadzenia działalności. 10. Preferencje uzyskają projekty realizujące tereny inwestycyjne dla przedsiębiorców, których działalność wpisuje się w inteligentne specjalizacje określone w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” (weryfikacja przeznaczenia terenów inwestycyjnych pod tego typu działalność dokonywana będzie na podstawie deklaracji od potencjalnych inwestorów, w oparciu o indykatorywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego). 11. Realizowane inwestycje w drogi publiczne, bez względu na kategorię drogi, po zakończeniu realizacji inwestycji, muszą zapewnić wymóg nośności drogi wynoszącej minimum 11,5 t na oś³². 12. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady</i>
--	---

³¹ **Nieużytek** – obszar gruntu, który z powodu naturalnych warunków siedliskowych lub na skutek działalności rolniczej, przemysłowej, leśnej lub innej nie posiada lub utracił wartość użytkową. Do nieużytków zaliczane są bagna, wydmy, tereny o niekorzystnym ukształtowaniu powierzchni, składowiska odpadów oraz grunty zdegradowane przez przemysł.

³² Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 marca 2019 w sprawie transpozycji dyrektywy Rady 96/53/WE.

	<i>równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. Wytycznymi.</i>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy <i>de minimis</i> , udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: 85%

na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	– Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ³³	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 3.2 Instrumenty kapitałowe

OPIS DZIAŁANIA 3.2 *Instrumenty kapitałowe*

³³ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Instrumenty kapitałowe</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest ułatwienie komercyjnego wykorzystania nowych pomysłów przedsiębiorstw przy wykorzystaniu kapitałowych mechanizmów wsparcia. Jednym z najważniejszych czynników warunkujących przedsiębiorstwom wejście na rynek z nowym produktem są zasoby finansowe umożliwiające zrealizowanie odpowiednich inwestycji. Bariera ta dotyczy w szczególności przedsiębiorstw znajdujących się we wczesnej fazie rozwoju, które ze względu na nieugruntowaną pozycję na rynku oraz ograniczoną płynność finansową napotykać na istotne problemy z uzyskaniem kapitału niezbędnego do uruchomienia produkcji lub usług na bazie innowacyjnych pomysłów. Wsparcie ma na celu umożliwienie wejścia na rynek przedsiębiorstwom o wysokim potencjale gospodarczym, które ze względu na utrudniony dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania nie są w stanie same skomercjalizować własnych innowacyjnych pomysłów.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (CI8). 2. Liczba przedsiębiorstw dokapitalizowanych na etapie inkubacji.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje (CI3). 3. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje) (CI7). 4. Liczba wspartych funduszy kapitału podwyższonego ryzyka³⁴. 5. Liczba przedsiębiorstw wspartych przez fundusze kapitału podwyższonego ryzyka³⁵. 6. Wartość inwestycji kapitałowych ogółem w przedsiębiorstwa wsparte przez fundusze kapitału podwyższonego ryzyka³⁶. 7. Wartość inwestycji kapitałowych w części UE w przedsiębiorstwa wsparte przez fundusze kapitału podwyższonego ryzyka³⁷.
10. Typy projektów	<p>Dokapitalizowanie podmiotów spełniających kryteria wymienione w Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 480/2014 (pośredników finansowych) w celu poszukiwania i selekcji innowacyjnych pomysłów oraz dokonywania inwestycji kapitałowych poprzez objęcie przez nich określonej wielkości praw udziałowych (akcji lub udziałów) w nowej spółce tworzonej wraz z ostatecznym odbiorcą tj. pomysłodawcą (rozumianym jako osoba fizyczna lub prawna) lub istniejącym MŚP będącym we wczesnej fazie rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem przedsiębiorstw innowacyjnych.</p> <p>Celem wejścia kapitałowego będzie pomoc we wdrażaniu pomysłu o charakterze innowacyjnym.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	Bank Gospodarstwa Krajowego jako Menadżer Funduszu Funduszy.

³⁴ Wskaźnik o charakterze informacyjnym, obligatoryjny przy monitorowaniu IF.

³⁵ Jw.

³⁶ Jw.

³⁷ Jw.

<p>12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia</p>	<p>1. Nowopowstałe w ramach Jednostkowego Wejścia Kapitałowego; 2. istniejące i znajdujące się we wczesnej fazie rozwoju, tj. nienotowane na giełdzie, prowadzące działalność gospodarczą nie dłużej niż 3 lata (za dzień rozpoczęcia działalności gospodarczej przyjmuje się dzień wpisu do odpowiedniego rejestru przedsiębiorstw), które:</p> <p style="padding-left: 40px;">a) nie dokonały jeszcze pierwszej komercyjnej sprzedaży na dowolnym rynku lub b) nie dokonały jeszcze podziału zysków</p> <p>spółki kapitałowe o statusie MŚP, w których część praw udziałowych (akcji lub udziałów) będzie obejmował pośrednik finansowy celem pomocy we wdrażaniu pomysłu o charakterze innowacyjnym.</p> <p>Ostateczni odbiorcy zobowiązani będą posiadać siedzibę i prowadzić działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.</p> <p>O wsparcie mogą ubiegać się spółki, które zostały utworzone w wyniku połączenia, o ile spółki, które się połączyły, na dzień udzielenia wsparcia spełniałyby warunki o których mowa powyżej.</p>
<p>13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)</p>	<p>Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie</p>
<p>14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)</p>	<p>Region Słabiej Rozwinięty 7 354 764</p>
<p>16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>

<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb pozakonkursowy - Bank Gospodarstwa Krajowego jako Menadżer Funduszu Funduszy.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Beneficjent zobligowany jest do stworzenia preferencji dla projektów wpisujących się w inteligentne specjalizacje zapisane/zawarte w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” (w oparciu o indykatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego). 2. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. 3. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytocznymi</i>.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie udzielania pomocy na dostęp mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców do finansowania w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 22 Pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca</p>

	2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Minimalna wartość projektu: 5 000 000,00 PLN – Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	<p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 5 000 000,00 PLN</p> <p>Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych</p>
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	7 287 383
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Z udziałem funduszu funduszy (Bank Gospodarstwa Krajowego), który wyłoni pośredników finansowych udzielających wsparcia ostatecznym odbiorcom.

32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Wejście kapitałowe. Projekty związane z poszukiwaniem i oceną innowacyjnych pomysłów oraz dokonanie inwestycji kapitałowych poprzez objęcie określonej wielkości praw udziałowych u ostatecznych odbiorców. Najważniejsze warunki przyznawania wsparcia określone są w Strategii inwestycyjnej dla instrumentów finansowych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nowopowstałe lub istniejące i znajdujące się we wczesnej fazie rozwoju spółki kapitałowe o statusie MŚP prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.

OPIS DZIAŁANIA 3.3 Przedsiębiorstwa odpryskowe

OPIS DZIAŁANIA 3.3 <i>Przedsiębiorstwa odpryskowe</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Przedsiębiorstwa odpryskowe</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem szczegółowym Działania jest stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości, zwłaszcza przedsiębiorczości technologicznej opartej na badaniach i kapitale intelektualnym z przeznaczeniem na tworzenie innowacji, wzrost zatrudnienia, rozwój gospodarki oraz przekształcenie wyników badań w towary i usługi. Interwencje w ramach Działania mają na celu ułatwienie procesu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii opartych na wynikach badań naukowych i rozwojowych poprzez tworzenie firm spin-off i spin-out.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (CI8). 2. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach – kobiety. 3. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach – mężczyźni. 4. Liczba wdrożonych wyników prac B+R. 5. Przychód z wdrożonych wyników prac B+R. 6. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku (CI 28). 7. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CI 29). 8. Liczba wprowadzonych innowacji produktowych. 9. Liczba wprowadzonych innowacji procesowych.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI2). 3. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI6). 4. Liczba wspieranych nowych przedsiębiorstw (CI5). 5. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie wdrożenia wyników prac B+R.

10. Typy projektów	<p>Stworzenie infrastruktury przedsiębiorstw odpryskowych poprzez zakup niezbędnych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych w celu komercjalizacji innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii opartych na wynikach badań naukowych i rozwojowych.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	<p>Spółki typu spin-off i spin-out zgodnie z poniższą definicją:</p> <p>Spin-off to przedsiębiorstwo, które zostało założone przez co najmniej jednego pracownika naukowego instytucji naukowej lub badawczej w celu komercjalizacji wyników badań naukowych, innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii. Spółka typu Spin-off jest zależna od organizacji macierzystej (np. uczelni wyższej) oraz formalnie z nią związana (organizacyjnie, formalno-prawnie, finansowo itp.).</p> <p>Spin-out to przedsiębiorstwo, które zostało założone przez co najmniej jednego pracownika naukowego instytucji naukowej lub badawczej w celu komercjalizacji wyników badań naukowych, innowacyjnych pomysłów (wiedzy) lub technologii. Spółka typu spin-out jest niezależna pod względem organizacyjnym od jednostki macierzystej (np. uczelni) oraz posiada niezależne źródła finansowania.</p> <p>UWAGA: W terminologii funkcjonującej w Polsce pojęcia „spin-off” i „spin-out” używane są zamiennie (w zależności od publikacji/autora). Na potrzeby Działania 3.3 przyjmuje się powyżej wskazaną terminologię.</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 205 870

<p>16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Harmonogram naborów wniosków, - KM RPO WL 2014-2020, - Mapa projektów, - Kryteria wyboru projektów, - Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, - Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. Preferencje uzyskają projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje zapisane/zawarte w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” (w oparciu o indykatorywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego). 3. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>. 5. Wsparcie nie może zostać przyznane na projekty z zakresu wdrożenia wyników prac B+R, polegające na budowie sieci szerokopasmowej.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>

<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Pomoc udzielana w ramach Działania stanowi pomoc publiczną, do której zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach celu tematycznego 3 w zakresie wzmocnienia konkurencyjności mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 14 <i>Regionalna pomoc inwestycyjna</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 70% – Średnie przedsiębiorstwa: 60% <p>Minimalna kwota wsparcia: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna kwota wsparcia: 1 000 000,00 PLN</p>
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 70% – Średnie przedsiębiorstwa: 60% <p>Minimalna kwota wsparcia: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna kwota wsparcia: 1 000 000,00 PLN</p>
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 30% – Średnie przedsiębiorstwa: 40%

28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość projektu: 13 000 000,00 PLN
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych: 10 000 000,00 PLN
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia, zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.

OPIS DZIAŁANIA 3.4 Dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku

OPIS DZIAŁANIA 3.4 <i>Dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest ułatwienie dostępu przedsiębiorstwom z sektora MŚP prowadzącym działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego do wysokospecjalistycznych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu (IOB). Wsparcie ze środków RPO WL 2007-2013 pozwoliło na stworzenie odpowiedniej infrastruktury IOB działających na terenie województwa lubelskiego. Okres programowania 2007-2013 stanowi fundament do rozwoju usług około biznesowych w okresie programowania 2014-2020. Istnieje zidentyfikowana potrzeba dodatkowego pobudzenia współpracy pomiędzy IOB a MŚP oraz efektywnego wykorzystania istniejącej infrastruktury IOB w nowej perspektywie finansowej. Wsparcie instytucji otoczenia biznesu zostanie w szczególności ukierunkowane na dostosowanie świadczonych usług do potrzeb przedsiębiorców, a także na zmianę podejścia IOB i przeniesienia wsparcia na stronę popytową, tak aby usługa oferowana przez IOB była ściśle powiązana z zainteresowaniem odbiorców oraz skoncentrowana na osiągniętych wynikach.

8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw korzystających z zaawansowanych usług (nowych i/lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu. 2. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie doradztwa specjalistycznego. 3. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 4. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (CI4).
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba instytucji otoczenia biznesu wspartych w zakresie profesjonalizacji usług. 2. Liczba zaawansowanych usług (nowych lub ulepszonych) świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu.
10. Typy projektów	<p>W ramach Działania wsparcie będzie przeznaczane na profesjonalizację usług doradczych świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu oraz podniesienie jakości tych usług do dostępnych standardów świadczenia usług. Udzielane wsparcie pozwoli na wyszkolenie kadry instytucji otoczenia biznesu do świadczenia specjalistycznego doradztwa przedsiębiorcom prowadzącym działalność na terenie województwa lubelskiego w zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. nowych rynków regionalnych, krajowych i międzynarodowych, w tym opracowania strategii rozwoju firmy, polityki inwestycyjnej; 2. pozyskania partnerów technologicznych i biznesowych; 3. wprowadzania systemów informatycznych, w tym wykorzystywania zaawansowanych technologii ICT; 4. zarządzania jakością; 5. wdrażania nowych rozwiązań organizacyjnych, w tym audyt/optymalizacja kosztów i procesów; 6. rozwijania produktów i usług w sektorze kreatywnym; 7. uczestnictwa w krajowych i międzynarodowych programach badawczych; 8. monitorowania wdrażania technologii lub realizacji umowy oraz innych aspektów pomocy powdrożeniowej. <p>Wsparcie w ramach Działania 3.4 nie może być udzielone na doradztwo w obszarach wspieranych w ramach Działania 1.4.</p> <p>Wsparcie obejmuje również dostosowanie infrastruktury IOB do potrzeb przedsiębiorstw, w tym zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych.</p> <p>Wsparcie w ramach Działania będzie udzielane w formie pomocy zwrotnej.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	<p>Instytucje otoczenia biznesu (IOB) - to, bez względu na formę prawną, podmioty prowadzące działalność na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności, niedziałające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub innym równoważnym dokumencie założycielskim, posiadające bazę materialną, techniczną i</p>

	<p>zasoby ludzkie oraz kompetencje niezbędne do świadczenia usług na rzecz MŚP.</p> <p>Możliwe są m.in. następujące formy prawne działalności instytucji otoczenia biznesu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, 2) izby i stowarzyszenia zrzeszające przedsiębiorców, np. izby gospodarcze, przemysłowe i handlowe, 3) instytucje wspierające przedsiębiorczość, m.in. inkubatory i akceleratorzy przedsiębiorczości, podmioty wspierające firmy typu <i>spin-off</i> i <i>spin-out</i>, parki przemysłowe, technologiczne, naukowo-technologiczne, centra doskonałości, centra zaawansowanych technologii (działające jako instytucje wspierające zaplecze badawczo – rozwojowe), ośrodki innowacyjności, 4) jednostki organizacyjne administracji publicznej nastawione na wspieranie rozwoju gospodarki regionalnej/lokalnej.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 1 015 408
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.

17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb konkursowy Lubelska Agencja Wspieranie Przedsiębiorczości w Lublinie
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. Warunki wsparcia IOB: <ul style="list-style-type: none"> – Posiadanie strategii biznesowej, która wyraźnie wskazuje różne źródła jej przychodów i potwierdza jej zdolność do działania w warunkach rynkowych i samodzielność finansową w zakresie prowadzenia działalności (lub zdolność do stopniowego uzyskania owej samodzielności do końca okresu kwalifikowalności); – Posiadanie planu działalności zawierającego: indykatywną listę projektów / usług, które planuje udzielić/dostarczyć, dostępne zasoby, niezbędne szkolenia, wymagany budżet oraz źródła finansowania; – Zobowiązanie do stosowania dostępnych standardów świadczenia usług; – Ukierunkowanie projektu na świadczenie specjalistycznych usług przez IOB; – Zapewnienie podejścia popytowego w zakresie świadczonych usług; – Zapewnienie monitorowania poziomu <u>świadczenia różnych usług</u> i przeprowadzanie badań satysfakcji klientów w celu oceny swoich wyników oraz przygotowania lepszych opartych o dane statystyczne prognoz ich skuteczności (badania zadowolenia klientów, liczba świadczonych usług, follow-up itp.); 3. Przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury IOB wspierane będą w bardzo ograniczonym zakresie i przy spełnieniu dodatkowych warunków: <ul style="list-style-type: none"> – IOB dysponuje strategią/planem wykorzystania infrastruktury planowanej do sfinansowania w ramach przedsięwzięcia; – Przedsięwzięcie jest współfinansowane ze źródeł prywatnych; – Przedsięwzięcie nie powiela dostępnej infrastruktury IOB o podobnym profilu zlokalizowanej w danym lub sąsiadującym regionie, chyba, że limit dostępnej oferty został wyczerpany. 4. Preferencje uzyskają projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje zapisane/zawarte w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.”. 5. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.

	<p>6. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>7. Wsparcie udzielane jest na zasadzie pomocy zwrotnej.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych może zostać określona w Regulaminie konkursu.
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Przewiduje się zastosowanie uproszczonych form rozliczania wydatków – stawki ryczałtowe dla kosztów pośrednich. W ramach Działania przewiduje się system zaliczkowy.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020</p> <p>(na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy <i>de minimis</i>, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	95%

<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	95%
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	5%
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	Minimalna wartość projektu: 10 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	Minimalna wartość projektu wydatków kwalifikowalnych: 10 000 PLN Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych: brak ograniczeń kwotowych Minimalna kwota wsparcia: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna kwota wsparcia: 950 000,00 PLN
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	Nie dotyczy
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	Nie dotyczy
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	Nie dotyczy
<p>33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 3.5 Bon na doradztwo

OPIS DZIAŁANIA 3.5 *Bon na doradztwo*

6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Bon na doradztwo</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest wzrost konkurencyjności oraz podniesienie jakości i efektywności zarządzania przedsiębiorstwami z sektora MŚP poprzez ułatwienie dostępu do wysokiej jakości zewnętrznych usług doradczych.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	1. Liczba przedsiębiorstw, które poprawiły swoją konkurencyjność, jakość i efektywność zarządzania w wyniku realizacji projektu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI2). 3. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie doradztwa specjalistycznego. 4. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI6).
10. Typy projektów	<p>W ramach Bonu na doradztwo wsparciem objęte zostaną przedsięwzięcia, polegające na zakupie specjalistycznych usług doradczych przez MŚP. Pomoc udzielana w ramach Bonu na doradztwo prowadzić powinna do zwiększenia konkurencyjności oraz produktywności MŚP. Przez specjalistyczne usługi doradcze rozumie się usługi doradcze niemające charakteru ciągłego ani okresowego. Nie są one też związane ze zwykłymi kosztami operacyjnymi przedsiębiorstwa, takimi jak: rutynowe usługi doradztwa podatkowego, regularne usługi prawnicze lub reklama.</p> <p>Wsparcie w ramach projektów, polegać będzie na zakupie usług specjalistycznego doradztwa od podmiotów zewnętrznych w zakresie m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prawa własności intelektualnej – prawa zamówień publicznych – optymalizacji kosztów prowadzenia działalności gospodarczej – procesów przekształceniowych spółek poprzez stosowanie nowoczesnych rozwiązań umożliwiających redukcję kosztów działalności rynkowej – wzmocnienia procesów sprzedaży – usług HR służących poprawie funkcjonowania przedsiębiorstwa poprzez wdrożenia narzędzi HR – prowadzenia działalności gospodarczej w początkowej jej fazie, rozwoju produktu/usługi oraz umocnienia pozycji rynkowej – internacjonalizacji sprzedaży – automatyzacji produkcji przedsiębiorstwa – monitorowania i prognozowania trendów rynkowych, mających na celu określenie kierunków dalszego rozwoju przedsiębiorstwa – uzyskiwania certyfikatów jakości – wdrażania i doskonalenia systemów zarządzania jakością – oceniania procesów sprzedaży – wyszukania i oceny potencjalnych partnerów dystrybucyjnych i produkcyjnych – nowych rynków regionalnych, krajowych i międzynarodowych, w tym opracowania strategii rozwoju firmy, polityki inwestycyjnej – pozyskania partnerów technologicznych i biznesowych – wprowadzania systemów informatycznych, w tym wykorzystywania zaawansowanych technologii ICT

	<ul style="list-style-type: none"> – wdrażania nowych rozwiązań organizacyjnych, w tym audyt/optymalizacja kosztów i procesów – rozwijania produktów i usług w sektorze kreatywnym – uczestnictwa w krajowych i międzynarodowych programach badawczych – monitorowania wdrażania technologii lub realizacji umowy oraz innych aspektów pomocy powdrożeniowej – zakładania firm typu spin - off (przedsiębiorczość akademicka) – komercjalizacji wyników badań – audytu technologicznego – pomocy w zdobywaniu finansowania dla innowacyjnych przedsięwzięć (venture capital, kredyty) – wdrażania nowych usług i produktów – pośredniczenia w kontaktach między przedsiębiorstwami a naukowcami (transfer wiedzy) – pomocy we wdrażaniu eko – innowacji. <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 1 943 408
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT,

	– Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb konkursowy Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. Preferencje uzyskają projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje zapisane/zawarte w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.”. 3. W przypadku udzielania pomocy de minimis wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz w art. 3 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006. 4. W przypadku udzielania pomocy publicznej na podstawie art. 18 Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu. 5. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. Wytocznymi. 6. Usługi specjalistycznego doradztwa nie mogą być świadczone na rzecz Wnioskodawcy przez podmioty z nim powiązane w rozumieniu Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu zał. I art. 3. 7. Specjalistyczne usługi doradcze dla sektora MŚP świadczone mogą być wyłącznie przez podmioty posiadające minimum 3-letnie doświadczenie udokumentowane referencjami z przeprowadzonych usług doradczych.

20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Nie dotyczy
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy mikroprzedsiębiorcom, małym i średnim przedsiębiorcom na usługi doradcze oraz udział w targach w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 18 Pomoc na usługi doradcze na rzecz MŚP Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)</p> <p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy <i>de minimis</i>, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>)</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Pomoc publiczna - 50% Pomoc <i>de minimis</i> – 80%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł)	Pomoc publiczna - 50% Pomoc <i>de minimis</i> – 80%

przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Pomoc publiczna - 50% Pomoc de minimis – 20%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 10 000,00 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 300 000,00 PLN Minimalna kwota wsparcia : 5 000,00 PLN Maksymalna kwota wsparcia: 150 000,00 PLN
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 3.6 Marketing gospodarczy

OPIS DZIAŁANIA 3.6 Marketing gospodarczy	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Marketing gospodarczy</i>
7. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	W ramach Działania zaplanowano wsparcie działań marketingowych, mających na celu kreowanie dobrego wizerunku regionu pod kątem potencjalnych inwestorów i kontrahentów, w tym tworzenie sieci centrów obsługi inwestorów, a także związanych z promocją przedsiębiorstw z województwa lubelskiego na rynkach krajowych i międzynarodowych.

8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw, które weszły na nowe zagraniczne rynki. 2. Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (C11). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe (C14). 3. Liczba przedsiębiorstw, które wprowadziły zmiany organizacyjno-procesowe. 4. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji działalności.
10. Typy projektów	Promocja gospodarcza regionu oraz działania związane z tworzeniem przyjaznych warunków do inwestowania.
11. Typ beneficjenta	Samorząd województwa lubelskiego
12. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 16 459 063
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, – Mapa projektów.

17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb pozakonkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Działania muszą być zgodne z polityką inwestycyjną regionu, która wskazuje cele i narzędzia właściwej realizacji marketingu gospodarczego. 3. Projekt uzyska preferencję, w przypadku, gdy prowadzone działania marketingowe wpisują się w inteligentne specjalizacje zapisane/zawarte w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis	Wsparcie na rzecz MŚP (na drugim poziomie) stanowi pomoc de minimis na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19

(rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	99%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	99%
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ³⁸	1%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

³⁸ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 3.7 Wzrost konkurencyjności MŚP

OPIS DZIAŁANIA 3.7 Wzrost konkurencyjności MŚP	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Wzrost konkurencyjności MŚP</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Wsparcie zaplanowane w ramach Działania ma na celu przełamanie barier związanych z dostępem do finansowania, know – how, a także pobudzenie działań tworzących wspólny łańcuch wartości przedsiębiorstwa.</p> <p>Analiza sektora MŚP działającego na terenie województwa lubelskiego wskazuje na niską konkurencyjność przedsiębiorstw, wynikającą przede wszystkim z małej ekspansywności sektora MŚP na inne rynki oraz niskiej skali wdrażanych innowacji.</p> <p>Dzięki wsparciu inwestycyjnemu nastąpi zwiększenie konkurencyjności, podniesienie produktywności, wydajności pracy oraz skali prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstw z województwa lubelskiego przede wszystkim dzięki wprowadzaniu innowacyjnych rozwiązań. Wzrost innowacji zostanie zapewniony m.in. poprzez wsparcie inwestycyjne przeznaczone na realizację wyników prac badawczych.</p> <p>W ramach Działania przyjęto również rozwiązania, które przyczynią się do utrzymania działalności gospodarczych, prowadzonych przez mikro- i małe przedsiębiorstwa, które w wyniku wystąpienia epidemii COVID-19 znalazły się w sytuacji nagłego niedoboru lub utraty płynności finansowej.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach (CI8). 2. Liczba wprowadzonych innowacji produktowych³⁹. 3. Liczba wprowadzonych innowacji procesowych⁴⁰. 4. Liczba wprowadzonych innowacji nie technologicznych⁴¹. 5. Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów. 6. Liczba wdrożonych wyników prac B+R. 7. Przychód z wdrożonych wyników prac B+R. 8. Liczba miesięcy utrzymania działalności przedsiębiorstwa. 9. Liczba utworzonych miejsc pracy u ostatecznych odbiorców IF⁴². 10. Wartość inwestycji dokonanych przez ostatecznych odbiorców IF⁴³.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy (CI29). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 3. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI2).

³⁹ Wskaźnik o charakterze informacyjnym, obligatoryjny przy monitorowaniu IF.⁴⁰ jw.⁴¹ Jw.⁴² Wskaźnik o charakterze informacyjnym, obligatoryjny przy monitorowaniu IF.⁴³ jw.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje (CI3). 5. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI6). 6. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (inne niż dotacje)(CI7). 7. Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla rynku(CI28). 8. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie inwestycji. 9. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje w związku z pandemią COVID 19. 10. Liczba MŚP objętych wsparciem innym niż bezzwrotnym (instrumenty finansowe) finansującym kapitał obrotowy w związku z COVID-19(CV23). 11. Wartość wsparcia innego niż bezzwrotne (instrumenty finansowe) dla MŚP finansującego kapitał obrotowy w związku z COVID-19 (CV21). 12. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje w związku z pandemią COVID-19. 13. Liczba MŚP objętych wsparciem bezzwrotnym (dotacje) finansującym kapitał obrotowy w związku z COVID-19(CV22). 14. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19. 15. Wartość bezzwrotnego wsparcia(dotacje) dla MŚP finansującego kapitał obrotowy w związku z COVID-19 (CV20). 16. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie wdrożenia wyników prac B+R. 17. Liczba wspartych funduszy pożyczkowych⁴⁴. 18. Liczba ostatecznych odbiorców wspartych przez fundusze pożyczkowe⁴⁵. 19. Wartość udzielonych pożyczek ogółem⁴⁶. 20. Wartość udzielonych pożyczek w części UE⁴⁷.
<p>10. Typy projektów</p>	<p>Pomoc może być przyznawana na inwestycję początkową (nie dotyczy pomocy na finansowanie kapitału obrotowego), tj. inwestycję w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne związane z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – założeniem nowego zakładu lub; – zwiększeniem zdolności produkcyjnej istniejącego zakładu lub; – dywersyfikacją produkcji zakładu poprzez wprowadzenie produktów uprzednio nieprodukowanych w zakładzie lub; – zasadniczą zmianą dotyczącą procesu produkcyjnego istniejącego zakładu. <p>W szczególności wspierane będą następujące rodzaje projektów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie/doposażenie infrastruktury przedsiębiorstw w celu wprowadzenia nowych lub ulepszonych produktów/usług; 2. Zastosowanie nowoczesnych technologii - rozwój produktów i usług opartych na TIK (np. optymalizacja procesów zarządzania przedsiębiorstwem, współpraca pomiędzy przedsiębiorcami poprzez nowe rozwiązania informatyczne);

⁴⁴ jw.⁴⁵ jw.⁴⁶ jw.⁴⁷ jw.

	<p>3. Wsparcie działań inwestycyjnych, związanych z rozszerzeniem działalności eksportowej np. zakup linii produkcyjnych dostosowanych do potrzeb nowego rynku zbytu;</p> <p>4. Wdrażanie w przedsiębiorstwach wyników badań naukowych i rozwojowych oraz innowacyjnych rozwiązań poprzez wsparcie działań związanych z nabyciem praw do własności intelektualnej oraz wsparcie działań mających na celu dostosowanie istniejących aktywów firmy do potrzeb wdrożenia nowego procesu, produktu, bądź usługi, a także pobudzanie innowacji marketingowej i organizacyjnej.</p> <p>5. Projekty dotyczące finansowania kapitału obrotowego oraz kosztów bieżącej działalności mikro (z uwzględnieniem samozatrudnionych tj. osób fizycznych prowadzących działalność na własny rachunek) i małych przedsiębiorstw, które znalazły się w sytuacji nagłego niedoboru lub utraty płynności w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19.</p> <p>Wsparcie w ramach Działania będzie udzielane w formie dotacji bezwrotnych, instrumentów finansowych oraz pomocy zwrotnej.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). – Bank Gospodarstwa Krajowego jako Menadżer Funduszy Funduszy (w przypadku instrumentów finansowych). <p>Wsparcie kierowane jest zarówno do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, przy czym możliwe jest organizowanie naborów dedykowanych konkretnej grupie przedsiębiorstw określonej w Regulaminie danego konkursu lub Wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie (w przypadku wyboru projektów w trybie nadzwyczajnym).</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 239 577 708

<p>16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Harmonogram naborów wniosków, - KM RPO WL 2014-2020, - Mapa projektów, - Kryteria wyboru projektów, - Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, - Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, - Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy. Tryb pozakonkursowy - Bank Gospodarstwa Krajowego jako Menadżer Funduszu Funduszy. Tryb nadzwyczajny - w zakresie projektów dotyczących finansowania kapitału obrotowego dla mikro i małych przedsiębiorstw.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Wsparcie dotacyjne w ramach Działania przewidziane jest dla innowacyjnych projektów wpisujących się w inteligentne specjalizacje określone w "Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r." (w oparciu o indykatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego) lub polegających na wdrożeniu wyników prac badawczo-rozwojowych (nie dotyczy pomocy zwrotnej oraz pomocy na finansowanie kapitału obrotowego). Ponadto możliwe będzie wsparcie projektów, dotyczących wyłaniania nowych inteligentnych specjalizacji w ramach procesu przedsiębiorczego odkrywania. 3. Wsparcie dotacyjne w ramach Działania przewidziane jest również dla projektów dotyczących finansowania kapitału obrotowego mikro i małych przedsiębiorstw, które znalazły się w sytuacji nagłego niedoboru lub utraty płynności w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19.

4. W przypadku pomocy zwrotnej preferencje uzyskują projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje zapisane/zawarte w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” (w oparciu o indykatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego).
5. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu(z wyłączeniem urzędzeń do wytwarzania energii wraz z instalacjami, które będą objęte pomocą de minimis oraz z wyłączeniem wsparcia na finansowanie kapitału obrotowego).
6. W przypadku udzielania pomocy de minimis wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
7. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z *Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020*, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. *Wytycznymi*.
8. Wsparcie nie może być udzielone na projekty z zakresu budowy sieci szerokopasmowych.
9. W przypadku pomocy zwrotnej kwota dofinansowania będzie zależała od wartości osiąganego wskaźnika *Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/procesów*. Wskaźnik będzie mierzony za okres 12 miesięcy od zakończenia finansowego realizacji projektu. Wartość wskaźnika musi wynosić minimum 25% wartości kosztów kwalifikowalnych. Nieosiągnięcie wskaźnika na poziomie określonym w Regulaminie konkursu skutkować będzie zwrotem dofinansowania. Szczegółowe informacje dotyczące zależności zwrotu dofinansowania w odniesieniu do osiągnięcia wartości wskaźnika zostaną zawarte w Regulaminie konkursu.

Limity i ograniczenia w zakresie finansowania kapitału obrotowego:

1. Wsparcie na finansowanie kapitału obrotowego dla mikro i małych przedsiębiorstw w formie dotacji lub pomocy zwrotnej udzielane jest nie później niż do daty wskazanej w § 11 Rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 28 kwietnia 2020 r. w sprawie udzielania pomocy w formie dotacji lub pomocy zwrotnej w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020 w celu wspierania polskiej gospodarki w związku z wystąpieniem pandemii Covid-19 (Dz. U. 2020 r., poz. 773 z późn. zm.).
2. Wsparcie może uzyskać wyłącznie mikro lub małe przedsiębiorstwo, posiadające siedzibę lub oddział (miejsce prowadzenia działalności gospodarczej w przypadku osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą) na terenie województwa lubelskiego.

	<p>3. Wsparcie może zostać przyznane wyłącznie, gdy przedsiębiorstwo wykaże, że znalazło się w sytuacji nagłego niedoboru lub braku płynności w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19. Ponadto wsparcie uzyskają wyłącznie podmioty, które odnotowały spadek obrotów gospodarczych (przychodów ze sprzedaży) na poziomie przynajmniej 30% w okresie wybranego jednego miesiąca w 2020 r. począwszy od marca 2020 r. w porównaniu do poprzedniego miesiąca lub w porównaniu do analogicznego miesiąca w 2019 r., w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19.</p> <p>4. Wsparcie może zostać przyznane wyłącznie jeżeli wnioskodawca prowadził działalność według stanu na dzień 31.12.2019 r. oraz prowadzi działalność na dzień składania wniosku.</p> <p>5. Pomoc przyznana jednemu przedsiębiorstwu na wsparcie mające na celu łagodzenie skutków pandemii COVID-19 w formie dotacji lub pomocy zwrotnej nie może przekroczyć pułapów określonych w §7 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 28 kwietnia 2020 r. w sprawie udzielania pomocy w formie dotacji lub pomocy zwrotnej w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020 w celu wspierania polskiej gospodarki w związku z wystąpieniem pandemii Covid-19 (Dz. U. 2020 r., poz. 773 z późn. zm.).</p> <p>6. Pozostałe warunki dotyczące finansowania kapitału obrotowego zostaną określone w Wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>W przypadku projektów dotyczących finansowania kapitału obrotowego przewiduje się zastosowanie uproszczonych form rozliczania wydatków – stawki jednostkowe.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Pomoc udzielana w ramach Działania stanowi pomoc publiczną, do której zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach celu tematycznego 3 w zakresie wzmocnienia konkurencyjności mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 14 <i>Regionalna pomoc inwestycyjna</i> Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre</p>

	<p>rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Pomoc udzielana w ramach Działania dotycząca finansowania kapitału obrotowego mikro- i małych przedsiębiorstw stanowi pomoc publiczną, do której zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 28 kwietnia 2020 r. w sprawie udzielania pomocy w formie dotacji lub pomocy zwrotnej w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020 w celu wspierania polskiej gospodarki w związku z wystąpieniem pandemii Covid-19.</p> <p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy de minimis, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p> <p>W przypadku instrumentów finansowych wsparcie może mieć charakter pomocy de minimis, zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 70% (zgodnie z mapą pomocy regionalnej). – Średnie przedsiębiorstwa: 60% (zgodnie z mapą pomocy regionalnej). – Podmiot wdrażający instrument finansowy: 85 %. <p>Minimalna kwota wsparcia: 6 000 PLN Maksymalna kwota wsparcia dla mikro i małych przedsiębiorstw: 2 000 000,00 PLN Maksymalna kwota wsparcia dla średnich przedsiębiorstw: 3 000 000,00 PLN</p> <p>W przypadku wsparcia na finansowanie kapitału obrotowego maksymalny % poziom wsparcia wynosi: - mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 100%</p> <p>W przypadku wsparcia na finansowanie kapitału obrotowego maksymalna kwota wsparcia musi być zgodna z <i>Metodologią wyliczenia stawek jednostkowych w projektach w zakresie wsparcia utrzymania działalności w sytuacji nagłego niedoboru lub braku płynności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020.</i></p>

<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 70% (zgodnie z mapą pomocy regionalnej). – Średnie przedsiębiorstwa: 60% (zgodnie z mapą pomocy regionalnej). – Podmiot wdrażający instrument finansowy: 95 %. <p>Minimalna kwota wsparcia: 6 000 PLN Maksymalna kwota wsparcia dla mikro i małych przedsiębiorstw: 2 000 000,00 PLN Maksymalna kwota wsparcia dla średnich przedsiębiorstw: 3 000 000,00 PLN</p> <p>W przypadku wsparcia na finansowanie kapitału obrotowego maksymalny % poziom wsparcia wynosi: - mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 100%</p> <p>W przypadku wsparcia na finansowanie kapitału obrotowego maksymalna kwota wsparcia musi być zgodna z <i>Metodologią wyliczenia stawek jednostkowych w projektach w zakresie wsparcia utrzymania działalności w sytuacji nagłego niedoboru lub braku płynności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020.</i></p>
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 30% (zgodnie z mapą pomocy regionalnej) – Średnie przedsiębiorstwa: 40% (zgodnie z mapą pomocy regionalnej) – Podmiot wdrażający instrument finansowy: 5% <p>W przypadku wsparcia na finansowanie kapitału obrotowego minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych wynosi: - mikroprzedsiębiorstwa i małe przedsiębiorstwa: 0%</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość projektu: 13 000 000,00 PLN</p> <p>W przypadku wsparcia na finansowanie kapitału obrotowego wartość projektu musi być zgodna z <i>Metodologią wyliczenia stawek jednostkowych w projektach w zakresie wsparcia utrzymania działalności w sytuacji nagłego niedoboru lub braku płynności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020.</i></p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 10 000 PLN Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 10 000 000,00 PLN</p> <p>W przypadku wsparcia na finansowanie kapitału obrotowego wartość wydatków kwalifikowalnych musi być zgodna z <i>Metodologią wyliczenia stawek jednostkowych w projektach w zakresie wsparcia utrzymania działalności w sytuacji nagłego niedoboru lub braku płynności mikro,</i></p>

	<i>małych i średnich przedsiębiorstw w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020.</i>
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	71 699 844
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Z udziałem funduszu funduszy (Bank Gospodarstwa Krajowego), który wyłoni pośredników finansowych udzielających wsparcia ostatecznym odbiorcom.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Pożyczka Szczegółowe zasady dotyczące rodzaju instrumentów finansowych oraz najważniejszych warunków przyznawania wsparcia określone są w Strategii inwestycyjnej dla instrumentów finansowych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.

OPIS DZIAŁANIA 3.8 Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 3.8 Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowe/działania/poddziałania	Celem Działania jest zwiększony potencjał inwestycyjny województwa lubelskiego. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez wsparcie przedsięwzięć w zakresie organizacji terenów inwestycyjnych m. in. na obszarach powojсковych, przemysłowych, pokolejowych i popegeerowskich oraz ich kompleksowego zagospodarowania. Dzięki wspieranym w ramach Działania przedsięwzięciom zwiększy się wyposażenie regionu w infrastrukturę sprzyjającą rozwijaniu działalności gospodarczej oraz lokowaniu inwestycji. Kompleksowo wyposażone tereny inwestycyjne stworzą dogodne warunki do rozwoju przedsiębiorczości, w tym do rozwoju MŚP w regionie, czyniąc go atrakcyjnym dla potencjalnych inwestorów.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych. 2. Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych udostępnionych inwestorom 3. Poziom wykorzystania wspartych terenów inwestycyjnych.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych.

10. Typy projektów	<p>Projekty dotyczące organizacji terenów inwestycyjnych⁴⁸ m. in. na obszarach powojkowych, przemysłowych, kolejowych i popegeerowskich oraz ich kompleksowego zagospodarowania⁴⁹ (tereny typu „greenfield”⁵⁰ oraz „brownfield”⁵¹) obejmujące w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prace studyjno-koncepcyjne – wyłącznie jako element projektu infrastrukturalnego. 2. Kompleksowe wyposażenie/doposażenie terenu inwestycyjnego w media, tj.: <ul style="list-style-type: none"> – Budowa / modernizacja⁵² sieci zaopatrzenia w wodę, – Budowa / modernizacja sieci kanalizacyjnej, – Budowa / modernizacja sieci gazowej, – Budowa / modernizacja sieci energetycznej, – Budowa / modernizacja sieci ciepłowniczej, – Budowa / modernizacja lokalnej sieci teleinformatycznej. 3. Budowa lub modernizacja wewnętrznego układu komunikacyjnego⁵³ terenu inwestycyjnego – wyłącznie jako uzupełniający element projektu. 4. Budowa, modernizacja i adaptacja budynków na cele gospodarcze. <p>Dopuszczalna jest realizacja działań związanych z zagospodarowaniem otoczenia, wyłącznie jako uzupełniający element kompleksowego projektu (m.in. parkingi, zieleń).</p>
11. Typ beneficjenta	Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego będące stroną Porozumienia Gmin LOF o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014-2020 zawartego dnia 30 marca 2015 r.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP działających na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego
13. Instytucja	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)

⁴⁸ **Teren inwestycyjny** – teren przygotowany pod działalność gospodarczą, zarówno produkcyjną jak i usługową, z wyłączeniem terenu przeznaczanego pod zabudowę mieszkaniową, tereny sportu oraz tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych. Teren, którego dotyczy projekt musi być przeznaczony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (lub innym równoważnym dokumencie, o którym mowa w art. 4 pkt 2 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2018 poz. 1945) pod inwestycje, z wyłączeniem inwestycji mieszkaniowych i inwestycji w sport.

⁴⁹ **Organizacja terenów inwestycyjnych oraz ich kompleksowe zagospodarowanie** – ogół czynności, których celem jest doprowadzenie przeznaczonego obszaru pod cele inwestycyjne do stanu umożliwiającego ulokowanie się tam przedsiębiorstw. Za organizację terenów inwestycyjnych oraz ich kompleksowe zagospodarowanie należy uznać działania na obszarze, na którym nie istnieją żadne elementy infrastruktury technicznej niezbędne do podjęcia działalności gospodarczej, jak również działania polegające na dobrojeniu danego terenu.

⁵⁰ **Teren typu "greenfield"** - teren nieużywany dotychczas przez przemysł lub usługi, posiadający, co najwyżej, podstawową infrastrukturę. W ramach RPO WL zagospodarowaniem takiego terenu będzie uzbrojenie takiego obszaru w podstawową infrastrukturę lub modernizacja infrastruktury już istniejącej, np. drogi wewnętrzne, kanalizacja, sieć teleinformatyczna. Dodatkowo możliwe jest też zagospodarowanie otoczenia.

⁵¹ **Teren typu "brownfield"** - teren zabudowany, na którym znajdują się już, często zdegradowane, budynki i infrastruktura przemysłowa. W RPO WL dofinansowaniem może być objęte zagospodarowanie terenów "brownfield" związane z budową brakujących elementów infrastruktury (ew. modernizację istniejących), a także modernizacją i adaptacją budynków na cele planowanej działalności gospodarczej.

⁵² **Modernizacja** – na potrzeby działania poprzez modernizację rozumie się trwałe ulepszenie istniejącego obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.

⁵³ **Wewnętrzny układ komunikacyjny** – zgodnie z ustawą o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. (Dz. U. 2018 poz. 2068) to tzw. drogi, drogi rowerowe, parkingi oraz place przeznaczone do ruchu pojazdów, niezaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych i niezlokalizowane w pasie drogowym tych dróg. Do dróg wewnętrznych zalicza się np. drogi dojazdowe do obiektów użytkowanych przez przedsiębiorców, niezaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych i niezlokalizowane w pasie drogowym tych dróg. Przedmiotowe drogi muszą być zlokalizowane w granicach terenu inwestycyjnego.

pośrednicząca (jeśli dotyczy)	
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) re- gionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 0
16. Mechanizmy powiąza- nia interwencji z in- nymi działaniami/ pod- działaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty teryto- rialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projek- tów oraz wskazanie pod- miotu odpowiedzial- nego za nabór i ocenę wniosków oraz przy- mowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Wnioskodawcą w ramach niniejszego działania może być wyłącznie jednostka samorządu terytorialnego należąca do Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, która podpisała porozumienie międzygminne z dnia 30 marca 2015 r. 3. Do wsparcia kwalifikują się projekty znajdujące się na terenie miast lub obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie ujętych w Strategii ZIT LOF. 4. Wnioskodawca zobowiązany będzie do osiągnięcia maksymalnego wykorzystania terenów inwestycyjnych. IZ RPO WL weryfikować będzie poziom wykorzystania wspartych terenów inwestycyjnych, a w

	<p>przypadku gdy teren objęty projektem nie zostanie w pełni wykorzystany przez MŚP⁵⁴ IZ dokona proporcjonalnie obniżenia wysokości wsparcia. Deklarowany poziom wykorzystania terenów inwestycyjnych wspartych w ramach Działania będzie weryfikowany przez IZ na zakończenie trwałości projektu (nie później jednak niż na moment złożenia dokumentów zamknięcia Programu).</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Przedsięwzięcia w zakresie wsparcia terenów inwestycyjnych mogą zostać sfinansowane pod warunkiem niepowielania dostępnej infrastruktury, chyba że limit dostępnej powierzchni został wyczerpany. W związku z powyższym, warunkiem ubiegania się o dofinansowanie realizacji przedsięwzięć związanych z terenami inwestycyjnymi jest dostarczenie wiarygodnych analiz świadczących o wykorzystaniu przez beneficjenta dotychczas dostępnej na jego terenie infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorstw oraz udokumentowanie zapotrzebowania przedsiębiorców poszukujących lokalizacji dla prowadzenia działalności na danym terenie. 6. W ramach projektów dotyczących kompleksowego przygotowania terenu inwestycyjnego wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną należy traktować jako uzupełniający element projektu a tym samym mogą stanowić jedynie mniejszą część budżetu projektu. Wydatki w zakresie budowy lub modernizacji wewnętrznego układu komunikacyjnego terenu inwestycyjnego mogą stanowić maksymalnie 40% kosztów kwalifikowalnych projektu. 7. Wnioskodawca zobowiązany jest, w przypadku wyboru projektu do dofinansowania, do zapewnienia właściwego dostępu komunikacyjnego do terenów inwestycyjnych finansowanego ze środków własnych lub w ramach projektu komplementarnego ze środków EFSI w ramach CT4, CT7 lub CT9. 8. W odniesieniu do lokalizacji dużych firm na wspartych terenach inwestycyjnych IZ obniży dotację z EFRR proporcjonalnie do powierzchni terenów inwestycyjnych przeznaczonych dla dużego przedsiębiorstwa. 9. Teren, którego dotyczy projekt, nie może być przeznaczony wyłącznie pod wielkopowierzchniowe obiekty handlowe. 10. Teren, którego dotyczy projekt nie może być przeznaczony pod inwestycje mieszkaniowe, tereny sportu oraz tereny zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych. 11. Preferencje uzyskają projekty realizowane na nieużytkach⁵⁵, terenach zlokalizowanych w pobliżu inwestycji transportowych (autostrady, drogi szybkiego ruchu, linie kolejowe), terenach zdegradowanych, w związku ze zintensyfikowanym i udokumentowanym zapotrzebowaniem firm poszukujących lokalizacji dla prowadzenia działalności. 12. Preferencje uzyskają projekty realizujące tereny inwestycyjne dla przedsiębiorców, których działalność wpisuje się w inteligentne specjalizacje określone w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” (weryfikacja przeznaczenia terenów inwestycyjnych pod tego typu działalność dokonywana będzie na podstawie deklaracji od potencjalnych inwestorów, w oparciu o
--	---

⁵⁴ Na potrzeby wskaźnika uwzględniany jest status przedsiębiorcy na moment lokowania przedsiębiorcy na danym terenie.

⁵⁵ **Nieużytek** – obszar gruntu, który z powodu naturalnych warunków siedliskowych lub na skutek działalności rolniczej, przemysłowej, leśnej lub innej nie posiada lub utracił wartość użytkową. Do nieużytków zaliczane są bagna, wydmy, tereny o niekorzystnym ukształtowaniu powierzchni, składowiska odpadów oraz grunty zdegradowane przez przemysł.

	<p>indykatywną listę kodów PKD przyjętą uchwałą Zarządu Województwa Lubelskiego).</p> <p>13. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy <i>de minimis</i>, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: 85%

(jeśli dotyczy)	– Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ⁵⁶	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców	Nie dotyczy

⁵⁶ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

instrumentów finansowych

OPIS DZIAŁANIA 3.9 *Udział w targach i misjach*

OPIS DZIAŁANIA 3.9 <i>Udział w targach i misjach</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Udział w targach i misjach</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	W ramach Działania zaplanowano wsparcie związane z promocją oferty przedsiębiorstw z sektora MŚP na rynkach krajowych i międzynarodowych w celu zdobycia nowych rynków zbytu oraz zwiększenia ich konkurencyjności. Celem Działania jest wsparcie udziału przedsiębiorstw w targach i wystawach krajowych o charakterze międzynarodowym oraz w zagranicznych targach, wystawach i misjach gospodarczych.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw, które weszły na nowe zagraniczne rynki. 2. Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji. 3. Przychody ze sprzedaży produktów na eksport.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI2). 3. Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje) (CI6). 4. Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze międzynarodowym. 5. Liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze krajowym. 6. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji działalności. 7. Liczba projektów międzynarodowych.
10. Typy projektów	Udział przedsiębiorstw z sektora MŚP w targach, wystawach, misjach gospodarczych (w tym zagranicznych) wynikających ze strategii/planów rozwoju danego podmiotu lub innych równoważnych dokumentów.
11. Typ beneficjenta	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa z sektora MŚP
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 470 140
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Harmonogram naborów wniosków, - KM RPO WL 2014-2020, - Mapa projektów, - Kryteria wyboru projektów, - Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, - Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Monitoring i ewaluacja komplementarności przedsięwzięć wspartych z EWT, - Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb konkursowy Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone są we właściwym Regulaminie konkursu. 2. Udział przedsiębiorstw z sektora MŚP w targach, wystawach i misjach gospodarczych musi wynikać ze strategii/planów rozwoju danego podmiotu lub innych równoważnych dokumentów. 3. Preferencje uzyskują projekty wpisujące się w inteligentne specjalizacje zapisane/zawarte w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.”. 4. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis oraz w art. 3 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów

	<p><i>szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006.</i></p> <p>5. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Nie dotyczy
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Pomoc udzielana w ramach Działania ma charakter pomocy de minimis. Pomoc udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	80%

<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	80 %
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	20 %
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Tryb konkursowy: Minimalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Tryb konkursowy: Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 150 000,00 PLN</p> <p>Minimalna kwota wsparcia: 5 000,00 PLN Maksymalna kwota wsparcia: 120 000,00 PLN</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	Nie dotyczy
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	Nie dotyczy
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	Nie dotyczy
<p>33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 3.10 Wzrost konkurencyjności MŚP dla ZIT miast subregionalnych⁵⁷**II.4 Oś priorytetowa 4 Energia przyjazna środowisku**

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 4 Energia przyjazna środowisku

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	240 105 275
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE

OPIS DZIAŁANIA 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Wsparcie wykorzystania OZE</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest realizacja zadań przyczyniających się do wypełnienia zobowiązań wynikających z tzw. pakietu energetyczno-klimatycznego Unii Europejskiej oraz Strategii Europa 2020. Działanie ukierunkowane jest na stworzenie konkurencyjnego rynku energii odnawialnej, który stać się ma jednym z elementów zrównoważonego rozwoju regionu oraz zaspokojenia rosnących potrzeb energetycznych lokalnej gospodarki. Wspierane działania mają zapewnić dywersyfikację dostaw energii, oraz zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne regionu, przy wykorzystaniu jego naturalnych uwarunkowań i potencjałów, zgodnie z programem wojewódzkim dot. wsparcia OZE, realizującym założenia Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). 2. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych (CI30). 3. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych. 4. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. 5. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 6. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 7. Produkcja energii elektrycznej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 8. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE.

⁵⁷ Działanie nie będzie realizowane.

	<p>9. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE.</p> <p>10. Produkcja energii cieplnej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE.</p>
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 2. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 3. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 4. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 5. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 6. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 7. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji. 8. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji. 9. Długość nowo wybudowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii. 10. Długość zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa i przebudowa instalacji służącej do produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych⁵⁸. 2. Budowa i modernizacja dystrybucyjnych sieci elektroenergetycznych w pełni dedykowanych przyłączeniu nowych jednostek wytwórczych energii z OZE, w tym budowa przyłączy dedykowanych planowanym do przyłączenia nowym jednostkom wytwarzania energii z OZE (w ramach budowy i modernizacji sieci). 3. Budowa lokalnych, małych źródeł energii produkujących zarówno energię elektryczną, jak i ciepło z OZE na potrzeby lokalne, niewymagająca przesyłania jej na duże odległości. 4. Poprawa sprawności wytwarzania ciepła poprzez zmianę źródeł ciepła na jednostki wysokosprawnej kogeneracji z OZE dzięki budowie nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji z OZE lub przebudowie istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację z OZE(kogeneracja rozproszona oparta na zidentyfikowanych lokalnych zasobach).
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną z wyłączeniem spółek prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną – Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych

⁵⁸*Instalacja odnawialnego źródła energii* – instalacja stanowiąca wyodrębniony zespół: a) urządzeń służących do wytwarzania energii opisanych przez dane techniczne i handlowe, w których energia jest wytwarzana z odnawialnych źródeł energii, lub b) obiektów budowlanych i urządzeń stanowiących całość techniczno-użytkową służący do wytwarzania biogazu rolniczego, – a także połączony z tym zespołem magazyn energii, w tym magazyn biogazu rolniczego (zgodnie z art. 2, ust. 13 Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii).

12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 190 564 298
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	W ramach Działania przewiduje się terytorializację poprzez zastosowanie preferencji dla projektów realizowanych na terenach wiejskich.
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. Potencjalne inwestycje powinny być zgodne z programami ochrony powietrza dla aglomeracji lubelskiej (miasta Lublin) i/lub dla strefy lubelskiej (pozostałego obszaru województwa) przyjętymi przez Sejmik Województwa Lubelskiego w dniu 20.11.2017 r., aby zapewnić zgodność z wymogami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/EC z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy. 3. Inwestycje w OZE muszą uwzględniać wymogi wynikające z planowania przestrzennego (realizację inwestycji w OZE w określonej lokalizacji umożliwiają obowiązujące gminne dokumenty

	<p>planistyczne lub ważna decyzja lokalizacyjna)⁵⁹ oraz niezbędna będzie analiza, zgodnie z prawem krajowym, potencjalnego oddziaływania na środowisko. Podczas procesu inwestycyjnego należy uwzględniać ograniczenia występujące dla rozwoju energii opartej o źródła odnawialne, takie jak: występowanie na danym obszarze form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, występowanie obszarów cennych przyrodniczo, w tym miejsc cennych dla ptaków w okresie lęgowym i podczas wędrówki, występowanie korytarzy migracji zwierząt, warunki hydrologiczne, wymogi ochrony zabytków i krajobrazu, ograniczenia związane z ochroną bioróżnorodności oraz ochronę akustyczną.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Projekty dotyczące źródeł opartych o energię wody kwalifikują się do wsparcia, jeśli są usytuowane wyłącznie na już istniejących budowach piętrzących lub wyposażonych w hydroelektrownie, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej drożności budowli dla przemieszczeń fauny wodnej. 5. Projekty dotyczące źródeł opartych o energię wody muszą wykazywać zgodność z Dyrektywą Powodziową 2007/60/WE, Ramową Dyrektywą Wodną, Dyrektywą Siedliskową, Dyrektywą Ptasią oraz muszą być komplementarne do planów zarządzania ryzykiem powodziowym. 6. Kluczowe w ramach oceny projektów będzie kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych. Poza tym o wsparciu takich projektów decydować będą także inne osiągnięte rezultaty w stosunku do planowanych nakładów finansowych (np. wielkość redukcji CO₂). Wzmocnieniu efektów realizowanych projektów służyć będzie wdrożenie inteligentnych systemów zarządzania energią w oparciu o technologie TIK. 7. Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza (dwutlenku siarki, tlenków azotu, pyłów węglowych, pyłów zawieszonych), a w szczególności PM 10. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji. 8. Projekty powinny w stosownych przypadkach przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu⁶⁰. 9. Projekty dotyczące wsparcia instalacji kogeneracyjnych są uwarunkowane wykonaniem inwestycji zwiększających efektywność energetyczną (poziom zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną w stanie docelowym na potrzeby ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej określony w audycie energetycznym EP_{H+W} jest mniejszy niż cząstkowe maksymalne wartości wskaźnika EP_{H+W} na potrzeby ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej [kWh/(m² × rok)] obowiązujące od 1 stycznia 2017 r. (od 1 stycznia 2019 r. w przypadku budynku zajmowanego przez organ wymiaru sprawiedliwości, prokuraturę
--	---

⁵⁹ Nie dotyczy projektów, których odbiorcami są użytkownicy indywidualni.

⁶⁰ Nie dotyczy budynków użyteczności publicznej.

	<p>lub organ administracji publicznej i będącego jego własnością) określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. 2015 poz. 1422 z późn. zm.)⁶¹) i ograniczających zapotrzebowanie na energię (lub takie inwestycje realizowane są jednocześnie z podłączeniem do instalacji kogeneracyjnej).</p> <p>10. Do wsparcia kwalifikują się inwestycje w jednostki, których moc mieści się w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – energia wodna (do 5 MWe), – energia wiatru (do 5 MWe), – energia słoneczna (do 2 MWe/MWt), – energia geotermalna, aerotermalna (do 2 MWt), – energia biogazu (do 1 MWe), – energia biomasy (do 5 MWt/MWe), – energia z instalacji wysokosprawnej kogeneracji (do 1 MW). <p>11. Źródła ciepła opalane biomasą muszą spełniać co najmniej 5 klasę normy europejskiej EN 303-5:2012 lub nowszą (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe (Dz. U. poz. 1690)).</p> <p>12. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>13. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na

⁶¹ Progi efektywności energetycznej budynków określone zostały w §329 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. 2015 poz. 1422 z późn. zm.).

rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 40 <i>Pomoc na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji</i>, art. 41 <i>Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych</i>, art. 48 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 48 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85%
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85%

przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ⁶²	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 4.2 Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach

OPIS DZIAŁANIA 4.2 <i>Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest realizacja zadań przyczyniających się do wypełnienia zobowiązań wynikających z tzw. pakietu energetyczno-klimatycznego Unii Europejskiej oraz Strategii Europa 2020. Działanie ukierunkowane jest na stworzenie konkurencyjnego rynku energii odnawialnej, który stać się ma jednym z elementów zrównoważonego rozwoju regionu oraz zaspokojenia rosnących potrzeb energetycznych lokalnej gospodarki. Wspierane działania mają zapewnić dywersyfikację dostaw

⁶² Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

	energii, oraz zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne regionu, przy wykorzystaniu jego naturalnych uwarunkowań i potencjałów, zgodnie z programem wojewódzkim dot. wsparcia OZE, realizującym założenia Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). 2. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (MWe). 3. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (kWe). 4. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych (MWt). 5. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych (kWt). 6. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 7. Produkcja energii elektrycznej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 8. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 9. Produkcja energii cieplnej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 10. Objętość wyprodukowanych biokomponentów II i III generacji. 11. Objętość wyprodukowanych biopaliw II i III generacji.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 2. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 3. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 4. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 5. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 6. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 7. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji. 8. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji. 9. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 10. Liczba wybudowanych instalacji do produkcji biokomponentów. 11. Liczba wybudowanych instalacji do produkcji biopaliw. 12. Długość nowo wybudowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii. 13. Długość zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych dla odnawialnych źródeł energii.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa i przebudowa instalacji służącej do produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych⁶³. 2. Budowa instalacji do produkcji biokomponentów i biopaliw drugiej i trzeciej generacji.

⁶³ *Instalacja odnawialnego źródła energii* – instalacja stanowiąca wyodrębniony zespół: a) urządzeń służących do wytwarzania energii opisanych przez dane techniczne i handlowe, w których energia jest wytwarzana z odnawialnych źródeł energii lub b) obiektów budowlanych i urządzeń stanowiących całość techniczno-użytkową służący do wytwarzania biogazu rolniczego - a także połączony z tym zespołem magazyn energii, w tym magazyn biogazu rolniczego (zgodnie z art. 2, pkt. 13 Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii).

	<p>3. Budowa i modernizacja dystrybucyjnych sieci elektroenergetycznych w pełni dedykowanych przyłączeniu nowych jednostek wytwórczych energii z OZE, w tym budowa przyłączy dedykowanych planowanym do przyłączenia nowym jednostkom wytwarzania energii z OZE (w ramach budowy i modernizacji sieci).</p> <p>4. Budowa lokalnych, małych źródeł energii produkujących zarówno energię elektryczną, jak i ciepło z OZE na potrzeby lokalne, niewymagająca przesyłania jej na duże odległości.</p> <p>5. Poprawa sprawności wytwarzania ciepła poprzez zmianę źródeł ciepła na jednostki wysokosprawnej kogeneracji z OZE dzięki budowie nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji z OZE lub przebudowie istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację z OZE (kogeneracja rozproszona oparta na zidentyfikowanych lokalnych zasobach).</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 49 540 977
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytoczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych.

17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	W ramach Działania przewiduje się terytorializację poprzez zastosowanie preferencji dla projektów realizowanych na terenach wiejskich.
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb konkursowy Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. Potencjalne inwestycje powinny być zgodne z opracowanymi programami dotyczącymi ochrony powietrza, aby zapewnić zgodność z wymogami Dyrektywy 2008/50/ECz dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszyego powietrza dla Europy. 3. Inwestycje w OZE muszą uwzględniać wymogi wynikające z planowania przestrzennego oraz niezbędna będzie analiza, zgodnie z prawem krajowym, potencjalnego oddziaływania na środowisko. Podczas procesu inwestycyjnego należy uwzględniać ograniczenia występujące dla rozwoju energii opartej o źródła odnawialne, takie jak: występowanie na danym obszarze form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, występowanie obszarów cennych przyrodniczo, w tym miejsc cennych dla ptaków w okresie lęgowym i podczas wędrówki, występowanie korytarzy migracji zwierząt, warunki hydrologiczne, wymogi ochrony zabytków i krajobrazu, ograniczenia związane z ochroną bioróżnorodności oraz ochronę akustyczną. 4. Projekty dotyczące wsparcia wykorzystania energii wodnej będą dotyczyły wytwarzania energii wyłącznie na już istniejących budowach piętrzących lub wyposażonych w hydroelektrownie, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej drożności budowli dla przemieszczeń fauny wodnej (brak jest możliwości budowy nowych budowli piętrzących w tym zakresie). Projekty muszą być zgodne z Dyrektywą Powodziową 2007/60/WE, Ramową Dyrektywą Wodną, Dyrektywą Siedliskową oraz muszą być komplementarne do planów zarządzania ryzykiem powodziowym (dotyczy projektów z zakresu wykorzystania energii wodnej). 5. Kluczowe w ramach oceny projektów będzie kryterium efektywności kosztowej w powiązaniu z osiąganymi efektami ekologicznymi w stosunku do planowanych nakładów finansowych. Poza tym o wsparciu takich projektów decydować będą także inne osiągnięte rezultaty w stosunku do planowanych nakładów finansowych (np. wielkość redukcji CO₂). Wzmocnieniu efektów realizowanych projektów służyć będzie wdrożenie inteligentnych systemów zarządzania energią w oparciu o technologie TIK. 6. Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza, a w szczególności PM 10. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej

	<p>30% w porównaniu do istniejących instalacji. Wsparcie otrzymają projekty o całkowitej nominalnej mocy elektrycznej do 1 MW włącznie.</p> <p>7. W przypadku pomocy udzielonej z EFSI dużemu przedsiębiorcy Instytucja Pośrednicząca uzyska zapewnienie od tego przedsiębiorcy, że wkład finansowy z funduszy nie spowoduje znacznej utraty miejsc pracy w zakresie takiej samej lub podobnej działalności w istniejących lokalizacjach tego przedsiębiorcy na terytorium Unii Europejskiej w związku z realizacją dofinansowywanego projektu.</p> <p>8. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>9. Do wsparcia kwalifikują się inwestycje w jednostki, których moc mieści się w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - energia wodna (do 5 MWe), - energia wiatru (do 5 MWe), - energia słoneczna (do 2 MWe/MWt), - energia geotermalna (do 2 MWt), - energia biogazu (do 1 MWe), - energia biomasy (do 5 MWt/MWe), - energia z instalacji wysokosprawnej kogeneracji (do 1 MW). <p>10. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>11. W ramach Działania przewiduje się zastosowanie preferencji dla projektów realizowanych na terenach wiejskich.</p> <p>12. Projekty dotyczące budowy/modernizacji sieci dystrybucyjnej muszą przyczynić się do zwiększenia zdolności przyłączenia nowych instalacji odnawialnych źródeł energii do sieci.</p> <p>13. W przypadku projektów z zakresu budowy instalacji do produkcji biopaliw/biokomponentów produkowane biokomponenty i biopaliwa muszą spełniać kryterium ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz pozostałe kryteria zrównoważonego rozwoju zgodnie z art. 28b – 28bd Ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych</p> <p>14. W przypadku projektów z zakresu budowy instalacji do produkcji biopaliw/biokomponentów do produkcji biopaliw lub biokomponentów w ww. instalacjach nie mogą być wykorzystywane wyłącznie surowce spożywcze i/lub drewno pełnowartościowe.</p> <p>15. W przypadku projektów z zakresu budowy instalacji do produkcji biopaliw/biokomponentów do produkcji biopaliw lub biokomponentów w ww. instalacjach nie mogą być wykorzystywane mieszanki z paliwami ropopochodnymi.</p> <p>16. W przypadku projektów z zakresu produkcji energii z biomasy sprawność wytwarzania energii brutto musi wynosić co najmniej 85% w</p>
--	--

	<p>zastosowaniach komercyjnych i/lub co najmniej 70% w zastosowaniu przemysłowym.</p> <p>17. W przypadku budowy nowych instalacji OZE oraz budowy/modernizacji instalacji wysokosprawnej kogeneracji do produkcji energii z biomasy lub biogazu w ww. instalacjach nie może być wykorzystywane pełnowartościowe drewno i zboże do produkcji energii.</p> <p>18. W przypadku projektów z zakresu budowy nowych instalacji OZE oraz budowy/modernizacji instalacji wysokosprawnej kogeneracji projekty nie mogą dotyczyć budowy instalacji współspalania biomasy/biogazu z paliwami kopalnymi.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	W ramach Działania przewiduje się system zaliczkowy.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 oraz Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 40 Pomoc na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji, art. 41 Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych, art. 48 Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy <i>de minimis</i>, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).</p>

<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej</p> <p>Minimalna kwota wsparcia: 10 000 PLN</p> <p>Maksymalna kwota wsparcia dla przedsiębiorstw z sektora MŚP: 2 500 000 PLN</p> <p>Maksymalna kwota wsparcia dla przedsiębiorstw spoza sektora MŚP: 3 000 000 PLN</p>
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej</p> <p>Maksymalna kwota wsparcia dla przedsiębiorstw z sektora MŚP: 2500 000 PLN</p> <p>Maksymalna kwota wsparcia dla przedsiębiorstw spoza sektora MŚP: 3000 000 PLN</p>
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Nie dotyczy</p>

33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy
--	-------------

II.5 Oś priorytetowa 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym

Cel szczegółowy 3: Poprawiona jakość powietrza

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	264 822 497
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 5.1 Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw

OPIS DZIAŁANIA 5.1 Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest osiągnięcie wysokiej efektywności energetycznej przedsiębiorstw poprzez realizację wielokierunkowych i kompleksowych zadań w różnych dziedzinach, tj. ogrzewaniu, wentylacji, chłodzeniu, przygotowaniu ciepłej wody i oświetleniu pomieszczeń; jak również szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i niekonwencjonalnych. Inwestycje służą pokryciu zapotrzebowania na ciepło lub na ciepło i energię elektryczną w przedsiębiorstwach. Celem jest stworzenie we wspartych przedsiębiorstwach systemu produkcji, uwzględniającego zasady zrównoważonego wykorzystywania zasobów, a poprawa efektywności energetycznej wpłynie na bardziej efektywny system produkcji, a w konsekwencji na wzrost konkurencyjności gospodarki. Identyfikacja zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym przedsiębiorstwie dokonywana jest na podstawie audytu energetycznego (stanowiącego obligatoryjny element projektu).
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej. 2. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej. 3. Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów. 4. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). 5. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (MWe). 6. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (kWe). 7. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych (MWt). 8. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych (kWt). 9. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE.

	<p>10. Produkcja energii elektrycznej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE.</p> <p>11. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE.</p> <p>12. Produkcja energii cieplnej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE.</p>
9. Lista wskaźników produktu	<p>1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (C11).</p> <p>2. Liczba przedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia poprawiły efektywność energetyczną.</p> <p>3. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków.</p> <p>4. Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji.</p> <p>5. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE.</p> <p>6. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE.</p> <p>7. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE.</p> <p>8. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE.</p> <p>9. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji.</p> <p>10. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji.</p> <p>11. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji.</p> <p>12. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji.</p> <p>13. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji.</p> <p>14. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji.</p>
10. Typy projektów	1. Głęboka termomodernizacja ⁶⁴ obiektów w przedsiębiorstwach, ⁶⁵

⁶⁴ Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna budynku, rozumiana jako przedsięwzięcie termomodernizacyjne, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U z z 2018 r., poz. 966 z późn. zm.), oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, którego przedmiotem jest:

a) ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej, b) ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, jeżeli budynki, do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii, określone w przepisach prawa budowlanego, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków, c) wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynków, d) całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji.

W przypadku ulepszenia polegającego na poprawie izolacyjności cieplnej przegród, powinny być spełnione minimalne wymagania dotyczące oszczędności energii i izolacyjności cieplnej określone w przepisach techniczno-budowlanych, z uwzględnieniem różnic w sposobie użytkowania tych budynków i ich właściwościach. Przez przepisy techniczno-budowlane rozumie się rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2019 r., poz. 1065).

W przypadku tzw. głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej budynku przedsiębiorstwa obligatoryjnym elementem projektu jest założenie licznika ciepła, chłodu, ciepłej wody użytkowej. Stanowi to koszt kwalifikowany, a także termostatów i zaworów podpijonowych, które również stanowią koszt kwalifikowany, jeżeli ich zastosowanie wynika z audytu energetycznego.

⁶⁵ Wsparcie projektów inwestycyjnych dotyczących głębokiej kompleksowej modernizacji budynków obejmuje takie elementy jak: ocieplenie obiektu, wymiana okien, drzwi zewnętrznych; energooszczędne oświetlenia; przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła na bardziej efektywne energetycznie i ekologiczne); instalacja systemów chłodzących, w tym również z zastosowaniem OZE; przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie automatyki pogodowej; zastosowanie systemów zarządzania budynkiem; budowa lub przebudowa wewnętrznych instalacji odbiorczych oraz likwidacją dotychczasowych źródeł ciepła; instalacja mikrokogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne; instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, lub jeśli to wynika z przeprowadzonego audytu energetycznego, w budynkach spełniających normy określone w nowelizacji rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie (Dz. U. z 2019 r., poz. 1065); opracowanie projektów modernizacji energetycznej stanowiących element projektu inwestycyjnego; instalacja indywidualnych liczników ciepła, chłodu oraz ciepłej wody użytkowej; instalacja zaworów podpijonowych i termostatów, tworzenie zielonych dachów i „żyjących, zielonych ścian”.

	<p>2. Technologie odzysku energii wraz z systemem wykorzystania energii ciepła odpadowego w ramach przedsiębiorstwa,</p> <p>3. Zastosowanie technologii efektywnych energetycznie w przedsiębiorstwach, w tym przebudowa lub wymiana na energooszczędne urządzenia i instalacje technologiczne, oświetlenie oraz ciągi transportowe linii produkcyjnych.</p> <p>4. Budowa i przebudowa/wymiana źródeł ciepła, w tym zastosowanie systemów grzewczych opartych na odnawialnych źródłach energii (o ile wynika to z przeprowadzonego audytu energetycznego),</p> <p>5. Przebudowa linii produkcyjnych na bardziej efektywne energetycznie.</p> <p>W ramach ww. typów projektów polegających na poprawie efektywności energetycznej możliwa jest budowa/rozbudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej⁶⁶ kogeneracji oraz budowa i przebudowa instalacji OZE (o ile wynika to z przeprowadzonego audytu energetycznego).</p> <p>Ponadto jednym z elementów projektu może być wprowadzenie systemów zarządzania energią w przedsiębiorstwie (o ile wynika to z audytu energetycznego).</p> <p>Jako element powyższych typów projektów możliwa będzie realizacja działań zakładających ograniczenie wytwarzania odpadów w celu ich ponownego wykorzystania w procesie produkcyjnym.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). – Podmioty wdrażające instrument finansowy, które spełniają kryteria wymienione w rozporządzeniu delegowanym nr 480/2014
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Przedsiębiorstwa
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 31 610 556
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów,

⁶⁶ Zgodnie definicją „wysokosprawnej kogeneracji” w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE.

z innymi PO (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> - KM RPO WL 2014-2020, - Mapa projektów, - Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020 - Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 3. Wszystkie projekty wspierane w ramach Działania będą musiały wykazać wyraźny pozytywny wpływ na środowisko, przedstawiony w formie oszczędności energii, obniżonej emisji CO₂ i pyłu PM 10, zgodnie z zapisami Dyrektywy 2008/50/EC, do atmosfery lub wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Powyższy zakres inwestycji musi wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego. 4. Wszystkie projekty uzyskujące wsparcie, będą musiały wykazać efektywność kosztową. Preferowane będą projekty zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty z zakresu głębokiej, kompleksowej modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania. 5. Projekty z zakresu budowy wyłącznie nowych instalacji kogeneracji zwiększające efektywność energetyczną poniżej 10% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania. Warunek ten będzie spełniony, gdy Wnioskodawca wykaże, że osiągnięty zostanie wzrost efektywności energetycznej o co najmniej 10% w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. 6. W przypadku projektów, w których planowana jest wymiana źródła ciepła, w tym zmiana stosowanego paliwa w piecach indywidualnych, wprowadzenie mikrokogeneracji lub wysokosprawnej

	<p>kogeneracji (wyłącznie w zakresie przebudowy istniejących instalacji) wsparcie może zostać udzielone wyłącznie jeżeli w wyniku realizacji inwestycji osiągnięta zostanie redukcja emisji CO₂ o co najmniej 30% (warunek ma zastosowanie również w przypadku wprowadzania odnawialnego źródła energii do przebudowy istniejących instalacji).</p> <p>7. W przypadku projektu dotyczącego wymiany/likwidacji starego źródła ciepła (jako element projektu) wnioskodawca może albo zastosować system grzewczy oparty o odnawialne źródła energii albo może nabyć nowe urządzenia grzewcze spalające wyłącznie biomasę lub wykorzystujące paliwa gazowe. Urządzenia te muszą spełniać normy obowiązujące od 2020 r. dotyczące emisji zanieczyszczeń oraz minimalny wymagany od 2020 r. poziom efektywności energetycznej (określone w środkach wykonawczych do Dyrektywy 2009/125/WE z 21.10.2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią).</p> <p>8. Dodatkowo w przypadku projektów dotyczących wymiany/likwidacji starego źródła ciepła w budynku wsparcie możliwe jest wyłącznie gdy wnioskodawca przeprowadza jednocześnie termomodernizację (rozumianą jako poprawa izolacyjności przegród budowlanych w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię) lub taka termomodernizacja została już wykonana.</p> <p>9. Wymiana źródła ciepła będzie niekwalifikowalna, jeżeli budynek jest podłączony do sieci ciepłowniczej/chłodniczej lub możliwe i racjonalne pod względem ekonomicznym jest jego podłączenie do ww. sieci.</p> <p>10. Wnioskodawca w projekcie ma obowiązek uwzględnić urządzenia służące do rozliczania ciepła (indywidualne liczniki ciepła, ciepłej wody) oraz chłodu oraz urządzenia utrzymujące zadaną temperaturę poprzez aktywne działanie (termostaty) i/lub regulatory różnicy ciśnień (zawory podpionowe) jeżeli konieczność wprowadzenia ww. instalacji będzie wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego</p> <p>11. W przypadku pomocy udzielonej z EFSI dużemu przedsiębiorcy Instytucja Pośrednicząca uzyska zapewnienie od tego przedsiębiorcy, że wkład finansowy z funduszy nie spowoduje znacznej utraty miejsc pracy w zakresie takiej samej lub podobnej działalności w istniejących lokalizacjach tego przedsiębiorcy na terytorium Unii Europejskiej w związku z realizacją dofinansowywanego projektu.</p> <p>12. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość</p>	<p>Nie dotyczy</p>

zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	W ramach Działania przewiduje się system zaliczkowy.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>Do pomocy mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 38 Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną) Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy <i>de minimis</i>, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej.
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej

28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektów: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość projektów (z zastrzeżeniem poniżej): brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość projektów realizowanych przez duże przedsiębiorstwa, w których większość udziałów lub akcji posiada jednostka samorządu terytorialnego: 2 mln euro ⁶⁷
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych Minimalna kwota wsparcia: 10 000 PLN Maksymalna kwota wsparcia dla przedsiębiorstw z sektora MŚP: 500 000 PLN Maksymalna kwota wsparcia dla przedsiębiorstw spoza sektora MŚP: 1 000 000 PLN
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Ewentualne zastosowanie instrumentów finansowych w ramach Działania, w tym zakres i forma wsparcia, zostaną określone na podstawie analizy ex-ante.
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych w przypadku ich zastosowania w ramach Działania, zostanie określony na podstawie analizy ex-ante.

OPIS DZIAŁANIA 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego

OPIS DZIAŁANIA 5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Efektywność energetyczna sektora publicznego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Celem Działania jest poprawa efektywności wykorzystania energii w sektorze budownictwa, w budynkach użyteczności publicznej poprzez realizację wielokierunkowych i kompleksowych zadań w różnych dziedzinach, tj. ogrzewaniu, wentylacji, chłodzeniu, przygotowaniu ciepłej wody i oświetleniu pomieszczeń; jak również szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i niekonwencjonalnych.</p> <p>W związku z powyższym działania związane z modernizacją energetyczną budynków (użyteczności publicznej, w tym będących w zasobie JST) będą promowały jej kompleksowy wymiar (tzw. głęboka kompleksowa modernizacja oparta o system monitorowania i zarządzania</p>

⁶⁷ Kwota w PLN przeliczona będzie wg kursu EBC z przedostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym został ogłoszony nabór projektów w trybie konkursowym lub w którym nastąpiło złożenie wniosku w trybie pozakonkursowym.

	<p>energiją). Identyfikacja optymalnego zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym budynku dokonywana na podstawie audytu energetycznego (stanowiącego kluczowy element projektu).</p>
<p>8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej. 2. Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych (CI32). 3. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych(CI34). 4. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych(CI30). 5. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych. 6. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. 7. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 8. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 9. Produkcja energii elektrycznej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 10. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 11. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 12. Produkcja energii cieplnej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 13. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej.
<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków. 2. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 3. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 4. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 5. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 6. Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji. 7. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 8. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 9. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji. 10. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji.

10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Głęboka termomodernizacja⁶⁸ obiektów użyteczności publicznej⁶⁹, w tym będących w zasobie JST (m.in. szpitali, szkół). 2. Zmiana wyposażania ww. obiektów w urządzenia o najwyższej, uzasadnionej ekonomicznie, klasie efektywności energetycznej (np. ocieplenie obiektów, wymiana drzwi i okien, modernizacja systemów grzewczych wraz z wymianą źródła ciepła), modernizacja systemów wentylacji, klimatyzacji), włącznie z systemami zarządzania energią. 3. Generacja rozproszona, poprawiająca sprawność wytwarzania ciepła przez zmianę źródeł ciepła m.in. na jednostki wysokosprawnej kogeneracji⁷⁰ (w ramach kompleksowej głębokiej termomodernizacji budynków).
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną z wyłączeniem spółek prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Jednostki naukowe – Szkoły wyższe – Organizacje pozarządowe – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną z wyłączeniem podmiotów określonych jako beneficjenci Działania 1.3.1 PO IS (zgodnie z kodami form prawnych ujętych w SZOOP PO IS) – Służby ratownicze i bezpieczeństwa publicznego

⁶⁸ Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna budynku, rozumiana jako przedsięwzięcie termomodernizacyjne, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. z 2018 r., poz. 966 z późn. zm.), oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, którego przedmiotem jest:

a) ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej oraz ogrzewania, b) ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, jeżeli budynki, do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii, określone w przepisach prawa budowlanego, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków, c) wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynków, d) całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji.

W przypadku ulepszenia polegającego na poprawie izolacyjności cieplnej przegród, powinny być spełnione minimalne wymagania dotyczące oszczędności energii i izolacyjności cieplnej określone w przepisach techniczno-budowlanych z uwzględnieniem różnic w sposobie użytkowania tych budynków i ich właściwościach. Przez przepisy techniczno-budowlane rozumie się rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1422 z późn. zm.).

W przypadku tzw. głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej budynku przedsiębiorstwa obligatoryjnym elementem projektu jest założenie licznika ciepła, chłodu, ciepłej wody użytkowej. Stanowi to koszt kwalifikowalny, a także termostatów i zaworów podpionowych, które również stanowią koszt kwalifikowalny, jeżeli ich zastosowanie wynika z audytu energetycznego.

⁶⁹ Wsparcie projektów inwestycyjnych dotyczących głębokiej kompleksowej modernizacji budynków obejmuje takie elementy jak: ocieplenie obiektu, wymiana okien, drzwi zewnętrznych; ergooszczędne oświetlenia; przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła na bardziej efektywne energetycznie i ekologiczne); instalacja systemów chłodzących, w tym również z zastosowaniem OZE; przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie automatyki pogodowej; zastosowanie systemów zarządzania budynkiem; budowa lub przebudowa wewnętrznych instalacji odbiorczych oraz likwidacja dotychczasowych źródeł ciepła; instalacja mikrokogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne; instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, lub jeśli to wynika z przeprowadzonego audytu energetycznego, w budynkach spełniających normy określone w nowelizacji rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1422 z późn. zm.); opracowanie projektów modernizacji energetycznej stanowiących element projektu inwestycyjnego; instalacja indywidualnych liczników ciepła, chłodu oraz ciepłej wody użytkowej; instalacja zaworów podpionowych i termostatów, tworzenie zielonych dachów i „żyjących, zielonych ścian”.

⁷⁰ Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji opartej na OZE o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji. Dopuszczona jest pomoc inwestycyjna dla wysokosprawnych instalacji spalających paliwa kopalne pod warunkiem, że instalacje te nie zastępują urządzeń o niskiej emisji CO₂, a inne alternatywne rozwiązania byłyby mniej efektywne i bardziej emisyjne.

	– Podmioty wdrażające instrument finansowy, które spełniają kryteria wymienione w rozporządzeniu delegowanym nr 480/2014
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 94 841 628
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – Komitet Monitorujący RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia. Komitet na bieżąco analizuje kwestie związane z ochroną zdrowia, w szczególności pod kątem zapewnienia skuteczności i efektywności podejmowanych interwencji ze środków UE, osiągania oczekiwanych rezultatów oraz wpływu realizacji Planu działań na cele Policy Paper w zakresie ochrony zdrowia (dokument stanowi krajowe ramy strategiczne dla wszystkich przedsięwzięć realizowanych w obszarze zdrowia w perspektywie 2014-2020) oraz cele Umowy Partnerstwa i Programów Operacyjnych.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>

	<p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. Wszystkie projekty wspierane w ramach Działania będą musiały wykazać wyraźny pozytywny wpływ na środowisko, przedst. w formie oszczędności energii, obniżonej emisji CO₂ i pyłu PM 10 (w zakresie energetycznego wykorzystania biomasy), zgodnie z zapisami Dyrektywy 2008/50/EC, do atmosfery lub wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii z preferencją dla tych źródeł. 3. Identyfikacja optymalnego zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym budynku dokonywana będzie na podstawie audytu energetycznego⁷¹ lub audytu efektywności energetycznej⁷² (stanowiącego kluczowy element projektu). 4. W przypadku budynków zajmowanych przez władze publiczne będących ich własnością należy przyjąć normy w zakresie zastosowanych rozwiązań energooszczędnych obowiązujące od 1 stycznia 2019 roku, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie Dz.U. z 2015 r., poz. 1422 z późn. zm.). 5. Wszystkie projekty uzyskujące wsparcie będą musiały wykazać efektywność kosztową. Działania będą musiały wynikać z audytów energetycznych⁷³/audytów efektywności energetycznej⁷⁴ oraz być zgodne z zaleceniami KE z „Przewodnika technicznego finansowania modernizacji energetycznej budynków finansowanych w ramach Polityki Spójności”. 6. Dofinansowanie działań mających na celu poprawę efektywności energetycznej będzie opierało się o założenia wynikające z dokumentu rządowego pt. „Wspieranie Inwestycji w modernizację budynków”, czyli „długoterminowej strategii wspierania inwestycji w renowację krajowych zasobów budynków mieszkaniowych i użytkowych, zarówno publicznych, jak i prywatnych” w związku z art. 4 dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej oraz Krajowego Planu Działań mającego na celu zwiększenie liczby budynków o niskim zużyciu energii, w związku z art. 9 dyrektywy 2010/31/UE. 7. Projekty dotyczące modernizacji energetycznej budynków muszą być zgodne z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie, którego nowelizacja, przewidująca zwiększenie wymagań w zakresie efektywności energetycznej, weszła w życie 1 stycznia 2014 r. oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie

⁷¹ Audyt energetyczny przygotowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 17 marca 2009 r. w sprawie szczegółowego zakresu i form audytu energetycznego oraz części audytu remontowego, wzorów kart audytów, a także algorytmu oceny opłacalności przedsięwzięcia termomodernizacyjnego (Dz.U. z 2009 r., Nr 43, poz. 346 z późn.zm.).

⁷² Audyt efektywności energetycznej przygotowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Energii z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu sporządzania audytu efektywności energetycznej oraz metod obliczania oszczędności energii (Dz.U. z 2017 r. poz. 1912).

⁷³ Audyt przygotowany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 17 marca 2009 r. w sprawie szczegółowego zakresu i form audytu energetycznego oraz części audytu remontowego, wzorów kart audytów, a także algorytmu oceny opłacalności przedsięwzięcia termomodernizacyjnego (Dz.U. z 2009 r., Nr 43, poz. 346 z późn.zm.).

⁷⁴ Audyt efektywności energetycznej przygotowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Energii z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu sporządzania audytu efektywności energetycznej oraz metod obliczania oszczędności energii (Dz.U. z 2017 r. poz. 1912).

- metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku lub części budynku oraz świadectw charakterystyki energetycznej.
8. W przypadku realizacji projektów z zakresu głębokiej termomodernizacji konieczne będzie spełnienie warunków ex-ante z dyrektywy 2006/32 / EC w szczególności odnoszących się do instalacji indywidualnych liczników ciepła w budynkach podłączonych do ogrzewania sieciowego i poddawanych renowacji oraz nową dyrektywą EnergyEfficiency 2012/27/EU, w której kontynuowane są wymogi dyrektywy 2006/32/EC w sprawie indywidualnego pomiaru ciepła. Dopuszcza się zastosowanie podzielników kosztów ogrzewania zamontowanych na każdym grzejniku w przypadkach wymienionych w dyrektywie 2012/27/EU. Wprowadzenie indywidualnego pomiaru ciepła powinno mieć miejsce zawsze w połączeniu z wprowadzeniem zaworów termostatycznych w budynkach, w których nie zostały one jeszcze zamontowane. Preferowane będą projekty z zakresu głębokiej, kompleksowej modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania.
  9. Projekty z zakresu termomodernizacji szpitali mogą dotyczyć jedynie obiektów, których funkcjonowanie w publicznym systemie ochrony zdrowia będzie wynikało z map potrzeb zdrowotnych opracowanych przez Ministerstwo Zdrowia. Zastrzeżenie powyższe nie dotyczy Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, które powyższymi mapami nie jest objęte.
  10. W odniesieniu do placówek ochrony zdrowia (POZ oraz AOS) zlokalizowanych w budynkach użyteczności publicznej pozostających własnością gminy zasadność wsparcia projektów z zakresu termomodernizacji będzie oceniana w kontekście realizacji celu publicznego i zgodnie z właściwością beneficjenta (tj. właściciela budynku użyteczności publicznej), dodatkowo w okresie trwałości projektu konieczne będzie utrzymanie dotychczasowego przeznaczenia pomieszczeń w budynku poddawanych termomodernizacji.
  11. W zakresie kogeneracji w ramach Programu wsparte mogą zostać jedynie projekty dotyczące budowy, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji (poniżej 20 MW) oraz innych małych obiektów i urządzeń energetycznych spalania (tj. lokalne kotłownie) o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza a w szczególności PM 10. Dodatkowo wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację oraz innych małych obiektów i urządzeń energetycznego spalania/wymiany źródła ciepła musi skutkować redukcją emisji CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji oraz zwiększeniem efektywności energetycznej.
  12. Działania z zakresu energetycznego wykorzystania biomasy muszą skutkować redukcją emisji pyłu PM₁₀ o co najmniej 10% w odniesieniu do stanu istniejącego.
  13. Priorytetowo będą wspierane projekty kogeneracyjne wykorzystujące odnawialne źródła energii, natomiast wymiana/modernizacja innych małych obiektów i urządzeń energetycznego spalania będzie ograniczona do wsparcia instalacji do spalania paliw OZE.
  14. W przypadku wsparcia indywidualnych urządzeń do ogrzewania wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować obowiązującym od końca 2020r.

	<p>minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.</p> <p>15. Preferowane będzie wsparcie udzielane przez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO).⁷⁵</p> <p>16. W budynkach mogą być stosowane instalacje OZE (o ile konieczność ich zastosowania wynika z uprzednio przygotowanego audytu energetycznego/audytu efektywności energetycznej), które będą zapewniały przynajmniej częściowe pokrycie zapotrzebowania na energię w tych budynkach. W ramach realizowanych projektów instalacja OZE budowana na/przy budynkach musi być w pełni dedykowana potrzebom energetycznym obiektu, a jedynie niewykorzystana część energii elektrycznej może być oddawana do sieci dystrybucyjnej.</p> <p>17. Wymiana źródła ciepła będzie niekwalifikowalna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jeżeli budynek jest podłączony do sieci ciepłowniczej lub, – jeżeli budynek nie jest podłączony do sieci ciepłowniczej i jego podłączenie jest możliwe i racjonalne pod względem ekonomicznym lub, – jeżeli budynek jest zlokalizowany na obszarze objętym projektem podłączenia do sieci ciepłowniczej, który jest planowany do 2023 r. i jego podłączenie do takiej sieci będzie możliwe i racjonalne pod względem ekonomicznym. <p>18. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>19. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeżeli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

⁷⁵ W rozumieniu Dyrektywy PE i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r.

22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 38 <i>Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 40 <i>Pomoc na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji</i> oraz art. 41 <i>Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy <i>de minimis</i>, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>: 95%

dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ⁷⁶	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

⁷⁶ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

OPIS DZIAŁANIA 5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego

OPIS DZIAŁANIA 5.3 <i>Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Celem Działania jest poprawa efektywności wykorzystania energii w sektorze budownictwa, w budynkach mieszkaniowych poprzez realizację wielokierunkowych i kompleksowych zadań w różnych dziedzinach, tj. ogrzewaniu, wentylacji, chłodzeniu, przygotowaniu ciepłej wody i oświetleniu pomieszczeń; jak również szersze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych i niekonwencjonalnych.</p> <p>W związku z powyższym działania związane z modernizacją energetyczną budynków (budynków mieszkalnych, w tym także będących w zasobie JST) będą promowały jej kompleksowy wymiar (tzw. głęboka kompleksowa modernizacja oparta o system monitorowania i zarządzania energią). Identyfikacja optymalnego zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym budynku dokonywana na podstawie audytu energetycznego (stanowiącego kluczowy element projektu).</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej. 2. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). 3. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych(CI30). 4. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych. 5. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. 6. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 7. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 8. Produkcja energii elektrycznej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 9. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 10. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 11. Produkcja energii cieplnej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 12. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków. 2. Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii (CI31). 3. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 4. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 5. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 6. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 7. Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji. 8. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji.

	<p>9. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji.</p> <p>10. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji.</p> <p>11. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji.</p>
<p>10. Typy projektów</p>	<p>1. Głęboka termomodernizacja⁷⁷wielorodzinnychbudyneków mieszkalnych,⁷⁸</p> <p>2. Zmiana wyposażania obiektów w urządzenia o najwyższej, uzasadnionej ekonomicznie, klasie efektywności energetycznej (np. ocieplenie obiektów, wymiana drzwi i okien, modernizacja systemów grzewczych wraz z wymianą źródła ciepła⁷⁹), modernizacja systemów wentylacji, klimatyzacji),⁸⁰włącznie z systemami zarządzania energią.</p> <p>3. Generacja rozproszona, poprawiająca sprawność wytwarzania ciepła przez zmianę źródeł ciepła m.in. na jednostki wysokosprawnej kogeneracji⁸¹ (w ramach kompleksowej głębokiej termomodernizacji budynków).</p>

⁷⁷ Głęboka kompleksowa modernizacja energetyczna budynku, rozumiana jako przedsięwzięcie termomodernizacyjne, zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U z 2018 r., poz. 966 z późn. zm.), oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, którego przedmiotem jest:

a) ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię dostarczaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej oraz ogrzewania, b) ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, jeżeli budynki, do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii, określone w przepisach prawa budowlanego, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków, c) wykonanie przyłącza technicznego do scentralizowanego źródła ciepła, w związku z likwidacją lokalnego źródła ciepła, w wyniku czego następuje zmniejszenie kosztów pozyskania ciepła dostarczanego do budynków, d) całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji.

W przypadku ulepszenia polegającego na poprawie izolacyjności cieplnej przegród, powinny być spełnione minimalne wymagania dotyczące oszczędności energii i izolacyjności cieplnej określone w przepisach techniczno-budowlanych z uwzględnieniem różnic w sposobie użytkowania tych budynków i ich właściwości. Przez przepisy techniczno-budowlane rozumie się rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1422 z późn. zm.).

W przypadku tzw. głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej budynku przedsiębiorstwa obligatoryjnym elementem projektu jest założenie licznika ciepła, chłodu, ciepłej wody użytkowej. Stanowi to koszt kwalifikowany, a także termostatów i zaworów podpijonowych, które również stanowią koszt kwalifikowany jeżeli ich zastosowanie wynika z audytu energetycznego.

⁷⁸ Przez budynek mieszkalny należy rozumieć budynek przeznaczony na cele mieszkalne zajęty przez lokale mieszkalne.

⁷⁹ Inwestycje muszą przyczyniać się do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń powietrza oraz do znacznego zwiększenia oszczędności energii. Inwestycje dotyczące innych małych obiektów i urządzeń energetycznego spalania mogą zostać wsparte jedynie w przypadku, gdy podłączenie do sieci ciepłowniczej na danym obszarze nie jest uzasadnione ekonomicznie.

⁸⁰ Wsparcie projektów inwestycyjnych dotyczących głębokiej kompleksowej modernizacji budynków obejmuje takie elementy jak: ocieplenie obiektu, wymiana okien, drzwi zewnętrznych; energooszczędne oświetlenia; przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą i przyłączeniem źródła ciepła na bardziej efektywne energetycznie i ekologiczne); instalacja systemów chłodzących, w tym również z zastosowaniem OZE; przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji, zastosowanie automatyki pogodowej; zastosowanie systemów zarządzania budynkiem; budowa lub przebudowa wewnętrznych instalacji odbiorczych oraz likwidacją dotychczasowych źródeł ciepła; instalacja mikrokogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne; instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, lub jeśli to wynika z przeprowadzonego audytu energetycznego, w budynkach spełniających normy określone w nowelizacji rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie(Dz.U. z 2015 r., poz. 1422 z późn. zm.); opracowanie projektów modernizacji energetycznej stanowiących element projektu inwestycyjnego; instalacja indywidualnych liczników ciepła, chłodu oraz ciepłej wody użytkowej; instalacja zaworów podpijonowych i termostatów, tworzenie zielonych dachów i „żyjących, zielonych ścian”.

⁸¹ Wsparcie otrzyma budowa, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji opartej na OZE o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza. W przypadku nowych instalacji powinno zostać osiągnięte co najmniej 10% uzysku efektywności energetycznej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej przy

11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki, samorządu terytorialnego lub ich związki – Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe – Towarzystwa Budownictwa Społecznego
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 15 958 092
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – Komitet Monitorujący RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>

zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. Ponadto wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację musi skutkować redukcją CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji. Dopuszczona jest pomoc inwestycyjna dla wysokosprawnych instalacji spalających paliwa kopalne pod warunkiem, że instalacje te nie zastępują urządzeń o niskiej emisji CO₂, a inne alternatywne rozwiązania byłyby mniej efektywne i bardziej emisyjne.

oraz przyjmowanie protestów	Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. Wszystkie projekty będą musiały wykazać wyraźny pozytywny wpływ na środowisko, przedst. w formie oszczędności energii, obniżonej emisji CO₂ i pyłu PM 10 (w zakresie energetycznego wykorzystania biomasy), zgodnie z zapisami Dyrektywy 2008/50/EC, do atmosfery lub wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii z preferencją dla tych źródeł. 3. Wsparcie dla wielorodzinnych budynków mieszkalnych skierowane będzie na tzw. głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków mieszkalnych. 4. W przypadku budynków jednorodzinnych kwalifikowane są wyłącznie inwestycje w zakresie wymiany źródła ciepła. Wsparcie to możliwe jest wyłącznie w przypadku, gdy termomodernizacja budynku została już wykonana. Za wykonaną termomodernizację uważane jest osiągnięcie poziomu zapotrzebowania na nieodnawialną energię pierwotną na potrzeby ogrzewania, wentylacji oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej określonego w audycie energetycznym wyrażonego wskaźnikiem EPh+w dla budynków mieszkalnych jednorodzinnych EPh+w = 120 kWh/(m²xrok). 5. Identyfikacja optymalnego zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym budynku dokonywana będzie na podstawie audytu energetycznego⁸² lub audytu efektywności energetycznej⁸³ (stanowiącego kluczowy element projektu). Działania będą musiały być zgodne z zaleceniami KE z „Przewodnika technicznego finansowania modernizacji energetycznej budynków finansowanych w ramach Polityki Spójności”. 6. W przypadku budynków wielorodzinnych należy przyjąć normy w zakresie zastosowanych rozwiązań energooszczędnych obowiązujące od 31 grudnia 2020 roku, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie (z późniejszymi zmianami). 7. Dofinansowanie działań mających na celu poprawę efektywności energetycznej będzie opierało się o założenia wynikające z dokumentu rządowego pt. „Wspieranie Inwestycji w modernizację budynków”, czyli „długoterminowej strategii wspierania inwestycji w renowację krajowych zasobów budynków mieszkaniowych i użytkowych, zarówno publicznych, jak i prywatnych” w związku z art. 4 dyrektywy 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej oraz Krajowego Planu Działań mającego na celu zwiększenie liczby budynków o niskim zużyciu energii, w związku z art. 9 dyrektywy 2010/31/UE. 8. Projekty dotyczące modernizacji energetycznej budynków muszą być zgodne z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie, którego nowelizacja,

⁸² Audyt energetyczny przygotowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 17 marca 2009 r. w sprawie szczegółowego zakresu i form audytu energetycznego oraz części audytu remontowego, wzorów kart audytów, a także algorytmu oceny opłacalności przedsięwzięcia termomodernizacyjnego (Dz.U. z 2009 r., Nr 43, poz. 346 z późn.zm.).

⁸³ Audyt efektywności energetycznej przygotowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Energii z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu sporządzania audytu efektywności energetycznej oraz metod obliczania oszczędności energii (Dz.U. z 2017 r. poz. 1912).

	<p>przewidująca zwiększenie wymagań w zakresie efektywności energetycznej, weszła w życie 1 stycznia 2014 r. oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 27 lutego 2015 r. w sprawie metodologii wyznaczania charakterystyki energetycznej budynku lub części budynku oraz świadectw charakterystyki energetycznej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. W przypadku realizacji projektów z zakresu głębokiej termomodernizacji konieczne będzie spełnienie warunków ex-ante z dyrektywy 2006/32 / EC, w szczególności odnoszących się do instalacji indywidualnych liczników ciepła w budynkach wielorodzinnych, podłączonych do ogrzewania sieciowego i poddawanych renowacji oraz nową dyrektywą Energy Efficiency 2012/27/EU, w której kontynuowane są wymogi dyrektywy 2006/32/EC w sprawie indywidualnego pomiaru ciepła. Dopuszcza się zastosowanie podzielników kosztów ogrzewania zamontowanych na każdym grzejniku w przypadkach wymienionych w dyrektywie 2012/27/EU. Wprowadzenie indywidualnego pomiaru ciepła powinno mieć miejsce zawsze w połączeniu z wprowadzeniem zaworów termostatycznych w budynkach, w których nie zostały one jeszcze zamontowane. 10. Preferowane będą projekty z zakresu głębokiej, kompleksowej modernizacji energetycznej zwiększające efektywność energetyczną powyżej 60%, natomiast projekty zwiększające efektywność energetyczną poniżej 25% nie będą kwalifikowały się do dofinansowania. 11. W zakresie kogeneracji w ramach Programu wsparte mogą zostać jedynie projekty dotyczące budowy, uzasadnionych pod względem ekonomicznym, nowych instalacji wysokosprawnej kogeneracji (poniżej 20 MW) oraz innych małych obiektów i urządzeń energetycznej spalania (tj. lokalne kotłownie) o jak najmniejszej z możliwych emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza a w szczególności PM₁₀. Dodatkowo wszelka przebudowa istniejących instalacji na wysokosprawną kogenerację oraz innych małych obiektów i urządzeń energetycznego spalania/wymiany źródła ciepła musi skutkować redukcją emisji CO₂ o co najmniej 30% w porównaniu do istniejących instalacji oraz zwiększeniem efektywności energetycznej. 12. Działania z zakresu energetycznego wykorzystania biomasy muszą skutkować redukcją emisji pyłu PM₁₀ o co najmniej 10% w odniesieniu do stanu istniejącego. 13. Projekty powinny przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu. 14. Priorytetowo powinny być wspierane projekty kogeneracyjne wykorzystujące odnawialne źródła energii. Wymiana/modernizacja innych małych obiektów i urządzeń energetycznego spalania będzie ograniczona do wsparcia instalacji do spalania paliw OZE (nie dotyczy projektów z zakresu kogeneracji oraz wymiany źródła ciepła w budynkach jednorodzinnych). 15. W przypadku wsparcia indywidualnych urządzeń do ogrzewania wspierane urządzenia do ogrzewania powinny od początku okresu programowania charakteryzować obowiązującym od końca 2020r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią. 16. W budynkach mogą być stosowane instalacje OZE (o ile konieczność ich zastosowania wynika z uprzednio przygotowanego audytu energetycznego/audytu efektywności energetycznej), które będą
--	---

	<p>zapewniały przynajmniej częściowe pokrycie zapotrzebowania na energię w tych budynkach. W ramach realizowanych projektów instalacja OZE budowana na/przy budynkach musi być w pełni dedykowana potrzebom energetycznym obiektu, a jedynie niewykorzystana część energii elektrycznej może być oddawana do sieci dystrybucyjnej.</p> <p>17. Wymiana źródła ciepła będzie niekwalifikowalna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jeżeli budynek jest podłączony do sieci ciepłowniczej lub, – jeżeli budynek nie jest podłączony do sieci ciepłowniczej i jego podłączenie jest możliwe i racjonalne pod względem ekonomicznym lub, – jeżeli budynek jest zlokalizowany na obszarze objętym projektem podłączenia do sieci ciepłowniczej, który jest planowany do 2023 r. i jego podłączenie do takiej sieci będzie możliwe i racjonalne pod względem ekonomicznym. <p>18. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytocznymi</i>.</p> <p>19. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>

<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 38 <i>Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 40 <i>Pomoc na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji</i> oraz art.41 <i>Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy <i>de minimis</i>, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu

27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ⁸⁴	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 5.4 Transport niskoemisyjny

OPIS DZIAŁANIA 5.4 <i>Transport niskoemisyjny</i>	
6. Nazwa działania / poddziałania	<i>Transport niskoemisyjny</i>
7. Cel szczegółowy działania	Celem Działania jest osiągnięcie bezemisyjnej/niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności w miastach prowadzące do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wynikające z planów gospodarki niskoemisyjnych. Cel ten będzie osiągnięty poprzez wspieranie działań, dążących do stworzenia efektywnych systemów zrównoważonej mobilności miejskiej.

⁸⁴ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). 2. Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej. 3. Liczba pojazdów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach "parkuj i jedź". 4. Liczba rowerzystów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach "Bike&Ride".
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 2. Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych. 3. Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych. 4. Całkowita długość wybudowanych lub przebudowanych linii trolejbusowych. 5. Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii autobusowych komunikacji miejskiej. 6. Liczba zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 7. Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 8. Pojemność zmodernizowanego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 9. Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii komunikacji miejskiej. 10. Liczba wybudowanych obiektów "parkuj i jedź". 11. Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach "parkuj i jedź". 12. Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach "parkuj i jedź". 13. Liczba wybudowanych obiektów "Bike&Ride". 14. Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach "Bike&Ride". 15. Długość ciągów transportowych, na których zainstalowano inteligentne systemy transportowe. 16. Długość wspartej infrastruktury rowerowej.
10. Typy projektów	<p>W ramach działania będą realizowane następujące typy projektów <i>wynikające z planów zrównoważonej mobilności miejskiej, planów gospodarki niskoemisyjnej</i>⁸⁵:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roboty budowlane i modernizacja⁸⁶ sieci trolejbusowych i autobusowych (w tym zakup sprzętu) w ramach: <ol style="list-style-type: none"> a) tworzenia nowej sieci systemu / linii transportu publicznego, b) przedłużenia istniejącej sieci systemu / linii transportu publicznego, c) modernizacji istniejącej sieci systemu / linii transportu publicznego, w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – roboty budowlane i modernizacja dróg i ulic w zakresie infrastruktury służącej obsłudze transportu publicznego (np. zatoczki, zjazdy, podjazdy, bocznice pętle, wydzielenia pasów ruchu dla autobusów i/lub trolejbusów) oraz pasażerów (np. przystanki, wysypki) – roboty budowlane i modernizacja zajezdni autobusowych i/lub trolejbusowych – tj. obiektów zawierających wszystkie niezbędne dla zajezdni funkcje, wraz z infrastrukturą i zagospodarowaniem

⁸⁵ W przypadku, gdy w planie gospodarki niskoemisyjnej zawarte zostały elementy zw. z rozwojem transportu niskoemisyjnego nie ma konieczności tworzenia odrębnego dokumentu w postaci planu zrównoważonej mobilności miejskiej.

⁸⁶ Modernizacja trwałe ulepszenie istniejącego obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.

	<p>terenu, służących prowadzeniu działalności podstawowej (z wyłączeniem działalności usługowo - gospodarczej otwartej na inne podmioty)</p> <ul style="list-style-type: none"> - roboty budowlane i modernizacja sieci energetycznej i podstacji trakcyjnych trolejbusowych □ wyposażenie dróg i ulic w obiekty inżynierskie i niezbędne urządzenia drogowe służące bezpieczeństwu ruchu pojazdów transportu publicznego - budowa kanalizacji teletechnicznej <p>W ramach powyższego typu projektów kwalifikowalny jest zakup środków transportu zbiorowego publicznego niskoemisyjnego i bezemisyjnego zasilanego paliwem alternatywnym w rozumieniu przedstawionym w krajowych ramach polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (dot. dyrektywy 2014/94/UE), w tym niezbędnej dla tego transportu infrastruktury⁸⁷ oraz zakup rowerów w ramach tworzenia lub rozbudowy systemu roweru miejskiego, jako elementu uzupełniającego miejski system transportowy.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Roboty budowlane i modernizacja dworców intermodalnych, przystanków, stacji i węzłów przesiadkowych – zintegrowanych z różnymi rodzajami systemów transportu, w tym systemy parkingów dla samochodów „Parkuj i Jedź” („Park & Ride”) oraz dla rowerów („Bike & Park”) wraz z towarzyszącą infrastrukturą służącą obsłudze pasażerów i zagospodarowaniem terenu. Budowa lub montaż nowych punktów wypożyczania rowerów w ramach systemu roweru miejskiego. 3. Zakup oraz montaż urządzeń z zakresu telematyki, mający na celu usprawnienie/ustanowienie priorytetu dla transportu zbiorowego, rowerowego lub ruchu pieszego w tym m. in.: <ul style="list-style-type: none"> - systemy centralnego sterowania sygnalizacją, - systemy sygnalizacji akustycznej, - systemy sygnalizacji świetlnej wzbudzonej przez autobusy i trolejbusy (sygnalizacja akomodacyjna), - systemy monitorowania ruchu na kluczowych trasach, w tunelach, w newralgicznych punktach miasta wraz z informowaniem o aktualnej sytuacji ruchowej, - systemy dystrybucji i identyfikacji biletów, - system nawigacji satelitarnej dla usprawnienia ruchu i podniesienia bezpieczeństwa transportu publicznego, - system informacji dla podróżnych – elektroniczne tablice informacyjne, w tym systemy on-line, - systemy monitorowania bezpieczeństwa montowane na przystankach, węzłach przesiadkowych, parkingach oraz w taborze, 4. System obsługi roweru miejskiego 5. Projekty z obszaru transportu miejskiego <ul style="list-style-type: none"> - projekty realizowane w granicach administracyjnych miast wraz z obszarami podmiejskimi i miejskimi obszarami funkcjonalnymi. - zakup taboru – tylko w przypadku wymiany starego na nowy niskoemisyjny i bezemisyjny zasilany paliwem alternatywnym w rozumieniu przedstawionym w krajowych ramach polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (dot. dyrektywy 2014/94/UE),
--	---

⁸⁷ Poprzez infrastrukturę rozumie się infrastrukturę ładowania pojazdów paliwem alternatywnym oraz infrastrukturę niezbędną do korzystania z komplementarnych form transportu (tj. transportu bezemisyjnego komplementarnego w stosunku do autobusowego transportu publicznego) np. bikesharing lub carsharingu opartego o samochody elektryczne.

	<p>w tym niezbędnej dla tego transportu infrastruktury⁸⁸ zakup taboru zgodnie z procedurą opisaną w Wytycznych ministra właściwego d.s. rozwoju regionalnego w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w lokalnym transporcie zbiorowym.</p> <ul style="list-style-type: none"> – modernizacja taboru – modernizacja rozumiana jako ulepszenie, polegające na przebudowie, rozbudowie obiektu lub powodujące, iż jego wartość po zakończeniu ulepszania przewyższy pierwotną wartość użytkową mierzoną kosztami eksploatacyjnymi, wielkością emisji lub innymi miernikami. Remont główny, zmierzający do odtworzenia stanu pierwotnego, nie będzie mieścił się w katalogu możliwych do dofinansowania wydatków.
11. Typ beneficjenta	<p>Miasta o liczbie mieszkańców powyżej 30 tys. oraz obszary powiązane z nimi funkcjonalnie i działające na ich obszarze:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, – jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, – jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, – podmioty świadczące usługi transportu publicznego na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego i ich związków na terenie miast objętych działaniem wyłonione do świadczenia tych usług zgodnie z Prawem zamówień publicznych <p>w zakresie projektów dotyczących rozwoju zbiorowego transportu miejskiego.</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, mieszkańcy rynku ponadregionalnego i międzynarodowego, potencjalni turyści i inwestorzy.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 12 791 011
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym.

⁸⁸ Poprzez infrastrukturę rozumie się infrastrukturę ładowania pojazdów paliwem alternatywnym oraz infrastrukturę niezbędną do korzystania z komplementarnych form transportu (tj. transportu bezemisyjnego komplementarnego w stosunku do autobusowego transportu publicznego) np. bikesharing lub carsharingu opartego o samochody elektryczne.

	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	W ramach Działania realizowany będzie na terenie miast subregionalnych instrument terytorialny Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (tzw. Strategiczne Inwestycje Terytorialne) na podstawie art. 36 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013).
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Do wsparcia kwalifikują się projekty znajdujące się na terenie miast lub miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie nieujętych w Strategii ZIT LOF oraz Strategii ZIT MOF miast subregionalnych. 3. Warunkiem ubiegania się o wsparcie jest posiadanie planów gospodarki niskoemisyjnej/ planów mobilności miejskiej. 4. Projekty będą musiały wykazać wyraźny pozytywny wpływ na środowisko, przedstawiony w formie oszczędności energii, obniżonej emisji CO₂ i pyłu PM 10 zgodnie z zapisami Dyrektywy 2008/50/EC, do atmosfery lub wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. 5. Projekty uzyskujące wsparcie, będą musiały wykazać efektywność kosztową. 6. Projekty związane z transportem miejskim powinny spełniać łącznie wszystkie następujące przesłanki: <ul style="list-style-type: none"> – kryterium celowościowe 1: szersze wykorzystanie bardziej efektywnego transportu publicznego oraz niezmotoryzowanego indywidualnego, – kryterium celowościowe 2: zmniejszenie wykorzystania samochodów osobowych, – kryterium celowościowe 3: lepsza integracja gałęzi transportu, – kryterium celowościowe 4: niższa emisja zanieczyszczeń powietrza, hałasu oraz niższe zatłoczenie, – kryterium celowościowe 5: poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. <p>W efekcie, podejmowane działania muszą być zintegrowane i kompleksowe.</p>

Warunki bezwzględnie obowiązujące

W ramach Działania kwalifikowane będą projekty kompleksowe, związane z transportem miejskim, które:

- realizują rozwój transportu publicznego w sposób kompleksowy, obejmując zestaw właściwych elementów: tabor, infrastrukturę, Inteligentne Systemy Transportowe, o ile jest to uzasadnione, w jednym lub w kilku projektach. W żadnym przypadku elementy drogowe, o których mowa w pkt 4c) poniżej, nie mogą stanowić samodzielnego projektu – muszą być częścią kompleksowego projektu, bezpośrednio związanego z transportem publicznym.
- spełniają wszystkie wyżej określone kryteria celowościowe, od 1 do 5, a zwłaszcza czynią transport publiczny bardziej atrakcyjnym a jednocześnie transport indywidualny zmotoryzowany - mniej atrakcyjnym dla użytkowników, przez nadanie transportowi publicznemu priorytetu w ruchu na głównych miejskich trasach i skrzyżowaniach.

Przykłady projektów dotyczących infrastruktury transportu publicznego w ramach Działania

Zintegrowane i kompleksowe projekty w ramach Działania mogą zawierać następujące elementy:

1. tabor bezemisyjny/niskoemisyjny – typ taboru powinien wynikać z wielokryterialnej analizy przechodzenia na czystszy tabor, liczba pojazdów powinna wynikać z analizy zrównoważonej mobilności miejskiej (wchodzącej w skład Strategii ZIT, PGN lub równoważnego dokumentu);
2. infrastruktura niedrogowego transportu publicznego (np. tramwaj, metro, P&R) lub infrastruktura niezmotoryzowanego transportu indywidualnego, w tym elementy drogowe niezbędne do poprawy funkcjonowania tego transportu, w tym łańcuchy EkoMobilności - bezpieczne ciągi ruchu pieszego lub rowerowego służące poprawie dostępności transportu publicznego;
3. Inteligentne Systemy Transportowe – powinny zapewniać lepszą dostępność transportu publicznego w zakresie planowania podróży, informacji zarządzania ruchem, zarządzania popytem, zintegrowanego biletu, zintegrowanych systemów bazodanowych, itp.,
4. infrastruktura drogowego transportu publicznego (autobus, trolejbus, P&R):
  - a) **elementy drogowe przeznaczone wyłącznie dla transportu publicznego lub nadające priorytet transportowi publicznemu**, np.: buspasy, obiekty przeznaczone dla transportu autobusowego (tunele, wiadukty), (wydatki poza limitem mniejszości),
  - b) przebudowa skrzyżowań w celu ułatwienia i/lub nadania priorytetu transportowi publicznemu w ruchu, np.: pasy skrętu dla autobusów, śluzy na skrzyżowaniach, itp.,(wydatki poza limitem mniejszości),
  - c) **infrastruktura drogowa nienadająca priorytetu transportowi publicznemu z uwagi na brak ekonomicznego uzasadnienia dla nadania takiego priorytetu, ale poprawiająca jakość funkcjonowania systemu miejskiego**

	<p>transportu publicznego, np. odcinki dróg zapewniające dostęp do miejskich centrów przesiadkowych, pętli autobusowych/ tramwajowych, stacji kolejowych lub parkingów P&R, itp. – łączące takie terminale z siecią dróg miejskich; odcinki dróg służące uruchomieniu transportu publicznego (na obszarach wcześniej nieobsługiwanych) / przebudowie sieci transportu publicznego (wydatki w limicie mniejszości).</p> <p>Inwestycje w odcinki dróg, o których mowa w ppkt. c) nie mogą stanowić samodzielnych projektów.</p> <p>W przypadku pkt. 2, 4a i 4b, inwestycje w inne elementy drogowe (np. jezdnia, nawierzchnia, obiekty inżynierskie, odwodnienie, bariery dźwiękochłonne, itp. mogą być współfinansowane wyłącznie w zakresie niezbędnym dla właściwego wykonywania robot drogowych dotyczących infrastruktury transportu publicznego jako całości i uzasadnionych z punktu widzenia technologicznego. W szczególności, bez wykonania takich robot budowlanych nie jest możliwe wykonanie większości inwestycji transportu publicznego (np. buspasa, parkingu P&R) zgodnie z zasadami sztuki budowlanej oraz/lub inżynierskiej i jej odbiór przez odpowiedni urząd wydający zgodę na użytkowanie.</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Projekty będą musiały wykazać się wzrostem udziału transportu publicznego. 8. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytocznymi</i>. 9. Inwestycje powinny ponadto spełniać poniższe warunki: <ul style="list-style-type: none"> – inwestycje z RPO będą komplementarne z inwestycjami realizowanymi w ramach właściwych krajowych programów operacyjnych. – inwestycje w drogi lokalne lub regionalne mogą być finansowane jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu dotyczącego systemu zrównoważonej mobilności miejskiej. Samodzielne projekty dotyczące wyłącznie infrastruktury drogowej nie będą akceptowane w ramach Działania. Wydatki w ww. zakresie mogą stanowić maksymalnie 30% kosztów kwalifikowalnych projektu, – realizowane inwestycje w drogi publiczne, bez względu na kategorię drogi, po zakończeniu realizacji inwestycji, muszą zapewnić wymóg nośności drogi wynoszącej minimum 11,5 t na oś⁸⁹. 10. Preferencyjnie traktowane będą projekty związane z zakupem bezemisyjnych pojazdów transportu publicznego. 11. Zakupowi bezemisyjnego/niskoemisyjnego taboru powinny towarzyszyć inwestycje w niezbędną dla właściwego funkcjonowania zrównoważonej mobilności infrastrukturę.
--	---

⁸⁹ Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 marca 2019 w sprawie transpozycji dyrektywy Rady 96/53/WE.

	12. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p><i>Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w lokalnym transporcie zbiorowym.</i></p> <p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>

25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85 % Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu.
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	85 % Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ⁹⁰	15 % Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

⁹⁰ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 5.5 Promocja niskoemisyjności

OPIS DZIAŁANIA 5.5 <i>Promocja niskoemisyjności</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Promocja niskoemisyjności</i>
7. Cel szczegółowy działania	Celem Działania jest promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich. Wsparcie skierowane jest do obszarów posiadających uprzednio przygotowane plany gospodarki niskoemisyjnej. Nadrzędnym celem podjętych interwencji ma być poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla jakości życia ludzi czyli zmniejszenie tzw. „niskiej emisji” na obszarach, gdzie występują ponadnormatywne poziomy stężenia PM10. Inwestycje mają przyczynić się do zmniejszenia zużycia nieodnawialnej energii pierwotnej, zmniejszenia emisji CO2 i zmniejszenia emisji pyłu do atmosfery.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). 2. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła. 2. Liczba wybudowanych budynków z uwzględnieniem standardów budownictwa pasywnego. 3. Liczba przebudowanych budynków z uwzględnieniem standardów budownictwa pasywnego. 4. Liczba wspartych energooszczędnych punktów świetlnych. 5. Liczba nowych stanowisk pomiarowych na potrzeby monitoringu stanu środowiska.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa lub modernizacja jednostek wytwarzania energii cieplnej.⁹¹ 2. Budowa lub modernizacja instalacji energooszczędnego oświetlenia, w tym oświetlenia ulicznego (budowa lub modernizacja oświetlenia ulicznego finansowanego przez JST zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (Dz. U. z 2018 r. poz. 755z późn. zm.) będzie możliwa do realizacji bez względu kto jest jego właścicielem). 3. Tworzenie systemów pomiaru zanieczyszczeń w miastach oraz systemów informowania mieszkańców o poziomie zanieczyszczeń.

⁹¹ Wsparcie może zostać udzielone na inwestycje w kotły spalające biomasę lub ewentualnie paliwa gazowe, ale jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy osiągnięte zostanie znaczne zwiększenie efektywności energetycznej oraz gdy istnieją szczególnie pilne potrzeby.

	<p>4. Budowa, rozbudowa lub modernizacja budynków użyteczności publicznej z uwzględnieniem standardów budownictwa pasywnego NF 15⁹².</p> <p>Dopuszcza się realizację działań promocyjno-informacyjnych jako uzupełnienie projektów wymienionych w pkt 1 i 2.</p>
11. Typ beneficjenta	<p>W ramach projektów wynikających z planów gospodarki niskoemisyjnej dla poszczególnych typów obszarów, do głównych grup beneficjentów należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną – spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – MŚP (przedsiębiorstwa muszą prowadzić działalność na terenie województwa lubelskiego) – służby ratownicze i bezpieczeństwa publicznego
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, mieszkańcy rynku ponadregionalnego i międzynarodowego, potencjalni turyści i inwestorzy.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 27 736 482
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym.

⁹² Standard energetyczny budynku NF15 oznacza, że wskaźnik zapotrzebowania na energię użytkową do ogrzewania i wentylacji tego budynku utrzymany jest na poziomie nieprzekraczającym 15 kWh/m²rok. Opis dobrych praktyk w zakresie budynków pasywnych znajduje się w podręczniku „Domy energooszczędne” przygotowany na podstawie opracowania KRAJOWEJ AGENCJI POSZANOWANIA ENERGII S.A. dostępnym na portalu www.nfosigw.gov.pl. Zakres projektu oraz optymalny zestaw działań zwiększających efektywność energetyczną w danym budynku wynika z wcześniej przygotowanego audytu energetycznego (audyt przygotowany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 17 marca 2009 r. w sprawie szczegółowego zakresu i form audytu energetycznego oraz części audytu remontowego, wzorów kart audytów, a także algorytmu oceny opłacalności przedsięwzięcia termomodernizacyjnego (Dz.U. z 2009 r., Nr 43, poz. 346 z późn.zm.) oraz zawierający elementy opracowane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Energii z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobu sporządzania audytu efektywności energetycznej oraz metod obliczania oszczędności energii (Dz.U. z 2017 r. poz. 1912) i/lub projektu budowlanego (projekt budowlany przygotowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy projektu budowlanego) gwarantującego/potwierdzającego osiągnięcie standardu NF 15.

	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020 – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	W ramach Działania realizowany będzie na terenie miast subregionalnych instrument terytorialny Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (tzw. Strategiczne Inwestycje Terytorialne) na podstawie art. 36 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013).
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Wymiana źródła ciepła będzie niekwalifikowalna: <ul style="list-style-type: none"> - jeżeli budynek jest podłączony do sieci ciepłowniczej lub - jeżeli budynek nie jest podłączony do sieci ciepłowniczej i jego podłączenie jest możliwe i racjonalne pod względem ekonomicznym lub - jeżeli budynek jest zlokalizowany na obszarze objętym projektem podłączenia do sieci ciepłowniczej, który jest planowany do 2023 r. i jego podłączenie do takiej sieci będzie możliwe i racjonalne pod względem ekonomicznym. 3. Preferowane powinno być wsparcie udzielane poprzez przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO)⁹³. 4. Zakres interwencji musi wynikać z planów gospodarki niskoemisyjnej. 5. Projekty powinny przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu. 6. Działania w zakresie budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania energii cieplnej muszą skutkować znaczną redukcją CO₂ o co najmniej 30% w odniesieniu do istniejących instalacji. 7. Wspierane indywidualne urządzenia do ogrzewania⁹⁴ powinny od początku okresu programowania charakteryzować się

⁹³ W rozumieniu Dyrektywy PE i Rady 2012/227/UE z dnia 25 października 2012 r.

⁹⁴ Kotły biomasowe będą wyposażone w automatyczny podajnik paliwa i nie będą posiadały rusztu awaryjnego ani elementów umożliwiających jego zamontowanie. Ręczny załadunek paliwa będzie możliwy jedynie w przypadku kotłów zgazowujących. Konstrukcja kotła z automatycznym podawaniem paliwa musi uniemożliwiać spalanie innego paliwa niż biomasa. Potwierdzenie takie musi wynikać z dokumentacji producenta; Paliwem podawanym automatycznie może być biomasa pochodzenia rolniczego (różne formy słomy, traw i roślin energetycznych, niepełnowartościowe ziarna zbóż), jak również leśnego – rozdrobnione drewno niepełnowartościowe, jak również

	<p>obowiązującym od końca 2020 r. minimalnym poziomem efektywności energetycznej i normami emisji zanieczyszczeń, które zostały określone w środkach wykonawczych do dyrektywy 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Priorytetowo wspierane będą projekty wykorzystujące odnawialne źródła energii. 9. Źródła ciepła wykorzystujące paliwa stałe muszą spełniać co najmniej 5 klasę normy europejskiej EN 303-5:2012⁹⁵ lub nowszą (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe (Dz. U. poz. 1690) oraz rozporządzeniem Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 21 lutego 2019 r., zmieniającym rozporządzenie w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe (Dz. U. 2019, poz. 363). 10. Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów [GJ/rok], ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok], ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok] będą monitorowane na etapie wdrażania i udostępniane jako informacja dodatkowa w rocznym sprawozdaniu monitoringowym. 11. Projekt polegający na wymianie indywidualnego źródła ciepła na źródło opalane paliwem gazowym lub biomasą, musi dotyczyć budynku, w którym przewiduje się jednocześnie termomodernizację (rozumianą jako poprawa izolacyjności przegród budowlanych w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną) lub taka termomodernizacja została przeprowadzona⁹⁶. 12. Projekty w zakresie wymiany źródła ciepła muszą dotyczyć instalacji wykazujących jak najmniejszą z możliwych emisję CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza, tj. dwutlenku siarki, tlenków azotu, pyłów węglowych, pyłów zawieszonych, w szczególności PM₁₀. 13. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 14. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.
--	--

materiał drzewny powstały z tego drewna poprzez celowe rozdrobienie tego drewna (zrębek) i następnie zagęszczenie (pellet); Instalacje grzewcze nie powinny przekraczać dopuszczalnych wielkości emisji określonych w dyrektywie (UE) 2015/2193 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza ze średnich obiektów energetycznego spalania oraz od momentu oddania do użytkowania danej instalacji.

⁹⁵ Norma PN EN 303-5:2012 Kotły grzewcze. Część 5: Kotły grzewcze na paliwa stałe z ręcznym i automatycznym zasypem paliwa o mocy nominalnej do 300 kW - Terminologia, wymagania, badania i oznakowanie.

⁹⁶ Dla istniejącego budynku mieszkalnego przegrody poddane termomodernizacji będą spełniać lub spełniają wymagania izolacyjności cieplnej, określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1422, z późn. zm.), obowiązujące od 31.12.2020 r.

<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 46 <i>Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 38 <i>Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 41 <i>Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu),

	<ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 48 Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 Regionalna pomoc inwestycyjna Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85%
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15%

% wydatków kwalifikowalnych ⁹⁷	– W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 5.6 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 5.6 <i>Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel szczegółowy działania	Celem Działania jest: - osiągnięcie bezemisyjnej/niskoemisyjnej i zrównoważonej mobilności w miastach prowadzące do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wynikające z planów gospodarki niskoemisyjnych

⁹⁷ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

	- promowanie strategii niskoemisyjnych poprzez wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej oraz budowę inteligentnych systemów transportowych. Nadrzędnym celem podjętych interwencji ma być poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla jakości życia ludzi czyli zmniejszenie tzw. „niskiej emisji” na obszarach, gdzie występują ponadnormatywne poziomy stężenia PM10. Inwestycje mają przyczynić się do zmniejszenia zużycia nieodnawialnej energii pierwotnej, zmniejszenia emisji CO2 i zmniejszenia emisji pyłu do atmosfery. Cel ten będzie osiągnięty poprzez wspieranie działań, dążących do stworzenia efektywnych systemów zrównoważonej mobilności miejskiej.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). 2. Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej. 3. Liczba pojazdów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach "parkuj i jedź". 4. Liczba rowerzystów korzystających z miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „Bike&Ride”.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 2. Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych. 3. Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych. 4. Całkowita długość wybudowanych lub przebudowanych linii trolejbusowych. 5. Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii autobusowych komunikacji miejskiej. 6. Liczba zmodernizowanych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 7. Pojemność zakupionego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 8. Pojemność zmodernizowanego taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej. 9. Liczba wybudowanych obiektów "parkuj i jedź". 10. Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach "parkuj i jedź". 11. Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach "parkuj i jedź". 12. Liczba wybudowanych obiektów "Bike&Ride". 13. Liczba stanowisk postojowych w wybudowanych obiektach "Bike&Ride". 14. Długość ciągów transportowych, na których zainstalowano inteligentne systemy transportowe. 15. Długość wspartej infrastruktury rowerowej. 16. Całkowita długość nowych lub przebudowanych linii komunikacji miejskiej. 17. Liczba wspartych energooszczędnych punktów świetlnych. 18. Liczba nowych stanowisk pomiarowych na potrzeby monitoringu stanu środowiska.

<p>10. Typy projektów</p>	<p>W ramach działania będą realizowane następujące typy projektów <i>wynikające z planów zrównoważonej mobilności miejskiej, planów gospodarki niskoemisyjnej</i>⁹⁸:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Roboty budowlane i modernizacja⁹⁹ sieci trolejbusowych oraz autobusowych (w tym zakup sprzętu) w ramach: <ol style="list-style-type: none"> a) tworzenia nowej sieci systemu / linii transportu publicznego, b) przedłużenia istniejącej sieci systemu / linii transportu publicznego, c) modernizacji istniejącej lub utworzenie nowej sieci systemu / linii transportu zbiorowego, w tym m.in.: <ul style="list-style-type: none"> – roboty budowlane i modernizacja dróg i ulic w zakresie infrastruktury służącej obsłudze transportu publicznego (np. zatoczki, zjazdy, podjazdy, bocznice pętle, ciągi piesze oraz wydzielenia pasów ruchu dla autobusów i/lub trolejbusów oraz pasażerów (np. przystanki, wysepki), – roboty budowlane i modernizacja zajezdni autobusowych i/lub trolejbusowych – tj. obiektów zawierających wszystkie niezbędne dla zajezdni funkcje, wraz z infrastrukturą i zagospodarowaniem terenu, służących prowadzeniu działalności podstawowej (z wyłączeniem działalności usługowo - gospodarczej otwartej na inne podmioty), – roboty budowlane i modernizacja sieci energetycznej i podstacji trakcyjnych trolejbusowych - wyposażenie dróg i ulic w obiekty inżynierskie i niezbędne urządzenia drogowe służące bezpieczeństwu ruchu pojazdów transportu publicznego, – budowa, montaż stacji do ładowania pojazdów elektrycznych, – budowa kanalizacji teletechnicznej, – zakup środków transportu zbiorowego, – zakup rowerów, – zakup pojazdów elektrycznych typu melex, rowerów elektrycznych i skuterów elektrycznych. <p>W ramach powyższego typu projektów kwalifikowalny jest zakup środków transportu zbiorowego publicznego niskoemisyjnego i bezemisyjnego zasilanego paliwem alternatywnym w rozumieniu przedstawionym w krajowych ramach polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (dot. dyrektywy 2014/94/UE), w tym niezbędnej dla tego transportu infrastruktury¹⁰⁰ oraz zakup rowerów w ramach tworzenia lub rozbudowy systemu roweru miejskiego/gminnego, jako elementu uzupełniającego system transportowy.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja: dworców intermodalnych, przystanków, stacji, poczekalni i węzłów przesiadkowych – zintegrowanych z różnymi rodzajami systemów transportu, w tym systemów parkingów dla samochodów „Parkuj i Jedź” („Park&Ride”) oraz dla rowerów („Bike&Ride) wraz z towarzyszącą infrastrukturą służącą obsłudze pasażerów (w tym m. in. niezbędna budowa/przebudowa dróg, ścieżek rowerowych/dróg dla rowerów, chodników, ciągów pieszo-rowerowych, energooszczędnego oświetlenia ulicznego, wiat przystankowych)” oraz zagospodarowaniem terenu.
----------------------------------	---

⁹⁸ W przypadku, gdy w planie gospodarki niskoemisyjnej zawarte zostały elementy zw. z rozwojem transportu niskoemisyjnego nie ma konieczności tworzenia odrębnego dokumentu w postaci planu zrównoważonej mobilności miejskiej.

⁹⁹ Modernizacja trwale ulepszenie istniejącego obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.

¹⁰⁰ Poprzez infrastrukturę rozumie się infrastrukturę ładowania pojazdów paliwem alternatywnym oraz infrastrukturę niezbędną do korzystania z komplementarnych form transportu (tj. transportu bezemisyjnego komplementarnego w stosunku do autobusowego transportu publicznego) np. bikesharing lub carsharingu opartego o samochody elektryczne.

	<p>Budowa lub montaż nowych punktów wypożyczania rowerów w ramach systemu roweru miejskiego/gminnego.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Budowa, modernizacja centrów komunikacyjnych integrujących różne rodzaje transportu zbiorowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą. 4. Zakup oraz montaż urządzeń z zakresu telematyki, mający na celu usprawnienie/ustanowienie priorytetu dla transportu zbiorowego, rowerowego lub ruchu pieszego w tym m. in.: <ul style="list-style-type: none"> – systemy centralnego sterowania sygnalizacją, – systemy sygnalizacji akustycznej, – systemy sygnalizacji świetlnej wzbudzanej przez autobusy i trolejbusy (sygnalizacja akomodacyjna), – systemy monitorowania ruchu na kluczowych trasach, w tunelach, w niewłaściwych punktach miasta wraz z informowaniem o aktualnej sytuacji ruchowej, – systemy dystrybucji i identyfikacji biletów, – system biletu elektronicznego (np. zakup, wymiana kart biletu elektronicznego), – wyposażenie pojazdów w urządzenia niezbędne do systemu informacji pasażerskiej, – system nawigacji satelitarnej dla usprawnienia ruchu i podniesienia bezpieczeństwa transportu publicznego, – system informacji dla podróżnych – elektroniczne tablice informacyjne, w tym systemy on-line, – systemy monitorowania bezpieczeństwa montowane na przystankach, węzłach przesiadkowych, parkingach oraz w taborze. 5. Projekty z obszaru transportu miejskiego <ul style="list-style-type: none"> – projekty realizowane w granicach administracyjnych miast wraz z obszarami podmiejskimi, – zakup taboru – tylko w przypadku wymiany starego na nowy niskoemisyjny i bezemisyjny zasilany paliwem alternatywnym w rozumieniu przedstawionym w krajowych ramach polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (dot. dyrektywy 2014/94/UE), w tym niezbędnej dla tego transportu infrastruktury¹⁰¹ – zakup taboru zgodnie z procedurą opisaną w Wytocznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązki świadczenia usług publicznych w lokalnym transporcie zbiorowym. – modernizacja taboru – modernizacja rozumiana jako ulepszenie, polegające na przebudowie, rozbudowie obiektu lub powodujące, iż jego wartość po zakończeniu ulepszania przewyższy pierwotną wartość użytkową mierzoną kosztami eksploatacyjnymi, wielkością emisji lub innymi miernikami. Remont główny, zmierzający do odtworzenia stanu pierwotnego, nie będzie mieścić się w katalogu możliwych do dofinansowania wydatków. 6. Budowa lub modernizacja instalacji energooszczędnej oświetlenia, w tym oświetlenia ulicznego (budowa lub modernizacja oświetlenia ulicznego finansowanego przez JST zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (Dz. U. z
--	--

¹⁰¹ Poprzez infrastrukturę rozumie się infrastrukturę ładowania pojazdów paliwem alternatywnym oraz infrastrukturę niezbędną do korzystania z komplementarnych form transportu (tj. transportu bezemisyjnego komplementarnego w stosunku do autobusowego transportu publicznego) np. bikesharing lub carsharingu opartego o samochody elektryczne.

	2018r. poz. 755z późn. zm.) będzie możliwa do realizacji bez względu kto jest jego właścicielem). 7. Tworzenie systemów pomiaru zanieczyszczeń w miastach oraz systemów informowania mieszkańców o poziomie zanieczyszczeń.
11. Typ beneficjenta	Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego będące stroną Porozumienia Gmin LOF o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014-2020 zawartego dnia 30 marca 2015 r.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, mieszkańcy rynku ponadregionalnego i międzynarodowego, potencjalni turyści i inwestorzy.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 81 884 728
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020 – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Stronę Porozumienia Gmin LOF)</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Do wsparcia kwalifikują się projekty znajdujące się na terenie miast lub obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie ujętych w Strategii ZIT LOF. 3. Warunkiem ubiegania się o wsparcie jest posiadanie planów gospodarki niskoemisyjnej/ planów mobilności miejskiej. Zakres interwencji musi wynikać z planów gospodarki niskoemisyjnej. 4. Projekty będą musiały wykazać wyraźny pozytywny wpływ na środowisko, przedstawiony w formie oszczędności energii, obniżonej emisji CO₂ i pyłu PM 10 zgodnie z zapisami Dyrektywy 2008/50/EC, do atmosfery lub wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. 5. Projekty uzyskujące wsparcie, będą musiały wykazać efektywność kosztową. 6. Projekty związane z transportem miejskim powinny spełniać łącznie wszystkie następujące przesłanki: <ul style="list-style-type: none"> – kryterium celowościowe 1: szersze wykorzystanie bardziej efektywnego transportu publicznego oraz niezmotoryzowanego indywidualnego, – kryterium celowościowe 2: zmniejszenie wykorzystania samochodów osobowych, – kryterium celowościowe 3: lepsza integracja gałęzi transportu, – kryterium celowościowe 4: niższa emisja zanieczyszczeń powietrza, hałasu oraz niższe zatłoczenie, – kryterium celowościowe 5: poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. <p>W efekcie, podejmowane działania muszą być zintegrowane i kompleksowe.</p> <p><u>Warunki bezwzględnie obowiązujące</u></p> <p>W ramach Działania kwalifikowane będą projekty kompleksowe, związane z transportem miejskim, które:</p> <ul style="list-style-type: none"> – realizują rozwój transportu publicznego w sposób kompleksowy, obejmując zestaw właściwych elementów: tabor, infrastrukturę, Inteligentne Systemy Transportowe, o ile jest to uzasadnione, w jednym lub w kilku projektach. W żadnym przypadku elementy drogowe, o których mowa w pkt 4c) poniżej, nie mogą stanowić samodzielnego projektu – muszą być częścią kompleksowego projektu, bezpośrednio związanego z transportem publicznym. – spełniają wszystkie wyżej określone kryteria celowościowe, od 1 do 5, a zwłaszcza czynią transport publiczny bardziej atrakcyjnym

	<p>a jednocześnie transport indywidualny zmotoryzowany - mniej atrakcyjnym dla użytkowników, przez nadanie transportowi publicznemu priorytetu w ruchu na głównych miejskich trasach i skrzyżowaniach.</p> <p><u>Przykłady projektów dotyczących infrastruktury transportu publicznego w ramach Działania</u></p> <p>Zintegrowane i kompleksowe projekty w ramach Działania mogą zawierać następujące elementy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tabor bezemisyjny/niskoemisyjny – typ taboru powinien wynikać z wielokryterialnej analizy przechodzenia na czystszy tabor, liczba pojazdów powinna wynikać z analizy zrównoważonej mobilności miejskiej (wchodzącej w skład Strategii ZIT, PGN lub równoważnego dokumentu); 2. infrastruktura nie-drogowego transportu publicznego (np. tramwaj, metro, P&R) lub infrastruktura niezmotoryzowanego transportu indywidualnego, w tym elementy drogowe niezbędne do poprawy funkcjonowania tego transportu, w tym łańcuchy EkoMobilności - bezpieczne ciągi ruchu pieszego lub rowerowego służące poprawie dostępności transportu publicznego; 3. Inteligentne Systemy Transportowe – powinny zapewniać lepszą dostępność transportu publicznego w zakresie planowania podróży, informacji zarządzania ruchem, zarządzania popytem, zintegrowanego biletu, zintegrowanych systemów bazodanowych, itp., 4. infrastruktura drogowego transportu publicznego (autobus, trolejbus, P&R): <ol style="list-style-type: none"> a) elementy drogowe przeznaczone wyłącznie dla transportu publicznego lub nadające priorytet transportowi publicznemu, np.: buspasy, obiekty przeznaczone dla transportu autobusowego (tunele, wiadukty), (wydatki poza limitem mniejszości), b) przebudowa skrzyżowań w celu ułatwienia i/lub nadania priorytetu transportowi publicznemu w ruchu, np.: pasy skrętu dla autobusów, śluzy na skrzyżowaniach, itp.,(wydatki poza limitem mniejszości), c) infrastruktura drogowa nienadająca priorytetu transportowi publicznemu z uwagi na brak ekonomicznego uzasadnienia dla nadania takiego priorytetu, ale poprawiająca jakość funkcjonowania systemu miejskiego transportu publicznego, np. odcinki dróg zapewniające dostęp do miejskich centrów przesiadkowych, pętli autobusowych/ tramwajowych, stacji kolejowych lub parkingów P&R, itp. – łączące takie terminale z siecią dróg miejskich; odcinki dróg służące uruchomieniu transportu publicznego (na obszarach wcześniej nieobsługiwanych) / przebudowie sieci transportu publicznego (wydatki w limicie mniejszości). <p>Inwestycje w odcinki dróg, o których mowa w ppkt. c) nie mogą stanowić samodzielnych projektów.</p> <p>W przypadku pkt. 2, 4a i 4b, inwestycje w inne elementy drogowe (np. jezdnie, nawierzchnia, obiekty inżynierskie, odwodnienie, bariery</p>
--	---

	<p>dźwiękochłonne, itp. mogą być współfinansowane wyłącznie w zakresie niezbędnym dla właściwego wykonywania robót drogowych dotyczących infrastruktury transportu publicznego jako całości i uzasadnionych z punktu widzenia technologicznego. W szczególności, bez wykonania takich robót budowlanych nie jest możliwe wykonanie większości inwestycji transportu publicznego (np. buspasa, parkingu P&R) zgodnie z zasadami sztuki budowlanej oraz/lub inżynierskiej i jej odbiór przez odpowiedni urząd wydający zgodę na użytkowanie</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Projekty będą musiały wykazać się wzrostem udziału transportu publicznego. 8. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>. 9. Inwestycje powinny ponadto spełniać poniższe warunki: <ul style="list-style-type: none"> – inwestycje z RPO będą komplementarne z inwestycjami realizowanymi w ramach właściwych krajowych programów operacyjnych, – inwestycje w drogi lokalne lub regionalne mogą być finansowane jedynie, jako niezbędny i uzupełniający element projektu dotyczącego systemu zrównoważonej mobilności miejskiej. Samodzielne projekty dotyczące wyłącznie infrastruktury drogowej nie będą akceptowane w ramach Działania. W ramach Działania brak jest możliwości finansowania dróg krajowych (z wyłączeniem odcinków dróg krajowych, niezbędnych do osiągnięcia celu projektu związanego z priorytetyzacją transportu publicznego, które zostały przejęte w zarządzanie przez JST na podstawie ustawy o drogach publicznych). Wydatki w ww. zakresie mogą stanowić maksymalnie 30% kosztów kwalifikowalnych projektu, – realizowane inwestycje w drogi publiczne, bez względu na kategorię drogi, po zakończeniu realizacji inwestycji, muszą zapewnić wymóg nośności drogi wynoszącej minimum 11,5 t na oś¹⁰². 10. Zakup pojazdów w ramach projektu powinien dotyczyć pojazdów niskoemisyjnych i bezemisyjnych zasilany paliwem alternatywnym w rozumieniu przedstawionym w krajowych ramach polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych (dot. dyrektywy 2014/94/UE). 11. Preferencyjnie traktowane będą projekty związane z zakupem bezemisyjnych pojazdów transportu publicznego. 12. Zakupowi bezemisyjnego/niskoemisyjnego taboru powinny towarzyszyć inwestycje w niezbędną dla właściwego funkcjonowania zrównoważonej mobilności infrastrukturę. 13. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie
--	---

¹⁰² Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 marca 2019 w sprawie transpozycji dyrektywy Rady 96/53/WE.

	stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p><i>Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązki świadczenia usług publicznych w lokalnym transporcie zbiorowym.</i></p> <p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 41 <i>Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje

	<p>pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu),</p> <p>Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 48 Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę energetyczną Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu),</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 Regionalna pomoc inwestycyjna Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% - Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. - Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu.
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% - Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. - Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu.

27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ¹⁰³	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

¹⁰³ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

OPIS DZIAŁANIA 5.7 Transport niskoemisyjny dla ZIT miast subregionalnych¹⁰⁴

OPIS DZIAŁANIA 5.8 Efektywność energetyczna sektora publicznego dla ZIT miast subregionalnych¹⁰⁵

OPIS DZIAŁANIA 5.9 Promocja niskoemisyjności dla ZIT miast subregionalnych¹⁰⁶

---

¹⁰⁴ Działanie nie będzie realizowane.

¹⁰⁵ Działanie nie będzie realizowane.

¹⁰⁶ Działanie nie będzie realizowane.

II.6 Oś priorytetowa 6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Skuteczny system ratownictwa i służb ratowniczych

Cel szczegółowy 2: Sprawny system selektywnej zbiórki odpadów w oparciu o instalacje regionalne

Cel szczegółowy 3: Realizacja zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki ściekowej w aglomeracjach 2 – 10 tys. RLM

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	94 705 932
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 6.1 Bezpieczeństwo ekologiczne

OPIS DZIAŁANIA 6.1 <i>Bezpieczeństwo ekologiczne</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Bezpieczeństwo ekologiczne</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest ochrona zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, w tym ochrona dóbr materialnych na obszarach zabudowanych poprzez wyposażenie służb ratowniczych w sprzęt do prowadzenia akcji.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> Liczba ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przed pożarami lasów (CI21). Liczba ludności odnoszących korzyści ze środków ochrony przed skutkami katastrof innych niż pożary i powódzie.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> Liczba jednostek służb ratowniczych doposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof. Liczba zakupionych wozów pożarniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof.
10. Typy projektów	Zakupy specjalistycznego sprzętu i wyposażenia obiektów dla OSP, niezbędnego do skutecznego prowadzenia akcji ratowniczych oraz usuwania skutków zagrożeń naturalnych i poważnych awarii w tym zakup samochodów ratownictwa chemicznego, ratownictwa ekologicznego, samochodów ratowniczo-gaśniczych, pomp, łodzi, sprzętu zaplecza socjalnego dla ewakuowanych, nośników kontenerów z innym sprzętem specjalistycznym z wyłączeniem samochodów ratownictwa medycznego.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej

12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 4 427 784
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – Komitet Monitorujący RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.
20. Warunki i planowany zakres stosowania	Nie dotyczy

cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki IZ oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Nie dotyczy
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95%
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako	5%

% wydatków kwalifikowalnych ¹⁰⁷	
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 6.2 Mała retencja¹⁰⁸**OPIS DZIAŁANIA 6.3 Gospodarka odpadami**

OPIS DZIAŁANIA 6.3 Gospodarka odpadami	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Gospodarka odpadami</i>
7. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	Celem Działania jest zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymogami ochrony środowiska, a także ochrona zdrowia i środowiska w postaci usuwania odpadów niebezpiecznych dla zdrowia. W ramach Działania wspierane będą również działania informacyjno-promocyjne związane z gospodarką odpadami, usuwaniem odpadów

¹⁰⁷ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

¹⁰⁸ Realizacja Działania nie będzie kontynuowana.

	<p>niebezpiecznych i promocją segregacji. Priorytetem będzie jak najszybsze wdrożenie systemu selektywnej zbiórki 5 rodzajów odpadów, zgodnie z polskimi przepisami dotyczącymi selektywnej zbiórki odpadów. Podjęte działania przełożą się na objęcie wszystkich mieszkańców województwa zorganizowanym i selektywnym systemem zbiórki odpadów. Interwencja przyczyni się także do zwiększenia ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych, występujących w strumieniu odpadów komunalnych, wyeliminuje praktyki nielegalnego składowania odpadów i pozwoli na osiągnięcie zakładanych wskaźników ponownego użycia i recyklingu. Docelowo cały system gospodarowania odpadami na terenie województwa lubelskiego będzie oparty i prowadzony z wykorzystaniem instalacji regionalnych.</p>
<p>8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów (CI17). 2. Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów. 3. Moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadów. 4. Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ciągu roku dzięki realizacji projektu. 5. Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów. 6. Masa unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych.
<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów. 2. Liczba wybudowanych zakładów zagospodarowania odpadów. 3. Liczba przebudowanych zakładów zagospodarowania odpadów. 4. Pojemność wybudowanych składowisk odpadów niebezpiecznych. 5. Dodatkowa pojemność przebudowanych składowisk odpadów niebezpiecznych. 6. Masa wycofanych z użytkowania i unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest. 7. Masa odpadów zebranych z likwidowanych dzikich wysypisk. 8. Liczba przebudowanych składowisk odpadów. 9. Liczba zamkniętych lub zrehabilitowanych składowisk odpadów. 10. Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. 11. Liczba kampanii informacyjno-edukacyjnych związanych z gospodarką odpadami.
<p>10. Typy projektów</p>	<p>Kompleksowe projekty, obejmujące infrastrukturę niezbędną do zapewnienia kompleksowej gospodarki odpadami w regionie, zaplanowanej zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, m.in.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Infrastruktura do selektywnej zbiórki i przetwarzania odpadów komunalnych (w tym papieru, metalu, tworzyw sztucznych, szkła oraz odpadów ulegających biodegradacji). 2. Infrastruktura do odzysku i recyklingu odpadów (w tym kompostownie dla odpadów organicznych). 3. Instalacje do odzysku energii z biogazu składowiskowego lub mechaniczno-biologiczne instalacje do przetwarzania zmieszanych (reszkowych) odpadów komunalnych. 4. Likwidacja nielegalnych wysypisk składowisk odpadów oraz rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów 5. Gospodarowanie odpadami niebezpiecznymi, w szczególności w zakresie unieszkodliwiania azbestu poprzez zorganizowanie i wdrożenie kompleksowego systemu unieszkodliwiania azbestu z nieruchomości należących do osób fizycznych, budowę, rozbudowę i dostosowanie istniejących składowisk odpadów niebezpiecznych, w tym budowę kwater przy istniejących składowiskach.

	<p>Jako uzupełnienie projektów możliwa jest realizacja kampanii informacyjno-promocyjnych związanych z unieszkodliwianiem odpadów niebezpiecznych.</p> <p>6. Kampanie informacyjne, dotyczące segregacji odpadów, selektywnej zbiórki oraz negatywnego wpływu na środowisko i zdrowie mieszkańców dzikich składowisk i nielegalnych wysypisk odpadów (jako uzupełnienie kompleksowych projektów infrastrukturalnych).</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną działające w sferze ochrony środowiska – Podmioty wdrażające instrument finansowy, które spełniają kryteria wymienione w rozporządzeniu delegowanym nr 480/2014
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 29 719 067
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – KM RPO WL 2014-2020, – Regionalne Obserwatorium Terytorialne, – Mapa projektów, – wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytoczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę	Tryb pozakonkursowy Tryb konkursowy

wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Wyłącznym warunkiem wsparcia inwestycji infrastrukturalnych będzie ich ujęcie w planie inwestycyjnym dotyczącym gospodarowania odpadami komunalnymi opracowanym przez samorząd województwa lubelskiego, który będzie stanowił załącznik do planu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego. 3. Projekty będą zaplanowane w oparciu o selektywną zbiórkę odpadów u źródła w wyznaczonych na terenie województwa lubelskiego regionach. 4. Dofinansowanie nie będzie udzielane na budowę nowych instalacji mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów lub na działania prowadzące do zwiększania mocy przerobowych istniejących instalacji w zakresie przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych. 5. Wsparcie działań nieinwestycyjnych musi być zgodne z zaktualizowanym Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Lubelskiego. 6. W przypadku projektów dotyczących tworzenia PSZOK (Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych) do wsparcia kwalifikują się projekty o wartości do 2 mln zł kosztów kwalifikowalnych i obsługujące do 20 000 mieszkańców. Warunki powyższe należy spełnić łącznie, tj. w przypadku gdy jeden z ww. parametrów zostanie przekroczony, inwestycja kwalifikuje się do PO IŚ. 7. System wyboru projektów: <ul style="list-style-type: none"> – będzie koncentrował się na zapewnieniu efektywności procesu selekcji, przejrzystości, bezstronności, równego dostępu oraz sprawności proceduralnej, – będzie premiował projekty realizowane w partnerstwie, obszarowo rozwiązujące problem odpadów, będzie gwarantował wybór projektów wysokiej jakości, zgodnych z celami priorytetu inwestycyjnego 6a oraz z horyzontalnymi politykami Wspólnoty, w tym w zakresie osiągnięcia celów ujętych w Dyrektywie 2008/98/WE i sposobów postępowania z odpadami. 8. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytocznymi</i>.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania</p>	<p>Nie dotyczy</p>

cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Stawki ryczałtowe (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.) Zakłada się zastosowanie stawki ryczałtowej 20%
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<i>Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie zasad dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w gospodarce odpadami.</i>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	99% Projekty generujące dochód: poziom dofinansowania pomniejszony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	99% Projekty generujące dochód: poziom dofinansowania pomniejszony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ¹⁰⁹	1% Projekty generujące dochód: wkład własny powiększony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.

¹⁰⁹ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	W przypadku projektów dotyczących tworzenia PSZOK (Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych) do wsparcia kwalifikują się projekty o wartości do 2 mln zł kosztów kwalifikowalnych i obsługujące do 20 000 mieszkańców. W przypadku pozostałych projektów wspierane będą inwestycje, których wartość kosztów kwalifikowalnych będzie mniejsza niż 8 mln zł (nie dotyczy projektów z zakresu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi tj. utylizacji azbestu).
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	W przypadku projektów dotyczących tworzenia PSZOK (Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych) do wsparcia kwalifikują się projekty o wartości do 2 mln zł kosztów kwalifikowalnych i obsługujące do 20 000 mieszkańców. W przypadku pozostałych projektów wspierane będą inwestycje, których wartość kosztów kwalifikowalnych będzie mniejsza niż 8 mln zł (nie dotyczy projektów z zakresu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi tj. utylizacji azbestu).
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 6.4 Gospodarka wodno-ściekowa

OPIS DZIAŁANIA 6.4 Gospodarka wodno-ściekowa	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Gospodarka wodno-ściekowa</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest realizacja zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki ściekowej w aglomeracjach 2 – 10 tys. RLM wpływająca na poprawę jakości wód na terenie województwa poprzez inwestycje prowadzące do rozwoju infrastruktury związanej z gospodarowaniem ściekami bytowymi zmierzającymi do zwiększenia udziału osób objętych zbiorczymi systemami ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich i terenów atrakcyjnych.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków (CI19). 2. Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków. 3. Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę. 4. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę (CI18). 5. Wydajność dobową wybudowanych ujęć wody. 6. Wielkość ładunku ścieków poddanych ulepszonemu oczyszczaniu. 7. Powierzchnia terenów objęta działaniem zakupionego sprzętu.

<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej. 2. Długość wybudowanej sieci wodociągowej. 3. Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych. 4. Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych. 5. Liczba wyremontowanych oczyszczalni ścieków komunalnych. 6. Długość przebudowanej kanalizacji sanitarnej. 7. Długość wyremontowanej kanalizacji sanitarnej. 8. Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków. 9. Długość przebudowanej sieci wodociągowej. 10. Długość wyremontowanej sieci wodociągowej. 11. Liczba wybudowanych ujęć wody. 12. Liczba wspartych stacji uzdatniania wody. 13. Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej. 14. Długość przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej. 15. Długość wyremontowanej sieci kanalizacji deszczowej. 16. Liczba wspartych stanowisk monitoringu środowiska.
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kompleksowa budowa i modernizacja komunalnych sieci kanalizacyjnych oraz budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych w aglomeracjach od 2 do 10 tys. RLM¹¹⁰ wraz z zagospodarowaniem osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków, z możliwością lokalizowania oczyszczalni dla wyznaczonej aglomeracji poza jej granicami, w przypadku braku odpowiednich terenów pod inwestycję, pod warunkiem, że przedmiotowa oczyszczalnia ścieków będzie służyła wyłącznie wyznaczonej aglomeracji. 2. Projekty w zakresie gospodarki ściekowej na obszarach osadnictwa rozproszonego (przydomowe oczyszczalnie ścieków) w aglomeracjach od 2 do 10 tys. RLM wraz z zagospodarowaniem osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków, 3. Budowa i modernizacja systemów zaopatrzenia w wodę, w tym również wyposażenia w systemy zmniejszające straty w dostawach i zmniejszające ryzyko wystąpienia awarii: <ul style="list-style-type: none"> – jako element kompleksowych projektów regulujących gospodarkę ściekową lub, – gdy na danym terenie jest zapewniona sieć kanalizacyjna lub, – kiedy projekt jest realizowany na obszarach osadnictwa rozproszonego, na terenach wiejskich, obszarach atrakcyjnych turystycznie, obszarach chronionych i w bliskim sąsiedztwie obszarów chronionych pod warunkiem zapewnienia ekonomicznie uzasadnionych i trwałych finansowo rozwiązań (np. przydomowych oczyszczalni ścieków) gwarantujących prawidłowe zagospodarowanie powstałych nieczystości. <p>W przypadku budowy lub modernizacji infrastruktury uzdatniania lub poboru i przesyłu wody znajdującej się poza terenami opisanymi powyżej, wsparcie tej infrastruktury jest możliwe pod</p>

¹¹⁰ W ramach Działania dofinansowane mogą być projekty, dla których:

- wielkość aglomeracji w RLM rzeczywistych wskazana w Master Planie wynosi co najmniej 10 000, ale zgodnie z aktualnym rozporządzeniem wojewody lub uchwałą sejmiku województwa w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji, obowiązującej w momencie złożenia wniosku wynika, że wielkość aglomeracji zmniejszyła się i wynosi mniej niż 10 000 RLM;

- wielkość aglomeracji w RLM rzeczywistych wskazana w Master Planie wynosi mniej niż 10 000, ale zgodnie z aktualnym rozporządzeniem wojewody lub uchwałą sejmiku województwa w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji, obowiązującej w momencie złożenia wniosku wynika, że wielkość aglomeracji zwiększyła się i wynosi więcej niż 10 000 RLM - w takich sytuacjach zgodnie z zapisami dyrektywy ściekowej wszelkie inwestycje w aglomeracjach powyżej 10 000 RLM będą musiały zapewnić oczyszczanie ścieków w oczyszczalniach z podwyższonym usuwaniem biogenów;

- wielkość aglomeracji w RLM rzeczywistych wskazana w Master Planie wynosi mniej niż 10 000 i zgodnie z rozporządzeniem wojewody lub uchwałą sejmiku województwa w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji, obowiązującej w momencie złożenia wniosku wynika, że wielkość aglomeracji również wynosi mniej niż 10 000 RLM.

	<p>warunkiem spełnienia wymogów związanych z prawidłowym zagospodarowaniem powstałych nieczystości. W przypadku braku infrastruktury gwarantującej prawidłowe zagospodarowanie nieczystości przyłączenie nowych odbiorców nie będzie możliwe.</p> <p>4. Wyposażenie w odpowiedni sprzęt służb, zajmujących się monitoringiem jakości oczyszczonych ścieków i wody przeznaczonej do celów konsumpcyjnych.</p> <p>Dodatkowo jako element projektu mogą być także realizowane projekty dotyczące kanalizacji deszczowej.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne – Spółki wodne – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną działające w sferze ochrony środowiska
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 60 559 081
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kryteria wyboru projektów, – KM RPO WL 2014-2020, – Regionalne Obserwatorium Terytorialne, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytoczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego	Tryb konkursowy

za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. Dokumentem stanowiącym podstawę do wyboru projektów będzie aktualny Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) wraz z opracowanym w toku aktualizacji KPOŚK Masterplanem dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG, zawierającym listę potrzeb inwestycyjnych w poszczególnych aglomeracjach. 3. Wsparcie będą mogły uzyskać projekty zapewniające, w jak największym stopniu, realizację zobowiązań wynikających z dyrektywy 91/271/EWG, w tym również w zakresie zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych (w odniesieniu do nowo budowanych bądź modernizowanych oczyszczalni ścieków) z uwzględnieniem hierarchii postępowania z osadami ściekowymi. 4. Wsparcie projektów w zakresie oczyszczania ścieków w ramach przedsięwzięć wskazanych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz zaopatrzenia w wodę będzie realizowane z preferowaniem zadań z zakresu gospodarki ściekowej na terenach wiejskich¹¹¹, obszarach atrakcyjnych turystycznie, obszarach chronionych i w bliskim sąsiedztwie obszarów chronionych. 5. Realizacja projektów związanych ze wsparciem systemów zaopatrzenia w wodę, będzie możliwa tylko w ramach kompleksowych projektów regulujących gospodarkę ściekową lub gdy na danym terenie jest zapewniona sieć kanalizacyjna lub jest realizowana na obszarach osadnictwa rozproszonego, na terenach wiejskich, obszarach atrakcyjnych turystycznie, obszarach chronionych i w bliskim sąsiedztwie obszarów chronionych, pod warunkiem zapewnienia ekonomicznie uzasadnionych i trwałych finansowo rozwiązań (np. przydomowych oczyszczalni ścieków) gwarantujących prawidłowe zagospodarowanie powstałych nieczystości. W przypadku budowy lub modernizacji infrastruktury uzdatniania lub poboru i przesyłu wody znajdującej się poza terenami opisanymi powyżej, wsparcie tej infrastruktury jest możliwe pod warunkiem spełnienia wymogów związanych z prawidłowym zagospodarowaniem powstałych nieczystości. W przypadku braku infrastruktury gwarantującej prawidłowe zagospodarowanie nieczystości przyłączenie nowych odbiorców nie będzie możliwe. 6. Premiowane będą projekty, które w znacznym stopniu przyczyniają się do realizacji zapisów SUE RMB z uwagi na położenie województwa w zlewni rzeki Wisły. 7. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom

¹¹¹ Przez tereny wiejskie należy rozumieć gminy wiejskie oraz gminy miejsko-wiejskie do 5 tys. mieszkańców.

	uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i> .
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Stawki ryczałtowe (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.) Zakłada się zastosowanie stawki ryczałtowej 25%
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Dofinansowanie, co do zasady nie będzie stanowiło pomocy publicznej. W uzasadnionych przypadkach, dofinansowanie zostanie udzielone w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym. Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85% Projekty generujące dochód: poziom dofinansowania pomniejszony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą	85% Projekty generujące dochód: poziom dofinansowania pomniejszony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.

instytucję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ¹¹²	15% Projekty generujące dochód: wkład własny powiększony zgodnie z zastosowaną stawką ryczałtową.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

¹¹² Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

II.7 Oś priorytetowa 7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększona dostępność zasobów dziedzictwa kulturowego i naturalnego regionu

Cel szczegółowy 2: Wzmocnione mechanizmy ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w regionie

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	72 001 020
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne

OPIS DZIAŁANIA 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Dziedzictwo kulturowe i naturalne</i>
7. Cele szczegółowe działania/poddziałania	<p>Celem Działania jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego, zarówno materialnego, jak i niematerialnego <p>Realizowane inwestycje będą miały na celu efektywne wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego w osiąganiu korzyści społecznych i gospodarczych, zarówno w wymiarze regionalnym, jak i lokalnym. Dziedzictwo kulturowe oraz zasoby kultury są ważnym czynnikiem tworzenia postaw kreatywnych w społeczeństwie, wpływają na wspieranie działań innowacyjnych, a tym samym pozytywnie oddziałują na rozwój gospodarczy. Jednocześnie wywierając istotny wpływ m.in. na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu, determinując rozwój turystyki, tworzą rynek pracy, wpływają na rozwój przemysłów kultury i kreatywnych. Co więcej, dziedzictwo kulturowe i zasoby kultury mają wpływ na rozwój społeczny, przyczyniając się do rozwoju kompetencji społecznych i wzrostu integracji społecznej. Dziedzictwo kulturowe i zasoby kultury należy więc widzieć w szerokim kontekście czynników wspierających rozwój zrównoważony: gospodarczy, społeczny i środowiskowy, tak z uwagi na konieczność zachowania i rozwoju jego tkanki materialnej, komplementarnej wobec dziedzictwa naturalnego i przyrodniczego, jak również w kontekście związków kultury z celami rozwoju ekonomicznego i społecznego, do których wnosi znaczący wkład.</p> <ul style="list-style-type: none"> – zrównoważone wykorzystanie i zachowanie dziedzictwa naturalnego¹¹³

¹¹³ Zgodnie z zapisami art. 2 Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z dnia 16 listopada 1972 r.

	Zachowanie dziedzictwa naturalnego i zrównoważone jego wykorzystanie wywiera istotny wpływ m.in. na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu, determinuje rozwój turystyki i tworzy rynek pracy. Realizowane inwestycje będą miały na celu efektywne wykorzystanie potencjału dziedzictwa naturalnego w osiąganiu korzyści społecznych i gospodarczych, przy powstrzymaniu procesu degradacji.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CI9). 2. Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem. 3. Liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem. 2. Liczba instytucji kultury objętych wsparciem. 3. Liczba zabytków nieruchomości objętych wsparciem. 4. Liczba zabytków ruchomych objętych wsparciem. 5. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 6. Liczba wspartych obiektów w miejscach dziedzictwa naturalnego. 7. Liczba wspartych instytucji paramuzealnych.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prace konserwatorskie, prace restauratorskie, modernizacja i roboty budowlane (z wyłączeniem rozbiórki) dotyczące zabytków i zespołów tych zabytków wraz z otoczeniem i/lub przystosowanie ich na cele kulturalne. 2. Roboty budowlane i modernizacja infrastruktury kultury (w szczególności ośrodki kultury, biblioteki publiczne itp.) przyczyniającej się do aktywnego udziału społeczeństwa w kulturze. 3. Projekty z zakresu ochrony dziedzictwa niematerialnego. 4. Monitoring i zabezpieczenie obiektów infrastruktury kultury i dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń. 5. Zakup i modernizacja wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej w obiektach będących celem projektu (wyłącznie jako jeden z elementów projektu), roboty budowlane i modernizacja infrastruktury technicznej i sanitarnej (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych) – wyłącznie jako jeden z elementów realizacji projektów wymienionych w pkt. 1 i 2. <p>Dopuszcza się realizację działań związanych z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ochroną zabytków ruchomych jedynie jako element projektu, – zagospodarowaniem terenu wokół obiektów (m.in. budowa miejsc parkingowych) wyłącznie jako jeden z elementów realizacji projektów wymienionych w pkt. 1 i 2. <ol style="list-style-type: none"> 6. Ochrona i zachowanie zabytkowych ogrodów i parków. 7. Roboty budowlane, modernizacja i wyposażenie infrastruktury ułatwiającej dostęp do miejsc i obszarów atrakcyjnych turystycznie, m.in. infrastruktura zlokalizowana wokół istniejących zbiorników wodnych (kąpieliska, plaże, pomosty, mola, przystanie wodne, bulwary, promenady), itp. <p>Dopuszcza się roboty budowlane i modernizację infrastruktury technicznej i sanitarnej (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych) oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektów (m.in. budowa miejsc parkingowych) wyłącznie jako jeden z elementów realizacji projektów wymienionych w pkt.6i 7.</p>

	W zakres projektów nie mogą wchodzić elementy infrastruktury sportowej.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – Parki narodowe i krajobrazowe – PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne – Organizacje pozarządowe – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne – Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną działające w sferze ochrony środowiska, kultury, turystyki – W przypadku jednostek współprowadzonych z ministrem właściwym ds. kultury i ochrony dziedzictwa narodowego dofinansowanie projektów będzie możliwe w ramach PO IŚ.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, turyści.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 50 855 720
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Mapa projektów, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych.

<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – W ramach Działania przewiduje się terytorializację poprzez dedykowane wsparcie dla powyższych inwestycji z podziałem środków finansowych na projekty o charakterze lokalnym i regionalnym. – Preferowane będą projekty realizowane na obszarach wiejskich, na które będzie przeznaczony 50% alokacji w ramach działania. – W ramach Działania realizowany będzie na terenie miast subregionalnych instrument terytorialny Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (tzw. Strategiczne Inwestycje Terytorialne) na podstawie art. 36 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013).
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. W ramach Działania brak wsparcia dla budowy nowych obiektów kubaturowych - budynków. 3. Promowane będą projekty, których jednym z elementów są zmiany techniczne istniejącej infrastruktury, poprawiające dostępność dla osób z niepełnosprawnościami. 4. Finansowanie przewidziane w ramach Działania nie będzie obejmować samodzielnych projektów, mających na celu organizowanie imprez kulturalnych, takich jak wystawy i festiwale oraz kampanii promocyjnych, które nie mają wpływu na realizację jego celów w dłuższej perspektywie. 5. Przedmiotem projektów realizowanych w ramach wsparcia sektora kultury i turystyki będą obiekty związane wyłącznie z funkcją kulturalną lub turystyczną. 6. Kompleksowe projekty związane z digitalizacją zasobów kultury będą realizowane w ramach Działania 2.1. Natomiast w ramach projektów finansowanych w ramach przedmiotowego Działania będą mogły być realizowane elementy związane z wykorzystaniem ICT np. multimedia, instalacje multimedialne, wystawy interaktywne itp. 7. Koszty budowy, modernizacji, nabycia konserwacji lub poprawy infrastruktury kultury i dziedzictwa kulturowego kwalifikują się do wsparcia, jeżeli w skali roku przynajmniej 80% czasu lub powierzchni tej infrastruktury jest wykorzystywane do celów związanych z kulturą. 8. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom

	<p>uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytocznymi</i>.</p> <p>9. W przypadku typów projektów 1- 5: Przy wyborze projektów do dofinansowania, obok elementów takich jak analiza ekonomiczna, analiza finansowa czy analiza ryzyka, odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów znajdują m.in. następujące aspekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ analiza popytu - wykazanie zapotrzebowania na dany projekt, w tym szacowanej liczby odwiedzających; ➤ realizacja priorytetów rozwoju kultury: <ul style="list-style-type: none"> – poprawa dostępności do kultury - tj. w wymiarze fizycznym udostępnienie nowych powierzchni do prowadzenia działalności kulturalnej, jak również budowanie świadomości i edukacja kulturalna; – zachowanie dziedzictwa kulturowego (materialnego i niematerialnego) dla przyszłych pokoleń; – umożliwienie nowych form uczestnictwa w kulturze - tworzenie warunków do rozwoju oferty kulturalnej odpowiadającej na nowe potrzeby w obszarze działalności kulturalnej wynikające z rozwoju technicznego oraz przemian społecznych we współczesnej gospodarce; – podniesienie atrakcyjności turystycznej kraju lub regionu. ➤ zapewnienie trwałości efektów, w tym generowane efekty mnożnikowe - promowane będą rozwiązania wpływające na poprawę efektywności funkcjonowania obiektów/instytucji w długim okresie, w tym rozwiązania pozwalające na: <ul style="list-style-type: none"> – obniżenie kosztów utrzymania na rzecz wydatków inwestycyjnych oraz na działalność kulturalną; – zastosowanie innowacyjnych rozwiązań energooszczędnych - zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii, a przez to zmniejszenie ogólnych kosztów eksploatacji budynków; – dywersyfikację źródeł finansowania działalności - pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania; – dodatnie efekty ekonomiczne - oddziaływanie na bezpośrednie otoczenie inwestycji; – tworzenie nowych miejsc pracy. <p>10. W przypadku typów projektów 6 i 7: Przy wyborze projektów do dofinansowania, obok elementów takich jak analiza ekonomiczna, analiza finansowa czy analiza ryzyka, odzwierciedlenie w kryteriach wyboru projektów znajdują m.in. następujące aspekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ analiza popytu - wykazanie zapotrzebowania na dany projekt, w tym szacowanej liczby odwiedzających; ➤ zapewnienie trwałości efektów, w tym generowane efekty mnożnikowe - promowane będą rozwiązania wpływające na poprawę efektywności funkcjonowania obiektów/instytucji w długim okresie, w tym rozwiązania pozwalające na: <ul style="list-style-type: none"> – obniżenie kosztów utrzymania na rzecz wydatków inwestycyjnych;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - zastosowanie innowacyjnych rozwiązań energooszczędnych - zmniejszenie zapotrzebowania i zużycia energii, a przez to zmniejszenie ogólnych kosztów eksploatacji; - dywersyfikację źródeł finansowania działalności - pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania; - dodatnie efekty ekonomiczne - oddziaływanie na bezpośrednie otoczenie inwestycji; - tworzenie nowych miejsc pracy. <p>11. Wyłączeniu ze wsparcia w ramach Działania podlegają projekty:</p> <p>1) dotyczące obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO lub uznanych przez Prezydenta RP za Pomniki Historii lub zlokalizowanych na obszarach objętych wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO lub położonych na obszarach uznanych za Pomniki Prezydenta RP,</p> <p>2) mieszczące się w zakresie obszarów tematycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dotyczące konserwacji, restauracji, rewaloryzacji zabytków drewnianych (zarówno nieruchomości, jak i ruchomych); - dotyczące rozwoju czytelnictwa w miastach wojewódzkich; - dotyczące rozwoju sztuki współczesnej w miastach wojewódzkich; - dotyczące konserwacji, restauracji, rewaloryzacji, adaptacji na cele kulturalne oraz zabezpieczenia przed kradzieżą i zniszczeniem ruchomych i nieruchomości zabytków techniki; <p>3) projekty wynikające z Kontraktu Terytorialnego, których wartość całkowita przekracza 2 mln euro kosztów całkowitych.</p> <p>12. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.

<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 53 <i>Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85%
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych¹¹⁴</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.

¹¹⁴ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Typy projektów nr 1 - 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Minimalna wartość projektu o zasięgu regionalnym: 4 mln PLN całkowitych kosztów projektu. – Maksymalna wartość projektu o zasięgu lokalnym: poniżej 4 mln PLN całkowitych kosztów projektu. <p>W przypadku projektów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dotyczących obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO lub uznanych przez Prezydenta RP za Pomniki Historii lub zlokalizowanych na obszarach objętych wpisem na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO lub położonych na obszarach uznanych za Pomniki Prezydenta RP, 2) mieszczących się w zakresie obszarów tematycznych: <ul style="list-style-type: none"> ✓ dotyczących konserwacji, restauracji, rewaloryzacji zabytków drewnianych (zarówno nieruchomości, jak i ruchomych); ✓ dotyczących rozwoju czytelnictwa w miastach wojewódzkich; ✓ dotyczących rozwoju sztuki współczesnej w miastach wojewódzkich; ✓ dotyczących konserwacji, restauracji, rewaloryzacji, adaptacji na cele kulturalne oraz zabezpieczenia przed kradzieżą i zniszczeniem ruchomych i nieruchomości zabytków techniki; 3) wynikających z Kontraktów Terytorialnych, <p>w ramach RPO WL mogą być realizowane projekty, których wartość całkowita nie przekracza 2 mln euro kosztów całkowitych.</p> <p>W ramach ww. typów projektów możliwy jest zakup wyposażenia a wartość takich wydatków nie może przekroczyć 0,5mln euro.</p> <p>Typ projektu nr 6 i 7:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Minimalna wartość projektu o zasięgu regionalnym: 2 mln PLN całkowitych kosztów projektu. – Maksymalna wartość projektu o zasięgu lokalnym: poniżej 2 mln PLN całkowitych kosztów projektu.
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Nie dotyczy</p>

33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy
---	-------------

OPIS DZIAŁANIA 7.2 Ochrona różnorodności przyrodniczej

OPIS DZIAŁANIA 7.2 Ochrona różnorodności przyrodniczej	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Ochrona różnorodności przyrodniczej</i>
7. Cele szczegółowe działania/poddziałania	Celem działania jest wzmocnienie mechanizmów ochrony przyrody. Realizowane inwestycje będą miały na celu efektywną ochronę różnorodności biologicznej. Działania te skupią się na przeciwdziałaniu czynnikom powodującym spadek powierzchni obszarów cennych przyrodniczo, odpowiednie zarządzanie tymi obszarami oraz ograniczenie presji na te obszary.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia siedlisk wspartych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony (CI23). 2. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CI9). 3. Łączna powierzchnia zrehabilitowanych gruntów (CI22).
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych obiektów związanych z ochroną przyrody. 2. Liczba wspartych form ochrony przyrody. 3. Liczba terenów zdegradowanych działalnością człowieka poddanych rekultywacji w ramach projektu. 4. Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody. 5. Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem. 6. Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno - edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną. 7. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 8. Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem. 9. Liczba wspartych instytucji paramuzealnych.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zachowanie zagrożonych wyginięciem gatunków i siedlisk przyrodniczych¹¹⁵, aby umożliwić prawidłowe funkcjonowanie sieci NATURA 2000, 2. Odbudowa zdegradowanych siedlisk, przywracanie właściwych stosunków wodnych siedlisk wodno-błotnych, 3. Ochrona in situ i ex situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych w ramach kompleksowych projektów o zasięgu regionalnym na obszarach parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody (w tym na obszarach Natura 2000 będących częścią parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody) i ogrodów botanicznych, 4. Przygotowanie dokumentacji technicznej oraz przyrodniczej (w tym m.in. opracowanie planów ochrony gatunków i siedlisk,

¹¹⁵ Obszar lądowy lub wodny, naturalny, półnaturalny lub antropogeniczny, wyodrębniony w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne zgodnie z art. 5 pkt 15 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 Nr 92 poz. 880).

	<p>inwentaryzacji przyrodniczej, opisu stanu istniejącego wraz z analizą potrzeb oraz analizą opcji), opracowanie planów ochrony,</p> <p>5. Kampanie informacyjne i promocyjne dotyczące promocji różnorodności biologicznej w ramach edukacji ekologicznej jako element projektu związanego z ochroną różnorodności biologicznej,</p> <p>6. Wyposażenie, rozbudowa i modernizacja centrów edukacji ekologicznej wraz z komplementarnymi do krajowych kampaniami promocyjnymi i edukacyjnymi dotyczącymi bioróżnorodności oraz szeroko rozumianą edukację ekologiczną jak element powyższego typu projektu,</p> <p>7. Budowa, rozbudowa, modernizacja obiektów dla zwierząt i roślin w ogrodach zoologicznych lub w ogrodach botanicznych,</p> <p>8. Projekty dotyczące zwiększenia zieleni w miastach (m.in. zieleńców i terenów zieleni osiedlowej) w ramach rekultywacji terenów zdegradowanych działalnością człowieka.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – Parki narodowe i krajobrazowe – Podmioty sprawujące nadzór lub zarządzające obszarami chronionymi – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne – Jednostki naukowe – Szkoły wyższe – Organizacje pozarządowe – Instytucje oświatowe – Ośrodki edukacji ekologicznej – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną działające w sferze ochrony środowiska – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, turyści
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 4 480 144

<p>16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)</p>	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie, sprzyjające kształtowaniu postaw proekologicznych i warunkujące wysoką aktywność mieszkańców, redukujące negatywne oddziaływanie działalności ludzkiej i maksymalizujące działania, zmierzające do poprawy stanu środowiska, kompleksowe np. łączące różne formy ochrony z ukierunkowaniem ruchu turystycznego i elementami edukacyjnymi. W zakresie działań podejmowanych na obszarze sieci Natura 2000 działania te będą zgodne z „Priorytetowymi Ramami Działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020”. 3. Ze wsparcia na poziomie regionalnym wyłączone są obszary Natura 2000, nie znajdujące się na obszarze parków narodowych, krajobrazowych i rezerwatów przyrody. Obszary takie będą mogły uzyskać wsparcie w ramach PO IS. 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.

20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą <i>de minimis</i>: 85% - Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą <i>de minimis</i>: 95% - Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu - W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.

27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ¹¹⁶	- Projekty w części nieobjętej pomocą de minimis: 5% -Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu -W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 7.3 Turystyka przyrodnicza

OPIS DZIAŁANIA 7.3 <i>Turystyka przyrodnicza</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Turystyka przyrodnicza</i>
7. Cele szczegółowe działania/poddziałania	Celem działania jest racjonalne udostępnianie zasobów środowiska przy zachowaniu mechanizmów służących ochronie przyrody. Realizowane projekty będą wzmacniać wykorzystanie potencjału walorów środowiska przyrodniczego a tym samym będą przyczyniały się do kreowania rozwoju gospodarczego w oparciu o nowe formy aktywności gospodarczej. Zostanie to osiągnięte m.in. poprzez zwiększenie liczby osób odwiedzających obszary stanowiące miejsca atrakcyjne turystycznie. Zwiększenie liczby odwiedzających przełoży się na kreowanie nowych źródeł dochodów mieszkańców regionu.

¹¹⁶ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	1. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CI9).
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych. 2. Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych. 3. Długość utworzonych szlaków turystycznych. 4. Długość odnowionych szlaków turystycznych. 5. Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej i infokiosków zapewniających obsługę w min. 2 językach obcych. 6. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 7. Długość wspartej infrastruktury rowerowej.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Roboty budowlane, modernizacja i wyposażenie infrastruktury ułatwiającej dostęp do miejsc i obszarów chronionych oraz służącej rozwojowi aktywnych form turystyki, w tym głównie obiektów służących zabezpieczeniu obszarów chronionych przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów m.in: budowa lub modernizacja ścieżek dydaktycznych, ścieżek rowerowych, szlaków, parkingów, punktów widokowych, wież widokowych, zadaszeń). 2. Roboty budowlane i modernizacja zintegrowanych szlaków turystycznych i wyposażenie ich w niezbędną infrastrukturę. 3. Tworzenie i poprawa funkcjonowania istniejących geoparków, parków krajobrazowych, centrów ochrony bioróżnorodności parków botanicznych, arboretów, ostoi zwierząt, mini zoo, wolier i innych form prezentacji przyrody także na terenach miejskich i wiejskich. <p>Dopuszcza się realizację następujących działań wyłącznie jako element powyższych typów projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Monitoring i zabezpieczenie obiektów infrastruktury turystycznej na wypadek zagrożeń. – Zakup i modernizacja wyposażenia do prowadzenia działalności turystycznej w obiektach będących przedmiotem projektu. – Roboty budowlane i modernizacja infrastruktury technicznej i sanitarnej (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami). – Zagospodarowanie terenu wokół obiektów (m.in. budowa miejsc parkingowych). <p>W zakres projektów nie mogą wchodzić elementy infrastruktury sportowej.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia – Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną – Parki narodowe i krajobrazowe – Podmioty sprawujące nadzór lub zarządzające obszarami chronionymi – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne – Jednostki naukowe – Szkoły wyższe – Organizacje pozarządowe – Instytucje oświatowe – Ośrodki edukacji ekologicznej – Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną działające w sferze ochrony środowiska

	– Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, turyści
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 7 088 120
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	W ramach Działania realizowany będzie na terenie miast subregionalnych instrument terytorialny Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (tzw. Strategiczne Inwestycje Terytorialne) na podstawie art. 36 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013).
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>

<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie, sprzyjające kształtowaniu postaw proekologicznych i warunkujące wysoką aktywność mieszkańców, redukujące negatywne oddziaływanie działalności ludzkiej i maksymalizujące działania, zmierzające do poprawy stanu środowiska, kompleksowe np. łączące różne formy ochrony z ukierunkowaniem ruchu turystycznego i elementami edukacyjnymi. W zakresie działań podejmowanych na obszarze sieci Natura 2000 działania te będą zgodne z „Priorytetowymi Ramami Działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020”. 3. Warunkiem koniecznym otrzymania dofinansowania w ramach działania będzie stworzenie nowych produktów oferty turystycznej w wyniku realizacji projektu. 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej, zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p>

	Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ¹¹⁷	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych

¹¹⁷ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 7.4 Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 7.4 Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cele szczegółowe działania/poddziałania	Celem działania jest wzmocnienie mechanizmów ochrony bioróżnorodności przyrody w Lubelskim Obszarze Funkcjonalnym. Realizowane inwestycje będą miały na celu efektywną ochronę różnorodności biologicznej. Działania te skupią się na przeciwdziałaniu czynnikom powodującym spadek powierzchni obszarów cennych przyrodniczo, odpowiednie zarządzanie tymi obszarami oraz ograniczenie presji na te obszary.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia siedlisk wspartych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony (CI23). 2. Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (CI 9). 3. Łączna powierzchnia zrehabilitowanych gruntów (CI22).
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych obiektów związanych z ochroną przyrody. 2. Liczba wspartych form ochrony przyrody. 3. Liczba terenów zdegradowanych działalnością człowieka poddanych rekultywacji w ramach projektu. 4. Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody. 5. Liczba ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej objętych wsparciem. 6. Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno - edukacyjnych związanych z edukacją ekologiczną.

	<ol style="list-style-type: none"> 7. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 8. Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem. 9. Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych. 10. Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych. 11. Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej i infokiosków zapewniających obsługę min. w 2 językach. 12. Długość utworzonych szlaków turystycznych. 13. Długość odnowionych szlaków turystycznych. 14. Długość wspartej infrastruktury rowerowej.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona i regeneracja obszarów NATURA 2000. 2. Ochrona siedlisk i gatunków w parkach krajobrazowych i jego otulinach. 3. Projekty dotyczące zwiększenia zieleni w miastach (w tym parków, zielców i terenów zieleni osiedlowej) m.in. w ramach rekultywacji terenów zdegradowanych działalnością człowieka. 4. Kampanie informacyjne i promocyjne dotyczące promocji różnorodności biologicznej w ramach edukacji ekologicznej jako element projektu związanego z ochroną różnorodności biologicznej. 5. Wyposażenie, rozbudowa i modernizacja centrów edukacji ekologicznej wraz z komplementarnymi do krajowych kampaniami promocyjnymi i edukacyjnymi dotyczącymi bioróżnorodności oraz szeroko rozumianą edukację ekologiczną jak element powyższego typu projektu. 6. Przygotowanie dokumentacji technicznej oraz przyrodniczej (w tym m.in. Opracowywanie planów ochrony gatunków i siedlisk, inwentaryzacji przyrodniczej, opisu stanu istniejącego wraz z analizą potrzeb oraz analizą opcji), opracowywanie planów ochrony. 7. Ochrona in situ i ex situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych w ramach kompleksowych projektów na obszarach parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody (w tym na obszarach Natura 2000 będących częścią parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody), ogrodów botanicznych, stref ochronnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. 8. Roboty budowlane, modernizacja i wyposażenie infrastruktury ułatwiającej dostęp do miejsc i obszarów chronionych oraz służącej rozwojowi aktywnych form turystyki, w tym głównie obiektów służących zabezpieczeniu obszarów chronionych przed nadmierną i niekontrolowaną presją turystów m.in.: budowa lub modernizacja ścieżek dydaktycznych, ścieżek rowerowych, szlaków, parkingów, punktów widokowych, wież widokowych, zadaszeń. <p>Dopuszcza się realizację następujących działań wyłącznie jako element wyżej wymienionych typów projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Monitoring i zabezpieczenie obiektów infrastruktury turystycznej na wypadek zagrożeń. – Roboty budowlane i modernizacja infrastruktury technicznej i sanitarnej (w tym z zakresu przystosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami). – Zagospodarowanie terenu wokół obiektów (m. in. budowa miejsc parkingowych). <p>W zakres projektów nie mogą wchodzić elementy infrastruktury sportowej.</p>

11. Typ beneficjenta	Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego będące stroną Porozumienia Gmin LOF o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014-2020 zawartego dnia 30 marca 2015 r.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu, turyści.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 9 577 036
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)</p>

<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Wnioskodawcą w ramach niniejszego działania może być wyłącznie jednostka samorządu terytorialnego należąca do Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, która podpisała porozumienie międzygminne z dnia 30 marca 2015 r. 3. Do wsparcia kwalifikują się projekty znajdujące się na terenie miast lub obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie ujętych w Strategii ZIT LOF. 4. Preferowane będą projekty realizowane w partnerstwie, sprzyjające kształtowaniu postaw proekologicznych i warunkujące wysoką aktywność mieszkańców, redukujące negatywne oddziaływanie działalności ludzkiej i maksymalizujące działania, zmierzające do poprawy stanu środowiska, kompleksowe np. łączące różne formy ochrony z ukierunkowaniem ruchu turystycznego i elementami edukacyjnymi. W zakresie działań podejmowanych na obszarze sieci Natura 2000 działania te będą zgodne z „Priorytetowymi Ramami Działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020”. 5. Ze wsparcia na poziomie regionalnym wyłączone są obszary Natura 2000, nie znajdujące się na obszarze parków narodowych, krajobrazowych i rezerwatów przyrody. Obszary takie będą mogły uzyskać wsparcie w ramach PO IS. 6. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>

<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą <i>de minimis</i>: 85% - Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: 85%
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą <i>de minimis</i>: 95% - Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: 85% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu - W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych¹¹⁸</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą <i>de minimis</i>: 5% - Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: 15% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu - W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>

¹¹⁸ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.8 Oś priorytetowa 8 Mobilność regionalna i ekologiczny transport

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 8 Mobilność regionalna i ekologiczny transport

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększona dostępność drogowa w regionie

Cel szczegółowy 2: Zwiększona dostępność kolejowa w regionie

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	266 120 714
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 8.1 Regionalny układ transportowy

OPIS DZIAŁANIA 8.1 <i>Regionalny układ transportowy</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Regionalny układ transportowy</i>
7. Cel szczegółowy działania	<p>Celem działania jest tworzenie nowoczesnego regionalnego systemu transportowego, efektywnie zaspokajającego potrzeby rozwoju gospodarczego oraz adekwatnego do potrzeb mobilnego społeczeństwa poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Łączenie węzłów drugorzędowych i trzeciorzędowych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi, – Rozwój infrastruktury transportowej sprzyjającej konkurencyjności gospodarczej i spójności przestrzennej regionu, przyczyniającej się do ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<i>Brak.</i>
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (CI14). 2. Liczba wybudowanych/zmodernizowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego. 3. Całkowita długość nowych dróg (CI13). 4. Długość wybudowanych dróg wojewódzkich. 5. Długość przebudowanych dróg wojewódzkich. 6. Liczba przejazdów kolejowych, na których poprawiono bezpieczeństwo. 7. Liczba zakupionego sprzętu/systemów służących poprawie bezpieczeństwa/ochrony uczestników ruchu drogowego. 8. Liczba wybudowanych obwodnic. 9. Długość wspartej infrastruktury rowerowej. 10. Liczba wybudowanych/zmodernizowanych urządzeń ochrony środowiska. 11. Długość wybudowanej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego.

10. Typy projektów	<p>Budowa¹¹⁹/przebudowa/rozbudowa dróg wojewódzkich (w tym mostów, wiaduktów, tuneli, obwodnic i innych obiektów inżynierskich w ciągach tych dróg) wraz z infrastrukturą towarzyszącą, polegająca głównie na przebudowie dróg istniejących, prowadząca do wzrostu ich nośności, poprawiająca dostępność do dróg znajdujących się w sieci TEN-T.</p> <p>W połączeniu z ww. typem projektów możliwa jest realizacja infrastruktury towarzyszącej w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego m.in.: chodniki, przejścia dla pieszych, oświetlenie, osłony przeciwośluniowe, bariery ochronne, nawierzchnie antypoślizgowe, zatoki dla autobusów, – ochrony środowiska: ogrodzenia, ekrany akustyczne, pasy zieleni, przejścia dla zwierząt, urządzenia odwadniające, kanalizacja deszczowa, zbiorniki odparowujące, separatory dla wód opadowych, – turystyki: ciągi pieszo-rowerowe, parkingi dla podróżnych – infrastruktury społeczeństwa informacyjnego: kanalizacja teletechniczna.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego – Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 188 975 482
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego,

¹¹⁹ Budowa nowych dróg będzie możliwa wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.

	– Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb pozakonkursowy Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Projekty: <ul style="list-style-type: none"> – będą realizowane zgodnie z Programem Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego, przedstawiającym rozwój sieci drogowej zgodnie z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. – muszą wykazać się pozytywnym wpływem na zmniejszenie zatórów i usunięcie wąskich gardeł oraz uwzględniać elementy bezpieczeństwa ruchu drogowego (projekty wykazują większą od zera oszczędność czasu w przewozach pasażerskich i towarowych oraz zmniejszenie kosztów wypadków i/lub zwiększenie minimalnej prędkości przejazdu (jeżeli występuje) – muszą obejmować inwestycje w drogi regionalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia¹²⁰ z siecią TEN-T¹²¹ (z wyłączeniem dróg zarządzanych przez zarząd województwa (na podstawie art. 19 ust. 2 pkt 2 ustawy o drogach publicznych) ujętych w Programie Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego) <i>lub</i> inwestycje w drogi regionalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z przejściami granicznymi, portami lotniczymi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi z wyłączeniem dróg zarządzanych przez zarząd województwa (na podstawie art. 19 ust. 2 pkt 2 ustawy o drogach publicznych) ujętych w Programie Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego) <i>lub</i>

¹²⁰ Poprzez „bezpośrednie połączenie” należy rozumieć drogi regionalne łączące się fizycznie bezpośrednio z istniejącą, budowaną lub planowaną do budowy w obecnej perspektywie finansowej siecią TEN-T. Dlatego też o spełnieniu tego warunku w przypadku drogowej sieci TEN-T można mówić, jeżeli budowany lub przebudowany odcinek drogi regionalnej fizycznie łączy się z węzłem autostrady lub drogi ekspresowej. W praktyce może wystąpić przypadek, gdy taki odcinek drogi regionalnej został już przebudowany i spełnia wymagane parametry techniczne – w takim przypadku można realizować bezpośrednio przylegający do niego odcinek tej samej drogi regionalnej (o tej samej kategorii i numerze), jeżeli jest to niezbędne dla osiągnięcia efektu sieciowego – w żadnym przypadku jednak nie dalej niż do najbliższego skrzyżowania z drogą krajową lub wojewódzką. Takie same zasady mają zastosowanie do bezpośrednich połączeń dróg z: 1) innymi sieciami TEN-T: kolejowymi, portami lotniczymi, portami rzecznyymi; 2) przejściami granicznymi, portami lotniczymi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi zlokalizowanymi poza siecią TEN-T; 3) istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi (fizycznie istniejącymi, budowanymi lub planowanymi lub do budowy w obecnej perspektywie finansowej).

¹²¹ Przez **sieć TEN-T** należy rozumieć sieć bazową i kompleksową wyznaczoną w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylającym decyzję nr 661/2010/UE.

	<p>inwestycje w drogi regionalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi¹²² z wyłączeniem dróg zarządzanych przez zarząd województwa (na podstawie art. 19 ust. 2 pkt 2 ustawy o drogach publicznych) ujętych w Programie Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego).</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Preferowane do wsparcia będą projekty charakteryzujące się wysokim stopniem przygotowania przekładającym się na gotowość do ich realizacji. 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytocznymi</i>. 5. W ramach Działania możliwe jest dofinansowanie projektu polegającego na prostym włączeniu¹²³ drogi wojewódzkiej w drogę krajową. W przypadku projektów dotyczących połączenia wykraczającego poza proste włączenie drogi wojewódzkiej w drogę krajową np. polegającego na budowie węzła autostradowego – budowa drogi wojewódzkiej możliwa jest do wsparcia w ramach RPO natomiast sam węzeł autostradowy jest kwalifikowalny do wsparcia w ramach PO Infrastruktura i Środowisko. Zakres interwencji w obrębie pasa drogi krajowej w ramach projektu współfinansowanego z RPO powinien ograniczać się jedynie do ściśle niezbędnej przebudowy istniejącej drogi krajowej w miejscu połączenia z drogą wojewódzką. 6. Realizowane inwestycje w drogi publiczne, bez względu na kategorię drogi, po zakończeniu realizacji inwestycji, muszą zapewnić wymóg nośności drogi wynoszącej minimum 11,5 t na oś¹²⁴.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>

¹²² Pod pojęciem istniejących terenów inwestycyjnych, należy rozumieć tereny inwestycyjne, które powstały w ramach PI 3a w obecnej perspektywie, objęte zostały analogicznym wsparciem w perspektywie 2007-2013 lub które powstały z innych środków i funkcjonują jako tereny inwestycyjne. Natomiast pod pojęciem przyszłych terenów inwestycyjnych należy rozumieć zarówno tereny utworzone w ramach projektu w CT3 jak i teren inwestycyjny sfinansowany z innych źródeł (np. ze środków własnych beneficjenta). Jeżeli teren inwestycyjny nie powstanie, projekt dotyczący drogi regionalnej w ramach CT 7 automatycznie staje się niekwalifikowalny.

¹²³ Poprzez proste włączenie drogi wojewódzkiej w drogę krajową należy rozumieć skrzyżowanie jednopoziomowe.

¹²⁴ Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 marca 2019 w sprawie transpozycji dyrektywy Rady 96/53/WE.

23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Nie dotyczy
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	99%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	99%
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ¹²⁵	1%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty	Nie dotyczy

¹²⁵ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 8.2 Lokalny układ transportowy

OPIS DZIAŁANIA 8.2 Lokalny układ transportowy	
6. Nazwa działania / poddziałania	<i>Lokalny układ transportowy</i>
7. Cel szczegółowy działania/ poddziałania	<p>Celem działania jest tworzenie nowoczesnego lokalnego systemu transportowego, efektywnie zaspokajającego potrzeby rozwoju gospodarczego oraz adekwatnego do potrzeb mobilnego społeczeństwa poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Łączenie węzłów drugorzędowych i trzeciorzędowych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi, – Rozwój infrastruktury transportowej sprzyjającej konkurencyjności gospodarczej i spójności przestrzennej regionu, przyczyniającej się do ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<i>Brak.</i>
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (CI14). 2. Liczba wybudowanych/zmodernizowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego. 3. Całkowita długość nowych dróg (CI13). 4. Długość wybudowanych dróg powiatowych. 5. Długość przebudowanych dróg powiatowych. 6. Liczba przejazdów kolejowych, na których poprawiono bezpieczeństwo. 7. Liczba zakupionego sprzętu/systemów służących poprawie bezpieczeństwa/ochrony uczestników ruchu drogowego. 8. Liczba wybudowanych obwodnic. 9. Długość wspartej infrastruktury rowerowej. 10. Liczba wybudowanych/zmodernizowanych urządzeń ochrony środowiska. 11. Długość wybudowanej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego.

10. Typy projektów	<p>1. Budowa¹²⁶/przebudowa/rozbudowa dróg powiatowych, w tym mostów, wiaduktów, tuneli, obwodnic i innych obiektów inżynierskich w ciągach dróg powiatowych (z wyłączeniem dróg wewnętrznych), prowadząca do wzrostu ich nośności, w szczególności poprawiająca dostępność do dróg znajdujących się w sieci TEN-T.</p> <p>W połączeniu z ww. typem projektów możliwa jest realizacja infrastruktury towarzyszącej, w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego: in.: chodniki, przejścia dla pieszych, oświetlenie, osłony przeciwoślśnieniowe, bariery ochronne, nawierzchnie antypoślizgowe, zatoki dla autobusów, – ochrony środowiska: ogrodzenia, ekrany akustyczne, pasy zieleni, przejścia dla zwierząt, urządzenia odwadniające, kanalizacja deszczowa, zbiorniki odparowujące, separatory dla wód opadowych, – turystyki: ciągi pieszo-rowerowe, parkingi dla podróżnych – infrastruktury społeczeństwa informacyjnego: kanalizacja teletechniczna.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego – Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (z wyłączeniem samorządu województwa)
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 27 726 065
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

¹²⁶ Budowa nowych dróg będzie możliwa wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.

<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa, inwestycje w drogi lokalne (jedynie drogi powiatowe) w ramach Osi Priorytetowej 8 nie mogą stanowić więcej niż 15% alokacji Programu przeznaczonej na transport drogowy. 3. W ramach Działania możliwa jest realizacja projektów dotyczących jedynie dróg powiatowych. 4. Projekty: <ul style="list-style-type: none"> – będą realizowane zgodnie z Programem Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego, przedstawiającym rozwój sieci drogowej zgodnie z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. – muszą wykazać się pozytywnym wpływem na zmniejszenie zatorów i usunięcie wąskich gardeł oraz uwzględnić elementy bezpieczeństwa ruchu drogowego (projekty wykazują większą od zera oszczędność czasu w przewozach pasażerskich i towarowych oraz zmniejszenie kosztów wypadków i/lub zwiększenie minimalnej prędkości przejazdu (jeżeli występuje) – muszą obejmować inwestycje w drogi lokalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia¹²⁷ z siecią TEN-T¹²⁸ <p><i>lub</i></p> <p>inwestycje w drogi lokalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z przejściami granicznymi, portami lotniczymi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi</p> <p><i>lub</i></p> <p>inwestycje w drogi lokalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi.¹²⁹</p>

¹²⁷ Poprzez „bezpośrednie połączenie” należy rozumieć drogi lokalne łączące się fizycznie bezpośrednio z istniejącą, budowaną lub planowaną do budowy w obecnej perspektywie finansowej siecią TEN-T. Dlatego też o spełnieniu tego warunku w przypadku drogowej sieci TEN-T można mówić, jeżeli budowany lub przebudowany odcinek drogi lokalnej fizycznie połączy się z węzłem autostrady lub drogi ekspresowej. W praktyce może wystąpić przypadek, gdy taki odcinek drogi lokalnej został już przebudowany i spełnia wymagane parametry techniczne – w takim przypadku można realizować bezpośrednio przylegający do niego odcinek tej samej drogi lokalnej (o tej samej kategorii i numerze), jeżeli jest to niezbędne dla osiągnięcia efektu sieciowego – w żadnym przypadku jednak nie dalej niż do najbliższego skrzyżowania z drogą krajową lub wojewódzką. Takie same zasady mają zastosowanie do bezpośrednich połączeń dróg z: 1) innymi sieciami TEN-T: kolejowymi, portami lotniczymi, portami rzecznyymi; 2) przejściami granicznymi, portami lotniczymi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi zlokalizowanymi poza siecią TEN-T; 3) istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi (fizycznie istniejącymi, budowanymi lub planowanymi lub do budowy w obecnej perspektywie finansowej).

¹²⁸ Przez **sieć TEN-T** należy rozumieć sieć bazową i kompleksową wyznaczoną w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylającym decyzję nr 661/2010/UE.

¹²⁹ Pod pojęciem istniejących terenów inwestycyjnych, należy rozumieć tereny inwestycyjne, które powstały w ramach PI 3a w obecnej perspektywie, objęte zostały analogicznym wsparciem w perspektywie 2007-2013 lub które powstały z innych środków i funkcjonują jako tereny inwestycyjne. Natomiast pod pojęciem przyszłych terenów inwestycyjnych należy rozumieć zarówno tereny utworzone w ramach projektu w CT3 jak i teren inwestycyjny sfinansowany z innych źródeł (np. ze środków własnych beneficjenta). Jeżeli teren inwestycyjny nie powstanie, projekt dotyczący drogi lokalnej w ramach CT 7 automatycznie staje się niekwalifikowalny.

	<p>5. Preferowane do wsparcia będą projekty charakteryzujące się wysokim stopniem przygotowania przekładającym się na gotowość do ich realizacji.</p> <p>6. W ramach Działania możliwe jest dofinansowanie projektu polegającego na prostym włączeniu¹³⁰ drogi lokalnej w drogę krajową. W przypadku projektów dotyczących połączenia wykraczającego poza proste włączenie drogi lokalnej w drogę krajową np. polegającego na budowie węzła autostradowego – budowa drogi lokalnej możliwa jest do wsparcia w ramach RPO natomiast sam węzeł autostradowy jest kwalifikowalny do wsparcia w ramach PO Infrastruktura i Środowisko. Zakres interwencji w obrębie pasa drogi krajowej w ramach projektu współfinansowanego z RPO powinien ograniczać się jedynie do ściśle niezbędnej przebudowy istniejącej drogi krajowej w miejscu połączenia z drogą lokalną.</p> <p>7. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytocznymi</i>.</p> <p>8. Realizowane inwestycje w drogi publiczne, bez względu na kategorię drogi, po zakończeniu realizacji inwestycji, muszą zapewnić wymóg nośności drogi wynoszącej minimum 11,5 t na oś¹³¹.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>

¹³⁰ Poprzez proste włączenie drogi lokalnej w drogę krajową należy rozumieć skrzyżowanie jednopoziomowe.

¹³¹ Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 marca 2019 w sprawie transpozycji dyrektywy Rady 96/53/WE.

24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Nie dotyczy
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95%
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ¹³²	5%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

¹³² Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 8.3 Transport kolejowy

OPIS DZIAŁANIA 8.3 <i>Transport kolejowy</i>	
6. Nazwa działania / poddziałania	<i>Transport kolejowy</i>
7. Cel szczegółowy działania/ poddziałania	Celem Działania jest zwiększona dostępność kolejowa w regionie poprzez realizację inwestycji w zakresie modernizacji istniejących odcinków sieci kolejowej, jak również zakup nowoczesnych i niskoemisyjnych środków transportu kolejowego. Powyższe wpłynie pozytywnie na zwiększenie konkurencyjności tego rodzaju transportu. Działania te pozwolą na poprawę sprawności i efektywności systemu transportu kolejowego, zwiększenie bezpieczeństwa podróżowania, przystosowanie infrastruktury kolejowej do potrzeb osób o ograniczonej możliwości poruszania się oraz poprawę wewnętrznej spójności regionu. Sprawnie działający system transportu kolejowego stanowić będzie konkurencję dla transportu indywidualnego oraz spowoduje wzrost mobilności mieszkańców województwa.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przewozów pasażerskich na przebudowanych lub zmodernizowanych liniach kolejowych. 2. Liczba osób korzystających z zakupionego taboru pasażerskiego komunikacji pozamiejskiej w ciągu roku. 3. Przewidywana liczba przewozów pasażerskich na planowanych do przebudowy lub modernizacji liniach kolejowych ujętych we wspartej dokumentacji projektowej/przedprojektowej.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych (C12). 2. Liczba zakupionych jednostek taboru kolejowego. 3. Liczba wspartych dworców kolejowych. 4. Liczba zmodernizowanych jednostek taboru kolejowego. 5. Pojemność zakupionych jednostek taboru kolejowego. 6. Pojemność zmodernizowanych jednostek taboru kolejowego. 7. Liczba zakupionego sprzętu/systemów służących poprawie bezpieczeństwa/ochrony uczestników ruchu kolejowego. 8. Liczba wspartych osobowych przystanków kolejowych. 9. Długość linii kolejowych wyposażonych w system ERTMS. 10. Liczba przejść kolejowych przystosowanych do potrzeb osób o ograniczonej możliwości poruszania się. 11. Liczba przejazdów kolejowych, na których poprawiono bezpieczeństwo. 12. Całkowita długość planowanych do przebudowania lub zmodernizowania linii kolejowych ujętych we wspartej dokumentacji projektowej/przedprojektowej. 13. Liczba planowanych do wsparcia dworców kolejowych ujętych we wspartej dokumentacji projektowej/przedprojektowej.

	<p>14. Długość linii kolejowych planowanych do wyposażenia w system ERTMS ujętych we wspartej dokumentacji projektowej/przedprojektowej.</p> <p>15. Liczba przejść kolejowych planowanych do przystosowania do potrzeb osób o ograniczonej możliwości poruszania się ujętych we wspartej dokumentacji projektowej/przedprojektowej.</p> <p>16. Liczba planowanego do zakupu sprzętu/systemów służących poprawie bezpieczeństwa/ochrony uczestników ruchu kolejowego ujętego we wspartej dokumentacji projektowej/przedprojektowej.</p> <p>17. Liczba planowanych do wsparcia osobowych przystanków kolejowych ujętych we wspartej dokumentacji projektowej/przedprojektowej.</p> <p>18. Liczba przejazdów kolejowych, na których planowana jest poprawa bezpieczeństwa ujętych we wspartej dokumentacji projektowej/przedprojektowej.</p>
<p>10. Typy projektów</p>	<p>1. Modernizacja¹³³, rewitalizacja¹³⁴ oraz rehabilitacja¹³⁵ sieci kolejowej stanowiącej połączenie regionalnej sieci transportowej z siecią TEN-T zarówno na potrzeby transportu towarowego oraz pasażerskiego, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – roboty budowlane i modernizacja nawierzchni kolejowej (tory, rozjazdy, podsypka) wraz z układami stacyjnymi, – roboty budowlane i modernizacja podtorza kolejowego (rowy odwadniające, ławy, skarpy), – roboty budowlane i modernizacja obiektów inżynierskich, budynków i budowli wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, – roboty budowlane i modernizacja punktów przeładunkowych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, – roboty budowlane i modernizacja przejazdów kolejowych z ewentualną budową skrzyżowań bezkolizyjnych lub zmianą bądź likwidacją kategorii przejazdu kolejowego, – roboty budowlane i modernizacja urządzeń sterowania ruchem kolejowym (SRK), a w szczególności: budowie, przebudowie blokady liniowej, zabudowie nowoczesnych urządzeń komputerowych na stacjach i posterunkach wraz ze zdalnym sterowaniem ruchu kolejowego oraz dostosowaniu urządzeń zabezpieczenia ruchu kolejowego na przejazdach do zwiększonej prędkości z likwidacją bądź zmianą kategorii przejazdów kolejowych, – roboty budowlane i modernizacja urządzeń telekomunikacji kolejowej, – roboty budowlane i modernizacja urządzeń elektroenergetycznych (zasilanie, trasy kablowe, sieć trakcyjna z podstacjami, kabinami sekcyjnymi), – roboty budowlane i modernizacja urządzeń towarzyszących i likwidacji barier dla przemieszczania się zwierząt (np. przejść dla zwierząt nad i pod liniami kolejowymi) w przypadku lokalizacji projektu na obszarach chronionych lub w systemie korytarzy ekologicznych,

¹³³ Rozumianej jako większe prace modyfikacyjne wykonywane w podsystemie lub w jego części, poprawiające całkowite osiągi podsystemu, zgodnie z art. 4 ustawy o transporcie kolejowym.

¹³⁴ Rozumianej jako proces, w wyniku którego następuje przywrócenie pierwotnych parametrów użytkowych istniejących obiektów infrastruktury kolejowej, co jednak skutkuje ich ulepszeniem (nie zalicza się do tej grupy remontów realizowanych w ramach procesu utrzymaniowego). W ramach rewitalizacji sieci kolejowej i infrastruktury dworcowej o znaczeniu regionalnym będą realizowane działania kompleksowe, skutkujące długotrwałą poprawą stanu technicznego oraz dostosowujące infrastrukturę do potrzeb rynku przewoźników (np. wzrost dopuszczalnych nacisków na oś, modernizacja peronów) oraz pasażerów (dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami).

¹³⁵ Rehabilitację należy pojmować, zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu 1315/2013, jako proces prowadzący do osiągnięcia przez istniejącą infrastrukturę transportową pierwotnych parametrów konstrukcyjnych połączony z długoterminową poprawą jakości tej infrastruktury w porównaniu ze stanem obecnym zgodnie z wymogami i przepisami ustanowionymi niniejszym rozporządzeniem.

	<ul style="list-style-type: none"> – modernizacja kolejowych obiektów dworcowych (w tym przystosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych) – jako element realizacji powyższych typów projektów, <p>2. Zakup i modernizacja pojazdów szynowych do obsługi ruchu regionalnego, pasażerskiego w zakresie wymiany taboru na niskoemisyjny oraz dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>W ramach Działania możliwa jest także realizacja projektów polegających jedynie na przygotowaniu dokumentacji przedprojektowej i projektowej kolejowej infrastruktury technicznej.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego – Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego – Zarządcy infrastruktury kolejowej <p>Obowiązek świadczenia usług publicznych (PSO) regulować będą umowy zawierane przez jednostki samorządu lokalnego z przedsiębiorstwami publicznymi lub prywatnymi eksploatującymi urządzenia do publicznego transportu pasażerskiego ("operatorami") o świadczenie usług w zakresie transportu publicznego(PSC). Umowy te stanowiąc będą ramy finansowania i korzystania z ulepszonej infrastruktury i taboru w celu zapewnienia wyższego poziomu świadczenia usług w zakresie transportu publicznego. Umowy przewidywać będą wypłacenie operatorowi rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, gdy uzyskiwane przez wpływy ze sprzedaży biletów nie wystarczają do pokrycia kosztów świadczenia usługi o poziomie jakości wymaganym przez wspomniane umowy.</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 45 572 637 ¹³⁶
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa,

¹³⁶ Zgodnie z zapisami RPO WL 2014-2020 alokacja na Działanie 8.3 nie może być niższa niż 45 mln euro.

	<ul style="list-style-type: none"> – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Inwestycje w zakresie zakupu taboru kolejowego muszą spełniać kryterium energooszczędności i ograniczonej emisji CO₂. Planowane przedsięwzięcia powinny, charakteryzować się efektywnością środowiskową oraz bezpieczeństwem sieci kolejowej. Ponadto inwestycje te powinny przyczyniać się do usuwania „wąskich gardeł”, a także prowadzić do zwiększenia dostępności do terenów przemysłowych oraz innych ośrodków gospodarczych i przyczyniać się do promowania integracji systemu transportu. 3. Wszystkie projekty uzyskujące wsparcie będą musiały wykazać efektywność kosztową. 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. Wytycznymi.</i>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad

	udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>W przypadku wystąpienia pomocy publicznej zastosowanie znajdą odpowiednie przepisy unijne i krajowe.</p> <p>Pomoc publiczna w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych udzielana zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1370/2007 z 23 października 2007 r. dotyczącym usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i (EWG) nr 1107/70 (Dz. Urz. UE L 315/1).</p> <p>Pomoc publiczna nie wystąpi w przypadku rekompensat spełniających warunki określone w orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości UE z 24 lipca 2003 r. w sprawie C-280/00Altmark Trans GmbH (Zb. Orz. 2003, s. I 7747).</p> <p>Przy ocenie występowania i zgodności pomocy z zasadami rynku wewnętrznego UE należy kierować się postanowieniami <i>Wytycznych w zakresie dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w transporcie zbiorowym</i>.</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<p>99%</p> <p>Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu</p>
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<p>99%</p> <p>Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu</p>
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ¹³⁷	<p>1%</p> <p>Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu</p>

¹³⁷ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 8.4 Transport w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 8.4 <i>Transport w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania / poddziałania	<i>Transport w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel szczegółowy działania/ poddziałania	Celem działania jest tworzenie nowoczesnego lokalnego systemu transportowego, efektywnie zaspokajającego potrzeby rozwoju gospodarczego oraz adekwatnego do potrzeb mobilnego społeczeństwa poprzez: <ul style="list-style-type: none"> – Łączenie węzłów drugorzędowych i trzeciorzędowych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi, – Rozwój infrastruktury transportowej sprzyjającej konkurencyjności gospodarczej i spójności przestrzennej regionu, przyczyniającej się do ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<i>Brak.</i>
9. Lista wskaźników produktu	1. Całkowita długość przebudowanych/zmodernizowanych dróg (CI14). 2. Liczba wybudowanych/zmodernizowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Całkowita długość nowych dróg (CI13). 4. Długość wybudowanych dróg powiatowych. 5. Długość przebudowanych dróg powiatowych. 6. Liczba przejazdów kolejowych, na których poprawiono bezpieczeństwo. 7. Liczba zakupionego sprzętu/systemów służących poprawie bezpieczeństwa/ochrony uczestników ruchu drogowego. 8. Liczba wybudowanych obwodnic. 9. Długość wspartej infrastruktury rowerowej. 10. Długość wybudowanych dróg wojewódzkich. 11. Długość przebudowanych dróg wojewódzkich. 12. Liczba wybudowanych/zmodernizowanych urządzeń ochrony środowiska. 13. Długość wybudowanej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa¹³⁸/przebudowa/rozbudowa dróg powiatowych/wojewódzkich, w tym mostów, wiaduktów, tuneli, obwodnic i innych obiektów inżynierskich w ciągach dróg powiatowych/wojewódzkich (z wyłączeniem dróg wewnętrznych), prowadząca do wzrostu ich nośności, w szczególności poprawiająca dostępność do dróg znajdujących się w sieci TEN-T. <p>W połączeniu z ww. typem projektów możliwa jest realizacja infrastruktury towarzyszącej, w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego m.in.: chodniki, przejścia dla pieszych, oświetlenie, osłony przeciwoślenniowe, bariery ochronne, nawierzchnie antypoślizgowe, zatoki dla autobusów, – ochrony środowiska: ogrodzenia, ekrany akustyczne, pasy zieleni, przejścia dla zwierząt, urządzenia odwadniające, kanalizacja deszczowa, zbiorniki odparowujące, separatory dla wód opadowych, – turystyki: ciągi pieszo-rowerowe, parkingi dla podróżnych, – infrastruktury społeczeństwa informacyjnego: kanalizacja teletechniczna.
11. Typ beneficjenta	Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego będące stroną Porozumienia Gmin LOF o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014-2020 zawartego dnia 30 marca 2015 r.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, osoby, instytucje i przedsiębiorstwa korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 3 846 530
16. Mechanizmy powiązania interwencji z	<i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i>

¹³⁸ Budowa nowych dróg będzie możliwa wyłącznie w uzasadnionych przypadkach.

<p>innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Grupa Sterująca ds. Polski Wschodniej, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p>Zintegrowane Inwestycje Terytorialne</p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Wnioskodawcą w ramach niniejszego działania może być wyłącznie jednostka samorządu terytorialnego należąca do Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, która podpisała porozumienie międzygminne z dnia 30 marca 2015 r. 3. Do wsparcia kwalifikują się projekty znajdujące się na terenie miast lub obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie ujętych w Strategii ZIT LOF. 4. Projekty: <ul style="list-style-type: none"> – będą realizowane zgodnie z Programem Strategicznego Rozwoju Transportu Województwa Lubelskiego, przedstawiającym rozwój sieci drogowej zgodnie z celami Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. – muszą wykazać się pozytywnym wpływem na zmniejszenie zatorów i usunięcie wąskich gardeł oraz uwzględniać elementy bezpieczeństwa ruchu drogowego (projekty wykazują większą od zera oszczędność czasu w przewozach pasażerskich i towarowych oraz zmniejszenie kosztów wypadków i/lub zwiększenie minimalnej prędkości przejazdu (jeżeli występuje) – muszą obejmować inwestycje w drogi lokalne, które zapewnią

	<p>konieczne bezpośrednie połączenia¹³⁹ z siecią TEN-T¹⁴⁰ <i>lub</i> inwestycje w drogi lokalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z przejściami granicznymi, portami lotniczymi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi <i>lub</i> inwestycje w drogi lokalne, które zapewnią konieczne bezpośrednie połączenia z istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi¹⁴¹.</p> <p>5. Preferowane do wsparcia będą projekty charakteryzujące się wysokim stopniem przygotowania przekładającym się na gotowość do ich realizacji.</p> <p>6. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>7. W ramach Działania możliwe jest dofinansowanie projektu polegającego na prostym włączeniu¹⁴² drogi lokalnej lub wojewódzkiej w drogę krajową. W przypadku projektów dotyczących połączenia wykraczającego poza proste włączenie drogi lokalnej lub wojewódzkiej w drogę krajową np. polegającego na budowie węzła autostradowego – budowa drogi lokalnej lub wojewódzkiej możliwa jest do wsparcia w ramach RPO natomiast sam węzeł autostradowy jest kwalifikowalny do wsparcia w ramach PO Infrastruktura i Środowisko. Zakres interwencji w obrębie pasa drogi krajowej w ramach projektu współfinansowanego z RPO powinien ograniczać się jedynie do ściśle niezbędnej przebudowy istniejącej drogi krajowej w miejscu połączenia z drogą wojewódzką/lokalną.</p> <p>8. Realizowane inwestycje w drogi publiczne, bez względu na kategorię drogi, po zakończeniu realizacji inwestycji, muszą zapewnić wymóg nośności drogi wynoszącej minimum 11,5 t na oś¹⁴³.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>

¹³⁹ Poprzez „bezpośrednie połączenie” należy rozumieć drogi lokalne łączące się fizycznie bezpośrednio z istniejącą, budowaną lub planowaną do budowy w obecnej perspektywie finansowej siecią TEN-T. Dlatego też o spełnieniu tego warunku w przypadku drogowej sieci TEN-T można mówić, jeżeli budowany lub przebudowany odcinek drogi lokalnej fizycznie łączy się z węzłem autostrady lub drogi ekspresowej. W praktyce może wystąpić przypadek, gdy taki odcinek drogi lokalnej został już przebudowany i spełnia wymagane parametry techniczne – w takim przypadku można realizować bezpośrednio przylegający do niego odcinek tej samej drogi lokalnej (o tej samej kategorii i numerze), jeżeli jest to niezbędne dla osiągnięcia efektu sieciowego – w żadnym przypadku jednak nie dalej niż do najbliższego skrzyżowania z drogą krajową lub wojewódzką. Takie same zasady mają zastosowanie do bezpośrednich połączeń dróg z: 1) innymi sieciami TEN-T: kolejowymi, portami lotniczymi, portami rzecznoimi; 2) przejściami granicznymi, portami lotniczymi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi zlokalizowanymi poza siecią TEN-T; 3) istniejącymi lub nowymi terenami inwestycyjnymi (fizycznie istniejącymi, budowanymi lub planowanymi lub do budowy w obecnej perspektywie finansowej).

¹⁴⁰ Przez **sieć TEN-T** należy rozumieć sieć bazową i kompleksową wyznaczoną w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylającym decyzję nr 661/2010/UE.

¹⁴¹ Pod pojęciem istniejących terenów inwestycyjnych, należy rozumieć tereny inwestycyjne, które powstały w ramach PI 3a w obecnej perspektywie, objęte zostały analogicznym wsparciem w perspektywie 2007-2013 lub które powstały z innych środków i funkcjonują jako tereny inwestycyjne. Natomiast pod pojęciem przyszłych terenów inwestycyjnych należy rozumieć zarówno tereny utworzone w ramach projektu w CT3 jak i tereny inwestycyjne sfinansowane z innych źródeł (np. ze środków własnych beneficjenta). Jeżeli teren inwestycyjny nie powstanie, projekt dotyczący drogi lokalnej w ramach CT 7 automatycznie staje się niekwalifikowalny.

¹⁴² Poprzez proste włączenie drogi lokalnej lub wojewódzkiej w drogę krajową należy rozumieć skrzyżowanie jednopoziomowe.

¹⁴³ Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 marca 2019 w sprawie transpozycji dyrektywy Rady 96/53/WE.

<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	Nie dotyczy
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	Nie dotyczy
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	Nie dotyczy
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	85 %
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	95%
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych¹⁴⁴</p>	5 %

¹⁴⁴ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowanych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.9 Oś priorytetowa 9 Rynek pracy

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 9 Rynek pracy

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (w tym głównie osób starszych w wieku 50 lat i więcej, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach)

Cel szczegółowy 2: Poprawa szans na zatrudnienie osób odchodzących z rolnictwa oraz sytuacji zawodowej osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych, pracujących na umowach cywilnoprawnych i ubogich pracujących

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie liczby nowych i trwałych miejsc pracy w regionie

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie poziomu zatrudnienia osób opiekujących się dziećmi do 3 lat

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFS	232 435 475
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 9.1 Aktywizacja zawodowa

OPIS DZIAŁANIA 9.1 Aktywizacja zawodowa	
6. Nazwa działania/poddziałania	Aktywizacja zawodowa
7. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	<p>Cele szczegółowe Priorytetu Inwestycyjnego 8i:</p> <ol style="list-style-type: none"> Zwiększenie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (w tym głównie osób starszych w wieku 50 lat i więcej, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach). Poprawa szans na zatrudnienie osób odchodzących z rolnictwa oraz sytuacji zawodowej osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych, pracujących na umowach cywilnoprawnych i ubogich pracujących. <p>Działanie ma na celu wsparcie poprzez skuteczną aktywizację zawodową. Przedsięwzięcia będą się koncentrować na wsparciu grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób starszych w wieku 50 lat i więcej, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach w celu aktywizacji zawodowej ułatwiającej im wejście lub powrót na rynek pracy. Osoby te wymagają szczególnego wsparcia z uwagi na okres bierności zawodowej, brak lub dezaktualizację posiadanych umiejętności i kwalifikacji zawodowych, brak doświadczenia zawodowego czy też gorszą sytuację zatrudnieniową. Ze względu na wysoki poziom ukrytego bezrobocia, w tym głównie na obszarach wiejskich, w ramach Działania została zaplanowana reorientacja</p>

	zawodowa osób odchodzących z rolnictwa w celu podejmowania przez nich zatrudnienia poza rolnictwem. Pomoc ukierunkowana na wsparcie osób zatrudnionych przyczyni się do poprawy ich sytuacji na rynku pracy. Dzięki interwencji nastąpi zwiększenie zasobów wykwalifikowanych pracowników w regionie. Ponadto interwencja będzie miała bezpośredni wpływ na zwiększenie mobilności zawodowej odbiorców wsparcia, w tym w wymiarze geograficznym.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 2. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu. 4. Liczba osób pracujących w sektorze pozarolniczym po opuszczeniu programu. 5. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 6. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 7. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób odchodzących z rolnictwa objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub bierne zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie. 13. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 14. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 15. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie.

	<p>16. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie.</p> <p>17. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich.</p>
<p>10. Typy projektów</p>	<p>1. Programy aktywizacji zawodowej obejmujące jedną lub kilka z następujących form wsparcia:</p> <ol style="list-style-type: none"> poradnictwo zawodowe lub/i pośrednictwo pracy, staże i/lub praktyki zawodowe, szkolenia prowadzące do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (w tym organizacja szkoleń połączona z praktyką zawodową u pracodawcy), subsydiowane zatrudnienie¹⁴⁵, refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, wsparcie adaptacyjne¹⁴⁶ pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach zatrudnienia subsydiowanego, jak również dla osoby odbywającej staż, praktykę zawodową, w zakresie dostosowania kompetencji i kwalifikacji pracownika/ stażysty/praktykanta do potrzeb pracodawcy oraz profilu wykonywanej pracy, wspieranie mobilności zawodowej m.in. poprzez pokrycie kosztów dojazdu do pracy lub wstępnego zagospodarowania w nowym miejscu zamieszkania, w tym poprzez finansowanie kosztów dojazdu, zapewnienie środków na zasiedlenie. <p>2. Działania sieci EURES w zakresie realizacji ukierunkowanych schematów mobilności transnarodowej (USMT) zdiagnozowanych na podstawie analiz społeczno - gospodarczych regionu (<i>Realizacja tego typu operacji ma charakter warunkowy, uzależniony od zdiagnozowania branż, zawodów lub kompetencji, w których sytuacja na rynku pracy wymaga realizacji USMT</i>).</p>
<p>11. Typ beneficjenta</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w szczególności urzędy pracy. – Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy, niepubliczne agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe posiadające wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych prowadzonych przez wojewódzkie urzędy pracy, instytucje dialogu społecznego, instytucje partnerstwa lokalnego. – Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych. – Pracodawcy.

¹⁴⁵ Wsparcie w postaci zatrudnienia subsydiowanego realizowane jest wyłącznie w ramach projektów powiatowych urzędów pracy.

¹⁴⁶ Wsparcie adaptacyjne może obejmować doradztwo, szkolenia oraz wsparcie indywidualnego opiekuna, w przypadku osób z niepełnosprawnościami finansowanie pracy asystenta osoby z niepełnosprawnościami oraz doposażenie stanowiska pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W odniesieniu do wsparcia indywidualnego opiekuna, zaś w przypadku osób z niepełnosprawnościami finansowanie pracy asystenta osoby z niepełnosprawnościami, zastosowanie ma sekcja 3.5.3 „Zatrudnienie wspomagane” Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020.

<p>12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osoby w wieku 30 lat i więcej bezrobotne¹⁴⁷ oraz bierne zawodowo¹⁴⁸ z terenu woj. lubelskiego¹⁴⁹, należące co najmniej do jednej z następujących grup: <ol style="list-style-type: none"> a) osoby w wieku 50 lat i więcej, b) kobiety, c) osoby z niepełnosprawnościami¹⁵⁰, d) osoby długotrwale bezrobotne¹⁵¹, e) osoby o niskich kwalifikacjach¹⁵²; f) osoby bezrobotne nie należące do grup wskazanych powyżej. Osoby wskazane w pkt a) do e) stanowią min. 60% uczestników projektu, osoby wskazane w pkt f) stanowią max. 20% ogólnej liczby bezrobotnych objętych wsparciem. 2. Osoby w wieku 30 lat i więcej: Imigranci¹⁵³ (w tym osoby pochodzenia polskiego), reemigranci¹⁵⁴, osoby odchodzące z rolnictwa
---	---

¹⁴⁷ Zgodnie ze *Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS*, stanowiącą Załącznik nr 2 do *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*: **osoby bezrobotne** to osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Osobami bezrobotnymi są zarówno osoby bezrobotne w rozumieniu Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne. Definicja uwzględnia osoby zarejestrowane jako bezrobotne zgodnie z krajowymi definicjami, nawet jeżeli nie spełniają one wszystkich trzech kryteriów. Studenci studiów stacjonarnych uznawani są za osoby bierne zawodowo, nawet jeśli spełniają kryteria dla bezrobotnych zgodnie z ww. definicją. Osoby kwalifikujące się do urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, które są bezrobotne w rozumieniu niniejszej definicji (nie pobierają świadczeń z tytułu urlopu), są również osobami bezrobotnymi.

¹⁴⁸ Zgodnie ze *Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS*, stanowiącą Załącznik nr 2 do *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*: **osoby bierne zawodowo** to osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne). Studenci studiów stacjonarnych uznawani są za osoby bierne zawodowo. Osoby będące na urlopie wychowawczym (rozumianym jako nieobecność w pracy, spowodowana opieką nad dzieckiem w okresie, który nie mieści się w ramach urlopu macierzyńskiego lub urlopu rodzicielskiego), uznawane są za bierne zawodowo, chyba że są zarejestrowane już jako bezrobotne (wówczas status bezrobotnego ma pierwszeństwo).

¹⁴⁹ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

¹⁵⁰ Zgodnie ze *Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS*, stanowiącą Załącznik nr 2 do *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*: **osoby z niepełnosprawnościami** to osoby niepełnosprawne w świetle przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 1997 nr 123 poz. 776), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 1994 nr 111, poz. 535), tj. osoby z odpowiednim orzeczeniem lub innym dokumentem poświadczającym stan zdrowia..

¹⁵¹ Zgodnie ze *Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS*, stanowiącą Załącznik nr 2 do *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*: **osoby długotrwale bezrobotne** to - w przypadku dorosłych (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy). Wiek uczestników projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.

¹⁵² Zgodnie ze *Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS*, stanowiącą Załącznik nr 2 do *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie **do ISCED 3 włącznie** (Osobom, które ukończyły osiem klas szkoły podstawowej na potrzeby monitorowania projektów współfinansowanych z EFS w perspektywie 2014-2020 należy przypisywać poziom wykształcenia 2 według klasyfikacji ISCED). Poziom uzyskanego wykształcenia jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać jeden raz, uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED.

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

¹⁵³ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*: **Imigrant** - osoba nieposiadająca polskiego obywatelstwa, przybyła lub zamierzająca przybyć do Polski w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy i zamierzająca wykonywać lub wykonująca pracę na terytorium Polski, w tym zamierzająca podjąć działalność gospodarczą na terytorium Polski.

¹⁵⁴ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*: **Reemigrant** - obywatel polski, który przebywał za granicą Polski przez nieprzerwany okres co najmniej 6 miesięcy, który zamierza powrócić do Polski lub który przebywa na terenie Polski nie dłużej niż 6 miesięcy przed przystąpieniem do projektu i deklaruje chęć podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (w tym działalności gospodarczej) na terytorium Polski. Do tej grupy zaliczani są również repatrianci.

	<p>i ich rodziny¹⁵⁵, tzw. ubodzy pracujący¹⁵⁶, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych¹⁵⁷ oraz pracujący w ramach umów cywilno-prawnych, których miesięczne zarobki nie przekraczają wysokości minimalnego wynagrodzenia w miesiącu poprzedzającym dzień przystąpienia do projektu.</p> <p>Liczba osób zaliczających się do ww. grupy nie może przekraczać 40% ogółu uczestników projektów.</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 21 977 294
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno-promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

¹⁵⁵ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020: Osoba odchodząca z rolnictwa i jej rodzina* - osoba podlegająca ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2019 r. poz. 299, ze zm.) (KRUS), zamierzająca podjąć zatrudnienie lub inną działalność pozarolniczą, objęta obowiązkiem ubezpieczenia społecznego na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300, ze zm.) (ZUS);

¹⁵⁶ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020: Osoba uboga pracująca* – osoba, której zarobki w ujęciu miesięcznym nie przekraczają minimalnego wynagrodzenia za pracę (ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu) w miesiącu poprzedzającym przystąpienie do projektu lub osoba zamieszkująca w gospodarstwie domowym, w którym dochody (z wyłączeniem transferów socjalnych), przypadające na jedną osobę, nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej w miesiącu poprzedzającym przystąpienie do projektu.

¹⁵⁷ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020: Umowa krótkoterminowa* – umowa wskazująca na zawarcie stosunku pracy lub innej formy zatrudnienia, zawarta na czas określony, który upływa w okresie realizacji projektu lub trwa nie dłużej niż 6 miesięcy.

<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i nie-dyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Komunikatem Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, <i>Inicjatywa w zakresie zielonego zatrudnienia: pełne wykorzystanie potencjału zielonej gospodarki pod względem tworzenia miejsc pracy</i>, Bruksela 2 lipca 2014 r. <p>2. Przedsięwzięcia realizowane na rzecz odbiorców wsparcia, które w momencie przystąpienia były osobami niepracującymi, będą zgodne z zasadą efektywności zatrudnieniowej, tj. rezultat interwencji zostanie uzyskany w sytuacji, gdy odpowiedni odsetek uczestników projektów podejmie zatrudnienie po opuszczeniu programu. Minimalne poziomy kryterium efektywności zatrudnieniowej¹⁵⁸ są ustalane przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego i podawane do publicznej wiadomości na stronie internetowej administrowanej przez urząd obsługujący ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony oraz na portalu: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl w dziale <i>Zapoznaj się z prawem i dokumentami</i>, nie później niż do końca października roku poprzedzającego rok ich obowiązywania. Projekty będą realizowane w oparciu o kryteria minimalnej efektywności zatrudnieniowej mierzone według metodologii nieuwzględniającej umów cywilno-prawnych.</p> <p>3. Przedsięwzięcia realizowane na rzecz odbiorców w zakresie poprawy sytuacji osób na rynku pracy tj. osób, które w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie były osobami pracującymi kwalifikującymi się do wsparcia (zgodnie z podrozdziałem 3.3 Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze</p>

¹⁵⁸ Kryterium efektywności zatrudnieniowej będzie mierzone zgodnie z jednolitą metodologią zawartą w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

	<p>rynku pracy na lata 2014-2020) będą zgodne z zasadą efektywności zawodowej tj. beneficjent dokonywać będzie pomiaru kryterium efektywności zawodowej (odsetka osób, których sytuacja na rynku pracy ulegnie poprawie po zakończeniu udziału w projekcie) oraz przedstawi IP informacje niezbędne do weryfikacji tego kryterium.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Nie będą realizowane działania służące rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia. 5. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrami projektu. 6. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>. 7. Wsparcie osób odchodzących z rolnictwa i ich rodzin ma na celu podjęcie zatrudnienia poza rolnictwem i przejście z systemu ubezpieczeń społecznych rolników opartego na KRUS do ogólnego systemu ubezpieczeń społecznych opartego na ZUS. 8. Bezrobotni mężczyźni w wieku 30-49 lat, którzy nie należą do następujących kategorii uczestników wymienionych w pkt 12 Grupa docelowa, tj. osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych, osób o niskich kwalifikacjach oraz nie należą do grupy imigrantów, reemigrantów, osób odchodzących z rolnictwa i ich rodzin, mogą korzystać z form wsparcia przewidzianych w Działaniu 9.1 pod warunkiem, że udzielone wsparcie ma prowadzić do podwyższenia lub nabycia nowych kwalifikacji czy kompetencji lub utrzymania i formalnego potwierdzenia kwalifikacji lub kompetencji uczestników projektów. 9. Warunki dotyczące identyfikacji potrzeb uczestników projektu: <ol style="list-style-type: none"> a) Udzielenie wsparcia w ramach projektów aktywizacji zawodowej każdorazowo jest poprzedzone identyfikacją potrzeb uczestnika projektu (w tym m.in. poprzez diagnozowanie potrzeb szkoleniowych, możliwości doskonalenia zawodowego) oraz opracowaniem lub aktualizacją dla każdego uczestnika projektu Indywidualnego Planu Działania, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 10a i art. 34a ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹⁵⁹ lub innego dokumentu pełniącego analogiczną funkcję. Dokument ten powinien określać zakres wsparcia udzielanego danej osobie, który jest z nią uzgodniony i podlega ewentualnej aktualizacji w trakcie projektu. Standard Indywidualnego Planu Działania stanowi załącznik do Wytucznychw zakresie zasad realizacji
--	--

¹⁵⁹ W przypadku projektów PUP-ów, jeżeli osoba przystępująca do projektu posiada aktualny Indywidualny Plan Działania lub otrzymała wsparcie, o którym mowa w art. 35 ust. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, to udzielone jej wcześniej ww. formy wsparcia nie muszą być ponownie udzielane w ramach projektu

	<p>przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020¹⁶⁰.</p> <p>b) Wsparcie udzielane w ramach projektów jest dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników projektów, wynikających z ich aktualnego stanu wiedzy, doświadczenia, zdolności i predyspozycji do wykonywania danego zawodu. Każdy z uczestników projektu musi otrzymać ofertę wsparcia, obejmującą takie formy pomocy, które zostaną zidentyfikowane u niego jako niezbędne w celu poprawy sytuacji na rynku pracy lub uzyskania zatrudnienia.</p> <p>c) Wsparcie w zakresie aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy realizowane w ramach PI 8i będzie kierowane do osób bezrobotnych i biernych zawodowo, którym do aktywizacji zawodowej i powrotu na rynek pracy przede wszystkim niezbędna jest pomoc obejmująca usługi i instrumenty rynku pracy. Uczestnik projektu powinien zostać zakwalifikowany przez Beneficjenta do określonego rodzaju wsparcia z zakresu CT 8 lub 9 na podstawie oceny jego potrzeb i predyspozycji.</p> <p>d) PUP-y realizują projekty w zakresie aktywizacji zawodowej przewidujące działania skierowane wyłącznie dla bezrobotnych w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w sposób i na zasadach określonych w tej ustawie.</p> <p>e) Beneficjent, na zasadach określonych przez IZ RPO, zapewnia wymianę informacji pomiędzy podmiotami realizującymi projekty w CT 8 i 9 na temat działań podejmowanych na danym obszarze (gmina/ powiat), w tym m.in. do współpracy i wymiany informacji w zakresie wsparcia udzielanego uczestnikom lub potencjalnym uczestnikom projektów. Beneficjenci realizujący projekty w ramach CT 8 przekazują informacje beneficjentom projektów CT 9 z gminy/ powiatu, w których realizują projekt, o możliwościach wsparcia, harmonogramie jego realizacji, grupie docelowej oraz warunkach udziału w projekcie. Beneficjenci projektów CT 9 zobowiązani są do przekazywania pozyskanych informacji uczestnikom swoich projektów oraz udzielenia im ewentualnego wsparcia w procesie rekrutacji.</p> <p>10. Warunki i procedury udzielania poszczególnych form wsparcia przez podmioty inne niż PUP-y:</p> <p>a) Wsparcie oferowane uczestnikom w ramach projektu obejmuje instrumenty i usługi rynku pracy wskazane w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy lub inne działania zatrudnieniowe, które przyczyniają się do aktywizacji zawodowej i/lub poprawy sytuacji danej osoby na rynku pracy z wyłączeniem zatrudnienia subsydiowanego. Wsparcie w postaci zatrudnienia subsydiowanego realizowane jest wyłącznie w ramach projektów powiatowych urzędów pracy.</p> <p>b) W ramach realizowanych projektów beneficjent zapewnia przejrzystość procesu rekrutacji oraz warunków realizacji poszczególnych form wsparcia.</p>
--	---

¹⁶⁰ Standard Indywidualnego Planu Działania nie dotyczy projektów realizowanych przez powiatowe urzędy pracy, które sporządzają IPD zgodnie z zapisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

	<p>c) Każdy z uczestników projektu otrzymuje ofertę wsparcia, obejmującą takie formy pomocy, które zostaną zidentyfikowane u niego jako niezbędne w celu poprawy sytuacji na rynku pracy lub uzyskania zatrudnienia.</p> <p>d) Środki prywatne ponoszone przez przedsiębiorcę niebędącego beneficjentem w związku ze wsparciem uczestników projektu w zakresie aktywizacji zawodowej objętym regulami pomocy publicznej, nie są wykazywane jako wkład własny w tym projekcie.</p> <p>e) Szkolenia realizowane w projekcie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – są zgodne ze zdiagnozowanymi potrzebami i potencjałem uczestnika projektu oraz zdiagnozowanymi potrzebami rynku pracy, – usługi szkoleniowe są realizowane przez instytucje posiadające wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Pracy właściwy ze względu na siedzibę instytucji szkoleniowej, – IZ RPO określa minimalne wymagania jakościowe oraz określają zasady dotyczące realizacji i finansowania szkoleń otwartych lub szkoleń zamkniętych, – efektem szkolenia będzie nabycie kwalifikacji zawodowych lub nabycie kompetencji (konkretnych efektów uczenia się uzyskiwanych w toku szkolenia) potwierdzonych odpowiednim dokumentem (np. certyfikatem), który powinien zawierać informacje na temat uzyskanych przez uczestnika efektów uczenia się w rozumieniu Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020, – nabycie kwalifikacji lub kompetencji, w rozumieniu Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020, jest weryfikowane poprzez przeprowadzenie odpowiedniego ich sprawdzenia (np. w formie egzaminu), – osobom uczestniczącym w szkoleniach przysługuje stypendium szkoleniowe¹⁶¹, które miesięcznie wynosi 120% zasiłku¹⁶², o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku¹⁶³, jeżeli miesięczna liczba godzin szkolenia wynosi co najmniej 150 godzin zegarowych; w przypadku niższej miesięcznej liczby godzin szkolenia, wysokość stypendium ustala się proporcjonalnie, z tym, że stypendium to nie może być niższe niż 20% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, – osoby uczestniczące w szkoleniu podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym, rentowym, wypadkowym i zdrowotnym¹⁶⁴, jeśli nie mają innych tytułów powodujących
--	---

¹⁶¹ W uzasadnionych przypadkach uczestnik może dobrowolnie zrezygnować z otrzymywania stypendium szkoleniowego w projekcie. Beneficjent jest zobowiązany do ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków uczestnika projektu w sytuacji rezygnacji ze stypendium.

¹⁶² Kwota stypendium jest kwotą brutto nieuwzględniającą składek na ubezpieczenie społeczne płaconych w całości przez płatnika tj. podmiot kierujący na szkolenie.

¹⁶³ Z uwzględnieniem waloryzacji, o której mowa w art. 72 ust. 6 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

¹⁶⁴ Zgodnie z art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w przypadku nieobliczania zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych przez płatnika, od przychodów stanowiących podstawę wymiaru składki, zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2019 r., poz. 1387, z późn.zm.), składkę na ubezpieczenie zdrowotne obliczoną za poszczególne miesiące obniża się do wysokości 0 zł.

	<p>obowiązek ubezpieczeń społecznych (art. 6 ust. 1 pkt 9a w związku z art. 9 ust. 6a oraz art. 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 66 ust. 1 pkt 24a, art. 75 ust. 9a oraz art. 81 ust. 8 pkt 5a, art. 83 ust 2 oraz art. 85 ust. 6a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych). Płatnikiem składek za te osoby jest podmiot kierujący na szkolenie. Koszt składek jest wydatkiem kwalifikowalnym w projekcie, który nie zawiera się w kwocie stypendium, przysługującym osobom uczestniczącym w szkoleniach,</p> <ul style="list-style-type: none"> – osoba uczestnicząca w szkoleniu zachowuje prawo do stypendium szkoleniowego za okres udokumentowanej niezdolności do pracy, przypadający w okresie odbywania szkolenia, za który na podstawie odrębnych przepisów pracownicy zachowują prawo do wynagrodzenia lub przysługują im zasiłki z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa, – osobom uczestniczącym w szkoleniu, w trakcie jego trwania, można pokryć koszty opieki nad dzieckiem lub dziećmi do lat 7 oraz osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu¹⁶⁵ w wysokości wynikającej z wniosku o dofinansowanie. <p>f) Staże w projekcie są realizowane zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ram jakości staży (Dz. Urz. UE C 88 z 27.03.2014, str. 1) oraz z Polskimi Ramami Jakości Praktyk i Staży¹⁶⁶ oraz spełniają następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – staż odbywa się na podstawie pisemnej umowy, której stroną jest co najmniej stażysta oraz podmiot przyjmujący na staż, która zawiera podstawowe warunki przebiegu stażu, w tym cel stażu okres trwania stażu, wysokość przewidywanego stypendium, miejsce wykonywania prac, zakres obowiązków oraz dane opiekuna stażu, – zadania w ramach stażu są wykonywane zgodnie z programem stażu, który jest przygotowany przez podmiot przyjmujący na staż we współpracy z organizatorem stażu i przedkładany do podpisu stażysty. Program stażu jest opracowywany indywidualnie, z uwzględnieniem potrzeb i potencjału stażysty, – stażysta wykonuje swoje obowiązki pod nadzorem opiekuna stażu, wyznaczonego na etapie przygotowań do realizacji programu stażu, który wprowadza stażystę w zakres obowiązków oraz zapoznaje z zasadami i procedurami obowiązującymi w organizacji (w tym z zasadami BHP i przeciwpożarowymi), w której odbywa staż, a także monitoruje realizację przydzielonego w programie stażu zakresu obowiązków i celów edukacyjno-zawodowych oraz udziela informacji zwrotnej stażysty na temat osiągniętych wyników
--	---

¹⁶⁵ Osoba potrzebująca wsparcia w codziennym funkcjonowaniu – osoba, która ze względu na stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego.

¹⁶⁶ Dokument pn. Polska Rama Jakości Praktyk i Staży dostępny jest na stronie: <https://www.parp.gov.pl/component/publications/publication/polskie-ramy-jakosci-stazy-i-praktyk-informator>.

	<p>i stopnia realizacji zadań. Opiekun stażysty jest wyznaczany po stronie podmiotu przyjmującego na staż,</p> <ul style="list-style-type: none"> – po zakończeniu stażu jest opracowywana ocena, uwzględniająca osiągnięte rezultaty oraz efekty stażu. Ocena jest opracowywana przez podmiot przyjmujący na staż w formie pisemnej, – podmiot przyjmujący na staż umożliwia stażyście ocenę programu stażu w formie pisemnej, – staż trwa co najmniej 3 miesiące i nie dłużej niż 6 miesięcy kalendarzowych. W uzasadnionych przypadkach, wynikających ze specyfiki stanowiska pracy, na którym odbywa się staż, okres ten może być zmieniony stosownie do planu stażu. Uzasadnienie krótszego okresu powinno zawierać informację o tym, dlaczego jest on wystarczający do osiągnięcia założonego w projekcie celu stażu, – osobie odbywającej staż przysługują 2 dni wolne za każde 30 dni kalendarzowych odbytego stażu, za które przysługuje stypendium, – w okresie odbywania stażu stażyście przysługuje stypendium stażowe¹⁶⁷, które miesięcznie wynosi 80% wartości netto minimalnego wynagrodzenia za pracę o którym mowa w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, obowiązującego w roku złożenia przez beneficjenta wniosku o dofinansowanie w odpowiedzi na ogłoszony konkurs. Miesięczna wysokość stypendium stażowego przysługuje, jeżeli miesięczna liczba godzin stażu w miesiącu kalendarzowym wynosi nie mniej niż 160 godzin miesięcznie¹⁶⁸. W przypadku niższego miesięcznego wymiaru godzin, wysokość stypendium ustala się proporcjonalnie. Do wyliczenia niepełnego stypendium należy posługiwać się liczbą dni roboczych w danym miesiącu i na tej podstawie wyliczyć stawkę za dzień roboczy w tym miesiącu. Kwotę stypendium stażowego należy wyliczyć poprzez pomnożenie liczby dni roboczych, podczas których uczestnik odbywał staż przez stawkę dzienną¹⁶⁹, – stażyści pobierający stypendium stażowe w okresie odbywania stażu podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu, jeśli nie mają innych tytułów powodujących obowiązek ubezpieczeń społecznych (art. 6 ust. 1 pkt 9a w związku z art. 9 ust. 6a oraz art. 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych). Płatnikiem składek za te osoby jest podmiot kierujący na staż,
--	---

¹⁶⁷ W uzasadnionych przypadkach uczestnik może dobrowolnie zrezygnować z otrzymywania stypendium stażowego w projekcie. Beneficjent jest zobowiązany do ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków uczestnika projektu w sytuacji rezygnacji ze stypendium

¹⁶⁸ W przypadku osób z niepełnosprawnością zaliczonych do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności miesięczne stypendium przysługuje pod warunkiem, że miesięczna liczba godzin stażu wynosi nie mniej niż 140 godzin miesięcznie. Ponadto, wskazany minimalny wymiar godzinowy nie ma zastosowania w odniesieniu do staży realizowanych na stanowiskach pracy, dla których przewidziano krótszy czas pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami.

¹⁶⁹ Kwota stypendium stażowego jest kwotą brutto nieuwzględniającą składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconych w całości przez płatnika tj. podmiot kierujący na staż.

	<ul style="list-style-type: none"> – stażyści w okresie odbywania stażu objęci są ubezpieczeniem zdrowotnym¹⁷⁰ oraz od następstw nieszczęśliwych wypadków/ z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej. Koszt tego ubezpieczenia jest ponoszony przez podmiot kierujący na staż, – koszt składek, o których mowa powyżej, jest wydatkiem kwalifikowalnym w projekcie, który nie zawiera się w kwocie stypendium, – osoba zachowuje prawo do stypendium stażowego za okres udokumentowanej niezdolności do odbywania stażu, przypadający w okresie jego trwania, za który na podstawie odrębnych przepisów pracownicy zachowują prawo do wynagrodzenia lub przysługują im zasiłki z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa, – osobom uczestniczącym w stażu, w okresie jego trwania, można pokryć koszty opieki nad dzieckiem lub dziećmi do lat 7 oraz osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w wysokości wynikającej z wniosku o dofinansowanie, – zasady ewentualnego wynagrodzenia opiekuna stażysty są uregulowane w porozumieniu lub umowie pomiędzy podmiotem kierującym na staż (Beneficjentem) a podmiotem przyjmującym na staż. Dokument ten reguluje zasady refundacji wynagrodzenia opiekuna stażysty z określeniem dokumentów składanych wraz z wnioskiem o refundację oraz dokumentów, którymi powinien dysponować przyjmujący na staż w przypadku kontroli przeprowadzanych przez organizatora stażu lub organy uprawnione. Zasadność wypłaty wynagrodzenia opiekunowi stażysty powinna wynikać ze specyfiki stażu. Oceny zasadności wynagrodzenia dokonuje się podczas realizacji projektu, w momencie otrzymania od beneficjenta informacji dotyczącej specyfiki i miejsca odbywania stażu przez danego uczestnika¹⁷¹, – koszty wynagrodzenia opiekuna stażysty są kwalifikowalne, o ile uwzględniają jedną z opcji i wynikają z założeń porozumienia w sprawie realizacji stażu¹⁷²: <ul style="list-style-type: none"> ○ refundację podmiotowi przyjmującemu na staż dotychczasowego wynagrodzenia opiekuna stażysty w przypadku oddelegowania go wyłącznie do realizacji zadań związanych z opieką nad grupą stażystów, pod warunkiem, że opiekun stażysty nadzoruje pracę więcej niż 3 stażystów i jest to uzasadnione specyfiką stażu¹⁷³;
--	---

¹⁷⁰ Zgodnie z art. 83 ust. 2 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w przypadku nieobliczania zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych przez płatnika, od przychodów stanowiących podstawę wymiaru składki, zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, składkę na ubezpieczenie zdrowotne obliczoną za poszczególne miesiące obniża się do wysokości 0 zł.

¹⁷¹ Ocena zasadności wydatku związanego z wynagrodzeniem dokonywana jest zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014 – 2020, Podrozdział 6.2 Ocena kwalifikowalności wydatku.

¹⁷² Wysokość refundacji naliczana jest proporcjonalnie do liczby godzin stażu zrealizowanego w danym miesiącu przez osoby odbywające staż. Liczba ta uwzględnia 2 dni wolne przysługujące osobie odbywającej staż, o których mowa w pkt. 9, z których skorzystanie nie pomniejsza wysokości refundacji.

¹⁷³ Taka forma refundacji nie przysługuje osobom prowadzącym jednoosobową działalność gospodarczą.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ refundację podmiotowi przyjmującemu na staż części dotychczasowego wynagrodzenia opiekuna stażysty w przypadku częściowego zwolnienia go od obowiązku świadczenia pracy na rzecz realizacji zadań związanych z opieką nad stażystą/ grupą stażystów w wysokości nie większej niż 500 zł brutto miesięcznie¹⁷⁴ za opiekę nad pierwszym stażystą i nie więcej niż 250 zł brutto miesięcznie za każdego kolejnego stażystę, przy czym opiekun może otrzymać refundację za opiekę nad maksymalnie 3 stażystami; ○ refundację podmiotowi przyjmującemu na staż dodatku do wynagrodzenia opiekuna stażysty, w sytuacji, gdy nie został zwolniony od obowiązku świadczenia pracy na rzecz realizacji zadań związanych z opieką nad stażystą / grupą stażystów w wysokości nie większej niż 500 zł brutto miesięcznie za opiekę nad pierwszym stażystą i nie więcej niż 250 zł brutto miesięcznie za każdego kolejnego stażystę, przy czym opiekun może otrzymać refundację za opiekę nad maksymalnie 3 stażystami; – funkcje opiekuna stażysty może pełnić wyłącznie osoba posiadająca co najmniej dwunastomiesięczne doświadczenie w branży/dziedzinie, w jakiej realizowany jest staż (spełnienie tego wymogu musi być odpowiednio udokumentowane), – katalog wydatków przewidzianych w ramach projektu może uwzględniać koszty inne niż wskazane powyżej związane z odbywaniem stażu takie jak: koszty dojazdu, koszty zakupu zużywalnych materiałów i narzędzi niezbędnych stażystcie do odbycia stażu¹⁷⁵, szkolenia BHP stażysty. Koszty te nie mogą przekraczać 5 000 zł brutto na 1 stażystę i są rozliczane jako refundacja wydatków poniesionych przez podmiot przyjmujący na staż. Katalog wydatków nie obejmuje wyposażenia stanowiska stażu, <p>g) Beneficjent ma możliwość realizacji projektów stażowych, w ramach których wsparcie jest realizowane w postaci staży, pod warunkiem zapewnienia właściwego procesu rekrutacji uczestników i spełnienia zasady wskazanej w punkcie 3 podrozdziału 3.5 Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. Projekty te realizowane są zgodnie z zasadami określonymi w tej sekcji i przewidują co najmniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – otwartą rekrutację uczestników stażu; – otwarty nabór ofert stażu od podmiotów przyjmujących na staż; – przejrzyste zasady rekrutacji stażystów;
--	---

¹⁷⁴ Kwoty wynagrodzenia opiekuna stażysty, o których mowa w tym rozdziale, nie uwzględniają kosztów po stronie pracodawcy.

¹⁷⁵ Dotyczy to zakupu materiałów ulegających zużyciu, wyczerpaniu lub degradacji w wyniku normalnej eksploatacji w czasie realizacji zadań stażowych, w przypadku gdy brak ich finansowania w projekcie skutkowałby zubożeniem praktycznego wymiaru stażu; powinny to być wyłącznie materiały w ilości niezbędnej i ściśle powiązanej z programem kształcenia i programem stażu.

	<ul style="list-style-type: none"> – dopasowanie profili stażystów do potrzeb pracodawców, a programu stażu do preferencji i potrzeb stażystów; – możliwość organizacji szkoleń dla uczestników staży, służących podniesieniu kompetencji lub kwalifikacji niezbędnych do wykonywania zadań na danym stanowisku. <p>11. Warunki wspierania mobilności geograficznej¹⁷⁶:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) dodatek relokacyjny przeznaczony jest na pokrycie kosztów zamieszkania związanych z podjęciem zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej poza miejscem stałego zamieszkania przez uczestnika projektu jeżeli z tytułu ich wykonywania będzie osiągał wynagrodzenie lub przychód w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę brutto miesięcznie oraz będzie podlegał ubezpieczeniom społecznym; b) maksymalna wysokość dodatku relokacyjnego jest nie wyższa niż 200% przeciętnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 28 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującego w dniu przyznania dodatku, przy czym możliwa jest wypłata dodatku relokacyjnego w transzach, w zależności od okresu trwania stosunku pracy lub stosunku cywilnoprawnego uczestnika projektu, bądź też od okresu prowadzenia działalności gospodarczej przez uczestnika projektu; c) dodatek relokacyjny jest przyznawany w przypadku gdy łącznie zostaną spełnione następujące warunki: <ul style="list-style-type: none"> – odległość od miejsca stałego zamieszkania do miejsca podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub miejsca prowadzenia działalności gospodarczej wynosi co najmniej 80 km lub czas dojazdu do tego miejsca i powrotu do miejsca stałego zamieszkania środkami transportu zbiorowego przekracza łącznie co najmniej 3 godziny dziennie; – osoba będzie pozostawała w zatrudnieniu lub wykonywała inną pracę zarobkową przez okres co najmniej 6 miesięcy od dnia powstania stosunku pracy lub stosunku cywilnoprawnego lub będzie prowadziła działalność gospodarczą przez okres co najmniej 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej, zgodnie z aktualnym wpisem do CEIDG lub KRS; d) weryfikacja spełnienia warunków, o których mowa w lit. c, jest dokonywana na podstawie dokumentów przedkładanych przez uczestnika projektu. <p>12. IZ RPO określa warunki, na jakich jest udzielane wsparcie mobilności geograficznej realizowane w ramach sieci EURES, które może obejmować wyłącznie:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) usługi wymienione w rozdziale IV rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/589 z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie europejskiej sieci służb zatrudnienia (EURES), dostępu pracowników do usług w zakresie mobilności i dalszej integracji rynków pracy oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 492/2011 i (UE) nr 1296/2013 (Dz. Urz. UE L 107 z 22.04.2016, str. 1 z późn. zm.), do których świadczenia
--	--

¹⁷⁶ Nie dotyczy wsparcia mobilności geograficznej realizowanego w ramach sieci EURES.

	<p>zobowiązane są, na mocy tego rozporządzenia, podmioty posiadające status członków EURES lub partnerów;</p> <p>b) wsparcie na rzecz mobilności geograficznej, o którym mowa w pkt 11.</p> <p>13. Wsparcie mobilności geograficznej realizowane w ramach sieci EURES powinno być wsparciem kompleksowym, łączącym wybrane usługi, o których mowa w pkt 12 lit. a, z wybranym wsparciem, o którym mowa w pkt 12 lit. b.</p> <p>14. Warunki wsparcia, o którym mowa w pkt 12, określone przez IZ RPO muszą posiadać pozytywną opinię Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.</p> <p>15. Wsparcie w postaci refundacji pracodawcy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla uczestnika w ramach projektu jest udzielane na zasadach określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej, z zastrzeżeniem spełnienia warunków określonych poniżej:</p> <p>a) refundacja pracodawcy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy w ramach projektu dokonywana jest na podstawie wniosku składanego przez pracodawcę do beneficjenta, który zawiera m.in. kalkulację wydatków w kwocie netto (bez podatku VAT),</p> <p>b) podstawą refundacji, o której mowa powyżej, jest umowa zawierana przez beneficjenta z pracodawcą,</p> <p>c) refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy ze środków projektu jest dokonywana wyłącznie w kwocie netto, bez podatku VAT, bez względu na status podatkowy pracodawcy. Refundacji dokonuje się na podstawie rozliczenia w formie zestawienia poniesionych wydatków sporządzonego przez pracodawcę na podstawie dokumentów księgowych (w tym faktur), a dokumenty te są udostępniane do wglądu na żądanie beneficjenta.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.</p>

22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ¹⁷⁷ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.

¹⁷⁷ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem,

że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 9.2 Aktywizacja zawodowa - projekty PUP

OPIS DZIAŁANIA 9.2 Aktywizacja zawodowa - projekty PUP	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Aktywizacja zawodowa - projekty PUP</i>
7. Cel/e szczegółowe/e działania/poddziałania	Cele szczegółowe Priorytetu Inwestycyjnego 8i: 1. Zwiększenie zatrudnienia osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (w tym osób głównie starszych w wieku 50 lat i więcej, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach) oraz

	<p>poprawa sytuacji zawodowej osób pracujących znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.</p> <p>2. Poprawa szans na zatrudnienie osób odchodzących z rolnictwa.</p> <p>Działanie ma na celu wsparcie osób bezrobotnych, tj. ich skuteczną aktywizację zawodową. Przedsięwzięcia będą się koncentrować na wsparciu grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób starszych w wieku 50 lat i więcej, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach w celu aktywizacji zawodowej ułatwiającej im wejście lub powrót na rynek pracy. Osoby te wymagają szczególnego wsparcia z uwagi na okres bierności zawodowej, brak lub dezaktualizację posiadanych umiejętności i kwalifikacji zawodowych, brak doświadczenia zawodowego czy też gorszą sytuację zatrudnieniową. Ze względu na wysoki poziom ukrytego bezrobocia, w tym głównie na obszarach wiejskich, w ramach Działania została zaplanowana reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa w celu podejmowania przez nich zatrudnienia poza rolnictwem.</p> <p>Pandemia COVID-19, która wybuchła w Europie na początku 2020 r. powoduje negatywne skutki dla przedsiębiorstw oraz organizacji pozarządowych działających na terenie województwa, a tym samym zatrudnionych w tych podmiotach pracowników. Podejmowane będą działania mające na celu redukcję skutków spowolnienia gospodarczego i przeciwdziałanie wzrostowi bezrobocia, w postaci dofinansowania wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne i części kosztów prowadzenia działalności gospod.(tzw. short-term work schemes -STW).</p>
<p>8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 2. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu. 4. Liczba osób pracujących w sektorze pozarolniczym po opuszczeniu programu. 5. Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej. 6. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 7. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie.

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Liczba osób odchodzących z rolnictwa objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie. 8. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub biernie zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 13. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 14. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie. 15. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie. 16. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 17. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19. 18. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19. 19. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie. 20. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instrumenty i usługi rynku pracy, wymienione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z wyłączeniem robót publicznych. 2. Dofinansowanie do wynagrodzenia oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne lub kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (STW), o których mowa w art. 15 zzb, 15 zzc i 15 zze ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, skierowane do: <ul style="list-style-type: none"> - przedsiębiorców będących osobami fizycznymi niezatrudniającymi pracowników - mikro-, małych i średnich przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
11. Typ beneficjenta	Powiatowe Urzędy Pracy/ Miejski Urząd Pracy z terenu województwa lubelskiego

<p>12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osoby w wieku 30 lat i więcej zarejestrowane w PUP/MUP jako osoby bezrobotne¹⁷⁸, należące co najmniej do jednej z następujących grup: <ol style="list-style-type: none"> a) osoby w wieku 50 lat i więcej, b) osoby długotrwale bezrobotne¹⁷⁹, c) kobiety, d) osoby z niepełnosprawnościami¹⁸⁰, e) osoby o niskich kwalifikacjach¹⁸¹, f) osoby bezrobotne nie należące do grup wskazanych powyżej, g) osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r. <p>Osoby wskazane w pkt a) do e) stanowią min. 60% uczestników projektu, osoby wskazane w pkt f) stanowią max. 20% ogólnej liczby bezrobotnych objętych wsparciem.</p> 2. Rolnicy i członkowie ich rodzin¹⁸² w wieku 30 lat i więcej zarejestrowani w PUP/MUP jako osoby bezrobotne¹⁸³ należące co najmniej do jednej z następujących grup: <ol style="list-style-type: none"> a) osoby w wieku 50 lat i więcej, b) osoby długotrwale bezrobotne, c) kobiety, d) osoby z niepełnosprawnościami, e) osoby o niskich kwalifikacjach zamierzających odejść z rolnictwa¹⁸⁴. 3. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i niezatrudniająca pracowników (dotyczy wsparcia wskazanego w specustawie, służącego przeciwdziałaniu skutkom COVID-19), 4. Pracownicy mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw oraz organizacji pozarządowych i podmiotów, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku
---	--

¹⁷⁸ W rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

¹⁷⁹ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby długotrwale bezrobotne** to - w przypadku dorosłych (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy). Wiek uczestników projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.

¹⁸⁰ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby z niepełnosprawnościami** to osoby niepełnosprawne w świetle przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 1997 nr 123 poz. 776), a także osoby z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 1994 nr 111, poz. 535), tj. osoby z odpowiednim orzeczeniem lub innym dokumentem poświadczającym stan zdrowia.

¹⁸¹ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie (Osobom, które ukończyły osiem klas szkoły podstawowej na potrzeby monitorowania projektów współfinansowanych z EFS w perspektywie 2014-2020 należy przypisywać poziom wykształcenia 2 według klasyfikacji ISCED). Poziom uzyskanego wykształcenia jest określany w dniu rozpoczęcia uczestnictwa w projekcie. Osoby przystępujące do projektu należy wykazać jeden raz, uwzględniając najwyższy ukończony poziom ISCED.

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

¹⁸² Tj. współmałżonek lub domownik

¹⁸³ W rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

¹⁸⁴ Wsparcie skierowane do osób odchodzących z rolnictwa ma na celu podjęcie zatrudnienia poza rolnictwem i przejście z systemu ubezpieczeń społecznych rolników opartego na KRUS do ogólnego systemu ubezpieczeń społecznych opartego na ZUS.

	publicznego i o wolontariacie (dotyczy wsparcia wskazanego w specustawie, służącego przeciwdziałaniu skutkom COVID-19).
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 89 262 425
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – wspólne działania informacyjno-promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb pozakonkursowy Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z

	<p>niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Komunikatem Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Inicjatywa w zakresie zielonego zatrudnienia: pełne wykorzystanie potencjału zielonej gospodarki pod względem tworzenia miejsc pracy, Bruksela 2 lipca 2014 r. (w przypadku zdiagnozowanych potrzeb w regionie). – Ustawą z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. <p>2. Wartość projektu PUP nie może być niższa niż 100 000 EUR przeliczone na PLN zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju i Finansów w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>3. PUP może przeznaczyć środki FP, w ramach kwoty przyznanej na finansowanie innych fakultatywnych zadań, na finansowanie kosztów zarządzania realizowanymi projektami współfinansowanymi z EFS, o których mowa w art. 9 ust 2d ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, do wysokości 3% kwoty przyznanej ze środków będących w dyspozycji samorządu województwa na realizację zadań współfinansowanych ze środków EFS i FP.</p> <p>4. W przypadku projektów realizowanych na podstawie Wytycznych w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, koszty pośrednie nie podlegają rozliczeniu w projekcie powiatowego urzędu pracy¹⁸⁵.</p> <p>5. W ramach projektu usługi rynku pracy, tj. pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe mogą być udzielane uczestnikom, natomiast nie są finansowane w ramach projektów ze środków FP.</p> <p>6. Przedsięwzięcia realizowane na rzecz odbiorców wsparcia będą zgodne z zasadą efektywności zatrudnieniowej, tj. rezultat interwencji zostanie uzyskany w sytuacji, gdy odpowiedni odsetek uczestników projektów podejmie zatrudnienie po opuszczeniu programu. Minimalne poziomy kryterium efektywności zatrudnieniowej¹⁸⁶są ustalane przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej i podawane do publicznej wiadomości na stronie internetowej administrowanej przez MFIPR: https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony oraz na portalu: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl w dziale Zapoznaj się z prawem i dokumentami, nie później niż do końca października roku poprzedzającego rok ich obowiązywania. Projekty będą realizowane w oparciu o kryteria minimalnej efektywności</p>
--	--

¹⁸⁵ Koszty zarządzania projektem powiatowego urzędu pracy są ponoszone i rozliczane zgodnie z przepisami ministra właściwego ds. pracy regulującymi obszar rynku pracy.

¹⁸⁶ Kryterium efektywności zatrudnieniowej będzie mierzone zgodnie z jednolitą metodologią zawartą w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

	<p>zatrudnieniowej mierzone według metodologii nieuwzględniającej umów cywilno-prawnych.</p> <p>7. Udzielenie wsparcia musi zostać poprzedzone pogłębioną analizą umiejętności, predyspozycji i problemów zawodowych danego uczestnika projektu, m. in. poprzez opracowanie/aktualizację Indywidualnego Planu Działania, o którym mowa w art. 34a ww. ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹⁸⁷.</p> <p>8. Realizowane będą działania służące rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia.</p> <p>9. W przypadku jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej lub refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy w budżecie projektu PUP wsparcie ujmowane jest w szacowanych kwotach netto.</p> <p>10. W przypadku udzielenia wsparcia w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, lub - refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy <p>podatek od towarów i usług VAT jest finansowany ze środków FP przekazanych na podstawie umowy o dofinansowanie w części niepodlegającej rozliczeniu z KE.</p> <p>11. Wsparcie w przypadku osób będących właścicielami lub posiadaczami samoistnymi lub zależnymi nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub osób będących współmałżonkami tych osób, a także osób będących domownikami, podlegających ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym z tytułu stałej pracy w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych nieprzekraczającej 2 ha przeliczeniowe, które posiadają status osoby bezrobotnej zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. d ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, jest ukierunkowane na podjęcie zatrudnienia poza rolnictwem i ma na celu przejście z systemu ubezpieczeń społecznych rolników opartego na KRUS do ogólnego systemu ubezpieczeń społecznych opartego na ZUS.</p> <p>12. Warunki dotyczące identyfikacji potrzeb uczestników projektu:</p> <p>a) Wsparcie udzielane w ramach projektów jest dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników projektów, wynikających z ich aktualnego stanu wiedzy, doświadczenia, zdolności i predyspozycji do wykonywania danego zawodu. Każdy z uczestników projektu musi otrzymać ofertę wsparcia, obejmującą takie formy pomocy, które zostaną zidentyfikowane u niego jako niezbędne w celu poprawy sytuacji na rynku pracy lub uzyskania zatrudnienia.</p> <p>b) PUP-y realizują projekty w zakresie aktywizacji zawodowej przewidujące działania skierowane wyłącznie dla bezrobotnych w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w sposób i na zasadach określonych w tej ustawie oraz na zasadach określonych w Wytocznych w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.</p>
--	---

¹⁸⁷ W przypadku projektów PUP-ów jeżeli osoba przystępująca do projektu posiada aktualny Indywidualny Plan Działania lub korzystała z usług rynku pracy, może się kwalifikować do projektu PUP, a udzielone jej wcześniej ww. formy wsparcia nie muszą być ponownie udzielane w ramach projektu.

<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków.</p> <p>Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013, str. 1), – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, – Odpowiednie rozporządzenia wykonawcze wydane do ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>85%</p>

<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>100% Projekty prefinansowane w całości ze środków Funduszu Pracy przeznaczonych w roku budżetowym na realizację przez samorządy powiatowe programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.</p>
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Brak możliwości wnoszenia wkładu własnego zgodnie z zapisami Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020. Brak możliwości wykazywania środków prywatnych angażowanych w związku z udzielanym wsparciem w ramach realizowanego projektu.</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość projektu: 100 000 Euro¹⁸⁸. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

¹⁸⁸ Wartość projektu PUP nie może być niższa niż 100 000 EUR przeliczone na PLN zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju i Finansów w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. Do przeliczenia ww. kwoty na PLN należy stosować miesięczny obrachunkowy kurs wymiany stosowany przez KE (kurs opublikowany w: http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/infoeuro/index_en.cfm) aktualny na dzień ogłoszenia naboru.

OPIS DZIAŁANIA 9.3 Rozwój przedsiębiorczości

OPIS DZIAŁANIA 9.3 Rozwój przedsiębiorczości	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Rozwój przedsiębiorczości</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8iii: Zwiększenie liczby nowych i trwałych miejsc pracy w regionie</p> <p>Rozwój przedsiębiorczości stanowi jedną z form skutecznego przeciwdziałania bezrobociu, podnoszenia poziomu aktywności zawodowej mieszkańców, a także stymulowania rozwoju ekonomicznego i społecznego regionu. Wsparcie w ramach Działania zostanie ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości, jak również zwiększenie przeżywalności nowopowstałych przedsiębiorstw. Typy projektów realizowane w ramach Działania mają również na celu optymalne wykorzystanie zasobów ludzkich tkwiących w rolnictwie poprzez reorientację zawodową tych osób w kierunku podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej. Działanie ma również na celu zwiększenie liczby nowych miejsc pracy w nowoutworzonych mikroprzedsiębiorstwach w regionie. Kompleksowe wsparcie dla grup docelowych w zakresie rozpoczynania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej przyczyni się do zwiększenia liczby miejsc pracy w regionie, w tym dla osób odchodzących z rolnictwa.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej. 2. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 4. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 5. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie. 2. Liczba osób pozostających bez pracy, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie. 3. Liczba osób pracujących, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie. 4. Liczba osób pracujących, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie. 5. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie.

	<ol style="list-style-type: none"> 9. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub bierne zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 13. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie. 14. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 15. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 16. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie 17. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie. 18. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie. 19. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 20. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19 21. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 22. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 23. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie 24. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej obejmujące: <ol style="list-style-type: none"> a) usługi szkoleniowe(indywidualne i grupowe) umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, b) przyznanie bezzwrotnego wsparcia finansowego (dotacji) na rozpoczęcie działalności gospodarczej, c) wsparcie pomostowe w postaci pomocy finansowej. 2. Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej obejmujące przyznanie środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej w postaci instrumentów finansowych.
11. Typ beneficjenta	<ol style="list-style-type: none"> 1. W przypadku form wsparcia: bezzwrotnego wsparcia finansowego (dotacji), szkoleń w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej: <ol style="list-style-type: none"> a) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w szczególności urzędy pracy,

	<p>b) osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy,</p> <p>c) osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych.</p> <p>2. W przypadku instrumentów finansowych: Bank Gospodarstwa Krajowego jako Menadżer Funduszu Funduszy.</p>
<p>12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia</p>	<p>Osoby fizyczne w wieku 30 lat i więcej z terenu woj. lubelskiego¹⁸⁹, zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, z wyłączeniem osób zarejestrowanych jako przedsiębiorcy w Krajowym Rejestrze Sądowym, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub prowadzących działalność na podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu¹⁹⁰:</p> <p>a) osoby bezrobotne¹⁹¹ (w tym zarejestrowane w urzędzie pracy jako bezrobotne), bierne zawodowo¹⁹², zwłaszcza te, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj.:</p> <p>aa) osoby starsze (w wieku 50 lat i więcej),</p> <p>bb) kobiety,</p> <p>cc) osoby z niepełnosprawnościami¹⁹³,</p> <p>dd) osoby długotrwale bezrobotne¹⁹⁴,</p> <p>ee) osoby o niskich kwalifikacjach¹⁹⁵,</p> <p>przy czym co najmniej 60% uczestników będą stanowiły osoby z ww. grup od lit. aa do lit. ee,</p> <p>b) bezrobotni mężczyźni w wieku 30 – 49 lat pod warunkiem, że nie będą oni stanowili więcej niż 20% ogółu bezrobotnych</p>

¹⁸⁹Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

¹⁹⁰ Uczestnik projektu ubiegający się o przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości w ramach Działania 9.3 jest zobowiązany do złożenia oświadczenia o niekorzystaniu równoległe z innymi środkami publicznymi, w tym zwłaszcza ze środków Funduszu Pracy, PFRON na pokrycie tych samych wydatków związanych z podjęciem oraz prowadzeniem działalności gospodarczej bądź też założeniem spółdzielni lub spółdzielni socjalnej.

¹⁹¹**Osoby bezrobotne** – osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Niezależnie od spełnienia powyższych przesłanek, zarejestrowani bezrobotni są zaliczani do osób bezrobotnych. Osobami bezrobotnymi są zarówno osoby bezrobotne w rozumieniu Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne. Definicja nie uwzględnia studentów studiów stacjonarnych, nawet jeśli spełniają powyższe kryteria. Osoby kwalifikujące się do urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, które są bezrobotne w rozumieniu niniejszej definicji (nie pobierają świadczeń z tytułu urlopu), są również osobami bezrobotnymi. Taka sytuacja ma miejsce w momencie gdy np. osoba bezrobotna urodziła dziecko, niemniej w związku z tym, iż jest niezatrudniona nie pobiera od pracodawcy świadczeń z tytułu urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego. W związku z tym, należy ją traktować jako osobę bezrobotną.

¹⁹² Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby bierne zawodowo** należy interpretować zgodnie z definicją wskaźnika *liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie*, tj. **bierni zawodowo** to osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne).

¹⁹³ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby z niepełnosprawnościami** to osoby niepełnosprawne w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

¹⁹⁴ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby długotrwale bezrobotne** to - w przypadku dorosłych (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy). Wiek uczestników projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.

¹⁹⁵ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie (Osobom, które ukończyły osiem klas szkoły podstawowej na potrzeby monitorowania projektów współfinansowanych z EFS w perspektywie 2014-2020 należy przypisywać poziom wykształcenia 2 według klasyfikacji ISCED).

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabywania umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

	<p>objętych wsparciem a nie ogółu uczestników, oraz nie należą do kategorii wskazanych w pkt a) w lit. cc – ee oraz w pkt c)-e)¹⁹⁶,</p> <p>c) imigranci¹⁹⁷ (w tym osoby polskiego pochodzenia),</p> <p>d) reemigranci¹⁹⁸,</p> <p>e) osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny¹⁹⁹,</p> <p>f) osoby ubogie pracujące²⁰⁰,</p> <p>g) osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych lub pracujący w ramach umów cywilnoprawnych, których miesięczne zarobki nie przekraczają 120% wysokości minimalnego wynagrodzenia²⁰¹,</p> <p>h) osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r.²⁰².</p> <p>Osoby wskazane w pkt c) – g) nie mogą stanowić więcej niż 40 % uczestników projektu.</p> <p>W ramach kategorii osób wskazanych w lit. c) – g) łączna liczba osób pracujących nie może stanowić więcej niż 10 % ogółu grupy docelowej²⁰³.</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 94 817 001

¹⁹⁶ Wsparcie bezrobotnych mężczyzn w wieku 30 – 49 lat może być udzielone pod warunkiem, że będzie prowadzić do podwyższenia lub nabycia nowych kwalifikacji czy kompetencji lub utrzymania i formalnego potwierdzenia kwalifikacji lub kompetencji uczestników projektów lub do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej.

¹⁹⁷ **Imigranci** - osoby nieposiadające polskiego obywatelstwa, przybyłe lub zamierzające przybyć do Polski w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy i zamierzające wykonywać lub wykonujący pracę na terytorium Polski, w tym zamierzające wykonywać działalność gospodarczą na terytorium Polski.

¹⁹⁸ **Reemigranci** - obywatele polskich, którzy przebywali za granicą Polski przez nieprzerwany okres co najmniej 6 miesięcy, który zamierza powrócić do Polski lub którzy przebywają na terenie Polski nie dłużej niż 6 albo 12 miesięcy (w przypadku osób bez pracy) przed przystąpieniem do projektu i deklarują chęć podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (w tym działalności gospodarczej) na terytorium Polski. Do tej grupy zaliczani są również repatrianci.

¹⁹⁹ **Osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny** – osoby podlegające ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2020 r. poz. 174 z późn. zm.) (KRUS), zamierzający podjąć zatrudnienie lub inną działalność pozarolniczą, objętą obowiązkiem ubezpieczenia społecznego na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.) (ZUS).

²⁰⁰ **Osoba uboga pracująca** – to:

a) osoba zamieszkująca w gospodarstwie domowym, w którym dochody (z wyłączeniem transferów społecznych oznaczających bieżące przelewy otrzymywane przez gospodarstwa domowe podczas okresu odniesienia dochodu, przeznaczone do zmniejszenia ciężarów finansowych związanych z wieloma nieprzewidywalnymi sytuacjami lub potrzebami, dokonywane w ramach wspólnie organizowanych systemów lub poza tymi systemami przez organy rządowe lub instytucje typu non-profit świadczące usługi na rzecz gospodarstw domowych (NPISH). W ramach świadczeń społecznych można wyodrębnić następujące grupy: świadczenia dotyczące rodziny, dodatki mieszkaniowe, świadczenia dla bezrobotnych, świadczenia związane z wiekiem, renty rodzinne, świadczenia chorobowe, świadczenia dla osób z niepełnosprawnościami, stypendia, świadczenia dotyczące wykluczenia społecznego.), przypadające na jedną osobę nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej w miesiącu poprzedzającym przystąpienie do projektu albo

b) osoba, której zarobki w ujęciu miesięcznym nie przekraczają minimalnego wynagrodzenia za pracę (ustalanego na podstawie przepisów

o minimalnym wynagrodzeniu) w miesiącu poprzedzającym przystąpienie do projektu;

²⁰¹W odniesieniu do miesiąca poprzedzającego dzień przystąpienia do projektu.

²⁰² Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych, zamieszkują lub przebywają na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

²⁰³ Nie dotyczy projektu pozakonkursowego realizowanego w ramach 2. typu projektów.

<p>16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)</p>	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> - harmonogram naborów wniosków, - KM RPO WL 2014-2020, - finansowanie krzyżowe, - mapa projektów, - kryteria wyboru projektów, - wspólne działania informacyjno-promocyjne, - wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, - Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p>W ramach Działania realizowany będzie na terenie miast subregionalnych instrument terytorialny Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (tzw. Strategiczne Inwestycje Terytorialne) na podstawie art. 36 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013).</p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy – typ projektu nr 1, nr 2 lit. a oraz b tiret drugi i trzeci</p> <p>Tryb pozakonkursowy – typ projektu nr 2 lit. b tiret pierwszy - Bank Gospodarstwa Krajowego jako Menadżer Funduszu Funduszy.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. - Komunikatem Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, <i>Inicjatywa w zakresie zielonego zatrudnienia: pełne wykorzystanie potencjału zielonej gospodarki pod względem tworzenia miejsc pracy</i>, Bruksela 2 lipca 2014 r.

	<p>2. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>3. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>4. Wsparcie osób odchodzących z rolnictwa i ich rodzin ma na celu podjęcie zatrudnienia poza rolnictwem i przejście z systemu ubezpieczeń społecznych rolników opartego na KRUS do ogólnego systemu ubezpieczeń społecznych opartego na ZUS.</p> <p>5. Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej może zostać przyznane uczestnikowi projektu, o ile: uczestnik projektu złożył oświadczenie o niekorzystaniu równoległe z innymi środkami publicznymi, w tym zwłaszcza środków Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków oferowanych w ramach PO WER, RPO oraz środków oferowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 na pokrycie tych samych wydatków związanych z podjęciem i prowadzeniem działalności gospodarczej.</p> <p>Wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej może zostać przyznane uczestnikowi projektu prowadzącemu wcześniej działalność gospodarczą zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy Prawo przedsiębiorców, który jednocześnie spełnia warunki określone w pkt. poniżej.</p> <p>6. Warunki udzielania wsparcia w zakresie przedsiębiorczości:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) obowiązkowym elementem rekrutacji do projektu jest rozmowa z doradcą zawodowym, której celem jest weryfikacja predyspozycji kandydata (w tym np. osobowościowych, poziomu motywacji) do samodzielnego założenia i prowadzenia działalności gospodarczej²⁰⁴; b) wsparcie nie jest udzielane osobom, które: <ul style="list-style-type: none"> - posiadały wpis do CEIDG, były zarejestrowane jako przedsiębiorcy w KRS lub prowadziły działalność gospodarczą na podstawie odrębnych przepisów w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu; - zawiesiły lub miały zawieszoną działalność gospodarczą na podstawie przepisów o CEIDG lub KRS w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu; - zamierzają założyć rolniczą działalność gospodarczą i równocześnie podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników zgodnie z ustawą z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników; - zamierzają założyć działalność komorniczą zgodnie z ustawą z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz.
--	--

²⁰⁴ Dotyczy wyłącznie wsparcia bezzwrotnego.

	<p>U. z 2020r. poz. 121 z późn. zm.)</p> <p>c) w celu zapewnienia większej trwałości udzielanego wsparcia IZ RPO może zobowiązać beneficjenta do zapewnienia przez uczestników projektu części środków własnych na pokrycie wydatków związanych z założeniem i prowadzeniem przedsiębiorstwa przy wykorzystaniu wsparcia z EFS w wysokości określonej przez IZ RPO²⁰⁵;</p> <p>d) bezzwrotne wsparcie finansowe (dotacja) na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej może być uzupełnione w ramach projektu o wsparcie pomostowe w postaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> – finansowej wypłacanej miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę²⁰⁶, obowiązującego na dzień²⁰⁷ przyznania wsparcia bezzwrotnego przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej, przy założeniu, że: <ul style="list-style-type: none"> i. wsparcie pomostowe jest przyznawane na pokrycie obowiązkowych składek ZUS i innych wydatków bieżących wyłącznie w kwocie netto (bez podatku VAT), do wysokości o której mowa w lit. d; ii. wsparcie pomostowe jest kwalifikowalne na podstawie rozliczenia przedkładanego przez uczestnika, zawierającego zestawienie poniesionych wydatków, sporządzonego w oparciu o dokumenty księgowe, przy czym beneficjent ma prawo żądać wglądu w dokumenty księgowe ujęte w rozliczeniu; iii. udzielenie wsparcia pomostowego odbywa się na podstawie umowy zawartej z uczestnikiem; <p>e) bezzwrotne wsparcie finansowe (dotacja) na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej może być również uzupełnione o wsparcie w postaci usług szkoleniowych (indywidualnych i grupowych) udzielanych na etapie poprzedzającym rozpoczęcie działalności gospodarczej (przygotowanie do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej);</p> <p>7. Warunki realizacji projektów w zakresie przyznawania wsparcia bezzwrotnego na założenie własnej działalności gospodarczej:</p> <p>1) Uczestnik projektu, który ubiega się o przyznanie dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej przedkłada biznesplan, który zawiera co najmniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) opis planowanego przedsięwzięcia; b) szacunkowy budżet przedsięwzięcia (tj. ogólne kategorie wydatków niezbędne do poniesienia w celu rozpoczęcia działalności gospodarczej, szacowane przychody z działalności gospodarczej oraz wszystkie planowane źródła finansowania uruchamianego przedsięwzięcia, w tym inne niż wnioskowana dotacja (np. pożyczki, środki własne itp.));
--	--

²⁰⁵ Dotyczy wyłącznie wsparcia zwrotnego.

²⁰⁶ Przy wyliczaniu maksymalnej kwoty pomocy, do kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę wlicza się wydatki, o których mowa w lit. d ppkt i), tj. w kwocie bez podatku VAT.

²⁰⁷ Zgodnie z *Informacją o częściowym zawieszeniu stosowania wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*, wymóg mówiący o okresie wypłacania wsparcia pomostowego tj. że wsparcie pomostowe może być wypłacane przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej został zawieszony od dnia 1 stycznia 2021 r. do odwołania.

	<p>c) plan marketingowy, w tym opis rynku, na który planowane jest wejście z uruchamianą działalnością oraz konkurencji na rynku;</p> <p>d) harmonogram realizacji zaplanowanych działań.</p> <p>2) Ocena biznesplanu jest dokonywana pod kątem potwierdzenia zasadności prowadzenia działalności gospodarczej przez danego uczestnika projektu, możliwości jej funkcjonowania i utrzymania się na rynku przez co najmniej minimalny wymagany okres 12 miesięcy oraz prawidłowości sporządzenia budżetu przedsięwzięcia.</p> <p>3) Wsparcie bezzwrotne na rozpoczęcie działalności gospodarczej jest przyznawane wyłącznie w formie stawki jednostkowej (stawka jednostkowa na samozatrudnienie).</p> <p>4) Obowiązująca kwota stawki jednostkowej na samozatrudnienie wynosi 23 050 PLN.</p> <p>5) Z uczestnikiem projektu, którego biznesplan został pozytywnie oceniony i zaakceptowany, podpisywana jest umowa udzielenia wsparcia finansowego na rozpoczęcie działalności gospodarczej w wysokości równej stawce jednostkowej, która zawiera zobowiązanie do prowadzenia i utrzymania działalności przez co najmniej 12 miesięcy pod rygorem zwrotu środków.</p> <p>6) Stawka jednostkowa jest wykazana we wniosku o płatność przez beneficjenta jako wydatek kwalifikowalny po jej wypłaceniu na rzecz uczestnika. Stawka jednostkowa jest kwalifikowalna, jeżeli osiągnięty zostanie określony dla niej wskaźnik liczba osób, które podjęły działalność gospodarczą, a beneficjent będzie posiadał dokumenty niezbędne do rozliczenia stawki jednostkowej potwierdzające podjęcie działalności gospodarczej. W przypadku gdy działalność gospodarcza nie zostanie podjęta lub nie zostanie zachowany minimalny okres utrzymania działalności gospodarczej, o którym mowa w pkt 7, stawka jednostkowa podlega zwrotowi.</p> <p>7) Stawka jednostkowa jest rozliczana zgodnie z następującymi założeniami, które są uwzględniane w umowie o dofinansowanie zawartej z beneficjentem:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) nazwa wskaźnika rozliczającego stawkę jednostkową to: Liczba osób, które podjęły działalność gospodarczą; b) definicja wskaźnika rozliczającego stawkę jednostkową to: Do osiągnięcia wskaźnika można wliczyć osobę (uczestnika projektu EFS), która łącznie spełnia następujące warunki:<ul style="list-style-type: none"> i. zarejestrowała działalność w CEiDG lub KRS ii. podpisała umowę dofinansowania podjęcia działalności gospodarczej opisanej w biznesplanie, zawierającą zobowiązanie do prowadzenia działalności nieprzerwanie przez minimalny okres 12 miesięcy oraz iii. otrzymała środki od beneficjenta na podjęcie działalności gospodarczej w wysokości wynikającej ze stawki jednostkowej; c) dokumentami niezbędnymi do rozliczenia stawki na etapie udzielenia wsparcia – podjęcie działalności gospodarczej są:<ul style="list-style-type: none"> i. potwierdzenie wpisu do CEiDG albo KRS o rozpoczęciu działalności gospodarczej wraz z datą jej rozpoczęcia ii. umowa o udzielenie wsparcia finansowego na założenie działalności gospodarczej
--	---

	<p>iii. kopia potwierdzenia przelewu dofinansowania na rachunek uczestnika projektu wskazany w umowie dofinansowania podjęcia działalności gospodarczej,</p> <p>d) dokumentami niezbędnymi do rozliczenia stawki na etapie po zakończeniu minimalnego okresu utrzymania działalności gospodarczej są potwierdzenia nieprzerwanego prowadzenia działalności gospodarczej w wymaganym okresie (na podstawie informacji zawartych w CEiDG albo KRS), które podlegają archiwizacji przez beneficjenta;</p> <p>e) obowiązkami beneficjenta w okresie trwania minimalnego okresu utrzymania miejsca pracy jest kontrola prowadzonej działalności gospodarczej oraz pozyskanie przez beneficjenta potwierdzenia opłacania przez uczestnika projektu EFS składek ZUS;</p> <p>f) warunkiem kwalifikowalności stawki jednostkowej jest utrzymanie działalności gospodarczej przez minimalny wymagany okres (12 m-cy) oraz potwierdzenie prowadzenia przez uczestnika projektu dofinansowanej działalności gospodarczej.</p> <p>8) W okresie trwałości wsparcia beneficjent przeprowadzi kontrolę każdej dofinansowanej w projekcie działalności gospodarczej w celu potwierdzenia faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej przez wymagany okres. Kontrole przeprowadzane są nie później niż przed złożeniem końcowego wniosku o płatność.</p> <p>9) Podczas kontroli, o której mowa w pkt 8, nie są weryfikowane dokumenty księgowość oraz zgodność wysokości poniesionych wydatków z szacunkowym budżetem z biznesplanu. Przedmiotem kontroli jest ustalenie, czy dotowana działalność gospodarcza jest rzeczywiście prowadzona. W tym celu kontrola odbywa się w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej lub w oparciu o dokumenty dotyczące prowadzonej działalności (w zależności od charakteru prowadzonej działalności) Sprawdzeniu podlega np. czy jest prowadzona księgowość przedsięwzięcia (np. księga przychodów i rozchodów), czy są odprowadzane składki do ZUS, czy są dokonywane rozliczenia z US, czy są zawierane umowy z klientami, czy wyciągi bankowe potwierdzają dokonywanie sprzedaży w ramach prowadzonej działalności, czy jest prowadzona strona internetowa działalności gospodarczej, itp. W sytuacji, gdy na podstawie kontroli stwierdzony zostanie brak rzeczywistego prowadzenia działalności gospodarczej, wsparcie finansowe podlega zwrotowi.</p> <p>10) Za datę rozpoczęcia i zakończenia udziału we wsparciu należy uznać datę wypłaty środków uczestnikowi projektu na podjęcie działalności gospodarczej, o ile uczestnik nie otrzymał innej niż wsparcie finansowe formy wsparcia.</p> <p>8. Warunki prowadzenia działalności gospodarczej:</p> <p>1) Działalność gospodarcza założona ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego prowadzona jest na zasadach określonych w ustawie Prawo przedsiębiorców.</p> <p>2) Działalność gospodarcza rozpoczęta w ramach projektu jest prowadzona co najmniej przez 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej (zgodnie z aktualnym wpisem do CE-IDG lub KRS), przy czym do okresu prowadzenia działalności</p>
--	--

	<p>gospodarczej zalicza się przerwy w jej prowadzeniu z powodu choroby lub korzystania ze świadczenia rehabilitacyjnego.</p> <p>3) Działalność gospodarcza rozpoczęta w ramach projektu nie może zostać zawieszona w okresie pierwszych 12 miesięcy od dnia wskazanego jako data rozpoczęcia działalności w CEiDG albo KRS²⁰⁸.</p> <p>4) Prowadzenie działalności gospodarczej, w tym zachowanie okresu trwałości, podlega kontroli.</p> <p>5) W przypadku ustanowienia zarządcy sukcesyjnego, który zarządza przedsiębiorstwem w przypadku śmierci przedsiębiorcy w okresie, o którym mowa w punkcie 2, nie jest wymagany zwrot wsparcia finansowego otrzymanego na rozpoczęcie działalności gospodarczej.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków.</p> <p>Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr</p>

²⁰⁸ Zgodnie z Informacją o częściowym zawieszeniu stosowania wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020, wymóg został zawieszony od dnia 1 stycznia 2021 r. do odwołania..

	1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ²⁰⁹ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Typ projektu nr 1: Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5% W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%. Typ projektu nr 2: Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 15% wartości projektu Projekty nieobjęte pomocą publiczną i niegenerujące dochodu: 5%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 500 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	887 342

²⁰⁹ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Z udziałem funduszu funduszy (Bank Gospodarstwa Krajowego), który wyłoni pośredników finansowych udzielających wsparcia ostatecznym odbiorcom.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Pożyczka. Najważniejsze warunki przyznawania wsparcia określone są w Strategii inwestycyjnej dla instrumentów finansowych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Osoby fizyczne w wieku 30 lat i więcej z terenu woj. lubelskiego ²¹⁰ , pozostające bez pracy, zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, z wyłączeniem osób zarejestrowanych jako przedsiębiorcy w Krajowym Rejestrze Sądowym, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub prowadzących działalność na podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu ²¹¹ : a) osoby bezrobotne ²¹² (w tym zarejestrowane w urzędzie pracy jako bezrobotne), bierne zawodowo ²¹³ , zwłaszcza te, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj.: aa) osoby starsze (w wieku 50 lat i więcej), bb) kobiety, cc) osoby z niepełnosprawnościami ²¹⁴ , dd) osoby długotrwale bezrobotne ²¹⁵ , ee) osoby o niskich kwalifikacjach ²¹⁶ , przy czym co najmniej 60% uczestników będą stanowiły osoby z ww. grup od lit. aa do lit. ee, b) mężczyźni w wieku 30 – 49 lat pod warunkiem, że nie będą oni stanowili więcej niż 20% ogółu bezrobotnych objętych

²¹⁰Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

²¹¹ Uczestnik projektu ubiegający się o przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości w ramach Działania 9.3 jest zobowiązany do złożenia oświadczenia o niekorzystaniu równoległe z innymi środkami publicznymi, w tym zwłaszcza ze środków Funduszu Pracy, PFRON na pokrycie tych samych wydatków związanych z podjęciem oraz prowadzeniem działalności gospodarczej bądź też założeniem spółdzielni lub spółdzielni socjalnej.

²¹²**Osoby bezrobotne** – osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Niezależnie od spełnienia powyższych przesłanek, zarejestrowani bezrobotni są zaliczani do osób bezrobotnych. Osobami bezrobotnymi są zarówno osoby bezrobotne w rozumieniu Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne. Definicja nie uwzględnia studentów studiów stacjonarnych, nawet jeśli spełniają powyższe kryteria. Osoby kwalifikujące się do urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, które są bezrobotne w rozumieniu niniejszej definicji (nie pobierają świadczeń z tytułu urlopu), są również osobami bezrobotnymi. Taka sytuacja ma miejsce w momencie gdy np. osoba bezrobotna urodziła dziecko, niemniej w związku z tym, iż jest niezatrudniona nie pobiera od pracodawcy świadczeń z tytułu urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego. W związku z tym, należy ją traktować jako osobę bezrobotną.

²¹³ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby bierne zawodowo** należy interpretować zgodnie z definicją wskaźnika *liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie*, tj. **bierni zawodowo** to osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne).

²¹⁴ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby z niepełnosprawnościami** to osoby niepełnosprawne w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

²¹⁵ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby długotrwale bezrobotne** to - w przypadku dorosłych (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy). Wiek uczestników projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.

²¹⁶ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie (Osobom, które ukończyły osiem klas szkoły podstawowej na potrzeby monitorowania projektów współfinansowanych z EFS w perspektywie 2014-2020 należy przypisywać poziom wykształcenia 2 według klasyfikacji ISCED).

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabywania umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

	<p>wsparciem a nie ogółu uczestników, oraz nie należą do kategorii wskazanych w pkt a) w lit. cc – ee oraz w pkt c) i pkt e)²¹⁷,</p> <p>c) imigranci²¹⁸ (w tym osoby polskiego pochodzenia),</p> <p>d) reemigranci²¹⁹,</p> <p>e) osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny²²⁰,</p> <p>f) osoby ubogie pracujące²²¹,</p> <p>g) osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych lub pracujący w ramach umów cywilnoprawnych, których miesięczne zarobki nie przekraczają 120% wysokości minimalnego wynagrodzenia²²².</p> <p>Osoby wskazany w pkt c) – g) nie mogą stanowić więcej niż 40 % uczestników projektu.</p> <p>W ramach kategorii osób wskazanych w lit. c) – g) łączna liczba osób pracujących nie może stanowić więcej niż 10 % ogółu grupy docelowej.</p>
--	--

OPIS DZIAŁANIA 9.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego

OPIS DZIAŁANIA 9.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Godzenie życia zawodowego i prywatnego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8iv: Zwiększenie poziomu zatrudnienia osób opiekujących się dziećmi do 3 lat.</p> <p>W Działaniu przewidziano upowszechnienie usług w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 w zakresie ilościowym, jak i jakościowym. Zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 poprawia szanse na zatrudnienie osób, które pełnią funkcje opiekuńcze. Działanie ma na celu zwiększenie szans na utrzymanie pracy osobom, którym utrudnia to sytuacja rodzinna wynikająca z opieki nad dzieckiem do lat 3. W ramach Działania przewidziana jest również interwencja w</p>

²¹⁷ Wsparcie bezrobotnych mężczyzn w wieku 30 – 49 lat może być udzielone pod warunkiem, że będzie prowadzić do podwyższenia lub nabycia nowych kwalifikacji czy kompetencji lub utrzymania i formalnego potwierdzenia kwalifikacji lub kompetencji uczestników projektów lub do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej.

²¹⁸ **Imigranci** - osoby nieposiadające polskiego obywatelstwa, przybyłe lub zamierzające przybyć do Polski w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy i zamierzający wykonywać lub wykonujący pracę na terytorium Polski.

²¹⁹ **Reemigranci** - obywateli polskich, którzy przebywali za granicą Polski przez nieprzerwany okres co najmniej 6 miesięcy, którzy zamierzają powrócić do Polski lub którzy przebywają na terenie Polski nie dłużej niż 6 albo 12 miesięcy (w przypadku osób bez pracy) przed przystąpieniem do projektu i deklarują chęć podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej na terytorium Polski. Do tej grupy zaliczani są również repatrianci.

²²⁰ **Osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny** – osoby podlegające ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2020 r. poz. 174 z późn. zm.) (KRUS), zamierzający podjąć zatrudnienie lub inną działalność pozarolniczą, objętą obowiązkiem ubezpieczenia społecznego na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.) (ZUS).

²²¹ **Osoba uboga pracująca** – to:

a) osoba zamieszkująca w gospodarstwie domowym, w którym dochody (z wyłączeniem transferów społecznych oznaczających bieżące przelewy otrzymywane przez gospodarstwa domowe podczas okresu odniesienia dochodu, przeznaczone do zmniejszenia ciężarów finansowych związanych z wieloma nieprzewidywalnymi sytuacjami lub potrzebami, dokonywane w ramach wspólnie organizowanych systemów lub poza tymi systemami przez organy rządowe lub instytucje typu non-profit świadczące usługi na rzecz gospodarstw domowych (NPISH). W ramach świadczeń społecznych można wyodrębnić następujące grupy: świadczenia dotyczące rodziny, dodatki mieszkaniowe, świadczenia dla bezrobotnych, świadczenia związane z wiekiem, renty rodzinne, świadczenia chorobowe, świadczenia dla osób z niepełnosprawnościami, stypendia, świadczenia dotyczące wykluczenia społecznego.), przypadające na jedną osobę nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej w miesiącu poprzedzającym przystąpienie do projektu albo

b) osoba, której zarobki w ujęciu miesięcznym nie przekraczają minimalnego wynagrodzenia za pracę (ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu) w miesiącu poprzedzającym przystąpienie do projektu.

²²² W odniesieniu do miesiąca poprzedzającego dzień przystąpienia do projektu.

	zakresie aktywizacji zawodowej, która umożliwi grupom docelowym nabycie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych oraz zdobycie doświadczenia zawodowego, co przyczyni się do zwiększenia ich szans na powrót na rynek pracy. Działanie ma na celu zwiększenie aktywności zawodowej kobiet powracających na rynek pracy w związku z przerwą związaną z macierzyństwem.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka lub utrzymały zatrudnienie, po opuszczeniu programu. 2. Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 4. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 5. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 6. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 7. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. 2. Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób pozostających bez pracy opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3, objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie 6. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub bierne zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 13. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie. 14. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 15. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie.

	<p>16. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie.</p> <p>17. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie.</p> <p>18. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie.</p> <p>19. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich.</p> <p>20. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19</p> <p>21. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19</p> <p>22. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19</p> <p>23. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie</p> <p>24. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie</p>
10. Typy projektów	<p>1. Przedsięwzięcia zwiększające dostęp do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3²²³ w formie:</p> <p>a) żłobków,</p> <p>b) klubów dziecięcych,</p>

²²³ W tym:

- tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w istniejących lub nowo tworzonych instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi do lat 3, tj. w żłobkach, klubach dziecięcych oraz w ramach instytucji dziennego opiekuna;
- dostosowanie miejsc opieki na dziećmi do lat 3 do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- sfinansowanie kosztów usług bieżącej opieki nad dziećmi poprzez pokrycie kosztów opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna ponoszonych przez opiekunów dzieci lub pokrycie kosztów wynagrodzenia niani ponoszonych przez opiekunów dzieci do lat 3.

W ramach projektów ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobków, klubów dziecięcych oraz u dziennego opiekuna (dot. ppkt a) powyżej) możliwe są m.in. następujące kategorie działań:

- dostosowanie pomieszczeń do potrzeb dzieci, w tym do wymogów budowlanych, sanitarno-higienicznych, bezpieczeństwa przeciwpożarowego, organizacja kuchni, stołówek, szatni zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania itp. (możliwe wyłącznie w sytuacji gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępni lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna);
- zakup i montaż wyposażenia (w tym m. in. meble, wyposażenie wypoczynkowe, wyposażenie sanitarne, zabawki), możliwe wyłącznie w sytuacji, gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępni lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna;
- zakup pomocy do prowadzenia zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych, specjalistycznego sprzętu oraz narzędzi do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci, wspomaganie rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania;
- wyposażenie i montaż placu zabaw wraz z bezpieczną nawierzchnią i ogrodzeniem (możliwe wyłącznie w sytuacji gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępni lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna);
- modyfikacja przestrzeni wspierająca rozwój psychoruchowy i poznawczy dzieci (możliwe wyłącznie w sytuacji gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępni lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna);
- zapewnienie bieżącego funkcjonowania utworzonego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, w tym np.: koszty wynagrodzenia personelu zatrudnionego w miejscu opieki nad dziećmi do lat 3, koszty opłat za wyżywienie i pobyt dziecka;
- przeszkolenie w zawodzie dziennego opiekuna, odbycie szkolenia uzupełniającego,
- inne wydatki, o ile są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania miejsca opieki nad dziećmi do lat 3.

Koszty działań, dotyczących tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w istniejących lub nowo tworzonych instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi do lat 3, z uwzględnieniem kategorii działań określonych powyżej w lit. a - h, są rozliczane wyłącznie w formie stawek jednostkowych wskazanych w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2015/2195 z dnia 9 lipca 2015 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego w odniesieniu do definicji standardowych stawek jednostkowych i kwot ryczałtowych stosowanych w celu refundacji przez Komisję wydatków poniesionych przez państwa członkowskie (Dz. Urz. UE L 313 z 28.11.2015, str. 22, z późn. zm.), na zasadach określonych w regulaminie konkursu.

Wydatki powyższe mogą być ponoszone również na dostosowanie istniejących miejsc opieki na dziećmi w wieku do lat 3 w żłobkach, klubach dziecięcych lub u dziennego opiekuna (za wyjątkiem działań wykluczonych dla tej formy opieki) do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, jednak wyłącznie w zakresie bezpośrednio wynikającym z diagnozy potrzeb konkretnych dzieci i stopnia niedostosowania placówki.

	<p>c) usług dziennych opiekunów²²⁴,</p> <p>d) usług niani.</p> <p>2. Programy aktywizacji zawodowej²²⁵ obejmujące jedną lub kilka z następujących form wsparcia:</p> <p>a) poradnictwo zawodowe lub/i pośrednictwo pracy,</p> <p>b) staże i praktyki zawodowe,</p> <p>c) szkolenia prowadzące do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (w tym organizacja szkoleń połączona z praktyką zawodową u pracodawcy),</p> <p>d) wsparcie adaptacyjne²²⁶ osoby odbywającej staż, praktykę zawodową, w zakresie dostosowania kompetencji i kwalifikacji stażysty/praktykanta do potrzeb pracodawcy oraz profilu wykonywanej pracy.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. – Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. – Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych. – Organizacje pozarządowe.
12. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia	Rodzice i pełnoprawni opiekunowie dzieci do lat 3 z terenu woj. lubelskiego ²²⁷ , o ile mieszczą się w katalogu osób wskazanym w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020</i> ²²⁸ , w tym także osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r. ²²⁹
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 23 123 720
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe,

²²⁴ W tym sfinansowanie kosztów przeszkolenia zawodowego dziennego opiekuna.

²²⁵ Realizowane jako element uzupełniający wsparcie w ramach typu projektu nr 1.

²²⁶ Wsparcie adaptacyjne może obejmować doradztwo, szkolenia oraz wsparcie indywidualnego opiekuna, w przypadku osób z niepełnosprawnościami finansowanie pracy asystenta osoby z niepełnosprawnością.

²²⁷ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych *pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego*).

²²⁸ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020* wsparcie udzielone w ramach projektów w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 jest skierowane do:

a) osób bezrobotnych lub osób biernych zawodowo pozostających poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym do osób, które przerwały karierę zawodową ze względu na urodzenie dziecka lub przebywających na urlopie wychowawczym w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r - Kodeks pracy;

b) osób pracujących, sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3.

²²⁹ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych zamieszkują lub przebywają na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

<p>PO (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - mapa projektów, - kryteria wyboru projektów - wspólne działania informacyjno-promocyjne, - wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, - Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Dopuszcza się także zastosowanie trybu pozakonkursowego przeznaczonego dla projektów dotyczących przedsięwzięć zwiększających dostęp do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 realizowanych przez gminy tj. tworzenia instytucjonalnych form opieki nad dziećmi do 3 roku życia (typ projektu nr 1 lit. a – c). Beneficjent: gminy z obszaru województwa lubelskiego.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <p>2. Przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej będą uwzględniały efektywność zatrudnieniową. Minimalny poziom kryterium efektywności zatrudnieniowej²³⁰ jest ustalany przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej i podawany do publicznej wiadomości na stronie internetowej administrowanej przez MFIPR: https://www.gov.pl/web/fundusze-</p>

²³⁰ Kryterium efektywności zatrudnieniowej będzie mierzone zgodnie z jednolitą metodologią zawartą w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

	<p>regiony oraz na portalu: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl w dziale <i>Zapoznaj się z prawem i dokumentami</i>, nie później niż do końca października roku poprzedzającego rok jego obowiązywania. Projekty będą realizowane w oparciu o kryteria minimalnej efektywności zatrudnieniowej mierzone według metodologii nieuwzględniającej umów cywilno-prawnych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Działania w zakresie aktywizacji zawodowej będą realizowane w odniesieniu do osób bezrobotnych²³¹ i biernych zawodowo²³². Typ projektu nr 2 jest skierowany do osób bezrobotnych lub osób biernych zawodowo pozostających poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym do osób, które przerwały karierę zawodową ze względu na urodzenie dziecka lub przebywających na urlopie wychowawczym w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r - Kodeks pracy. 4. Aktywizacja zawodowa opiekunów dzieci do lat 3 (typ projektu nr 2) jest realizowana wyłącznie jako element projektu wskazanego w typie nr 1. 5. Wymagane jest zapewnienie trwałości funkcjonowania nowych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w okresie 2 lat po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS. Beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości utworzonych i dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w ramach projektu miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w żłobkach, klubach dziecięcych i przez dziennego opiekuna, przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu. Trwałość powinna być rozumiana, jako gotowość podmiotu do świadczenia usług w ramach utworzonych i dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w projekcie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. 6. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. 7. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
--	---

²³¹ **Osoby bezrobotne** – osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Niezależnie od spełnienia powyższych przesłanek, zarejestrowani bezrobotni są zaliczani do osób bezrobotnych. Osobami bezrobotnymi są zarówno osoby bezrobotne w rozumieniu Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne. Definicja nie uwzględnia studentów studiów stacjonarnych, nawet jeśli spełniają powyższe kryteria. Osoby kwalifikujące się do urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, które są bezrobotne w rozumieniu niniejszej definicji (nie pobierają świadczeń z tytułu urlopu), są również osobami bezrobotnymi. Taka sytuacja ma miejsce w momencie gdy np. osoba bezrobotna urodziła dziecko, niemniej w związku z tym, iż jest niezatrudniona nie pobiera od pracodawcy świadczeń z tytułu urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego. W związku z tym, należy ją traktować jako osobę bezrobotną.

²³² Zgodnie ze *Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS*, stanowiącą Załącznik nr 2 do *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*: **osoby bierne zawodowo** należy interpretować zgodnie z definicją wskaźnika *liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie*, tj. bierni zawodowo to osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne).

	<p>8. Wsparcie w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 jest realizowane w formach i zgodnie ze standardami opieki nad dziećmi określonymi w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. <i>o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3</i>, rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lipca 2014 r. <i>w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzony żłobek lub klub dziecięcy</i> oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2011 r. <i>w sprawie zakresu programów szkoleń dla opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym, wolontariusza oraz dziennego opiekuna</i>.</p> <p>9. Projekty mające na celu upowszechnianie opieki nad dziećmi do lat 3 mogą obejmować tworzenie i utrzymanie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 na terenach, gdzie liczba dostępnych miejsc opieki jest niższa niż zidentyfikowane zapotrzebowanie na miejsca. IZ RPO definiuje obszary kwalifikujące się do otrzymania wsparcia w oparciu o analizę uwarunkowań przeprowadzoną na podstawie m.in. odsetka dzieci objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych, liczby dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3, różnicowań przestrzennych w dostępie do miejsc opieki oraz potencjału i prognoz demograficznych.</p> <p>10. Wsparcie w zakresie tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobków, klubów dziecięcych lub dziennego opiekuna gwarantuje zwiększenie liczby miejsc opieki prowadzonych przez daną instytucję publiczną lub niepubliczną w okresie realizacji projektu współfinansowanego z EFS. Powyższy warunek nie ma zastosowania w przypadku dostosowania istniejących miejsc do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.</p> <p>11. Pokrycie kosztów związanych z bieżącym świadczeniem usług opieki nad dziećmi, tj. sfinansowanie kosztów usług bieżącej opieki nad dziećmi poprzez pokrycie kosztów opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna ponoszonych przez opiekunów dzieci lub pokrycie kosztów wynagrodzenia niani ponoszonych przez opiekunów dzieci do lat 3 obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, do zapłaty których jest zobowiązany rodzic, wynagrodzenie oraz koszty składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne niani sprawującej opiekę nad dzieckiem, które opłaca rodzic zgodnie z umową o świadczenie usług oraz zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. <i>o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3</i>. W przypadku osób pracujących²³³ koszty składek na ubezpieczenia
--	--

²³³ Zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby pracujące** to osoby w wieku 15 lat i więcej, które wykonują pracę, za którą otrzymują wynagrodzenie, z której czerpią zyski lub korzyści rodzinne lub osoby posiadające zatrudnienie lub własną działalność, które jednak chwilowo nie pracują ze względu na np. chorobę, urlop, spór pracowniczy czy kształcenie się lub szkolenie. Jednocześnie zgodnie z przywołanymi Wytocznymi **osoby prowadzące działalność na własny rachunek** to osoby prowadzące działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub praktykę zawodową - są również uznawane za pracujących, o ile spełniony jest jeden z poniższych warunków:

- osoba pracuje w swojej działalności, praktyce zawodowej lub gospodarstwie rolnym w celu uzyskania dochodu, nawet jeżeli przedsiębiorstwo nie osiąga zysków;
- osoba poświęca czas na prowadzenie działalności gospodarczej, praktyki zawodowej czy gospodarstwa rolnego, nawet jeżeli nie zrealizowano żadnej sprzedaży lub usług i nic nie wyprodukowano (np: rolnik wykonujący prace w celu utrzymania swojego gospodarstwa; architekt spędzający czas w oczekiwaniu na klientów w swoim biurze; rybak naprawiający łódkę czy siatki rybackie, aby móc dalej pracować; osoby uczestniczące w konwencjach lub seminariach);

	<p>społeczne pokrywane w stosownych przypadkach przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 od podstawy stanowiącej kwotę nie wyższą niż 50% wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego zgodnie z przepisami o minimalnym wynagrodzeniu za pracę²³⁴ nie są objęte dofinansowaniem w ramach projektu. W ramach projektu można sfinansować wyłącznie te składki na ubezpieczenia społeczne które są opłacane przez rodzica. W przypadku osób pozostających bez pracy koszty składek na ubezpieczenia społeczne, które są opłacane przez rodzica są wydatkiem kwalifikowalnym w projekcie.</p> <p>Koszty wymienione w lit. a-b względem konkretnego dziecka i opiekuna są finansowane ze środków EFS przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy. Koszty poniesione na sfinansowanie usługi bieżącej opieki nad dziećmi, o których mowa w lit. a-b, nie mogą być wykazywane jednocześnie jako koszty utworzenia nowego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, dotyczące zapewnienia bieżącego funkcjonowania utworzonego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, w tym np.: koszty wynagrodzenia personelu zatrudnionego w miejscu opieki nad dziećmi do lat 3, koszty opłat za wyżywienie i pobyt dziecka, tzn. nie może wystąpić podwójne finansowanie kosztów w ramach projektu EFS w odniesieniu do tego samego miejsca opieki (w trakcie trwania jego finansowania ze środków EFS i okresie trwałości, o którym mowa w pkt 5).</p> <p>12. Finansowanie działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do 3 lat w formie żłobków, klubów dziecięcych lub dziennego opiekuna w ramach projektów współfinansowanych ze środków EFS jest możliwe przez okres nie dłuższy niż 24 miesiące.</p> <p>13. W celu upowszechnienia dostępu do form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 dzieciom z niepełnosprawnościami, zgodnie z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i> jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień²³⁵, w tym np. zatrudnienie Asystenta osoby z niepełnosprawnościami dla dziecka, dostosowanie posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności dziecka, zakup pomocy</p>
--	---

3) osoba jest w trakcie zakładania działalności gospodarczej, gospodarstwa rolnego lub praktyki zawodowej; zalicza się do tego zakup lub instalację sprzętu, zamawianie towarów w ramach przygotowań do uruchomienia działalności.

Sformułowania zapisane powyżej kursywą są identyczne z definicją badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL).

Bezpłatnie pomagający osobie prowadzącej działalność członek rodziny uznawany jest za „osobę prowadzącą działalność na własny rachunek”.

Żołnierze poborowi, którzy wykonują określoną pracę, za którą otrzymują wynagrodzenie lub innego rodzaju zysk nie są uznawani za „osoby pracujące”.

Osoby przebywające na urlopie macierzyńskim/ rodzicielskim (rozumianym jako świadczenie pracownicze, który zapewnia płatny lub bezpłatny czas wolny od pracy do momentu porodu i obejmuje późniejszą krótkoterminową opiekę nad dzieckiem) są uznawane za „osoby pracujące”.

Osoby przebywające na urlopie wychowawczym należy uznawać za bierne zawodowo zgodnie z definicją osoby biernej zawodowo.

Informacje dodatkowe:

Czerpanie korzyści rodzinnych z pracy odnosi się do sytuacji, w której członek rodziny pomaga w prowadzeniu np. rodzinnej działalności gospodarczej czy rodzinnego gospodarstwa rolnego. W tym przypadku należy to rozumieć jako pracę związaną z udziałem w rozwoju rodzinnego kapitału.

²³⁴ Minimalne wynagrodzenie za pracę – to wynagrodzenie, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej oraz ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. 2019 r. poz. 1564);

²³⁵ Łączny koszt racjonalnych usprawnień na jednego uczestnika w projekcie nie może przekroczyć 12 tys. PLN.

	<p>dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności, w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną diagnozę.</p> <p>14. Środki z resortowego Programu „MALUCH+” mogą stanowić wkład własny beneficjenta. W celu uniknięcia podwójnego finansowania tego samego miejsca opieki z różnych źródeł, koszty związane z bieżącym funkcjonowaniem utworzonego miejsca opieki w ramach RPO nie będą jednocześnie finansowane z innych źródeł, w tym w szczególności z resortowego Programu „MALUCH+”. W celu uniknięcia podwójnego finansowania tych samych wydatków związanych z tym samym miejscem opieki, beneficjent przedstawi szczegółowy kosztorys całego przedsięwzięcia, zawierający informacje na temat źródeł finansowania poszczególnych wydatków. W przypadku gmin, w których nie funkcjonuje żadna z form opieki nad dziećmi do lat 3 komplementarność z resortowym Programem „MALUCH+” nie jest wymagana.</p> <p>15. Każdy z uczestników, pozostający bez zatrudnienia, w zakresie aktywizacji zawodowej, otrzyma ofertę wsparcia obejmującą takie formy pomocy, które zostaną zidentyfikowane u niego jako niezbędne w celu poprawy sytuacji na rynku pracy lub uzyskania zatrudnienia.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków.</p> <p>Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z</p>

lub krajowa podstawa prawna)	<i>Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</i>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ²³⁶ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

²³⁶ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 9.5 Aktywizacja zawodowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego²³⁷

OPIS DZIAŁANIA 9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 9.6 <i>Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8iii: Zwiększenie liczby nowych i trwałych miejsc pracy w regionie</p> <p>Rozwój przedsiębiorczości stanowi jedną z form skutecznego przeciwdziałania bezrobociu, podnoszenia poziomu aktywności zawodowej mieszkańców, a także stymulowania rozwoju ekonomicznego i społecznego regionu. Wsparcie w ramach Działania zostanie ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości, jak również zwiększenie przeżywalności nowopowstałych przedsiębiorstw. Typy projektów realizowane w ramach Działania mają również na celu optymalne wykorzystanie zasobów ludzkich tkwiących w rolnictwie poprzez reorientację zawodową tych osób w kierunku podejmowania pozarolniczej działalności gospodarczej. Działanie ma również na celu zwiększenie liczby nowych miejsc pracy w nowoutworzonych mikroprzedsiębiorstwach w regionie. Kompleksowe wsparcie dla grup docelowych w zakresie rozpoczynania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej przyczyni się do zwiększenia liczby miejsc pracy w regionie, w tym dla osób odchodzących z rolnictwa.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej. 2. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 4. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 5. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.

²³⁷ Realizacja Działania nie będzie kontynuowana.

<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie. 2. Liczba osób pracujących, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie. 3. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub bierne zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 13. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 14. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie 15. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie. 16. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie. 17. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 18. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19 19. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 20. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 21. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie 22. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezzwrotne wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej obejmujące: <ol style="list-style-type: none"> a) usługi szkoleniowe (indywidualne i grupowe) umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej,

	<ul style="list-style-type: none"> b) przyznanie bezzwrotnego wsparcia finansowego (dotacji) na rozpoczęcie działalności gospodarczej, c) wsparcie pomostowe w postaci pomocy finansowej.
11. Typ beneficjenta	<p>1. W przypadku form wsparcia: bezzwrotnego wsparcia finansowego (dotacji), szkoleń w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w szczególności urzędy pracy, b) osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy, c) osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Osoby fizyczne w wieku 30 lat i więcej z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego²³⁸, zamierzające rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, z wyłączeniem osób zarejestrowanych jako przedsiębiorcy w Krajowym Rejestrze Sądowym, Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub prowadzących działalność na podstawie odrębnych przepisów (w tym m.in. działalność adwokacką, komorniczą lub oświatową) w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu²³⁹:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) osoby bezrobotne²⁴⁰ (w tym zarejestrowane w urzędzie pracy jako bezrobotne), bierne zawodowo²⁴¹, zwłaszcza te, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj.: <ul style="list-style-type: none"> aa) osoby starsze (w wieku 50 lat i więcej), bb) kobiety, cc) osoby z niepełnosprawnościami²⁴², dd) osoby długotrwale bezrobotne²⁴³, ee) osoby o niskich kwalifikacjach²⁴⁴,

²³⁸Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka

(w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

²³⁹ Uczestnik projektu ubiegający się o przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości w ramach Działania 9.6 jest zobowiązany do złożenia oświadczenia o niekorzystaniu równoległe z innymi środkami publicznymi, w tym zwłaszcza ze środków Funduszu Pracy, PFRON na pokrycie tych samych wydatków związanych z podjęciem oraz prowadzeniem działalności gospodarczej bądź też założeniem spółdzielni lub spółdzielni socjalnej.

²⁴⁰**Osoby bezrobotne** – osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Niezależnie od spełnienia powyższych przesłanek, zarejestrowani bezrobotni są zaliczani do osób bezrobotnych. Osobami bezrobotnymi są zarówno osoby bezrobotne w rozumieniu Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne. Definicja nie uwzględnia studentów studiów stacjonarnych, nawet jeśli spełniają powyższe kryteria. Osoby kwalifikujące się do urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, które są bezrobotne w rozumieniu niniejszej definicji (nie pobierają świadczeń z tytułu urlopu), są również osobami bezrobotnymi. Taka sytuacja ma miejsce w momencie gdy np. osoba bezrobotna urodziła dziecko, niemniej w związku z tym, iż jest niezatrudniona nie pobiera od pracodawcy świadczeń z tytułu urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego. W związku z tym, należy ją traktować jako osobę bezrobotną.

²⁴¹ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby bierne zawodowo** należy interpretować zgodnie z definicją wskaźnika *liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie*, tj. **bierni zawodowo** to osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne).

²⁴² Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby z niepełnosprawnościami** to osoby niepełnosprawne w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

²⁴³ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby długotrwale bezrobotne** to - w przypadku dorosłych (25 lat lub więcej) – osoby bezrobotne nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy (>12 miesięcy). Wiek uczestników projektu jest określany na podstawie daty urodzenia i ustalany w dniu rozpoczęcia udziału w projekcie.

²⁴⁴ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie (Osobom, które ukończyły osiem klas szkoły podstawowej na potrzeby

	<p>przy czym co najmniej 60% uczestników będą stanowiły osoby z ww. grup od lit. aa do lit. ee,</p> <p>b) bezrobotni mężczyźni w wieku 30 – 49 lat pod warunkiem, że nie będą oni stanowili więcej niż 20% ogółu bezrobotnych objętych wsparciem a nie ogółu uczestników, oraz nie należą do kategorii wskazanych w pkt a) w lit. cc – ee oraz w pkt c) - e)²⁴⁵,</p> <p>c) imigranci²⁴⁶ (w tym osoby polskiego pochodzenia),</p> <p>d) reemigranci²⁴⁷,</p> <p>e) osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny²⁴⁸,</p> <p>f) osoby ubogie pracujące²⁴⁹,</p> <p>g) osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych lub pracujący w ramach umów cywilnoprawnych, których miesięczne zarobki nie przekraczają 120% wysokości minimalnego wynagrodzenia²⁵⁰,</p> <p>h) osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r.²⁵¹</p> <p>Osoby wskazany w pkt c) – g) nie mogą stanowić więcej niż 40 % uczestników projektu.</p> <p>W ramach kategorii osób wskazanych w lit. c) – g) łączna liczba osób pracujących nie może stanowić więcej niż 10 % ogółu grupy docelowej.</p>
--	---

monitorowania projektów współfinansowanych z EFS w perspektywie 2014-2020 należy przypisywać poziom wykształcenia 2 według klasyfikacji ISCED).

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

²⁴⁵ Wsparcie bezrobotnych mężczyzn w wieku 30 – 49 lat może być udzielone pod warunkiem, że będzie prowadzić do podwyższenia lub nabycia nowych kwalifikacji czy kompetencji lub utrzymania i formalnego potwierdzenia kwalifikacji lub kompetencji uczestników projektów lub do rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej.

²⁴⁶ **Imigranci** - osoby nieposiadające polskiego obywatelstwa, przybyłe lub zamierzające przybyć do Polski w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy i zamierzający wykonywać lub wykonujący pracę na terytorium Polski, w tym zamierzające wykonywać działalność gospodarczą na terytorium Polski.

²⁴⁷ **Reemigranci** - obywatele polskich, którzy przebywali za granicą Polski przez nieprzerwany okres co najmniej 6 miesięcy, którzy zamierzają powrócić do Polski lub którzy przebywają na terenie Polski nie dłużej niż 6 miesięcy albo 12 miesięcy (w przypadku osób bez pracy) przed przystąpieniem do projektu i deklarują chęć podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (w tym działalności gospodarczej) na terytorium Polski. Do tej grupy zaliczani są również repatrianci.

²⁴⁸ **Osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny** – osoby podlegające ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2020 r. poz. 174 z późn. zm.) (KRUS), zamierzający podjąć zatrudnienie lub inną działalność pozarolniczą, objętą obowiązkiem ubezpieczenia społecznego na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.) (ZUS).

²⁴⁹ **Osoba uboga pracująca** – to:

a) osoba zamieszkująca w gospodarstwie domowym, w którym dochody (z wyłączeniem transferów społecznych oznaczających bieżące przelewy otrzymywane przez gospodarstwa domowe podczas okresu odniesienia dochodu, przeznaczone do zmniejszenia ciężarów finansowych związanych z wieloma nieprzewidywalnymi sytuacjami lub potrzebami, dokonywane w ramach wspólnie organizowanych systemów lub poza tymi systemami przez organy rządowe lub instytucje typu non-profit świadczące usługi na rzecz gospodarstw domowych (NPISH). W ramach świadczeń społecznych można wyodrębnić następujące grupy: świadczenia dotyczące rodziny, dodatki mieszkaniowe, świadczenia dla bezrobotnych, świadczenia związane z wiekiem, renty rodzinne, świadczenia chorobowe, świadczenia dla osób z niepełnosprawnościami, stypendia, świadczenia dotyczące wykluczenia społecznego.), przypadające na jedną osobę nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej w miesiącu poprzedzającym przystąpienie do projektu albo

b) osoba, której zarobki w ujęciu miesięcznym nie przekraczają minimalnego wynagrodzenia za pracę (ustalanego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu) w miesiącu poprzedzającym przystąpienie do projektu.

²⁵⁰ W odniesieniu do miesiąca poprzedzającego dzień przystąpienia do projektu.

²⁵¹ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują lub przebywają one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 2 183 984
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> - harmonogram naborów wniosków, - KM RPO WL 2014-2020, - finansowanie krzyżowe, - mapa projektów, - kryteria wyboru projektów, - wspólne działania informacyjno-promocyjne, - wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, - Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF).</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z

	<p>niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Komunikatem Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, <i>Inicjatywa w zakresie zielonego zatrudnienia: pełne wykorzystanie potencjału zielonej gospodarki pod względem tworzenia miejsc pracy</i>, Bruksela 2 lipca 2014 r. <p>2. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego²⁵² z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>3. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>5. Wsparcie osób odchodzących z rolnictwa i ich rodzin ma na celu podjęcie zatrudnienia poza rolnictwem i przejście z systemu ubezpieczeń społecznych rolników opartego na KRUS do ogólnego systemu ubezpieczeń społecznych opartego na ZUS.</p> <p>6. Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej może zostać przyznane uczestnikowi projektu, o ile: uczestnik projektu złożył oświadczenie o niekorzystaniu równoległe z innymi środkami publicznymi, w tym zwłaszcza środków Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków oferowanych w ramach PO WER, RPO oraz środków oferowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 na pokrycie tych samych wydatków związanych z podjęciem i prowadzeniem działalności gospodarczej.</p> <p>Wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej może zostać przyznane uczestnikowi projektu prowadzącemu wcześniej działalność gospodarczą zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy Prawo przedsiębiorców, który jednocześnie spełnia warunki określone w pkt. poniżej.</p> <p>7. Warunki udzielania wsparcia w zakresie przedsiębiorczości:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) obowiązkowym elementem rekrutacji do projektu jest rozmowa z doradcą zawodowym, której celem jest weryfikacja predyspozycji kandydata (w tym np. osobowościowych, poziomu motywacji) do samodzielnego założenia i prowadzenia działalności gospodarczej²⁵³; b) wsparcie nie jest udzielane osobom, które:
--	--

²⁵²Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

²⁵³ Dotyczy wyłącznie wsparcia bezzwrotnego.

	<ul style="list-style-type: none"> - posiadały wpis do CEIDG, były zarejestrowane jako przedsiębiorcy w KRS lub prowadziły działalność gospodarczą na podstawie odrębnych przepisów w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu; - zawiesiły lub miały zawieszoną działalność gospodarczą na podstawie przepisów o CEIDG lub KRS w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień przystąpienia do projektu; - zamierza założyć rolniczą działalność gospodarczą i równocześnie podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników zgodnie z ustawą z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników; - zamierzają założyć działalność komorniczą zgodnie z ustawą z dnia 22 marca 2018 r. <p>c) w celu zapewnienia większej trwałości udzielanego wsparcia IZ RPO może zobowiązać beneficjenta projektu do zapewnienia przez uczestników projektu części środków własnych na pokrycie wydatków związanych z założeniem i prowadzeniem przedsiębiorstwa przy wykorzystaniu wsparcia z EFS w wysokości określonej przez IZ RPO²⁵⁴;</p> <p>d) bezzwrotne wsparcie finansowe (dotacja) na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej może być uzupełnione w ramach projektu o wsparcie pomostowe w postaci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - finansowej wypłacanej miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w przepisach o minimalnym wynagrodzeniu za pracę²⁵⁵, obowiązującego na dzień²⁵⁶ przyznania wsparcia bezzwrotnego przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej, przy założeniu, że: <ul style="list-style-type: none"> i. wsparcie pomostowe jest przyznawane na pokrycie obowiązkowych składek ZUS i innych wydatków bieżących wyłącznie w kwocie netto (bez podatku VAT), do wysokości o której mowa w lit. d; ii. wsparcie pomostowe jest kwalifikowalne na podstawie rozliczenia przedkładanego przez uczestnika, zawierającego zestawienie poniesionych wydatków, sporządzanego w oparciu o dokumenty księgowe, przy czym beneficjent ma prawo żądać w dokumenty księgowe ujęte w rozliczeniu; iii. udzielenie wsparcia pomostowego odbywa się na podstawie umowy zawartej z uczestnikiem. <p>e) bezzwrotne wsparcie finansowe (dotacja) na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej może być również uzupełnione o wsparcie w postaci usług szkoleniowych (indywidualnych i grupowych) udzielanych na etapie poprzedzającym rozpoczęcie działalności gospodarczej (przygotowanie do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej).</p>
--	---

²⁵⁴ Dotyczy wyłącznie instrumentów finansowych.

²⁵⁵ Przy wyliczaniu maksymalnej kwoty pomocy, do kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę wlicza się wydatki, o których mowa w lit. d ppkt i), tj. w kwocie bez podatku VAT.

²⁵⁶ Zgodnie z *Informacją o częściowym zawieszeniu stosowania wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*, wymóg mówiący o okresie wypłacania wsparcia pomostowego tj. że wsparcie pomostowe może być wypłacane przez okres od 6 do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej zastał zawieszony od dnia 1 stycznia 2021 r. do odwołania.

	<p>8. Warunki realizacji projektów w zakresie przyznawania wsparcia bezzwrotnego na założenie własnej działalności gospodarczej:</p> <p>1) Uczestnik projektu, który ubiega się o przyznanie dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej przedkłada biznesplan, który zawiera co najmniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) opis planowanego przedsięwzięcia; b) szacunkowy budżet przedsięwzięcia (tj. ogólne kategorie wydatków niezbędne do poniesienia w celu rozpoczęcia działalności gospodarczej, szacowane przychody z działalności gospodarczej oraz wszystkie planowane źródła finansowania uruchamianego przedsięwzięcia, w tym inne niż wnioskowana dotacja (np. pożyczki, środki własne itp.)); c) plan marketingowy, w tym opis rynku, na który planowane jest wejście z uruchamianą działalnością oraz konkurencji na rynku; d) harmonogram realizacji zaplanowanych działań. <p>2) Ocena biznesplanu jest dokonywana pod kątem potwierdzenia zasadności prowadzenia działalności gospodarczej przez danego uczestnika projektu, możliwości jej funkcjonowania i utrzymania się na rynku przez co najmniej minimalny wymagany okres 12 miesięcy oraz prawidłowości sporządzenia budżetu przedsięwzięcia.</p> <p>3) Wsparcie bezzwrotne na rozpoczęcie działalności gospodarczej jest przyznawane wyłącznie w formie stawki jednostkowej (stawka jednostkowa na samozatrudnienie).</p> <p>4) Obowiązująca kwota stawki jednostkowej na samozatrudnienie wynosi 23 050 PLN.</p> <p>5) Z uczestnikiem projektu, którego biznesplan został pozytywnie oceniony i zaakceptowany, podpisywana jest umowa udzielenia wsparcia finansowego na rozpoczęcie działalności gospodarczej w wysokości równej stawce jednostkowej, która zawiera zobowiązanie do prowadzenia i utrzymania działalności przez co najmniej 12 miesięcy pod rygorem zwrotu środków.</p> <p>6) Stawka jednostkowa jest wykazana we wniosku o płatność przez beneficjenta jako wydatek kwalifikowalny po jej wypłaceniu na rzecz uczestnika. Stawka jednostkowa jest kwalifikowalna, jeżeli osiągnięty zostanie określony dla niej wskaźnik liczba osób, które podjęły działalność gospodarczą, a beneficjent będzie posiadał dokumenty niezbędne do rozliczenia stawki jednostkowej potwierdzające podjęcie działalności gospodarczej. W przypadku gdy działalność gospodarcza nie zostanie podjęta lub nie zostanie zachowany minimalny okres utrzymania działalności gospodarczej, o którym mowa w pkt 7, stawka jednostkowa podlega zwrotowi.</p> <p>7) Stawka jednostkowa jest rozliczana zgodnie z następującymi założeniami, które są uwzględniane w umowie o dofinansowanie zawartej z beneficjentem:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) nazwa wskaźnika rozliczającego stawkę jednostkową to: Liczba osób, które podjęły działalność gospodarczą; b) definicja wskaźnika rozliczającego stawkę jednostkową to: Do osiągnięcia wskaźnika można wliczyć osobę (uczestnika projektu EFS), która łącznie spełnia następujące warunki:<ul style="list-style-type: none"> i. zarejestrowała działalność w CEiDG lub KRS
--	--

	<p>ii. podpisała umowę dofinansowania podjęcia działalności gospodarczej opisanej w biznesplanie, zawierającą zobowiązanie do prowadzenia działalności nieprzerwanie przez minimalny okres 12 miesięcy oraz</p> <p>iii. otrzymała środki od beneficjenta na podjęcie działalności gospodarczej w wysokości wynikającej ze stawki jednostkowej;</p> <p>c) dokumentami niezbędnymi do rozliczenia stawki na etapie udzielenia wsparcia – podjęcie działalności gospodarczej są:</p> <p>i. potwierdzenie wpisu do CEiDG albo KRS o rozpoczęciu działalności gospodarczej wraz z datą jej rozpoczęcia</p> <p>ii. umowa o udzielenie wsparcia finansowego na założenie działalności gospodarczej</p> <p>iii. kopia potwierdzenia przelewu dofinansowania na rachunek uczestnika projektu wskazany w umowie dofinansowania podjęcia działalności gospodarczej,</p> <p>d) dokumentami niezbędnymi do rozliczenia stawki na etapie po zakończeniu minimalnego okresu utrzymania działalności gospodarczej są potwierdzenia nieprzerwanego prowadzenia działalności gospodarczej w wymaganym okresie (na podstawie informacji zawartych w CEiDG albo KRS), które podlegają archiwizacji przez beneficjenta;</p> <p>e) obowiązkami beneficjenta w okresie trwania minimalnego okresu utrzymania miejsca pracy jest kontrola prowadzonej działalności gospodarczej oraz pozyskanie przez beneficjenta potwierdzenia opłacania przez uczestnika projektu EFS składek ZUS;</p> <p>f) warunkiem kwalifikowalności stawki jednostkowej jest utrzymanie działalności gospodarczej przez minimalny wymagany okres (12 m-cy) oraz potwierdzenie prowadzenia przez uczestnika projektu dofinansowanej działalności gospodarczej.</p> <p>8) W okresie trwałości wsparcia beneficjent przeprowadzi kontrolę każdej dofinansowanej w projekcie działalności gospodarczej w celu potwierdzenia faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej przez wymagany okres. Kontrole przeprowadzane są nie później niż przed złożeniem końcowego wniosku o płatność.</p> <p>9) Podczas kontroli, o której mowa w pkt 8, nie są weryfikowane dokumenty księgowe oraz zgodność wysokości poniesionych wydatków z szacunkowym budżetem z biznesplanu. Przedmiotem kontroli jest ustalenie, czy dotowana działalność gospodarcza jest rzeczywiście prowadzona. W tym celu kontrola odbywa się w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej lub w oparciu o dokumenty dotyczące prowadzonej działalności (w zależności od charakteru prowadzonej działalności) Sprawdzeniu podlega np. czy jest prowadzona księgowość przedsięwzięcia (np. księga przychodów i rozchodów), czy są odprowadzane składki do ZUS, czy są dokonywane rozliczenia z US, czy są zawierane umowy z klientami, czy wyciągi bankowe potwierdzają dokonywanie sprzedaży w ramach prowadzonej działalności, czy jest prowadzona strona internetowa działalności gospodarczej, itp. W sytuacji, gdy na podstawie kontroli stwierdzony zostanie brak rzeczywistego prowadzenia działalności gospodarczej, wsparcie finansowe podlega zwrotowi.</p>
--	---

	<p>10) Za datę rozpoczęcia i zakończenia udziału we wsparciu należy uznać datę wypłaty środków uczestnikowi projektu na podjęcie działalności gospodarczej, o ile uczestnik nie otrzymał innej niż wsparcie finansowe formy wsparcia.</p> <p>9. Warunki prowadzenia działalności gospodarczej:</p> <p>1) działalność gospodarcza założona ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego prowadzona jest na zasadach określonych w ustawie Prawo przedsiębiorców.</p> <p>2) Działalność gospodarcza rozpoczęta w ramach projektu jest prowadzona co najmniej przez 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej (zgodnie z aktualnym wpisem do CEiDG lub KRS), przy czym do okresu prowadzenia działalności gospodarczej zalicza się przerwy w jej prowadzeniu z powodu choroby lub korzystania ze świadczenia rehabilitacyjnego.</p> <p>3) Działalność gospodarcza rozpoczęta w ramach projektu nie może zostać zawieszona w okresie pierwszych 12 miesięcy od dnia wskazanego jako data rozpoczęcia działalności w CEiDG albo KRS²⁵⁷.</p> <p>4) Prowadzenie działalności gospodarczej, w tym zachowanie okresu trwałości, podlega kontroli.</p> <p>5) W przypadku ustanowienia zarządcy sukcesyjnego, który zarządza przedsiębiorstwem w przypadku śmierci przedsiębiorcy w okresie, o którym mowa w punkcie 2, nie jest wymagany zwrot wsparcia finansowego otrzymanego na rozpoczęcie działalności gospodarczej.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków.</p>

²⁵⁷ Zgodnie z Informacją o częściowym zawieszeniu stosowania wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020, wymóg został zawieszony od dnia 1 stycznia 2021 r. do odwołania.

i planowany zakres systemu zaliczek	Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ²⁵⁸ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą <i>de minimis</i> : 5% W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 500 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych

²⁵⁸ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem,

że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy.
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy.

OPIS DZIAŁANIA 9.7 Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 9.7 Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8iv: Zwiększenie poziomu zatrudnienia osób opiekujących się dziećmi do 3 lat.</p> <p>W Działaniu przewidziano upowszechnienie usług w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 w zakresie ilościowym, jak i jakościowym. Zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3 poprawia szanse na zatrudnienie osób, które pełnią funkcje opiekuńcze. Działanie ma na celu zwiększenie szans na utrzymanie pracy osobom, którym utrudnia to sytuacja rodzinna wynikająca z opieki nad dzieckiem do lat 3. W ramach Działania przewidziana jest również interwencja w zakresie aktywizacji zawodowej, która umożliwi grupom docelowym nabyć lub podwyższyć kwalifikacji zawodowych oraz zdobyć doświadczenia zawodowego, co przyczyni się do zwiększenia ich szans na powrót na rynek pracy. Działanie ma na celu zwiększenie aktywności zawodowej kobiet powracających na rynek pracy w związku z przerwą związaną z macierzyństwem.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka lub utrzymały zatrudnienie, po opuszczeniu programu. 2. Liczba osób pozostających bez pracy, które znalazły pracę lub poszukują pracy po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 4. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 5. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 6. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu.

	7. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. 2. Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób pozostających bez pracy opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3, objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub bierne zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 13. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie. 14. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 15. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 16. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 17. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie. 18. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie. 19. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 20. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19 21. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 22. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 23. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie 24. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie

10. Typy projektów	<p>1. Przedsięwzięcia zwiększające dostęp do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3²⁵⁹ w formie:</p> <ol style="list-style-type: none"> żłobków, klubów dziecięcych, usług dziennych opiekunów²⁶⁰, usług niani. <p>2. Programy aktywizacji zawodowej²⁶¹ obejmujące jedną lub kilka z następujących form wsparcia:</p> <ol style="list-style-type: none"> poradnictwo zawodowe lub/i pośrednictwo pracy, staże i praktyki zawodowe, szkolenia prowadzące do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (w tym organizacja szkoleń połączona z praktyką zawodową u pracodawcy), wsparcie adaptacyjne²⁶² osoby odbywającej staż, praktykę zawodową, w zakresie dostosowania kompetencji i kwalifikacji stażysty/praktykanta do potrzeb pracodawcy oraz profilu wykonywanej pracy.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. – Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

²⁵⁹ W tym:

- tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w istniejących lub nowo tworzonych instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi do lat 3, tj. w żłobkach, klubach dziecięcych oraz w ramach instytucji dziennego opiekuna;
- dostosowanie miejsc opieki na dziećmi do lat 3 do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- sfinansowanie kosztów usług bieżącej opieki nad dziećmi poprzez pokrycie kosztów opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna ponoszonych przez opiekunów dzieci lub pokrycie kosztów wynagrodzenia niani ponoszonych przez opiekunów dzieci do lat 3.

W ramach projektów ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobków, klubów dziecięcych oraz u dziennego opiekuna (dot. ppkt a) powyżej) możliwe są m.in. następujące kategorie działań:

- dostosowanie pomieszczeń do potrzeb dzieci, w tym do wymogów budowlanych, sanitarno-higienicznych, bezpieczeństwa przeciwpożarowego, organizacja kuchni, stołówek, szatni zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania itp. (możliwe wyłącznie w sytuacji gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępni lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna);
- zakup i montaż wyposażenia (w tym m. in. meble, wyposażenie wycieczkowe, wyposażenie sanitarne, zabawki), możliwe wyłącznie w sytuacji, gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępni lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna;
- zakup pomocy do prowadzenia zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych, specjalistycznego sprzętu oraz narzędzi do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci, wspomaganie rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania;
- wyposażenie i montaż placu zabaw wraz z bezpieczną nawierzchnią i ogrodzeniem (możliwe wyłącznie w sytuacji gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępni lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna);
- modyfikacja przestrzeni wspierająca rozwój psychoruchowy i poznawczy dzieci (możliwe wyłącznie w sytuacji gdy podmiot zatrudniający dziennego opiekuna udostępni lokal w celu sprawowania opieki przez dziennego opiekuna);
- zapewnienie bieżącego funkcjonowania utworzonego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, w tym np.: koszty wynagrodzenia personelu zatrudnionego w miejscu opieki nad dziećmi do lat 3, koszty opłat za wyżywienie i pobyt dziecka;
- przeszkolenie w zawodzie dziennego opiekuna, odbycie szkolenia uzupełniającego,
- inne wydatki, o ile są niezbędne do prawidłowego funkcjonowania miejsca opieki nad dziećmi do lat 3.

Koszty działań, dotyczących tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w istniejących lub nowo tworzonych instytucjonalnych formach opieki przewidzianych ustawą o opiece nad dziećmi do lat 3, z uwzględnieniem kategorii działań określonych powyżej w lit. a - h, są rozliczane wyłącznie w formie stawek jednostkowych wskazanych w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2015/2195 z dnia 9 lipca 2015 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego w odniesieniu do definicji standardowych stawek jednostkowych i kwot ryczałtowych stosowanych w celu refundacji przez Komisję wydatków poniesionych przez państwa członkowskie (Dz. Urz. UE L 313 z 28.11.2015, str. 22, z późn. zm.), na zasadach określonych w regulaminie konkursu. Wydatki powyższe mogą być ponoszone również na dostosowanie istniejących miejsc opieki na dziećmi w wieku do lat 3 w żłobkach, klubach dziecięcych lub u dziennego opiekuna (za wyjątkiem działań wykluczonych dla tej formy opieki) do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, jednak wyłącznie w zakresie bezpośrednio wynikającym z diagnozy potrzeb konkretnych dzieci i stopnia niedostosowania placówki.

²⁶⁰ W tym sfinansowanie kosztów przeszkolenia zawodowego dziennego opiekuna.

²⁶¹ Realizowane jako element uzupełniający wsparcie w ramach typu projektu nr 1.

²⁶² Wsparcie adaptacyjne może obejmować doradztwo, szkolenia oraz wsparcie indywidualnego opiekuna, w przypadku osób z niepełnosprawnościami finansowanie pracy asystenta osoby z niepełnosprawnościami.

	<ul style="list-style-type: none"> – Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych. – Organizacje pozarządowe.
12. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia	Rodzice i pełnoprawni opiekunowie dzieci do lat 3 z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego ²⁶³ , o ile mieszczą się w katalogu osób wskazanym w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020</i> ²⁶⁴ , w tym osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r. ²⁶⁵
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 1 071 051
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno-promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów	Tryb konkursowy

²⁶³Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka(w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

²⁶⁴ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020* wsparcie udzielone w ramach projektów w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 jest skierowane do:

a) osób bezrobotnych lub osób biernych zawodowo pozostających poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym do osób, które przerwały karierę zawodową ze względu na urodzenie dziecka lub przebywających na urlopie wychowawczym w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r - Kodeks pracy;

b) osób pracujących, sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3.

²⁶⁵ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka(w przypadku osób fizycznych zamieszkują lub przebywają na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

<p>oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Dopuszcza się także zastosowanie trybu pozakonkursowego przeznaczonego dla projektów dotyczących przedsięwzięć zwiększających dostęp do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 realizowanych przez gminy tj. tworzenia instytucjonalnych form opieki nad dziećmi do 3 roku życia (typ projektu nr 1 lit. a – c). Beneficjent: gminy z obszaru ZIT LOF.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór wniosków i przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za ocenę: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF).</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <p>2. Przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej będą uwzględniały efektywność zatrudnieniową. Minimalny poziom kryterium efektywności zatrudnieniowej²⁶⁶ jest ustalany przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej i podawany do publicznej wiadomości na stronie internetowej administrowanej przez MFIPR: https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony oraz na portalu: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl w dziale <i>Zapoznaj się z prawem i dokumentami</i>, nie później niż do końca października roku poprzedzającego rok jego obowiązywania. Projekty w ramach priorytetu inwestycyjnego będą realizowane w oparciu o kryteria minimalnej efektywności zatrudnieniowej mierzone według metodologii nieuwzględniającej umów cywilno-prawnych.</p>

²⁶⁶Kryterium efektywności zatrudnieniowej będzie mierzone zgodnie z jednolitą metodologią zawartą w *Wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Działania w zakresie aktywizacji zawodowej będą realizowane w odniesieniu do osób bezrobotnych²⁶⁷ i biernych zawodowo²⁶⁸. Typ projektu nr 2 jest skierowany do osób bezrobotnych lub osób biernych zawodowo pozostających poza rynkiem pracy ze względu na obowiązek opieki nad dziećmi do lat 3, w tym do osób, które przerwały karierę zawodową ze względu na urodzenie dziecka lub przebywających na urlopie wychowawczym w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r - Kodeks pracy. 4. Aktywizacja zawodowa opiekunów dzieci do lat 3 (typ projektu nr 2) jest realizowana wyłącznie jako element projektu wskazanego w typie nr 1. 5. Wymagane jest zapewnienie trwałości funkcjonowania nowych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w okresie 2 lat po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS. Beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości utworzonych i dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w ramach projektu miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w żłobkach, klubach dziecięcych i przez dziennego opiekuna, przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu. Trwałość powinna być rozumiana, jako gotowość podmiotu do świadczenia usług w ramach utworzonych i dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w projekcie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. 6. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego²⁶⁹ z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. 7. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
--	---

²⁶⁷**Osoby bezrobotne** – osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Niezależnie od spełnienia powyższych przesłanek, zarejestrowani bezrobotni są zaliczani do osób bezrobotnych. Osobami bezrobotnymi są zarówno osoby bezrobotne

w rozumieniu Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne. Definicja nie uwzględnia studentów studiów stacjonarnych, nawet jeśli spełniają powyższe kryteria. Osoby kwalifikujące się do urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, które są bezrobotne w rozumieniu niniejszej definicji (nie pobierają świadczeń z tytułu urlopu), są również osobami bezrobotnymi. Taka sytuacja ma miejsce w momencie gdy np. osoba bezrobotna urodziła dziecko, niemniej w związku z tym, iż jest niezatrudniona nie pobiera od pracodawcy świadczeń

z tytułu urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego. W związku z tym, należy ją traktować jako osobę bezrobotną.

²⁶⁸ Zgodnie ze *Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS*, stanowiącą Załącznik nr 2 do *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*: **osoby bierne zawodowo** należy interpretować zgodnie z definicją wskaźnika *liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie*, tj. bierni zawodowo to osoby, które w danej chwili nie tworzą zasobów siły roboczej (tzn. nie pracują i nie są bezrobotne).

²⁶⁹Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka

(w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>8. Wsparcie w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 jest realizowane w formach i zgodnie ze standardami opieki nad dziećmi określonymi w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. <i>o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3</i>, rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lipca 2014 r. <i>w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzony żłobek lub klub dziecięcy</i> oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2011 r. <i>w sprawie zakresu programów szkoleń dla opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym, wolontariusza oraz dziennego opiekuna</i>.</p> <p>9. Projekty mające na celu upowszechnianie opieki nad dziećmi do lat 3 mogą obejmować tworzenie i utrzymanie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 na terenach, gdzie liczba dostępnych miejsc opieki jest niższa niż zidentyfikowane zapotrzebowanie na miejsca. IZ RPO definiuje obszary kwalifikujące się do otrzymania wsparcia w oparciu o analizę uwarunkowań przeprowadzoną na podstawie m.in. odsetka dzieci objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych, liczby dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3, zróżnicowań przestrzennych w dostępie do miejsc opieki oraz potencjału i prognoz demograficznych.</p> <p>10. Wsparcie w zakresie tworzenia nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie żłobków, klubów dziecięcych lub dziennego opiekuna gwarantuje zwiększenie liczby miejsc opieki prowadzonych przez daną instytucję publiczną lub niepubliczną w okresie realizacji projektu współfinansowanego z EFS. Powyższy warunek nie ma zastosowania w przypadku dostosowania istniejących miejsc do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.</p> <p>11. Pokrycie kosztów związanych z bieżącym świadczeniem usług opieki nad dziećmi, tj. sfinansowanie kosztów usług bieżącej opieki nad dziećmi poprzez pokrycie kosztów opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna ponoszonych przez opiekunów dzieci lub pokrycie kosztów wynagrodzenia niani ponoszonych przez opiekunów dzieci do lat 3 obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, do zapłaty których jest zobowiązany rodzic, wynagrodzenie oraz koszty składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne niani sprawującej opiekę nad dzieckiem, które opłaca rodzic zgodnie z umową o świadczenie usług oraz zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. <i>o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3</i>. W przypadku osób pracujących²⁷⁰ koszty składek na ubezpieczenia
--	---

²⁷⁰ Zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020 **osoby pracujące** to osoby w wieku 15 lat i więcej, które wykonują pracę, za którą otrzymują wynagrodzenie, z której czerpią zyski lub korzyści rodzinne lub osoby posiadające zatrudnienie lub własną działalność, które jednak chwilowo nie pracują ze względu na np. chorobę, urlop, spór pracowniczy czy kształcenie się lub szkolenie. Jednocześnie zgodnie z przywołanymi Wytocznymi **osoby prowadzące działalność na własny rachunek** to osoby prowadzące działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub praktykę zawodową - są również uznawane za pracujących, o ile spełniony jest jeden z poniższych warunków:

- osoba pracuje w swojej działalności, praktyce zawodowej lub gospodarstwie rolnym w celu uzyskania dochodu, nawet jeżeli przedsiębiorstwo nie osiąga zysków;
- osoba poświęca czas na prowadzenie działalności gospodarczej, praktyki zawodowej czy gospodarstwa rolnego, nawet jeżeli nie zrealizowano żadnej sprzedaży lub usług i nic nie wyprodukowano (np. rolnik wykonujący prace w celu utrzymania swojego gospodarstwa; architekt spędzający czas w oczekiwaniu na klientów w swoim biurze; rybak naprawiający łódkę czy siatki rybackie, aby móc dalej pracować; osoby uczestniczące w konwencjach lub seminariach);

	<p>społeczne pokrywane w stosownych przypadkach przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 od podstawy stanowiącej kwotę nie wyższą niż 50% wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego zgodnie z przepisami o minimalnym wynagrodzeniu za pracę nie są objęte dofinansowaniem w ramach projektu. W ramach projektu można sfinansować wyłącznie te składki na ubezpieczenia społeczne które są opłacane przez rodzica. W przypadku osób pozostających bez pracy koszty składek na ubezpieczenia społeczne, które są opłacane przez rodzica są wydatkiem kwalifikowalnym w projekcie.</p> <p>Koszty wymienione w lit. a-b względem konkretnego dziecka i opiekuna są finansowane ze środków EFS przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy. Koszty poniesione na sfinansowanie usługi bieżącej opieki nad dziećmi, o których mowa w lit. a-b, nie mogą być wykazywane jednocześnie jako koszty utworzenia nowego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, dotyczące zapewnienia bieżącego funkcjonowania utworzonego miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, w tym np.: koszty wynagrodzenia personelu zatrudnionego w miejscu opieki nad dziećmi do lat 3, koszty opłat za wyżywienie i pobyt dziecka, tzn. nie może wystąpić podwójne finansowanie kosztów w ramach projektu EFS w odniesieniu do tego samego miejsca opieki (w trakcie trwania jego finansowania ze środków EFS i okresie trwałości, o którym mowa w pkt 5).</p> <p>12. Finansowanie działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do 3 lat w formie żłobków, klubów dziecięcych lub dziennego opiekuna w ramach projektów współfinansowanych ze środków EFS jest możliwe przez okres nie dłuższy niż 24 miesiące.</p> <p>13. W celu upowszechnienia dostępu do form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 dzieciom z niepełnosprawnościami, zgodnie z <i>Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i> jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień²⁷¹, w tym np. zatrudnienie Asystenta osoby z niepełnosprawnościami dla dziecka, dostosowanie posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności dziecka, zakup pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych</p>
--	---

3) osoba jest w trakcie zakładania działalności gospodarczej, gospodarstwa rolnego lub praktyki zawodowej; zalicza się do tego zakup lub instalację sprzętu, zamawianie towarów w ramach przygotowań do uruchomienia działalności.

Sformułowania zapisane powyżej kursywą są identyczne z definicją badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL).

Bezpłatnie pomagający osobie prowadzącej działalność członek rodziny uznawany jest za „osobę prowadzącą działalność na własny rachunek”.

Żołnierze poborowi, którzy wykonują określoną pracę, za którą otrzymują wynagrodzenie lub innego rodzaju zysk nie są uznawani za „osoby pracujące”.

Osoby przebywające na urlopie macierzyńskim/ rodzicielskim (rozumianym jako świadczenie pracownicze, który zapewnia płatny lub bezpłatny czas wolny od pracy do momentu porodu i obejmuje późniejszą krótkoterminową opiekę nad dzieckiem) są uznawane za „osoby pracujące”.

Osoby przebywające na urlopie wychowawczym należy uznawać za bierne zawodowo zgodnie z definicją osoby biernej zawodowo.

Informacje dodatkowe:

Czerpanie korzyści rodzinnych z pracy odnosi się do sytuacji, w której członek rodziny pomaga w prowadzeniu np. rodzinnej działalności gospodarczej czy rodzinnego gospodarstwa rolnego. W tym przypadku należy to rozumieć jako pracę związaną z udziałem w rozwoju rodzinnego kapitału.

²⁷¹Łączny koszt racjonalnych usprawnień na jednego uczestnika w projekcie nie może przekroczyć 12 tys. PLN.

	<p>wynikających z niepełnosprawności, w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną diagnozę.</p> <p>14. W celu uniknięcia podwójnego finansowania tego samego miejsca opieki z różnych źródeł, koszty związane z bieżącym funkcjonowaniem utworzonego miejsca opieki w ramach RPO nie będą jednocześnie finansowane z innych źródeł, w tym w szczególności z resortowego Programu „MALUCH+”. W celu uniknięcia podwójnego finansowania tych samych wydatków związanych z tym samym miejscem opieki, beneficjent przedstawi szczegółowy kosztorys całego przedsięwzięcia, zawierający informacje na temat źródeł finansowania poszczególnych wydatków. W przypadku gmin, w których nie funkcjonuje żadna z form opieki nad dziećmi do lat 3 komplementarność z resortowym Programem „MALUCH+” nie jest wymagana.</p> <p>15. Każdy z uczestników, pozostający bez zatrudnienia, w zakresie aktywizacji zawodowej otrzyma ofertę wsparcia obejmującą takie formy pomocy, które zostaną zidentyfikowane u niego jako niezbędne w celu poprawy sytuacji na rynku pracy lub uzyskania zatrudnienia.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków.</p> <p>Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego</p>

lub krajowa podstawa prawna)	zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ²⁷² W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

²⁷² Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regulami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regulami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.10 Oś priorytetowa 10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Wzrost liczby przedsiębiorstw sektora MMŚP, które skorzystały z usług rozwojowych

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie dostępu do zatrudnienia lub jego kontynuacji osób objętych działaniami typu outplacement

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie liczby realizowanych programów zdrowotnych w zakresie chorób negatywnie wpływających na rynek pracy

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFS	39 528 615
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 10.1 Usługi rozwojowe dla MMŚP

OPIS DZIAŁANIA 10.1 Usługi rozwojowe dla MMŚP	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Usługi rozwojowe dla MMŚP</i>
7. Cel/e szczegółowe/działania/poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8v: Wzrost liczby przedsiębiorstw sektora MMŚP, które skorzystały z usług rozwojowych.</p> <p>Działanie ma na celu poprawę konkurencyjności przedsiębiorstw sektora MMŚP oraz przystosowanie pracodawców i pracowników do koniecznych zmian związanych z globalnymi trendami, np. upowszechnianiem nowoczesnych technologii, starzeniem się społeczeństwa i innymi kwestiami demograficznymi. Trwała zmiana w zakresie poziomu zatrudnienia i rozwoju kompetencji pracowników wymaga działań mających na celu poprawę jakości zarządzania przedsiębiorstwami. Wsparcie w ramach Działania przyczyni się do poprawy adaptacyjności przedsiębiorstw sektora MMŚP i ich pracowników.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu. 2. Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie. 3. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 4. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 5. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu.

	6. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie. 4. Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie. 5. Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 10. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie 12. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie. 13. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie. 14. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 15. Liczba objętych wsparciem w programie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw ekonomii społecznej). 16. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19 17. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 18. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usługi rozwojowe²⁷³ adekwatne do potrzeb oraz możliwości rozwojowych firm sektora MMŚP, w tym m. in.: <ol style="list-style-type: none"> a) analiza potrzeb rozwojowych²⁷⁴, b) szkolenia, c) doradztwo.
11. Typ beneficjenta	– Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne.

²⁷³ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 usługa rozwojowa* to „usługa mająca na celu nabycie, potwierdzenie lub wzrost wiedzy, umiejętności lub kompetencji społecznych przedsiębiorców lub ich pracowników, w tym przygotowująca do uzyskania kwalifikacji, lub pozwalająca na ich rozwój”.

²⁷⁴ Z wyłączeniem wsparcia w zakresie analizy potrzeb rozwojowych przedsiębiorstw, które otrzymały wsparcie w postaci analizy potrzeb rozwojowych lub planów rozwoju w ramach Działania 2.2 PO WER.

	<ul style="list-style-type: none"> – Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy. – Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przedsiębiorcy sektora MŚP²⁷⁵ prowadzący działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego oraz ich pracownicy/kadra zarządzająca, 2. osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 15 557 006
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – Regionalne Obserwatorium Terytorialne, – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>

²⁷⁵ Spełniający kryteria określone dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w art. 2 załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 oraz ich pracowników.

<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. - Komunikatem Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, <i>Inicjatywa w zakresie zielonego zatrudnienia: pełne wykorzystanie potencjału zielonej gospodarki pod względem tworzenia miejsc pracy</i>, Bruksela 2 lipca 2014 r. <p>2. Regionalny system dystrybucji środków przeznaczonych na usługi rozwojowe w zakresie podnoszenia kompetencji/ kwalifikacji pracowników przedsiębiorstw (tzw. Podmiotowy System Finansowania-PSF) oparty będzie na podejściu popytowym zintegrowanym z krajową Bazą Usług Rozwojowych (BUR)²⁷⁶ oraz docelowo spójnym z opracowaną Polską Ramą Kwalifikacji. Nie jest możliwe dofinansowanie ze środków EFS tworzenia regionalnych rejestrów usług rozwojowych lub innych alternatywnych baz lub rejestrów publicznych, które powielają zadania realizowane w ramach BUR.</p> <p>3. Zostaną wskazane obszary preferencji usług rozwojowych w zakresie poziomu dofinansowania ze środków EFS m.in. w zakresie inteligentnych specjalizacji w kontekście realizacji celów strategicznych regionu.</p> <p>4. Interwencja EFS zostanie skoncentrowana na firmach o najwyższym potencjale do generowania nowych miejsc pracy (tzw. firmach szybkiego wzrostu), jak również pracownikach znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, w szczególności osobach po 50 roku życia, pracownikach o niskich kwalifikacjach²⁷⁷.</p>
---	--

²⁷⁶ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020* **Baza Usług Rozwojowych (BUR)** to internetowa baza usług rozwojowych, obejmująca rejestr podmiotów zapewniających świadczenie usług rozwojowych należytej jakości współfinansowanych ze środków publicznych, prowadzona w formie systemu teleinformatycznego przez Administratora BUR. BUR umożliwia w szczególności obsługę następujących procesów:

- publikację ofert usług rozwojowych przez podmioty świadczące usługi rozwojowe wraz z danymi identyfikującymi te podmioty,
 - dokonywanie zapisów na poszczególne usługi rozwojowe,
 - zamieszczanie ogłoszeń o zapotrzebowaniu na usługi rozwojowe,
 - dokonywanie oceny usług rozwojowych zgodnie z Systemem Oceny Usług Rozwojowych,
 - zapoznania się z wynikiem ocen usług rozwojowych dokonanych przez pozostałych uczestników usług.

²⁷⁷ Zgodnie ze *Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS*, stanowiącą Załącznik nr 2 do *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie **do ISCED 3 włącznie** (Osobom, które ukończyły osiem klas szkoły podstawowej na potrzeby monitorowania projektów współfinansowanych z EFS w perspektywie 2014-2020 należy przypisywać poziom wykształcenia 2 według klasyfikacji ISCED).

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. 6. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. <i>w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis</i>. 7. W przypadku, gdy jeden przedsiębiorca przekroczył dozwolony limit pomocy de minimis, o którym mowa w art. 3 ust. 2 rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013, jest mu udzielana pomoc publiczna na szkolenia (zgodnie z art. 31 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014) lub pomoc publiczna na usługi doradcze (zgodnie z art. 18 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014). 8. Poziom dofinansowania pojedynczej usługi rozwojowej²⁷⁸ dla jednego przedsiębiorcy lub pracownika wydelegowanego przez przedsiębiorcę stanowi maksymalnie 80% kosztów kwalifikowalnych tej usługi, ale nie przekracza kwoty 5 000,00 zł. 9. Do wydatków ponoszonych przez uczestników projektu PSF nie mają zastosowania <i>Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020</i>, w tym w szczególności wymóg stosowania zasady konkurencyjności w procesie wyboru usług rozwojowych za pośrednictwem BUR. 10. Dofinansowanie usługi rozwojowej jest możliwe w przypadku, gdy zostały spełnione łącznie co najmniej poniższe warunki: <ol style="list-style-type: none"> a) zgłoszenie na usługę rozwojową zostało zrealizowane za pośrednictwem BUR; b) wydatek został rzeczywiście poniesiony na zakup usługi rozwojowej; c) wydatek został prawidłowo udokumentowany; d) usługa rozwojowa została zrealizowana zgodnie z założeniami, tj. zgodnie z programem, formą, na warunkach i w wymiarze czasowym określonym w Karcie Usługi; e) usługa zakończyła się wypełnieniem ankiety oceniającej usługi rozwojowe, zgodnie z Systemem Oceny Usług Rozwojowych. 11. W ramach projektu PSF nie jest możliwe kwalifikowanie kosztów usługi rozwojowej, która: <ol style="list-style-type: none"> a) polega na opracowaniu analizy potrzeb rozwojowych lub planu rozwoju przedsiębiorcy lub grupy przedsiębiorców – w przypadku przedsiębiorców i pracowników, którzy otrzymali tego typu wsparcie w ramach Działania 2.2 PO WER;
--	---

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

²⁷⁸Koszt podatku od towarów i usług (VAT) nie stanowi kosztu kwalifikowalnego usługi rozwojowej.

	<ul style="list-style-type: none"> b) dotyczy funkcjonowania na rynku zamówień publicznych lub wdrażania strategii wejścia na zagraniczne rynki zamówień publicznych w przypadku przedsiębiorców i pracowników, którzy otrzymali tego typu wsparcie w ramach Działania 2.2. PO WER; c) dotyczy zasad realizacji przedsięwzięć w formule PPP oraz przygotowania oferty do przedsięwzięcia realizowanego w formule PPP lub procesu negocjacji- w przypadku przedsiębiorców i pracowników, którzy otrzymali tego typu wsparcie w ramach Działania 2.2. PO WER; d) dotyczy zwiększania zdolności adaptacyjnych mikro, małych i średnich przedsiębiorców poprzez szkolenia i doradztwo w zakresie zarządzania przedsiębiorstwem, w tym zarządzania zasobami ludzkimi – w przypadku przedsiębiorców i pracowników, którzy otrzymali tego typu wsparcie w ramach Działania 2.21 PO WER; e) dotyczy zwiększania zdolności adaptacyjnych przedsiębiorców poprzez szkolenia i doradztwo w zakresie procesów innowacyjnych – w przypadku przedsiębiorców i pracowników, którzy otrzymali tego typu wsparcie w ramach Działania 2.21 PO WER; f) dotyczy zwiększania zdolności adaptacyjnych przedsiębiorców poprzez szkolenia i doradztwo w zakresie sukcesji w firmach rodzinnych – w przypadku przedsiębiorców i pracowników, którzy otrzymali tego typu wsparcie w ramach Działania 2.21 PO WER; g) dotyczy zwiększenia zdolności adaptacyjnych przedsiębiorców poprzez szkolenia i doradztwo w zakresie rekomendowanym przez sektorowe rady do spraw kompetencji – w przypadku przedsiębiorców i pracowników, którzy otrzymali tego typu wsparcie w ramach Działania 2.21 PO WER; h) dotyczy zwiększenia zdolności adaptacyjnych przedsiębiorców w trudnościach lub ponownie podejmujących działalność gospodarczą – w przypadku przedsiębiorców i pracowników, którzy otrzymali tego typu wsparcie w ramach Działania 2.21 PO WER; i) dotyczy zwiększenia zdolności adaptacyjnych przedsiębiorców poprzez szkolenia i doradztwo w zakresie wdrażania i rozwoju technologii kompensacyjnych i asystujących – w przypadku przedsiębiorców i pracowników, którzy otrzymali tego typu wsparcie w ramach Działania 2.21 PO WER; j) jest świadczona przez podmiot, z którym przedsiębiorca jest powiązany kapitałowo lub osobowo, przy czym przez powiązania kapitałowe lub osobowe rozumie się w szczególności:<ul style="list-style-type: none"> i. udział w spółce jako wspólnik spółki cywilnej lub spółki osobowej, ii. posiadanie co najmniej 20% udziałów lub akcji spółki, iii. pełnienie funkcji członka organu nadzorczego lub zarządzającego, prokurenta lub pełnomocnika, iv. pozostawanie w stosunku prawnym lub faktycznym, który może budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności w wyborze podmiotu świadczącego usługę rozwojową, w szczególności pozostawanie w związku małżeńskim, w
--	---

	<p>stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej lub w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli;</p> <p>k) obejmuje koszty niezwiązane bezpośrednio z usługą rozwojową, w szczególności koszty środków trwałych przekazywanych przedsiębiorcom lub ich pracownikom, koszty dojazdu i zakwaterowania, z wyłączeniem kosztów niezbędnych do zakwaterowania osób z niepełnosprawnościami, które mogą zostać sfinansowane w ramach projektu PSF w ramach mechanizmu racjonalnych usprawnień, o którym mowa w Wytocznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020²⁷⁹;</p> <p>l) dotyczy kosztów usługi rozwojowej, której obowiązek przeprowadzenia na zajmowanym stanowisku pracy wynika z odrębnych przepisów prawa (np. wstępne i okresowe szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, szkolenia okresowe potwierdzające kwalifikacje na zajmowanym stanowisku pracy);</p> <p>m) jest świadczona przez podmiot pełniący funkcję Operatora lub partnera w danym projekcie PSF.</p> <p>12. Koszty pojedynczej usługi rozwojowej w zakresie niedofinansowanym w ramach PSF mogą stanowić wkład własny w projekcie. Wkład prywatny wnoszony przez przedsiębiorcę zgodnie z intensywnością pomocy określoną w art. 18 ust. 2 oraz w art. 31 ust. 4 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 wyliczany jest w odniesieniu do kosztów usługi rozwojowej objętych dofinansowaniem, zgodnie z warunkami, o których mowa w pkt 7. Wkład ten podlega sumowaniu z kosztami usługi rozwojowej, które nie zostały objęte tym dofinansowaniem.</p> <p>13. Dofinansowanie kosztów realizacji usług rozwojowych ze środków EFS w ramach projektu PSF jest możliwe wyłącznie na usługi rozwojowe wpisane do BUR za pomocą Karty Usługi przez uprawnione podmioty, które uzupełniły informacje podstawowe oraz spełniają kryteria minimalne i kryteria wiarygodności zawarte w Karcie Podmiotu, a także zobowiązały się do umożliwienia realizacji wizyt monitoringowych przez IZ RPO WL w trakcie realizacji usługi rozwojowej.</p> <p>14. Możliwe jest również finansowanie usług rozwojowych, wpisanych do BUR, prowadzących do uzyskania kwalifikacji, dla których etapy walidacji i certyfikowania odbywają się w podmiotach do tego uprawnionych, niezarejestrowanych w BUR²⁸⁰. Etapy walidacji i certyfikowania odbywające się w podmiotach do tego uprawnionych, niezarejestrowanych w BUR, nie mogą stanowić odrębnej usługi rozwojowej. Muszą</p>
--	--

²⁷⁹ Nie dotyczy kosztów wyżywienia przedsiębiorców i pracowników biorących udział w usłudze, a także materiałów edukacyjnych i szkoleniowych niezbędnych do realizacji usługi, które stanowią integralny koszt usługi rozwojowej.

²⁸⁰ Zmiana będzie obowiązywać od 1 października 2019 r., pod warunkiem przeprowadzenia przez PARP wymaganych modyfikacji technicznych w BUR, niezbędnych do wprowadzenia tej zmiany.

	<p>być powiązane z usługą rozwojową prowadzącą do uzyskania kwalifikacji, oferowaną przez podmiot wpisany do BUR. W takim przypadku Karta Usługi musi wskazywać podmioty lub kategorie podmiotów uprawnione do przeprowadzenia procesów walidacji lub certyfikowania, prowadzących do uzyskania kwalifikacji:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) uprawnionych do realizacji tych procesów zgodnie z ustawą z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji lub b) uprawnionych do realizacji tych procesów na mocy innych przepisów prawa lub c) uprawnionych do wydawania dokumentów potwierdzających uzyskanie kwalifikacji, w tym w zawodzie lub d) organów władz publicznych lub samorządów zawodowych, uprawnionych do wydawania dokumentów potwierdzających kwalifikację na podstawie ustawy lub rozporządzenia. <p>15. Maksymalna kwota wsparcia przypadająca na jedno przedsiębiorstwo w wymiarze rocznym to 15 000 PLN²⁸¹.</p> <p>16. Beneficjent zapewnia, że:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) weryfikacja i zatwierdzenie dokumentów zgłoszeniowych oraz podpisanie umowy wsparcia z przedsiębiorcą następuje w terminie do 10 dni roboczych od dnia złożenia przez przedsiębiorcę poprawnie wypełnionych oraz kompletnych dokumentów zgłoszeniowych; b) weryfikacja i zatwierdzenie dokumentów rozliczeniowych przedkładanych przez przedsiębiorców następuje bez zbędnej zwłoki, tj. w możliwie najkrótszym terminie, określonym w umowie o dofinansowanie zawartej z Beneficjentem realizującym projekt PSF. <p>17. Beneficjent, na podstawie umowy o dofinansowanie, prowadzi bieżącą kontrolę i monitoring realizacji wsparcia, w tym w szczególności kontroluje prawidłowość realizacji projektu zgodnie z postanowieniami rozdziału 6 Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 oraz monitoruje postęp rzeczowy projektu zgodnie z Wytucznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytucznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytucznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób

²⁸¹ Limit 15 000 PLN na przedsiębiorstwo obowiązuje w danym roku kalendarzowym.

	z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą	85% W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.

instytucję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowympomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 15%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 10.2 Programy typu outplacement

OPIS DZIAŁANIA 10.2 Programy typu outplacement	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Programy typu outplacement</i>
7. Cel/e szczegółowy /e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8v: Zwiększenie dostępu do zatrudnienia lub jego kontynuacji osób objętych działaniami typu outplacement.</p> <p>Działanie obejmuje wsparcie usług adresowanych do przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne oraz ich pracowników ukierunkowane na dostosowanie się do zmian gospodarczych. W celu przeciwdziałania wzrostowi bezrobocia wywołanego procesami restrukturyzacyjnymi interwencja EFS zakłada wsparcie zmierzające do opracowania działań zaradczych w przypadku wystąpienia niespodziewanej zmiany gospodarczej. Działanie przyczyni się do kontynuacji zatrudnienia przez osoby zagrożone utratą pracy, jak również</p>

	zmniejszy ryzyko bezrobocia wśród pracowników przedsiębiorstw restrukturyzowanych.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie. 2. Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej²⁸². 3. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 4. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 5. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 6. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 7. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób pracujących, łącznie z pracującymi na własny rachunek, w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób, które skorzystały z instrumentów zwrotnych na podjęcie działalności gospodarczej w programie²⁸³. 5. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub bierne zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie. 13. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 14. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 15. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie.

²⁸² Dotyczy instrumentów finansowych²⁸³ Dotyczy instrumentów finansowych.

	<p>16. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie.</p> <p>17. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie.</p> <p>18. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich.</p> <p>19. Liczba objętych wsparciem w programie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw ekonomii społecznej).</p> <p>20. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19</p> <p>21. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19</p> <p>22. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19</p>
10. Typy projektów	<p>1. Programy typu <i>outplacement</i>²⁸⁴ obejmujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> doradztwo zawodowe, poradnictwo psychologiczne, pośrednictwo pracy, szkolenia, kursy, studia podyplomowe, staże, subsydiowanie zatrudnienia (wyłącznie w przypadku projektów realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy), sfinansowanie kosztów dojazdu do miejsca zatrudnienia lub dodatek relokacyjny na pokrycie kosztów zamieszkania związanych z podjęciem zatrudnienia, wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, w formie bezzwrotnej, które może być uzupełnione o wsparcie pomostowe w postaci pomocy finansowej.
11. Typ beneficjenta	<ol style="list-style-type: none"> Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w szczególności urzędy pracy, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych.

²⁸⁴ **Outplacement** to zaplanowane, kompleksowe działania, mające na celu skuteczną organizację procesu zwolnień poprzez zaprojektowanie i udzielenie pomocy zwalnianym pracownikom w odnalezieniu się w nowej sytuacji życiowej, w tym przede wszystkim prowadzące do utrzymania lub podjęcia i utrzymania zatrudnienia, a także wsparcia osób odchodzących z rolnictwa.

12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	1. Pracownicy zagrożeni zwolnieniem ²⁸⁵ , pracownicy przewidziani do zwolnienia ²⁸⁶ lub osoby zwolnione z przyczyn niedotyczących pracownika z terenu woj. lubelskiego ²⁸⁷ . 2. Pracownicy dużych przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne z terenu woj. lubelskiego ²⁸⁸ .
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 12 352 901
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020, – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów. Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi. – Komitet ds. Umowy Partnerstwa; – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

²⁸⁵Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 **pracownik zagrożony zwolnieniem** to pracownik zatrudniony u pracodawcy, który w okresie 12 miesięcy poprzedzających przystąpienie tego pracownika do projektu dokonał rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego

z przyczyn niedotyczących pracowników, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U. z 2018 r. poz. 1969 z późn. zm.) lub zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników - albo dokonał likwidacji stanowisk pracy z przyczyn ekonomicznych, organizacyjnych, produkcyjnych lub technologicznych Pracownik ten nie posiada jednocześnie źródła dochodu z tytułu innej działalności zarobkowej wykonywanej w wymiarze równym lub większym niż połowa wymiaru czasu pracy lub nie jest jednocześnie osobą samozatrudnioną.

²⁸⁶ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 **pracownik przewidziany do zwolnienia** to pracownik, który znajduje się w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn niedotyczących pracownika lub który został poinformowany przez pracodawcę o zamiarze nieprzedłużenia przez niego stosunku pracy lub stosunku służbowego i nie posiada jednocześnie źródła dochodu z tytułu innej działalności zarobkowej wykonywanej w wymiarze równym lub większym niż połowa wymiaru czasu pracy lub nie jest jednocześnie osobą samozatrudnioną.

²⁸⁷Projekt powinien być skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

²⁸⁸Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytocznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020. – Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. <ul style="list-style-type: none"> – Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytocznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Komunikatem Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, <i>Inicjatywa w zakresie zielonego zatrudnienia: pełne wykorzystanie potencjału zielonej gospodarki pod względem tworzenia miejsc pracy</i>, Bruksela 2 lipca 2014 r. <p>2. Przedsięwzięcia realizowane na rzecz odbiorców wsparcia będą zgodne z zasadą efektywności zatrudnieniowej, tj. rezultat interwencji zostanie uzyskany w sytuacji, gdy odpowiedni odsetek uczestników projektów podejmie zatrudnienie po opuszczeniu programu. Minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej wsparcia przewidziany w ramach projektów outplacementowych wynosi co najmniej 50% całkowitej liczby osób, które zakończyły udział w projekcie.</p> <p>3. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>4. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 5. W przypadku szkoleń i kursów, o których mowa w typie projektu w lit. d, uczestnikowi projektu przysługuje stypendium przyznawane na warunkach określonych w sekcji 3.5.1 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. 6. Staże, o których mowa w typie projektu w lit. e, są realizowane na warunkach określonych w sekcji 3.5.2 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. 7. Sfinansowanie kosztów dojazdu do miejsca zatrudnienia oraz dodatek relokacyjny na pokrycie kosztów zamieszkania związanych z podjęciem zatrudnienia, o którym mowa w typie projektu w lit. g, jest przyznawany na warunkach określonych w sekcji 3.5.4 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. 8. Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, o którym mowa w typie projektu w lit. h, jest skierowane w pierwszej kolejności do osób, które utraciły zatrudnienie w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed przystąpieniem do projektu, a także pracowników znajdujących się w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego lub osób odchodzących z rolnictwa. 9. W przypadku pracowników zagrożonych zwolnieniem lub przewidzianych do zwolnienia, wsparcie powinno obejmować w pierwszej kolejności poradnictwo zawodowe, a także szkolenia i doradztwo przygotowujące do zmiany zawodu i uzyskania nowych kompetencji i kwalifikacji. Udzielenie wsparcia finansowego na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej dla pracowników zagrożonych zwolnieniem lub przewidzianych do zwolnienia powinno zostać poprzedzone szczegółową analizą pod kątem osiągnięcia finalnego efektu zastosowania instrumentu w kontekście realizacji zakładanych celów projektu, a także efektywności kosztowej udzielonego wsparcia. 10. Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej i wsparcie pomostowe, o którym mowa w typie projektu w lit. h, jest przyznawane na warunkach określonych w podrozdziałach 4.2 - 4.5 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. 11. W ramach outplacementu są wykorzystywane narzędzia umożliwiające tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, w tym w szczególności w odniesieniu do pracowników po 50. roku życia oraz osób z niepełnosprawnościami, na warunkach określonych w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, z wyłączeniem postanowień rozdziału 7 pkt 17 tych wytycznych. 12. Minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej wsparcia przewidziany w ramach projektów outplacementowych wynosi co
--	--

	<p>najmniej 50% całkowitej liczby osób, które zakończyły udział w projekcie.</p> <p>13. Minimalny poziom wskaźnika „liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie” wynosi co najmniej 50% całkowitej liczby osób, które zakończyły udział w projekcie. Definicja i sposób pomiaru ww. wskaźnika zostały określone w załączniku nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków.</p> <p>Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>85%</p>

na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ²⁸⁹ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UEna instrumenty finansowe(EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

²⁸⁹ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regulami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regulami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

OPIS DZIAŁANIA 10.3 Programy polityki zdrowotnej

OPIS DZIAŁANIA 10.3 Programy polityki zdrowotnej	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Programy polityki zdrowotnej</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8vi: Zwiększenie liczby realizowanych programów zdrowotnych w zakresie chorób negatywnie wpływających na rynek pracy.</p> <p>Celem Działania jest oddziaływanie na rynek pracy poprzez przeciwdziałanie dezaktywacji zawodowej z przyczyn zdrowotnych. Przedsięwzięcia koncentrować się będą na przeciwdziałaniu bierności zawodowej powodowanej stanem zdrowia poprzez profilaktykę, diagnostykę i rehabilitację. Wzmocnione zostaną działania profilaktyczne pozwalające na wykrycie chorób we wczesnym ich stadium i na rozpoczęcie leczenia. Prowadzona będzie kompleksowa i specjalistyczna diagnostyka, zwłaszcza w odniesieniu do chorób o największym wpływie na przerywanie aktywności zawodowej. Ponadto, Działanie przyczyni się do wzmocnienia profilaktyki zdrowotnej, co bezpośrednio wpłynie także na wydłużenie aktywności zawodowej odbiorców wsparcia. Działanie przyczyni się także do zapewnienia warunków sprzyjających poprawie i utrzymaniu dobrego stanu zdrowia osób pracujących.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne. 2. Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie. 3. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 4. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 5. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 6. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS. 2. Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców. 3. Liczba osób objętych programem zdrowotnym ukierunkowanym na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy. 4. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie.

	<ol style="list-style-type: none"> 11. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub bierne zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 13. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie. 14. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 15. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 16. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 17. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie. 18. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie. 19. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 20. Liczba objętych wsparciem w programie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw ekonomii społecznej). 21. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19 22. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 23. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 24. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie 25. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja programów zdrowotnych²⁹⁰ opracowanych na poziomie krajowym: <ol style="list-style-type: none"> a) programy profilaktyczne w zakresie nowotworów: rak szyjki macicy, rak piersi i rak jelita grubego. 2. Opracowanie i realizacja regionalnych programów zdrowotnych²⁹¹:

²⁹⁰ Określenie *program zdrowotny* używane w SZOOP RPO WL 2014-2020, należy rozumieć jako **program zdrowotny**, o którym mowa w art. 5 pkt 30 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, albo jako **program polityki zdrowotnej** – program polityki zdrowotnej, o którym mowa w art. 5 pkt 29a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W przypadku ww. programów finansowanych ze środków EFS, wybór realizatora programu polityki zdrowotnej następuje z zastosowaniem przepisów rozdziału 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020. Możliwa jest realizacja na poziomie regionalnym innych programów krajowych (np. opracowanych w ramach POWER zaopiniowanych przez AOTMiT) lub innych regionalnych programów zdrowotnych (opracowanych przez inne regiony, zaopiniowanych przez AOTMiT).

²⁹¹ Regionalny program zdrowotny (RPZ) - program polityki zdrowotnej (o którym mowa w art. 5 pkt 29a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych) realizowany w ramach RPO WL 2014-2020. Możliwa jest realizacja na poziomie regionalnym innych programów krajowych (np. opracowanych w ramach POWER zaopiniowanych przez AOTMiT) lub innych regionalnych programów zdrowotnych (opracowanych przez inne regiony, zaopiniowanych przez AOTMiT).

	<p>a) regionalne programy zdrowotne²⁹²(w tym tworzone i realizowane we współpracy z pracodawcą) obejmujące także działania zwiększające zgłaszalność na badania profilaktyczne,</p> <p>b) programy zdrowotne ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy (w tym działania szkoleniowe)²⁹³.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. – Osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, organizacje non-profit, podmioty ekonomii społecznej posiadające doświadczenie w zakresie działań profilaktycznych. – Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych. – Podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą²⁹⁴ lub ich podmioty tworzące. – Pracodawcy²⁹⁵, w szczególności pracodawcy aktywnie działający w zakresie włączenia społecznego.
12. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osoby z terenu woj. lubelskiego²⁹⁶ w wieku aktywności zawodowej²⁹⁷ kwalifikujące się do programów zdrowotnych, w tym osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r.²⁹⁸ 2. Przedsiębiorcy i pracodawcy prowadzący działalność gospodarczą na terenie województwa lubelskiego. 3. Personel służb świadczących usługi zdrowotne.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 6 250 832
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe,

²⁹² Regionalne programy zdrowotne obejmują działania w zakresie profilaktyki, diagnostyki, jak i rehabilitacji medycznej. Regionalne programy zdrowotne będą dotyczyć chorób, które są istotnym problemem zdrowotnym regionu, tj. chorób układu nerwowego oraz chorób zakaźnych na podstawie Programu Strategicznego Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, oraz grup jednostek chorobowych wymienionych w Umowie Partnerstwa, tj. chorób układu krążenia, chorób nowotworowych, chorób (zaburzeń) psychicznych, chorób układu kostno – stawowo - mięśniowego oraz chorób układu oddechowego.

²⁹³ Programy obejmują przekwalifikowania pracowników długotrwale pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie, przygotowujące ich do kontynuowania pracy na innych stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia.

²⁹⁴ w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o *działalności leczniczej*.

²⁹⁵ Pracodawca w rozumieniu przepisów Kodeksu Pracy.

²⁹⁶ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

²⁹⁷ Zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 **osoba w wieku aktywności zawodowej** to osoba w wieku 15 lat i więcej. O przynależności danej osoby do grupy osób w wieku aktywności zawodowej powinien – w przypadku górnej granicy – decydować nie określony w sposób sztywny wiek, ale aktywność zawodowa tej osoby lub gotowość do podjęcia zatrudnienia. Przynależność do tej grupy powinna być ustalana indywidualnie dla każdej osoby w oparciu o przesłankę, czy jest ona aktywna zawodowo lub w oparciu o deklarację gotowości podjęcia zatrudnienia (niezależnie od statystycznego faktu bycia danej osoby w wieku produkcyjnym, czy poprodukcyjnym).

²⁹⁸ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują, zamieszkują lub przebywają na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

<p>PO (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - mapa projektów, - kryteria wyboru projektów, - wspólne działania informacyjno-promocyjne, - wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, - Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Komitet Sterujący²⁹⁹ ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, - Plan działań dotyczący ochrony zdrowia (Plan Działań) uzgodniony przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, - Mapa projektów.
<p>17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 - Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 - Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. - Krajowe ramy strategiczne. Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. - Country Specific Recommendations (CSR) dla Polski. - Programem Strategicznym Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. <p>2. Programy zdrowotne powinny być ukierunkowane na grupy docelowe, tj. osoby w wieku aktywności zawodowej, najbardziej narażone na opuszczenie rynku pracy z powodu czynników</p>

²⁹⁹Komitet Sterujący – Komitet Sterujący do spraw koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, działający pod przewodnictwem ministra właściwego do spraw zdrowia.

	<p>zdrowotnych lub najbardziej bliskich powrotowi na rynek pracy w wyniku świadczeń zdrowotnych lub rehabilitacyjnych.</p> <p>3. Przedsięwzięcia realizowane w ramach Działania 10.3 są realizowane w formule regionalnych programów zdrowotnych (RPZ) za wyjątkiem działań służących rozwojowi populacyjnych programów profilaktyki nowotworowej w kierunku wykrywania raka piersi, szyjki macicy i jelita grubego oraz programów ukierunkowanych na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy dostosowanych do potrzeb konkretnych pracodawców i ich pracowników.</p> <p>4. Warunki realizacji regionalnych programów zdrowotnych (RPZ) dotyczących profilaktyki chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu³⁰⁰:</p> <p>a) działania objęte finansowaniem w ramach projektów nie zastępują świadczeń opieki zdrowotnej, których finansowanie jest zagwarantowane ze środków publicznych, z zastrzeżeniem, o którym mowa w rozdziale 5 pkt 9 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020³⁰¹;</p> <p>b) w ramach projektów mogą być realizowane w szczególności następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usługi zdrowotne niezbędne do realizacji celów RPZ, pod warunkiem, że są one niezbędne do realizacji celów RPZ oraz nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych (wykraczają one poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej) albo po wykazaniu, że gwarantowana usługa zdrowotna³⁰² nie mogłaby zostać sfinansowana danej osobie ze środków publicznych w okresie trwania RPZ lub danego projektu służącego realizacji RPZ albo w przypadku, o którym mowa w rozdziale 5 pkt 9 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 (gdy RPZ przewiduje zarówno usługi zdrowotne wymienione w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe, jak i jednocześnie niezbędne dla realizacji tego programu, ale obejmujące także usługi zdrowotne ponadstandardowe); – zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji usługi zdrowotnej dla danej osoby z miejsca zamieszkania do miejsca wykonywania badania i z powrotem;
--	---

³⁰⁰ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 za **istotny problem zdrowotny regionu** uznaje się ten problem, który w porównaniu z innymi regionami kraju sytuuje go w szczególnie trudnej sytuacji pod względem zapadalności i umieralności (wskaźnik wyższy niż średnia dla kraju) lub problem zdrowotny powodowany przez czynniki chorobotwórcze zidentyfikowany i wskazany przez samorząd województwa jako istotny na podstawie wiarygodnych danych.

³⁰¹ Programy zdrowotne lub programy polityki zdrowotnej, które przewidują usługi zdrowotne wymienione w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe i jednocześnie niezbędne dla realizacji tego programu, ale obejmujące także usługi zdrowotne ponadstandardowe, stanowiące wartość dodaną do funkcjonującego systemu opieki zdrowotnej, opracowane w logiczną całość oraz skierowane do zdefiniowanej grupy docelowej, mogą być uznane za wykraczające poza zakres świadczeń gwarantowanych i niezastępujące świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Taki program musi wносить wartość dodaną np. poprzez wprowadzanie nowych rozwiązań systemowych zwiększających skuteczność usług zdrowotnych (pomimo faktu, iż analogiczne usługi zdrowotne są finansowane ze środków publicznych) i powinien gwarantować funkcjonowanie wypracowanych rezultatów (przynajmniej w zakresie rozwiązań funkcjonalnych, czyli np. koordynacji procesu badań i leczenia) po zakończeniu ich finansowania ze środków EFS.

³⁰² Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 **usługa zdrowotna** to każde świadczenie opieki zdrowotnej, o którym mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

	<ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie opieki nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, którą opiekuje się osoba korzystająca z usługi zdrowotnej w ramach projektu, w czasie korzystania ze wsparcia; – działania informacyjno-edukacyjne, dotyczące tematyki RPZ, w tym edukacja prozdrowotna, skierowane do odbiorców RPZ, prowadzone przez osoby uprawnione do udzielania świadczeń oraz osoby legitymujące się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny. Wymóg ten nie dotyczy działań informacyjno-edukacyjnych, które nie obejmują udzielania porad zdrowotnych oraz nie stanowią edukacji zdrowotnej, a jedynie służą przekazaniu informacji o programie zdrowotnym / programie polityki zdrowotnej / RPZ i udzieleniu odpowiedzi na podstawowe pytania związane z programem; – monitoring jakości i celowości podejmowanych działań. <p>5. Warunki realizacji programów ukierunkowanych na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) w formie regionalnych programów zdrowotnych (RPZ) są realizowane programy ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, które mają wyłącznie charakter medyczny i uniwersalny, czyli pozwalają wdrożyć przewidziane w nich rozwiązania w miejscach pracy narażonych na podobne zdrowotne czynniki ryzyka; b) RPZ mogą być realizowane łącznie lub mogą zostać uzupełnione działaniami o charakterze doradczym i szkoleniowym, skierowanymi do pracowników, pozwalającymi na przekwalifikowanie (rozumiane jako nabycie kompetencji, umiejętności lub kwalifikacji, mające na celu umożliwienie kontynuowania pracy na zmodernizowanym stanowisku lub rozpoczęcie pracy na innym stanowisku, które nie stanowi obciążenia dla zdrowia danego pracownika) i rozpoczęcie pracy poza stanowiskiem narażonym na występowanie czynników negatywnie wpływających na zdrowie; c) działania w ramach programów ukierunkowanych na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy dostosowane do potrzeb konkretnych pracodawców i ich pracowników, w tym przewidujące działania służące przekwalifikowaniu (rozumianemu jako nabycie kompetencji, umiejętności lub kwalifikacji, mające na celu umożliwienie kontynuowania pracy na zmodernizowanym stanowisku lub rozpoczęcie pracy na innym stanowisku, które nie stanowi obciążenia dla zdrowia danego pracownika) osób narażonych na zdrowotne czynniki ryzyka w miejscu pracy nie są realizowane w formie RPZ) oraz; d) działania realizowane w ramach programów wskazanych w podpunkcie a) oraz c) nie zastępują obowiązkowych działań z zakresu medycyny pracy, do których realizacji jest zobowiązany pracodawca na podstawie przepisów rozdziału VI ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy oraz ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy; e) projekty są wdrażane w oparciu o pogłębioną analizę występowania niekorzystnych czynników zdrowotnych w środowisku pracy oraz koncentrują się na wsparciu pracodawców w opracowaniu i wdrożeniu rozwiązań organizacyjnych
--	---

	<p>przyczyniających się do eliminacji zidentyfikowanych zagrożeń dla zdrowia;</p> <p>f) w ramach projektów służących wdrożeniu RPZ mogą być realizowane w szczególności następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usługi zdrowotne niezbędne do realizacji RPZ, w tym rozszerzenie katalogu badań profilaktycznych, wykraczających poza obowiązkowe badania okresowe z zakresu medycyny pracy. Finansowanie usług zdrowotnych jest możliwe pod warunkiem, że są one niezbędne do realizacji celów RPZ oraz; <ul style="list-style-type: none"> i. nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych (wykraczają poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej) albo ii. po wykazaniu, że gwarantowana usługa zdrowotna nie mogłaby zostać sfinansowana danej osobie ze środków publicznych w okresie trwania RPZ lub danego projektu służącego realizacji RPZ albo iii. w przypadku, o którym mowa w rozdziale 5 pkt 9 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 (gdy RPZ przewiduje zarówno usługi zdrowotne wymienione w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe i jednocześnie niezbędne dla realizacji tego programu, jak i usługi zdrowotne ponadstandardowe); – zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji usługi zdrowotnej dla danej osoby z miejsca zamieszkania lub z miejsca pracy do miejsca wykonywania badania i z powrotem; – zapewnienie opieki nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, którą opiekuje się osoba korzystająca z usługi zdrowotnej w ramach projektu, w czasie korzystania ze wsparcia; – działania informacyjno-edukacyjne, dotyczące tematyki RPZ, w tym edukacja prozdrowotna, prowadzone przez osoby uprawnione do udzielania świadczeń oraz osoby legitymujące się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny. Wymóg ten nie dotyczy działań informacyjno-edukacyjnych, które nie obejmują udzielania porad zdrowotnych oraz nie stanowią edukacji zdrowotnej, a jedynie służą przekazaniu informacji o programie zdrowotnym / programie polityki zdrowotnej / RPZ i udzieleniu odpowiedzi na podstawowe pytania związane z programem; – monitoring jakości i celowości podejmowanych działań. <p>6. Warunki realizacji programów z zakresu rehabilitacji medycznej ułatwiającej powroty do pracy³⁰³:</p> <p>a) projekty z zakresu rehabilitacji medycznej ułatwiającej powroty do pracy będą ukierunkowane na grupy docelowe, tj. osoby w wieku</p>
--	---

³⁰³ Typ projektu nr 2 lit. a) . Działania podejmowane w zakresie rehabilitacji medycznej ułatwiającej powroty do pracy są realizowane w szczególności w obrębie następujących grup chorób:

- a) choroby układu krążenia;
- b) choroby nowotworowe;
- c) zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania;
- d) choroby układu kostno-stawowego i mięśniowego;
- e) choroby układu oddechowego.

	<p>aktywności zawodowej najbardziej narażone na opuszczenie rynku pracy z powodu czynników zdrowotnych lub najbardziej bliskie powrotowi na rynek pracy w wyniku świadczeń rehabilitacyjnych;</p> <p>b) świadczenia rehabilitacyjne udzielane w ramach projektów są realizowane zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 146 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w szczególności zarządzenia Nr 13/2019/DSOZ Prezesa NFZ z dnia 6 lutego 2019 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów w rodzajach rehabilitacja lecznicza oraz programy zdrowotne w zakresie świadczeń - leczenie dzieci i dorosłych ze śpiączką, z późn. zm.;</p> <p>c) w ramach projektów służących realizacji programów z zakresu rehabilitacji medycznej ułatwiającej powroty do pracy mogą być realizowane w szczególności następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usługi zdrowotne pod warunkiem, że są one niezbędne do realizacji celów programu oraz nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych (wykraczają one poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej) albo po wykazaniu (na podstawie dokumentu potwierdzającego możliwość podjęcia przez daną osobę zatrudnienia – np. porozumienia uczestnika projektu z przyszłym pracodawcą), że gwarantowana usługa zdrowotna nie mogłaby zostać sfinansowana ze środków publicznych przed podjęciem zatrudnienia przez daną osobę, mimo że w okresie trwania programu lub danego projektu służącego realizacji programu finansowanie usługi byłoby możliwe albo w przypadku, o którym mowa w rozdziale 5 pkt 9 Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 (gdy RPZ przewiduje zarówno usługi zdrowotne wymienione w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe i jednocześnie niezbędne dla realizacji tego programu, jak i usługi zdrowotne ponadstandardowe); – turnusy rehabilitacyjne dla uczestników projektu; – zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji usługi zdrowotnej dla danej osoby z miejsca zamieszkania do miejsca realizacji usługi zdrowotnej i z powrotem; – zapewnienie opieki nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, którą opiekuje się osoba korzystająca z usługi zdrowotnej w ramach projektu, w czasie korzystania ze wsparcia; – działania informacyjno-edukacyjne, dotyczące tematyki programu, w tym edukacja prozdrowotna, skierowane do osób objętych wsparciem oraz osób z ich otoczenia, prowadzone przez osoby uprawnione do udzielania świadczeń oraz osoby legitymujące się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny. Wymóg ten nie dotyczy działań informacyjno-edukacyjnych, które nie obejmują udzielania porad zdrowotnych oraz nie stanowią edukacji zdrowotnej, a jedynie służą przekazaniu informacji o programie zdrowotnym / programie polityki zdrowotnej / RPZ i udzieleniu odpowiedzi na podstawowe pytania związane z programem;
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – monitoring jakości i celowości podejmowanych działań. <p>7. Warunki realizacji programów profilaktycznych opracowanych na poziomie krajowym w zakresie nowotworu raka piersi :</p> <ol style="list-style-type: none"> a) działania realizowane w ramach projektu będą służyły zwiększeniu zgłaszalności do udziału w świadczeniach zdrowotnych realizowanych w ramach <i>Programu profilaktyki raka piersi</i> wykonywanych wyłącznie przez podmioty, które posiadają kontrakt z płatnikiem³⁰⁴(na co najmniej diagnostykę podstawową)w ramach tego programu; b) projekty koncentrują się na dotarciu do kobiet, które na podstawie SIMP nigdy nie wykonywały badań profilaktycznych w kierunku wykrycia raka piersi, a które kwalifikują się do udziału w programie. Grupa ta musi stanowić co najmniej 20% uczestników projektu, tj. osób, które wzięły udział w badaniu w wyniku działań realizowanych w projekcie; c) projekty koncentrują działania na osobach zamieszkałych w miejscowościach poniżej 20 000 mieszkańców, w tym w szczególności na obszarach wiejskich (tj. terenach słabo zaludnionych zgodnie z klasyfikacją terenów wskazaną w regulaminie konkursu); d) istnieje możliwość wykorzystania mammobusów pozwalających na dotarcie do populacji kobiet z małych miejscowości oraz z terenów wiejskich; e) w ramach projektów mogą być realizowane w szczególności następujące działania: <ul style="list-style-type: none"> – działania informacyjno-edukacyjne oraz dotyczące edukacji prozdrowotnej o charakterze lokalnym polegające na zachęcaniu kobiet do badań profilaktycznych. Tego typu działania nie mogą stanowić jedyne go działania w ramach projektu. Prowadzenie działań z zakresu edukacji prozdrowotnej możliwe jest wyłącznie przez osoby z wykształceniem lekarskim, pielęgniarskim lub położniczym lub przez absolwentów kierunku zdrowie publiczne. Wymóg ten nie dotyczy działań informacyjno-edukacyjnych, które nie obejmują udzielania porad zdrowotnych oraz nie stanowią edukacji zdrowotnej, a jedynie służą przekazaniu informacji o programie zdrowotnym/programie polityki zdrowotnej/RPZ i udzieleniu odpowiedzi na podstawowe pytania związane z programem. Działania edukacyjne z zakresu profilaktyki mogą być również kierowane do kadr POZ (tj. lekarzy POZ oraz osób współpracujących z placówką POZ lub osób pracujących na rzecz placówki POZ) i kadr medycyny pracy; – zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji badania w ramach programu profilaktyki raka piersi dla danej osoby z miejsca zamieszkania do miejsca wykonywania badania i z powrotem; – zapewnienie opieki nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, którą opiekuje się osoba objęta wsparciem w ramach projektu, w czasie korzystania ze wsparcia. f) ze środków dofinansowania nie może zostać sfinansowany koszt badania mammograficznego uczestnika projektu, którego finansowanie jest zagwarantowane ze środków płatnika³⁰⁵. Koszt badania
--	--

³⁰⁴ NFZ albo z podmiotem (następcą prawnym) zastępującym NFZ w finansowaniu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej.

³⁰⁵ NFZ albo z podmiotem (następcą prawnym) zastępującym NFZ w finansowaniu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej.

	<p>mammograficznego uczestnika projektu może jednak zostać wykazany w projekcie jako wkład własny pod warunkiem, że źródłem jego sfinansowania są środki płatnika³⁰⁶ będące w dyspozycji beneficjenta lub partnera projektu.</p> <p>8. Warunki realizacji programów profilaktycznych opracowanych na poziomie krajowym w zakresie nowotworu raka szyjki macicy:</p> <p>a) działania realizowane w ramach projektu będą służyły zwiększeniu zgłaszalności do udziału w świadczeniach zdrowotnych realizowanych w ramach <i>Programu profilaktyki raka szyjki macicy</i> wykonywanych wyłącznie przez podmioty, które posiadają kontrakt z płatnikiem³⁰⁷ na co najmniej diagnostykę podstawową w ramach tego programu;</p> <p>b) projekty koncentrują się na dotarciu do kobiet, które na podstawie SIMP nigdy nie wykonywały badań profilaktycznych w kierunku raka szyjki macicy, a które kwalifikują się do udziału w programie. Grupa ta musi stanowić co najmniej 20% uczestników projektu, tj. osób, które wzięły udział w badaniu w wyniku działań realizowanych w projekcie;</p> <p>c) projekty koncentrują działania na osobach zamieszkałych w miejscowościach poniżej 20 000 mieszkańców, w tym w szczególności na obszarach wiejskich, (tj. terenach słabo zaludnionych zgodnie z klasyfikacją terenów wskazaną regulaminie konkursu);</p> <p>d) istnieje możliwość wykorzystania cytobusów, pozwalających na dotarcie do populacji kobiet z miejscowości poniżej 20 000 mieszkańców oraz z terenów wiejskich, chyba że wnioskodawca zapewni dotarcie do populacji kobiet z małych miejscowości i terenów wiejskich bez wykorzystania cytobusów;</p> <p>e) w ramach projektów mogą być realizowane w szczególności następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – działania informacyjno-edukacyjne oraz dotyczące edukacji prozdrowotnej o charakterze lokalnym, polegające na zachęcaniu kobiet do badań profilaktycznych. Tego typu działania nie mogą stanowić jedyne działania w ramach projektu. Prowadzenie działań z zakresu edukacji prozdrowotnej możliwe jest wyłącznie przez osoby z wykształceniem lekarskim, pielęgniarskim lub położniczym lub przez absolwentów kierunku zdrowie publiczne. Wymóg ten nie dotyczy działań informacyjno-edukacyjnych, które nie obejmują udzielania porad zdrowotnych oraz nie stanowią edukacji zdrowotnej, a jedynie służą przekazaniu informacji o programie zdrowotnym/programie polityki zdrowotnej/RPZ i udzieleniu odpowiedzi na podstawowe pytania związane z programem. Działania edukacyjne z zakresu profilaktyki mogą być również kierowane do kadr POZ (tj. lekarzy POZ oraz osób współpracujących z placówką POZ lub osób pracujących na rzecz placówki POZ) i kadr medycyny pracy; – zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji badania w ramach programu profilaktyki raka szyjki macicy dla danej osoby z miejsca zamieszkania do miejsca wykonywania badania i z powrotem;
--	--

³⁰⁶ NFZ albo z podmiotem (następcą prawnym) zastępującym NFZ w finansowaniu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej.

³⁰⁷ J.w.

	<ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie opieki nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, którą opiekuje się osoba objęta wsparciem w ramach projektu, w czasie korzystania ze wsparcia, <p>f) ze środków dofinansowania nie może zostać sfinansowany koszt badania cytologicznego uczestnika projektu, którego finansowanie jest zagwarantowane ze środków płatnika³⁰⁸. Koszt badania cytologicznego uczestnika projektu może jednak zostać wykazany w projekcie jako wkład własny pod warunkiem, że źródłem jego sfinansowania są środki płatnika³⁰⁹ będące w dyspozycji beneficjenta lub partnera projektu.</p> <p>9. Warunki realizacji programów profilaktycznych opracowanych na poziomie krajowym w zakresie nowotworu raka jelita grubego:</p> <p>a) w przypadku realizacji działań w projekcie przez podmioty posiadające umowę z Ministerstwem Zdrowia na realizację badań kolonoskopowych w ramach <i>Programu profilaktyki raka jelita grubego</i> środki EFS służą realizacji dodatkowych badań diagnostycznych i przyczyniają się do zwiększenia liczby badań diagnostycznych przeprowadzanych przez te podmioty;</p> <p>b) działania w zakresie profilaktyki raka jelita grubego odbywają się wyłącznie w systemie oportunistycznym;</p> <p>c) realizacja programów profilaktyki jelita grubego odbywa się zgodnie z następującymi warunkami, w szczególności uwzględniającymi następujące elementy dotyczące realizatorów badań:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obowiązek bieżącego wprowadzania danych do systemu informatycznego SI-PBP-EFS; – obowiązek wprowadzenia danych w zakresie wszystkich zrealizowanych w ramach projektu badań do systemu informatycznego SI-PBP-EFS; – obowiązek poddania się kontroli w zakresie jakości prowadzenia badań, przeprowadzanej przez lub na zlecenie Koordynatora <i>Programu profilaktyki raka jelita grubego</i> (Centrum Onkologii – Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie). <p>W przypadku stwierdzenia niezgodności realizacji działań w projekcie z <i>Programem profilaktyki raka jelita grubego</i>, w tym nieprawidłowości stwierdzonych w toku kontroli, o której mowa w tiret 3, IZ RPO może uznać część lub całość wydatków związanych z ww. działaniami za niekwalifikowalne.</p> <p>d) w ramach projektów mogą być realizowane w szczególności następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - usługi zdrowotne³¹⁰ rozliczane na podstawie stawek jednostkowych w wysokości zgodnej z właściwą uchwałą Komitetu Sterującego; - działania informacyjno-edukacyjne oraz dotyczące edukacji prozdrowotnej o charakterze lokalnym polegające na zachęcaniu osób do badań profilaktycznych. Tego typu działania nie
--	--

³⁰⁸ NFZ albo z podmiotem (następcą prawnym) zastępującym NFZ w finansowaniu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej.

³⁰⁹ NFZ albo z podmiotem (następcą prawnym) zastępującym NFZ w finansowaniu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej.

³¹⁰ IK UP określa stawki jednostkowe na usługi zdrowotne, obowiązujące w ramach projektów o charakterze profilaktycznym ukierunkowanych na wczesne wykrywanie raka jelita grubego w PI 8vi i przekazuje je do zatwierdzenia przez Komitet Sterujący. Po zatwierdzeniu stawek jednostkowych przez Komitet Sterujący, IZ RPO mają obowiązek ich stosowania w ramach nowo ogłaszanych naborów.

IK UP może przeprowadzić indeksację stawek jednostkowych, zgodnie z metodologią wyliczania stawek jednostkowych dotyczących badania przesiewowego raka jelita grubego.

	<p>mogą stanowić jedyne działania w ramach projektu. Prowadzenie działań z zakresu edukacji prozdrowotnej możliwe będzie wyłącznie przez osoby z wykształceniem lekarskim lub pielęgniarskim lub przez absolwentów kierunku zdrowie publiczne. Wymóg ten nie dotyczy działań informacyjno-edukacyjnych, które nie obejmują udzielania porad zdrowotnych oraz nie stanowią edukacji zdrowotnej, a jedynie służą przekazaniu informacji o programie zdrowotnym/programie polityki zdrowotnej/RPZ i udzieleniu odpowiedzi na podstawowe pytania związane z programem. Prowadzenie działań z zakresu edukacji prozdrowotnej możliwe będzie wyłącznie przez osoby z wykształceniem lekarskim lub pielęgniarskim lub przez absolwentów kierunku zdrowie publiczne;</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji usługi zdrowotnej w ramach programu profilaktyki raka jelita grubego dla danej osoby z miejsca zamieszkania do miejsca wykonywania badania i z powrotem; – zapewnienie opieki nad osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, którą opiekuje się osoba objęta wsparciem w ramach projektu, w czasie korzystania ze wsparcia; – zapewnienie opieki osoby trzeciej nad osobą, która poddała się badaniu kolonoskopowemu ze znieczuleniem (po przeprowadzeniu tego badania). <p>10. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>11. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p> <p>Wykonywanie usług w ramach gwarantowanych przez państwo świadczeń zdrowotnych wyklucza co do zasady możliwość udzielania odpłatnych świadczeń na rzecz obywateli innych Państw Członkowskich. W tym przypadku nie dochodzi zatem do naruszenia lub też groźby naruszenia konkurencji w wymiarze unijnym, a tym samym wyłączona zostaje jedna z czterech przesłanek wystąpienia pomocy publicznej, o których mowa w art. 107 ust. 1 TFUE. W przypadku, gdy środki trwale lub infrastruktura zakupione w ramach projektu będą wykorzystywane po jego zakończeniu wyłącznie w celu świadczenia usług finansowanych z NFZ można zatem przyjąć, że powyższe wsparcie będzie wyłączone spod reguł pomocy publicznej / pomocy <i>de minimis</i>. Analogiczne podejście można zastosować również w odniesieniu do innych źródeł finansujących świadczenia zdrowotne w ramach</p>
--	--

	publicznego systemu ochrony zdrowia, w tym krajowych i samorządowych programów zdrowotnych.
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP Zgodnie z: <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%

<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>95%³¹¹</p> <p>W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.</p>
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

³¹¹ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regulami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem,

że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regulami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

OPIS DZIAŁANIA 10.4 Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 10.4 <i>Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowy /e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 8v: Zwiększenie dostępu do zatrudnienia lub jego kontynuacji osób objętych działaniami typu outplacement.</p> <p>Działanie obejmuje wsparcie usług adresowanych do przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne oraz ich pracowników ukierunkowane na dostosowanie się do zmian gospodarczych. W celu przeciwdziałania wzrostowi bezrobocia wywołanego procesami restrukturyzacyjnymi interwencja EFS zakłada wsparcie zmierzające do opracowania działań zaradczych w przypadku wystąpienia niespodziewanej zmiany gospodarczej. Działanie przyczyni się do kontynuacji zatrudnienia przez osoby zagrożone utratą pracy, jak również zmniejszy ryzyko bezrobocia wśród pracowników przedsiębiorstw restrukturyzowanych.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie. 2. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 4. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 5. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 6. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób pracujących, łącznie z pracującymi na własny rachunek, w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie.

	<p>9. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub bierne zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie.</p> <p>10. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie.</p> <p>11. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie.</p> <p>12. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie.</p> <p>13. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie.</p> <p>14. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie.</p> <p>15. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie.</p> <p>16. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie.</p> <p>17. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich.</p> <p>18. Liczba objętych wsparciem w programie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw ekonomii społecznej).</p> <p>19. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19</p> <p>20. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19</p> <p>21. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19</p>
10. Typy projektów	<p>1. Programy typu <i>outplacement</i>³¹² obejmujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> doradztwo zawodowe, poradnictwo psychologiczne, pośrednictwo pracy, szkolenia, kursy, studia podyplomowe, staże, subsydiowanie zatrudnienia (wyłącznie w przypadku projektów realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy), sfinansowanie kosztów dojazdu do miejsca zatrudnienia lub dodatek relokacyjny na pokrycie kosztów zamieszkania związanych z podjęciem zatrudnienia, wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, w formie bezzwrotnej, które może być uzupełnione o wsparcie pomostowe w postaci pomocy finansowej.
11. Typ beneficjenta	<ol style="list-style-type: none"> Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w szczególności urzędy pracy osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w szczególności organizacje pozarządowe, partnerzy społeczno-gospodarczy,

³¹² **Outplacement** to zaplanowane, kompleksowe działania, mające na celu skuteczną organizację procesu zwolnień poprzez zaprojektowanie

i udzielenie pomocy zwalnianym pracownikom w odnalezieniu się w nowej sytuacji życiowej, w tym przede wszystkim prowadzące do utrzymania lub podjęcia i utrzymania zatrudnienia, a także wsparcia osób odchodzących z rolnictwa.

	3. osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych.
12. Grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia	1. Pracownicy zagrożeni zwolnieniem ³¹³ , pracownicy przewidziani do zwolnienia ³¹⁴ lub osoby zwolnione z przyczyn nie dotyczących pracownika z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego ³¹⁵ . 2. Pracownicy dużych przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego ³¹⁶ .
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 5 367 876
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020, – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów. Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi. – Komitet ds. Umowy Partnerstwa; – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych,

³¹³ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 **pracownik zagrożony zwolnieniem** to pracownik zatrudniony u pracodawcy, który w okresie 12 miesięcy poprzedzających przystąpienie tego pracownika do projektu dokonał rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego

z przyczyn nie dotyczących pracowników, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników (Dz. U. z 2018 r. poz. 1969 z późn. zm.) lub zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników - albo dokonał likwidacji stanowisk pracy z przyczyn ekonomicznych, organizacyjnych, produkcyjnych lub technologicznych. Pracownik ten nie posiada jednocześnie źródła dochodu z tytułu innej działalności zarobkowej wykonywanej w wymiarze równym lub większym niż połowa wymiaru czasu pracy lub nie jest jednocześnie osobą samozatrudnioną.

³¹⁴ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020 **pracownik przewidziany do zwolnienia** to pracownik, który znajduje się w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn nie dotyczących pracownika lub który został poinformowany przez pracodawcę o zamiarze nieprzedłużenia przez niego stosunku pracy lub stosunku służbowego i nie posiada jednocześnie źródła dochodu z tytułu innej działalności zarobkowej wykonywanej w wymiarze równym lub większym niż połowa wymiaru czasu pracy lub nie jest jednocześnie osobą samozatrudnioną.

³¹⁵ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Melgiew, Nałęczów, Niedrzewica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka

³¹⁶ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Melgiew, Nałęczów, Niedrzewica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka

(w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	– Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Stronę Porozumienia Gmin LOF).</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Komunikatem Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, <i>Inicjatywa w zakresie zielonego zatrudnienia: pełne wykorzystanie potencjału zielonej gospodarki pod względem tworzenia miejsc pracy</i>, Bruksela 2 lipca 2014 r. <p>2. Przedsięwzięcia realizowane na rzecz odbiorców wsparcia będą zgodne z zasadą efektywności zatrudnieniowej, tj. rezultat interwencji zostanie uzyskany w sytuacji, gdy odpowiedni odsetek uczestników projektów podejmie zatrudnienie po opuszczeniu programu. Minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej wsparcia przewidziany w ramach projektów outplacementowych wynosi co najmniej 50% całkowitej liczby osób, które zakończyły udział w projekcie.</p> <p>3. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie</p>

	<p>Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego³¹⁷ z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 5. W przypadku szkoleń i kursów, o których mowa w typie projektu w lit. d, uczestnikowi projektu przysługuje stypendium przyznawane na warunkach określonych w sekcji 3.5.1 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. 6. Staże, o których mowa w typie projektu w lit. e, są realizowane na warunkach określonych w sekcji 3.5.2 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. 7. Sfinansowanie kosztów dojazdu do miejsca zatrudnienia oraz do datek relokacyjny na pokrycie kosztów zamieszkania związanych z podjęciem zatrudnienia, o którym mowa w typie projektu w lit. g, jest przyznawany na warunkach określonych w sekcji 3.5.4 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. 8. Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, o którym mowa w typie projektu w lit. h, jest skierowane w pierwszej kolejności do osób, które utraciły zatrudnienie w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed przystąpieniem do projektu, a także pracowników znajdujących się w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego lub osób odchodzących z rolnictwa. 9. W przypadku pracowników zagrożonych zwolnieniem lub przewidzianych do zwolnienia, wsparcie powinno obejmować w pierwszej kolejności poradnictwo zawodowe, a także szkolenia i doradztwo przygotowujące do zmiany zawodu i uzyskania nowych kompetencji i kwalifikacji. Udzielenie wsparcia finansowego na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej dla pracowników zagrożonych zwolnieniem lub przewidzianych do zwolnienia powinno zostać poprzedzone szczegółową analizą pod kątem osiągnięcia finalnego efektu zastosowania instrumentu w kontekście realizacji zakładanych celów projektu, a także efektywności kosztowej udzielonego wsparcia. 10. Wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej i wsparcie pomostowe, o którym mowa w typie projektu w lit. h, jest przyznawane na warunkach określonych w
--	--

³¹⁷Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Melgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka
(w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>podrozdziałach 4.2 - 4.5 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020.</p> <p>11. W ramach outplacementu są wykorzystywane narzędzia umożliwiające tworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, w tym w szczególności w odniesieniu do pracowników po 50. roku życia oraz osób z niepełnosprawnościami, na warunkach określonych w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, z wyłączeniem postanowień rozdziału 7 pkt 17 tych wytycznych.</p> <p>12. Minimalny poziom efektywności zatrudnieniowej wsparcia przewidziany w ramach projektów outplacementowych wynosi co najmniej 50% całkowitej liczby osób, które zakończyły udział w projekcie.</p> <p>13. Minimalny poziom wskaźnika „liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie” wynosi co najmniej 50% całkowitej liczby osób, które zakończyły udział w projekcie. Definicja i sposób pomiaru ww. wskaźnika zostały określone w załączniku nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków.</p> <p>Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i></p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2</p>

(rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ³¹⁸ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy.

³¹⁸ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy.
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy.
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy.

II.11 Oś priorytetowa 11 Włączenie społeczne

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 11 Włączenie społeczne

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Wzrost integracji społecznej oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie poprzez realizację kompleksowych programów aktywizacji oraz usług reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej

Cel szczegółowy 2: Wzrost dostępności wysokiej jakości usług społecznych użyteczności publicznej, w szczególności w formach zdeinstytucjonalizowanych, dla osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie.

Cel szczegółowy 3: Wzrost dostępności usług zdrowotnych dla osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie

Cel szczegółowy 4: Rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej, w tym wzrost zatrudnialności w sektorze ekonomii społecznej w regionie

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFS	160 887 121
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 11.1 Aktywne włączenie

OPIS DZIAŁANIA 11.1 Aktywne włączenie	
6. Nazwa działania/poddziałania	Aktywne włączenie
7. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 9i: Wzrost integracji społecznej oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie poprzez realizację kompleksowych programów aktywizacji oraz usług reintegracji i rehabilitacji społeczno – zawodowej.

	<p>Celem Działania jest zahamowanie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym w regionie. W ramach Działania będą realizowane przedsięwzięcia na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej oraz integracji społecznej osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez realizację kompleksowych programów aktywizacji oraz usług reintegracji i rehabilitacji społeczno – zawodowej. Wdrożenie standardów oraz wykorzystanie nowych rozwiązań w zakresie aktywnej integracji przyczyni się do podniesienia jakości, skuteczności i efektywności działań instytucji pomocy i integracji na rzecz włączenia społecznego.</p>
<p>8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek). 4. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 5. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 6. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 7. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 8. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub bierne zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie.

	<p>12. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie</p> <p>13. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie.</p> <p>14. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie.</p> <p>15. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie.</p> <p>16. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich.</p> <p>17. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19.</p> <p>18. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19.</p> <p>19. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie.</p> <p>20. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie.</p>
<p>10. Typy projektów</p>	<p>1. Programy³¹⁹ na rzecz integracji osób i rodzin wykluczonych bądź zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację oraz reintegrację społeczno-zawodową, w których elementem jest co najmniej jeden z wymienionych poniżej:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) programy na rzecz społeczności marginalizowanych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarach objętych działaniami rewitalizacyjnymi, w tym realizacja programów aktywności lokalnej³²⁰, b) programy integracji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami, c) kompleksowe działania aktywizacji i integracji społecznej i zawodowej klientów pomocy społecznej, d) programy wychodzenia z bezdomności, e) programy aktywizacji społecznej i zawodowej wychowanków, placówek opiekuńczo – wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapeutycznych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich, podopiecznych jednostek o charakterze opiekuńczo - wychowawczym prowadzonych przez Ochotnicze Hufce Pracy, f) programy usamodzielniania wychowanków opuszczających instytucjonalne oraz rodzinne formy pieczy zastępczej, w tym działania profilaktyczne przeciwdziałające wykluczeniu mieszkaniowemu i bezdomności; <p>2. Kompleksowe programy reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej realizowane głównie przez Zakłady Aktywizacji</p>

³¹⁹ Każdy projekt zakłada kompleksowe wsparcie grupy docelowej z wykorzystywaniem zróżnicowanych form i metod aktywizacji społeczno-zawodowej, w tym stosowanie instrumentów aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej i/lub zdrowotnej, jak również realizację działań z zakresu aktywnych technik poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych spośród katalogu określonego w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady (2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r.).

Wszystkie działania dostosowane będą do zdiagnozowanych specyficznych potrzeb grup docelowych, w tym m.in. poprzez zastosowanie indywidualnych planów (ścieżek) działania (wsparcia).

³²⁰ Realizowane w oparciu o lokalne programy rewitalizacji.

	Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej ³²¹ .
11. Typ beneficjenta	<p>Typy projektów nr 1 lit. a-b, d-f oraz nr 2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Instytucje pomocy i integracji społecznej. 2. Instytucje rynku pracy. 3. Instytucje wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. 4. Podmioty reintegracyjne. 5. Organizacje pozarządowe, działające w obszarze rynku pracy/pomocy i integracji społecznej. 6. Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w tym jednostki pomocy społecznej. 7. PFRON. 8. Ochotnicze Hufce Pracy. 9. Centra aktywności lokalnej. 10. Podmioty ekonomii społecznej. <p>Typ projektu nr 1 lit. c:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jednostki pomocy społecznej z terenu województwa lubelskiego (tj. OPS/PCPR) we współpracy z powiatowymi urzędami pracy.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Osoby wykluczone (w tym dotknięte ubóstwem) lub osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu woj. lubelskiego³²², w tym w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) osoby bierne zawodowo, b) osoby bezrobotne, zagrożone wykluczeniem ze względu na przesłanki inne niż tylko bezrobocie, wobec których zastosowanie wyłącznie instrumentów i usług rynku pracy jest niewystarczające i istnieje konieczność zastosowania w pierwszej kolejności usług aktywnej integracji o charakterze społecznym, c) osoby o niskich kwalifikacjach³²³, d) osoby z niepełnosprawnościami (w tym z zaburzeniami psychicznymi), e) dzieci i młodzież wykluczona lub zagrożona wykluczeniem społecznym, f) osoby bezdomne, g) otoczenie osób wykluczonych społecznie (w tym rodziny osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym), których udział w projekcie jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym³²⁴, h) osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r.

³²¹ Realizacja kompleksowych programów reintegracji społeczno-zawodowej przez podmioty, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. CIS i KIS) odbywa się wyłącznie poprzez stworzenie nowych miejsc reintegracji społecznej i zawodowej w istniejących ww. podmiotach.

³²² Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

³²³ Zgodnie ze Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS, stanowiącą Załącznik nr 2 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: **osoby o niskich kwalifikacjach** to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie.

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

³²⁴ Zgodnie z definicją otoczenia osób wykluczonych społecznie zawartą w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

	o ile mieszczą się w katalogu osób wskazanym w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i> ³²⁵ .
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 75 408 851
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – wspólne działania informacyjno-promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.

³²⁵ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* do katalogu tego należą:

- a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- c) osoby przebywające w pieczy zastępczej (w tym również osoby przebywające w pieczy zastępczej na warunkach określonych w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekunów-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969);
- e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457, z późn. zm.);
- f) osoby z niepełnosprawnością - osoby z niepełnosprawnością w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 lub uczniowie/dzieci z niepełnosprawnościami w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020;
- g) członkowie gospodarstw domowych sprawujący opiekę nad osobą z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z nich nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad osobą z niepełnosprawnością;
- h) osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;
- i) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
- j) osoby odbywające karę pozbawienia wolności;
- k) osoby korzystające z PO PŻ.

17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy - typy projektów nr 1 lit. a-b, d-f oraz nr 2</p> <p>Tryb pozakonkursowy - typ projektu nr 1 lit. c: Tryb pozakonkursowy zastosowany zostanie w przypadku jednostek pomocy społecznej (OPS/PCPR) realizujących kompleksowe działania aktywizacji i integracji społecznej i zawodowej klientów ośrodków pomocy społecznej (zgodnie ze schematem określonym w wytycznych ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie włączenia społecznego).</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów: Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji³²⁶. – Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. <p>2. Wsparcie powinno być skoncentrowane na osobach najbardziej oddalonych od rynku pracy, doświadczających złożonych problemów powodujących ubóstwo i wykluczenie społeczne, które w pierwszej kolejności wymagają kompleksowego wsparcia z wykorzystaniem instrumentów aktywizacji społecznej, głównie na osobach pozostających bez zatrudnienia (w tym długotrwale), osobach młodych, osobach o niskich kwalifikacjach oraz osobach bez doświadczenia zawodowego. Wsparcie jest kierowane do osób bezrobotnych, wobec których zastosowanie wyłącznie instrumentów i usług rynku pracy jest niewystarczające i istnieje konieczność zastosowania w pierwszej kolejności usług aktywnej integracji o charakterze społecznym.</p> <p>3. Wsparcie dotyczące aktywizacji zawodowej w formach przewidzianych w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020</i>, jest realizowane na</p>

³²⁶ W szczególności z Priorytetem III Aktywna integracja społeczności lokalnej.

	<p>zasadach określonych w tych wytycznych, o ile szczegółowe zasady dotyczące realizacji danej formy wsparcia nie wynikają z przepisów krajowych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Działania w ramach projektów będą adekwatne do zdiagnozowanych specyficznych potrzeb grup docelowych, i odbywać się będą na podstawie ścieżek reintegracji sporządzonych dla każdej osoby, rodziny, środowiska zagrożonego ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb. W ramach ścieżki reintegracji, obok usług aktywnej integracji, mogą być realizowane usługi społeczne świadczone w społeczności lokalnej, o ile jest to niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia dla konkretnej osoby, rodziny czy środowiska i przyczynia się do realizacji celów aktywnej integracji, przy czym wsparcie jest skoncentrowane na osobie i jej potrzebach, a nie na rozwijaniu usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej. Usługi aktywnej integracji mogą mieć charakter wsparcia indywidualnego (adresowanego do osoby), rodzinnego (adresowanego do rodziny) oraz środowiskowego (adresowanego do określonego środowiska)³²⁷. 5. Projekty, w tym w szczególności realizowane przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej, będą realizowane zgodnie ze standardami i modelami opracowanymi na poziomie krajowym. 6. Wsparcie zostanie zintensyfikowane w gminach znajdujących się w najbardziej niekorzystnym położeniu w kontekście realizacji celu tematycznego 9, w tym w gminach o dużym zagrożeniu ubóstwem. 7. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. 8. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis. 9. Usługi reintegracji społecznej i zawodowej realizowane przez CIS i KIS są uznawane za kompleksową usługę aktywnej integracji, obejmującą aktywną integrację społeczną i zawodową.
--	---

³²⁷ Projekty nie mogą być skoncentrowane na wsparciu dzieci (osoby poniżej 18. roku życia), z wyłączeniem projektów przeznaczonych dla osób:

- a) wspieranych w ramach placówek wsparcia dziennego, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- b) przebywających w pieczy zastępczej i opuszczających tę pieczę, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- c) nieletnich, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich;
- d) przebywających w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii i specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

	<p>10. Specyficzne wymogi dla projektów realizowanych przez OPS i PCPR³²⁸:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) w przypadku osób bezrobotnych wsparciem obejmowane są osoby bezrobotne, które korzystają z pomocy społecznej lub kwalifikują się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, w myśl ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, i którym do aktywizacji zawodowej niezbędne jest w pierwszej kolejności udzielenie wsparcia w zakresie integracji społecznej, b) ze środków EFS nie są finansowane bierne formy pomocy w postaci zasiłków. Świadczenia te mogą być uznane za wkład własny do projektu, c) OPS i PCPR nie wdrażają samodzielnie usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym. Wdrożenie usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym jest możliwe wyłącznie przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej, w szczególności przez: <ul style="list-style-type: none"> – PUP i inne instytucje rynku pracy, o których mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy; – CIS i KIS w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej zgodnie z ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym; – przedsiębiorstwa społeczne; – organizacje pozarządowe, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. <p>Usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym są realizowane przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – partnerów OPS lub PCPR w ramach projektów partnerskich; – PUP na podstawie porozumienia o realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy i na zasadach określonych w tej ustawie; – podmioty wybrane w ramach zlecenia zadania publicznego na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub zgodnie z art. 15a ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych; – podmioty danej jednostki samorządu terytorialnego wyspecjalizowane w zakresie reintegracji zawodowej, o ile zostaną wskazane we wniosku o dofinansowanie projektu jako realizatorzy projektu, – podmioty wybrane na zasadach dotyczących udzielania zamówień określonych w <i>Wytocznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020</i>,
--	---

³²⁸ Zadania PCPR w miastach na prawach powiatu realizują miejskie OPS, które mogą być nazwane „miejskimi ośrodkami pomocy rodzinie” (MOPR).

	<p>d) obowiązkowym elementem kontraktów socjalnych, indywidualnych programów, projektów socjalnych (o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) oraz programów aktywności lokalnej w formie lokalnych programów pomocy społecznej (o których mowa w art. 110 ust. 10 oraz art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) są usługi aktywnej integracji.</p> <p>11. W odniesieniu do typów projektów, które dotyczą aktywizacji społeczno-zatrudnieniowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym stosowane są kryteria wyboru projektów dotyczące efektywności społecznej³²⁹ i zatrudnieniowej³³⁰. Spełnienie kryterium efektywności społecznej i efektywności zatrudnieniowej jest warunkiem dostępu do środków EFS, z zastrzeżeniem podrozdziału 5.3 pkt 11 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014 – 2020.</p> <p>12. Efektywność społeczna jest mierzona wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z usług aktywnej integracji o charakterze społecznym lub edukacyjnym, lub zdrowotnym, a efektywność zatrudnieniowa wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym.</p> <p>13. Efektywność społeczna i efektywność zatrudnieniowa są mierzone rozłącznie w odniesieniu do:</p> <ol style="list-style-type: none"> osób z niepełnosprawnościami; pozostałych osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. <p>14. Efektywność społeczna jest mierzona:</p> <ol style="list-style-type: none"> wśród uczestników projektu względem ich sytuacji w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie, rozumianego zgodnie z
--	--

³²⁹ Kryterium efektywności społecznej określa odsetek uczestników projektu, którzy po zakończeniu udziału w projekcie dokonali postępu w procesie aktywizacji społeczno-zawodowej i zmniejszenia dystansu do zatrudnienia, przy czym postęp powinien być rozumiany m.in. jako:

- rozpoczęcie nauki;
- wzmocnienie motywacji do pracy po projekcie;
- zwiększenie pewności siebie i własnych umiejętności;
- poprawa umiejętności rozwiązywania pojawiających się problemów;
- podjęcie wolontariatu;
- poprawa stanu zdrowia;
- ograniczenie nałogów;
- doświadczenie widocznej poprawy w funkcjonowaniu (w przypadku osób z niepełnosprawnościami).

³³⁰ Kryterium efektywności zatrudnieniowej określa odsetek uczestników projektu, którzy znaleźli się w jednej z poniższych sytuacji:

- jako osoby bierne zawodowo (w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020) lub bezrobotne w momencie przystąpienia do projektu, podjęli zatrudnienie (w rozumieniu definicji wskaźnika wspólnego liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu wskazanej w Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020) po zakończeniu udziału w projekcie lub w trakcie jego trwania;
- jako osoby bierne zawodowo w momencie przystąpienia do projektu, zaczęli poszukiwać pracy (w rozumieniu definicji wskaźnika liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu wskazanej w Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020) po zakończeniu udziału w projekcie;
- jako osoby bierne zawodowo lub bezrobotne w momencie przystąpienia do projektu, podjęli dalszą aktywizację zawodową, w tym w projekcie realizowanym w ramach PI 9v lub CT 8 (PI 8i, 8ii, 8iii lub 8iv), po zakończeniu udziału w projekcie lub w trakcie jego trwania;
- jako uczestnicy Centrum Integracji Społecznej lub Klubu Integracji Społecznej w trakcie trwania projektu lub po jego zakończeniu podjęli zatrudnienie w ramach zatrudnienia wspieranego;
- jako osoby zatrudnione w Zakładzie Aktywności Zawodowej lub uczestniczące w Warsztatach Terapii Zajęciowej w trakcie trwania projektu lub po jego zakończeniu podjęli zatrudnienie na otwartym rynku pracy, w tym w przedsiębiorstwie społecznym.

Wszystkie wymienione w lit. a – e sytuacje uznawane są za spełnienie kryterium efektywności zatrudnieniowej i nie są uwzględniane na potrzeby pomiaru efektywności społecznej.

	<p>definicją wskazaną w Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;</p> <p>b) wśród uczestników projektu, którzy zakończyli udział w projekcie; za zakończenie udziału w projekcie należy uznać zakończenie uczestnictwa zgodnie ze ścieżką udziału w projekcie. Zakończenie udziału w projekcie z powodu podjęcia zatrudnienia wcześniej niż uprzednio było to planowane można uznać za zakończenie udziału w projekcie na potrzeby weryfikacji kryterium efektywności społecznej;</p> <p>c) w stosunku do łącznej liczby uczestników projektu, którzy zakończyli udział w projekcie w rozumieniu lit. b i skorzystali w projekcie z usług aktywnej integracji o charakterze społecznym lub edukacyjnym, lub zdrowotnym.</p> <p>15. Efektywność zatrudnieniowa jest mierzona wśród uczestników, którzy:</p> <p>a) zakończyli udział w projekcie; zakończenie udziału w projekcie to zakończenie uczestnictwa we wszystkich formach wsparcia przewidzianych dla danego uczestnika w ramach projektu EFS lub</p> <p>b) przerwali udział w projekcie wcześniej, niż uprzednio było to planowane z powodu podjęcia pracy, lub</p> <p>c) podjęli pracę, jednak jednocześnie kontynuowali udział w projekcie.</p> <p>16. Wyłączenie z obowiązku stosowania kryterium efektywności zatrudnieniowej (tj. wyłączenie z licznika i mianownika we wskaźniku monitorującym spełnienie kryterium) stosuje się do:</p> <p>a) osób nieletnich, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich;</p> <p>b) osób do 18. roku życia lub do zakończenia przez nie realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki;</p> <p>c) osób, które w ramach projektu lub po zakończeniu jego realizacji podjęły naukę w formach szkolnych.</p> <p>17. Jeśli uczestnik projektu wziął udział w aktywizacji społecznej i zawodowej oraz nie stosują się do niego wyłączenia wskazane w pkt 15, powinien być brany pod uwagę przy pomiarze zarówno efektywności społecznej, jak i zatrudnieniowej.</p> <p>18. Kryterium efektywności społecznej jest weryfikowane w terminie do 3 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie w rozumieniu pkt 13 lit. b. Kryterium efektywności zatrudnieniowej jest weryfikowane w terminie do 3 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie, o którym mowa w pkt 14 lit. a, oraz w odniesieniu do sytuacji opisanych w pkt 14 lit b i c.</p> <p>19. Wsparcie w postaci usług aktywnej integracji jest adresowane do:</p> <p>a) osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,</p> <p>b) środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności do społeczności lokalnych na obszarach objętych programami rewitalizacji, o których mowa w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020,</p>
--	--

	<p>- biorąc pod uwagę elementy, o których mowa w podrozdziale 4.1 <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>, dotyczące realizacji i profilowania interwencji (ukierunkowanie wsparcia EFS), oraz postanowienia podrozdziału 4.3 ww. Wytycznych dotyczące preferowania grup docelowych.</p> <p>20. Usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym dla osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym nie mogą stanowić pierwszego elementu wsparcia w ramach ścieżki reintegracji (nie dotyczy projektów realizowanych przez WTZ, ZAZ, CIS, KIS). Praca socjalna jest traktowana jako usługa aktywnej integracji o charakterze społecznym. Projekty obejmujące wyłącznie pracę socjalną nie są wybierane do dofinansowania.</p> <p>21. Uczestnik projektu, który przystępując do projektu pozostawał bez zatrudnienia, a w trakcie projektu podjął pracę, ma możliwość kontynuowania udziału w projekcie zgodnie z ustaloną ścieżką reintegracji.</p> <p>22. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami odbywa się poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> wykorzystanie usług aktywnej integracji; możliwa jest realizacja wsparcia w zakresie przygotowania do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia realizowanego przez środowiskowe domy samopomocy, usług asystenckich, usług trenera pracy lub innych usług umożliwiających uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia oraz nabywanie nowych umiejętności społecznych i zawodowych, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia; usługi reintegracji społecznej i zawodowej realizowane przez CIS i KIS; wykorzystanie usług aktywnej integracji w ramach WTZ³³¹ i ZAZ³³² zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Istnieje możliwość realizacji usług asystenckich, usług trenera pracy lub innych usług umożliwiających uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia oraz nabywanie
--	---

³³¹ Wsparcie w ramach WTZ odbywa się poprzez:

- wsparcie usługami aktywnej integracji nowych osób w istniejących WTZ;
- wsparcie dotychczasowych uczestników WTZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji obowiązkowo ukierunkowaną na przygotowanie uczestników WTZ do podjęcia zatrudnienia i ich zatrudnienie: w ZAZ, na otwartym lub chronionym rynku pracy lub w przedsiębiorczości społecznej; istnieje możliwość wsparcia uczestników WTZ usługami asystenckimi oraz usługami trenera pracy, umożliwiającymi uzyskanie lub utrzymanie zatrudnienia, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia, umożliwia także realizację praktyk lub staży dla uczestników WTZ.

³³² Wsparcie w ramach ZAZ odbywa się poprzez:

- zwiększenie liczby osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w istniejących ZAZ, z możliwością objęcia tych osób usługami aktywnej integracji; okres zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w ZAZ po zakończeniu realizacji projektu jest co najmniej równy okresowi zatrudnienia w ramach projektu; okres może być krótszy, wyłącznie w sytuacji, gdy osoba z niepełnosprawnością podejmie w tym okresie zatrudnienie poza ZAZ lub gdy zatrudnienie ustanie z przyczyn leżących po stronie pracownika, przy czym ZAZ jest zobowiązany do zatrudnienia kolejnej osoby i utrzymania miejsca pracy przez łączny okres co najmniej równy okresowi zatrudniania osób z niepełnosprawnościami na tym stanowisku w projekcie, a nowo zatrudniona osoba musi spełniać warunki kwalifikowalności w projekcie;
- wsparcie osób z niepełnosprawnościami dotychczas zatrudnionych w ZAZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji ukierunkowaną na przygotowanie osób zatrudnionych w ZAZ do podjęcia zatrudnienia poza ZAZ: na otwartym rynku pracy lub w przedsiębiorczości społecznej; istnieje możliwość wsparcia dla osób zatrudnionych w ZAZ usługami asystenckimi oraz usługami trenera pracy, umożliwiającymi uzyskanie lub utrzymanie zatrudnienia, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia.

	<p>nowych umiejętności społecznych i zawodowych, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia.</p> <p>23. Turnusy rehabilitacyjne, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie są traktowane jako instrument aktywnej integracji. Kwota przeznaczona na turnus rehabilitacyjny aktywizowanej osoby z niepełnosprawnością może stanowić wkład własny do projektu.</p> <p>24. Istnieje możliwość realizacji działań wspierających tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami, w szczególności poprzez wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy na potrzeby zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością, dostosowanie stanowiska pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Działania wspierające tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami mogą być realizowane wyłącznie jako element kompleksowych projektów obejmujących również aktywizację społeczno-zawodową osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>25. Beneficjent jest zobowiązany:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) do współpracy z OWES w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej, b) do informowania właściwych terytorialnie OPS i PCPR lub PUP o realizowanych projektach i formach wsparcia oferowanych w ramach projektu, w przypadku projektów, w których Beneficjentem jest podmiot inny niż OPS, z uczestnikami tego projektu podpisywana jest umowa na wzór kontraktu socjalnego, c) do poinformowania właściwych terytorialnie ośrodków pomocy społecznej oraz organizacji partnerskich regionalnych i lokalnych, o których mowa w PO PŻ, o prowadzonej rekrutacji do projektów realizowanych w ramach PI 9i i PI 9iv, a także do niepowielania wsparcia, które osoba lub rodzina zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uzyskuje w ramach działań towarzyszących w PO PŻ, d) na zasadach określonych przez IZ RPO, zapewnić wymianę informacji z podmiotami realizującymi projekty w CT 8 na temat działań podejmowanych na danym obszarze (gmina/ powiat), w tym m.in. do współpracy i wymiany informacji w zakresie wsparcia udzielanego uczestnikom lub potencjalnym uczestnikom projektów. Beneficjenci realizujący projekty w ramach CT 8 przekazują informacje beneficjentom projektów CT 9 z gminy/ powiatu, w których realizują projekt, o możliwościach wsparcia, harmonogramie jego realizacji, grupie docelowej oraz warunkach udziału w projekcie. Beneficjenci projektów CT 9 zobowiązani są do przekazywania pozyskanych informacji uczestnikom swoich projektów oraz udzielenia im ewentualnego wsparcia w procesie rekrutacji. e) zapewnić, że uczestnicy projektów z zakresu aktywnej integracji realizowanych w ramach CT 9 mają możliwość skorzystania z instrumentów aktywnej polityki rynku pracy właściwych dla projektów realizowanych w ramach CT 8. <p>26. W odniesieniu do projektów wskazanych w typie 1 lit. e oraz typie 1 lit. f dopuszczane jest wspieranie wychowanków w okresie do roku po opuszczeniu placówki, o której mowa w typie projektu.</p>
--	--

<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków.</p> <p>Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>85%</p>
<p>26. Maksymalny % poziom</p>	<p>Typy projektów nr 1 lit. a-b, d-f oraz nr 2: 95%³³³</p>

³³³ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regulami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regulami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Typ projektu nr 1 lit. c: 85% W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: – 5% (typy projektów nr 1 lit. a-b, d-f oraz nr 2) – 15% (typ projektu nr 1 lit. c). Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Tryb konkursowy: Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych Tryb pozakonkursowy: Minimalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne

OPIS DZIAŁANIA 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne	
6. Nazwa działania/poddziałania	Usługi społeczne i zdrowotne
7. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	<p>Cele szczegółowe Priorytetu Inwestycyjnego 9iv:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost dostępności wysokiej jakości usług społecznych użyteczności publicznej, w szczególności w formach zdeinstytucjonalizowanych, dla osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie. 2. Wzrost dostępności usług zdrowotnych dla osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie. <p>Celem Działania jest wzrost dostępności usług społecznych i zdrowotnych^{334[ob]}^{335[ob]} i zdrowotnych dostosowanych do specyficznych potrzeb mieszkańców, w tym usług środowiskowych. i</p>

³³⁴Dopuszcza się możliwość realizacji zintegrowanych usług zdrowotnych i społecznych.

³³⁵Deinstytucjonalizacja usług – proces przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w społeczności lokalnej, realizowany w oparciu o „Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności” i wymagający z jednej strony rozwoju usług świadczonych w społeczności lokalnej, z drugiej – stopniowego ograniczenia usług w ramach opieki instytucjonalnej. Integralnym elementem deinstytucjonalizacji usług jest profilaktyka, mająca zapobiegać umieszczeniu osób w opiece instytucjonalnej, a w przypadku dzieci – rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu w pieczy zastępczej. Usługi społeczne świadczone w lokalnej społeczności – usługi świadczone w interesie ogólnym, umożliwiające osobom niezależne życie w środowisku lokalnym. Usługi te zapobiegają odizolowaniu osób od rodziny lub lokalnej społeczności, a gdy to nie jest możliwe, gwarantują tym osobom warunki życia jak najbardziej zbliżone do warunków domowych i rodzinnych oraz umożliwiają podtrzymywanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich. Są to usługi świadczone w sposób:

- a) zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby);
- b) umożliwiający odbiorcom tych usług kontrolę nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą;
- c) zapewniający, że odbiorcy usług nie są odizolowani od ogółu społeczności lub nie są zmuszeni do mieszkania razem;
- d) gwarantujący, że wymagania organizacyjne nie mają pierwszeństwa przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców.

Warunki, o których mowa w lit. a-d, muszą być spełnione łącznie.

Do usług społecznych świadczonych w lokalnej społeczności należą w szczególności:

- i) usługi opiekuńcze, obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem, świadczone przez opiekunów faktycznych lub w postaci: sąsiedzkich usług opiekuńczych, usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania lub dziennych form usług opiekuńczych; do usług opiekuńczych należą także usługi krótkookresowego całonocnego i krótkookresowego dziennego pobytu, których celem jest zapewnienie opieki dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym w zastępstwie za opiekunów faktycznych;
- ii) usługi w rodzinnym domu pomocy, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- iii) usługi w ośrodkach wsparcia, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, o ile liczba miejsc całonocnego pobytu w tych ośrodkach jest nie większa niż 30;
- iv) usługi w domu pomocy społecznej o liczbie miejsc nie większej niż 30;
- v) usługi asystenckie, świadczone przez asystentów na rzecz osób z niepełnosprawnościami, umożliwiające stałe lub okresowe wsparcie tych osób w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, niezbędnych do ich aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego;
- vi) usługi wspierania rodziny zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym:
  - praca z rodziną, w tym w szczególności asystentura rodzinna, konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapia i mediacja; usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego; organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”;
  - pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez usługi placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i specjalistycznej oraz w formie pracy podwórkowej;
  - pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu poprzez wsparcie rodzin wspierających;
- vii) rodzinna piecza zastępcza oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego do 8 dzieci (w razie konieczności umieszczenia w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego rodzeństwa, za zgodą dyrektora tej placówki oraz po uzyskaniu zezwolenia wojewody, dopuszczalne jest umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci (maksymalnie 10), a także placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego do 14 osób, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- viii) usługi w postaci mieszkań chronionych, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ix) usługi w postaci mieszkań wspomaganych, o ile liczba miejsc w mieszkaniu jest nie większa niż 7.

	<p>zdrowotnych dostosowanych do specyficznych potrzeb mieszkańców, w tym usług środowiskowych. Przewiduje się wsparcie systemu opieki zdrowotnej oraz jednostek pomocy społecznej na rzecz walki z COVID-19. Zakłada się realizację kompleksowych działań na rzecz rozwoju systemu wsparcia rodziny oraz deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej. Realizacja priorytetu przyczyni się do podniesienia jakości usług społecznych i zdrowotnych oraz ograniczenia jednej z istotnych barier jaką jest wykluczenie z dostępu do podstawowych usług publicznych warunkujących możliwości rozwojowe osobom wykluczonym, bądź zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zwłaszcza osobom starszym, z niepełnosprawnościami i potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Wsparcie nakierowane będzie również na pomoc osobom uciekającym z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę w zakresie integracji społecznej i wsparcia socjalno-bytowego.</p>
<p>8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu. 2. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług zdrowotnych, istniejących po zakończeniu projektu. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu. 4. Liczba osób, u których po opuszczeniu programu zostały zdiagnozowane i/lub ograniczone problemy zdrowotne. 5. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które opuściły opiekę instytucjonalną na rzecz usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej w programie. 6. Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych istniejących po zakończeniu projektu. 7. Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych i chronionych istniejących po zakończeniu projektu. 8. Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu. 9. Liczba zdeinstytucjonalizowanych miejsc opieki nad osobami zależnymi, które zostały utworzone w ramach programu. 10. Odsetek osób korzystających z usług dziennego domu opieki medycznej pozytywnie oceniających funkcjonowanie domu opieki medycznej (na podstawie badania satysfakcji pacjentów lub członków ich rodzin). 11. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 12. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 13. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 14. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 15. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu,

	<p>zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.</p> <p>16. Liczba wspartych podmiotów leczniczych, funkcjonujących po zakończeniu projektu.</p> <p>17. Liczba wspartych podmiotów, funkcjonujących po zakończeniu projektu.</p>
<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami zdrowotnymi w programie. 3. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 5. Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS. 6. Liczba wdrożonych programów zdrowotnych istotnych z punktu widzenia potrzeb zdrowotnych regionu, w tym pracodawców. 7. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej w programie. 8. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami w postaci mieszkań chronionych i wspomaganych w programie. 9. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami wspierania rodziny i pieczy zastępczej w programie. 10. Liczba utworzonych DDOM w ramach programu. 11. Liczba pacjentów, którzy zostaną objęci opieką i ukończyli leczenie w ramach projektu. 12. Liczba podmiotów leczniczych, które zostały objęte narzędziami deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi. 13. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 14. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie. 15. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 16. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie. 17. Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie. 18. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 19. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub bierne zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie. 20. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 21. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie. 22. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 23. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie.

	<p>24. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie.</p> <p>25. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie.</p> <p>26. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19.</p> <p>27. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19.</p> <p>28. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19.</p> <p>29. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie.</p> <p>30. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie.</p>
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja zintegrowanych usług społecznych (socjalnych) o charakterze profilaktycznym, aktywizującym i interwencyjnym. 2. Rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy, w tym rozwój i upowszechnienie form wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania. 3. Wsparcie dla tworzenia/ funkcjonowania placówek świadczących usługi społeczne w społeczności lokalnej: <ol style="list-style-type: none"> a) środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne, b) dziennych i rodzinnych domów pomocy dla osób starszych. 4. Usługi z zakresu mieszkalnictwa³³⁶chronionego³³⁷ oraz wspomaganego, w tym treningowego³³⁸ i wspieranego³³⁹. 5. Tworzenie warunków do opieki domowej, m. in. funkcjonowanie wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego. 6. Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym,³⁴⁰ w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) rozwój środowiskowych form i placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,

³³⁶ Wsparcie dla mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganym polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach chronionych lub mieszkaniach wspomaganym, przeznaczonych dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Liczba miejsc w mieszkaniu wspomaganym nie może być większa niż 7. W przypadku mieszkań bezdomnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi) w osiągnięciu częściowej lub całkowitej samodzielności m.in. poprzez trening samodzielności, poradnictwo, pracę socjalną lub inne usługi aktywnej integracji. Usługa mieszkania treningowego musi spełniać definicję usług świadczonych w lokalnej społeczności(określoną w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020).

³³⁷ Mieszkanie chronione, o którym mowa w art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Rodzaj i zakres wsparcia świadczonego w mieszkaniu chronionym oraz standard lokalu przeznaczonego na mieszkanie chronione określają akty wykonawcze wydane na podstawie tej ustawy.

³³⁸ Usługa mieszkania treningowego, przygotowującego osoby w nim przebywające do prowadzenia samodzielnego życia. Usługa ma charakter okresowy i służy określonym kategoriom osób (w szczególności osobom opuszczającym pieczę zastępczą, osobom bezdomnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi) w osiągnięciu częściowej lub całkowitej samodzielności m.in. poprzez trening samodzielności, poradnictwo, pracę socjalną lub inne usługi aktywnej integracji. Usługa mieszkania treningowego musi spełniać definicję usług świadczonych w lokalnej społeczności(określoną w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020).

³³⁹ Usługa mieszkania wspieranego, stanowiącego alternatywę dla pobytu w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Usługa ma charakter pobytu stałego lub okresowego (w przypadku potrzeby opieki w zastępstwie za opiekunów faktycznych). Służy osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu lub osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności osobom wymagającym wsparcia w formie usług opiekuńczych lub asystenckich. Usługa mieszkania wspieranego musi spełniać definicję usług świadczonych w lokalnej społeczności(określoną w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020).

³⁴⁰ Zakres usług wsparcia rodziny określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a w zakresie usług wspierających i interwencyjnych również ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

	<p>b) rozwój i upowszechnienie profesjonalnego i zintegrowanego poradnictwa rodzinnego oraz specjalistycznego poradnictwa rodzinnego (m.in. wsparcie tworzenia/funkcjonowania międzygminnych punktów konsultacyjno – doradczych, zapewnianie dostępności do bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego),</p> <p>c) rozwój usług wspierających i interwencyjnych (w tym usług ośrodków wsparcia i usług pomocy całodobowej),</p> <p>d) upowszechnianie działań asystentów rodziny, działań rodzin wspierających,</p> <p>e) rozwój placówek wsparcia dziennego³⁴¹.</p> <p>7. Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej³⁴², w tym:</p> <p>a) wsparcie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej³⁴³,</p> <p>b) upowszechnianie działań koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,</p> <p>c) podnoszenie jakości opieki nad dziećmi w instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez planowaną restrukturyzację tych placówek w celu zmniejszenia liczby dzieci oraz podwyższenia wieku dzieci umieszczanych w tych placówkach.</p> <p>8. Realizacja zintegrowanych usług o charakterze opiekuńczym i zdrowotnym, adresowanych w szczególności do osób starszych, osób niepełnosprawnych, osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu³⁴⁴³⁴⁵.</p> <p>9. Wsparcie usług ochrony zdrowia psychicznego³⁴⁶.</p> <p>10. Realizacja programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i z niepełnosprawnościami³⁴⁷.</p> <p>11. Realizacja działań na rzecz dzieci dotkniętych problemem nadwagi, otyłości, wad postawy oraz zaburzeniami rozwoju układu ruchu³⁴⁸.</p> <p>12. Kompleksowa opieka nad matką i dzieckiem, w tym m.in. opieka w okresie ciąży i okołoporodowym, w zakresie szczepień</p>
--	--

³⁴¹Wsparcie w placówkach wsparcia dziennego w formie opiekuńczej oraz w placówkach prowadzonych w formie pracy podwórkowej (typ projektu 6 lit. a) oraz 6 lit. e) obligatoryjnie uwzględnia w odniesieniu do każdego uczestnika projektu zajęcia rozwijające co najmniej dwie z kompetencji kluczowych wskazanych w zaleceniu Rady Unii Europejskiej z dnia 22 maja 2018 r. r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz. Urz. UE C 189 z 04.06.2018, str. 1).

Wsparcie istniejących placówek wsparcia dziennego (typ projektu 6 lit. a) oraz 6 lit. e) jest możliwe wyłącznie, pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc w tych placówkach lub rozszerzenia oferty wsparcia.

³⁴²Zakres usług wsparcia pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

³⁴³ W ramach działań prowadzących do tworzenia rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego realizowane jest kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą w ww. formach.

³⁴⁴ Realizacja standardu Dziennego Domu Opieki Medycznej (DDOM) wypracowanego w ramach PO WER.

³⁴⁵ Działania realizowane wyłącznie, jako wsparcie procesu deinstytucjonalizacji opieki medycznej (tj. przejścia od usług świadczonych w formach instytucjonalnych do usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności, realizowany zgodnie z *Ogólnoeuropejskimi wytycznymi dotyczącymi przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności* i wymagający z jednej strony rozwoju usług świadczonych na poziomie lokalnych społeczności, z drugiej - stopniowego ograniczenia usług w ramach opieki instytucjonalnej).

³⁴⁶J.w.

³⁴⁷ Realizacja programów odbywa się w formule **regionalnych programów zdrowotnych (RPZ)**, tj. programów polityki zdrowotnej realizowanych w ramach RPO WL 2014-2020. **Program polityki zdrowotnej** - program polityki zdrowotnej, o którym mowa w art. 5 pkt 29a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W przypadku ww. programów finansowanych ze środków EFS, wybór realizatora programu polityki zdrowotnej następuje z zastosowaniem przepisów rozdziału 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020. Dotyczy to również regionalnych programów zdrowotnych opracowanych przez inne regiony, zaopiniowanych przez AOTMiT.

³⁴⁸J.w.

	<p>oraz wykrywania, leczenia i rehabilitacji wad rozwojowych dzieci³⁴⁹³⁵⁰.</p> <p>13. Wzmocnienie bezpieczeństwa zdrowotnego na terenie regionu w związku z zagrożeniem epidemicznym/stanem epidemii.</p> <p>14. Integracja społeczna oraz wsparcie socjalno – bytowe osób uciekających z terenu Ukrainy w województwie lubelskim.</p> <p>W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się również szkolenia i przekwalifikowania osób świadczących usługi w ramach realizowanych projektów (np. opiekunów, wolontariuszy, kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej).</p>
11. Typ beneficjenta	<p>Typy projektu nr 1-12:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. – Podmioty świadczące usługi społeczne użyteczności publicznej, w tym ośrodki wsparcia (w tym specjalistyczne ośrodki wsparcia), instytucje wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, jednostki specjalistycznego poradnictwa. – Centra Aktywności Lokalnej. – Organizacje pozarządowe. – Podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą³⁵¹ lub ich podmioty tworzące. – Podmioty ekonomii społecznej³⁵². <p>Typ projektu nr 13:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie, – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie. <p>Typ projektu nr 14:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Typy projektów nr 1-12:</p> <p>1. Osoby wykluczone lub zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym m.in. osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami (w tym z zaburzeniami psychicznymi), osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu³⁵³, o ile mieszczą się w katalogu osób wskazanym w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu</i></p>

³⁴⁹J.w.

³⁵⁰Wsparcie ma na celu poprawę zdrowia i związaną z nim poprawę jakości życia oraz zmniejszenie nierówności w dostępie do wysokiej jakości usług zdrowotnych w okresie ciąży i okołoporodowym. Ponadto możliwa będzie realizacja działań obejmujących m.in. diagnostykę, leczenie i re-habilitację wad rozwojowych dzieci. Działania powinny obejmować również m.in. finansowanie szczepień, które nie są finansowane ze środków publicznych w celu zniwelowania bariery w dostępie do tej usługi. Dla zapewnienia kompleksowości wsparcia oraz jego wysokiej efektywności przewiduje się również możliwość objęcia wsparciem personelu służb świadczących usługi zdrowotne w celu podniesienia lub aktualizacji ich kompetencji.

³⁵¹ W rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o *działalności leczniczej*.

³⁵² Podmioty ekonomii społecznej w rozumieniu *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*.

³⁵³ Osoba potrzebująca wsparcia w codziennym funkcjonowaniu – zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* to osoba, która ze względu na stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego. .

	<p><i>Spółecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>³⁵⁴.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Otoczenie osób wykluczonych społecznie, których udział w projekcie jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. 3. Rodziny, w tym rodziny dysfunkcyjne. 4. Dzieci i młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym. 5. Noworodki / niemowlęta i dzieci w odniesieniu do działań w zakresie ochrony zdrowia. 6. Kobiety w ciąży i połogu. 7. Personel służb świadczących usługi zdrowotne. 8. Podmioty/osoby świadczące usługi społeczne użyteczności publicznej <p>z terenu woj. lubelskiego³⁵⁵.</p> <p>Typ projektu nr 13:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podmioty lecznicze 2. Personel służb świadczących usługi zdrowotne (w tym kadry zarządzające) oraz osoby współpracujące/wspierające (np. wolontariusze) 3. Osoby, których bezpieczeństwo zdrowotne jest zagrożone w związku z sytuacją epidemiczną w kraju lub regionie (np. osoby objęte kwarantanną, pacjenci szpitali itd.) oraz ich otoczenie 4. Jednostki pomocy społecznej na szczeblu gminnym i powiatowym (np. ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie), jak również zatrudniony w nich personel, w tym pracownicy, współpracownicy i wolontariusze 5. Instytucje stacjonarnej opieki hospicyjno-paliatywnej, jak również zatrudniony w nich personel, w tym pracownicy, współpracownicy i wolontariusze oraz osoby korzystające ze wsparcia w ramach tych podmiotów
--	---

³⁵⁴ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 do katalogu tego należą:

- a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- c) osoby przebywające w pieczy zastępczej (w tym również osoby przebywające w pieczy zastępczej na warunkach określonych w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969);
- e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 z późn. zm.);
- f) osoby z niepełnosprawnością - osoby z niepełnosprawnością w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 lub uczniowie/dzieci z niepełnosprawnościami w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020;
- g) członkowie gospodarstw domowych sprawujący opiekę nad osobą z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z nich nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad osobą z niepełnosprawnością;
- h) osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;
- i) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
- j) osoby odbywające karę pozbawienia wolności, wyłącznie w przypadku osób objętych dozorem elektronicznym;
- k) osoby korzystające z PO PŻ.

³⁵⁵ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

	<p>6. Ogrzewalnie, noclegownie, schroniska i domy dla bezdomnych, jak również zatrudniony w nich personel, w tym pracownicy, współpracownicy i wolontariusze oraz osoby korzystające ze wsparcia w ramach tych podmiotów</p> <p>7. Inne podmioty świadczące usługi w obszarze polityki społecznej bądź usługi zdrowotne z regionu, wymagające wsparcia w związku z zagrożeniem epidemicznym / stanem epidemii z terenu woj. lubelskiego³⁵⁶.</p> <p>Typ projektu nr 14: 1. Osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r.³⁵⁷</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 71 638 184
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Komitet Sterujący³⁵⁸ ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, – Plan działań dotyczący ochrony zdrowia (Plan Działań) uzgodniony przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	W ramach Działania realizowany będzie na terenie miast subregionalnych instrument terytorialny Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (tzw. Strategiczne Inwestycje Terytorialne) na

³⁵⁶Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych uczą się, pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

³⁵⁷ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych uczą się, pracują, zamieszkują lub przebywają na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

³⁵⁸Komitet Sterujący – Komitet Sterujący do spraw koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, działający pod przewodnictwem ministra właściwego do spraw zdrowia.

	podstawie art. 36 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013).
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Typy projektów 1-12: Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p> <p>Typ projektu nr 13: Tryb pozakonkursowy, Tryb nadzwyczajny.</p> <p>Typ projektu nr 14: Tryb pozakonkursowy. Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Krajowe ramy strategiczne. Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. – Country Specific Recommendations (CSR) dla Polski.

	<ul style="list-style-type: none"> – Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji³⁵⁹. – Narodowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015. – Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. – Regionalnym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego dla województwa lubelskiego na lata 2012-2016. – Programem Strategicznym Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020; – Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-9, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. <p>2. Demarkacja usług - usługi społeczne to usługi realizowane przez podmioty prowadzące w swojej działalności statutowej usługi społeczne lub przez podmioty prowadzące w swojej działalności statutowej jednocześnie usługi społeczne i zdrowotne. W przypadku realizacji w ramach jednego projektu zintegrowanych usług społecznych i zdrowotnych³⁶⁰, Beneficjent gwarantuje odrębne monitorowanie usług społecznych i zdrowotnych³⁶¹. W przypadku realizacji zintegrowanych usług społecznych i zdrowotnych adresowanych do tej samej osoby, zastosowanie mają definicje osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, określone w <i>Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>.</p> <p>3. W ramach projektów dotyczących usług społecznych, w szczególności usług opiekuńczych, istnieje możliwość finansowania usług zdrowotnych jako uzupełnienia usług społecznych, o ile usługi te nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych, tj. wykazują poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej albo wykazane zostało, że gwarantowana usługa zdrowotna nie może zostać sfinansowana danej osobie ze środków publicznych w okresie trwania projektu. Usługi zdrowotne widniejące w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe mogą być finansowane tylko pod warunkiem, że jednocześnie finansowane są usługi ponadstandardowe, a cały pakiet usług tworzy logiczną całość, niezbędną do zapewnienia kompleksowego wsparcia osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.</p> <p>4. Interwencja w ramach poszczególnych typów usług społecznych spełnia minimalne wymagania świadczenia usług społecznych, określone w załączniku nr 1 do <i>Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania</i></p>
--	---

³⁵⁹ W szczególności z Priorytetem III Aktywna integracja społeczności lokalnej.

³⁶⁰ Usługi zdrowotne w projekcie mogą być świadczone wyłącznie przez podmioty lub osoby uprawnione do tego na mocy przepisów prawa powszechnie obowiązującego, przy czym usługi zdrowotne w projekcie stanowią wyłącznie uzupełnienie wsparcia oferowanego w ramach usług społecznych.

³⁶¹ Zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 **usługa zdrowotna** to każde świadczenie opieki zdrowotnej, o którym mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

	<p><i>ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</i></p> <p>5. Warunki realizacji usług opiekuńczych:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) usługi opiekuńcze są świadczone dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, b) wsparcie dla usług opiekuńczych prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Obowiązek zwiększania liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych oraz liczby osób objętych usługami nie dotyczy wsparcia dla usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunów faktycznych. Obowiązek zwiększania liczby osób objętych usługami nie oznacza zakazu jednoczesnego wsparcia osób dotychczas obejmowanych usługami przez beneficjenta, c) zwiększanie liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych świadczonych niestacjonarnie / w miejscu zamieszkania odbywa się poprzez zwiększanie liczby opiekunów świadczących usługi. Zwiększanie liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych³⁶² w formach stacjonarnych odbywa się poprzez tworzenie miejsc: <ul style="list-style-type: none"> – stałego lub krótkookresowego pobytu dziennego; – stałego lub krótkookresowego pobytu całodobowego w placówkach, w których realizowane są usługi społeczne świadczone w społeczności lokalnej. <p>Miejsca krótkookresowego pobytu służą przede wszystkim poprawie dostępu do usług opiekuńczych w zastępstwie za opiekunów faktycznych (nieformalnych)³⁶³ w ramach opieki wytchnieniowej. Miejsca świadczenia usług opiekuńczych mogą być tworzone zarówno w nowych podmiotach, jak i w podmiotach już istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z litery b.</p> d) nie są tworzone nowe miejsca świadczenia usług opiekuńczych w ramach opieki instytucjonalnej ani nie są utrzymywane dotychczas istniejące miejsca, e) istnieje możliwość wsparcia dla osób będących w opiece instytucjonalnej w celu przejścia tych osób do opieki realizowanej w ramach usług świadczonych w społeczności lokalnej, o ile przyczynia się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w postaci usług świadczonych w społeczności lokalnej, f) istnieje możliwość w stosunku do podmiotów prowadzących opiekę instytucjonalną sfinansowania działań pozwalających na rozszerzenie oferty o prowadzenie usług świadczonych w społeczności lokalnej, o ile przyczyni się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz
--	--

³⁶² Miejsca świadczenia usług opiekuńczych mogą być tworzone zarówno w nowych podmiotach, jak i w podmiotach już istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z pkt 5 lit. b Limitów i ograniczeń w realizacji projektów.

³⁶³ Opiekun faktyczny (nieformalny) – osoba pełnoletnia opiekująca się osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, niebędąca opiekunem zawodowym i niepobierająca wynagrodzenia z tytułu sprawowania takiej opieki, najczęściej członek rodziny.

	<p>liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej,</p> <p>g) w usługach opiekuńczych istnieje możliwość wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych np. teleopieki, systemów przywoławczych, wyłącznie jako elementu wsparcia i pod warunkiem zagwarantowania kompleksowości usługi opiekuńczej,</p> <p>h) w ramach działań wspierających opiekunów faktycznych w opiece nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu możliwe jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kształcenie, w tym szkolenie i zajęcia praktyczne oraz wymianę doświadczeń dla opiekunów faktycznych, w tym m.in. zwiększających ich umiejętności w zakresie opieki; – poradnictwo, w tym psychologiczne oraz pomoc w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia, z których korzystanie jest niezbędne dla sprawowania wysokiej jakości opieki i odciążenia opiekunów faktycznych; – tworzenie miejsc krótkookresowego pobytu w zastępstwie za opiekunów faktycznych w formie pobytu całodobowego lub dziennego, zgodnie z lit. c; – sfinansowanie usługi asystenckiej lub usługi opiekuńczej w celu umożliwienia opiekunom faktycznym funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego; <p>i) w przypadku świadczenia usług w placówce zapewniającej całodobową opiekę, nie jest ona zlokalizowana na nieruchomości, na której znajduje się inna placówka zapewniająca całodobową opiekę³⁶⁴. Zasada ta nie dotyczy placówek zapewniających opiekę wytchnieniową, pod warunkiem zachowania zasad świadczenia usług w społeczności lokalnej, wskazanych w rozdziale 3 pkt 32 a – d <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>.</p> <p>6. Warunki realizacji usług asystenckich:</p> <p>a) usługi asystenckie są świadczone dla osób z niepełnosprawnościami,</p> <p>b) wsparcie dla usług asystenckich prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług asystenckich w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Możliwe jest wsparcie w postaci usług asystenckich dla osób przebywających w opiece instytucjonalnej w celu ich przejścia do usług świadczonych w społeczności lokalnej,</p> <p>c) wsparcie dla usług asystenckich odbywa się poprzez zwiększanie liczby asystentów funkcjonujących w ramach nowych</p>
--	--

³⁶⁴ Przez inną placówkę należy rozumieć każdą placówkę zapewniającą całodobowy pobyt, tj. placówkę opiekuńczo-pobytową lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą, niezależnie od podmiotu, który ją prowadzi. Oznacza to m.in., że jeden podmiot nie może prowadzić kilku placówek zapewniających całodobowy pobyt na terenie jednej nieruchomości lub że różne podmioty nie mogą prowadzić placówek zapewniających całodobowy pobyt na terenie tej samej nieruchomości.

	<p>podmiotów lub podmiotów istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z pkt b).</p> <p>7. Warunki realizacji usług opiekuńczych i asystenckich:</p> <p>a) finansowanie ze środków EFS w ramach danego projektu miejsc świadczenia usług opiekuńczych i asystenckich ze środków EFS stworzonych przez danego beneficjenta trwa nie dłużej niż 3 lata.</p> <p>b) wsparcie w ramach projektu nie spowoduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenia dotychczasowego finansowania usług asystenckich lub opiekuńczych przez beneficjenta oraz – zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania usług ze środków innych niż europejskie. <p>c) pierwszeństwo w dostępie do usług asystenckich i opiekuńczych mają osoby, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,</p> <p>d) istnieje możliwość skorzystania z usług asystenckich lub opiekuńczych także przez inne osoby niż wskazane w punkcie 7c. Kryteria rekrutacji uwzględniają w szczególności sytuację materialną osób obejmowanych wsparciem oraz ich opiekunów faktycznych (nieformalnych), rodzaj usług i specyfikę grupy docelowej. Decyzja o przyznaniu usług asystenckich lub opiekuńczych jest poprzedzona każdorazowo indywidualną oceną sytuacji materialnej i życiowej (rodzinnej i zawodowej) danej osoby oraz jej opiekunów faktycznych. Kryteria rekrutacji tych osób do projektów zostaną określone przez beneficjenta we wniosku o dofinansowanie projektu,</p> <p>e) dopuszcza się wprowadzenie częściowej lub całkowitej odpłatności³⁶⁵ za usługi asystenckie lub opiekuńcze, dla osób innych niż wskazane w punkcie 7c. Zasady odpłatności zostaną określone przez beneficjenta we wniosku o dofinansowanie projektu. Odpłatność nie dotyczy osób wskazanych w punkcie 7c. Zasady odpłatności uzależnione są w szczególności od sytuacji materialnej osób obejmowanych wsparciem, rodzaju usługi i specyfiki grupy docelowej. Stosowanie odpłatności w projekcie musi być zaplanowane we wniosku o dofinansowanie projektu, przy czym odpłatności te stanowią wkład własny w projekcie,</p> <p>f) aby umożliwić pozostanie osób z niepełnosprawnościami i osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w społeczności lokalnej, IZ RPO dopuszcza finansowanie działań pozwalających tym osobom na w miarę możliwości samodzielne funkcjonowanie, w tym działań zwiększających mobilność, autonomię i bezpieczeństwo tych osób: np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, sfinansowanie tworzenia wypożyczalni sprzętu wspomagającego (zwiększającego samodzielność tych osób) i sprzętu pielęgnacyjnego (niezbędnego do opieki nad tymi osobami), sfinansowanie wypożyczenia lub zakupu tego sprzętu, usługi dowożenia posiłków, przewóz do miejsca pracy lub ośrodka</p>
--	---

³⁶⁵ W przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zasady odpłatności są określone w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. poz. 1598, z późn. zm.).

	<p>wsparcia. Tego rodzaju działania realizowane są wyłącznie jako element kompleksowych projektów dotyczących usług asystenckich lub usług opiekuńczych i mogą być finansowane z EFS lub w ramach cross-financingu.</p> <p>g) Szkolenia i kursy personelu, w zakresie realizacji usług asystenckich lub opiekuńczych, wskazane w załączniku nr 1 do <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014 – 2020</i>, mogą być przeprowadzone i sfinansowane w ramach kompleksowych projektów dotyczących rozwoju usług opiekuńczych lub asystenckich³⁶⁶.</p> <p>8. W przypadku usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej:</p> <p>a) wsparcie odbywa się zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ramach projektów EFS nie są finansowane świadczenia wypłacane na podstawie tej ustawy. Świadczenia te mogą stanowić wkład własny do projektu,</p> <p>b) nie są tworzone nowe miejsca w ramach opieki instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powyżej 14 osób,</p> <p>c) usługi wsparcia rodziny są świadczone na rzecz rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka, wymagających wsparcia w pełnieniu swoich funkcji,</p> <p>d) usługi wsparcia rodziny w postaci pomocy w opiece i wychowaniu dzieci w formie placówek wsparcia dziennego polegają na tworzeniu nowych miejsc opieki i wychowania w ramach nowo tworzonych placówek wsparcia dziennego lub na wsparciu istniejących placówek.</p> <p>9. Wsparcie istniejących placówek wsparcia dziennego jest możliwe wyłącznie, pod warunkiem:</p> <p>a) zwiększenia liczby miejsc w tych placówkach lub</p> <p>b) rozszerzenia oferty wsparcia.</p>
--	---

³⁶⁶ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 w ramach projektu mogą zostać sfinansowane następujące szkolenia i kursy personelu:

- w zakresie realizacji usług asystenckich szkolenie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej (AOON) w postaci minimum 60-godzinnego szkolenia asystenckiego, składającego się z minimum 20 godzin części teoretycznej z zakresu wiedzy ogólnej dotyczącej niepełnosprawności, udzielania pierwszej pomocy, pielęgnacji i obsługi sprzętu pomocniczego oraz z minimum 40 godzinnej części praktycznej w formie przyuczenia do pracy np. praktyki, wolontariat;
- w zakresie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania minimum 80-godzinne szkolenie z zakresu realizowanej usługi, w tym udzielania pierwszej pomocy lub pomocy przedmedycznej skierowane do osób posiadających doświadczenie w realizacji usług opiekuńczych, w tym doświadczenie zawodowe, wolontariackie lub osobiste wynikające z pełnienia roli opiekuna faktycznego;
- w zakresie usług świadczonych w dziennym domu pomocy minimum 80-godzinne szkolenie z zakresu realizowanej usługi, w tym udzielania pierwszej pomocy lub pomocy przedmedycznej skierowane do osób posiadających doświadczenie w realizacji usług opiekuńczych, w tym doświadczenie zawodowe, wolontariackie lub osobiste wynikające z pełnienia roli opiekuna faktycznego;
- w zakresie usług świadczonych w klubie seniora co najmniej 20-godzinny kurs przygotowujący do prowadzenia klubu seniora uwzględniający wymagania określone w załączniku nr 1 do ww. Wytycznych;
- w zakresie sąsiedzkich usług opiekuńczych minimum 8-godzinne przygotowanie z zakresu realizacji usługi (np. w zakresie przestrzegania zasad etycznych, zasad współżycia społecznego, dbałości o dobro osoby potrzebującej wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz o jej mienie);

Ww. szkolenia i kursy powinny zostać przeprowadzone zgodnie z wymaganiami określonymi w załączniku nr 1 do ww. Wytycznych oraz wymaganiami określonymi w regulaminie konkursu.

	<p>10. Zakłada się wykorzystanie potencjału organizacyjno – technicznego szkół w ramach działań wspierających tworzenie i rozwój środowiskowych form i placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym np. świetlic środowiskowych, ognisk wychowawczych oferujących zajęcia/programy socjoterapeutyczne.</p> <p>11. W placówkach wsparcia dziennego w formie opiekuńczej oraz placówkach prowadzonych w formie pracy podwórkowej obowiązkowo są realizowane zajęcia rozwijające co najmniej dwie z ośmiu kompetencji kluczowych wskazanych w zaleceniu Rady Unii Europejskiej z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz. Urz. UE C 189 z 04.06.2018, str. 1):</p> <ol style="list-style-type: none"> kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji; kompetencje w zakresie wielojęzyczności; kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii; kompetencje cyfrowe; kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się; kompetencje obywatelskie; kompetencje w zakresie przedsiębiorczości; kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej. <p>12. Finansowanie ze środków EFS zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, przyznawanej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, możliwe jest tylko w celu umożliwienia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą udziału w innych formach wsparcia w ramach projektu.</p> <p>13. Intensywność wsparcia będzie najwyższa na obszarach, na których występują ograniczenia w dostępie do usług społecznych użyteczności publicznej, w tym np. terenach wiejskich, obszarach rewitalizowanych.</p> <p>14. W ramach Działania zakłada się wdrażanie wybranych standardów świadczenia usług wypracowanych na poziomie krajowym.</p> <p>15. Beneficjent zapewnia, że wynagrodzenie za pracę/stawka za godzinę pracy osób bezpośrednio świadczących usługi społeczne w projekcie nie mogą być niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę/minimalnej stawki godzinowej ustalonych na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę³⁶⁷. Zapis nie dotyczy osób świadczących usługi nieodpłatnie.</p> <p>16. Wsparcie dla mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganych polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach chronionych lub mieszkaniach wspomaganych, przeznaczonych dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Wsparcie istniejących mieszkań chronionych lub mieszkań wspomaganych jest możliwe wyłącznie pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc w danym mieszkaniu, bez pogorszenia</p>
--	--

³⁶⁷ **Minimalne wynagrodzenie za pracę** – to wynagrodzenie, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej oraz ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. 2019 r. poz. 1564).

	<p>jakości świadczonych usług. Liczba miejsc w mieszkaniu wspomagany nie może być większa niż 7. Pokoje w mieszkaniu wspomagany mogą być maksymalnie 2-osobowe, chyba że większa liczba miejsc w pokoju wynika z preferencji mieszkańców. Mieszkania chronione i mieszkania wspomagane nie mogą być zlokalizowane na nieruchomości, na której znajduje się placówka opieki instytucjonalnej. W przypadku nieruchomości, w której znajduje się do 7 lokali łącznie, mieszkania chronione lub wspomagane mogą stanowić 100% lokali. W nieruchomości o większej liczbie lokali, maksymalna liczba mieszkań chronionych lub wspomaganych wynosi 7 i 25% nadwyżki powyżej 7.</p> <p>17. W projektach dotyczących rozwoju mieszkań wspomaganych możliwe jest przeprowadzenie i sfinansowanie 80 – godzinnego szkolenia przygotowującego do pełnienia funkcji opiekuna mieszkania wspomagane.</p> <p>18. W przypadku mieszkań wspomaganych w formie mieszkań wspieranych, możliwe jest tworzenie miejsc pobytu okresowego (opieka wytchnieniowa) lub stałego. Usługi świadczone w mieszkaniach wspieranych pobytu okresowego nie mogą mieć charakteru jedynie turnusów rehabilitacyjnych. W mieszkaniach chronionych i mieszkaniach wspomaganych w ramach wsparcia zapewnia się:</p> <ol style="list-style-type: none"> usługi wspierające pobyt osoby w mieszkaniu, w tym usługi opiekuńcze, usługi asystenckie; usługi wspierające aktywność osoby w mieszkaniu, w tym trening samodzielności, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, integracja osoby ze społecznością lokalną. <p>19. W przypadku mieszkań chronionych, Beneficjent zapewnia, że jest stosowany standard dotyczący tej formy pomocy wynikający z ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej i aktów wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy. W przypadku mieszkań wspomaganych Beneficjent zapewnia, że mieszkania te spełniają definicję usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej oraz standardy określone w załączniku nr 1 do <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>.</p> <p>20. Trwałość wsparcia – beneficjent po zakończeniu realizacji projektu jest zobowiązany do zachowania trwałości co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu, w szczególności w zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych utworzonych w ramach projektu, miejsc świadczenia usług w mieszkaniach chronionych i mieszkaniach wspomaganych utworzonych w ramach projektu, utworzonych w projekcie miejsc w placówkach wsparcia dziennego, <p>Trwałość oznacza instytucjonalną gotowość podmiotów do świadczenia usług. Obowiązek zachowania trwałości nie dotyczy miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich.</p> <p>21. Beneficjent projektu realizującego cel szczegółowy nr 1 jest zobowiązany:</p>
--	---

	<p>a) do informowania właściwych terytorialnie OPS i PCPR o realizowanych projektach i formach wsparcia otrzymywanych przez uczestników, w przypadku projektów, w których Beneficjentem jest podmiot inny niż OPS,</p> <p>b) do poinformowania właściwych terytorialnie ośrodków pomocy społecznej oraz organizacji partnerskich regionalnych i lokalnych, o których mowa w PO PŻ, o prowadzonej rekrutacji do projektów realizowanych w ramach PI 9i i PI 9iv, a także do niepowielania wsparcia, które osoba lub rodzina zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uzyskuje w ramach działań towarzyszących w PO PŻ.</p> <p>22. Przedsięwzięcia w obszarze zdrowia realizowane w ramach Działania 11.2 są realizowane w formule regionalnych programów zdrowotnych (RPZ)³⁶⁸za wyjątkiem działań służących deinstytucjonalizacji opieki medycznej oraz typu projektu nr 13: Wzmocnienie bezpieczeństwa zdrowotnego na terenie regionu w związku z zagrożeniem epidemicznym/stanem epidemii.</p> <p>23. Warunki realizacji działania z zakresu deinstytucjonalizacji opieki medycznej:</p> <p>a) beneficjent realizuje wymienione działania z zakresu deinstytucjonalizacji opieki medycznej nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu³⁶⁹mając na uwadze w szczególności następujące cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> – umożliwienie podjęcia lub kontynuowania zatrudnienia przez opiekuna osoby potrzebującej wsparcia w codziennym funkcjonowaniu; – poprawę stanu zdrowia osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i ich opiekunów; – zmniejszenie liczby i czasu trwania nieuzasadnionych medycznie hospitalizacji osób starszych; – zwiększenie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej, z których korzystają osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, poprzez skrócenie czasu oczekiwania; – kompleksowe wsparcie opiekunów osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym edukacja i wsparcie psychologiczne; – wypracowanie trwałych rozwiązań zapewniających wysoką jakość usług medycznych, dostosowaną do indywidualnych potrzeb osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
--	---

³⁶⁸ Regionalny program zdrowotny (RPZ) - program polityki zdrowotnej realizowany w ramach RPO WL 2014-2020, tj. program polityki zdrowotnej, o którym mowa w art. 5 pkt 29a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W przypadku ww. programów finansowanych ze środków EFS, wybór realizatora programu polityki zdrowotnej następuje z zastosowaniem przepisów rozdziału 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

³⁶⁹ W zakresie wsparcia w obszarze zdrowia, zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu jest osoba, która ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego. Do oceny stopnia samodzielności fizycznej stosowana jest skala Barthel, która pozwala na ocenę chorego pod względem jego zapotrzebowania na opiekę innych osób. Bierze się w niej pod uwagę między innymi czynności życia codziennego takie jak: spożywanie posiłków, poruszanie się, wchodzenie i schodzenie po schodach, siadanie, ubieranie i rozbieranie się, utrzymanie higieny osobistej, korzystanie z toalety oraz kontrolowanie czynności fizjologicznych. Za osobę potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu uznaje się również dziecko, nad którym opiekę sprawuje uczestnik projektu;

	<p>b) w ramach projektów z zakresu deinstytucjonalizacji opieki medycznej mogą być realizowane/finansowane w szczególności następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zatrudnienie personelu świadczącego usługi zdrowotne lub opiekuńcze; – usługi zdrowotne, rehabilitacyjne i pielęgnacyjne pod warunkiem, że są one niezbędne do realizacji celów projektu oraz <ol style="list-style-type: none"> i. nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych, to jest jeżeli wykraczają one poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej albo ii. po wykazaniu, że gwarantowana usługa zdrowotna nie mogłaby zostać sfinansowana danej osobie ze środków publicznych w okresie realizacji wsparcia danego uczestnika w ramach projektu albo iii. w przypadku, o którym mowa w rozdziale 7 pkt 2 Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 (gdy projekt przewiduje zarówno usługi zdrowotne wymienione w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe i jednocześnie niezbędne dla realizacji tego projektu, jak i usługi zdrowotne ponadstandardowe); – działania informacyjno-edukacyjne prowadzone przez osoby uprawnione do udzielania świadczeń oraz osoby legitymujące się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny, skierowane do osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osób z ich otoczenia³⁷⁰, opiekunów, osób świadczących usługi z zakresu opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu; – zapewnienie transportu osoby potrzebującej wsparcia w codziennym funkcjonowaniu lub personelu sprawującego opiekę, związane bezpośrednio z usługami zdrowotnymi świadczonymi osobie potrzebującej wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w ramach projektu; – monitoring jakości i celowości podejmowanych działań. <p>c) finansowanie środków trwałych w projekcie możliwe jest wyłącznie w sytuacjach, gdy zostanie należycie udowodnione, że środki te będą wykorzystywane w ramach nowo rozwijanej formy opieki zdeinstytucjonalizowanej. Finansowanie środków trwałych odbywa się na warunkach określonych w Wytucznych w zakresie kwalifikowalności wydatków.</p> <p>24. Warunki realizacji RPZ z zakresu wczesnego wykrywania wad rozwojowych (zarówno wad wrodzonych, jak i wad nabytych) i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i z niepełnosprawnościami:</p> <p>a) działania objęte finansowaniem w ramach projektów nie zastępują świadczeń opieki zdrowotnej, których finansowanie jest zagwarantowane ze środków publicznych, z zastrzeżeniem rozdziału 5 pkt 9 Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z</p>
--	---

³⁷⁰ W tym lekarzy, pielęgniarek, terapeutów, rehabilitantów, psychologów, których udział w projekcie jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

	<p>udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020;</p> <p>b) w ramach projektów z zakresu wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i z niepełnosprawnościami mogą być realizowane w szczególności następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usługi zdrowotne pod warunkiem, że są one niezbędne do realizacji celów RPZ oraz <ol style="list-style-type: none"> i. nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych (wykraczają poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej) albo ii. po wykazaniu, że gwarantowana usługa zdrowotna nie mogłaby zostać sfinansowana danej osobie ze środków publicznych w okresie trwania RPZ lub danego projektu służącego realizacji RPZ albo iii. w przypadku, o którym mowa w rozdziale 5 pkt 9 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 (gdy RPZ przewiduje zarówno usługi zdrowotne wymienione w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe i jednocześnie niezbędne dla realizacji tego programu, jak i usługi zdrowotne ponadstandardowe); – zapewnianie dojazdu niezbędnego dla realizacji usługi zdrowotnej dla danej osoby oraz jej opiekuna z miejsca zamieszkania do miejsca wykonywania usługi zdrowotnej i z powrotem; – w przypadku gdy opiekun osoby biorącej udział w projekcie, poza uczestnikiem projektu, ma dodatkowo pod opieką inną osobę potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w ramach projektu możliwe jest zapewnienie opieki nad tą osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w czasie korzystania ze wsparcia przez uczestnika projektu; – działania informacyjno-edukacyjne dotyczące tematyki RPZ skierowane w szczególności do -osób z ich otoczenia, prowadzone przez osoby uprawnione do udzielania świadczeń oraz osoby legitymujące się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny. Wymóg ten nie dotyczy działań informacyjno-edukacyjnych, które nie obejmują udzielania porad zdrowotnych oraz nie stanowią edukacji zdrowotnej, a jedynie służą przekazaniu informacji o programie zdrowotnym / programie polityki zdrowotnej / RPZ i udzieleniu odpowiedzi na podstawowe pytania związane z programem; – działania informacyjno-szkoleniowe związane z wdrażaniem RPZ skierowane w szczególności do pielęgniarek i higienistek szkolnych, pedagogów, psychologów prowadzone osoby uprawnione do udzielania świadczeń oraz osoby legitymujące się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny. – monitoring jakości i celowości podejmowanych działań. <p>25. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej</p>
--	---

	<p>dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrami projektu.</p> <p>26. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>Wykonywanie usług w ramach gwarantowanych przez państwo świadczeń zdrowotnych wyklucza co do zasady możliwość udzielania odpłatnych świadczeń na rzecz obywateli innych Państw Członkowskich. W tym przypadku nie dochodzi zatem do naruszenia lub też groźby naruszenia konkurencji w wymiarze unijnym, a tym samym wyłączona zostaje jedna z czterech przesłanek wystąpienia pomocy publicznej, o których mowa w art. 107 ust. 1 TFUE. W przypadku, gdy środki trwałe lub infrastruktura zakupione w ramach projektu będą wykorzystywane po jego zakończeniu wyłącznie w celu świadczenia usług finansowanych z NFZ można zatem przyjąć, że powyższe wsparcie będzie wyłączone spod reguł pomocy publicznej / pomocy de minimis. Analogiczne podejście można zastosować również w odniesieniu do innych źródeł finansujących świadczenia zdrowotne w ramach publicznego systemu ochrony zdrowia, w tym krajowych i samorządowych programów zdrowotnych.</p> <p>27. Na zasadach określonych w umowie o dofinansowanie, zlecenie zadań odbywa się zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, dokonywanie zamówień z wykorzystaniem klauzul społecznych zgodnie z ustawą z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 2019 z późn. zm.), dokonywanie zamówień u PES w przypadku zakupów nieobjętych ustawą z 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych i zasadą konkurencyjności, o której mowa w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>28. Beneficjent, na zasadach określonych przez IZ RPO, zapewnia wymianę informacji pomiędzy podmiotami realizującymi projekty w CT 8 i 9 na temat działań podejmowanych na danym obszarze (gmina/ powiat), w tym m.in. do współpracy i wymiany informacji w zakresie wsparcia udzielanego uczestnikom lub potencjalnym uczestnikom projektów. Beneficjenci realizujący projekty w ramach CT 8 przekazują informacje beneficjentom projektów CT 9 z gminy/ powiatu, w których realizują projekt, o możliwościach wsparcia, harmonogramie jego realizacji, grupie docelowej oraz warunkach udziału w projekcie. Beneficjenci projektów CT 9 zobowiązani są do przekazywania pozyskanych informacji uczestnikom swoich projektów oraz udzielenia im ewentualnego wsparcia w procesie rekrutacji. W szczególności Beneficjent realizujący projekt w Działaniu 11.2 RPO WL powinien informować beneficjentów realizujących projekty w Działaniu 9.4 oraz 9.7 RPO WL o możliwości współpracy w zakresie korzystania</p>
--	---

	<p>z usług osób przeszkolonych w dziedzinie opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu lub z niepełnosprawnościami.</p> <p>29. Typ projektu nr 13: <i>Wzmocnienie bezpieczeństwa zdrowotnego na terenie regionu w związku z zagrożeniem epidemicznym/stanem epidemii.</i></p> <p>30. Typ projektu nr 13:</p> <p>a) Działania są zgodne z ideą deinstytucjonalizacji usług społecznych i stopniowego przechodzenia od usług opiekuńczych świadczonych przez instytucje do usług o charakterze środowiskowym. Przewidziane w projekcie działania mają charakter doraźnej odpowiedzi na sytuację osób znajdujących się w stanie zagrożenia zdrowia i życia w warunkach rozprzestrzeniania się epidemii COVID-19. Tym samym projekt ma na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się pandemii i ochronę zdrowia i życia osób zagrożonych zakażeniem. Działania przewidziane w projekcie ze względu na ograniczony do warunków pandemii COVID-19 zakres czasowy nie przyczynią się do wzrostu liczby osób objętych opieką instytucjonalną ani do trwałego wzrostu zdolności instytucjonalnych podmiotów świadczących usługi opieki całodobowej.</p> <p>b) Beneficjent projektu zobowiązany jest do przeprowadzenia konsultacji założeń projektu mającego na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się pandemii i ochronę zdrowia i życia osób zagrożonych zakażeniem na poziomie regionalnym, w szczególności z Wojewodą. Na etapie realizacji projektu, wymagane jest kontynuowanie przez Beneficjenta współpracy z Wojewodą i informowanie o bieżącym stanie wdrażania projektu.</p> <p>31. Typ projektu nr 14: W ramach projektu zostaną zrealizowane m.in. działania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zapewnienie doradztwa w zakresie załatwiania spraw życia codziennego, 2) zatrudnienie tłumaczy języków polskiego i ukraińskiego, 3) zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej, 4) usługi asystenckie, wsparcia dziennego m.in. dla dzieci, młodzieży i osób starszych, 5) podstawowe wsparcie socjalno-bytowe.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>a) w przypadku typów projektu nr 1-12: 10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>b) w przypadku typu projektu nr 13: 30% współfinansowania unijnego</p> <p>c) w przypadku typu projektu nr 14: 0% współfinansowania unijnego.</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć:</p> <p>a) w przypadku typów projektu nr 1 – 12: 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP;</p> <p>b) w przypadku typu projektu nr 13: 40% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP;</p> <p>c) w przypadku typu projektu nr 14: 0% wydatków projektu</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków.</p> <p>Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<p>85%</p>
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane</p>	<p>Typy projektu nr 1-12: 95%³⁷¹</p> <p>W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.</p> <p>Typ projektu nr 13: 99%</p>

³⁷¹ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Typ projektu nr 14: 99%
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Typy projektu nr 1-12: Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%. Typ projektu nr 13: 1% Typ projektu nr 14: 1%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 11.3 Ekonomia społeczna

OPIS DZIAŁANIA 11.3 <i>Ekonomia społeczna</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Ekonomia społeczna</i>
7. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 9v: Rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej, w tym wzrost zatrudnialności w sektorze ekonomii społecznej w regionie.

	<p>Celem Działania jest rozwój i upowszechnienie ekonomii społecznej w regionie, ze szczególnym ukierunkowaniem na tworzenie miejsc pracy w tym sektorze. Realizowane będą przedsięwzięcia na rzecz budowania systemu wsparcia podmiotów ekonomii społecznej oraz rozwoju partnerstw i współpracy w celu upowszechniania i rozwoju przedsiębiorczości społecznej, w tym powstawania przedsiębiorstw społecznych oraz tworzenia nowych miejsc pracy w tym sektorze, zwłaszcza w przedsiębiorstwach społecznych. Powyższe przyczyni się do wzmocnienia roli ekonomii społecznej, która zgodnie z założeniami <i>Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej</i>, powinna stanowić ważny czynnik wzrostu zatrudnienia, spójności społecznej oraz rozwoju kapitału społecznego w regionie.</p>
<p>8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek). 2. Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych. 3. Liczba działających regionalnych sieci współpracy OWES po zakończeniu realizacji projektu.³⁷² 4. Liczba działających regionalnych sieci podmiotów ekonomii społecznej po zakończeniu realizacji projektu.³⁷³ 5. Liczba działających regionalnych sieci kooperacji podmiotów ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym po zakończeniu realizacji projektu.³⁷⁴ 6. Liczba podmiotów, w tym podmiotów ekonomii społecznej, które kontynuują współpracę na poziomie regionalnym po zakończeniu realizacji projektu.³⁷⁵ 7. Liczba podmiotów, w tym podmiotów ekonomii społecznej, które kontynuują przedsięwzięcia służące zwiększeniu widoczności podmiotów ekonomii społecznej na poziomie regionalnym po zakończeniu realizacji projektu.³⁷⁶ 8. Liczba wdrożonych lokalnych planów rozwoju ekonomii społecznej po zakończeniu realizacji projektu.³⁷⁷ 9. Liczba funkcjonujących regionalnych komitetów do spraw ekonomii społecznej po zakończeniu realizacji projektu.³⁷⁸ 10. Liczba wdrożonych regionalnych wieloletnich planów rozwoju ekonomii społecznej po zakończeniu realizacji projektu.³⁷⁹ 11. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 12. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 13. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 14. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 15. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu,

³⁷² Dotyczy trybu pozakonkursowego, typ projektu *Koordinacja obszaru ekonomii społecznej w regionie*

³⁷³ J.w.

³⁷⁴ J.w.

³⁷⁵ J.w.

³⁷⁶ J.w.

³⁷⁷ J.w.

³⁷⁸ J.w.

³⁷⁹ J.w.

	zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie. 2. Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem. 3. Liczba osób pozostających bez zatrudnienia, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie. 4. Liczba podmiotów, w tym podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem.³⁸⁰ 5. Liczba utworzonych regionalnych komitetów do spraw ekonomii społecznej.³⁸¹ 6. Liczba zaktualizowanych regionalnych wieloletnich planów rozwoju ekonomii społecznej.³⁸² 7. Liczba inicjatyw dotyczących rozwoju ekonomii społecznej sfinansowanych ze środków EFS. 8. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie. 13. Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie. 14. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 15. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub bierne zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie. 16. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 17. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie. 18. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 19. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 20. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 21. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie. 22. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie. 23. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 24. Liczba objętych wsparciem w programie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw ekonomii społecznej).

³⁸⁰ Dotyczy trybu pozakonkursowego, typ projektu *Koordinacja obszaru ekonomii społecznej w regionie*

³⁸¹ J.w.

³⁸² J.w.

	<p>25. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19.</p> <p>26. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19.</p> <p>27. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19.</p> <p>28. Liczba PES, które dostarczyły produkty i usługi na potrzeby podmiotów potrzebujących wsparcia w kontekście COVID-19.</p> <p>29. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie.</p> <p>30. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie.</p>
<p>10. Typy projektów</p>	<p>1. Kompleksowe wsparcie na rzecz tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej³⁸³, w szczególności przedsiębiorstw społecznych³⁸⁴, w tym:</p>

³⁸³ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 podmiot ekonomii społecznej* to:

- a) spółdzielnia socjalna, o której mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1205);
- b) jednostka reintegracyjna, realizująca usługi reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym:
  - i) CIS i KIS;
  - ii) ZAZ i WTZ, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172);
- c) organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688);
- d) spółdzielnia, której celem jest zatrudnienie tj. spółdzielnia pracy lub spółdzielnia inwalidów i niewidomych, działające w oparciu o ustawę z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2018 r. poz. 1285, z późn. zm.);
- e) koło gospodyń wiejskich, o którym mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (Dz. U. poz. 2212, z późn. zm.);
- f) zakład pracy chronionej, o którym mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

³⁸⁴ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 przedsiębiorstwo społeczne* to podmiot ekonomii społecznej, który spełnia łącznie poniższe warunki:

- a) posiada osobowość prawną i prowadzi:
  - i. działalność gospodarczą zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym, lub
  - ii. działalność odpłatną pożytku publicznego w rozumieniu art. 8 ustawy z dnia 24 kwietnia 2004 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, lub
  - iii. działalność oświatową w rozumieniu art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 1148), lub
  - iv. działalność kulturalną w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1983, z późn. zm.),
- b) zatrudnia co najmniej 30% osób, które należą do minimum jednej z poniższych grup:
  - a. osoby bezrobotne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.);
  - b. osoby do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia, posiadające status osoby poszukującej pracy, bez zatrudnienia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
  - c. osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu lub niewykonujące innej pracy zarobkowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
  - d. osoby niepełnosprawne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
  - e. osoby z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878, z późn. zm.);
  - f. osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1–3 i 5–7 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 217, z późn. zm.);
  - g. osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, jeżeli ich dochód ustalany zgodnie z art. 7 ust. 5–10 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134, z późn. zm.) wynosi nie więcej niż dochód z 6 hektarów przeliczeniowych;
  - h. osoby spełniające kryteria, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;

	<p>a) wsparcie na założenie spółdzielni socjalnej (obejmujące m.in. wsparcie doradczo – szkoleniowe, bezzwrotne wsparcie finansowe, wsparcie pomostowe, mentoring w zakresie prowadzenia działalności),</p> <p>b) bezzwrotne wsparcie finansowe na tworzenie nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym podmiotów prowadzących działalność w sferze pożytku publicznego (np. spółdzielni socjalnych)³⁸⁵.</p> <p>2. Wsparcie tworzenia miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej, w szczególności w przedsiębiorstwach społecznych, w tym:</p> <p>a) subsydiowane zatrudnienie,</p> <p>b) refundacja wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy (wyłącznie w połączeniu z subsydiowanym zatrudnieniem),</p> <p>c) zatrudnienie przejściowe dla osób opuszczających podmioty reintegracyjne czy placówki opiekuńczo – wychowawcze,</p> <p>d) bezzwrotne wsparcie finansowe na przystąpienie oraz zatrudnienie w spółdzielni socjalnej.</p> <p>3. Usługi wsparcia ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych świadczone przez akredytowane Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES)³⁸⁶, w tym:</p> <p>a) usługi animacji lokalnej³⁸⁷,</p> <p>b) usługi rozwoju ekonomii społecznej³⁸⁸, obejmujące m.in. wsparcie przygotowawcze (w tym usługi doradcze i szkoleniowe), narzędzia inkubacji i preinkubacji,</p>
--	--

- i. osoby o których mowa w art. 49 pkt 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- j. osoby usamodzielniane, o których mowa w art. 140 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- k. osoby ubogie pracujące, o których mowa w pkt 17 *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*;
- c) jest podmiotem, który nie dystrybuuje zysku lub nadwyżki bilansowej pomiędzy udziałowców, akcjonariuszy lub pracowników, ale przeznaczają go na wzmocnienie potencjału przedsiębiorstwa jako kapitał niepodzielny oraz w określonej części na reintegrację zawodową i społeczną;
- d) jest zarządzany na zasadach demokratycznych, co oznacza, że struktura zarządzania przedsiębiorstwami społecznymi lub ich struktura własnościowa opiera się na współzarządzaniu w przypadku spółdzielni, akcjonariacie pracowniczym lub zasadach partycypacji pracowników, co podmiot określa w swoim statucie lub innym dokumencie założycielskim;
- e) wynagrodzenia wszystkich pracowników, w tym kadry zarządzającej są ograniczone limitami tj. nie przekraczają wartości, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- f) zatrudnia w oparciu o umowę o pracę, spółdzielczą umowę o pracę lub umowę cywilnoprawną (z wyłączeniem osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych, które prowadzą działalność gospodarczą) co najmniej trzy osoby w wymiarze czasu pracy co najmniej ¼ etatu, a w przypadku umów cywilnoprawnych na okres nie krótszy niż 3 miesiące i obejmujący nie mniej niż 120 godzin pracy łącznie przez wszystkie miesiące, przy zachowaniu proporcji zatrudnienia określonych w pkt b);
- g) prowadzi wobec zatrudnionych osób, o których mowa w lit. b, uzgodniony z tymi osobami i określony w czasie proces reintegracyjny, mający na celu zdobycie lub odzyskanie kwalifikacji zawodowych lub kompetencji kluczowych.

³⁸⁵ Możliwe będzie również wsparcie tworzenia podmiotów o charakterze reintegracyjnym, tj. Centrów Integracji Społecznej i Klubów Integracji Społecznej, a także Warsztatów Terapii Zajęciowej w porozumieniu z samorządem powiatu oraz Zakładów Aktywności Zawodowej w porozumieniu z samorządem województwa, o ile konieczność taka będzie wynikała z pogłębionej diagnozy potrzeb przeprowadzonej przez beneficjenta na poziomie lokalnym.

³⁸⁶ W związku z koniecznością przeciwdziałania/łagodzenia negatywnych skutków gospodarczych epidemii COVID-19, realizowane będą również działania nakierowane na utrzymanie miejsc pracy oraz dodatkowe wsparcie podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych. Dopuszczalna jest realizacja działań mających na celu wsparcie podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych

w zakresie przeciwdziałania skutkom wystąpienia COVID-19 na podstawie rekomendacji Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej wyrażonych m.in. w piśmie znak DZF-VI.7610.28.2020.ŁM z dnia 19 kwietnia 2020 r., przy uwzględnieniu warunków określonych m.in. w pismach Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej znak DES-I.551.30.2020.JSZ.

³⁸⁷ Wsparcie animacji lokalnej w celu tworzenia podmiotów obywatelskich, wsparcie dla ich rozwoju, budowy partnerstw publiczno – społecznych na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i partycypacji społecznej.

³⁸⁸ Tj. inicjowanie tworzenia nowych podmiotów ekonomii społecznej, w tym przedsiębiorstw społecznych.

	<p>c) usługi wsparcia rozwoju i funkcjonowania istniejących przedsiębiorstw społecznych, w tym głównie poprzez zwiększanie kompetencji menadżerskich i zarządczych, zawodowych i społecznych, np. w formie doradztwa prawnego, finansowego i biznesowego, m.in. z zakresu zarządzania przedsiębiorstwem, planowania strategicznego, marketingu.</p> <p>4. Działania w zakresie podnoszenia kwalifikacji i doświadczenia zawodowego pracowników podmiotów ekonomii społecznej, zwłaszcza przedsiębiorstw społecznych.</p> <p>5. Koordynacja obszaru ekonomii społecznej w regionie³⁸⁹.</p>
11. Typ beneficjenta	<p>Typy projektów nr 1-3:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES)³⁹⁰. 2. Organizacje pozarządowe. 3. Podmioty ekonomii społecznej. 4. Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. <p>Typ projektu nr 4:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES).

³⁸⁹ W ramach działań koordynacyjnych dotyczących ekonomii społecznej mogą być realizowane jedynie następujące działania:

- a) tworzenie regionalnych sieci współpracy OWES działających w regionie, w tym w szczególności poprzez organizowanie regionalnych spotkań sieciujących dla OWES, umożliwiających wymianę informacji pomiędzy ośrodkami na temat podejmowanych działań, postępów i problemów w realizacji wsparcia, stosowanych rozwiązaniach i metodach pracy itp., a także agregowanie informacji na temat działalności OWES i wyników ich pracy na poziomie całego regionu oraz uspołnianie i synchronizowanie tych działań w regionie. Wspieranie działań OWES nakierowanych na jednostki samorządu terytorialnego;
- b) tworzenie, wsparcie lub dofinansowanie wspólnych przedsięwzięć regionalnych sieci PES (klastry, franczyzy) oraz włączanie PES w istniejące na poziomie regionalnym organizacje branżowe (sieci, klastry);
- c) tworzenie regionalnych sieci kooperacji PES o charakterze reintegracyjnym (CIS, KIS, ZAZ, WTZ), mających umożliwić wzajemne uczenie się i wymianę informacji oraz wsparcie tych podmiotów w osiąganiu standardów usług;
- d) inicjowanie współpracy jednostek systemu pomocy społecznej, PES, w tym o charakterze reintegracyjnym, OWES dla zwiększenia synergii działań podejmowanych przez te podmioty w procesie aktywizacji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i wzrostu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej m.in. w celu zapewnienia ciągłości procesu reintegracyjnego, a także współpracy ww. podmiotów z innymi podmiotami takimi jak szkoły, uczelnie wyższe, instytucje rynku pracy, przedsiębiorstwa m.in. w celu zwiększenia liczby staży i praktyk w PES, czy też w typowych przedsiębiorstwach;
- e) budowanie powiązań pomiędzy systemem edukacji, nauką, biznesem i ekonomią społeczną na poziomie regionalnym (spotkania, warsztaty, doradztwo, wymiana informacji, udział we wspólnych konkursach i wydarzeniach z organizacjami pracodawców i przedsiębiorców, szkół, w tym szkół wyższych i instytutów naukowych) w celu nawiązania stałej współpracy;
- f) organizacja przedsięwzięć służących zwiększeniu widoczności PES jako dostawców produktów i usług oraz wspieranie sprzedaży produktów i usług świadczonych przez PES na poziomie regionalnym (np. targi ekonomii społecznej, finansowanie udziału PS i PES w targach i wystawach regionalnych o charakterze gospodarczym, sprzedaż produktów i usług PES za pomocą jednego regionalnego portalu lub portali branżowych);
- g) współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami lokalnymi, w szczególności PES, w zakresie tworzenia lokalnych planów rozwoju ekonomii społecznej lub lokalnych planów udziału PES w rozwoju usług społecznych (spotkania, wymiana informacji, dobre praktyki, doradztwo), uwzględniania aspektów społecznych w zamówień publicznych, zlecenia zadań PES;
- h) wspieranie realizacji przez PES usług użyteczności publicznej i współpraca z OWES w tym zakresie;
- i) zapewnienie funkcjonowania Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, o którym mowa w KPRES, i organizowanie jego prac oraz tworzenie możliwości współpracy kluczowych interesariuszy w zakresie kreowania rozwoju ekonomii społecznej w regionie;
- j) wyznaczanie kierunków rozwoju ekonomii społecznej, aktualizacja lub opracowanie nowego regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej;
- k) reprezentowanie interesów sektora ekonomii społecznej na poziomie regionalnym oraz włączenie ekonomii społecznej do strategii rozwoju województwa w obszarach związanych z rynkiem pracy, integracją społeczną, rozwojem przedsiębiorczości oraz innowacji, rozwojem usług użyteczności publicznej oraz innymi priorytetami, w ramach których jest możliwy regionalny rozwój ekonomii społecznej;
- l) ewaluacja działań OWES
- m) weryfikacja statusu PS na zasadach określonych w załączniku nr 3 do Wytucznych i prowadzenie spisu PS.

³⁹⁰ **Ośrodek wsparcia ekonomii społecznej (OWES)** – podmiot lub partnerstwo posiadający akredytację, świadczący kompletnie pakiet usług wsparcia ekonomii społecznej wskazanych w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES).

Akredytacja jest przyznawana przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego dla podmiotów lub partnerstw świadczących łącznie

wszystkie typy usług wsparcia ekonomii społecznej wskazanych w KPRES w związku ze spełnieniem przez nie Standardów Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w ramach Systemu Akredytacji i Standardów Działania Instytucji Wsparcia Ekonomii Społecznej (AKSES).

	Typ projektu nr 5: 1. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podmioty ekonomii społecznej. 2. Podmioty deklarujące chęć przekształcenia się w przedsiębiorstwo społeczne. 3. Osoby fizyczne/prawne zamierzające założyć przedsiębiorstwo społeczne oraz osoby fizyczne uprawnione do wsparcia na podstawie <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>. 4. Osoby wykluczone lub zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, o ile mieszczą się w katalogu osób wskazanym w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>³⁹¹. 5. Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. 6. Przedstawiciele administracji publicznej³⁹². <p>z terenu woj. lubelskiego³⁹³.</p> <p>Osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r.³⁹⁴</p>

³⁹¹ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* do katalogu tego należą:

- a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- c) osoby przebywające w pieczy zastępczej (w tym również osoby przebywające w pieczy zastępczej na warunkach określonych w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969);
- e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457, z późn. zm.);
- f) osoby z niepełnosprawnością - osoby z niepełnosprawnością w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 lub uczniowie/dzieci z niepełnosprawnościami w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020;
- g) członkowie gospodarstw domowych sprawujący opiekę nad osobą z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z nich nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad osobą z niepełnosprawnością;
- h) osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;
- i) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
- j) osoby odbywające karę pozbawienia wolności, wyłącznie w przypadku osób objętych dozorem elektronicznym;
- k) osoby korzystające z PO PŻ.

Możliwe jest wsparcie otoczenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, o ile jest ono niezbędne dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

³⁹² W ramach typu projektu nr 3 lit. a oraz typu projektu nr 5.

³⁹³ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

³⁹⁴ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują, zamieszkują lub przebywają na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 11 341 615
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> - harmonogram naborów wniosków, - KM RPO WL 2014-2020, - finansowanie krzyżowe, - mapa projektów, - kryteria wyboru projektów - wspólne działania informacyjno – promocyjne, - wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, - Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy - typy projektów nr 1-4. Tryb pozakonkursowy - typ projektu nr 5 - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>Zgodnie z:</p> <p>Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p>

	<p>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.</p> <p>Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.</p> <p>Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji³⁹⁵.</p> <p>Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES) – program rozwoju przyjęty uchwałą nr 164 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r. w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej”. (M.P. poz. 811, z późn. zm.),</p> <p>Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020.</p> <p>Wieloletnim regionalnym planem działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie lubelskim na lata 2013-2020.</p> <p>Docelowo dofinansowanie dla realizacji usług OWES zostanie skoncentrowane na akredytowanych OWES (po jednym OWES w każdym z subregionów województwa).</p> <p>Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. <i>w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</i></p> <p>Beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości podmiotów utworzonych ze środków EFS w ramach projektu (nowo</p>
--	--

³⁹⁵ W szczególności z Priorytetem III Aktywna integracja społeczności lokalnej.

	<p>utworzonych CIS i KIS, a także ZAZ lub W TZ) po zakończeniu realizacji projektu, co najmniej przez okres odpowiadający okresowi realizacji projektu. Zapis ten należy rozumieć w ten sposób, że okres trwałości utworzonych podmiotów reintegracyjnych nie jest tożsamy z okresem realizacji projektu przez Beneficjenta. Okres trwałości utworzonych CIS, KIS, ZAZ lub W TZ zostanie wskazany w zasadach udzielania wsparcia na tworzenie podmiotów reintegracyjnych, opracowanych przez Beneficjenta we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie.</p> <p>Zakres wsparcia w projekcie dla osób, będących uczestnikami projektów w ramach Działania 11.1 oraz Działania 11.2 RPO WL 2014-2020, w komplementarny sposób uzupełnia działania dotychczas podejmowane na rzecz ww. uczestników w ramach RPO WL 2014-2020.</p> <p>Usługi wsparcia ekonomii społecznej realizowane przez OWES są skoncentrowane na:</p> <p>tworzeniu miejsc pracy w:</p> <p>PES innych niż PS (bez możliwości przyznawania wsparcia finansowego i wsparcia pomostowego),</p> <p>nowo tworzonych i istniejących PS³⁹⁶(z możliwością przyznawania wsparcia finansowego i wsparcia pomostowego, jeżeli spełnione są warunki określone w rozdziale 7 - Wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej w ramach PI 9v w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>);</p> <p>wykorzystaniu potencjału istniejących organizacji pozarządowych do ekonomizacji rozumianej jako:</p> <p>w przypadku organizacji pozarządowych prowadzących nieodpłatną działalność pożytku publicznego:</p> <p>uruchomienie działalności odpłatnej pożytku publicznego lub gospodarczej lub przekształcenie organizacji w PS, ale bez tworzenia miejsc pracy (bez możliwości przyznawania wsparcia finansowego i wsparcia pomostowego), lub</p> <p>przekształcenie organizacji w PS i utworzenie miejsc pracy (z możliwością przyznawania wsparcia finansowego i wsparcia</p>
--	--

³⁹⁶ Za istniejące PS uznaje się:

- 1) w przypadku podmiotów utworzonych poza projektem OWES lub w projekcie OWES, ale bez uzyskiwania wsparcia finansowego lub wsparcia pomostowego – podmiot, który w momencie przystąpienia do ścieżki wsparcia OWES, spełnia cechy PS lub
- 2) w przypadku podmiotów utworzonych w ramach projektu OWES przy wykorzystaniu wsparcia finansowego lub wsparcia pomostowego - podmiot, który spełnia cechy PS i zakończył korzystanie ze wsparcia pomostowego.

	<p>pomostowego, jeżeli spełnione są warunki określone w rozdziale 7 - Wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej w ramach PI 9v w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>), lub</p> <p>ii. w przypadku organizacji pozarządowych prowadzących odpłatną działalność pożytku publicznego:</p> <p>uruchomienie działalności gospodarczej lub przekształcenie organizacji w PS, ale bez tworzenia miejsc pracy (bez możliwości przyznawania wsparcia finansowego i wsparcia pomostowego), lub</p> <p>przekształcenie organizacji w PS i utworzenie miejsc pracy (z możliwością przyznawania wsparcia finansowego i wsparcia pomostowego jeżeli spełnione są warunki określone w rozdziale 7 - Wsparcie rozwoju sektora ekonomii społecznej w ramach PI 9v w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>), lub</p> <p>tworzeniu PS dla uczestników WTZ, KIS i CIS oraz osób zatrudnionych w ZAZ;</p> <p>tworzeniu PES prowadzących działalność gospodarczą lub działalność odpłatną pożytku publicznego;</p> <p>utrzymywaniu miejsc pracy w istniejących PES (bez możliwości przyznawania im wsparcia finansowego i wsparcia pomostowego).</p> <p>Wsparcie finansowe na tworzenie miejsc pracy i świadczenie pozostałych usług wsparcia ekonomii społecznej jest realizowane przez OWES³⁹⁷.</p>
--	---

³⁹⁷ Przyznawanie wsparcia finansowego na utworzenie miejsca pracy jest powiązane z usługami towarzyszącymi nieobjętymi stawką jednostkową, polegającymi na:

- a) wsparciu w formie zindywidualizowanych usług, tj. podnoszeniu wiedzy i rozwijaniu umiejętności potrzebnych do założenia, prowadzenia i rozwijania PS, w szczególności związanych ze sferą ekonomiczną funkcjonowania PS; wsparcie w formie zindywidualizowanych usług jest ukierunkowane w szczególności na wzmocnienie kompetencji biznesowych przedsiębiorstwa; wsparcie to jest dostosowane do potrzeb założycieli przedsiębiorstwa i samego PS; IZ RPO umożliwi wykorzystanie różnorodnych form nabywania wiedzy i umiejętności na przykład takich jak szkolenia, warsztaty, doradztwo, mentoring, coaching, tutoring, współpraca, wizyty studyjne itp. – obowiązkowo dla każdego PS;
- b) dostarczaniu i rozwijaniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do pracy w PS (adekwatnie do potrzeb i roli danej osoby w PS) – fakultatywnie dla poszczególnych PS, w zależności od ich indywidualnych potrzeb;
- c) wsparciu pomostowym, tj. pomocy w uzyskaniu stabilności funkcjonowania i przygotowaniu do w pełni samodzielnego funkcjonowania, przy czym Beneficjent zapewnia, że:
  - i) zakres i intensywność wsparcia pomostowego, okres jego świadczenia, a także jego wysokość są dostosowane do indywidualnych potrzeb PS;

	<p>Wsparcie finansowe jest udzielane wyłącznie na tworzenie nowych miejsc pracy dla³⁹⁸³⁹⁹:</p> <p>osób bezrobotnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.);</p> <p>osób do 30. roku życia oraz po ukończeniu 50. roku życia, posiadające status osoby poszukującej pracy, bez zatrudnienia w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;</p> <p>osób poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu lub niewykonujących innej pracy zarobkowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;</p> <p>osób niepełnosprawnych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;</p>
--	--

- ii) wsparcie pomostowe oferowane PS jest przyznawane na finansowanie wynagrodzeń brutto lub obowiązkowych składek ZUS lub innych wydatków bieżących finansowanych wyłącznie w kwocie bez podatku VAT;
  - iii) wsparcie pomostowe jest świadczone przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy od dnia utworzenia miejsca pracy, może być przedłużone nie dłużej jednak niż do 12 miesięcy, z zachowaniem zasad trwałości, o których mowa w pkt 14 Limitów i ograniczeń;
  - iv) wsparcie pomostowe jest przyznawane miesięcznie w wysokości nie większej niż zwielokrotniona o liczbę utworzonych miejsc pracy kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę w rozumieniu przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (przy czym przy wyliczaniu maksymalnej kwoty pomocy, do kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę wlicza się wydatki, o których mowa w ppkt ii, tj. w kwocie bez podatku VAT),
  - v) wsparcie pomostowe jest rozliczane na podstawie zestawienia poniesionych wydatków w kwotach bez podatku VAT sporządzonego przez PS w oparciu o dokumenty księgowe (w tym faktury), przy czym beneficjent ma prawo żądać wglądu w dokumenty księgowe ujęte w rozliczeniu;
- d) zapewnieniu wsparcia PS w planowaniu i realizacji zindywidualizowanych działań mających na celu reintegrację społeczną i zawodową pracowników, na których zatrudnienie udzielono wsparcia finansowego na utworzenie miejsca pracy lub wsparcia pomostowego. Usługi te spełniają łącznie poniższe warunki:
- i) są świadczone w formie dostosowanego do potrzeb wsparcia obejmującego osoby zatrudnione w przedsiębiorstwie społecznym;
  - ii) są świadczone przez specjalistów w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej;
  - iii) obejmują w szczególności działania motywacyjne, pomoc w określeniu rozwoju zawodowego, budowanie kompetencji społecznych, kompetencji zawodowych, w tym kompetencji ogólnozawodowych, kompetencji podstawowych oraz zagadnienia z zakresu budowania zespołu i rozwiązywania konfliktów;
  - iv) ich świadczeniu towarzyszy proces rozpoznawania indywidualnych potrzeb;
  - v) realizowane są przez okres do 12 miesięcy od dnia zatrudnienia osoby objętej wsparciem lub dłużej jeśli istnieje uzasadniona potrzeba do kontynuacji pomocy w przypadku danej osoby.

Usługi towarzyszące, o których mowa w rozdziale 7, pkt. 9 *Wytycznych*, mogą być świadczone także niezależnie od przyznania wsparcia finansowego na utworzenie miejsca pracy, z zastrzeżeniem że wsparcie pomostowe, o którym mowa w lit. c, musi być powiązane z utworzeniem miejsca pracy.

³⁹⁸ Weryfikacja przesłanek, o których mowa w literach a - k, odbywa się w momencie złożenia wniosku o wsparcie finansowe na utworzenie miejsca pracy.

³⁹⁹ Formą zatrudnienia w ramach miejsc pracy dla osób, o których w literach a - k, jest umowa o pracę lub spółdzielcza umowa o pracę. Miejsce pracy w ramach projektu może zostać utworzone przez PS bądź PES przekształcany w PS nie wcześniej niż w dniu złożenia wniosku o wsparcie finansowe na utworzenie miejsca/miejsc pracy.

	<p>osób z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z2020r. poz. 685);</p> <p>osób, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1–3 i 5–7 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020r. poz. 176);</p> <p>osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, jeżeli ich dochód ustalany zgodnie z art. 7 ust. 5–10 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134, z późn. zm.) wynosi nie więcej niż dochód z 6 hektarów przeliczeniowych;</p> <p>osób spełniających kryteria, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;</p> <p>osób o których mowa w art. 49 pkt 7 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;</p> <p>osób usamodzielnianych, o których mowa w art. 140 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;</p> <p>osób ubogich pracujących, o których mowa w rozdziale 3, pkt 17 <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</i></p> <p>Osoby, dla których na stworzenie miejsca pracy udzielono wsparcia finansowego, nie mogą wykonywać pracy na podstawie umowy o pracę, spółdzielczej umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, lub prowadzić działalności gospodarczej w momencie podejmowania zatrudnienia w PS.</p> <p>Wsparcie finansowe na utworzenie jednego nowego miejsca pracy jest kwalifikowalne wyłącznie w formie stawki jednostkowej, o której mowa w podrozdziale 7.1 <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</i> Jedno PS może uzyskać maksymalnie dziesięciokrotność stawki jednostkowej:</p> <p>przy tworzeniu PS lub przekształceniu PES w PS, w związku z utworzeniem miejsc pracy dla osób, o których mowa w pkt 9, lub</p>
--	--

	<p>na stworzenie miejsc pracy dla osób, o których mowa w pkt 9, w istniejących PS w okresie trwałości, o którym mowa w pkt 11 lit. a w rozdziale 7 <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>, zaś po upływie tego okresu PS może ponownie uzyskać wsparcie finansowe na utworzenie miejsc pracy w wysokości, o której mowa powyżej.</p> <p>Wsparcie finansowe jest przyznawane na utworzenie miejsca pracy w:</p> <p>PS w związku z utworzeniem miejsca pracy;</p> <p>PES w związku z przekształceniem podmiotu w PS i utworzeniem w tym przedsiębiorstwie miejsca pracy.</p> <p>Wsparcie finansowe na utworzenie miejsca pracy jest przyznawana na podstawie biznesplanu. Biznesplan umożliwia ocenę opłacalności planowanego przedsięwzięcia, jego racjonalności finansowej oraz efektów ekonomicznych i korzyści społecznych. IZ RPO gwarantuje, że OWES zapewniają konkurencyjny, transparentny i oparty na merytorycznych przesłankach sposób przyznawania wsparcia finansowego na utworzenie miejsca pracy, opierający się na jednolitych zasadach w danym województwie, obejmujących co najmniej regulamin udzielania wsparcia finansowego na utworzenie miejsca pracy, opracowanych we współpracy z ROPS. Wsparcie finansowe na utworzenie miejsca pracy jest powiązane z usługami towarzyszącymi nieobjętymi stawką jednostkową, polegającymi na⁴⁰⁰:</p> <p>wspieraniu w formie zindywidualizowanych usług, tj. podnoszeniu wiedzy i rozwijaniu umiejętności potrzebnych do założenia, prowadzenia i rozwijania PS, w szczególności związanych ze sferą ekonomiczną funkcjonowania PS; wsparcie w formie zindywidualizowanych usług jest ukierunkowane w szczególności na wzmocnienie kompetencji biznesowych przedsiębiorstwa; wsparcie to jest dostosowane do potrzeb założycieli przedsiębiorstwa i samego PS; IZ RPO umożliwia wykorzystanie różnorodnych form nabywania wiedzy i umiejętności na przykład takich jak szkolenia, warsztaty, doradztwo, mentoring, coaching, tutoring, współpraca, wizyty studyjne itp. – obowiązkowo dla każdego PS;</p> <p>dostarczaniu i rozwijaniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do pracy w PS (adekwatnie do potrzeb i roli danej</p>
--	---

⁴⁰⁰ Usługi wskazane w niniejszym punkcie mogą być świadczone także niezależnie od przyznania wsparcia finansowego na utworzenie miejsca pracy, z zastrzeżeniem że wsparcie pomostowe, o którym mowa w lit. c, musi być powiązane z utworzeniem miejsca pracy.

	<p>osoby w PS) – fakultatywnie dla poszczególnych PS, w zależności od ich indywidualnych potrzeb;</p> <p>wsparciu pomostowym, tj. pomocy w uzyskaniu stabilności funkcjonowania i przygotowaniu do w pełni samodzielnego funkcjonowania. Beneficjent zapewnia, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) zakres i intensywność wsparcia pomostowego, okres jego świadczenia, a także jego wysokość są dostosowane do indywidualnych potrzeb PS; ii) wsparcie pomostowe oferowane PS jest przyznawane na finansowanie wynagrodzeń brutto lub obowiązkowych składek ZUS lub innych wydatków bieżących finansowanych wyłącznie w kwocie bez podatku VAT; iii) wsparcie pomostowe jest świadczone przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy od dnia utworzenia miejsca pracy, może być przedłużone nie dłużej jednak niż do 12 miesięcy, z zachowaniem zasad trwałości, o których mowa w pkt 14; iv) wsparcie pomostowe jest przyznawane miesięcznie w wysokości nie większej niż zwielokrotniona o liczbę utworzonych miejsc pracy kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę w rozumieniu przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę⁴⁰¹, v) wsparcie pomostowe jest rozliczane na podstawie zestawienia poniesionych wydatków w kwotach bez podatku VAT sporządzanego przez PS w oparciu o dokumenty księgowe (w tym faktury), przy czym beneficjent ma prawo żądać wglądu w dokumenty księgowe ujęte w rozliczeniu; <p>zapewnieniu wsparcia PS w planowaniu i realizacji zindywidualizowanych działań mających na celu reintegrację społeczną i zawodową pracowników, na których zatrudnienie udzielono wsparcia finansowego na utworzenie miejsca pracy lub wsparcia pomostowego. Usługi te spełniają łącznie poniższe warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> i) są świadczone w formie dostosowanego do potrzeb wsparcia obejmującego osoby zatrudnione w przedsiębiorstwie społecznym;
--	--

⁴⁰¹ Przy wyliczaniu maksymalnej kwoty pomocy, do kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę wlicza się wydatki, o których mowa w ppkt ii, tj. w kwocie bez podatku VAT. Minimalne wynagrodzenie za pracę – to wynagrodzenie, o którym mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej oraz ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. 2019 r. poz. 1564).

	<p>ii) są świadczone przez specjalistów w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej;</p> <p>iii) obejmują w szczególności działania motywacyjne, pomoc w określeniu rozwoju zawodowego, budowanie kompetencji społecznych, kompetencji zawodowych, w tym kompetencji ogólnozawodowych, kompetencji podstawowych oraz zagadnienia z zakresu budowania zespołu i rozwiązywania konfliktów;</p> <p>iv) ich świadczeniu towarzyszy proces rozpoznawania indywidualnych potrzeb;</p> <p>v) realizowane są przez okres do 12 miesięcy od dnia zatrudnienia osoby objętej wsparciem lub dłużej jeśli istnieje uzasadniona potrzeba do kontynuacji pomocy w przypadku danej osoby.</p> <p>Beneficjent jest zobowiązany do zapewnienia warunków trwałości⁴⁰²:</p> <p>zapewnienia trwałości utworzonych miejsc pracy. W okresie trwałości zakończenie zatrudnienia danej osoby na nowo utworzonym stanowisku pracy może nastąpić wyłącznie z przyczyn leżących po stronie pracownika, przy czym nie może się to wiązać z likwidacją miejsca pracy. Okres trwałości wynosi co najmniej:</p> <p>12 miesięcy, od dnia utworzenia miejsca pracy,</p> <p>6 miesięcy od zakończenia wsparcia pomostowego w formie finansowej –w przypadku przedłużenia wsparcia pomostowego w formie finansowej powyżej 6miesięcy lub przyznania wyłącznie wsparcia pomostowego w formie finansowej(bez wsparcia finansowego na utworzenie miejsca pracy),</p> <p>zapewnienia trwałości przedsiębiorstwa społecznego tj.:</p> <p>spełnienia łącznie wszystkich cech przedsiębiorstwa społecznego, o których mowa w rozdziale 3 pkt 26 <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>, przez okres obowiązywania umowy o udzielenie wsparcia finansowego na utworzenie miejsca pracy,</p> <p>zapewnienia, iż przed upływem 3 lat od zakończenia wsparcia w projekcie, podmiot nie przekształci się w podmiot gospodarczy niespełniający definicji PES, a w przypadku likwidacji tego podmiotu ekonomii społecznej – zapewnienia, że majątek zakupiony w</p>
--	---

⁴⁰² Monitoring trwałości może odbywać się po zakończeniu realizacji projektu OWES. Trwałość podlega kontroli rezultatów zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie projektu.

	<p>związku z udzieleniem wsparcia finansowego na utworzenie miejsc pracy zostanie ponownie wykorzystany na wsparcie przedsiębiorstwa społecznego, o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej.</p> <p>Wymogi dotyczące OWES:</p> <p>OWES wspiera PES, w tym PS, w pozyskiwaniu wsparcia zewnętrznego, w szczególności w ramach Bazy Usług Rozwojowych.</p> <p>OWES sprawuje odpowiedni nadzór nad funkcjonowaniem PS, w tym weryfikuje, czy PS są prowadzone zgodnie z regulaminem udzielania wsparcia finansowego na utworzenie miejsca pracy oraz z Wytycznymi.</p> <p>OWES współpracuje z właściwymi terytorialnie PUP w zakresie przyznawania wsparcia finansowego na tworzenie miejsc pracy w nowych i istniejących przedsiębiorstwach społecznych, a obowiązek współpracy dotyczy każdej ze stron w równym stopniu.</p> <p>O dofinansowanie w ramach RPO może ubiegać się podmiot lub partnerstwo świadczący usługi wsparcia ekonomii społecznej nieposiadający akredytacji, o ile uzyska taką akredytację przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu. Umowa o dofinansowanie projektu nie może zostać zawarta z projektodawcą, który nie przedłoży IZ RPO dokumentu potwierdzającego otrzymanie akredytacji.</p> <p>IZ RPO ma prawo odstąpić od podpisania umowy o dofinansowanie projektu z podmiotem lub partnerstwem rekomendowanym do dofinansowania w przypadku, gdy termin uzyskania przez niego akredytacji w sposób znaczący wpłynie na realizację celów i rezultatów projektu oraz konieczności dokonania istotnych zmian w harmonogramie projektu i jego budżecie.</p> <p>W przypadku, gdy w trakcie realizacji projektu OWES utracił akredytację przed terminem, na jaki akredytacja została przyznana z przyczyn od niego niezależnych (tzn. niewynikających z niespełnienia przez OWES Standardów Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w ramach AKSES), OWES ten może kontynuować udzielanie wsparcia w ramach projektu za zgodą IZ RPO, która podejmując decyzję bierze pod uwagę zapisy RPO i kryteria wyboru projektów oraz pod warunkiem, że OWES wystąpi z wnioskiem o przyznanie akredytacji niezwłocznie po jej utracie i ponownie ją uzyska. Wydatki poniesione przez beneficjenta od momentu utraty akredytacji przez OWES są kwalifikowalne pod warunkiem ponownego uzyskania akredytacji przez ten OWES. W przypadku nieuzyskania ponownej akredytacji za kwalifikowalne</p>
--	---

	<p>mogą być uznane wydatki uwzględnione w planie zamknięcia działań projektowych, o którym mowa w lit. f.</p> <p>W przypadku, gdy w trakcie realizacji projektu OWES upłynął termin ważności akredytacji, a nie przedłużono jej z przyczyn nie leżących po stronie OWES na zasadach określonych przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, OWES może kontynuować udzielanie wsparcia w ramach projektu za zgodą IZ RPO, która podejmując decyzję bierze pod uwagę w szczególności zapisy RPO i kryteria wyboru projektów oraz pod warunkiem, że OWES wystąpił z wnioskiem o przyznanie akredytacji co najmniej 1 miesiąc przed terminem jej wygaśnięcia. Wydatki poniesione przez beneficjenta od momentu wygaśnięcia akredytacji OWES są kwalifikowalne pod warunkiem uzyskania ponownej akredytacji przez ten OWES. W przypadku nieuzyskania ponownej akredytacji za kwalifikowalne mogą być uznane wydatki uwzględnione w planie zamknięcia działań projektowych, o którym mowa w pkt f.</p> <p>W przypadku gdy OWES nie odzyska akredytacji, w sytuacji, o której mowa w lit. f (tzn. gdy utracił akredytację z przyczyn od niego niezależnych przed terminem, na jaki została ona przyznana), lub gdy nie nastąpi przedłużenie okresu ważności akredytacji na zasadach określonych przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, IZ RPO może wspólnie z beneficjentem przyjąć plan zamknięcia działań projektowych. Celem planu jest umożliwienie beneficjentowi dokończenia działań projektowych rozpoczętych przed utratą akredytacji, których przerwanie godzi w interes uczestników projektu. Od momentu negatywnej decyzji w sprawie przyznania ponownej akredytacji nie jest możliwe podejmowanie przez OWES nowych działań i obejmowanie wsparciem nowych uczestników. Wydatki uwzględnione w planie zamknięcia działań projektowych są kwalifikowalne. Umowa o dofinansowanie projektu jest rozwiązywana po zakończeniu realizacji planu zamknięcia działań projektowych. IZ RPO może również wymagać od OWES przekazania uczestników projektu do wsparcia w ramach innych projektów OWES mając na uwadze zapewnienie ciągłości wsparcia dla uczestników projektu.</p> <p>W przypadku, gdy w trakcie realizacji projektu OWES utracił akredytację przed terminem, na jaki akredytacja została przyznana, z przyczyn od niego zależnych (tzn. wynikających z niespełnienia przez OWES Standardów Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej w ramach AKSES), IZ RPO rozwiązuje umowę o dofinansowanie projektu.</p> <p>OWES jest zobowiązany do regularnego poddawania się procesowi akredytacji. Konsekwencją niepoddania się kolejnej akredytacji lub nieuzyskania przez OWES kolejnej akredytacji w okresie realizacji</p>
--	---

	<p>projektu jest rozwiązanie umowy o dofinansowanie projektu, z zastrzeżeniem pkt 21-24 rozdział 7 <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</i></p> <p>OWES jest zobowiązany do osiągnięcia wszystkich wskaźników efektywnościowych stosowanych w ramach akredytacji ministra właściwego do spraw zabezpieczenie społeczne wymienionych <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>⁴⁰³. Beneficjent jest zobowiązany do okresowego przedstawiania postępów w osiąganiu wymaganych wskaźników efektywnościowych.</p> <p>OWES jest zobowiązany do współpracy z pośrednikami finansowymi⁴⁰⁴ oferującymi instrumenty finansowe bezpośrednio podmiotom ekonomii społecznej. W ramach ww. współpracy OWES przekazuje do pośredników finansowych informacje o podmiotach ekonomii społecznej, u których zidentyfikowano potrzebę rozwojową, której zrealizowanie wymaga skorzystania z instrumentu finansowego oraz uzgadnia zakres doradztwa dla ww. podmiotów ekonomii społecznej niezbędny do skorzystania z instrumentu finansowego i jego spłaty.</p> <p>OWES współpracuje z beneficjentami projektów PI 9i i 9iv w celu wspierania tworzenia miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym szczególnie osób wychodzących z WTZ, CIS, placówek opiekuńczo-wychowawczych, zakładów poprawczych i innych tego typu placówek.</p> <p>OWES współpracują z regionalnym koordynatorem rozwoju ekonomii społecznej (ROPS), z którym wspólnie ustalają plan i</p>
--	--

⁴⁰³ Tj.:

a) dla usług animacji lokalnej (usług animacyjnych) i usług rozwoju ekonomii społecznej (usług inkubacyjnych):

- i) wskaźnik 1: liczba grup inicjatywnych, które w wyniku działalności OWES wypracowały założenia co do utworzenia podmiotu ekonomii społecznej;
- ii) wskaźnik 2: liczba środowisk, które w wyniku działalności OWES przystąpiły do wspólnej realizacji przedsięwzięcia mającego na celu rozwój ekonomii społecznej;
- iii) wskaźnik 3: liczba miejsc pracy utworzonych w wyniku działalności OWES dla osób, wskazanych w definicji przedsiębiorstwa społecznego;
- iv) wskaźnik 4: liczba organizacji pozarządowych prowadzących działalność odpłatną pożytku publicznego lub działalność gospodarczą utworzonych w wyniku działalności OWES;

b) dla usług wsparcia istniejących przedsiębiorstw społecznych (usług biznesowych):

- i) wskaźnik 5: procent wzrostu obrotów przedsiębiorstw społecznych objętych wsparciem.

⁴⁰⁴ Pośrednik finansowy – podmiot wybrany przez podmiot zarządzający funduszem funduszy, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 i oferujący instrumenty finansowe bezpośrednio podmiotom ekonomii społecznej.

	<p>zasady współpracy oraz realizacji wspólnych inicjatyw. Ww. podmioty określają podział zadań i obszarów kompetencji w szczególności w zakresie działań animacyjnych adresowanych do sektora publicznego, w szczególności jednostek samorządu terytorialnego, służących:</p> <p>zwiększeniu udziału podmiotów ekonomii społecznej w rynku (m.in. działania związane z uwzględnianiem aspektów społecznych w zamówieniach publicznych);</p> <p>zwiększeniu roli podmiotów ekonomii społecznej w realizacji usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym (w szczególności działania zwiększające wykorzystanie mechanizmu zlecenia usług zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub inne ustawy).</p> <p>Podział ról wynika z regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej lub innego dokumentu zawierającego uzgodnienia ROPS i OWES, a w przypadku braku stosownego zapisu powinien być uzgodniony przez Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej.</p> <p>OWES jest zobowiązany do przedstawiania kwartalnych informacji w zakresie liczby utworzonych miejsc pracy w konsekwencji wsparcia EFS w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 9v z uwzględnieniem koszty utworzenia miejsca pracy.</p> <p>W dostępie do wsparcia w zakresie tworzenia miejsc pracy w sektorze przedsiębiorstw społecznych preferowane są osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z projektów w ramach PI 9i, a których ścieżka reintegracji wymaga dalszego wsparcia w ramach PI 9v.</p> <p>Preferowane jest tworzenie miejsc pracy i przedsiębiorstw społecznych w kluczowych sferach rozwojowych wskazanych w KPRES, tj. zrównoważony rozwój, solidarność pokoleń, polityka rodzinna, turystyka społeczna, budownictwo społeczne, lokalne produkty kulturowe oraz w kierunkach rozwoju określonych w strategii rozwoju województwa i w regionalnym programie rozwoju ekonomii społecznej.</p> <p>OWES jest zobowiązany do informowania właściwych terytorialnie OPS i PCPR o realizowanych projektach i formach wsparcia otrzymywanych przez uczestników.</p>
<p>19. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
20. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.
21. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
22. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
23. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
24. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
25. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Typy projektów nr 1-4: 95% ⁴⁰⁵ Typ projektu nr 5: 85% W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.

⁴⁰⁵ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regulami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem,

że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regulami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

(środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	
26. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<p>Projekty nieobjęte pomocą publiczną:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5% (typy projektów nr 1-2), – 5% (typy projektów nr 3-4), – 15% (typ projektu nr 5). <p>Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej.</p> <p>Projekty objęte pomocą de minimis: 5%(typy projektów 1-4).</p> <p>W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.</p>
27. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	<p>Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN</p> <p>Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych</p>
28. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
30. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
31. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
32. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 9i: Wzrost integracji społecznej oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie poprzez realizację kompleksowych programów aktywizacji oraz usług reintegracji i rehabilitacji społeczno – zawodowej.</p> <p>Celem Działania jest zahamowanie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym w regionie. W ramach Działania będą realizowane przedsięwzięcia na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej oraz integracji społecznej osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez realizację kompleksowych programów aktywizacji oraz usług reintegracji i rehabilitacji społeczno – zawodowej. Wdrożenie standardów oraz wykorzystanie nowych rozwiązań w zakresie aktywnej integracji przyczyni się do podniesienia jakości, skuteczności i efektywności działań instytucji pomocy i integracji na rzecz włączenia społecznego.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek). 4. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 5. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 6. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 7. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 8. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie.

	<ol style="list-style-type: none"> 7. Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub biernie zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 13. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 14. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie. 15. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie. 16. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 17. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19. 18. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19.
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Programy⁴⁰⁶ na rzecz integracji osób i rodzin wykluczonych bądź zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację oraz reintegrację społeczno-zawodową, w których elementem jest co najmniej jeden z wymienionych poniżej: <ol style="list-style-type: none"> a) programy na rzecz społeczności marginalizowanych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym na obszarach objętych działaniami rewitalizacyjnymi, w tym realizacja programów aktywności lokalnej⁴⁰⁷, b) programy integracji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami, c) programy wychodzenia z bezdomności, d) programy aktywizacji społecznej i zawodowej wychowanków, m.in. placówek opiekuńczo – wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapeutycznych, zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich, podopiecznych jednostek o charakterze opiekuńczo - wychowawczym prowadzonych przez Ochotnicze Hufce Pracy, e) programy usamodzielniania wychowanków opuszczających instytucjonalne oraz rodzinne formy pieczy zastępczej, w tym działania profilaktyczne przeciwdziałające wykluczeniu mieszkaniowemu i bezdomności. 2. Kompleksowe programy reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej realizowane głównie przez Zakłady Aktywizacji

⁴⁰⁶ Każdy projekt zakłada kompleksowe wsparcie grupy docelowej z wykorzystywaniem zróżnicowanych form i metod aktywizacji społeczno-zawodowej, w tym stosowanie instrumentów aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej i/lub zdrowotnej, jak również realizację działań z zakresu aktywnych technik poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych spośród katalogu określonego w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady (2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r.).

Wszystkie działania dostosowane będą do zdiagnozowanych specyficznych potrzeb grup docelowych, w tym m.in. poprzez zastosowanie indywidualnych planów (ścieżek) działania (wsparcia).

⁴⁰⁷ Realizowane w oparciu o lokalne programy rewitalizacji.

	Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, w tym m.in. rozwój i upowszechnianie zatrudnienia wspieranego oraz prac społecznie użytecznych ⁴⁰⁸ .
11. Typ beneficjenta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instytucje pomocy i integracji społecznej. 2. Instytucje rynku pracy. 3. Instytucje wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. 4. Podmioty reintegracyjne. 5. Organizacje pozarządowe, działające w obszarze rynku pracy/pomocy i integracji społecznej. 6. Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, w tym jednostki pomocy społecznej. 7. PFRON. 8. Ochotnicze Hufce Pracy. 9. Centra aktywności lokalnej. 10. Podmioty ekonomii społecznej.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Osoby wykluczone (w tym dotknięte ubóstwem) lub osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego⁴⁰⁹, w tym w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) osoby bierne zawodowo, b) osoby bezrobotne, zagrożone wykluczeniem ze względu na przesłanki inne niż tylko bezrobocie, wobec których zastosowanie wyłącznie instrumentów i usług rynku pracy jest niewystarczające i istnieje konieczność zastosowania w pierwszej kolejności usług aktywnej integracji o charakterze społecznym, c) osoby o niskich kwalifikacjach⁴¹⁰, d) osoby z niepełnosprawnościami (w tym z zaburzeniami psychicznymi), e) dzieci i młodzież wykluczona lub zagrożona wykluczeniem społecznym, f) osoby bezdomne, g) otoczenie osób wykluczonych społecznie (w tym rodziny osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym), których udział w projekcie jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym⁴¹¹, <p>o ile mieszczą się w katalogu osób wskazanym w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego</i></p>

⁴⁰⁸Realizacja kompleksowych programów reintegracji społeczno-zawodowej przez podmioty, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. CIS i KIS) odbywa się wyłącznie poprzez stworzenie nowych miejsc reintegracji społecznej i zawodowej w istniejących ww. podmiotach.

⁴⁰⁹Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

⁴¹⁰ Zgodnie ze *Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS*, stanowiącą Załącznik nr 2 do *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: osoby o niskich kwalifikacjach* to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie.

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

⁴¹¹ Zgodnie z definicją otoczenia osób wykluczonych społecznie zawartą w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*

	<i>Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020⁴¹².</i>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 2 498 471
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – wspólne działania informacyjno-promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów	Tryb konkursowy

⁴¹²Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 do katalogu tego należą:

- a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- c) osoby przebywające w pieczy zastępczej (w tym również osoby przebywające w pieczy zastępczej na warunkach określonych w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekunczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969);
- e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457, z późn. zm.);
- f) osoby z niepełnosprawnością - osoby z niepełnosprawnością w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 lub uczniowie/dzieci z niepełnosprawnościami w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020;
- g) członkowie gospodarstw domowych sprawujący opiekę nad osobą z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z nich nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad osobą z niepełnosprawnością;
- h) osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;
- i) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
- j) osoby odbywające karę pozbawienia wolności;
- k) osoby korzystające z PO PŻ.

<p>oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Nabór wniosków i przyjmowanie protestów: Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie.</p> <p>Ocena wniosków: Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF).</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji⁴¹³. – Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. <p>2. Wsparcie powinno być skoncentrowane na osobach najbardziej oddalonych od rynku pracy, doświadczających złożonych problemów powodujących ubóstwo i wykluczenie społeczne, które w pierwszej kolejności wymagają kompleksowego wsparcia z wykorzystaniem instrumentów aktywizacji społecznej, głównie na osobach pozostających bez zatrudnienia (w tym długotrwale), osobach młodych, osobach o niskich kwalifikacjach oraz osobach bez doświadczenia zawodowego. Wsparcie jest kierowane do osób bezrobotnych, wobec których zastosowanie wyłącznie instrumentów i usług rynku pracy jest niewystarczające i istnieje konieczność zastosowania w pierwszej kolejności usług aktywnej integracji o charakterze społecznym.</p> <p>3. Wsparcie dotyczące aktywizacji zawodowej w formach przewidzianych w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020</i>, jest realizowane na zasadach określonych w tych wytycznych, o ile szczegółowe zasady dotyczące realizacji danej formy wsparcia nie wynikają z przepisów krajowych.</p> <p>4. Działania w ramach projektów będą adekwatne do zdiagnozowanych specyficznych potrzeb grup docelowych i odbywać się będą na podstawie ścieżek reintegracji sporządzonych dla każdej osoby, rodziny, środowiska zagrożonego ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów, potencjału, predyspozycji, potrzeb. W ramach ścieżki reintegracji, obok usług aktywnej integracji, mogą być</p>

⁴¹³W szczególności z Priorytetem III Aktywna integracja społeczności lokalnej.

	<p>realizowane usługi społeczne świadczone w społeczności lokalnej, o ile jest to niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia dla konkretnej osoby, rodziny czy środowiska i przyczynia się do realizacji celów aktywnej integracji, przy czym wsparcie jest skoncentrowane na osobie i jej potrzebach, a nie na rozwijaniu usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej. Usługi aktywnej integracji mogą mieć charakter wsparcia indywidualnego (adresowanego do osoby), rodzinnego (adresowanego do rodziny) oraz środowiskowego (adresowanego do określonego środowiska)⁴¹⁴.</p> <p>5. Projekty, w tym w szczególności realizowane przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej, będą realizowane zgodnie ze standardami i modelami opracowanymi na poziomie krajowym.</p> <p>6. Wsparcie zostanie zintensyfikowane w gminach znajdujących się w najbardziej niekorzystnym położeniu w kontekście realizacji celu tematycznego 9, w tym w gminach o dużym zagrożeniu ubóstwem.</p> <p>7. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego⁴¹⁵ z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>8. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>9. Usługi reintegracji społecznej i zawodowej realizowane przez CIS i KIS są uznawane za kompleksową usługę aktywnej integracji, obejmującą aktywną integrację społeczną i zawodową.</p> <p>10. Specyficzne wymogi dla projektów realizowanych przez OPS i PCPR⁴¹⁶:</p> <p>a) w przypadku osób bezrobotnych wsparciem obejmowane są osoby bezrobotne, które korzystają z pomocy społecznej lub</p>
--	---

⁴¹⁴ Projekty nie mogą być skoncentrowane na wsparciu dzieci (osoby poniżej 18. roku życia), z wyłączeniem projektów przeznaczonych dla osób:

- a) wspieranych w ramach placówek wsparcia dziennego, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- b) przebywających w pieczy zastępczej i opuszczających tę pieczę, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- c) nieletnich, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich;
- d) przebywających w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii i specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

⁴¹⁵Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Melgiew, Nałęczów, Niedrzewica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka

(w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

⁴¹⁶ Zadania PCPR w miastach na prawach powiatu realizują miejskie OPS, które mogą być nazwane „miejskimi ośrodkami pomocy rodzinie” (MOPR).

	<p>kwalfikują się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, w myśl ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, i którym do aktywizacji zawodowej niezbędne jest w pierwszej kolejności udzielenie wsparcia w zakresie integracji społecznej,</p> <p>b) ze środków EFS nie są finansowane bierne formy pomocy w postaci zasiłków. Świadczenia te mogą być uznane za wkład własny do projektu,</p> <p>c) OPS i PCPR nie wdrażają samodzielnie usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym. Wdrożenie usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym jest możliwe wyłącznie przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie aktywizacji zawodowej, w szczególności przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – PUP i inne instytucje rynku pracy, o których mowa w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy; – CIS i KIS w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej zgodnie z ustawą z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym; – przedsiębiorstwa społeczne; – organizacje pozarządowe, o których mowa w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. <p>Usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym są realizowane przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – partnerów OPS lub PCPR w ramach projektów partnerskich; – podmioty wybrane w ramach zlecenia zadania publicznego na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub w oparciu o art. 15a ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych; – podmioty danej jednostki samorządu terytorialnego wyspecjalizowane w zakresie reintegracji zawodowej, o ile zostaną wskazane we wniosku o dofinansowanie projektu jako realizatorzy projektu, – podmioty wybrane na zasadach dotyczących udzielania zamówień określonych w <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020</i>, <p>d) obowiązkowym elementem kontraktów socjalnych, indywidualnych programów, projektów socjalnych (o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) oraz programów aktywności lokalnej w formie lokalnych programów pomocy społecznej (o których mowa w art. 110 ust. 10 oraz art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej) są usługi aktywnej integracji.</p> <p>11. W odniesieniu do typów projektów, które dotyczą aktywizacji społeczno-zatrudnieniowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym stosowane są kryteria wyboru projektów</p>
--	--

	<p>dotyczące efektywności społecznej⁴¹⁷ i zatrudnieniowej⁴¹⁸. Spełnienie kryterium efektywności społecznej i efektywności zatrudnieniowej jest warunkiem dostępu do środków EFS, z zastrzeżeniem podrozdziału 5.3 pkt 11 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014 – 2020.</p> <p>12. Efektywność społeczna jest mierzona wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z usług aktywnej integracji o charakterze społecznym lub edukacyjnym, lub zdrowotnym, a efektywność zatrudnieniowa wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym.</p> <p>13. Efektywność społeczna i efektywność zatrudnieniowa są mierzone rozłącznie w odniesieniu do:</p> <ol style="list-style-type: none"> osób z niepełnosprawnościami; pozostałych osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. <p>14. Efektywność społeczna jest mierzona:</p> <ol style="list-style-type: none"> wśród uczestników projektu względem ich sytuacji w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie, rozumianego zgodnie z definicją wskazaną w Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020; wśród uczestników projektu, którzy zakończyli udział w projekcie; za zakończenie udziału w projekcie należy uznać zakończenie uczestnictwa zgodnie ze ścieżką udziału w projekcie. Zakończenie udziału w projekcie z powodu podjęcia zatrudnienia wcześniej niż uprzednio było to planowane można
--	---

⁴¹⁷ Kryterium efektywności społecznej określa odsetek uczestników projektu, którzy po zakończeniu udziału w projekcie dokonali postępu w procesie aktywizacji społeczno-zawodowej i zmniejszenia dystansu do zatrudnienia, przy czym postęp powinien być rozumiany m.in. jako:

- rozpoczęcie nauki;
- wzmocnienie motywacji do pracy po projekcie;
- zwiększenie pewności siebie i własnych umiejętności;
- poprawa umiejętności rozwiązywania pojawiających się problemów;
- podjęcie wolontariatu;
- poprawa stanu zdrowia;
- ograniczenie nałogów;
- doświadczenie widocznej poprawy w funkcjonowaniu (w przypadku osób z niepełnosprawnościami).

⁴¹⁸ Kryterium efektywności zatrudnieniowej określa odsetek uczestników projektu, którzy znaleźli się w jednej z poniższych sytuacji:

- jako osoby bierne zawodowo (w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020) lub bezrobotne w momencie przystąpienia do projektu, podjęli zatrudnienie (w rozumieniu definicji wskaźnika wspólnego liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu wskazanej w Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020) po zakończeniu udziału w projekcie lub w trakcie jego trwania;
- jako osoby bierne zawodowo w momencie przystąpienia do projektu, zaczęli poszukiwać pracy (w rozumieniu definicji wskaźnika liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu wskazanej w Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020) po zakończeniu udziału w projekcie;
- jako osoby bierne zawodowo lub bezrobotne w momencie przystąpienia do projektu, podjęli dalszą aktywizację zawodową, w tym w projekcie realizowanym w ramach PI 9v lub CT 8 (PI 8i, 8ii, 8iii lub 8iv), po zakończeniu udziału w projekcie lub w trakcie jego trwania;
- jako uczestnicy Centrum Integracji Społecznej lub Klubu Integracji Społecznej w trakcie trwania projektu lub po jego zakończeniu podjęli zatrudnienie w ramach zatrudnienia wspieranego;
- jako osoby zatrudnione w Zakładzie Aktywności Zawodowej lub uczestniczące w Warsztatach Terapii Zajęciowej w trakcie trwania projektu lub po jego zakończeniu podjęli zatrudnienie na otwartym rynku pracy, w tym w przedsiębiorstwie społecznym.

Wszystkie wymienione w lit. a – e sytuacje uznawane są za spełnienie kryterium efektywności zatrudnieniowej i nie są uwzględniane na potrzeby pomiaru efektywności społecznej.

	<p>uznać za zakończenie udziału w projekcie na potrzeby weryfikacji kryterium efektywności społecznej;</p> <p>c) w stosunku do łącznej liczby uczestników projektu, którzy zakończyli udział w projekcie w rozumieniu lit. b i skorzystali w projekcie z usług aktywnej integracji o charakterze społecznym lub edukacyjnym, lub zdrowotnym.</p> <p>15. Efektywność zatrudnieniowa jest mierzona wśród uczestników, którzy:</p> <p>a) zakończyli udział w projekcie; zakończenie udziału w projekcie to zakończenie uczestnictwa we wszystkich formach wsparcia przewidzianych dla danego uczestnika w ramach projektu EFS lub</p> <p>b) przerwali udział w projekcie wcześniej, niż uprzednio było planowane z powodu podjęcia pracy, lub</p> <p>c) podjęli pracę, jednak jednocześnie kontynuowali udział w projekcie.</p> <p>16. Wyłączenie z obowiązku stosowania kryterium efektywności zatrudnieniowej (tj. wyłączenie z licznika i mianownika we wskaźniku monitorującym spełnienie kryterium) stosuje się do:</p> <p>a) osób nieletnich, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich;</p> <p>b) osób do 18. roku życia lub do zakończenia przez nie realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki;</p> <p>c) osób, które w ramach projektu lub po zakończeniu jego realizacji podjęły naukę w formach szkolnych.</p> <p>17. Jeśli uczestnik projektu wziął udział w aktywizacji społecznej i zawodowej oraz nie stosują się do niego wyłączenia wskazane w pkt 15, powinien być brany pod uwagę przy pomiarze zarówno efektywności społecznej, jak i zatrudnieniowej.</p> <p>18. Kryterium efektywności społecznej jest weryfikowane w terminie do 3 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie w rozumieniu pkt 13 lit. b. Kryterium efektywności zatrudnieniowej jest weryfikowane w terminie do 3 miesięcy od zakończenia udziału w projekcie, o którym mowa w pkt 14 lit. a, oraz w odniesieniu do sytuacji opisanych w pkt 14 lit b i c.</p> <p>19. Wsparcie w postaci usług aktywnej integracji jest adresowane do:</p> <p>a) osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,</p> <p>b) środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności do społeczności lokalnych na obszarach objętych programami rewitalizacji, o których mowa w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020;</p> <p>- biorąc pod uwagę elementy, o których mowa w podrozdziale 4.1 <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>, dotyczące realizacji i profilowania interwencji (ukierunkowanie wsparcia EFS), oraz postanowienia podrozdziału 4.3 ww. <i>Wytycznych</i> dotyczące preferowania grup docelowych.</p>
--	--

	<p>20. Usługi aktywnej integracji o charakterze zawodowym dla osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym nie mogą stanowić pierwszego elementu wsparcia w ramach ścieżki reintegracji (nie dotyczy projektów realizowanych przez WTZ, ZAZ, CIS, KIS). Praca socjalna jest traktowana jako usługa aktywnej integracji o charakterze społecznym. Projekty obejmujące wyłącznie pracę socjalną nie są wybierane do dofinansowania.</p> <p>21. Uczestnik projektu, który przystępując do projektu pozostawał bez zatrudnienia, a w trakcie projektu podjął pracę, ma możliwość kontynuowania udziału w projekcie zgodnie z ustaloną ścieżką reintegracji.</p> <p>22. Aktywizacja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami odbywa się poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> wykorzystanie usług aktywnej integracji; możliwa jest realizacja wsparcia w zakresie przygotowania do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia realizowanego przez środowiskowe domy samopomocy, usług asystenckich, usług trenera pracy lub innych usług umożliwiających uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia i nabywanie nowych umiejętności społecznych i zawodowych, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia; usługi reintegracji społecznej i zawodowej realizowane przez CIS i KIS; wykorzystanie usług aktywnej integracji w ramach WTZ⁴¹⁹ i ZAZ⁴²⁰ zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Istnieje możliwość realizacji usług asystenckich, usług trenera pracy lub innych usług umożliwiających uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia oraz nabywanie nowych umiejętności społecznych i zawodowych, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia. <p>23. Turnusy rehabilitacyjne, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie są traktowane jako instrument aktywnej integracji. Kwota przeznaczona na turnus rehabilitacyjny aktywizowanej osoby z niepełnosprawnością może stanowić wkład własny do projektu.</p> <p>24. Istnieje możliwość realizacji działań tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami, w szczególności poprzez</p>
--	---

⁴¹⁹ Wsparcie w ramach w ramach WTZ odbywa się poprzez:

- wsparcie usługami aktywnej integracji nowych osób w istniejących WTZ;
- wsparcie dotychczasowych uczestników WTZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji obowiązkowo ukierunkowaną na przygotowanie uczestników WTZ do podjęcia zatrudnienia i ich zatrudnienie: w ZAZ, na otwartym lub chronionym rynku pracy lub w przedsiębiorczości społecznej; istnieje możliwość wsparcia uczestników WTZ usługami asystenckimi oraz usługami trenera pracy, umożliwiającymi uzyskanie lub utrzymanie zatrudnienia, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia, umożliwiają także realizację praktyk lub staży dla uczestników WTZ.

⁴²⁰ Wsparcie w ramach ZAZ odbywa się poprzez:

- zwiększenie liczby osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w istniejących ZAZ, z możliwością objęcia tych osób usługami aktywnej integracji; okres zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w ZAZ po zakończeniu realizacji projektu jest co najmniej równy okresowi zatrudnienia w ramach projektu; okres może być krótszy, wyłącznie w sytuacji, gdy osoba z niepełnosprawnością podejmie w tym okresie zatrudnienie poza ZAZ lub gdy zatrudnienie ustanie z przyczyn leżących po stronie pracownika, przy czym ZAZ jest zobowiązany do zatrudnienia kolejnej osoby i utrzymania miejsca pracy przez łączny okres co najmniej równy okresowi zatrudniania osób z niepełnosprawnością na tym stanowisku w projekcie, a nowo zatrudniona osoba musi spełniać warunki kwalifikowalności w projekcie;
- wsparcie osób z niepełnosprawnościami dotychczas zatrudnionych w ZAZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji ukierunkowaną na przygotowanie osób zatrudnionych w ZAZ do podjęcia zatrudnienia poza ZAZ: na otwartym rynku pracy lub w przedsiębiorczości społecznej; istnieje możliwość wsparcia dla osób zatrudnionych w ZAZ usługami asystenckimi oraz usługami trenera pracy, umożliwiającymi uzyskanie lub utrzymanie zatrudnienia, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia.

	<p>wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy na potrzeby zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością, dostosowanie stanowiska pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Działania wspierające tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami mogą być realizowane wyłącznie jako element kompleksowych projektów obejmujących również aktywizację społeczno-zawodową osób z niepełnosprawnościami.</p> <p>25. Beneficjent jest zobowiązany:</p> <ol style="list-style-type: none"> do współpracy z OWES w zakresie tworzenia miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej, do informowania właściwych terytorialnie OPS i PCPR lub PUP o realizowanych projektach i formach wsparcia oferowanych w ramach projektu, w przypadku projektów, w których Beneficjentem jest podmiot inny niż OPS, z uczestnikami tego projektu podpisywana jest umowa na wzór kontraktu socjalnego, do poinformowania właściwych terytorialnie ośrodków pomocy społecznej oraz organizacji partnerskich regionalnych i lokalnych, o których mowa w PO PŻ, o prowadzonej rekrutacji do projektów realizowanych w ramach PI 9i i PI 9iv, a także do niepowielania wsparcia, które osoba lub rodzina zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uzyskuje w ramach działań towarzyszących w PO PŻ, na zasadach określonych przez IZ RPO, zapewnić wymianę informacji z podmiotami realizującymi projekty w CT 8 na temat działań podejmowanych na danym obszarze (gmina/ powiat), w tym m.in. do współpracy i wymiany informacji w zakresie wsparcia udzielanego uczestnikom lub potencjalnym uczestnikom projektów. Beneficjenci realizujący projekty w ramach CT 8 przekazują informacje beneficjentom projektów CT 9 z gminy/ powiatu, w których realizują projekt, o możliwościach wsparcia, harmonogramie jego realizacji, grupie docelowej oraz warunkach udziału w projekcie. Beneficjenci projektów CT 9 zobowiązani są do przekazywania pozyskanych informacji uczestnikom swoich projektów oraz udzielenia im ewentualnego wsparcia w procesie rekrutacji, zapewnić, że uczestnicy projektów z zakresu aktywnej integracji realizowanych w ramach CT 9 mają możliwość skorzystania z instrumentów aktywnej polityki rynku pracy właściwych dla projektów realizowanych w ramach CT 8. <p>26. W odniesieniu do projektów wskazanych w typie 1 lit. d oraz typie 1 lit. e dopuszczane jest wspieranie wychowanków w okresie do roku po opuszczeniu placówki, o której mowa w typie projektu.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z

	niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez	95% ⁴²¹ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.

⁴²¹ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: – 5% – projekty OPS/PCPR - 15% Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Tryb konkursowy: Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 11.5 <i>Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowe/działania/poddziałania	Cele szczegółowe Priorytetu Inwestycyjnego 9iv: 1. Wzrost dostępności wysokiej jakości usług społecznych użyteczności publicznej, w szczególności w formach zdeinstytucjonalizowanych, dla osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie. 2. Wzrost dostępności usług zdrowotnych dla osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym w regionie.

	<p>Celem Działania jest wzrost dostępności usług społecznych i zdrowotnych⁴²². W ramach Działania przewiduje się wsparcie procesu deinstytucjonalizacji⁴²³ oraz rozwoju zintegrowanych usług społecznych i zdrowotnych dostosowanych do specyficznych potrzeb mieszkańców, w tym usług środowiskowych. Zakłada się realizację kompleksowych działań na rzecz rozwoju systemu wsparcia rodziny oraz deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej. Realizacja priorytetu przyczyni się do podniesienia jakości usług społecznych i zdrowotnych oraz ograniczenia jednej z istotnych barier jaką jest wykluczenie z dostępu do podstawowych usług publicznych warunkujących możliwości rozwojowe osobom wykluczonym, bądź zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zwłaszcza osobom starszym, z niepełnosprawnościami i osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.</p>
--	--

⁴²²Dopuszcza się możliwość realizacji zintegrowanych usług zdrowotnych i społecznych.

⁴²³ Deinstytucjonalizacja usług – proces przejścia od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w społeczności lokalnej, realizowany w oparciu o „Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności” i wymagający z jednej strony rozwoju usług świadczonych w społeczności lokalnej, z drugiej – stopniowego ograniczenia usług w ramach opieki instytucjonalnej. Integralnym elementem deinstytucjonalizacji usług jest profilaktyka, mająca zapobiegać umieszczaniu osób w opiece instytucjonalnej, a w przypadku dzieci – rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu w pieczy zastępczej. Usługi społeczne świadczone w lokalnej społeczności – usługi świadczone w interesie ogólnym, umożliwiające osobom niezależne życie w środowisku lokalnym. Usługi te zapobiegają odizolowaniu osób od rodziny lub lokalnej społeczności, a gdy to nie jest możliwe, gwarantują tym osobom warunki życia jak najbardziej zbliżone do warunków domowych i rodzinnych oraz umożliwiają podtrzymywanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich. Są to usługi świadczone w sposób:

i sąsiedzkich. Są to usługi świadczone w sposób:

- a) indywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby) oraz jak najbardziej zbliżony do warunków odpowiadających życiu w środowisku domowym i rodzinnym;
- b) umożliwiający odbiorcom tych usług kontrolę nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą;
- c) zapewniający, że odbiorcy usług nie są odizolowani od ogółu społeczności lub nie są zmuszeni do mieszkania razem;
- d) gwarantujący, że wymagania organizacyjne nie mają pierwszeństwa przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców.

Warunki, o których mowa w lit. a-d, muszą być spełnione łącznie.

Do usług społecznych świadczonych w lokalnej społeczności należą w szczególności:

- i) usługi opiekuńcze, obejmujące pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem, świadczone przez opiekunów faktycznych lub w postaci: sąsiedzkich usług opiekuńczych, usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania lub dziennych form usług opiekuńczych; do usług opiekuńczych należą także usługi całodobowego i krótkookresowego dziennego pobytu, których celem jest zapewnienie opieki dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym w zastępstwie za opiekunów faktycznych;
- ii) usługi w rodzinnym domu pomocy, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- iii) usługi w ośrodkach wsparcia, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, o ile liczba miejsc całodobowego pobytu w tych ośrodkach jest nie większa niż 30;
- iv) usługi w domu pomocy społecznej o liczbie miejsc nie większej niż 30;
- v) usługi asystenckie, świadczone przez asystentów na rzecz osób z niepełnosprawnościami, umożliwiające stałe lub okresowe wsparcie tych osób w wykonywaniu podstawowych czynności dnia codziennego, niezbędnych do ich aktywnego funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego;
- vi) usługi wspierania rodziny zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym:
  - praca z rodziną, w tym w szczególności asystentura rodzinna, konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapia i mediacja; usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego; organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”;
  - pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez usługi placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i specjalistycznej oraz w formie pracy podwórkowej;
  - pomoc rodzinie w opiece i wychowaniu poprzez wsparcie rodzin wspierających;
- vii) rodzinna piecza zastępcza oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego do 8 dzieci (w razie konieczności umieszczenia w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego rodzeństwa, za zgodą dyrektora tej placówki oraz po uzyskaniu zezwolenia wojewody, dopuszczalne jest umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci (maksymalnie 10), a także placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego do 14 osób, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- viii) usługi w postaci mieszkań chronionych, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ix) usługi w postaci mieszkań wspomaganych, o ile liczba miejsc w mieszkaniu jest nie większa niż 7.

<p>8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych, istniejących po zakończeniu projektu. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które opuściły opiekę instytucjonalną na rzecz usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej w programie. 4. Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych istniejących po zakończeniu projektu. 5. Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług w mieszkaniach wspomaganych i chronionych istniejących po zakończeniu projektu. 6. Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu. 7. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 8. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 9. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 10. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 11. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie. 2. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 4. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej w programie. 5. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami w postaci mieszkań chronionych i wspomaganych w programie. 6. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami wspierania rodziny i pieczy zastępczej w programie. 7. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie.

	<ol style="list-style-type: none"> 12. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 13. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub bierne zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie. 14. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 15. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie. 16. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 17. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 18. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie. 19. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie. 20. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19 21. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 22. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 23. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie 24. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja zintegrowanych usług społecznych (socjalnych) o charakterze profilaktycznym, aktywizującym i interwencyjnym. 2. Rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy, w tym rozwój i upowszechnienie form wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania. 3. Wsparcie dla tworzenia/ funkcjonowania placówek świadczących usługi społeczne w społeczności lokalnej: <ol style="list-style-type: none"> a) środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne, b) dziennych i rodzinnych domów pomocy dla osób starszych.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Usługi z zakresu mieszkalnictwa⁴²⁴ chronionego⁴²⁵ oraz wspomagane, w tym, treningowego⁴²⁶ i wspieranego⁴²⁷. 5. Tworzenie warunków do opieki domowej, m. in. funkcjonowanie wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego. 6. Rozwój zintegrowanych usług uzupełniających i wspierających rolę rodziny, również o charakterze profilaktycznym⁴²⁸ w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) rozwój środowiskowych form i placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, b) rozwój i upowszechnienie profesjonalnego i zintegrowanego poradnictwa rodzinnego oraz specjalistycznego poradnictwa rodzinnego (m.in. wsparcie tworzenia/funkcjonowania międzygminnych punktów konsultacyjno – doradczych, zapewnianie dostępności do bezpłatnego poradnictwa prawnego i obywatelskiego), c) rozwój usług wspierających i interwencyjnych (w tym usług ośrodków wsparcia i usług pomocy całodobowej), d) upowszechnianie działań asystentów rodziny, działań rodzin wspierających, e) rozwój placówek wsparcia dziennego⁴²⁹. 7. Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej⁴³⁰, w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) wsparcie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej⁴³¹, b) upowszechnianie działań koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, c) podnoszenie jakości opieki nad dziećmi w instytucjonalnej pieczy zastępczej poprzez planowaną restrukturyzację tych
--	---

⁴²⁴ Wsparcie dla mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganych polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach chronionych lub mieszkaniach wspomaganych, przeznaczonych dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Liczba miejsc w mieszkaniu wspomagany nie może być większa niż 7. W przypadku mieszkań wspomaganych w formie mieszkań wspieranych, możliwe jest tworzenie miejsc pobytu okresowego (w zastępstwie za opiekunów faktycznych) lub stałego. Formą mieszkania wspomagane nie jest mieszkanie socjalne.

⁴²⁵ Mieszkanie chronione, o którym mowa w art. 53 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Rodzaj i zakres wsparcia świadczonego

w mieszkaniu chronionym oraz standard lokalu przeznaczony na mieszkanie chronione określają akty wykonawcze wydane na podstawie tej ustawy.

⁴²⁶ Usługa mieszkania treningowego, przygotowującego osoby w nim przebywające do prowadzenia samodzielnego życia. Usługa ma charakter okresowy i służy określonym kategoriom osób (w szczególności osobom opuszczającym pieczę zastępczą, osobom bezdomnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi) w osiągnięciu częściowej lub całkowitej samodzielności m.in. poprzez trening samodzielności, poradnictwo, pracę socjalną lub inne usługi aktywnej integracji. Usługa mieszkania treningowego musi spełniać definicję usług świadczonych w lokalnej społeczności (określoną w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020).

⁴²⁷ Usługa mieszkania wspieranego, stanowiącego alternatywę dla pobytu w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Usługa ma charakter pobytu stałego lub okresowego (w przypadku potrzeby opieki w zastępstwie za opiekunów faktycznych). Służy osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu lub osobom z niepełnosprawnościami, w szczególności osobom wymagającym wsparcia w formie usług opiekuńczych lub asystenckich. Usługa mieszkania wspieranego musi spełniać definicję usług świadczonych w lokalnej społeczności (określoną w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020).

⁴²⁸ Zakres usług wsparcia rodziny określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a w zakresie usług wspierających i interwencyjnych również ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

⁴²⁹ Wsparcie w placówkach wsparcia dziennego w formie opiekuńczej oraz w placówkach prowadzonych w formie pracy podwórkowej (typ projektu 6 lit. a) oraz 6 lit. e) obligatoryjnie uwzględnić w odniesieniu do każdego uczestnika projektu zajęcia rozwijające co najmniej dwie z kompetencji kluczowych wskazanych w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE).

Wsparcie istniejących placówek wsparcia dziennego (typ projektu 6 lit. a) oraz 6 lit. e) jest możliwe wyłącznie, pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc w tych placówkach lub rozszerzenia oferty wsparcia.

⁴³⁰ Zakres usług wsparcia pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

⁴³¹ W ramach działań prowadzących do tworzenia rodzinnych form pieczy zastępczej oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego realizowane jest kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz doskonalenie osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą w ww. formach.

	<p>placówek w celu zmniejszenia liczby dzieci oraz podwyższenia wieku dzieci umieszczanych w tych placówkach.</p> <p>W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się również szkolenia i przekwalifikowania osób świadczących usługi w ramach realizowanych projektów (np. opiekunów, wolontariuszy, kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej).</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. – Podmioty świadczące usługi społeczne użyteczności publicznej, w tym ośrodki wsparcia (w tym specjalistyczne ośrodki wsparcia), instytucje wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, placówki wsparcia dziennego, jednostki specjalistycznego poradnictwa. – Centra Aktywności Lokalnej. – Organizacje pozarządowe. – Podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą⁴³² lub ich podmioty tworzące. – Podmioty ekonomii społecznej⁴³³.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>1. Osoby wykluczone lub zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym m.in. osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami (w tym z zaburzeniami psychicznymi), osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu⁴³⁴, o ile mieszczą się w katalogu osób wskazanym w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>⁴³⁵.</p>

⁴³² W rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

⁴³³ Podmioty ekonomii społecznej w rozumieniu *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*.

⁴³⁴ Osoba potrzebująca wsparcia w codziennym funkcjonowaniu – zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* to osoba, która ze względu na stan zdrowia lub niepełnosprawność wymaga opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego.

⁴³⁵ Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* do katalogu tego należą:

- a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- c) osoby przebywające w pieczy zastępczej (w tym również osoby przebywające w pieczy zastępczej na warunkach określonych w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969);
- e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457, z późn. zm.);
- f) osoby z niepełnosprawnością - osoby niepełnosprawne z niepełnosprawnością w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 lub uczniowie/dzieci z niepełnosprawnościami w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020;
- g) członkowie gospodarstw domowych sprawujący opiekę nad osobą z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością;
- h) osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;
- i) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie monitorowania postępu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
- j) osoby odbywające karę pozbawienia wolności, wyłącznie w przypadku osób objętych dozorem elektronicznym;
- k) osoby korzystające z PO PZ.

	<p>2. Otoczenie osób wykluczonych społecznie, których udział w projekcie jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.</p> <p>3. Rodziny, w tym rodziny dysfunkcyjne.</p> <p>4. Dzieci i młodzież zagrożona wykluczeniem społecznym.</p> <p>5. Podmioty/osoby świadczące usługi społeczne użyteczności publicznej.</p> <p>Powyższe osoby/podmioty są z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego⁴³⁶.</p> <p>Osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r.⁴³⁷</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 0
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Komitet Sterujący⁴³⁸ ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, – Plan działań dotyczący ochrony zdrowia (Plan Działań) uzgodniony przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia,

⁴³⁶Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzewica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

⁴³⁷ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzewica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują lub przebywają na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

⁴³⁸Komitet Sterujący – Komitet Sterujący do spraw koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, działający pod przewodnictwem ministra właściwego do spraw zdrowia.

	– Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Stronę Porozumienia Gmin LOF).</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Krajowe ramy strategiczne. Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020. – Country Specific Recommendations (CSR) dla Polski. – Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji⁴³⁹. – Narodowym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015.

⁴³⁹ W szczególności z Priorytetem III Aktywna integracja społeczności lokalnej.

	<ul style="list-style-type: none"> - Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. - Regionalnym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego dla województwa lubelskiego na lata 2012-2016. - Programem Strategicznym Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. <p>2. Demarkacja usług - usługi społeczne to usługi realizowane przez podmioty prowadzące w swojej działalności statutowej usługi społeczne lub przez podmioty prowadzące w swojej działalności statutowej jednocześnie usługi społeczne i zdrowotne. W przypadku realizacji w ramach jednego projektu zintegrowanych usług społecznych i zdrowotnych⁴⁴⁰, Beneficjent gwarantuje odrębne monitorowanie usług społecznych i zdrowotnych⁴⁴¹. W przypadku realizacji zintegrowanych usług społecznych i zdrowotnych adresowanych do tej samej osoby, zastosowanie mają definicje osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, określone w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>.</p> <p>3. W ramach projektów dotyczących usług społecznych, w szczególności usług opiekuńczych, istnieje możliwość finansowania usług zdrowotnych jako uzupełnienia usług społecznych, o ile usługi te nie mogą zostać sfinansowane ze środków publicznych, tj. wykarczają poza gwarantowane świadczenia opieki zdrowotnej albo wykazane zostało, że gwarantowana usługa zdrowotna nie może zostać sfinansowana danej osobie ze środków publicznych w okresie trwania projektu. Usługi zdrowotne widniejące w katalogu świadczeń gwarantowanych jako podstawowe mogą być finansowane tylko pod warunkiem, że jednocześnie finansowane są usługi ponadstandardowe, a cały pakiet usług tworzy logiczną całość, niezbędną do zapewnienia kompleksowego wsparcia osobom zagrożonym ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.</p> <p>4. Interwencja w ramach poszczególnych typów usług społecznych spełnia minimalne wymagania świadczenia usług społecznych, określone w załączniku nr 1 do <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020</i>.</p> <p>5. Warunki realizacji usług opiekuńczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) usługi opiekuńcze są świadczone dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, b) wsparcie dla usług opiekuńczych prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami
--	---

⁴⁴⁰ Usługi zdrowotne w projekcie mogą być świadczone wyłącznie przez podmioty lub osoby uprawnione do tego na mocy przepisów prawa powszechnie obowiązującego, przy czym usługi zdrowotne w projekcie stanowią wyłącznie uzupełnienie wsparcia oferowanego w ramach usług społecznych.

⁴⁴¹ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020 **usługa zdrowotna** to każde świadczenie opieki zdrowotnej, o którym mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

	<p>opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Obowiązek zwiększania liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych oraz liczby osób objętych usługami nie dotyczy wsparcia dla usług opiekuńczych świadczonych przez opiekunów faktycznych. Obowiązek zwiększania liczby osób objętych usługami nie oznacza zakazu jednoczesnego wsparcia osób dotychczas obejmowanych usługami przez beneficjenta,</p> <p>c) zwiększanie liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych świadczonych niestacjonarnie / w miejscu zamieszkania odbywa się poprzez zwiększanie liczby opiekunów świadczących usługi. Zwiększanie liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych⁴⁴² w formach stacjonarnych odbywa się poprzez tworzenie miejsc:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stałego lub krótkookresowego pobytu dziennego; – stałego lub krótkookresowego pobytu całodobowego w placówkach, w których realizowane są usługi społeczne świadczone w społeczności lokalnej. <p>Miejsca krótkookresowego pobytu służą przede wszystkim poprawie dostępu do usług opiekuńczych w zastępstwie za opiekunów faktycznych (nieformalnych)⁴⁴³ w ramach opieki wytchnieniowej. Miejsca świadczenia usług opiekuńczych mogą być tworzone zarówno w nowych podmiotach, jak i w podmiotach już istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z litery b.</p> <p>d) nie są tworzone nowe miejsca świadczenia usług opiekuńczych w ramach opieki instytucjonalnej ani nie są utrzymywane dotychczas istniejące miejsca,</p> <p>e) istnieje możliwość wsparcia dla osób będących w opiece instytucjonalnej w celu przejścia tych osób do opieki realizowanej w ramach usług świadczonych w społeczności lokalnej, o ile przyczynia się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług opiekuńczych w postaci usług świadczonych w społeczności lokalnej,</p> <p>f) istnieje możliwość w stosunku do podmiotów prowadzących opiekę instytucjonalną sfinansowania działań pozwalających na rozszerzenie oferty o prowadzenie usług świadczonych w społeczności lokalnej, o ile przyczyni się to do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej,</p> <p>g) w usługach opiekuńczych istnieje możliwość wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych np. teleopieki, systemów przywoławczych, wyłącznie jako elementu wsparcia i pod warunkiem zagwarantowania kompleksowości usługi opiekuńczej</p> <p>h) w ramach działań wspierających opiekunów faktycznych w opiece nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu możliwe jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kształcenie, w tym szkolenie i zajęcia praktyczne oraz wymianę doświadczeń dla opiekunów faktycznych, w tym m.in. zwiększających ich umiejętności w zakresie opieki
--	--

⁴⁴² Miejsca świadczenia usług opiekuńczych mogą być tworzone zarówno w nowych podmiotach, jak i w podmiotach już istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z pkt 5 lit. b Limitów i ograniczeń w realizacji projektów.

⁴⁴³ Opiekun faktyczny (nieformalny) – osoba pełnoletnia opiekująca się osobą potrzebującą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, niebędąca opiekunem zawodowym i niepobierająca wynagrodzenia z tytułu sprawowania takiej opieki, najczęściej członek rodziny.

	<p>nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;</p> <ul style="list-style-type: none"> – poradnictwo, w tym psychologiczne oraz pomoc w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia, z których korzystanie jest niezbędne dla sprawowania wysokiej jakości opieki i odciążenia opiekunów faktycznych; – tworzenie miejsc krótkookresowego pobytu w zastępstwie za opiekunów faktycznych w formie pobytu całodobowego lub dziennego, zgodnie z lit. c; – sfinansowanie usługi asystenckiej lub usługi opiekuńczej w celu umożliwienia opiekunom faktycznym funkcjonowania społecznego, zawodowego lub edukacyjnego; <p>i) w przypadku świadczenia usług w placówce zapewniającej całodobową opiekę, nie jest ona zlokalizowana na nieruchomości, na której znajduje się inna placówka zapewniająca całodobową opiekę⁴⁴⁴. Zasada ta nie dotyczy placówek zapewniających opiekę wytchnieniową, pod warunkiem zachowania zasad świadczenia usług w społeczności lokalnej, wskazanych w rozdziale 3 pkt 32 a – d <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</i></p> <p>6. Warunki realizacji usług asystenckich:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) usługi asystenckie są świadczone dla osób z niepełnosprawnościami, b) wsparcie dla usług asystenckich prowadzi każdorazowo do zwiększenia liczby miejsc świadczenia usług asystenckich w społeczności lokalnej oraz liczby osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej przez danego beneficjenta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu. Możliwe jest wsparcie w postaci usług asystenckich dla osób przebywających w opiece instytucjonalnej w celu ich przejścia do usług świadczonych w społeczności lokalnej, c) wsparcie dla usług asystenckich odbywa się poprzez zwiększanie liczby asystentów funkcjonujących w ramach nowych podmiotów lub podmiotów istniejących, z zastrzeżeniem wynikającym z pkt b). <p>7. Warunki realizacji usług opiekuńczych i asystenckich:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) finansowanie ze środków EFS w ramach danego projektu miejsc świadczenia usług opiekuńczych i asystenckich ze środków EFS stworzonych przez danego beneficjenta trwa nie dłużej niż 3 lata. b) wsparcie w ramach projektu nie spowoduje: <ul style="list-style-type: none"> – zmniejszenia dotychczasowego finansowania usług asystenckich lub opiekuńczych przez beneficjenta oraz – zastąpienia środkami projektu dotychczasowego finansowania usług ze środków innych niż europejskie. c) pierwszeństwo w dostępie do usług asystenckich i opiekuńczych mają osoby, których dochód nie przekracza 150% właściwego kryterium dochodowego (na osobę samotnie gospodarującą lub na
--	--

⁴⁴⁴ Przez inną placówkę należy rozumieć każdą placówkę zapewniającą całodobowy pobyt, tj. placówkę opiekuńczo-pobytową lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą, niezależnie od podmiotu, który ją prowadzi. Oznacza to m.in., że jeden podmiot nie może prowadzić kilku placówek zapewniających całodobowy pobyt na terenie jednej nieruchomości lub że różne podmioty nie mogą prowadzić placówek zapewniających całodobowy pobyt na terenie tej samej nieruchomości.

	<p>osobę w rodzinie), o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,</p> <p>d) istnieje możliwość skorzystania z usług asystenckich lub opiekuńczych także przez inne osoby niż wskazane w punkcie 7c. Kryteria rekrutacji uwzględniają w szczególności sytuację materialną osób obejmowanych wsparciem oraz ich opiekunów faktycznych (nieformalnych), rodzaj usług i specyfikę grupy docelowej. Decyzja o przyznaniu usług asystenckich lub opiekuńczych jest poprzedzona każdorazowo indywidualną oceną sytuacji materialnej i życiowej (rodzinnej i zawodowej) danej osoby oraz jej opiekunów faktycznych. Kryteria rekrutacji tych osób do projektów zostaną określone przez beneficjenta we wniosku o dofinansowanie projektu i zatwierdzone przez IZ RPO na etapie oceny projektu,</p> <p>e) dopuszcza się wprowadzenie częściowej lub całkowitej odpłatności⁴⁴⁵ za usługi asystenckie lub opiekuńcze, dla osób innych niż wskazane w punkcie 7c. Zasady odpłatności zostaną określone przez beneficjenta we wniosku o dofinansowanie projektu. Odpłatność nie dotyczy osób wskazanych w punkcie 7c. Zasady odpłatności uzależnione są w szczególności od sytuacji materialnej osób obejmowanych wsparciem, rodzaju usługi i specyfiki grupy docelowej. Stosowanie odpłatności w projekcie musi być zaplanowane we wniosku o dofinansowanie projektu, przy czym odpłatności te stanowią wkład własny w projekcie,</p> <p>f) aby umożliwić pozostanie osób z niepełnosprawnościami i osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w społeczności lokalnej, IZ RPO dopuszcza finansowanie działań pozwalających tym osobom na w miarę możliwości samodzielne funkcjonowanie, w tym działań zwiększających mobilność, autonomię i bezpieczeństwo tych osób: np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, sfinansowanie tworzenia wypożyczalni sprzętu wspomagającego (zwiększającego samodzielność tych osób) i sprzętu pielęgnacyjnego (niezbędnego do opieki nad tymi osobami), sfinansowanie wypożyczenia lub zakupu tego sprzętu, usługi dowożenia posiłków, przewóz do miejsca pracy lub ośrodka wsparcia. Tego rodzaju działania realizowane są wyłącznie jako element kompleksowych projektów dotyczących usług asystenckich lub usług opiekuńczych i mogą być finansowane z EFS lub w ramach cross-financingu.</p> <p>g) Szkolenia i kursy personelu, w zakresie realizacji usług asystenckich lub opiekuńczych, wskazane w załączniku nr 1 do <i>Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014 – 2020</i>, mogą być przeprowadzone i sfinansowane w ramach kompleksowych projektów dotyczących rozwoju usług opiekuńczych lub asystenckich⁴⁴⁶.</p>
--	---

⁴⁴⁵ W przypadku specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zasady odpłatności są określone w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. poz. 1598, z późn. zm.).

⁴⁴⁶ Zgodnie z Wytucznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 w ramach projektu mogą zostać sfinansowane następujące szkolenia i kursy personelu:

- a) w zakresie w zakresie realizacji usług asystenckich szkolenie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej (AOON) w postaci minimum 60-godzinnego szkolenia asystenckiego, składającego się z minimum 20 godzin części teoretycznej z zakresu wiedzy ogólnej dotyczącej niepełnosprawności, udzielania pierwszej pomocy, pielęgnacji i obsługi sprzętu pomocniczego oraz z minimum 40 godzinnej części praktycznej w formie przyuczenia do pracy np. praktyki, wolontariatu;

	<p>8. W przypadku usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej:</p> <ol style="list-style-type: none"> wsparcie odbywa się zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ramach projektów EFS nie są finansowane świadczenia wypłacane na podstawie tej ustawy. Świadczenia te mogą stanowić wkład własny do projektu, nie są tworzone nowe miejsca w ramach opieki instytucjonalnej, tj. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych powyżej 14 osób, usługi wsparcia rodziny są świadczone na rzecz rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka, wymagających wsparcia w pełnieniu swoich funkcji, usługi wsparcia rodziny w postaci pomocy w opiece i wychowaniu dzieci w formie placówek wsparcia dziennego polegają na tworzeniu nowych miejsc opieki i wychowania w ramach nowo tworzonych placówek wsparcia dziennego lub na wsparciu istniejących placówek. <p>9. Wsparcie istniejących placówek wsparcia dziennego jest możliwe wyłącznie, pod warunkiem:</p> <ol style="list-style-type: none"> zwiększenia liczby miejsc w tych placówkach lub rozszerzenia oferty wsparcia. <p>10. Zakłada się wykorzystanie potencjału organizacyjno – technicznego szkół w ramach działań wspierających tworzenie i rozwój środowiskowych form i placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym np. świetlic środowiskowych, ognisk wychowawczych oferujących zajęcia/programy socjoterapeutyczne.</p> <p>11. W placówkach wsparcia dziennego w formie opiekuńczej oraz placówkach prowadzonych w formie pracy podwórkowej obowiązkowo są realizowane zajęcia rozwijające co najmniej dwie z ośmiu kompetencji kluczowych wskazanych w zaleceniu Rady Unii Europejskiej z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz. Urz. UE C 189 z 04.06.2018, str. 1):</p> <ol style="list-style-type: none"> kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji; kompetencje w zakresie wielojęzyczności; kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii; kompetencje cyfrowe;
--	---

- w zakresie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania minimum 80-godzinne szkolenie z zakresu realizowanej usługi, w tym udzielania pierwszej pomocy lub pomocy przedmedycznej skierowane do osób posiadających doświadczenie w realizacji usług opiekuńczych, w tym doświadczenie zawodowe, wolontariackie lub osobiste wynikające z pełnienia roli opiekuna faktycznego;
- w zakresie usług świadczonych w dziennym domu pomocy minimum 80-godzinne szkolenie z zakresu realizowanej usługi, w tym udzielania pierwszej pomocy lub pomocy przedmedycznej skierowane do osób posiadających doświadczenie w realizacji usług opiekuńczych, w tym doświadczenie zawodowe, wolontariackie lub osobiste wynikające z pełnienia roli opiekuna faktycznego;
- w zakresie usług świadczonych w klubie seniora co najmniej 20-godzinny kurs przygotowujący do prowadzenia klubu seniora uwzględniający wymagania określone w załączniku nr 1 do ww. Wytycznych;
- w zakresie sąsiedzkich usług opiekuńczych minimum 8-godzinne przygotowanie z zakresu realizacji usługi (np. w zakresie przestrzegania zasad etycznych, zasad współżycia społecznego, dbałości o dobro osoby potrzebującej wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz o jej mienie);

Ww. szkolenia i kursy powinny zostać przeprowadzone zgodnie z wymaganiami określonymi w załączniku nr 1 do ww. Wytycznych oraz wymaganiami określonymi w regulaminie konkursu.

	<p>e) kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;</p> <p>f) kompetencje obywatelskie;</p> <p>g) kompetencje w zakresie przedsiębiorczości;</p> <p>h) kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.</p> <p>12. Finansowanie ze środków EFS zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, przyznawanej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, możliwe jest tylko w celu umożliwienia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą udziału w innych formach wsparcia w ramach projektu.</p> <p>13. Intensywność wsparcia będzie najwyższa na obszarach, na których występują ograniczenia w dostępie do usług społecznych użyteczności publicznej, w tym np. terenach wiejskich, obszarach rewitalizowanych.</p> <p>14. W ramach Działania zakłada się wdrażanie wybranych standardów świadczenia usług wypracowanych na poziomie krajowym.</p> <p>15. Beneficjent zapewnia, że wynagrodzenie za pracę/stawka za godzinę pracy osób bezpośrednio świadczących usługi społeczne w projekcie nie mogą być niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę/minimalnej stawki godzinowej ustalonych na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. Zapis nie dotyczy osób świadczących usługi nieodpłatnie.</p> <p>16. Wsparcie dla mieszkań chronionych i mieszkań wspomaganych polega na tworzeniu miejsc w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach chronionych lub mieszkaniach wspomaganych, przeznaczonych dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Wsparcie istniejących mieszkań chronionych lub mieszkań wspomaganych jest możliwe wyłącznie pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc w danym mieszkaniu, bez pogorszenia jakości świadczonych usług. Liczba miejsc w mieszkaniu wspomagany nie może być większa niż 7. Pokoje w mieszkaniu wspomagany mogą być maksymalnie 2-osobowe, chyba że większa liczba miejsc w pokoju wynika z preferencji mieszkańców. Mieszkania chronione i mieszkania wspomagane nie mogą być zlokalizowane na nieruchomości, na której znajduje się placówka opieki instytucjonalnej. W przypadku nieruchomości, w której znajduje się do 7 lokali włącznie, mieszkania chronione lub wspomagane mogą stanowić 100% lokali. W nieruchomości o większej liczbie lokali, maksymalna liczba mieszkań chronionych lub wspomaganych wynosi 7 i 25% nadwyżki powyżej 7.</p> <p>17. W projektach dotyczących rozwoju mieszkań wspomaganych możliwe jest przeprowadzenie i sfinansowanie 80 – godzinnego szkolenia przygotowującego do pełnienia funkcji opiekuna mieszkania wspomagane.</p> <p>18. W przypadku mieszkań wspomaganych w formie mieszkań wspieranych, możliwe jest tworzenie miejsc pobytu okresowego (opieka wytchnieniowa) lub stałego. Usługi świadczone w mieszkaniach wspieranych pobytu okresowego nie mogą mieć charakteru jedynie turnusów rehabilitacyjnych. W mieszkaniach chronionych i mieszkaniach wspomaganych w ramach wsparcia zapewnia się:</p>
--	--

	<p>a) usługi wspierające pobyt osoby w mieszkaniu, w tym usługi opiekuńcze, usługi asystenckie;</p> <p>b) usługi wspierające aktywność osoby w mieszkaniu, w tym trening samodzielności, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, integracja osoby ze społecznością lokalną.</p> <p>19. W przypadku mieszkań chronionych, Beneficjent zapewnia, że jest stosowany standard dotyczący tej formy pomocy wynikający z ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej i aktów wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy. W przypadku mieszkań wspomaganych Beneficjent zapewnia, że mieszkania te spełniają definicję usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej oraz standardy określone w załączniku nr 1 do Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.</p> <p>20. Trwałość wsparcia – beneficjent po zakończeniu realizacji projektu jest zobowiązany do zachowania trwałości co najmniej przez okres równy okresowi realizacji projektu, w szczególności w zakresie:</p> <p>a) miejsc świadczenia usług asystenckich i opiekuńczych utworzonych w ramach projektu,</p> <p>b) miejsc świadczenia usług w mieszkaniach chronionych i mieszkaniach wspomaganych utworzonych w ramach projektu,</p> <p>c) utworzonych w projekcie miejsc w placówkach wsparcia dziennego,</p> <p>Trwałość oznacza instytucjonalną gotowość podmiotów do świadczenia usług. Obowiązek zachowania trwałości nie dotyczy miejsc świadczenia usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich.</p> <p>21. Beneficjent projektu realizującego cel szczegółowy nr 1 jest zobowiązany:</p> <p>a) do informowania właściwych terytorialnie OPS i PCPR o realizowanych projektach i formach wsparcia otrzymywanych przez uczestników, w przypadku projektów, w których Beneficjentem jest podmiot inny niż OPS,</p> <p>b) do poinformowania właściwych terytorialnie ośrodków pomocy społecznej oraz organizacji partnerskich regionalnych i lokalnych, o których mowa w PO PŻ, o prowadzonej rekrutacji do projektów realizowanych w ramach PI 9i i PI 9iv, a także do niepowielania wsparcia, które osoba lub rodzina zagrożona ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uzyskuje w ramach działań towarzyszących w PO PŻ.</p> <p>22. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego⁴⁴⁷ z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz</p>
--	---

⁴⁴⁷Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedzrzyca Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka
(w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>23. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. <i>w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis</i>.</p> <p>Wykonywanie usług w ramach gwarantowanych przez państwo świadczeń zdrowotnych wyklucza co do zasady możliwość udzielania odpłatnych świadczeń na rzecz obywateli innych Państw Członkowskich. W tym przypadku nie dochodzi zatem do naruszenia lub też groźby naruszenia konkurencji w wymiarze unijnym, a tym samym wyłączona zostaje jedna z czterech przesłanek wystąpienia pomocy publicznej, o których mowa w art. 107 ust. 1 TFUE. W przypadku, gdy środki trwałe lub infrastruktura zakupione w ramach projektu będą wykorzystywane po jego zakończeniu wyłącznie w celu świadczenia usług finansowanych z NFZ można zatem przyjąć, że powyższe wsparcie będzie wyłączone spod reguł pomocy publicznej / pomocy <i>de minimis</i>. Analogiczne podejście można zastosować również w odniesieniu do innych źródeł finansujących świadczenia zdrowotne w ramach publicznego systemu ochrony zdrowia, w tym krajowych i samorządowych programów zdrowotnych.</p> <p>24. Na zasadach określonych w umowie o dofinansowanie, zlecenie zadań odbywa się zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, dokonywanie zamówień z wykorzystaniem klauzul społecznych zgodnie z ustawą z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 2019 z późn. zm.), dokonywanie zamówień u PES w przypadku zakupów nieobjętych ustawą z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych i zasadą konkurencyjności, o której mowa w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <p>25. Beneficjent, na zasadach określonych przez IZ RPO, zapewnia wymianę informacji pomiędzy podmiotami realizującymi projekty w CT 8 i 9 na temat działań podejmowanych na danym obszarze (gmina/ powiat), w tym m.in. do współpracy i wymiany informacji w zakresie wsparcia udzielanego uczestnikom lub potencjalnym uczestnikom projektów. Beneficjenci realizujący projekty w ramach CT 8 przekazują informacje beneficjentom projektów CT 9 z gminy/ powiatu, w których realizują projekt, o możliwościach wsparcia, harmonogramie jego realizacji, grupie docelowej oraz warunkach udziału w projekcie. Beneficjenci projektów CT 9 zobowiązani są do przekazywania pozyskanych informacji uczestnikom swoich projektów oraz udzielenia im ewentualnego wsparcia w procesie rekrutacji. W szczególności Beneficjent realizujący projekt w Działaniu 11.5 RPO WL powinien informować beneficjentów realizujących projekty w Działaniu 9.4 oraz 9.7 RPO WL o możliwości współpracy w zakresie korzystania z usług osób</p>
--	---

	przeszkolonych w dziedzinie opieki nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu lub z niepełnosprawnościami.
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP Zgodnie z: <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%

<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<p>95%⁴⁴⁸</p> <p>W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.</p>
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

⁴⁴⁸ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

OPIS DZIAŁANIA 11.6 Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 11.6 <i>Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 9v: Rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej, w tym wzrost zatrudnialności w sektorze ekonomii społecznej w regionie.</p> <p>Celem Działania jest rozwój i upowszechnienie ekonomii społecznej w regionie, ze szczególnym ukierunkowaniem na tworzenie miejsc pracy w tym sektorze. Realizowane będą przedsięwzięcia na rzecz budowania systemu wsparcia podmiotów ekonomii społecznej oraz rozwoju partnerstw i współpracy w celu upowszechniania i rozwoju przedsiębiorczości społecznej, w tym powstawania przedsiębiorstw społecznych oraz tworzenia nowych miejsc pracy w tym sektorze, zwłaszcza w przedsiębiorstwach społecznych. Powyższe przyczyni się do wzmocnienia roli ekonomii społecznej, która zgodnie z założeniami <i>Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej</i>, powinna stanowić ważny czynnik wzrostu zatrudnienia, spójności społecznej oraz rozwoju kapitału społecznego w regionie.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek). 2. Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych. 3. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 4. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 5. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 6. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 7. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem. 2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie.

	<p>7. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie.</p> <p>8. Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie.</p> <p>9. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie.</p> <p>10. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub biernie zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie.</p> <p>11. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie.</p> <p>12. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie.</p> <p>13. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie.</p> <p>14. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie.</p> <p>15. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie.</p> <p>16. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie.</p> <p>17. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie.</p> <p>18. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich.</p> <p>19. Liczba objętych wsparciem w programie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw ekonomii społecznej).</p> <p>20. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19</p> <p>21. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19</p> <p>22. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19</p>
10. Typy projektów	1. Działania w zakresie podnoszenia kwalifikacji i doświadczenia zawodowego pracowników podmiotów ekonomii społecznej, zwłaszcza przedsiębiorstw społecznych.
11. Typ beneficjenta	Instytucje szkoleniowe posiadające wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych prowadzonych przez wojewódzkie urzędy pracy.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Podmioty ekonomii społecznej ⁴⁴⁹ .
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

⁴⁴⁹Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedźwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkujących one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 0
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> - harmonogram naborów wniosków, - KM RPO WL 2014-2020, - finansowanie krzyżowe, - mapa projektów, - kryteria wyboru projektów - wspólne działania informacyjno – promocyjne, - wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, - Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Stronę Porozumienia Gmin LOF).</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

	<ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji⁴⁵⁰. – Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej(KPRES) – program rozwoju przyjęty uchwałą nr 164 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r. w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej”. (M.P. poz. 811, z późn. zm.), – Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. – Wieloletnim regionalnym planem działań na rzecz promocji i upowszechniania ekonomii społecznej oraz rozwoju instytucji sektora ekonomii społecznej i jej otoczenia w województwie lubelskim na lata 2013-2020. <p>2. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>3. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.</p>

⁴⁵⁰ W szczególności z Priorytetem III Aktywna integracja społeczności lokalnej.

22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ⁴⁵¹ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	– Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5% – Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5% wartości projektu W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.

⁴⁵¹ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.12 Oś priorytetowa 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie udziału dzieci w wieku przedszkolnym w wysokiej jakości edukacji przedszkolnej

Cel szczegółowy 2: Podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy, oraz rozwój indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie liczby osób dorosłych, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje adekwatnie do wymagań regionalnego i krajowego rynku pracy

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie szans na zatrudnienie uczniów poprzez poprawę efektywności kształcenia zawodowego w regionie

Cel szczegółowy 5: Podniesienie kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób dorosłych, adekwatnie do wymagań regionalnego i krajowego rynku pracy

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFS	111 139 389
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 12.1 Edukacja przedszkolna

OPIS DZIAŁANIA 12.1 Edukacja przedszkolna	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Edukacja przedszkolna</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 10i: Zwiększenie udziału dzieci w wieku przedszkolnym w wysokiej jakości edukacji przedszkolnej.</p> <p>Celem Działania jest wzrost poziomu upowszechniania usług w zakresie edukacji przedszkolnej oraz podniesienie jej jakości. W ramach Działania zakłada się zwiększenie liczby miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku przedszkolnym. Wsparcie w ramach Działania ma przygotować organy prowadzące ośrodki wychowania przedszkolnego (OWP)⁴⁵² do zapewnienia warunków realizacji tego prawa, a tym samym umożliwi wyrównanie szans edukacyjnych dzieci nieobjętych wychowaniem przedszkolnym.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	

⁴⁵² Ileokrotnie mowa w niniejszym dokumencie o **ośrodkach wychowania przedszkolnego (OWP)**, należy przez to rozumieć publiczny lub niepubliczny podmiot, o którym mowa w art. 31 ust. 1 ustawy *Prawo oświatowe*.

<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej. 2. Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie. 3. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 8. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie 10. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 13. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19 14. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 15. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 16. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie 17. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego⁴⁵³ dla dzieci w wieku przedszkolnym⁴⁵⁴ lub dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami. 2. Rozszerzenie oferty o zajęcia realizowane w celu wyrównania stwierdzonych deficytów⁴⁵⁵ oraz dodatkowe zajęcia, które pozwolą na zwiększenie kompetencji społecznych⁴⁵⁶ lub realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej

⁴⁵³ W tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.

⁴⁵⁴ W istniejących lub nowo utworzonych OWP (również specjalnych i integracyjnych).

⁴⁵⁵ W tym realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności. Działanie określone w przypisie może być realizowane samodzielnie.

⁴⁵⁶ W ramach typu projektu nr 1 i 2 możliwy jest zakup **specjalistycznego sprzętu i pomocy dydaktycznych** koniecznych do rozpoznawania potrzeb, wspomagania rozwoju, a także prowadzenia terapii dzieci odbywających edukację przedszkolną. Działania w zakresie wyposażenia/doposażenia podmiotów prowadzących edukację przedszkolną będą uzależnione od **diagnozy** zapotrzebowania odbiorców wsparcia na tego typu działania. Będą one miały **charakter pomocniczy** (wyposażenie placówek realizujących edukację przedszkolną nie stanowi priorytetu w ramach działań ukierunkowanych na ten poziom edukacji). W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się także możliwość realizacji wsparcia na rzecz doskonalenia umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji **dla nauczycieli ośrodków wychowania przedszkolnego**. Będą one miały jednak **charakter uzupełniający** do realizowanych działań (nauczyciele przedszkoli nie stanowią grupy o znaczeniu priorytetowym w ramach działań ukierunkowanych na ten poziom edukacji).

	dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności.
11. Typ beneficjenta	1. Podmioty uprawnione do prowadzenia edukacji przedszkolnej, tj. publiczne i niepubliczne przedszkola lub inne funkcjonujące formy wychowania przedszkolnego, ich organy prowadzące lub 2. Inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>) we współpracy z ww.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	1. Dzieci w wieku przedszkolnym określonym w ustawie <i>Prawo oświatowe</i> . 2. Rodzice (lub opiekunowie prawni) dzieci w wieku przedszkolnym określonym w ustawie <i>Prawo oświatowe</i> . 3. Nauczyciele zatrudnieni w OWP. 4. Nowo utworzone i istniejące OWP, w tym specjalne i integracyjne ⁴⁵⁷ . z terenu woj. lubelskiego ⁴⁵⁸ . Osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r. ⁴⁵⁹ .
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 17 314 322
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020, – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno-promocyjne – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi. – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego,

⁴⁵⁷ Dotyczy nowo utworzonych oraz istniejących ośrodków wychowania przedszkolnego.

⁴⁵⁸ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

⁴⁵⁹ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują, zamieszkują lub przebywają one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<ul style="list-style-type: none"> - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <p>2. Dofinansowanie z EFS nie może zastępować obowiązkowego finansowania krajowego przewidzianego w krajowych przepisach prawnych.</p> <p>3. Realizacja wsparcia na rzecz OWP musi zostać każdorazowo poprzedzona diagnozą. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez OWP, organ prowadzący OWP lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący bądź osobę upoważnioną do podejmowania decyzji. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomaganie pracy OWP, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. Wnioski z diagnozy powinny stanowić element wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p>4. W celu upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci z niepełnosprawnościami, zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym np. zatrudnienie asystenta dziecka, dostosowanie posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych, zakup pomocy dydaktycznych lub wyposażenia adekwatnych do specjalnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności, w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną diagnozę potrzeb dziecka. Łączny koszt racjonalnych usprawnień na jednego uczestnika w projekcie nie może przekroczyć 12 tys. zł.</p>

	<p>5. Warunki realizacji wsparcia w zakresie tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego (typ projektu nr 1) – spełnione łącznie:</p> <p>a) Wsparcie umożliwia zakładanie nowych OWP albo wsparcie dla funkcjonujących OWP.</p> <p>b) Wsparcie skutkuje zwiększeniem liczby miejsc przedszkolnych podlegających pod konkretny organ prowadzący na terenie danej gminy/miasta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu. Powyższy warunek nie ma zastosowania w przypadku, gdy projekt obejmuje: realizację dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności lub dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami – działania te mogą być realizowane samodzielnie.</p> <p>c) Liczba utworzonych w ramach udzielonego wsparcia nowych miejsc wychowania przedszkolnego odpowiada faktycznemu i prognozowanemu w perspektywie 3-letniej zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej w gminie/na terenie miasta, w których są one tworzone. Interwencja nie jest możliwa w sytuacji, gdy zapotrzebowanie na usługi edukacji przedszkolnej w obszarze objętym działaniami projektowymi może być zaspokojone przy dotychczasowej liczbie miejsc wychowania przedszkolnego.</p> <p>d) Nowe miejsca wychowania przedszkolnego są tworzone:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ w istniejącej bazie oświatowej, w tym np.: w budynkach po byłych placówkach oświatowych, pomieszczeniach domów kultury, żłobkach, itd., albo ○ w budynkach innych niż wymienione w tirecie pierwszym powyżej, w tym np.: zlokalizowanych przy urzędach gminy, w pomieszczeniach remiz strażackich, w pomieszczeniach ośrodków zdrowia, albo ○ w funkcjonujących OWP, albo ○ w nowej bazie lokalowej, z uwzględnieniem warunków o których mowa w pkt 3 oraz 8. <p>e) W ramach projektów ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego możliwe są działania obejmujące następujące kategorie wydatków:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ dostosowanie lub adaptacja pomieszczeń (rozumiana zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020), w tym m. in. do wymogów budowlanych, sanitarno-higienicznych, zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania⁴⁶⁰ lub - w przypadku braku możliwości jej zastosowania – z wykorzystaniem mechanizmu racjonalnych usprawnień⁴⁶¹; ○ dostosowanie istniejącej bazy lokalowej przedszkoli do nowo tworzonych miejsc wychowania przedszkolnego;
--	--

⁴⁶⁰ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

⁴⁶¹ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ zakup i montaż wyposażenia, w tym mebli, wyposażenia wy-poczynkowego, sprzętu TIK⁴⁶², oprogramowania; ○ zakup pomocy dydaktycznych, specjalistycznego sprzętu lub narzędzi⁴⁶³ dostosowanych do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i czynników środowiskowych wpływających na ich funkcjonowanie w OWP, wspomaganie rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy dydaktycznych, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania lub - w przypadku braku możliwości jej zastosowania – z wykorzystaniem mechanizmu racjonalnych usprawnień⁴⁶⁴; ○ budowa, wyposażenie i montaż placu zabaw wraz z bezpieczną nawierzchnią i ogrodzeniem; ○ modyfikacja przestrzeni wspierająca rozwój psychoruchowy i poznawczy dzieci; ○ zapewnienie przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy działalności bieżącej nowo utworzonego miejsca wychowania przedszkolnego, w tym: koszty wynagrodzenia nauczycieli i personelu zatrudnionego w ośrodku wychowania przedszkolnego, koszty żywienia dzieci; ○ inne wydatki, o ile są niezbędne do uczestnictwa konkretnego dziecka w wychowaniu przedszkolnym oraz prawidłowego funkcjonowania ośrodka wychowania przedszkolnego. <p>f) Wydatki wymienione w lit. e mogą być ponoszone również na dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, jednak wyłącznie w zakresie bezpośrednio wynikającym z diagnozy potrzeb i stopnia niedostosowania OWP.</p> <p>g) Korzystanie z finansowania działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego w ramach projektu EFS obliguje organ prowadzący OWP do złożenia oświadczenia, że działalność bieżąca w zakresie projektu EFS nie będzie dofinansowana z krajowych środków publicznych, przeznaczonych na finansowanie wychowania przedszkolnego.</p> <p>h) Organ prowadzący OWP wnosi do projektu wkład własny, który może pochodzić z różnych źródeł, w tym ze środków prywatnych lub budżetu jednostki samorządu terytorialnego, pod warunkiem, że nie są to środki, o których mowa w lit. g.</p> <p>i) W przypadku publicznych i niepublicznych OWP, prowadzonych przez podmioty inne niż JST, informacje dotyczące liczby dzieci korzystających z nowo utworzonych w ramach projektu EFS miejsc wychowania przedszkolnego nie będą uwzględniane przez organ prowadzący w przekazywanych comiesięcznie organowi dotującemu sprawozdaniach w okresie 12 miesięcy finansowania działalności bieżącej nowo tworzonych miejsc w ramach projektu EFS. Jedynie w stosunku do nowo</p>
--	--

⁴⁶² Ang. ICT – Technologie Informacyjno – Komunikacyjne.

⁴⁶³ O ile narzędzia te nie są zapewniane w sposób bezpłatny przez instytucje publiczne (np. Instytut Badań Edukacyjnych, Ośrodek Rozwoju Edukacji).

⁴⁶⁴ Zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

	<p>utworzonych miejsc w ramach projektu podmiot nie może występować o dotację z budżetu gminy w okresie realizacji projektu, gdyż wydatki na finansowanie działalności bieżącej są pokrywane ze środków projektowych, o których mowa w lit. e, tiret siódmy. Może to robić natomiast wobec dotychczasowej (pozostałej) liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym i na tę grupę dzieci uzyskiwać nadal dotacje z budżetu gminy. Po zakończeniu finansowania projektowego możliwe jest uzyskanie dotacji także na dzieci korzystające wcześniej z miejsc przedszkolnych utworzonych z EFS.</p> <p>6. Beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości utworzonych/dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w ramach projektu miejsc wychowania przedszkolnego przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość OWP do świadczenia usług przedszkolnych w ramach utworzonych/dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w projekcie miejsc wychowania przedszkolnego, finansowana ze środków innych niż europejskie. Liczba zadeklarowanych w arkuszu organizacyjnym placówki miejsc wychowania przedszkolnego uwzględnia dokładną liczbę miejsc utworzonych w projekcie.</p> <p>7. Warunki realizacji wsparcia w zakresie rozszerzenia oferty o zajęcia realizowane w celu wyrównania stwierdzonych deficytów oraz dodatkowe zajęcia, które pozwolą na zwiększenie kompetencji społecznych (typ projektu nr 2) – spełnione łącznie:</p> <p>a) Zajęcia dodatkowe w publicznych OWP, o których mowa w lit. b ppkt iii (zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy), są realizowane poza czasem bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki, w minimalnym wymiarze określonym w art. 13 ust. 1 pkt 2, art. 13 ust. 2 i 3 Prawa oświatowego i przepisów ustawy o finansowaniu zadań oświatowych, z zastrzeżeniem lit. c i lit. d.</p> <p>b) Katalog dodatkowych zajęć obejmuje wyłącznie:</p> <p>i) zajęcia specjalistyczne, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia MEN o pomocy psychologiczno-pedagogicznej, tj.: korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym;</p> <p>ii) zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju w rozumieniu Prawa oświatowego;</p> <p>iii) zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy, np. gimnastyka korekcyjna.</p> <p>c) W publicznych OWP zajęcia dodatkowe, których mowa w lit. b ppkt i oraz ii mogą być realizowane także w czasie bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki.</p> <p>d) W publicznych OWP zajęcia dodatkowe, o których mowa w lit. b ppkt iii, mogą być realizowane w czasie bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki, o ile wynikają z potrzeb wymagających rozszerzenia zakresu zajęć, o których mowa w lit. b ppkt i oraz ii.</p> <p>e) Dodatkowe zajęcia dotyczą kwestii kluczowych z perspektywy wyrównywania deficytów w edukacji przedszkolnej w</p>
--	--

	<p>konkretnej gminie/mieście, z uwzględnieniem możliwości ich kontynuacji, np. przez nauczycieli wychowania przedszkolnego po zakończeniu realizacji projektu.</p> <p>f) Dodatkowe zajęcia są prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci objętych wsparciem w tym OWP.</p> <p>g) Dodatkowe zajęcia mogą być realizowane w OWP, w których w analogicznym zakresie obszarowym, co do treści i odbiorców (ogólnej liczby dzieci w OWP) nie były finansowane od co najmniej 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu (średniomiesięcznie).</p> <p>h) Dodatkowe zajęcia mogą być adresowane do wszystkich dzieci danego OWP, niezależnie od liczby nowo utworzonych lub dostosowanych miejsc wychowania przedszkolnego.</p> <p>i) Finansowanie realizacji dodatkowych zajęć w OWP, w których zostały utworzone nowe miejsca wychowania przedszkolnego lub dostosowane do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, odbywa się przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.</p> <p>j) Realizacja typu projektu nr 2 jest uzupełnieniem działań w ramach typu projektu nr 1, realizowanym w konkretnym OWP (za wyjątkiem realizacji dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności).</p> <p>8. Wymogi dotyczące inwestycji infrastrukturalnych:</p> <p>a) Inwestycje infrastrukturalne są finansowane w ramach cross-finansingu na zasadach, o których mowa w <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020</i>.</p> <p>b) Wydatki na inwestycje infrastrukturalne, o których mowa w lit. a, są ponoszone, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ organ prowadzący nie dysponuje infrastrukturą, która byłaby możliwa do wykorzystania na potrzeby edukacji przedszkolnej bądź jej wykorzystanie jest nieracjonalne; ○ potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb i trendów demograficznych w ujęciu terytorialnym (w perspektywie kolejnych 3 lat); ○ infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania lub – w przypadku braku możliwości jej zastosowania – wykorzystany zostanie mechanizm racjonalnych usprawnień, zgodnie z warunkami określonymi w <i>Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>. <p>9. Zakres wsparcia na rzecz doskonalenia umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli OWP:</p> <p>a) Wsparcie jest skierowane wyłącznie do nauczycieli ośrodków wychowania przedszkolnego i dotyczy doskonalenia ich umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji do pracy z dziećmi w</p>
--	--

	<p>wieku przedszkolnym, w tym w szczególności z dziećmi ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz w zakresie współpracy nauczycieli z rodzicami, w tym radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Odbywa się to głównie poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. kursy i szkolenia doskonalące, w tym z wykorzystaniem pracy trenerów przeszkolonych w ramach PO WER oraz studia podyplomowe spełniające wymogi określone w rozporządzeniu MNiSW w dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela; ii. wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli; iii. współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami, np. specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, OWP i szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami. <p>b) Zakres wsparcia, o którym mowa w lit. a obejmuje w szczególności kształtowanie systemu wartości i postaw zawodowych, przygotowujących do pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dotyczy to w szczególności rozpoznawania i zaspokajania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dziecka w wieku przedszkolnym oraz rozpoznawania jego indywidualnych możliwości psychofizycznych oraz czynników środowiskowych, wpływających na jego funkcjonowanie. Wsparcie to służy tworzeniu w OWP warunków do edukacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dzieci z różnymi rodzajami niepełnosprawności.</p> <p>10. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>11. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p> <p>12. Beneficjent zapewnia, że zasoby edukacyjne będące utworami w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1231 z późn. zm.) będą udostępnione na wolnej licencji zapewniającej licencjodawcy co najmniej prawo do dowolnego wykorzystywania utworów do celów komercyjnych i niekomercyjnych, tworzenia i rozpowszechniania kopii utworów w całości lub we fragmentach oraz wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych. O ile w projektach tworzone są nowe materiały edukacyjne, Beneficjent ma obowiązek otwartego, publicznego udostępniania materiałów edukacyjnych i szkoleniowych stworzonych w ramach projektów finansowanych z EFS, przekazania na mocy umowy o</p>
--	--

	<p>dofinansowanie projektu, praw autorskich do produktów powstałych w ramach projektów współfinansowanych przez EFS do Instytucji Zarządzającej i wprowadzenie obligatoryjnego wymogu udostępniania powstałych materiałów edukacyjnych i szkoleniowych (np. podręczników, scenariuszy zajęć, materiałów multimedialnych, broszur) na zasadzie wolnej licencji. Beneficjent deklaruje, jakie wolne licencje będą zastosowane oraz że odpowiednie oznaczenia znajdują się na portalach internetowych (własnych i/lub należących do podmiotów trzecich), za pośrednictwem których zasoby te będą udostępniane.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>30% alokacji na cały PI 10i (włączając <i>cross – financing</i>) - co oznacza 30% wartości projektu (włączając <i>cross – financing</i>), o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków.</p> <p>Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>
<p>25. Maksymalny % poziom</p>	<p>85%</p>

dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	85% W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 15%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 15%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 12.2 Kształcenie ogólne**OPIS DZIAŁANIA 12.2 Kształcenie ogólne**

6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Kształcenie ogólne</i>
7. Cel/e szczegó- łowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 10i: Podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy, oraz rozwój indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.</p> <p>Celem działania jest zwiększenie dostępu do dobrej jakości kształcenia ogólnego, w szczególności poprzez organizację zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych tzw. <i>transversal skills</i> niezbędnych na rynku pracy, jak również tworzenie w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego i indywidualizację pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Podniesienie jakości usług edukacyjnych związane jest z zapewnieniem dzieciom i młodzieży, w tym w szczególności dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami, warunków kształcenia odpowiednio do rozpoznanych indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz ich możliwości psychofizycznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpo- średniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu. 2. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu. 3. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych. 4. Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych. 5. Liczba uczniów, którzy zrealizowali swoje cele rozwojowe po opuszczeniu programu⁴⁶⁵. 6. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 7. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 8. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 9. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu. 10. Liczba nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych, doradców metodycznych i konsultantów, pracowników publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz bibliotek pedagogicznych, którzy nabyli kompetencje po opuszczeniu projektu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie. 2. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie. 3. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

⁴⁶⁵ Dotyczy trybu pozakonkursowego, typ projektu *Programy pomocy stypendialnej dla uczniów zdolnych*

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie. 5. Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie. 6. Liczba uczniów objętych wsparciem stypendialnym w programie⁴⁶⁶. 7. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 13. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie. 14. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 15. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 16. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 17. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie. 18. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie. 19. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 20. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19. 21. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19. 22. Liczba szkół i placówek systemu oświaty, objętych wsparciem w projekcie. 23. Liczba nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych, doradców metodycznych i konsultantów, pracowników publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz bibliotek pedagogicznych objętych wsparciem w projekcie 24. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 25. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie 26. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty w zakresie: <ol style="list-style-type: none"> a) organizacji zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych, tzw. <i>transwersal</i>

⁴⁶⁶ J.w.

	<p><i>skills</i>, niezbędnych na rynku pracy (w tym nauczanie eksperymentalne i indywidualizacja pracy z uczniem), tj. zajęć w zakresie umiejętności matematyczno - przyrodniczych, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym język polski dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin), ICT⁴⁶⁷, umiejętności rozumienia (ang. <i>literacy</i>), kreatywności, innowacyjności, przedsiębiorczości, krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów, umiejętności uczenia się, umiejętności pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy⁴⁶⁸,</p> <p>b) podnoszenia kompetencji bądź kwalifikacji nauczycieli wszystkich przedmiotów⁴⁶⁹ w zakresie korzystania z nowoczesnych metod⁴⁷⁰, technologii i sprzętu⁴⁷¹,</p> <p>c) organizowania i udzielania doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz pomocy psychologiczno– pedagogicznej,</p> <p>d) tworzenia warunków uczenia się, adekwatnych do potrzeb rynku pracy i zmian zachodzących w gospodarce: wyposażenie pracowni dla przedmiotów matematyczno – przyrodniczych oraz pracowni ICT⁴⁷².</p> <p>2. Programy pomocy stypendialnej dla uczniów zdolnych.</p>
--	---

⁴⁶⁷ TIK (ang. ICT) – Technologie Informacyjno – Komunikacyjne.

⁴⁶⁸ Wsparcie w ramach typu projektu nr 1 lit. a może objąć w szczególności:

- realizację projektów edukacyjnych w szkołach lub placówkach systemu oświaty,
- realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów lub słuchaczy mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego;
- realizację różnych form rozwijających uzdolnienia uczniów lub słuchaczy;
- wdrożenie nowych form i programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty;
- tworzenie i realizację zajęć o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych w szkołach lub placówkach systemu oświaty;
- organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów lub słuchaczy;
- nawiązywanie współpracy z otoczeniem społeczno - gospodarczym szkoły lub placówki systemu oświaty w celu osiągnięcia założonych celów edukacyjnych;
- wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz w latach 2014-2020 w ramach PO WER;
- realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą.

⁴⁶⁹ Realizowanych w ramach podstawy programowej kształcenia ogólnego.

⁴⁷⁰ Wsparcie obejmuje:

- doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy;
- doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu;
- podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączania narzędzi TIK do nauczania;
- przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy.

⁴⁷¹ Wsparcie obejmuje podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączania narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego, w tym w szczególności:

- obsługę urządzeń cyfrowych oraz sprzętu informatycznego, w tym mobilnego, zakupionego do szkół w ramach wsparcia EFS;
- wykorzystanie narzędzi cyfrowych w nauczaniu przedmiotowym, w tym wykorzystanie cyfrowych programów i aplikacji wspomagających nauczanie oraz dydaktycznych serwisów internetowych, również w trakcie zajęć prowadzonych z uczniami z niepełnosprawnościami oraz w kształceniu informatycznym;
- nowe metody kształcenia z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych;
- edukację w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera;
- wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w Internecie;
- administrację wewnętrzną infrastrukturą sieciowo-usługową szkoły lub placówki systemu oświaty (komputerową i bezprzewodową);
- wykorzystanie w nauczaniu e-podręczników bądź e-zasobów/ e-materiałów dydaktycznych, stworzonych dzięki środkom EFS latach 2007-2013 i 2014-2020, które zostały dopuszczone do użytku szkolnego przez MEN.

⁴⁷² Typy działań wymienione w lit. d mogą być realizowane wyłącznie, jako działania komplementarne z działaniami wymienionymi w lit. a-c.

	3. Kompleksowe wsparcie procesu zdalnego nauczania i doskonalenia kadr oświaty ⁴⁷³ .
11. Typ beneficjenta	<p>Typ projektu nr 1:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W zakresie działań mających na celu poprawę jakości kształcenia ogólnego - szkoły i placówki oświatowe realizujące kształcenie ogólne⁴⁷⁴, specjalistyczne⁴⁷⁵, jak również szkoły podstawowe artystyczne realizujące kształcenie w oparciu o dwie podstawy programowe w zakresie prowadzonego przez nie kształcenia ogólnego, 2. organy prowadzące podmiotów wymienionych w pkt 1 lub 3. inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>) we współpracy z ww. <p>Typ projektu nr 2:</p> <p>Instytucja Zarządzająca RPO WL – Departament Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego.</p> <p><u>Typ projektu nr 3:</u> Województwo Lubelskie - Lubelskie Centrum Innowacji i Technologii w Lublinie, Departament Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie oraz Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lublinie.</p>
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Typ projektu nr 1:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych)⁴⁷⁶. 2. W zakresie działań mających na celu poprawę jakości kształcenia ogólnego – nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie specjalistyczne⁴⁷⁷, jak również podstawowych szkół artystycznych realizujących kształcenie w oparciu o dwie podstawy programowe w zakresie prowadzonego przez nie kształcenia ogólnego. 3. Uczniowie, wychowankowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych)⁴⁷⁸. 4. W zakresie działań mających na celu poprawę jakości kształcenia ogólnego - uczniowie, wychowankowie i słuchacze szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie specjalistyczne⁴⁷⁹, jak również podstawowych szkół artystycznych realizujących kształcenie w oparciu o dwie podstawy programowe w zakresie prowadzonego przez nie kształcenia ogólnego.

⁴⁷³ Działania w ramach typu projektu dotyczącego kompleksowego wsparcia procesu zdalnego nauczania i doskonalenia kadr oświaty nie mogą powielać działań z zakresu rozwijania zdalnej edukacji, realizowanych na poziomie krajowym. Wsparcie będzie udzielane poszczególnym podmiotom pod warunkiem złożenia przez organ prowadzący oświadczenia o nieotrzymaniu dofinansowania przez podległą szkołę lub placówkę oświatową na działania z zakresu rozwijania zdalnej edukacji ze środków wdrażanych na poziomie krajowym.

⁴⁷⁴ Z wyłączeniem szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

⁴⁷⁵ Z wyłączeniem szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

⁴⁷⁶ Z wyłączeniem szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

⁴⁷⁷ Z wyłączeniem szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

⁴⁷⁸ Z wyłączeniem uczniów i słuchaczy szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

⁴⁷⁹ Z wyłączeniem uczniów i słuchaczy szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

	<p>5. Rodzice (opiekunowie prawni) uczniów, wychowanków i słuchaczy szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych).</p> <p>Typ projektu nr 2: Uczniowie, wychowankowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem: słuchaczy szkół dla dorosłych, uczniów i słuchaczy szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe oraz dzieci w wieku przedszkolnym), szczególnie uzdolnieni, spełniający warunki udziału w programie stypendialnym zgodnie z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020</i>.</p> <p>Grupa docelowa obejmuje podmioty wskazane w odniesieniu do typu projektu nr 1 i 2 z terenu woj. lubelskiego⁴⁸⁰⁴⁸¹.</p> <p>Typ projektu nr 3: 1. Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe prowadzące kształcenie ogólne oraz szkoły prowadzące kształcenie zawodowe w zakresie podstawy programowej kształcenia ogólnego, Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli, publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, biblioteki pedagogiczne z terenu województwa lubelskiego, 2. Nauczyciele szkół podstawowych i ponadpodstawowych, doradcy metodyczni i konsultanci zatrudnieni w Lubelskim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli, pracownicy publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz bibliotek pedagogicznych z terenu województwa lubelskiego. 3. Uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych uczący się w szkołach na terenie województwa lubelskiego.</p> <p>Wszystkie typy projektów: Osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r.⁴⁸²</p>
<p>13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>

⁴⁸⁰Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych uczą się, pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

⁴⁸¹ Jeżeli wsparcie EFS kierowane było do szkół gimnazjalnych, to w okresie przejściowym (1.09.2017-31.08.2019), ze wsparcia w ramach EFS mogą korzystać:

- a) uczniowie szkół gimnazjalnych, które nie zostały przekształcone/włączone w strukturę innych szkół;
- b) szkoły powstałe w wyniku przekształcenia gimnazjum, w których funkcjonują klasy gimnazjalne, uczniowie tych klas oraz nauczyciele;
- c) oddziały gimnazjalne (powstałe w wyniku włączenia gimnazjów do innych szkół), ich uczniowie oraz nauczyciele;
- d) uczniowie, którzy zamiast w gimnazjum będą kontynuowali edukację w ośmioletniej szkole podstawowej;
- e) nauczyciele w klasach VII-VIII szkół podstawowych, do których będą uczęszczali uczniowie, o których mowa w lit. d.

⁴⁸² Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych uczą się, pracują, zamieszkują lub przebywają na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 25 800 354
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020,</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy – typ projektu nr 1. Tryb pozakonkursowy – typ projektu nr 2 i 3.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.

2. Dofinansowanie z EFS nie może zastępować obowiązkowego finansowania krajowego przewidzianego w krajowych przepisach prawnych. Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS stanowią uzupełnienie działań prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu (średniomiesięcznie). Warunek nie dotyczy działań zrealizowanych w ramach programów rządowych. W przypadku nowych projektów obejmujących gimnazja przewidziane do likwidacji lub wygaszania w związku z reformą edukacji, wsparcie będzie skierowane jedynie do uczniów tych szkół, bez możliwości zakupu sprzętu / wyposażenia lub wsparcia nauczycieli (warunek ten nie ma zastosowania do gimnazjów przekształcanych w szkołę podstawową lub oddziałów gimnazjalnych w ramach szkół podstawowych).
3. Działania w ramach projektu, w szczególności w zakresie wyposażenia/doposażenia szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne będą uzależnione od diagnozy zapotrzebowania odbiorców wsparcia na tego typu działania. Realizacja wsparcia jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie, za wyjątkiem typu projektu nr 3. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący bądź osobę upoważnioną do podejmowania decyzji. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. Wnioski z diagnozy powinny stanowić element wniosku o dofinansowanie projektu. Diagnoza powinna dodatkowo obejmować wnioski z przeprowadzonego spisu inwentarza oraz oceny stanu technicznego posiadanego wyposażenia.
4. Realizacja działań musi uwzględniać indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów lub słuchaczy objętych wsparciem.
5. Projekty związane z zakupem sprzętu lub infrastruktury (w ramach cross – financingu) w szkołach i placówkach edukacyjnych będą finansowane wyłącznie jeżeli zostanie zagwarantowana trwałość inwestycji z EFS.
6. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.
7. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre

	<p>rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>8. Beneficjent zapewnia, że zasoby edukacyjne będące utworami w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1231 z późn. zm.) będą udostępnione na wolnej licencji zapewniającej licencjobiorcy co najmniej prawo do dowolnego wykorzystywania utworów do celów komercyjnych i niekomercyjnych, tworzenia i rozpowszechniania kopii utworów w całości lub we fragmentach oraz wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych. O ile w projektach tworzone są nowe materiały edukacyjne, Beneficjent ma obowiązek otwartego, publicznego udostępniania materiałów edukacyjnych i szkoleniowych stworzonych w ramach projektów finansowanych z EFS, przekazania na mocy umowy o dofinansowanie projektu, praw autorskich do produktów powstałych w ramach projektów współfinansowanych przez EFS do Instytucji Zarządzającej i wprowadzenie obligatoryjnego wymogu udostępniania powstałych materiałów edukacyjnych i szkoleniowych (np. podręczników, scenariuszy zajęć, materiałów multimedialnych, broszur) na zasadzie wolnej licencji. Beneficjent deklaruje, jakie wolne licencje będą zastosowane oraz że odpowiednie oznaczenia znajdują się na portalach internetowych (własnych i/lub należących do podmiotów trzecich), za pośrednictwem których zasoby te będą udostępniane.</p> <p>9. Warunki dotyczące realizacji programów pomocy stypendialnej, o której mowa w typie projektu nr 2:</p> <p>a) kryterium szczególnie uzdolnionych uczniów lub słuchaczy powinno obejmować co najmniej oceny klasyfikacyjne uzyskane przez uczniów lub słuchaczy z przynajmniej jednego spośród nauczanych przedmiotów szkolnych, rozwijających kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne. Osiągnięcia w olimpiadach, konkursach lub turniejach mogą stanowić dodatkowe kryterium premiujące. Szczegółowe kryteria naboru, uwzględniające warunki określone w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020</i> będą zawierać regulaminy programów stypendialnych;</p> <p>b) wysokość pomocy stypendialnej ustala IZ RPO, jednak kwota stypendium nie może średniomiesięcznie przekroczyć 1000 zł brutto na jednego ucznia lub słuchacza;</p> <p>c) minimalny okres, na jaki jest przyznawana pomoc stypendialna, wynosi 10 miesięcy i może być skrócony jedynie w przypadku naruszenia przez ucznia lub słuchacza regulaminu programu stypendialnego;</p> <p>d) w trakcie otrzymywania pomocy stypendialnej uczeń lub słuchacz podlega opiece dydaktycznej nauczyciela, pedagoga szkolnego albo doradcy zawodowego zatrudnionego w szkole lub placówce systemu oświaty ucznia lub słuchacza. Celem opieki dydaktycznej jest pomoc w dalszym osiągnięciu jak najlepszych rezultatów, wsparcie ucznia lub słuchacza w wykorzystaniu stypendium na cele edukacyjne, aktywna współpraca z</p>
--	--

	<p>uczniem lub słuchaczem i monitorowanie jego osiągnięć edukacyjnych.</p> <p>10. Warunki dotyczące realizacji projektów w zakresie nauczania opartego na metodzie eksperymentu:</p> <p>Wsparcie udzielane w ramach RPO obejmuje⁴⁸³:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) wsparcie polegające na kształtowaniu i rozwijaniu kompetencji matematyczno-przyrodniczych uczniów lub słuchaczy; b) doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu; c) wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania kompetencji matematyczno-przyrodniczych⁴⁸⁴. <p>Wyposażenie szkolnych pracowni do nauczania kompetencji matematyczno-przyrodniczych odpowiada potrzebom konkretnej jednostki oświatowej⁴⁸⁵. Dopuszcza się sfinansowanie w ramach projektów kosztów związanych z dostosowaniem lub adaptacją pomieszczeń (rozumianą zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków) na potrzeby pracowni szkolnych, wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania.</p> <p>11. Wymogi dotyczące realizacji projektów uwzględniających wsparcie na rzecz rozwoju kompetencji w zakresie ICT (wykorzystania technologii informacyjno - komunikacyjnych (TIK)):</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Wsparcie udzielane w ramach RPO może objąć: <ul style="list-style-type: none"> i) wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej; ii) podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączania narzędzi TIK do nauczania; iii) kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy, w tym z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń. b) Projekty obejmujące wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty będą realizowane łącznie w innymi działaniami, o których mowa w pkt a)ii lub a)iii. Wymóg nie ma zastosowania, o ile beneficjent zapewni realizację jednego ze wskazanych działań poza projektem. c) Wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK
--	--

⁴⁸³ Projekty obejmujące wyposażenie szkolnych pracowni będą realizowane łącznie w innymi działaniami, o których mowa w pkt a lub b. Wymóg nie ma zastosowania, o ile beneficjent zapewni realizację jednego ze wskazanych działań poza projektem.

⁴⁸⁴ Wyposażenie szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych i matematyki powinno być dostosowane do potrzeb ich użytkowników, w tym wynikających z niepełnosprawności. Zakupione wyposażenie powinno być dostosowane do odpowiedniego etapu edukacyjnego i, w przypadku szkół ponadgimnazjalnych oraz ponadpodstawowych, zakresu realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (podstawowego lub rozszerzonego).

⁴⁸⁵ Przykładowy katalog wyposażenia szkolnych pracowni, został opracowany przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN: <http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-przedswiewiez-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata-2014-2020/>. Katalog ma charakter otwarty.

	<p>odpowiada potrzebom konkretnej jednostki oświatowej⁴⁸⁶. Dopuszcza się sfinansowanie w ramach projektów kosztów związanych z dostosowaniem lub adaptacją pomieszczeń (rozumianą zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków) na potrzeby pracowni szkolnych, wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania.</p> <p>Pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK powinny być dostosowane do potrzeb ich użytkowników, w tym wynikających z niepełnosprawności.</p> <p>d) Maksymalna wartość wsparcia finansowego na zakup pomocy dydaktycznych i narzędzi TIK w szkole⁴⁸⁷ lub placówce systemu oświaty, objętej wsparciem wynosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dla szkół lub placówek systemu oświaty do 300 uczniów lub słuchaczy – 140 000 zł, – dla szkół lub placówek systemu oświaty od 301 uczniów lub słuchaczy – 200 000 zł. <p>e) Wniosek o dofinansowanie projektu obejmującego zakup wyposażenia szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej, powinien zawierać zobowiązanie dotyczące osiągnięcia przez szkołę lub placówkę systemu oświaty objętą wsparciem w okresie do 6 miesięcy od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu, wszystkich poniższych funkcjonalności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stały dostęp do łącza internetowego użytkowników w szkole lub placówce systemu oświaty, na poziomie przepływności optymalnym dla bieżącego korzystania z cyfrowych zasobów online w trakcie lekcji i w ramach pracy zawodowej; – w zależności od liczby uczniów lub słuchaczy, tj. do 300 albo od 301, szkoła lub placówka systemu oświaty posiada odpowiednio, co najmniej, jeden albo dwa zestawy przenośnych komputerów albo innych mobilnych urządzeń mających funkcje komputera oraz dedykowanego urządzenia umożliwiającego ładowanie oraz zarządzanie mobilnym sprzętem komputerowym z: <ul style="list-style-type: none"> • zainstalowanym systemem operacyjnym; • dostępem do oprogramowania biurowego; • oprogramowaniem antywirusowym, jeżeli istnieje dla danego urządzenia – opcjonalnie, jeżeli takie oprogramowanie nie jest zainstalowane na szkolnych urządzeniach sieciowych; • oprogramowaniem zabezpieczającym komputer albo inne mobilne narzędzia mające funkcje komputera w przypadku kradzieży; • oprogramowaniem do zarządzania zestawem
--	---

⁴⁸⁶ Przykładowy katalog wyposażenia szkół, , został opracowany przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN <http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresierealizacji-przedswiez-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacja-lata-2014-2020/>. Katalog ma charakter otwarty.

⁴⁸⁷ Wartość wsparcia finansowego na zakup pomocy dydaktycznych i narzędzi TIK w zespołach szkół lub placówek systemu oświaty, o których mowa w art. 91 ust. 1 Prawa oświatowego, powinna być uzależniona od liczby szkół lub placówek systemu oświaty tworzących zespół.

	<p>przenośnych komputerów albo innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera dla potrzeb przeprowadzania zajęć lekcyjnych - w zależności od rodzaju wybranego przenośnego komputera albo innego mobilnego narzędzia mającego funkcje komputera - opcjonalnie, jeżeli takie oprogramowanie nie jest zainstalowane na szkolnych urządzeniach sieciowych oraz oprogramowaniem do zarządzania szkolnymi urządzeniami sieciowymi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • oprogramowaniem zabezpieczającym uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju w rozumieniu art. 27 Prawa oświatowego ; • oprogramowaniem zabezpieczającym szkolne urządzenia sieciowe; <ul style="list-style-type: none"> – w zależności od liczby uczniów lub słuchaczy, tj. do 300 albo od 301, szkoła lub placówka systemu oświaty posiada odpowiednio, co najmniej, jedno albo dwa wydzielone miejsca dostosowane do potrzeb funkcjonowania zestawu przenośnych komputerów lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera z bezprzewodowym dostępem do Internetu; – w miejscach, w których uczniowie korzystają z zestawu stacjonarnych lub przenośnych komputerów lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera, jest możliwa prezentacja treści edukacyjnych z wykorzystaniem wielkoformatowych, niskoemisyjnych, interaktywnych urządzeń do projekcji obrazu i emisji dźwięku umożliwiających wyświetlanie obrazu bardzo dobrej jakości z uwzględnieniem odpowiednich warunków światła, bez konieczności każdorazowego dostosowywania układu ławek w salach; – szkoła lub placówka systemu oświaty zapewnia komputery stacjonarne lub przenośne lub inne mobilne narzędzia mające funkcje komputera do indywidualnego użytku służbowego nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem TIK; – szkoła lub placówka systemu oświaty posiada co najmniej jedno miejsce (pomieszczenie), w którym uczniowie lub słuchacze mają możliwość korzystania z dostępu do Internetu pomiędzy oraz w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych w godzinach pracy szkoły, zgodnie z organizacją roku szkolnego. <p>f) Dopuszcza się możliwość dodatkowego sfinansowania w ramach RPO utworzenia wewnątrzszkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych, który może objąć:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie projektów technicznych dla każdej ze szkół lub placówek systemu oświaty uczestniczących w projekcie w zakresie instalacji sieci i urządzeń niezbędnych do stworzenia wewnątrzszkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych; – zakup urządzeń w ramach infrastruktury sieciowo-usługowej i wykonanie instalacji sieci zgodnie z opracowaną dokumentacją; – sfinansowanie usług administrowania zakupionym w ramach projektu sprzętem i urządzeniami przez okres nie
--	--

	<p>dłuższy niż okres trwania projektu.</p> <p>Zakup urządzeń w ramach infrastruktury sieciowo-usługowej odpowiada potrzebom konkretnej jednostki oświatowej⁴⁸⁸.</p> <p>12. Wymogi dotyczące inwestycji infrastrukturalnych:</p> <p>a) Inwestycje infrastrukturalne są finansowane w ramach cross-finansingu na zasadach, o których mowa w <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020</i>.</p> <p>b) Wydatki na inwestycje infrastrukturalne, o których mowa w lit. a, są kwalifikowalne, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie jest możliwe lub nie jest racjonalne kosztowo wykorzystanie istniejącej infrastruktury; – potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb; – infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania, o której mowa w <i>Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 lub - w przypadku braku możliwości jej zastosowania - wykorzystano mechanizm racjonalnych usprawnień, zgodnie z warunkami określonymi w Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji...</i> <p>13. Wymogi dotyczące projektów w zakresie prowadzenia efektywnej edukacji włączającej oraz indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego⁴⁸⁹:</p> <p>a) Wsparcie jest realizowane w ramach zajęć uzupełniających ofertę pomocy psychologiczno - pedagogicznej zgodnych z zakresem określonym w typie projektu nr 1 lit. a oraz lit. c, w szczególności w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zajęć specjalistycznych, prowadzonych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszania trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych i psychoedukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym; – zajęć dydaktyczno – wyrównawczych, organizowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i
--	--

⁴⁸⁸ Przykładowy wykaz urządzeń w ramach infrastruktury sieciowo-usługowej, na zakup których udziela się wsparcia finansowego został opracowany przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN <http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-przedsiwziec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata2014-2020/>. Katalog ma charakter otwarty.

⁴⁸⁹ Wsparcie jest realizowane na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty, które – oprócz kwestii wskazanych w pkt 3 – powinno uwzględniać dodatkowo:

a) rozpoznane potrzeby rozwojowe i edukacyjne uczniów,

b) wnioski z udzielanej pomocy-psychologiczno-pedagogicznej, wczesnego wspomagania rozwoju dzieci oraz prowadzonych działań i zajęć o charakterze rewalidacyjnym, socjoterapeutycznym i resocjalizacyjnym, dotyczące dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania uczniów i włączenie społeczne,

c) potrzeby dzieci i uczniów określone w indywidualnych programach dzieci i uczniów (edukacyjno-terapeutycznych, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, wczesnego wspomagania rozwoju dzieci) oraz orzeczeniach i opiniach.

	<p>edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego;</p> <ul style="list-style-type: none"> – warsztatów; – porad i konsultacji; <p>b) Wsparcie uczniów zdolnych może odbywać się wyłącznie w celu kształtowania i rozwijania ich kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy. Wsparcie uczniów zdolnych powinno być realizowane na zasadach określonych w Podrozdziale 3.2 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.</p> <p>c) Realizacja wsparcia odbywa się z wykorzystaniem lokalnych zasobów specjalistycznych placówek specjalnych, ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, poradni psychologiczno-pedagogicznych.</p> <p>d) Wsparcie uwzględnia współpracę z rodzicami.</p> <p>e) Do realizacji form wsparcia wymienionych w lit. a i b jest rekomendowane wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL oraz w latach 2014-2020 w ramach PO WER.</p> <p>f) W celu upowszechnienia edukacji wśród uczniów z niepełnosprawnością, zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym np. zatrudnienie asystenta ucznia, dostosowania posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności ucznia, zakup pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną w szkole lub placówce systemu oświaty diagnozę potrzeb w tym zakresie. Łączny koszt racjonalnych usprawnień na jednego uczestnika w projekcie nie może przekroczyć 12 tys. PLN.</p> <p>g) Beneficjent zapewnia realizację kompleksowych programów wspomagających szkołę lub placówkę systemu oświaty w procesie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, obejmujących co najmniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – doposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych, kształcenia oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego
--	---

	<p>projektowania⁴⁹⁰ lub - w przypadku braku możliwości jej zastosowania - wykorzystano mechanizm racjonalnych usprawnień, zgodnie z warunkami określonymi w Wytocznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy⁴⁹¹; - wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających ofertę szkoły lub placówki systemu oświaty⁴⁹². <p>Programy wspomagające, o których mowa powyżej, obejmują klasy IV-VIII szkoły podstawowej. Powyższy warunek nie ma zastosowania do programów wspomagających proces indywidualizacji pracy z uczniem z niepełnosprawnością, które obejmować mogą klasy I-VIII. Beneficjent zapewnia realizację kompleksowych programów wspomagających szkołę lub placówkę systemu oświaty w procesie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, obejmujących co najmniej działania wymienione w lit. g tiret pierwszy do trzeciego. Rezygnacja ze stosowania powyższego wymogu jest możliwa pod warunkiem, że beneficjent zapewni realizację co najmniej jednego z tych działań poza projektem. Beneficjent zapewnia, że zakupione pomoce, sprzęt specjalistyczny lub podręczniki, a także wiedza i umiejętności przeszkolonych nauczycieli będą wykorzystywane w ramach działań prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty do prowadzenia działań na rzecz indywidualizacji wsparcia, udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wspomaganie rozwoju w trakcie bieżącej pracy z uczniem.</p> <p>14. Wsparcie, o którym mowa w typie projektu nr 1 lit. b, może obejmować w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) kursy i szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym z wykorzystaniem trenerów przeszkolonych w ramach PO WER, studia podyplomowe; b) wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci
--	---

⁴⁹⁰ Dopuszczenie bazy dydaktycznej szkół i placówek systemu oświaty obejmuje zakup m.in.:

- a) specjalistycznego oprogramowania,
- b) materiałów do prowadzenia diagnozy oraz działań ukierunkowanych na wspieranie edukacji włączającej, rozwijanie potencjału rozwojowego uczniów oraz poprawę funkcjonowania uczniów, w szczególności w zakresie komunikowania się z innymi, uczenia się oraz kompetencji emocjonalno-społecznych,;
- c) sprzętu specjalistycznego, wspierającego funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością w szkole lub placówce,
- d) podręczników szkolnych i materiałów dydaktycznych dostosowanych do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością.

Dopuszcza się sfinansowanie w ramach projektów kosztów związanych z dostosowaniem lub adaptacją pomieszczeń (rozumianą zgodnie z Wytocznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków), wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania.

⁴⁹¹ Działania, o których mowa w tirecie, mogą stanowić samodzielne działania w projekcie oraz mogą być realizowane niezależnie od etapu edukacyjnego, na którym znajduje się uczeń. Zakres wsparcia udzielanego w ramach RPO na rzecz przygotowania nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy, dotyczy w szczególności rozpoznawania i zaspokajania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawania możliwości psychofizycznych ucznia i czynników środowiskowych, wpływających na jego funkcjonowanie. Wsparcie to służy tworzeniu w placówkach ogólnodostępnych warunków do edukacji dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

⁴⁹² Działania, o których mowa w tirecie, mogą stanowić samodzielne działania w projekcie oraz mogą być realizowane niezależnie od etapu edukacyjnego, na którym znajduje się uczeń.

	<p>współpracy i samokształcenia nauczycieli;</p> <p>c) realizację w szkole lub placówce systemu oświaty programów wspomagania;</p> <p>d) staże i praktyki nauczycieli realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia szkoły lub placówki systemu oświaty albo instytucjami wspomagającymi przedszkola, szkoły i placówki;</p> <p>e) współpracę ze specjalistycznymi jednostkami, np.: szkołami lub ośrodkami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi;</p> <p>f) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.</p> <p>Program wspomagania, o którym mowa w lit. c, jest formą doskonalenia nauczycieli związaną z bezpośrednim wsparciem OWP, szkół lub placówek systemu oświaty, realizowaną zgodnie ze wszystkimi wskazanymi poniżej warunkami:</p> <p>a) program wspomagania powinien służyć pomocą szkole lub placówce systemu oświaty w wykonywaniu przez nią zadań na rzecz kształtowania i rozwijania u dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy;</p> <p>b) zakres wspomagania wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na specyficzne potrzeby tych podmiotów w zakresie wskazanym w podrozdziale;</p> <p>c) realizacja programów wspomagania obejmuje następujące etapy:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. przeprowadzenie diagnozy obszarów problemowych związanych z realizacją przez OWP, szkołę lub placówkę systemu oświaty zadań z zakresu kształtowania i rozwijania u dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy; ii. prowadzenie procesu wspomagania w oparciu o ofertę doskonalenia nauczycieli przygotowaną zgodnie z potrzebami danego OWP, szkoły lub placówki systemu oświaty, z możliwością wykorzystania ofert doskonalenia funkcjonujących na rynku, m. in. udostępnianych przez centralne i wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli; iii. monitorowanie i ocena procesu wspomagania z wykorzystaniem m. in. ewaluacji wewnętrznej OWP, szkoły lub placówki systemu oświaty. <p>Wsparcie w zakresie podnoszenia kwalifikacji/ kompetencji nauczycieli powinno obejmować w szczególności kształtowanie systemu wartości i postaw zawodowych, przygotowujących do pracy z dziećmi i młodzieżą ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi. Dotyczy to w szczególności rozpoznawania i zaspokajania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz</p>
--	--

	rozpoznawania indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia i czynników środowiskowych, wpływających na jego funkcjonowanie. Wsparcie to służy tworzeniu w placówkach ogólnodostępnych warunków do edukacji dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP Zgodnie z: <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	30% alokacji na cały PI 10i (włączając <i>cross – financing</i>) - co oznacza 30% wartości projektu (włączając <i>cross – financing</i>), o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie	85%

projektu (jeśli dotyczy)	
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	95% ⁴⁹³ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowypomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców	Nie dotyczy

⁴⁹³ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

instrumentów finansowych	
--------------------------	--

OPIS DZIAŁANIA 12.3 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych

OPIS DZIAŁANIA 12.3 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 10iii: Zwiększenie liczby osób dorosłych, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje adekwatnie do wymagań regionalnego i krajowego rynku pracy.</p> <p>Celem Działania jest wzmocnienie kompetencji kluczowych osób dorosłych w zakresie ICT i języków obcych. Oferta edukacyjna dla osób dorosłych pozwoli rozwinąć ich umiejętności podstawowe oraz kompetencje przekrojowe. W ramach Działania przewiduje się również wsparcie osób dorosłych uciekających z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu. 2. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu. 3. Liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu. 4. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 5. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 6. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 7. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 8. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu. 9. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), które uzyskały umiejętności lub kompetencje po opuszczeniu programu.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie. 2. Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie. 3. Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie.

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub biernie zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub politechnicznym objętych wsparciem w programie. 13. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 14. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 15. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie. 16. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie. 17. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 18. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19 19. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 20. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 21. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie 22. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenia z zakresu ICT zakończone procesem certyfikacji⁴⁹⁴. 2. Szkolenia językowe⁴⁹⁵ zakończone procesem certyfikacji. 3. Szkolenia z zakresu nauki języka polskiego dla osób dorosłych uciekających z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r.
11. Typ beneficjenta	<p>Typ projektu nr 1 i 2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wszystkie podmioty, które mają możliwość prowadzenia oferty edukacyjnej dla osób dorosłych, w zakresie ICT bądź języków obcych. 2. Podmioty uprawnione do potwierdzania umiejętności z zakresu ICT bądź języków obcych. <p>Typ projektu nr 3:</p>

⁴⁹⁴ Standard wymagań dla kompetencji cyfrowych został określony w załączniku nr 2 do *Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.*

⁴⁹⁵ W zakresie języków obcych.

	Województwo Lubelskie - Departament Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Typ projektu nr 1 i 2: Osoby w wieku 25 lat i więcej oraz osoby nieuczące się - od 18 roku życia - ze szczególną preferencją osób w wieku 50 lat i więcej oraz osób o niskich kwalifikacjach⁴⁹⁶ i zgłaszające z własnej inicjatywy chęć podnoszenia, uzupełniania potwierdzenia umiejętności z zakresu ICT bądź języków obcych z terenu woj. lubelskiego⁴⁹⁷.</p> <p>Typ projektu nr 3: Osoby dorosłe uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r. zgłaszające z własnej inicjatywy chęć nauki języka polskiego.⁴⁹⁸.</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 6 791 268
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> - harmonogram naborów wniosków, - KM RPO WL 2014-2020, - finansowanie krzyżowe, - mapa projektów, - kryteria wyboru projektów, - wspólne działania informacyjno – promocyjne, - wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, - Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

⁴⁹⁶ Zgodnie ze *Wspólną Listą Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS*, stanowiącą Załącznik nr 2 do *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020: osoby o niskich kwalifikacjach* to osoby posiadające wykształcenie na poziomie do ISCED 3 włącznie.

ISCED 3: wykształcenie ponadgimnazjalne: ma na celu uzupełnienie wykształcenia średniego i przygotowanie do podjęcia studiów wyższych lub umożliwienie osobom uczącym się nabycia umiejętności istotnych dla podjęcia zatrudnienia. Uczniowie przystępują do nauki na tym poziomie zwykle pomiędzy 15 a 16 rokiem życia. Programy na poziomie ISCED 3 z reguły kończą się 12 lub 13 lat po rozpoczęciu nauki na poziomie ISCED 1 (lub mniej więcej w wieku 18 lat), przy czym najczęściej jest to okres 12 lat.

⁴⁹⁷ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

⁴⁹⁸ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych pracują, zamieszkują lub przebywają na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

<p>18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Tryb konkursowy – typ projektu nr 1 i 2. Tryb pozakonkursowy – typ projektu nr 3.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <p>2. Oferowane wsparcie projektowe uwzględnia odejście od traktowania dorosłych jak uczniów w tradycyjnych szkołach, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odpowiadanie na udowodnione potrzeby dorosłych w zakresie podnoszenia ich kompetencji i kwalifikacji, w tym sposoby identyfikowania osób z niskimi kompetencjami kluczowymi, – stosowanie różnorodnych, w tym aktywnych form rekrutacji uczestników, – kompleksowe, zintegrowane podejście do usług na rzecz osób potrzebujących wsparcia, – zorientowanie na efekty uczenia się, w tym zintegrowanie z procedurami uznawania wcześniej nabytego doświadczenia, – zapewnianie elastyczności organizacyjnej ofert edukacyjnych. <p>3. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>4. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>

	<p>5. Beneficjent zapewnia, że zasoby edukacyjne będące utworami w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1231 z późn. zm.) będą udostępnione na wolnej licencji zapewniającej licencjodawcy co najmniej prawo do dowolnego wykorzystywania utworów do celów komercyjnych i niekomercyjnych, tworzenia i rozpowszechniania kopii utworów w całości lub we fragmentach oraz wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych. O ile w projektach tworzone są nowe materiały edukacyjne, Beneficjent ma obowiązek otwartego, publicznego udostępniania materiałów edukacyjnych i szkoleniowych stworzonych w ramach projektów finansowanych z EFS, przekazania na mocy umowy o dofinansowanie projektu, praw autorskich do produktów powstałych w ramach projektów współfinansowanych przez EFS do Instytucji Zarządzającej i wprowadzenie obligatoryjnego wymogu udostępniania powstałych materiałów edukacyjnych i szkoleniowych (np. podręczników, scenariuszy zajęć, materiałów multimedialnych, broszur) na zasadzie wolnej licencji. Beneficjent deklaruje, jakie wolne licencje będą zastosowane oraz że odpowiednie oznaczenia znajdują się na portalach internetowych (własnych i/lub należących do podmiotów trzecich), za pośrednictwem których zasoby te będą udostępniane.</p> <p>6. Typ projektu nr 1 i 2: Szkolenia realizowane w ramach Działania 12.3:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) w przypadku kwalifikacji - zakończą się formalnym wynikiem oceny i walidacji oraz będą dawać możliwość uzyskania certyfikatu (nadaniem kwalifikacji) albo b) w przypadku kompetencji - będą dawać możliwość uzyskania dokumentu potwierdzającego nabycie kompetencji, zgodnie z zaplanowanymi we wniosku o dofinansowanie projektu lub regulaminie konkursu etapami, o których mowa w Wytocznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <p>7. Typ projektu nr 2: Szkolenia prowadzące do uzyskiwania kwalifikacji językowych realizowane są zgodnie z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego.</p> <p>8. Szkolenia, o których mowa w pkt 7, są realizowane wyłącznie w formie stacjonarnej, zgodnie z zakresem określonym w załączniku nr 1 do Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020 i są rozliczane stawkami jednostkowymi wskazanymi w tym załączniku, przy czym poza stawkami jednostkowymi istnieje możliwość sfinansowania w ramach projektów wyłącznie kosztów związanych z:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zakupem podręcznika (teoretycznego i ćwiczeniowego), b) przeprowadzeniem egzaminu, c) wydaniem certyfikatu, d) pokryciem wydatków poniesionych w celu ułatwienia dostępu w projekcie osób z niepełnosprawnościami, e) koszty opieki nad dzieckiem do lat 7 albo osobą zależną, oraz f) kosztów pośrednich. <p>9. Obowiązek, o którym mowa w pkt 8, nie dotyczy szkoleń w zakresie innych języków obcych niż określone w załączniku nr 1 do Wytocznych, o ile szkolenie w tym zakresie będzie zgodne z</p>
--	---

	<p>regionalnym zapotrzebowaniem oraz IZ RPO określi dla tego szkolenia stawki jednostkowe.</p> <p>10. Stawek jednostkowych nie stosuje się do:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) projektów dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami; b) projektów realizowanych z wykorzystaniem podejścia popytowego; c) projektu realizowanego w ramach typu projektu nr 3 <p>11. Typ projektu nr 1: Standard wymagań dla kompetencji cyfrowych, które powinni osiągnąć uczestnicy projektu został określony w załączniku nr 2 do Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. IZ RPO zamieszcza ten standard w regulaminie konkursu. Każdy projekt powinien obejmować co najmniej wszystkie kompetencje ramowe wskazane w ramach Standardu w obszarach Informacja, Komunikacja i Tworzenie treści, na dowolnym poziomie zaawansowania. Powyższy warunek nie ma zastosowania do kwalifikacji cyfrowych, a także do projektów realizowanych z wykorzystaniem podejścia popytowego.</p> <p>12. Typ projektu nr 1 i 2: Beneficjent ma obowiązek utrwalenia i przechowywania wyników walidacji przeprowadzonej w ramach projektu na potrzeby kontroli i późniejszej ewaluacji przez okres przechowywania dokumentacji projektowej.</p> <p>13. Typ projektu nr 3:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) W ramach realizacji szkoleń z zakresu nauki języka polskiego dla osób dorosłych uciekających z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r. istnieje możliwość sfinansowania: <ol style="list-style-type: none"> a) usługi szkoleniowej obejmującej w szczególności koszty: <ul style="list-style-type: none"> - organizacji szkolenia, - zakwalifikowania uczestnika projektu do odpowiedniej grupy, - wykładowcy w zakresie przygotowania się do zajęć, ich prowadzenia i weryfikacji prac domowych opracowywanych przez uczestników projektu, - wyposażonej sali, - materiałów szkoleniowych; b) zakupu podręczników, c) egzaminu wewnętrznego i wydania zaświadczenia o ukończonym szkoleniu, d) serwisu kawowego. 2) Szkolenia z zakresu nauki języka polskiego realizowane będą w formie stacjonarnej oraz zdalnej, przy maksymalnej liczbie grupy wynoszącej 12 osób. 3) Wymiar czasowy szkolenia z zakresu nauki języka polskiego wynosi 60 godzin lekcyjnych (1 godzina lekcyjna wynosi 45 min.).
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Typ projektu nr 1-2: 10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wytucznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,

	<p>Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. <p>Typ projektu nr 3 – 0%</p>
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	<p>Typ projektu nr 1-2: Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości jednostkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach <i>cross-financingu</i> nie może przekroczyć 10% wydatków projektu, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP.</p> <p>Typ projektu nr 3: 0%.</p>
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	<p>Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	<p>Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków.</p> <p>Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.</p>
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<p>85%</p>
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE +	<p>90%⁴⁹⁹</p> <p>W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.</p>

⁴⁹⁹ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regulami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem,

że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regulami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 10% Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 10% W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 12.4 Kształcenie zawodowe

OPIS DZIAŁANIA 12.4 Kształcenie zawodowe	
6. Nazwa działania/poddziałania	<i>Kształcenie zawodowe</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 10iv</p> <ol style="list-style-type: none"> Zwiększenie szans na zatrudnienie uczniów poprzez poprawę efektywności kształcenia zawodowego w regionie. Podniesienie kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób dorosłych, adekwatnie do wymagań regionalnego i krajowego rynku pracy. <p>Celem Działania jest z jednej strony podniesienie jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego, z drugiej zaś strony – zwiększenie</p>

	<p>upowszechnienia uczestnictwa w zawodowym kształceniu ustawicznym i nabywaniu kwalifikacji zawodowych przez osoby dorosłe. Działanie przewiduje m.in. inicjowanie i wspieranie współpracy szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno – gospodarczym (w szczególności z pracodawcami i szkołami wyższymi). Osoby dorosłe uzyskają zaś możliwość nabywania lub uzupełniania kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych.</p>
<p>8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu. 2. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wykorzystujących wyposażenie zakupione dzięki EFS. 3. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu. 4. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia. 5. Liczba uczniów, którzy zrealizowali swoje cele rozwojowe po opuszczeniu programu.⁵⁰⁰ 6. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 7. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 8. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 9. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu. 10. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie. 2. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu objętych wsparciem w programie. 3. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w programie w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego. 4. Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy. 5. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie. 6. Liczba uczniów objętych wsparciem stypendialnym w programie.⁵⁰¹ 7. Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie.

⁵⁰⁰ Dotyczy trybu pozakonkursowego, typ projektu *Projekty w zakresie programów pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych*

w zakresie przedmiotów zawodowych

⁵⁰¹ J.w.

	<ol style="list-style-type: none"> 9. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie. 13. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 14. Liczba osób powyżej 54 lat, które są bezrobotne, łącznie z długotrwale bezrobotnymi, lub biernie zawodowo i nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu objętych wsparciem w programie. 15. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 16. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub politechnicznym objętych wsparciem w programie. 17. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 18. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 19. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 20. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie. 21. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie. 22. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 23. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19 24. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 25. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 26. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie 27. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie
<p>10. Typy projektów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty w zakresie: <ol style="list-style-type: none"> a) zwiększenia współpracy szkół i placówek kształcenia zawodowego z pracodawcami m. in. poprzez realizację działań ukierunkowanych na wspólne przygotowywanie programów nauczania, organizację wysokiej jakości zajęć praktycznych, kształcenie praktyczne w miejscu pracy, praktyk zawodowych i staży zarówno dla uczniów⁵⁰², jak i dla nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, b) współpracy szkół i placówek kształcenia zawodowego ze szkołami wyższymi w celu zwiększenia dostępu uczniów i

⁵⁰² Praktyki zawodowe i staże zawodowe mogą być realizowane w ramach projektów wyłonionych w naborach ogłoszonych do dnia 31 sierpnia 2019 r. Staże uczniowskie realizowane są w ramach projektów wyłonionych w naborach ogłoszonych od dnia 1 września 2019 r.

	<p>nauczycieli do nowoczesnych technik i technologii, nabycia możliwości uczestniczenia w zajęciach prowadzonych w szkole wyższej, w tym w zajęciach laboratoryjnych, kołach i obozach naukowych,</p> <p>c) aktualizowania przez nauczycieli, w tym nauczycieli zawodu oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu swojej wiedzy⁵⁰³⁵⁰⁴,</p> <p>d) wdrażania nowych, innowacyjnych form nauczania zawodowego,</p> <p>e) dodatkowych zajęć specjalistycznych⁵⁰⁵, umożliwiających uczniom uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy i umiejętności oraz kwalifikacji zawodowych,</p> <p>f) wsparcia uczniów w zakresie zdobywania dodatkowych uprawnień zwiększających ich szanse na rynku pracy,</p> <p>g) wyposażenia pracowni przedmiotów zawodowych⁵⁰⁶,</p> <p>h) organizacji zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych tzw. transversal skills niezbędnych na rynku pracy (w tym nauczanie eksperymentalne i indywidualizacja pracy z uczniem), tj. zajęć w zakresie umiejętności matematyczno - przyrodniczych, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym język polski dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin), ICT, umiejętności rozumienia (ang. literacy), kreatywności, innowacyjności, przedsiębiorczości, krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów, umiejętności uczenia się,</p>
--	---

⁵⁰³ Zakres wsparcia udzielanego w ramach RPO w zakresie aktualizowania wiedzy przez nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, tj. doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego i instruktorów praktycznej nauki zawodu w zakresie przedmiotów zawodowych lub praktycznej nauki zawodu, a także stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu u uczniów kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy, może objąć w szczególności:

- a) kursy lub szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym organizowane i prowadzone przez kadrę ośrodków doskonalenia nauczycieli lub trenerów przeszkolonych w ramach PO WER;
- b) praktyki lub staże w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w tym szkolenia branżowe o których mowa w art. 3, pkt 7 oraz art. 70c Karty nauczyciela realizowane odpowiednio u pracodawców lub w indywidualnych gospodarstwach rolnych, których działalność jest związana z nauczonym zawodem lub branżą;
- c) studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych albo obejmujące zakresem tematykę związaną z nauczaniem zawodem (branżowe, specjalistyczne);
- d) wspieranie istniejących, budowanie nowych lub moderowanie sieci współpracy i samokształcenia;
- e) realizację programów wspomagania. Program wspomagania jest formą doskonalenia nauczycieli związaną z bezpośrednim wsparciem szkół lub placówek systemu oświaty;
- f) programy walidacji i certyfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych w pracy dydaktycznej, ze szczególnym uwzględnieniem nadawania uprawnień egzaminatora w zawodzie instruktorom praktycznej nauki zawodu na terenie przedsiębiorstw;
- g) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL oraz w latach 2014-2020 w ramach PO WER.

Programy wspomagania, o których mowa w lit. e, są realizowane z uwzględnieniem następujących wszystkich poniższych warunków:

- a) program wspomagania powinien służyć pomocą szkole lub placówce systemu oświaty w wykonywaniu przez nią zadań na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy;
- b) zakres wspomagania wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na specyficzne potrzeby tych podmiotów w zakresie wskazanym w Działaniu;
- c) realizacja programów wspomagania obejmuje następujące etapy:
  - i) przeprowadzenie diagnozy obszarów problemowych związanych z realizacją przez szkołę lub placówkę systemu oświaty zadań z zakresu kształtowania i rozwijania u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy;
  - ii) prowadzenie procesu wspomagania w oparciu o ofertę doskonalenia nauczycieli przygotowaną zgodnie z potrzebami danej szkoły lub placówki systemu oświaty, z możliwością wykorzystania ofert doskonalenia funkcjonujących na rynku, m. in. udostępnianych przez centralne i wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli;
  - iii) monitorowanie i ocena procesu wspomagania z wykorzystaniem m. in. ewaluacji wewnętrznej szkoły lub placówki systemu oświaty

⁵⁰⁴ Wsparcie w zakresie podnoszenia kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych nauczycieli może być realizowane wyłącznie jako uzupełnienie działań realizowanych na rzecz kształcenia zawodowego w typie projektu nr 1 lit. a-g.

⁵⁰⁵ Realizowanych we współpracy z podmiotami we współpracy z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

⁵⁰⁶ Typ działań wymieniony w pkt 1 lit. g może być realizowany wyłącznie, jako działanie komplementarne z działaniami wymienionymi w pkt 1 lit. a-f .

	<p>umiejętności pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy⁵⁰⁷,</p> <ul style="list-style-type: none"> i) organizowania i udzielania doradztwa zawodowego⁵⁰⁸ oraz pomocy psychologiczno – pedagogicznej, j) promocji kształcenia zawodowego, w tym organizacji/udziału w targach edukacyjnych, k) programów pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych. <p>2. Organizacja i prowadzenie dla osób dorosłych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) kwalifikacyjnych kursów zawodowych, b) kursów umiejętności zawodowych, c) innych kursów umożliwiających uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych. <p>3. Możliwość potwierdzania kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie lub kwalifikacji zawodowych poprzez odpowiednie egzaminy.</p>
11. Typ beneficjenta	<p>Typ projektu nr 1 lit. a-i:</p> <p>1. Podmioty, które mogą realizować kształcenie zawodowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) publiczne i niepubliczne ponadgimnazjalne lub ponadpodstawowe szkoły i placówki oświatowe prowadzące kształcenie zawodowe⁵⁰⁹⁵¹⁰, b) szkoły specjalne przysposabiające do pracy, c) publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, kształcenia praktycznego oraz ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego, d) Ochotnicze Hufce Pracy w zakresie wspomagania systemu oświaty poprzez aktywizację zawodową młodzieży i podejmowania działań zmierzających do podwyższania kwalifikacji zawodowych lub przekwalifikowania w zakresie nieobjętym interwencją PO WER; <p>oraz</p> <p>2. ich organy prowadzące lub</p>

⁵⁰⁷ Wsparcie w zakresie podnoszenia kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych uczniów może być realizowane wyłącznie jako uzupełnienie działań realizowanych na rzecz wsparcia kształcenia zawodowego w typie projektu nr 1 lit. a-g.

Wsparcie w ramach typu nr 1 lit. h może objąć w szczególności:

- a) realizację projektów edukacyjnych w szkołach lub placówkach systemu oświaty;
- b) realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów lub słuchaczy mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego;
- c) realizację różnych form rozwijających uzdolnienia uczniów lub słuchaczy;
- d) wdrożenie nowych form i programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty;
- e) tworzenie i realizację zajęć o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych w szkołach lub placówkach systemu oświaty;
- f) organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów lub słuchaczy;
- g) nawiązywanie współpracy z otoczeniem społeczno - gospodarczym szkoły lub placówki systemu oświaty w celu osiągnięcia założonych celów edukacyjnych;
- h) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz w latach 2014-2020 w ramach PO WER;
- i) realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą.

⁵⁰⁸ Wsparcie w ramach organizowania i udzielania doradztwa zawodowego obejmuje:

- a) uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno - zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach, które nie posiadają kwalifikacji z tego zakresu oraz podnoszenie kwalifikacji doradców edukacyjno - zawodowych, realizujących zadania z zakresu doradztwa zawodowego w szkołach;
- b) tworzenie Punktów Informacji i Kariery (PIK);
- c) zewnętrzne wsparcie szkół w obszarze doradztwa zawodowego.

⁵⁰⁹ Zgodnie z art. 4, pkt 28a ustawy Prawo oświatowe.

⁵¹⁰ Zgodnie z art. 2, pkt 4 ustawy Prawo oświatowe.

	<p>3. inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>) we współpracy⁵¹¹ z ww.</p> <p>Typ projektu nr 1 lit. k: Instytucja Zarządzająca RPO WL – Departament Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego.</p> <p>Typ projektu nr 2 lit. a -b oraz 3: 1. Podmioty, które mogą organizować i prowadzić kwalifikacyjne kursy zawodowe, zgodnie z ustawą Prawo oświatowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe w zakresie zawodów, w których kształcą, b) niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych, prowadzące kształcenie zawodowe w zakresie zawodów, w których kształcą, c) publicznych i niepublicznych placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego, ośrodkach dokształcania i doskonalenia zawodowego, d) instytucje rynku pracy, o których mowa w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową, e) podmioty prowadzące działalność oświatową, tj. osoby prawne i fizyczne prowadzące działalność oświatową, nieobejmującą prowadzenia szkół, placówek lub zespołu, podejmowaną na zasadach określonych w przepisach ustawy o swobodzie działalności gospodarczej; <p>oraz</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. ich organy prowadzące lub 3. inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>) we współpracy⁵¹² z ww. <p>Typ projektu nr 2 lit. c: Podmioty uprawnione do organizowania i prowadzenia innych kursów umożliwiających uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych.</p>
<p>12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia</p>	<p>Typ projektu nr 1 lit. a- j:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uczniowie, wychowankowie i słuchacze publicznych i niepublicznych ponadgimnazjalnych lub ponadpodstawowych szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe⁵¹³⁵¹⁴⁵¹⁵ oraz szkół specjalnych przysposabiających do pracy. 2. Uczniowie szkół podstawowych (wyłącznie w przypadku typu projektu dotyczącego promocji kształcenia zawodowego, w tym organizacji/udziału w targach edukacyjnych). 3. Młodociani pracownicy.

⁵¹¹ Tj. w partnerstwie.

⁵¹² Tj. w partnerstwie.

⁵¹³ Zgodnie z art. 4, pkt 28a ustawy Prawo oświatowe.

⁵¹⁴ Zgodnie z art. 2, pkt 4 ustawy Prawo oświatowe.

⁵¹⁵ Jeżeli wsparcie EFS kierowane jest do ponadgimnazjalnych szkół prowadzących kształcenie zawodowe, to ze wsparcia mogą korzystać:

a) w okresie 1.09.2017 – 31.01.2020 również klasy dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych prowadzone w branżowych szkołach I stopnia oraz ich uczniowie i nauczyciele;

b) w okresie 1.09.2017-31.08.2023 również 4-letnie technika oraz klasy 4-letniego technikum prowadzone w 5-letnim technikum oraz ich uczniowie i nauczyciele.

	<p>4. Nauczyciele, w tym nauczyciele kształcenia zawodowego. 5. Instruktorzy praktycznej nauki zawodu. 6. Pracodawcy.</p> <p>Typ projektu nr 1 lit. k: Uczniowie, wychowankowie i słuchacze publicznych i niepublicznych ponadgimnazjalnych lub ponadpodstawowych szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe⁵¹⁶⁵¹⁷, spełniający warunki udziału w programie stypendialnym zgodnie z <i>Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020</i>.</p> <p>Typ projektu nr 2-3: 1. Osoby dorosłe, z własnej inicjatywy zainteresowane nabyciem, podniesieniem bądź uzupełnieniem kompetencji lub kwalifikacji w zakresie zawodowym. 2. Osoby uprawnione do przystąpienia do egzaminu zawodowego. z terenu woj. lubelskiego⁵¹⁸.</p> <p>Wszystkie typy projektów: Osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r.⁵¹⁹</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 58 314 432
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020: <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów, – wspólne działania informacyjno – promocyjne,

⁵¹⁶ Zgodnie z art. 4, pkt 28a ustawy Prawo oświatowe.

⁵¹⁷ Jeżeli wsparcie EFS kierowane jest do ponadgimnazjalnych szkół prowadzących kształcenie zawodowe, to ze wsparcia mogą korzystać:

a) w okresie 1.09.2017 – 31.01.2020 również klasy dotychczasowych zasadniczych szkół zawodowych prowadzone w branżowych szkołach I stopnia oraz ich uczniowie i nauczyciele;

b) w okresie 1.09.2017-31.08.2023 również 4-letnie technika oraz klasy 4-letniego technikum prowadzone w 5-letnim technikum oraz ich uczniowie i nauczyciele.

⁵¹⁸ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych uczą się, pracują lub zamieszkują one na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, w przypadku innych podmiotów posiadają one jednostkę organizacyjną na obszarze województwa lubelskiego).

⁵¹⁹ Projekt jest skierowany do grup docelowych z obszaru województwa lubelskiego (w przypadku osób fizycznych uczą się, pracują, zamieszkują lub przebywają na obszarze województwa lubelskiego w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<ul style="list-style-type: none"> – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa; – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	W ramach Działania realizowany będzie na terenie miast subregionalnych instrument terytorialny Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (tzw. Strategiczne Inwestycje Terytorialne) na podstawie art. 36 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013).
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy – typ projektu nr 1 lit. a- j oraz typ projektu nr 2-3 Tryb pozakonkursowy – typ projektu nr 1 lit. k–Beneficjent: Instytucja Zarządzająca RPO WL – Departament Kultury, Edukacji i Dziedzictwa Narodowego.</p> <p>Dopuszcza się także zastosowanie trybu pozakonkursowego przeznaczonego dla projektów dotyczących kształcenia zawodowego w formach szkolnych (typ projektu nr 1, z wyłączeniem programu pomocy stypendialnej). Beneficjent: organy prowadzące szkół i placówek realizujących kształcenie zawodowe.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020 – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020 – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 – Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r. <p>2. Dofinansowanie z EFS nie może zastępować obowiązkowego finansowania krajowego przewidzianego w krajowych przepisach prawnych. Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS będą stanowiły uzupełnienie działań prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu przez szkoły lub</p>

	<p>placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie ulegnie zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu (średniomiesięcznie). Warunek nie dotyczy działań zrealizowanych w ramach RPO oraz programów rządowych. Dofinansowanie mogą uzyskać te formy wsparcia, które w tym samym zakresie nie są finansowane z innych źródeł, w tym ze środków subwencji oświatowej. W przypadku projektów obejmujących zasadnicze szkoły zawodowe, przewidziane do likwidacji lub wygaszenia, wsparcie w ramach projektu może zostać skierowane jedynie do uczniów, bez możliwości zakupu sprzętu / wyposażenia lub wsparcia nauczycieli (warunek ten nie ma zastosowania do zasadniczych szkół zawodowych przekształcanych w szkoły branżowe bez zmiany profilu kształcenia).</p> <p>3. Preferencje uzyskają projekty dotyczące szkół/placówek prowadzących kształcenie w zakresie zawodów wpisujących się w inteligentne specjalizacje wynikające z „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.” oraz sektory szybkiego wzrostu.</p> <p>Lista ww. zawodów (w przypadku zgodności z RSI - przygotowana w oparciu o uchwałę Zarządu Województwa Lubelskiego w sprawie przyjęcia indykatywnej listy kodów PKD wpisujących się w Regionalne Inteligentne Specjalizacje Województwa Lubelskiego) stanowić będzie załącznik do regulaminu konkursu.</p> <p>4. Realizacja wsparcia w postaci kwalifikacyjnych kursów zawodowych musi być połączona z potwierdzeniem kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie poprzez egzaminy zawodowe.</p> <p>5. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa lubelskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu.</p> <p>6. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p> <p>7. Beneficjent zapewnia, że zasoby edukacyjne będące utworami w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1231 z późn. zm.) będą udostępnione na wolnej licencji zapewniającej licencjodawcy co najmniej prawo do dowolnego wykorzystywania utworów do celów komercyjnych i niekomercyjnych, tworzenia i rozpowszechniania kopii utworów w całości lub we fragmentach oraz wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych. O ile w projektach tworzone są nowe materiały edukacyjne, Beneficjent ma obowiązek otwartego, publicznego udostępniania materiałów edukacyjnych i szkoleniowych stworzonych w ramach projektów finansowanych z EFS, przekazania na mocy umowy o dofinansowanie</p>
--	--

	<p>projektu, praw autorskich do produktów powstałych w ramach projektów współfinansowanych przez EFS do Instytucji Zarządzającej i wprowadzenie obligatoryjnego wymogu udostępniania powstałych materiałów edukacyjnych i szkoleniowych (np. podręczników, scenariuszy zajęć, materiałów multimedialnych, broszur) na zasadzie wolnej licencji. Beneficjent deklaruje, jakie wolne licencje będą zastosowane oraz że odpowiednie oznaczenia znajdą się na portalach internetowych (własnych i/lub należących do podmiotów trzecich), za pośrednictwem których zasoby te będą udostępniane.</p> <p>8. Realizacja wsparcia jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty albo osób obejmowanych wsparciem. W przypadku szkół lub placówek systemu oświaty diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący bądź osobę upoważnioną do podejmowania decyzji. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. Wnioski z diagnozy muszą stanowić element wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p>9. Działania w projekcie są realizowane z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem. Istnieje możliwość realizacji wsparcia we współpracy z istniejącymi CKZiU lub CKZ albo z podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół⁵²⁰, o ile wynika to z charakteru realizowanych działań. Współpraca szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym jest realizowana z uwzględnieniem prognoz dotyczących zapotrzebowania rynku pracy na określone zawody i wykształcenie w określonych branżach, z wykorzystaniem ogólnopolskich i regionalnych badań i analiz oraz uzupełniająco informacji ilościowych i jakościowych dostępnych za pośrednictwem powołanego z inicjatywy Komisji Europejskiej portalu EU Skills Panorama, a także w przygotowywanej przez MEN Prognozie zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy.</p> <p>10. Warunki dotyczące realizacji staży uczniowskich dla uczniów⁵²¹ w ramach typu projektu nr 1 lit. a:</p> <p>a) Staże uczniowskie, o których mowa w podrozdziale 6.1, pkt 9 lit. c Wytucznych realizowane są zgodnie z przepisami Prawa oświatowego. W przypadku szkół branżowych II stopnia i szkół policealnych staże uczniowskie realizowane są na zasadach analogicznych, określających sposób ich</p>
--	--

⁵²⁰ Ilekczoć w niniejszym Działaniu jest mowa o otoczeniu społeczno-gospodarczym szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, należy przez to rozumieć pracodawców, organizacje pracodawców, przedsiębiorców, organizacje przedsiębiorców, instytucje rynku pracy, szkoły wyższe, organizacje pozarządowe, partnerów społecznych, innych interesariuszy zidentyfikowanych w diagnozie, o której mowa w pkt 8, a także podmioty wymienione w art. 3 ust. 1a Prawa oświatowego.

⁵²¹ Staże uczniowskie, o których mowa w art. 121a ustawy Prawo oświatowe, są realizowane dla uczniów techników i branżowych szkół I stopnia niebędących młodocianymi pracownikami, uczniów branżowych szkół II stopnia oraz uczniów szkół policealnych w rzeczywistych warunkach pracy, tj. u pracodawców lub w indywidualnych gospodarstwach rolnych, których działalność jest związana z zawodem, w którym kształcą się uczniowie.

	<p>organizacji, jak określone w wyżej wymienionej ustawie. W związku z realizacją staży uczniowskich w ramach finansowania EFS mogą zostać sfinansowane wydatki, o których mowa w podrozdziale 6.1, pkt 13 lit. h i k Wytucznych.</p> <p>b) W przypadku staży uczniowskich, w ramach których realizowane są treści nieobjęte programem nauczania zawodu wysokość miesięcznego świadczenia pieniężnego, o którym mowa w Prawie oświatowym nie może być niższa niż to wynika z przepisów w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania, regulujących zasady wynagradzania młodocianych w kolejnych latach nauki.</p> <p>11. IZ RPO WL monitoruje jakość staży i praktyk zgodnie z warunkami określonymi w pkt 10. IZ RPO może zobowiązać beneficjentów w Regulaminie konkursu do uwzględnienia w ramach personelu projektu zadań związanych z monitorowaniem jakości stażu/praktyki oraz bieżącą współpracą z podmiotem przyjmującym na staż/praktykę.</p> <p>12. Beneficjent zapewnia podczas rekrutacji do projektu preferencje dla kierowania na staże i praktyki w pierwszej kolejności uczniów, którzy nie realizują kształcenia praktycznego u pracodawców.</p> <p>13. Warunki dotyczące wsparcia dla nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu (typ projektu nr 1 lit. c):</p> <p>a) zakres doskonalenia nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego jest zgodny z potrzebami szkoły lub placówki systemu oświaty prowadzącej kształcenie zawodowe w zakresie doskonalenia nauczycieli, z zapotrzebowaniem ww. podmiotów na nabycie przez nauczycieli określonych kwalifikacji lub kompetencji oraz z zapotrzebowaniem rynku pracy;</p> <p>b) realizacja różnych form doskonalenia nauczycieli, w tym nauczycieli kształcenia zawodowego lub instruktorów praktycznej nauki zawodu w zakresie tematyki związanej z nauczaniem zawodem lub branżą, powinna być prowadzona we współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w tym w szczególności z przedsiębiorcami lub pracodawcami, których działalność jest związana z nauczaniem zawodem lub branżą;</p> <p>c) realizacja wsparcia powinna być prowadzona z wykorzystaniem doświadczenia działających na poziomie wojewódzkim lub lokalnym placówek doskonalenia nauczycieli;</p> <p>d) praktyki lub staże nauczycieli kształcenia zawodowego organizowane w instytucjach z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe powinny trwać minimum 40 godzin;</p> <p>e) studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela, realizowane w ramach RPO WL powinny spełniać wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela;</p> <p>f) programy wspomaganie są realizowane zgodnie z podrozdziałem 3.2, pkt. 8 Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020;</p>
--	--

	<p>g) Szkolenia branżowe realizowane są na zasadach określonych w Karcie nauczyciela i akcie wykonawczym, wydanym na podstawie art. 70d tej ustawy;</p> <p>h) Beneficjent zapewnia preferencje podczas rekrutacji dla nauczycieli zainteresowanych odbyciem studiów podyplomowych lub kursów kwalifikacyjnych przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela kształcenia zawodowego w ramach zawodów nowowprowadzonych do klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, zawodów wprowadzonych w efekcie modernizacji oferty kształcenia zawodowego albo nowoutworzonych kierunków kształcenia lub zawodów, na które występuje deficyt na regionalnym lub lokalnym rynku pracy oraz braki kadrowe wśród nauczycieli.</p> <p>14. Warunki realizacji programów pomocy stypendialnej, o których mowa w typie projektu nr 1 lit. k:</p> <p>a) kryterium szczególnie uzdolnionych uczniów powinno obejmować co najmniej oceny klasyfikacyjne uzyskane przez uczniów z przynajmniej jednego spośród przedmiotów zawodowych bądź przedmiotów ogólnych nauczanych w szkole zawodowej. Osiągnięcia w olimpiadach, konkursach lub turniejach mogą stanowić dodatkowe kryterium premiujące. Szczegółowe kryteria naboru, uwzględniające warunki określone w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020 będą zawierać regulaminy programów stypendialnych;</p> <p>b) wysokość pomocy stypendialnej ustala IZ RPO, jednak kwota stypendium średniomiesięcznie nie może przekroczyć 1000 zł brutto na jednego ucznia;</p> <p>c) minimalny okres na jaki jest przyznawana pomoc stypendialna wynosi 10 miesięcy i może być skrócony jedynie w przypadku naruszenia przez ucznia regulaminu programu stypendialnego;</p> <p>d) w trakcie otrzymywania pomocy stypendialnej uczeń podlega opiece dydaktycznej nauczyciela, pedagoga szkolnego albo doradcy zawodowego zatrudnionego w szkole lub placówce systemu oświaty ucznia. Celem opieki dydaktycznej jest pomoc w dalszym osiąganiu jak najlepszych rezultatów, wsparcie ucznia w wykorzystaniu stypendium na cele edukacyjne i monitorowanie jego osiągnięć edukacyjnych.</p> <p>15. Warunki dotyczące wyposażenia pracowni przedmiotów zawodowych (typ projektu nr 1 lit.g):</p> <p>a) wyposażenie odpowiada potrzebom konkretnej jednostki oświatowej i jest zgodne z podstawą programową kształcenia w zawodach dla szkolnictwa branżowego i szkolnictwa artystycznego dla danego zawodu. Przykładowy katalog wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych został opracowany przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN⁵²². Katalog ma charakter otwarty.</p> <p>b) IZ RPO dopuszcza możliwość sfinansowania w ramach projektów kosztów związanych z dostosowaniem lub adaptacją</p>
--	--

522

<http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-przedswiezec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata-2014-2020/>

	<p>pomieszczeń (rozumianą zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków – w ramach cross-financingu) na potrzeby pracowni lub warsztatów szkolnych, wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania;</p> <p>c) wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych jest dokonywane na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w tym zakresie, a także posiadanego przez nie wyposażenia, w tym zwłaszcza powinna obejmować wnioski z przeprowadzonego spisu inwentarza oraz oceny stanu technicznego posiadanego wyposażenia. Diagnoza powinna uwzględniać rekomendacje instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe;</p> <p>d) beneficjent jest zobowiązany do realizacji w pierwszej kolejności działań na rzecz kształcenia w miejscu pracy bądź realizacji programów stażowych, umożliwiających nabywanie kompetencji zawodowych w rzeczywistym środowisku pracy. Działania związane z wyposażeniem przyszłolnych pracowni zawodowych/ warsztatów stażowych jest dopuszczalne w przypadku, gdy nie będzie możliwe zorganizowanie kształcenia w miejscu pracy lub programów stażowych;</p> <p>e) inwestycje infrastrukturalne są finansowane w ramach cross-financingu na zasadach, o których mowa w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020;</p> <p>f) wydatki na inwestycje infrastrukturalne, o których mowa w lit. e, są kwalifikowalne, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie jest możliwe wykorzystanie istniejącej infrastruktury; – potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb; – infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania lub – w przypadku braku możliwości jej zastosowania – z wykorzystaniem mechanizmu racjonalnych usprawnień, zgodnie z warunkami określonymi w Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. <p>16. Warunki realizacji kształcenia praktycznego w miejscu pracy w ramach typu projektu nr 1 lit. a:</p> <p>a) programy kształcenia w miejscu pracy obejmują działania polegające na zwiększeniu udziału pracodawców/przedsiębiorców w organizacji i realizacji kształcenia praktycznego w rzeczywistych warunkach pracy;</p> <p>b) programy powinny być realizowane we współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami/przedsiębiorcami;</p> <p>c) w realizację programów mogą być również zaangażowane CKZ lub CKZIU. Do głównych zadań tych podmiotów należy w</p>
--	--

	<p>szczegółności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pośrednictwo pomiędzy środowiskiem szkolnym a pracodawcami/przedsiębiorcami, w tym pełnienie funkcji punktów kontaktowych dla tych podmiotów; • podejmowanie działań związanych z zachęcaniem szkół oraz pracodawców/przedsiębiorców do współpracy oraz inicjowanie tej współpracy; • świadczenie usług doradczych dla szkół, placówek systemu oświaty i przedsiębiorstw w zakresie prowadzenia kształcenia praktycznego w miejscu pracy; • realizacja usług wspierających prowadzenie kształcenia w miejscu pracy, w tym przygotowanie uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe do udziału w stażach u pracodawców/przedsiębiorców. <p>17. Warunki realizacji zajęć w ramach typu projektu nr 1 lit. h:</p> <p>a) Działania w projekcie są prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów lub słuchaczy objętych wsparciem.</p> <p>b) Działania w ramach projektu, w szczególności w zakresie wyposażenia/doposażenia szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne będą uzależnione od diagnozy zapotrzebowania odbiorców wsparcia na tego typu działania. Realizacja wsparcia jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący bądź osobę upoważnioną do podejmowania decyzji. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. Wnioski z diagnozy powinny stanowić element wniosku o dofinansowanie projektu. Diagnoza powinna dodatkowo obejmować wniosek z przeprowadzonego spisu inwentarza oraz oceny stanu technicznego posiadanego wyposażenia.</p> <p>c) Warunki dotyczące realizacji projektów w zakresie nauczania opartego na metodzie eksperymentu: Projekt obejmuje łącznie co najmniej 2 z następujących form wsparcia⁵²³:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wsparcie polegające na kształtowaniu i rozwijaniu kompetencji matematyczno-przyrodniczych uczniów lub słuchaczy; • doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu. <p>d) Wymogi dotyczące projektów w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi</p>
--	---

⁵²³ Wymóg nie ma zastosowania, o ile beneficjent zapewni realizację jednego ze wskazanych działań poza projektem.

	<p>i edukacyjnymi⁵²⁴:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie jest realizowane w ramach zajęć uzupełniających ofertę pomocy psychologiczno - pedagogicznej zgodnych z zakresem określonym w typie projektu nr 1 lit. h oraz lit. i, w szczególności w formie: <ul style="list-style-type: none"> • zajęć specjalistycznych, prowadzonych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszania trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w ramach: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych i psychoedukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym; • zajęć dydaktyczno – wyrównawczych, organizowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego; • warsztatów; • porad i konsultacji. - Wsparcie uczniów zdolnych może odbywać się wyłącznie w celu kształtowania i rozwijania ich kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy. Wsparcie uczniów zdolnych powinno być realizowane na zasadach określonych w Podrozdziale 3.2 Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. - Realizacja wsparcia odbywa się z wykorzystaniem lokalnych zasobów specjalistycznych placówek specjalnych, ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, poradni psychologiczno-pedagogicznych. - Wsparcie uwzględnia współpracę z rodzicami. - Do realizacji wsparcia jest rekomendowane wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL oraz w latach 2014-2020 w ramach POWER. - W celu upowszechnienia edukacji wśród uczniów z niepełnosprawnością, zgodnie z Wytucznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym np. zatrudnienie asystenta ucznia, dostosowania posiłków z uwzględnieniem
--	---

⁵²⁴ Wsparcie jest realizowane na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty, które – oprócz kwestii wskazanych w pkt 17 lit. b – powinno uwzględniać dodatkowo:

a) rozpoznane potrzeby rozwojowe i edukacyjne uczniów,

b) wnioski z udzielanej pomocy-psychologiczno-pedagogicznej, wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci oraz prowadzonych działań i zajęć o charakterze rewalidacyjnym, socjoterapeutycznym i resocjalizacyjnym, dotyczące dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania uczniów i włączenie społeczne,

c) potrzeby dzieci i uczniów określone w indywidualnych programach dzieci i uczniów (edukacyjno-terapeutycznych, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci) oraz orzeczeniach i opiniach.

	<p>specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności ucznia, zakup pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną w szkole lub placówce systemu oświaty diagnozę potrzeb w tym zakresie. Łączny koszt racjonalnych usprawnień na jednego uczestnika w projekcie nie może przekroczyć 12 tys. PLN.</p> <p>- Beneficjent zapewnia, że zakupione pomoce, sprzęt specjalistyczny lub podręczniki, a także wiedza i umiejętności przeszkolonych nauczycieli będą wykorzystywane w ramach działań prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty doprowadzenia działań na rzecz indywidualizacji wsparcia, udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wspomagania rozwoju w trakcie bieżącej pracy z uczniem.</p> <p>18. Warunki realizacji zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa zawodowego w ramach typu projektu nr 1 lit. i:</p> <p>a) program zewnętrznego wsparcia powinien przyczynić się do zwiększenia dostępu do usług doradztwa zawodowego opartych na rzetelnej informacji edukacyjno-zawodowej;</p> <p>b) zapewnienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej może obejmować tworzenie regionalnych systemów informacji edukacyjno-zawodowej, w tym dostępnej on-line;</p> <p>c) zakres wsparcia wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na jej specyficzne potrzeby;</p> <p>d) realizacja programów zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa zawodowego na poziomie regionalnym obejmuje następujące etapy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • współpracę z ORE w zakresie doskonalenia kadry systemu doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie doradztwa zawodowego, w tym m.in. wykorzystania zasobów doradztwa na potrzeby regionu, gromadzenia i udostępniania informacji edukacyjno-zawodowej; • współpracę z instytucjami wojewódzkimi na rzecz rozwoju doradztwa zawodowego w regionie, w tym tworzenie i rozwój wojewódzkiej sieci współpracy doradców i instytucji; • zapewnienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej na poziomie regionu, w tym dostępnej online; • doskonalenie kadry doradców-konsultantów w oparciu o programy szkoleń przygotowane przez ORE; • koordynowanie i monitorowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego podejmowanych na poziomie lokalnym; • współorganizowanie we współpracy z doradcami-konsultantami, instytucjami tworzącymi sieć wsparcia doradztwa zawodowego, regionalnymi/lokalnymi pracodawcami lub przedsiębiorcami przedsięwzięć na rzecz rozwoju doradztwa zawodowego, np. targi edukacyjne, targi pracy, festiwale zawodów, <p>e) osobą realizującą program zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa zawodowego na poziomie regionalnym jest konsultant wojewódzki. Konsultant wojewódzki jest to specjalista zewnętrzny (spoza szkoły) bezpośrednio współpracujący z doradcami-konsultantami w realizacji</p>
--	---

	<p>zewnątrznego wsparcia na poziomie powiatu. Konsultant wojewódzki to osoba zatrudniona w wojewódzkim ośrodku doskonalenia nauczycieli lub w CKZ, lub w CKZiU;</p> <p>f) realizacja programów zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa zawodowego na poziomie lokalnym obejmuje następujące etapy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzenie diagnozy stanu doradztwa zawodowego w szkole, w celu identyfikacji potrzeb szkoły w zakresie doradztwa zawodowego; • opracowanie planu zewnętrznego wsparcia szkoły w zakresie doradztwa zawodowego przez doradców-konsultantów; • wdrożenie i realizacja planu wsparcia szkoły w zakresie doradztwa zawodowego; • tworzenie i rozwój sieci doradców edukacyjno – zawodowych oraz sieci instytucji; • monitorowanie i ewaluacja zadań realizowanych w zakresie doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach systemu oświaty; <p>g) osobą realizującą program zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa zawodowego jest doradca-konsultant. Doradca-konsultant jest to specjalista zewnętrzny (spoza szkoły) bezpośrednio współpracujący z placówką w realizacji zewnętrznego wsparcia na poziomie powiatu. Doradca-konsultant to osoba zatrudniona w poradni psychologiczno – pedagogicznej, powiatowej placówce doskonalenia nauczycieli, w centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego, centrum kształcenia ustawicznego lub centrum kształcenia zawodowego;</p> <p>h) do zadań doradcy-konsultanta należy pomoc w diagnozie potrzeb szkoły oraz dostosowanie oferty doskonalenia do zdiagnozowanych potrzeb, a następnie pomoc w zbudowaniu planu wspomaganie i jego realizacji;</p> <p>i) na podstawie wyników diagnozy doradca – konsultant, we współpracy ze szkołą lub placówką systemu oświaty, opracowuje plan wsparcia ww. podmiotów. Plan powinien zawierać propozycję działań i rozwiązań ukierunkowanych na podniesienie jakości usług świadczonych w szkole lub placówce systemu oświaty z zakresu doradztwa zawodowego, czyli tzw. formy doskonalenia doradztwa zawodowego;</p> <p>j) plan wsparcia szkoły powinien uwzględniać konieczność wykorzystania potencjału i zasobów szkoły. Wśród realizatorów zadań określonych w planie wsparcia szkoły wyróżnić należy: kadrę szkoły, doradców-konsultantów oraz instytucje zewnętrzne wspierające szkolne doradztwo zawodowe (w tym pracodawców, organizacje pracodawców, samorządy gospodarcze lub inne organizacje gospodarcze, stowarzyszenia lub samorządy zawodowe, szkoły prowadzące kształcenie zawodowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, instytucje rynku pracy, szkoły wyższe);</p> <p>k) katalog działań możliwych do zrealizowania w ramach planu wsparcia szkoły obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udzielanie pomocy doradcom edukacyjno - zawodowym w organizowaniu szkolnych spotkań, konkursów itp. poświęconych doradztwu zawodowemu;
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • współpracę przy organizacji spotkań poświęconych doradztwu zawodowemu z uczniami, rodzicami, radami pedagogicznymi, zespołami wychowawców oraz przedstawicielami pracodawców lub przedsiębiorców; • inicjowanie współpracy z zewnętrznymi instytucjami wspierającymi szkolne doradztwo zawodowe; • udostępnianie informacji, np. o instytucjach zewnętrznych wspierających doradztwo zawodowe, opisanych w mapie lokalnej sieci doradztwa zawodowego lub możliwościach pozyskania materiałów z zakresu doradztwa zawodowego; • inicjowanie i koordynowanie konkursów, konferencji i innych przedsięwzięć z dziedziny doradztwa zawodowego o zasięgu lokalnym; • wspieranie aktywności szkoły w środowisku lokalnym poprzez udział w targach szkolnych, organizacji lub udziale w tzw. drzwiach otwartych; • organizację wspólnych warsztatów, spotkań oraz konferencji z udziałem przedstawicieli instytucji zajmujących się doradztwem w powiecie, władz lokalnych, przedstawicieli pracodawców lub przedsiębiorców czy szkół wyższych; <p>l) działania związane z tworzeniem i rozwojem sieci doradców edukacyjno – zawodowych i instytucji mają na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikację osób zajmujących się problematyką doradztwa zawodowego w szkołach, placówkach systemu oświaty i instytucjach danego powiatu; • inicjowanie i organizowanie przedsięwzięć umożliwiających wymianę doświadczeń osobom zainteresowanym doradztwem zawodowym (dyrektorom, doradcom zawodowym, pedagogom, psychologom, nauczycielom); • podejmowanie działań integrujących środowisko osób zajmujących się w szkołach i innych instytucjach problematyką doradczą; • budowanie współpracy osób odpowiedzialnych za doradztwo zawodowe w powiecie; • organizację warsztatów dla członków sieci doradców edukacyjno – zawodowych z terenu powiatu, z uwzględnieniem problematyki doradztwa zawodowego dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wymianę informacji, np. o wydarzeniach powiatowych dotyczących doradztwa, informacji z regionalnego rynku pracy, oferty edukacyjnej szkół, badań i analiz dotyczących lokalnego rynku pracy i dobrych praktyk, propagowanie działań doradczych.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z

	niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	30% alokacji na cały PI 10iv (włączając <i>cross – financing</i>) - co oznacza 30% wartości projektu (włączając <i>cross – financing</i>), o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu	Typ projektu nr 1: 95% ⁵²⁵ Typy projektów nr 2-3: 90% ⁵²⁶ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.

⁵²⁵ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

⁵²⁶ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

(środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	<p>Projekty nieobjęte pomocą publiczną:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5% (typ projektu nr 1) - 10% (typ projektów nr 2-3). <p>Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej.</p> <p>Projekty objęte pomocą de minimis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5% w przypadku typu projektu nr 1 - 10% w przypadku typów projektów nr 2-3. <p>W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.</p>
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	<p>Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN</p> <p>Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych</p>
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 12.5 Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 12.5 *Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego*

6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 10i: Zwiększenie udziału dzieci w wieku przedszkolnym w wysokiej jakości edukacji przedszkolnej.</p> <p>Celem Działania jest wzrost poziomu upowszechniania usług w zakresie edukacji przedszkolnej oraz podniesienie jej jakości. W ramach Działania zakłada się zwiększenie liczby miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku przedszkolnym. Wsparcie w ramach Działania ma przygotować organy prowadzące ośrodki wychowania przedszkolnego (OWP)⁵²⁷ do zapewnienia warunków realizacji tego prawa, a tym samym umożliwi wyrównanie szans edukacyjnych dzieci nieobjętych wychowaniem przedszkolnym.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej. 2. Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie. 3. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie. 4. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 5. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie. 6. Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 8. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 13. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19 14. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 15. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 16. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie

⁵²⁷ Ilekroć mowa w niniejszym dokumencie o **ośrodkach wychowania przedszkolnego (OWP)**, należy przez to rozumieć publiczny lub niepubliczny podmiot, o którym mowa w art. 31 ust. 1 ustawy *Prawo oświatowe*.

	17. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego⁵²⁸dla dzieci w wieku przedszkolnym⁵²⁹ lub dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami. 2. Rozszerzenie oferty o zajęcia realizowane w celu wyrównania stwierdzonych deficytów⁵³⁰ oraz dodatkowe zajęcia, które pozwolą na zwiększenie kompetencji społecznych⁵³¹ lub realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności.
11. Typ beneficjenta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podmioty uprawnione do prowadzenia edukacji przedszkolnej, tj. publiczne i niepubliczne przedszkola lub inne funkcjonujące formy wychowania przedszkolnego, ich organy prowadzące lub 2. Inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>) we współpracy z ww.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dzieci w wieku przedszkolnym określonym w ustawie <i>Prawo oświatowe</i>. 2. Rodzice (lub opiekunowie prawni) dzieci w wieku przedszkolnym określonym w ustawie <i>Prawo oświatowe</i>. 3. Nauczyciele zatrudnieni w OWP. 4. Nowo utworzone i istniejące OWP, w tym specjalne i integracyjne⁵³². <p>z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego⁵³³.</p> <p>Osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r.⁵³⁴</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)

⁵²⁸W tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.

⁵²⁹ W istniejących lub nowo utworzonych OWP (również specjalnych i integracyjnych).

⁵³⁰ W tym realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności. Działanie określone w przypisie może być realizowane samodzielnie.

⁵³¹ W ramach typu projektu nr 1 i 2 możliwy jest zakup **specjalistycznego sprzętu i pomocy dydaktycznych** koniecznych do rozpoznawania potrzeb, wspomaganie rozwoju, a także prowadzenia terapii dzieci odbywających edukację przedszkolną. Działania w zakresie wyposażenia/doposażenia podmiotów prowadzących edukację przedszkolną będą uzależnione od **diagnozy** zapotrzebowania odbiorców wsparcia na tego typu działania. Będą one miały **charakter pomocniczy** (wyposażenie placówek realizujących edukację przedszkolną nie stanowi priorytetu w ramach działań ukierunkowanych na ten poziom edukacji). W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się także możliwość realizacji wsparcia na rzecz doskonalenia umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji **dla nauczycieli ośrodków wychowania przedszkolnego**. Będą one miały jednak **charakter uzupełniający** do realizowanych działań (nauczyciele przedszkoli nie stanowią grupy o znaczeniu priorytetowym w ramach działań ukierunkowanych na ten poziom edukacji).

⁵³²Dotyczy nowo utworzonych oraz istniejących ośrodków wychowania przedszkolnego.

⁵³³Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

⁵³⁴ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują lub przebywają na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 327 366
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> - harmonogram naborów wniosków, - KM RPO WL 2014-2020, - finansowanie krzyżowe, - mapa projektów, - kryteria wyboru projektów - wspólne działania informacyjno-promocyjne - wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, - Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF).</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. - Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

	<p>– Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.</p> <p>2. Dofinansowanie z EFS nie może zastępować obowiązkowego finansowania krajowego przewidzianego w krajowych przepisach prawnych.</p> <p>3. Realizacja wsparcia na rzecz OWP musi zostać każdorazowo poprzedzona diagnozą. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez OWP, organ prowadzący OWP lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący bądź osobę upoważnioną do podejmowania decyzji. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomaganie pracy OWP tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. Wnioski z diagnozy powinny stanowić element wniosku o dofinansowanie projektu.</p> <p>4. W celu upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci z niepełnosprawnościami, zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym np. zatrudnienie asystenta dziecka, dostosowanie posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych, zakup pomocy dydaktycznych lub wyposażenia adekwatnych do specjalnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności, w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną diagnozę potrzeb dziecka. Łączny koszt racjonalnych usprawnień na jednego uczestnika w projekcie nie może przekroczyć 12 tys. zł.</p> <p>5. Warunki realizacji wsparcia w zakresie tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego (typ projektu nr 1):</p> <p>a) Wsparcie umożliwia zakładanie nowych OWP albo wsparcie dla funkcjonujących OWP.</p> <p>b) Wsparcie skutkuje zwiększeniem liczby miejsc przedszkolnych podlegających pod konkretny organ prowadzący na terenie danej gminy/miasta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu. Powyższy warunek nie ma zastosowania w przypadku, gdy projekt obejmuje: realizację dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności lub dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami – działania te mogą być realizowane samodzielnie.</p> <p>c) Liczba utworzonych w ramach udzielonego wsparcia nowych miejsc wychowania przedszkolnego odpowiada faktycznemu i prognozowanemu w perspektywie 3-letniej zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej w gminie/na terenie miasta, w których są one tworzone. Interwencja nie jest możliwa w sytuacji, gdy zapotrzebowanie na usługi edukacji przedszkolnej w obszarze objętym działaniami projektowymi może być zaspokojone przy dotychczasowej liczbie miejsc wychowania przedszkolnego.</p> <p>d) Nowe miejsca wychowania przedszkolnego są tworzone:</p> <ul style="list-style-type: none"> o w istniejącej bazie oświatowej, w tym np.: w budynkach po byłych placówkach oświatowych, pomieszczeniach domów
--	---

	<p>kultury, żłobkach, itd., albo</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ w budynkach innych niż wymienione w tirecie pierwszym powyżej, w tym np.: zlokalizowanych przy urzędach gminy, w pomieszczeniach remiz strażackich, w pomieszczeniach ośrodków zdrowia, albo ○ w funkcjonujących OWP, albo ○ w nowej bazie lokalowej, z uwzględnieniem warunków o których mowa w pkt 3 oraz 8. <p>e) W ramach projektów ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego możliwe są działania obejmujące następujące kategorie wydatków:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ dostosowanie lub adaptacja pomieszczeń (rozumiana zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020), w tym m. in. do wymogów budowlanych, sanitarno-higienicznych, zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania⁵³⁵ lub - w przypadku braku możliwości jej zastosowania – z wykorzystaniem mechanizmu racjonalnych usprawnień⁵³⁶; ○ dostosowanie istniejącej bazy lokalowej przedszkoli do nowo tworzonych miejsc wychowania przedszkolnego; ○ zakup i montaż wyposażenia, w tym mebli, wyposażenia wypożyczkowego, sprzętu TIK⁵³⁷, oprogramowania; ○ zakup pomocy dydaktycznych, specjalistycznego sprzętu lub narzędzi⁵³⁸ dostosowanych do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i czynników środowiskowych wpływających na ich funkcjonowanie w OWP, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy dydaktycznych, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania lub - w przypadku braku możliwości jej zastosowania – z wykorzystaniem mechanizmu racjonalnych usprawnień⁵³⁹; ○ budowa, wyposażenie i montaż placu zabaw wraz z bezpieczną nawierzchnią i ogrodzeniem; ○ modyfikacja przestrzeni wspierająca rozwój psychoruchowy i poznawczy dzieci; ○ zapewnienie przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy działalności bieżącej nowo utworzonego miejsca wychowania przedszkolnego, w tym: koszty wynagrodzenia nauczycieli i personelu zatrudnionego w ośrodku wychowania przedszkolnego, koszty żywienia dzieci; ○ inne wydatki, o ile są niezbędne do uczestnictwa konkretnego dziecka w wychowaniu przedszkolnym oraz prawidłowego funkcjonowania ośrodka wychowania
--	--

⁵³⁵ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

⁵³⁶ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

⁵³⁷ Ang. ICT – Technologie Informacyjno – Komunikacyjne.

⁵³⁸ O ile narzędzia te nie są zapewniane w sposób bezpłatny przez instytucje publiczne (np. Instytut Badań Edukacyjnych, Ośrodek Rozwoju Edukacji).

⁵³⁹ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.

	<p>przedszkolnego.</p> <p>f) Korzystanie z finansowania działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego w ramach projektu EFS obliguje organ prowadzący OWP do złożenia oświadczenia, że działalność bieżąca w zakresie projektu EFS nie będzie dofinansowana z krajowych środków publicznych, przeznaczonych na finansowanie wychowania przedszkolnego.</p> <p>g) Organ prowadzący OWP wnosi do projektu wkład własny, który może pochodzić z różnych źródeł, w tym ze środków prywatnych lub budżetu jednostki samorządu terytorialnego, pod warunkiem, że nie są to środki, o których mowa w lit. f.</p> <p>h) W przypadku publicznych i niepublicznych OWP, prowadzonych przez podmioty inne niż JST, informacje dotyczące liczby dzieci korzystających z nowo utworzonych w ramach projektu EFS miejsc wychowania przedszkolnego nie będą uwzględniane przez organ prowadzący w przekazywanych comiesięcznie organowi dotującemu sprawozdaniach w okresie 12 miesięcy finansowania działalności bieżącej nowo tworzonych miejsc w ramach projektu EFS. Jedynie w stosunku do nowo utworzonych miejsc w ramach projektu podmiot nie może występować o dotację z budżetu gminy w okresie realizacji projektu, gdyż wydatki na finansowanie działalności bieżącej są pokrywane ze środków projektowych, o których mowa w lit. e, tiret siódmy. Może to robić natomiast wobec dotychczasowej (pozostałej) liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym i na tę grupę dzieci uzyskiwać nadal dotacje z budżetu gminy. Po zakończeniu finansowania projektowego możliwe jest uzyskanie dotacji także na dzieci korzystające wcześniej z miejsc przedszkolnych utworzonych z EFS.</p> <p>6. Beneficjent jest zobowiązany do zachowania trwałości utworzonych/dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w ramach projektu miejsc wychowania przedszkolnego przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość OWP do świadczenia usług przedszkolnych w ramach utworzonych/dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w projekcie miejsc wychowania przedszkolnego, finansowana ze środków innych niż europejskie. Liczba zadeklarowanych w arkuszu organizacyjnym placówki miejsc wychowania przedszkolnego uwzględnia dokładną liczbę miejsc utworzonych w projekcie.</p> <p>7. Warunki realizacji wsparcia w zakresie rozszerzenia oferty o zajęcia realizowane w celu wyrównania stwierdzonych deficytów oraz dodatkowe zajęcia, które pozwolą na zwiększenie kompetencji społecznych (typ projektu nr 2):</p> <p>a) Zajęcia dodatkowe w publicznych OWP, o których mowa w lit. b ppkt iii (zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy), są realizowane poza czasem bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki, w minimalnym wymiarze określonym w art. 13 ust. 1 pkt 2, art. 13 ust. 2 i 3 Prawa oświatowego i przepisów ustawy o finansowaniu zadań oświatowych, z zastrzeżeniem lit. c i lit. d.</p> <p>b) Katalog dodatkowych zajęć obejmuje wyłącznie:</p>
--	---

	<p>i) zajęcia specjalistyczne, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia MEN o pomocy psychologiczno-pedagogicznej, tj.: korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym;</p> <p>ii) zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju w rozumieniu Prawa oświatowego;</p> <p>iii) zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy, np. gimnastyka korekcyjna.</p> <p>c) W publicznych OWP zajęcia dodatkowe, których mowa w lit. b ppkt i oraz ii mogą być realizowane także w czasie bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki.</p> <p>d) W publicznych OWP zajęcia dodatkowe, o których mowa w lit. b ppkt iii, mogą być realizowane w czasie bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki, o ile wynikają z potrzeb wymagających rozszerzenia zakresu zajęć, o których mowa w lit. b ppkt i oraz ii.</p> <p>e) Dodatkowe zajęcia dotyczą kwestii kluczowych z perspektywy wyrównywania deficytów w edukacji przedszkolnej w konkretnej gminie/mieście, z uwzględnieniem możliwości ich kontynuacji, np. przez nauczycieli wychowania przedszkolnego po zakończeniu realizacji projektu.</p> <p>f) Dodatkowe zajęcia są prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci objętych wsparciem w tym OWP.</p> <p>g) Dodatkowe zajęcia mogą być realizowane w OWP, w których w analogicznym zakresie obszarowym, co do treści i odbiorców (ogólnej liczby dzieci w OWP) nie były finansowane od co najmniej 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu (średniomiesięcznie).</p> <p>h) Dodatkowe zajęcia mogą być adresowane do wszystkich dzieci danego OWP, niezależnie od liczby nowo utworzonych lub dostosowanych miejsc wychowania przedszkolnego.</p> <p>i) Finansowanie realizacji dodatkowych zajęć w OWP, w których zostały utworzone nowe miejsca wychowania przedszkolnego lub dostosowane do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, odbywa się przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.</p> <p>j) Realizacja typu projektu nr 2 jest uzupełnieniem działań w ramach typu projektu nr 1, realizowanym w konkretnym OWP (za wyjątkiem realizacji dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównywanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności).</p> <p>8. Wymogi dotyczące inwestycji infrastrukturalnych:</p> <p>a) Inwestycje infrastrukturalne są finansowane w ramach cross-finansingu na zasadach, o których mowa w <i>Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020</i>.</p> <p>b) Wydatki na inwestycje infrastrukturalne, o których mowa w lit. a, są ponoszone, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:</p>
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> o organ prowadzący nie dysponuje infrastrukturą, która byłaby możliwa do wykorzystania na potrzeby edukacji przedszkolnej bądź jej wykorzystanie jest nieracjonalne; o potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb i trendów demograficznych w ujęciu terytorialnym (w perspektywie kolejnych 3 lat); o infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania lub – w przypadku braku możliwości jej zastosowania – wykorzystany zostanie mechanizm racjonalnych usprawnień, zgodnie z warunkami określonymi w <i>Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>. <p>9. Zakres wsparcia na rzecz doskonalenia umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli OWP:</p> <p>a) Wsparcie jest skierowane wyłącznie do nauczycieli ośrodków wychowania przedszkolnego i dotyczy doskonalenia ich umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym w szczególności z dziećmi ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz w zakresie współpracy nauczycieli z rodzicami, w tym radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Odbywa się głównie poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. kursy i szkolenia doskonalące, w tym z wykorzystaniem pracy trenerów przeszkolonych w ramach PO WER oraz studia podyplomowe spełniające wymogi określone w rozporządzeniu MNiSW w dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela; ii. wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli; iii. współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami, np. specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, OWP i szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami. <p>b) Zakres wsparcia, o którym mowa w lit. a obejmuje w szczególności kształtowanie systemu wartości i postaw zawodowych, przygotowujących do pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dotyczy to w szczególności rozpoznawania i zaspokajania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dziecka w wieku przedszkolnym oraz rozpoznawania jego indywidualnych możliwości psychofizycznych oraz czynników środowiskowych, wpływających na jego funkcjonowanie. Wsparcie to służy tworzeniu w OWP warunków do edukacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dzieci z różnymi rodzajami niepełnosprawności.</p> <p>10. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego⁵⁴⁰ z możliwością</p>
--	---

⁵⁴⁰Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Mełgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka
(w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrami projektu.</p> <p>11. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p> <p>12. Beneficjent zapewnia, że zasoby edukacyjne będące utworami w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1231 z późn. zm.) będą udostępnione na wolnej licencji zapewniającej licencjodawcy co najmniej prawo do dowolnego wykorzystywania utworów do celów komercyjnych i niekomercyjnych, tworzenia i rozpowszechniania kopii utworów w całości lub we fragmentach oraz wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych. O ile w projektach tworzone są nowe materiały edukacyjne, Beneficjent ma obowiązek otwartego, publicznego udostępniania materiałów edukacyjnych i szkoleniowych stworzonych w ramach projektów finansowanych z EFS, przekazania na mocy umowy o dofinansowanie projektu, praw autorskich do produktów powstałych w ramach projektów współfinansowanych przez EFS do Instytucji Zarządzającej i wprowadzenie obligatoryjnego wymogu udostępniania powstałych materiałów edukacyjnych i szkoleniowych (np. podręczników, scenariuszy zajęć, materiałów multimedialnych, broszur) na zasadzie wolnej licencji. Beneficjent deklaruje, jakie wolne licencje będą zastosowane oraz że odpowiednie oznaczenia znajdują się na portalach internetowych (własnych i/lub należących do podmiotów trzecich), za pośrednictwem których zasoby te będą udostępniane.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>30% alokacji na cały PI 10i (włączając <i>cross – financing</i>) - co oznacza 30% wartości projektu (włączając <i>cross – financing</i>), o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p>

22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	85% W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 15%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą <i>de minimis</i> : 15%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość	Brak ograniczeń kwotowych

wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego

OPIS DZIAŁANIA 12.6 <i>Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Kształcenie ogólnem ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Cel szczegółowy Priorytetu Inwestycyjnego 10i: Podniesienie u uczniów kompetencji kluczowych, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy, oraz rozwój indywidualnego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.</p> <p>Celem działania jest zwiększenie dostępu do dobrej jakości kształcenia ogólnego, w szczególności poprzez organizację zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych tzw. <i>transversal skills</i> niezbędnych na rynku pracy, jak również tworzenie w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego i indywidualizację pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Podniesienie jakości usług edukacyjnych związane jest z zapewnieniem dzieciom i młodzieży, w tym w szczególności dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami, warunków kształcenia odpowiednio do rozpoznanych indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz ich możliwości psychofizycznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe lub umiejętności uniwersalne po opuszczeniu programu. 2. Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu. 3. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych. 5. Liczba osób biernych zawodowo, poszukujących pracy po opuszczeniu programu. 6. Liczba osób, które podjęły kształcenie lub szkolenie po opuszczeniu programu. 7. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. 8. Liczba osób w niekorzystnej sytuacji społecznej poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, zatrudnionych (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu.
<p>9. Lista wskaźników produktu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie. 2. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie. 3. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych. 4. Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie. 5. Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie. 6. Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie. 7. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie. 8. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie. 9. Liczba osób poniżej 25 lat objętych wsparciem w programie. 10. Liczba osób powyżej 54 lat objętych wsparciem w programie. 11. Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym objętych wsparciem w programie. 12. Liczba osób z wykształceniem ponadgimnazjalnym lub policealnym objętych wsparciem w programie. 13. Liczba osób z wykształceniem wyższym objętych wsparciem w programie. 14. Liczba migrantów, osób obcego pochodzenia, mniejszości (w tym społeczności zmarginalizowane takie jak Romowie), objętych wsparciem w programie. 15. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie. 16. Liczba osób z innych grup w niekorzystnej sytuacji społecznej, objętych wsparciem w programie. 17. Liczba osób bezdomnych lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie. 18. Liczba osób pochodzących z obszarów wiejskich. 19. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID – 19 20. Liczba osób objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19

	<p>21. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19</p> <p>22. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie</p> <p>23. Liczba osób, którym udzielono ochrony czasowej w związku z wojną w Ukrainie, objętych wsparciem w programie</p>
<p>10. Typy projektów</p>	<p>1. Projekty w zakresie:</p> <p>a) organizacji zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych tzw. <i>transversal skills</i> niezbędnych na rynku pracy (w tym nauczanie eksperymentalne i indywidualizacja pracy z uczniem), tj. zajęć w zakresie umiejętności matematyczno - przyrodniczych, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym język polski dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin), ICT⁵⁴¹, umiejętności rozumienia (ang. <i>literacy</i>), kreatywności, innowacyjności, przedsiębiorczości, krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów, umiejętności uczenia się, umiejętności pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy⁵⁴²,</p> <p>b) podnoszenia kompetencji bądź kwalifikacji nauczycieli wszystkich przedmiotów⁵⁴³ w zakresie korzystania z nowoczesnych metod⁵⁴⁴, technologii i sprzętu⁵⁴⁵,</p>

⁵⁴¹ TIK (ang. ICT) – Technologie Informacyjno – Komunikacyjne.

⁵⁴² Wsparcie w ramach typu projektu nr 1 lit. a może objąć w szczególności:

- a) realizację projektów edukacyjnych w szkołach lub placówkach systemu oświaty;
- b) realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów lub słuchaczy mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego;
- c) realizację różnych form rozwijających uzdolnienia uczniów lub słuchaczy;
- d) wdrożenie nowych form i programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty;
- e) tworzenie i realizację zajęć w klasach o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych w szkołach lub placówkach systemu oświaty;
- f) organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów lub słuchaczy;
- g) nawiązywanie współpracy z otoczeniem społeczno - gospodarczym szkoły lub placówki systemu oświaty w celu osiągnięcia założonych celów edukacyjnych;
- h) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz w latach 2014-2020 w ramach PO WER;
- i) realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą.

⁵⁴³ Realizowanych w ramach podstawy programowej kształcenia ogólnego.

⁵⁴⁴ Wsparcie obejmuje:

- a) doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy;
- b) doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu;
- c) podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączania narzędzi TIK do nauczania;
- d) przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy.

⁵⁴⁵ Wsparcie obejmuje podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączania narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego, w tym w szczególności:

- a) obsługę urządzeń cyfrowych oraz sprzętu informatycznego, w tym mobilnego, zakupionego do szkół w ramach wsparcia EFS;
- b) wykorzystanie narzędzi cyfrowych w nauczaniu przedmiotowym, w tym wykorzystanie cyfrowych programów i aplikacji wspomagających nauczanie oraz dydaktycznych serwisów internetowych, również w trakcie zajęć prowadzonych z uczniami z niepełnosprawnościami oraz w kształceniu informatycznym;
- c) nowe metody kształcenia z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych;
- d) edukację w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera;
- e) wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w Internecie;

	<p>c) organizowania i udzielania doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz pomocy psychologiczno–pedagogicznej,</p> <p>d) tworzenia warunków uczenia się, adekwatnych do potrzeb rynku pracy i zmian zachodzących w gospodarce: wyposażenie pracowni dla przedmiotów matematyczno – przyrodniczych oraz pracowni ICT⁵⁴⁶.</p>
11. Typ beneficjenta	<ol style="list-style-type: none"> 1. W zakresie działań mających na celu poprawę jakości kształcenia ogólnego - szkoły i placówki oświatowe realizujące kształcenie ogólne⁵⁴⁷, specjalistyczne⁵⁴⁸, jak również podstawowe szkoły artystyczne realizujące kształcenie w oparciu o dwie podstawy programowe w zakresie prowadzonego przez nie kształcenia ogólnego, 2. organy prowadzące podmiotów wymienionych w pkt 1 lub 3. inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>) we współpracy z ww.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych)⁵⁴⁹. 2. W zakresie działań mających na celu poprawę jakości kształcenia ogólnego – nauczyciele i pracownicy pedagogiczni szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie specjalistyczne⁵⁵⁰, jak również podstawowych szkół artystycznych realizujących kształcenie w oparciu o dwie podstawy programowe w zakresie prowadzonego przez nie kształcenia ogólnego. 3. Uczniowie, wychowankowie i słuchacze szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych). 4. W zakresie działań mających na celu poprawę jakości kształcenia ogólnego - uczniowie, wychowankowie i słuchacze szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie specjalistyczne⁵⁵¹, jak również podstawowych szkół artystycznych, realizujących kształcenie w oparciu o dwie podstawy programowe w zakresie prowadzonego przez nie kształcenia ogólnego. 5. Rodzice (opiekunowie prawni) uczniów, wychowanków i słuchaczy szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne (z wyłączeniem szkół dla dorosłych). <p>Grupa docelowa obejmuje podmioty z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego^{552 553}.</p>

f) administrację wewnętrzną infrastrukturą sieciowo-usługową szkoły lub placówki systemu oświaty (komputerową i bezprzewodową);
g) wykorzystanie w nauczaniu e-podręczników bądź e-zasobów/ e-materiałów dydaktycznych, stworzonych dzięki środkom EFS latach 2007-2013 i 2014-2020, które zostały dopuszczone do użytku szkolnego przez MEN.

⁵⁴⁶ Typy działań wymienione w lit. d mogą być realizowane wyłącznie, jako działania komplementarne z działaniami wymienionymi w lit. a-c.

⁵⁴⁷ Z wyłączeniem szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

⁵⁴⁸ Z wyłączeniem szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

⁵⁴⁹ Z wyłączeniem szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

⁵⁵⁰ Z wyłączeniem szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

⁵⁵¹ Z wyłączeniem szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe.

⁵⁵² Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Melgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

⁵⁵³ Jeżeli wsparcie EFS kierowane było do szkół gimnazjalnych, to w okresie przejściowym (1.09.2017-31.08.2019), ze wsparcia w ramach EFS mogą korzystać:

a) uczniowie szkół gimnazjalnych, które nie zostały przekształcone/włączone w strukturę innych szkół;

	Osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r. ⁵⁵⁴
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 2 591 647
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> – harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – finansowanie krzyżowe, – mapa projektów, – kryteria wyboru projektów – wspólne działania informacyjno – promocyjne, – wspólne rozwiązania informatyczne dla beneficjentów. <p>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF).</p>

b) szkoły powstałe w wyniku przekształcenia gimnazjum, w których funkcjonują klasy gimnazjalne, uczniowie tych klas oraz nauczyciele;

c) oddziały gimnazjalne (powstałe w wyniku włączenia gimnazjów do innych szkół), ich uczniowie oraz nauczyciele;

d) uczniowie, którzy zamiast w gimnazjum będą kontynuowali edukację w ośmioletniej szkole podstawowej;

e) nauczyciele w klasach VII-VIII szkół podstawowych, do których będą uczęszczali uczniowie, o których mowa w lit. d.

⁵⁵⁴ Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Melgiew, Nałęczów, Niedzrzyca Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka (w przypadku osób fizycznych zamieszkują lub przebywają na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

	<p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<p>1. Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. <p>2. Dofinansowanie z EFS nie może zastępować obowiązkowego finansowania krajowego przewidzianego w krajowych przepisach prawnych. Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS stanowią uzupełnienie działań prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu (średniomiesięcznie). Warunek nie dotyczy działań zrealizowanych w ramach programów rządowych. W przypadku nowych projektów obejmujących gimnazja przewidziane do likwidacji lub wygaszania w związku z reformą edukacji, wsparcie będzie skierowane jedynie do uczniów tych szkół, bez możliwości zakupu sprzętu / wyposażenia lub wsparcia nauczycieli (warunek ten nie ma zastosowania do gimnazjów przekształcanych w szkołę podstawową lub oddziałów gimnazjalnych w ramach szkół podstawowych).</p> <p>3. Działania w ramach projektu, w szczególności w zakresie wyposażenia/doposażenia szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne będą uzależnione od diagnozy zapotrzebowania odbiorców wsparcia na tego typu działania. Realizacja wsparcia w ramach projektu jest dokonywana na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący bądź osobę upoważnioną do podejmowania decyzji. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. Wnioski z diagnozy powinny stanowić element wniosku o dofinansowanie projektu. Diagnoza powinna dodatkowo obejmować wnioski z przeprowadzonego spisu inwentarza oraz oceny stanu technicznego posiadanego wyposażenia.</p>

4. Realizacja działań musi uwzględniać indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów lub słuchaczy objętych wsparciem.
  5. Projekty związane z zakupem sprzętu lub infrastruktury (w ramach cross – financingu) w szkołach i placówkach edukacyjnych będą finansowane wyłącznie jeżeli zostanie zagwarantowana trwałość inwestycji z EFS.
  6. Beneficjent w okresie realizacji projektu prowadzi biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego⁵⁵⁵ z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewniające uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrami projektu.
  7. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
  8. Beneficjent zapewnia, że zasoby edukacyjne będące utworami w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1231z późn. zm.) będą udostępnione na wolnej licencji zapewniającej licencjobiorcy co najmniej prawo do dowolnego wykorzystywania utworów do celów komercyjnych i niekomercyjnych, tworzenia i rozpowszechniania kopii utworów w całości lub we fragmentach oraz wprowadzania zmian i rozpowszechniania utworów zależnych. O ile w projektach tworzone są nowe materiały edukacyjne, Beneficjent ma obowiązek otwartego, publicznego udostępniania materiałów edukacyjnych i szkoleniowych stworzonych w ramach projektów finansowanych z EFS, przekazania na mocy umowy o dofinansowanie projektu, praw autorskich do produktów powstałych w ramach projektów współfinansowanych przez EFS do Instytucji Zarządzającej i wprowadzenie obligatoryjnego wymogu udostępniania powstałych materiałów edukacyjnych i szkoleniowych (np. podręczników, scenariuszy zajęć, materiałów multimedialnych, broszur) na zasadzie wolnej licencji. Beneficjent deklaruje, jakie wolne licencje będą zastosowane oraz że odpowiednie oznaczenia znajdują się na portalach internetowych (własnych i/lub należących do podmiotów trzecich), za pośrednictwem których zasoby te będą udostępniane.
- 9. Warunki dotyczące realizacji projektów w zakresie nauczania opartego na metodzie eksperymentu:**
Wsparcie udzielane w ramach RPO obejmuje⁵⁵⁶:
- a) wsparcie polegające na kształtowaniu i rozwijaniu

⁵⁵⁵Projekt jest skierowany do grup docelowych z terenu Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego – terytorium opisanego w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, obejmującego gminy: Głusk, Jabłonna, Jastków, Konopnica, Lubartów, Lubartów (miasto), Lublin, Melgiew, Nałęczów, Niedrzwica Duża, Niemce, Piaski, Spiczyn, Strzyżewice, Świdnik, Wólka

(w przypadku osób fizycznych zamieszkują one na obszarze LOF w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego).

⁵⁵⁶ Projekty obejmujące wyposażenie szkolnych pracowni będą realizowane łącznie z innymi działaniami, o których mowa w pkt a i b. Wymóg nie ma zastosowania, o ile beneficjent zapewni realizację jednego ze wskazanych działań poza projektem.

	<p>kompetencji matematyczno-przyrodniczych uczniów lub słuchaczy;</p> <p>b) doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu;</p> <p>c) wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania kompetencji matematyczno-przyrodniczych⁵⁵⁷. Wyposażenie szkolnych pracowni do nauczania kompetencji matematyczno-przyrodniczych odpowiada potrzebom konkretnej jednostki oświatowej⁵⁵⁸. Dopuszcza się sfinansowanie w ramach projektów kosztów związanych z dostosowaniem lub adaptacją pomieszczeń (rozumianą zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków) na potrzeby pracowni szkolnych, wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania.</p> <p>10. Wymogi dotyczące realizacji projektów uwzględniających wsparcie na rzecz rozwoju kompetencji w zakresie ICT (wykorzystania technologii informacyjno - komunikacyjnych (TIK)):</p> <p>a) Wsparcie udzielane w ramach RPO może objąć:</p> <ol style="list-style-type: none"> i. wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej; ii. podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączania narzędzi TIK do nauczania; iii. kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów lub słuchaczy, w tym z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń. <p>b) Projekty obejmujące wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty będą realizowane łącznie z innymi działaniami, o których mowa w pkt a)ii lub a)iii. Wymóg nie ma zastosowania, o ile beneficjent zapewni realizację jednego ze wskazanych działań poza projektem.</p> <p>c) Wyposażenie szkół w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK odpowiada potrzebom konkretnej jednostki oświatowej⁵⁵⁹. Dopuszcza się sfinansowanie w ramach projektów kosztów związanych z dostosowaniem lub adaptacją pomieszczeń (rozumianą zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków) na potrzeby pracowni szkolnych, wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania</p>
--	--

⁵⁵⁷ Wyposażenie szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych i matematyki powinno być dostosowane do potrzeb ich użytkowników, w tym wynikających z niepełnosprawności. Zakupione wyposażenie powinno być dostosowane do odpowiedniego etapu edukacyjnego i, w przypadku szkół ponadgimnazjalnych oraz ponadpodstawowych, zakresu realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (podstawowego lub rozszerzonego).

⁵⁵⁸ Przykładowy katalog wyposażenia szkolnych pracowni, został opracowany przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN: <http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-przedswiezec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata-2014-2020/>. Katalog ma charakter otwarty.

⁵⁵⁹ Przykładowy katalog wyposażenia szkół, , został opracowany przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN <http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytyczne-w-zakresierealizacjiprzedswiezec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacijna-lata-2014-2020/>. Katalog ma charakter otwarty.

	<p>bezpiecznego ich użytkowania. Pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK powinny być dostosowane do potrzeb ich użytkowników, w tym wynikających z niepełnosprawności.</p> <p>d) Maksymalna wartość wsparcia finansowego na zakup pomocy dydaktycznych i narzędzi TIK w szkole⁵⁶⁰ lub placówce systemu oświaty, objętej wsparciem wynosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dla szkół lub placówek systemu oświaty do 300 uczniów lub słuchaczy – 140 000 zł, – dla szkół lub placówek systemu oświaty od 301 uczniów lub słuchaczy – 200 000 zł. <p>e) Wniosek o dofinansowanie projektu obejmującego zakup wyposażenia szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej, powinien zawierać zobowiązanie dotyczące osiągnięcia przez szkołę lub placówkę systemu oświaty objętą wsparciem w okresie do 6 miesięcy od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu, wszystkich poniższych funkcjonalności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stały dostęp do łącza internetowego użytkowników w szkole lub placówce systemu oświaty, na poziomie przepływności optymalnym dla bieżącego korzystania z cyfrowych zasobów online w trakcie lekcji i w ramach pracy zawodowej; – w zależności od liczby uczniów lub słuchaczy, tj. do 300 albo od 301, szkoła lub placówka systemu oświaty posiada odpowiednio, co najmniej, jeden albo dwa zestawy przenośnych komputerów albo innych mobilnych urządzeń mających funkcje komputera oraz dedykowanego urządzenia umożliwiającego ładowanie oraz zarządzanie mobilnym sprzętem komputerowym z: <ul style="list-style-type: none"> • zainstalowanym systemem operacyjnym; • dostępem do oprogramowania biurowego; • oprogramowaniem antywirusowym, jeżeli istnieje dla danego urządzenia – opcjonalnie, jeżeli takie oprogramowanie nie jest zainstalowane na szkolnych urządzeniach sieciowych; • oprogramowaniem zabezpieczającym komputer albo inne mobilne narzędzia mające funkcje komputera w przypadku kradzieży; • oprogramowaniem do zarządzania zestawem przenośnych komputerów albo innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera dla potrzeb przeprowadzania zajęć lekcyjnych - w zależności od rodzaju wybranego przenośnego komputera albo innego mobilnego narzędzia mającego funkcje komputera - opcjonalnie, jeżeli takie oprogramowanie nie jest zainstalowane na szkolnych urządzeniach sieciowych oraz oprogramowaniem do zarządzania szkolnymi urządzeniami sieciowymi; • oprogramowaniem zabezpieczającym uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich
--	--

⁵⁶⁰ Wartość wsparcia finansowego na zakup pomocy dydaktycznych i narzędzi TIK w zespołach szkół lub placówek systemu oświaty, o których mowa w art. 62 ust. 1 ustawy o systemie oświaty, powinna być uzależniona od liczby szkół lub placówek systemu oświaty tworzących zespół.

	<p>prawidłowego rozwoju w rozumieniu art. 27 Prawa oświatowego;</p> <ul style="list-style-type: none"> • oprogramowaniem zabezpieczającym szkolne urządzenia sieciowe; <ul style="list-style-type: none"> – w zależności od liczby uczniów lub słuchaczy, tj. do 300 albo od 301, szkoła lub placówka systemu oświaty posiada odpowiednio, co najmniej, jedno albo dwa wydzielone miejsca dostosowane do potrzeb funkcjonowania zestawu przenośnych komputerów lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera z bezprzewodowym dostępem do Internetu; – w miejscach, w których uczniowie korzystają z zestawu stacjonarnych lub przenośnych komputerów lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera, jest możliwa prezentacja treści edukacyjnych z wykorzystaniem wielkoformatowych, niskoemisyjnych, interaktywnych urządzeń do projekcji obrazu i emisji dźwięku umożliwiających wyświetlanie obrazu bardzo dobrej jakości z uwzględnieniem odpowiednich warunków światła, bez konieczności każdorazowego dostosowywania układu ławek w salach; – szkoła lub placówka systemu oświaty zapewnia komputery stacjonarne lub przenośne lub inne mobilne narzędzia mające funkcje komputera do indywidualnego użytku służbowego nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem TIK; – szkoła lub placówka systemu oświaty posiada co najmniej jedno miejsce (pomieszczenie), w którym uczniowie lub słuchacze mają możliwość korzystania z dostępu do Internetu pomiędzy oraz w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych w godzinach pracy szkoły, zgodnie z organizacją roku szkolnego. <p>f) Dopuszcza się możliwość dodatkowego sfinansowania w ramach RPO utworzenia wewnątrzszkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych, który może objąć:</p> <ul style="list-style-type: none"> – opracowanie projektów technicznych dla każdej ze szkół lub placówek systemu oświaty uczestniczących w projekcie w zakresie instalacji sieci i urządzeń niezbędnych do stworzenia wewnątrzszkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych; – zakup urządzeń w ramach infrastruktury sieciowo-usługowej i wykonanie instalacji sieci zgodnie z opracowaną dokumentacją; – sfinansowanie usług administrowania zakupionym w ramach projektu sprzętem i urządzeniami przez okres nie dłuższy niż okres trwania projektu. <p>Zakup urządzeń w ramach infrastruktury sieciowo-usługowej odpowiada potrzebom konkretnej jednostki oświatowej⁵⁶¹.</p> <p>11. Wymogi dotyczące inwestycji infrastrukturalnych:</p> <p>a) Inwestycje infrastrukturalne są finansowane w ramach cross-finansingu na zasadach, o których mowa w <i>Wytocznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu</i></p>
--	--

⁵⁶¹ Przykładowy wykaz urządzeń w ramach infrastruktury sieciowo-usługowej, na zakup których udziela się wsparcia finansowego został opracowany przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej administrowanej przez MEN <http://efs.men.gov.pl/dokumenty/wytoczne-w-zakresie-realizacjiprzedswiezec-z-udzialem-srodkow-europejskiego-funduszu-spolecznego-w-obszarze-edukacji-na-lata2014-2020/>. Katalog ma charakter otwarty.

	<p><i>Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.</i></p> <p>b) Wydatki na inwestycje infrastrukturalne, o których mowa w lit. a, są kwalifikowalne, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie jest możliwe lub nie jest racjonalne kosztowo wykorzystanie istniejącej infrastruktury; – potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb; – infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania, o której mowa w <i>Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i> lub - w przypadku braku możliwości jej zastosowania - wykorzystano mechanizm racjonalnych usprawnień, zgodnie z warunkami określonymi w <i>Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji</i>..... <p>12. Wymogi dotyczące projektów w zakresie prowadzenia efektywnej edukacji włączającej oraz indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego⁵⁶²:</p> <p>a) Wsparcie jest realizowane w ramach zajęć uzupełniających ofertę pomocy psychologiczno - pedagogicznej zgodnych z zakresem określonym w typie projektu nr 1 lit. a oraz lit. c, w szczególności w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zajęć specjalistycznych, prowadzonych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszania trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych i psychoedukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym; – zajęć dydaktyczno – wyrównawczych, organizowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego; – warsztatów; – porad i konsultacji; <p>b) Wsparcie uczniów zdolnych może odbywać się wyłącznie w celu kształtowania i rozwijania ich kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy. Wsparcie uczniów zdolnych powinno być realizowane na zasadach określonych w Podrozdziale 3.2 Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu</p>
--	---

⁵⁶² Wsparcie jest realizowane na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty, które – oprócz kwestii wskazanych w pkt 3 – powinno uwzględniać dodatkowo:

a) rozpoznane potrzeby rozwojowe i edukacyjne uczniów,

b) wnioski z udzielanej pomocy-psychologiczno-pedagogicznej, wczesnego wspomagania rozwoju dzieci oraz prowadzonych działań i zajęć o charakterze rewalidacyjnym, socjoterapeutycznym i resocjalizacyjnym, dotyczące dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania uczniów i włączenie społeczne,

c) potrzeby dzieci i uczniów określone w indywidualnych programach dzieci i uczniów (edukacyjno-terapeutycznych, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, wczesnego wspomagania rozwoju dzieci) oraz orzeczeniach i opiniach.

	<p>Spółecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020.</p> <p>c) Realizacja wsparcia odbywa się z wykorzystaniem lokalnych zasobów specjalistycznych placówek specjalnych, ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, poradni psychologiczno-pedagogicznych.</p> <p>d) Wsparcie uwzględnia współpracę z rodzicami.</p> <p>e) Do realizacji form wsparcia wymienionych w lit. a i b jest rekomendowane wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL oraz w latach 2014-2020 w ramach PO WER.</p> <p>f) W celu upowszechnienia edukacji wśród uczniów z niepełnosprawnością, zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym np. zatrudnienie asystenta ucznia, dostosowania posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności ucznia, zakup pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną w szkole lub placówce systemu oświaty diagnozę potrzeb w tym zakresie. Łączny koszt racjonalnych usprawnień na jednego uczestnika w projekcie nie może przekroczyć 12 tys. PLN.</p> <p>g) Beneficjent zapewnia realizację kompleksowych programów wspomagających szkołę lub placówkę systemu oświaty w procesie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, obejmujących co najmniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - doposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych, kształcenia oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania⁵⁶³ lub - w przypadku braku możliwości jej zastosowania - wykorzystano mechanizm racjonalnych usprawnień, zgodnie z warunkami określonymi w Wytocznym w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji; - przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości
--	--

⁵⁶³ Doposażenie bazy dydaktycznej szkół i placówek systemu oświaty obejmuje zakup m.in.:

- e) specjalistycznego oprogramowania,
- f) materiałów do prowadzenia diagnozy oraz działań ukierunkowanych na wspieranie edukacji włączającej, rozwijanie potencjału rozwojowego uczniów oraz poprawę funkcjonowania uczniów, w szczególności w zakresie komunikowania się z innymi, uczenia się oraz kompetencji emocjonalno-społecznych;
- g) sprzętu specjalistycznego, wspierającego funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością w szkole lub placówce,
- h) podręczników szkolnych i materiałów dydaktycznych dostosowanych do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością.

Dopuszcza się sfinansowanie w ramach projektów kosztów związanych z dostosowaniem lub adaptacją pomieszczeń (rozumianą zgodnie z Wytocznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków), wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania.

	<p>psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy⁵⁶⁴;</p> <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających ofertę szkoły lub placówki systemu oświaty⁵⁶⁵. <p>Programy wspomagające, o których mowa powyżej, obejmują klasy IV-VIII szkoły podstawowej. Powyższy warunek nie ma zastosowania do programów wspomagających proces indywidualizacji pracy z uczniem z niepełnosprawnością, które obejmować mogą klasy I-VIII. Beneficjent zapewnia realizację kompleksowych programów wspomagających szkołę lub placówkę systemu oświaty w procesie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, obejmujących co najmniej działania wymienione w lit. g tiret pierwszy do trzeciego. Rezygnacja ze stosowania powyższego wymogu jest możliwa pod warunkiem, że beneficjent zapewni realizację co najmniej jednego z tych działań poza projektem.</p> <p>h) Beneficjent zapewnia, że zakupione pomoce, sprzęt specjalistyczny lub podręczniki, a także wiedza i umiejętności przeszkolonych nauczycieli będą wykorzystywane w ramach działań prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty do prowadzenia działań na rzecz indywidualizacji wsparcia, udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wspomagania rozwoju w trakcie bieżącej pracy z uczniem.</p> <p>13. Wsparcie, o którym mowa w typie projektu nr 1 lit. b, może obejmować w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) kursy i szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym z wykorzystaniem trenerów przeszkolonych w ramach PO WER, studia podyplomowe; b) wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli; c) realizację w szkole lub placówce systemu oświaty programów wspomagania; d) staże i praktyki nauczycieli realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia szkoły lub placówki systemu oświaty albo instytucjami wspomagającymi przedszkola, szkoły i placówki; e) współpracę ze specjalistycznymi jednostkami, np.: szkołami lub ośrodkami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi; f) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.
--	--

⁵⁶⁴ Działania, o których mowa w tirecie, mogą stanowić samodzielne działania w projekcie oraz mogą być realizowane niezależnie od etapu edukacyjnego, na którym znajduje się uczeń. Zakres wsparcia udzielanego w ramach RPO na rzecz przygotowania nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy, dotyczy w szczególności rozpoznawania i zaspokajania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawania indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia i czynników środowiskowych, wpływających na jego funkcjonowanie. Wsparcie to służy tworzeniu w placówkach ogólnodostępnych warunków do edukacji dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

⁵⁶⁵ Działania, o których mowa w tirecie, mogą stanowić samodzielne działania w projekcie oraz mogą być realizowane niezależnie od etapu edukacyjnego, na którym znajduje się uczeń.

	<p>Program wspomagania, o którym mowa w lit. c, jest formą doskonalenia nauczycieli związaną z bezpośrednim wsparciem OWP, szkół lub placówek systemu oświaty, realizowaną zgodnie ze wszystkimi wskazanymi poniżej warunkami:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) program wspomagania powinien służyć pomocą szkole lub placówce systemu oświaty w wykonywaniu przez nią zadań na rzecz kształtowania i rozwijania u dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy; b) zakres wspomagania wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na specyficzne potrzeby tych podmiotów w zakresie wskazanym w podrozdziale; c) realizacja programów wspomagania obejmuje następujące etapy: <ol style="list-style-type: none"> i. przeprowadzenie diagnozy obszarów problemowych związanych z realizacją przez OWP, szkołę lub placówkę systemu oświaty zadań z zakresu kształtowania i rozwijania u dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów lub słuchaczy kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy; ii. prowadzenie procesu wspomagania w oparciu o ofertę doskonalenia nauczycieli przygotowaną zgodnie z potrzebami danego OWP, szkoły lub placówki systemu oświaty, z możliwością wykorzystania ofert doskonalenia funkcjonujących na rynku, m. in. udostępnianych przez centralne i wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli; iii. monitorowanie i ocena procesu wspomagania z wykorzystaniem m. in. ewaluacji wewnętrznej OWP, szkoły lub placówki systemu oświaty. <p>Wsparcie w zakresie podnoszenia kwalifikacji/ kompetencji nauczycieli powinno obejmować w szczególności kształtowanie systemu wartości i postaw zawodowych, przygotowujących do pracy z dziećmi i młodzieżą ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi. Dotyczy to w szczególności rozpoznawania i zaspokajania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz rozpoznawania indywidualnych możliwości psychofizycznych ucznia i czynników środowiskowych, wpływających na jego funkcjonowanie. Wsparcie to służy tworzeniu w placówkach ogólnodostępnych warunków do edukacji dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi, w tym uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego, o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP</p> <p>Zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. – Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z

	niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	30% alokacji na cały PI 10i (włączając <i>cross – financing</i>) - co oznacza 30% wartości projektu (włączając <i>cross – financing</i>), o ile inny limit nie został wskazany w załączniku Nr 4 do SZOOP
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Pomniejszenie dochodu (na podstawie art. 65 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Płatności dokonywane na rzecz beneficjenta mogą przyjmować formę płatności zaliczkowych bądź zwrotu poniesionych przez beneficjenta wydatków. Przy określaniu zasad udzielania płatności oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	W przypadku wystąpienia pomocy wsparcie udzielane będzie na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020, do którego zastosowanie mają odpowiednio przepisy Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych	95% ⁵⁶⁶ W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.

⁵⁶⁶ Zgodnie z art 9k ust. 2 pkt 2 lit. b Kontraktu Terytorialnego dofinansowanie z budżetu państwa nie może zostać przeznaczone dla projektów objętych regułami pomocy publicznej lub projektów generujących dochód w rozumieniu art. 61 rozporządzenia 1303/2013 z zastrzeżeniem, że w przypadku, gdy projekt jest w części objęty pomocą publiczną, wkład krajowy w ramach części nieobjętej regułami pomocy może podlegać finansowaniu na zasadach określonych w punkcie 26. powyższej tabeli.

źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję (jeśli dotyczy)	
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 5%. Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programem pomocowym pomocy publicznej. Projekty objęte pomocą de minimis: 5%. W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektu: 100 000 PLN. Maksymalna wartość projektu: brak ograniczeń kwotowych.
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 12.7 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego⁵⁶⁷

⁵⁶⁷ Realizacja Działania nie będzie kontynuowana.

II.13 Oś priorytetowa 13 Infrastruktura społeczna

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 13 Infrastruktura społeczna

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1: Zwiększona dostępność usług zdrowotnych

Cel szczegółowy 2: Zwiększona dostępność usług społecznych

Cel szczegółowy 3: Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego ukierunkowane na ograniczenie ubóstwa w regionie

Cel szczegółowy 4: Zwiększona dostępność edukacji przedszkolnej

Cel szczegółowy 5: Lepsze warunki kształcenia zawodowego i ustawicznego

Cel szczegółowy 6: Lepsze warunki edukacji ogólnej

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	267 864 925
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 13.1 Infrastruktura ochrony zdrowia

OPIS DZIAŁANIA 13.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Infrastruktura ochrony zdrowia</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Celem działania jest zwiększona dostępność usług zdrowotnych poprzez wsparcie infrastruktury ochrony zdrowia przyczyniające do poprawy jakości usługi zmniejszenia dysproporcji terytorialnych w ich dostępie.</p> <p>Zakres interwencji w obszarze usług zdrowotnych odzwierciedla kierunki i priorytety strategiczne określone w Krajowych ramach strategicznych polityki w obszarze ochrony zdrowia (tzw. Policy Paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020). Dokument ten stanowi krajowe ramy strategiczne dla wszystkich przedsięwzięć realizowanych w obszarze zdrowia w perspektywie 2014-2020.</p> <p>W związku z powyższym podstawowym warunkiem realizacji inwestycji w ramach Działania jest ich ukierunkowanie na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5 grup chorób, które zostały zidentyfikowane jako istotne przyczyny dezaktywacji zawodowej (choroby układu krążenia, nowotworowe, układu kostno–stawowo–mięśniowego, układu oddechowego, psychiczne) oraz na schorzenia specyficzne dla obszaru województwa⁵⁶⁸ (zdiagnozowane na poziomie regionu, jako zjawiska szczególnie niekorzystne, a także choroby uznawane jako cywilizacyjne), opiekę nad matką i dzieckiem (położnictwo i ginekologia, neonatologia, pediatria, kardiologia i kardiochirurgia dziecięca, chirurgia

⁵⁶⁸ Zgodnie z Programem Strategicznym Ochrony Zdrowia Województwa Lubelskiego na lata 2014 -2020, czerwiec 2014 r.

	<p>dziecięca, neurologia dziecięca, psychiatria dziecięca, hematologia i onkologia dziecięca),</p> <p>c) osoby starsze (zwłaszcza w kontekście trendów demograficznych i społecznych oraz niedoborów infrastruktury ambulatoryjnej i szpitalnej, świadczeń zdrowotnych w zakresie geriatry, niewystarczającej liczby zakładów opiekuńczo – leczniczych i opiekuńczo – pielęgnacyjnych, a także ograniczonej sieci opieki paliatywnej i terminalnej).</p> <p>d) inwestycje prowadzone w ramach działania mogą być ukierunkowane na wszystkie problemy zdrowotne dorosłych i dzieci rozwiązywane w ramach świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, przy czym powinny one przyczyniać się do rozwoju opieki koordynowanej, z uwzględnieniem zintegrowanych form opieki środowiskowej. Zakres interwencji powinien wynikać z diagnozy lub danych ujętych w dostępnych rejestrach, wskazujących na potrzeby.</p> <p>Dodatkowo, w związku z koniecznością przeciwdziałania/łagodzenia negatywnych skutków koronawirusa SARS-Cov-2, realizowane będą również działania ukierunkowane na zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie pandemii COVID-19.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi (CI36). 2. Liczba leczonych w podmiotach leczniczych objętych wsparciem.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych podmiotów leczniczych. 2. Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury medycznej. 3. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 4. Liczba wspartych podmiotów leczniczych w związku z pandemią COVID-19. 5. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19. 6. Liczba wyposażonych laboratoriów w związku z pandemią COVID-19. 7. Liczba zakupionych aparatów do oznaczania koronawirusa metodą genetyczną/molekularną w związku z pandemią COVID-19. 8. Liczba zakupionych respiratorów w celu wsparcia leczenia COVID-19 (CV7). 9. Liczba zakupionego sprzętu medycznego, innego niż aparaty do oznaczania koronawirusa i respiratory.
10. Typy projektów	<p>Na zasadach i w zakresie zgodnym z Policy Paper wspierane będą projekty polegające na przeprowadzeniu niezbędnych, z punktu widzenia udzielania świadczeń zdrowotnych, prac remontowo-budowlanych, w tym w zakresie dostosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami, a także wyposażeniu w sprzęt medyczny oraz – jako element projektu – rozwiązania w zakresie IT (oprogramowanie, sprzęt).</p> <p>Dodatkowo realizowane będą również działania ukierunkowane na zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie epidemii COVID-19.</p>
11. Typ beneficjenta	<p>Podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą⁵⁶⁹ udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej,

⁵⁶⁹W rozumieniu Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2011 nr 112 poz. 654 z późn. zm.).

	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe albo instytucje gospodarki budżetowej, - fundacje, stowarzyszenia, których celem statutowym jest wykonywanie zadań z zakresu ochrony zdrowia, - kościoły i związki wyznaniowe, - przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.2) we wszelkich formach przewidzianych dla wykonywania działalności gospodarczej, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, - Uniwersytecki Szpital Dziecięcy w Lublinie.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, w tym społeczności lokalne, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, otoczenie osób wykluczonych społecznie, pacjenci podmiotów leczniczych, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 114 564 305
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Harmonogram naborów wniosków, - KM RPO WL 2014-2020, - Mapa projektów, - Kryteria wyboru projektów, - Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, - Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, - Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, - Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę	Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy Tryb nadzwyczajny

wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Wyłączeniu z dofinansowania podlegają podmioty ponadregionalne⁵⁷⁰, z wyłączeniem Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Lublinie. 3. Wyłączeniu z dofinansowania podlegają podmioty działające w systemie Państwowego Ratownictwa Medycznego. 4. Wykluczone ze wsparcia w ramach Działania będą duże instytucje o charakterze opiekuńczo-pobytowym, świadczące usługi długoterminowej pomocy dla osób niepełnosprawnych, dzieci, osób starszych i chorych psychicznie⁵⁷¹. 5. Inwestycje będą realizowane wyłącznie przez podmioty wykonujące działalność leczniczą (publiczne i prywatne), udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, przy czym zarówno infrastruktura, jak i wyposażenie wsparte w ramach realizacji projektu mogą być wykorzystywane wyłącznie w ramach realizacji projektu w publicznym systemie ochrony zdrowia. W przypadku poszerzenia działalności podmiotu wykonującego działalność leczniczą, wymagane będzie zobowiązanie do posiadania umowy na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych najpóźniej w kolejnym okresie kontraktowania świadczeń po zakończeniu realizacji projektu. 6. Warunkiem koniecznym dla podejmowania interwencji w sektorze zdrowia w ramach Działania jest ich zgodność z uzgodnionym przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia Planem działań w sektorze zdrowia (Plan działań)⁵⁷²; wybór projektów dokonywany będzie w oparciu o kryteria wyboru zgodne z rekomendacjami dla kryteriów wyboru projektów uchwalonymi przez Komitet Sterujący. 7. Inwestycje realizowane w ramach Działania muszą być zgodne z właściwą mapą potrzeb zdrowotnych. 8. Inwestycje realizowane w ramach Działania muszą posiadać pozytywną opinię o celowości inwestycji, o której mowa w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych⁵⁷³.

⁵⁷⁰ Zgodnie z zapisami Policy Paper ponadregionalnym podmiotem leczniczym jest podmiot utworzony przez ministra lub centralny organ administracji rządowej, publiczną uczelnię medyczną lub publiczną uczelnię prowadzącą działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych oraz instytuty badawcze prowadzące badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk medycznych, a także podmiot powstały z przekształcenia powyższych jednostek.

⁵⁷¹ Domy Pomocy Społecznej.

⁵⁷² Plan działań w sektorze zdrowia – bezpośrednio powiązany z Umową Partnerstwa oraz uwzględniający inwestycje podejmowane ze środków krajowych (w tym w ramach konkursów na zadania finansowane ze środków publicznych oraz kontraktów na świadczone usługi) – zawiera m.in. listę potencjalnych projektów realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym utworzoną po analizie pod kątem komplementarności i efektywności kosztowej propozycji przedstawionych przez IZ, zasady dotyczące trybów i kryteriów wyboru projektów w ramach naborów ogłaszanych w ramach programów centralnych i regionalnych.

⁵⁷³ Opinia o celowości inwestycji (OCI) nie jest wymagana w przypadku projektów, których wartość kosztorysowa na dzień złożenia wniosku nie przekracza 2 mln zł, a także obejmujących POZ. Jeżeli projekt obejmuje zakres szerszy niż POZ, dla pozostałych zakresów

	<p>9. Inwestycje realizowane w ramach Działania muszą być zgodne z odpowiednim narzędziem zdefiniowanym w „Krajowych ramach strategicznych. Policy paper dla ochrony zdrowia na lata 2014-2020”⁵⁷⁴</p> <p>10. Rozwiązania w zakresie ICT (oprogramowanie, sprzęt) nie mogą być związane z realizacją działań wskazanych w Narzędziu 26 Policy Paper tj. upowszechnienie wymiany elektronicznej dokumentacji medycznej oraz Narzędziu 27 Policy Paper tj. upowszechnienie wykorzystania telemedycyny.</p> <p>11. Podejmowane będą wyłącznie inwestycje zweryfikowane zidentyfikowanymi deficytami i potrzebami uwzględniającymi sytuację demograficzną i epidemiologiczną (odpowiednio identyfikowaną na poziomie województwa – w zależności od specyfiki podmiotu leczniczego i oferowanych przez niego usług) oraz faktycznym zapotrzebowaniem i dostępnością infrastruktury ochrony zdrowia na danym obszarze z wykorzystaniem map zdrowotnych opracowanych przez Ministerstwo Zdrowia.</p> <p>12. Rozwój usług zdrowotnych na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, wspierany ze środków EFRR, jest zgodny z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.</p> <p>13. Inwestycje realizowane w ramach Działania powinny dążyć do osiągnięcia liczby miejsc opieki paliatywnej i/lub hospicyjnej wskazanych na rok 2020 we właściwych dla województwa mapach potrzeb zdrowotnych. Warunkiem realizacji wsparcia w zakresie opieki paliatywnej i/lub hospicyjnej oraz w zakresie świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych wykonywanych w ramach opieki długoterminowej powinien być rozwój zdeinstytucjonalizowanych form opieki nad pacjentem.</p> <p>14. Inwestycje polegające na dostosowaniu istniejącej infrastruktury do obowiązujących przepisów są niekwalifikowalne chyba że ich realizacja jest uzasadniona z punktu widzenia poprawy efektywności (w tym kosztowej) i dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej.</p> <p>15. Promowane będą projekty:</p> <ol style="list-style-type: none"> efektywne kosztowo i realizowane przez podmioty, które wykazują największą efektywność finansową, przewidujące działania konsolidacyjne i inne formy współpracy podmiotów leczniczych, a także działania w zakresie reorganizacji i restrukturyzacji wewnątrz podmiotów leczniczych, w celu maksymalizacji wykorzystania infrastruktury, w tym sąsiadującej, oraz stopnia jej dostosowania do istniejących deficytów. <p>16. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym</i></p>
--	---

zastosowanie ma wymóg posiadania opinii o celowości inwestycji (OCI). Wyłączenie konieczności posiadania OCI może nastąpić także na podstawie ustawy dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. 2020 poz. 1842, z późn. zm.).

⁵⁷⁴Narzędzie 13 (Wsparcie regionalnych podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych na rzecz osób dorosłych, dedykowanych chorobom, które są istotną przyczyną dezaktywizacji zawodowej (roboty budowlane, wyposażenie), Narzędzie 14 (Wsparcie regionalnych podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych na rzecz osób dorosłych, ukierunkowanych na specyficzne dla regionu grupy chorób, które są istotną przyczyną dezaktywizacji zawodowej (roboty budowlane, wyposażenie), Narzędzie 16 (Wsparcie regionalnych podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych w zakresie ginekologii, położnictwa, neonatologii, pediatrii oraz innych jednostek zajmujących się leczeniem dzieci (roboty budowlane, wyposażenie), Narzędzie 17 (Wsparcie podmiotów leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych w zakresie geriatry, opieki długoterminowej oraz opieki paliatywnej i hospicyjnej (roboty budowlane, wyposażenie).

	<p><i>dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. Wytycznymi.</i></p> <p>17. Wsparcie infrastrukturalne ze środków EFRR w ramach Działania co do zasady może zostać skierowane na finansowane projektów realizowanych w oparciu o istniejącą bazę lokalową. W wyjątkowych sytuacjach, w przypadku braku możliwości adaptacji istniejących budynków możliwa będzie budowa nowych obiektów lub rozbudowa istniejących przy zachowaniu wszystkich ww. zasad.</p> <p>18. Instytucja Zarządzająca RPO WL może odstąpić od ww. limitów i ograniczeń w przypadku realizacji projektów ukierunkowanych na zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie epidemii COVID-19.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Nie dotyczy
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	99% Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków	99% Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu

<p>kwalfikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>1% Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu</p>
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN)(jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu – brak ograniczeń kwotowych. Maksymalna kwota wsparcia dla inwestycji z zakresu POZ – 100 000 PLN.</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

OPIS DZIAŁANIA 13.2 Infrastruktura usług społecznych

OPIS DZIAŁANIA 13.2 <i>Infrastruktura usług społecznych</i>	
<p>6. Nazwa działania/ poddziałania</p>	<p><i>Infrastruktura usług społecznych</i></p>
<p>7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania</p>	<p>Celem interwencji jest upowszechnienie dostępu do usług społecznych poprzez wsparcie infrastruktury niezbędnej do jej sprawnego świadczenia oraz zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców regionu, m.in. poprzez wzrost dostępności usług opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3. Dodatkowo, przewiduje się wsparcie w zakresie infrastruktury</p>

	mieszkaniowej skierowane do cudzoziemców, w tym osób uciekających z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które wjechały legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rzeczywista liczba użytkowników infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej. 2. Rzeczywista liczba użytkowników usług aktywizacji społeczno-zawodowej świadczonych we wspartych obiektach. 3. Rzeczywista liczba użytkowników usług aktywizacji społecznej świadczonych we wspartych obiektach.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przebudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno – zawodowej. 2. Liczba wybudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej. 3. Liczba wspartych obiektów, w których realizowane są usługi społeczne. 4. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 5. Liczba utworzonych obiektów opieki nad dziećmi do 3 roku życia. 6. Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury opieki nad dziećmi do 3 roku życia. 7. Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CI35). 8. Potencjalna liczba użytkowników usług aktywizacji społeczno-zawodowej świadczonych we wspartych obiektach. 9. Liczba wspartych instytucji świadczących środowiskowe formy wsparcia w miejscu zamieszkania. 10. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania mające na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa, rozbudowa, nadbudowa⁵⁷⁵, przebudowa,, adaptacja, remont, modernizacja, wyposażenie infrastruktury usług społecznych (bezpośrednio wykorzystywanej przez osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym), w tym : <ol style="list-style-type: none"> a) ośrodków wsparcia, w tym m.in. środowiskowych instytucji aktywizujących osoby z niepełnosprawnościami, dziennych i rodzinnych domów pomocy dla osób starszych, b) placówek środowiskowych i dziennego wsparcia dla dzieci i młodzieży, c) pieczy zastępczej, d) ośrodków wsparcia w tym specjalistycznych ośrodków wsparcia, e) placówek środowiskowych form wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, środowiskowych domów samopomocy, f) ośrodków interwencji kryzysowej, g) podmiotów reintegracyjnych, h) placówek instytucjonalnych form pomocy społecznej – warunkowo jedynie w przypadku objęcia wsparciem grupy osób, wobec której nie jest możliwe świadczenie usług w innej formie niż instytucjonalna ze względu na stan zdrowia lub inne istotne przesłanki lub w celu przejścia od form

⁵⁷⁵ Budowa nowych obiektów jak również rozbudowa i nadbudowa istniejących możliwa jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania/adaptacji istniejących budynków.

	<p>instytucjonalnych⁵⁷⁶ do deinstytucjonalizacji⁵⁷⁷ świadczenia usług.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Modernizacja, adaptacja (do potrzeb osób potrzebujących) oraz zakup wyposażenia infrastruktury niezbędnej do świadczenia środowiskowych form wsparcia w miejscu zamieszkania. 3. Remont, przebudowa, modernizacja i wyposażenie infrastruktury szkół przysposabiających do pracy. 4. Remont, przebudowa, adaptacja (w uzasadnionych przypadkach także zakup lokali mieszkalnych) i wyposażenie infrastruktury mieszkalnictwa chronionego, wspomaganego i treningowego⁵⁷⁸. 5. Remont przebudowa, adaptacja i wyposażenie infrastruktury mieszkalnictwa socjalnego⁵⁷⁹. 6. Budowa⁵⁸⁰, rozbudowa, nadbudowa, przebudowa, adaptacja, remont, modernizacja i wyposażenie infrastruktury usług opieki nad dziećmi do lat 3, w tym żłobków, klubów dziecięcych i oddziałów żłobkowych m.in. w celu zwiększenia liczby miejsc w istniejących instytucjach. 7. Roboty budowlane i wyposażenie infrastruktury mieszkaniowej skierowanej do cudzoziemców w tym m.in. o charakterze wspomaganym i chronionym.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, – Samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, – Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, – Organizacje pozarządowe, – szkoły wyższe (w zakresie usług opieki nad dziećmi do lat 3), – Organy prowadzące szkół przysposabiających do pracy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia ▪ Samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, ▪ Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, ▪ Organizacje pozarządowe, – Organy prowadzące żłobki, kluby dziecięce i oddziały żłobkowe: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia

⁵⁷⁶Opieka instytucjonalna – usługi świadczone:

- a) w placówce opiekuńczo-pobytowej, czyli placówce wieloosobowego całodobowego pobytu i opieki, w której liczba mieszkańców jest większa niż 30 osób oraz w której:
  - i) usługi nie są świadczone w sposób zindywidualizowany (dostosowany do potrzeb i możliwości danej osoby);
  - ii) wymagania organizacyjne mają pierwszeństwo przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców;
  - iii) mieszkańcy nie mają wystarczającej kontroli nad swoim życiem i nad decyzjami, które ich dotyczą w zakresie funkcjonowania w ramach placówki;
  - iv) mieszkańcy są odizolowani od ogółu społeczności lub zmuszeni do mieszkania razem;
- b) w placówce opiekuńczo-wychowawczej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332, z późn. zm.) dla więcej niż 14 osób.

⁵⁷⁷ Deinstytucjonalizacja - proces przejścia od opieki instytucjonalnej do **usług świadczonych w lokalnej społeczności**, realizowany zgodnie z „Ogólnoeuropejskimi wytycznymi dotyczącymi przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności” i wymagający z jednej strony rozwoju usług świadczonych w lokalnej społeczności, z drugiej – stopniowego ograniczenia usług w ramach opieki instytucjonalnej. Integralnym elementem deinstytucjonalizacji usług jest prewencja, mająca zapobiegać umieszczeniu osób w opiece instytucjonalnej, a w przypadku dzieci - rozdzieleniu dziecka z rodziną i umieszczeniu w pieczy zastępczej.

⁵⁷⁸Interwencja może wykraczać poza części wspólne budynków. Zakup lokali mieszkalnych możliwy jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania/adaptacji istniejących budynków.

⁵⁷⁹Interwencja może wykraczać poza części wspólne budynków.

⁵⁸⁰ Budowa nowych obiektów jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania/adaptacji istniejących budynków. Dodatkowo niezbędne jest przedstawienie diagnozy potrzeb i deficytów w obszarze interwencji z uwzględnieniem analizy trendów demograficznych i kompleksowych planów wykorzystania powstałej infrastruktury (potwierdzających zasadność realizacji inwestycji).

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, ▪ Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, ▪ Organizacje pozarządowe.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<p>Mieszkańcy województwa lubelskiego, w tym społeczności lokalne, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, otoczenie osób wykluczonych społecznie, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu.</p> <p>Cudzoziemcy, w tym osoby uciekające z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, które wjechały legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r.</p>
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region słabiej Rozwinięty 18 763 459
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Regionalne Obserwatorium Terytorialne, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p>

	Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Inwestycje realizowane w ramach Działania służą realizacji celów dotyczących włączenia społecznego i walki z ubóstwem. 3. Wsparcie infrastruktury sektora usług społecznych możliwe jest w zakresie m.in.⁵⁸¹ <ul style="list-style-type: none"> – infrastruktury społecznej służącej aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, – infrastruktury umożliwiającej realizację usług świadczonych w lokalnej społeczności, w tym działań mających na celu łagodzenie kryzysu wywołanego wojną w Ukrainie. <p>Co do zasady realizacja inwestycji powinna wspierać deinstytucjonalizację ww. usług. Dopuszcza się wsparcie form instytucjonalnych jedynie w przypadku objęcia wsparciem grupy osób, wobec której nie jest możliwe świadczenie usług w innej formie niż instytucjonalna ze względu na stan zdrowia lub inne istotne przesłanki lub w celu przekształcenia placówki w formy zdeinstytucjonalizowane. Należy jednak pamiętać, iż w wyniku realizacji projektu zwiększeniu nie może ulec ilość miejsc w ramach opieki instytucjonalnej.</p> 4. Ze względu na zróżnicowanie potrzeb poszczególnych grup docelowych dla zapewnienia efektywności wsparcia, podejmowane interwencje muszą mieć charakter zindywidualizowany, kompleksowy i długofalowy. Oznacza to, iż projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą realizowane w ścisłym połączeniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego, który pełni funkcję wiodącą w tym obszarze. 5. Decyzja o realizacji danej inwestycji w sektorze usług społecznych powinna zostać poprzedzona wnikliwą analizą sytuacji wewnątrzregionalnej, obejmującą: <ol style="list-style-type: none"> a) diagnozę problemów, z uwzględnieniem zróżnicowań terytorialnych; b) diagnozę potrzeb, z uwzględnieniem zróżnicowań terytorialnych; c) analizę trendów demograficznych, z uwzględnieniem zróżnicowań terytorialnych; d) poziom dostępności usług (aktywnej integracji, usług społecznych) w ujęciu terytorialnym, z uwzględnieniem ich dostępności i barier w dostępności dla poszczególnych grup docelowych; e) degradację obszarów i potrzebę rewitalizacji; f) potrzeby i specyfikę grup docelowych (w tym dostosowanie usług do potrzeb poszczególnych grup docelowych, bariery w dostępności do usług), z uwzględnieniem zróżnicowań terytorialnych; g) oczekiwane rezultaty; h) określony w RPO typ operacji lub rodzaj wsparcia.

⁵⁸¹ Zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Wsparcie inwestycji w zakresie infrastruktury społecznej musi służyć celom dotyczącym włączenia społecznego i walki z ubóstwem⁵⁸² oraz być zgodne z założeniami europejskich zasad przejścia z opieki instytucjonalnej do opieki środowiskowej⁵⁸³ oraz z kierunkami wskazanymi w KPPUiWS. 7. Preferencyjnie traktowane będą projekty obejmujące wsparcie infrastruktury, służącej zwiększaniu dostępności do usług świadczonych w lokalnej społeczności⁵⁸⁴. 8. Wsparcie infrastrukturalne ze środków EFRR w ramach Działania co do zasady może zostać skierowane na finansowane projektów realizowanych w oparciu o istniejącą bazę lokalową. W wyjątkowych sytuacjach, w przypadku braku możliwości adaptacji istniejących budynków możliwa będzie budowa nowych obiektów lub rozbudowa (nadbudowa) istniejących przy zachowaniu wszystkich ww. zasad. W tym przypadku niezbędne jest przedstawienie diagnozy potrzeb i deficytów w obszarze interwencji z uwzględnieniem analizy trendów demograficznych i kompleksowych planów wykorzystania powstałej infrastruktury (potwierdzających zasadność realizacji inwestycji). Powyższe zapisy znajdują zastosowanie w przypadku zakupu lokali mieszkalnych w ramach projektów z zakresu wsparcia mieszkalnictwa wspomaganego, chronionego i treningowego. 9. Inwestycje dotyczące mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego, chronionego i treningowego powinny być realizowane w oparciu o istniejącą infrastrukturę, w powiązaniu z procesem aktywizacji zawodowej, mając na celu usamodzielnienie ekonomiczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W powyższym zakresie preferencyjnie traktowane będą projekty dotyczące mieszkalnictwa wspomaganego, chronionego i treningowego. 10. Inwestycje dotyczące mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego, chronionego i treningowego mogą obejmować części wspólne budynku, w którym znajdują się przedmiotowe lokale tylko pod warunkiem, że powierzchnia użytkowa ww. lokali będzie większa niż 50% powierzchni użytkowej danego budynku. 11. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytocznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytocznymi</i>. 12. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania</p>	<p>Nie dotyczy</p>

⁵⁸² Zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

⁵⁸³ *Ogólnoeuropejskie wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.*

⁵⁸⁴ Zgodnie z Wytocznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 99% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 99% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE +	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 99% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 99%

ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	– Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ⁵⁸⁵	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 1% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 1% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

⁵⁸⁵ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

OPIS DZIAŁANIA 13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich

OPIS DZIAŁANIA 13.3 Rewitalizacja⁵⁸⁶ obszarów miejskich⁵⁸⁷	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Rewitalizacja obszarów miejskich</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest odnowa zdegradowanych przestrzeni miejskich prowadząca do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez wsparcie przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmujących m.in. zadania w zakresie głębokiej przebudowy i adaptacji zdegradowanych obiektów i obszarów, ukierunkowane w szczególności na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych. Inwestycje infrastrukturalne w zakresie rewitalizacji ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych wzmocnią wysiłki na rzecz ograniczenia koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznego mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Pozwolą także na odnowę zdegradowanych przestrzeni miejskich przyczyniając się do wzmocnienia ich potencjałów rozwojowych.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu. 2. Powierzchnia terenów przygotowanych pod działalność gospodarczą. 3. Powierzchnia użytkowa budynków przygotowanych pod działalność gospodarczą. 4. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 3. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (CI39). 4. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją. 5. Długość wybudowanych dróg powiatowych. 6. Długość przebudowanych dróg powiatowych. 7. Długość wybudowanych dróg gminnych. 8. Długość przebudowanych dróg gminnych. 9. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 10. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (CI 38).
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa, remont lub modernizacja⁵⁸⁸ zdegradowanych⁵⁸⁹ budynków, w tym m.in. budynków poprzemysłowych, powojkowych w celu

⁵⁸⁶Przez **rewitalizację** należy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy tego procesu, na podstawie programu rewitalizacji.

⁵⁸⁷Działanie 13.3 skierowane jest do miast powiatowych oraz gmin miejskich i miejsko-wiejskich powyżej 5 000 mieszkańców.

⁵⁸⁸**Modernizacja** – na potrzeby działania 13.3 poprzez modernizację rozumie się trwałe ulepszenie, obejmujące również rozbudowę, istniejącego obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.

⁵⁸⁹**Zdegradowany budynek** – obiekt wyłączony z użytkowania z uwagi na stan techniczny, lub niespełniający warunków technicznych umożliwiających jego użytkowanie. Za zdegradowany można też uznać obiekt który w wyniku długiego użytkowania utracił parametry racjonalnych kosztów eksploatacji (awaryjność sieci wewnętrznych budynku, zużycie stolarki okiennej i drzwiowej, niedostateczne parametry termoizolacyjności), lub nie spełnia zmienionych w międzyczasie wymogów funkcjonalnych stawianych tego typu obiektom.

	<p>przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Kompleksowe projekty obejmujące rekultywację / remediację zdegradowanych obszarów wraz z przebudową oraz adaptacją obiektów zdegradowanych, w tym obiektów przemysłowych i powojennych zlokalizowanych na tych terenach, mające na celu przywrócenie lub nadanie danemu obszarowi nowych funkcji użytkowych, tj. np. gospodarczych, turystycznych, kulturalnych lub społecznych. 3. Roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym nie będących w rejestrze zabytków i ich wyposażenia niezbędnego dla wprowadzenia funkcji, jaką będzie pełnić budynek po realizacji projektu w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem. 4. Uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni publicznych (przebudowa, remont lub modernizacja) w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych. 5. Zakup wyposażenia - wyłącznie jako element projektów dotyczących adaptacji budynków na cele np. gospodarcze, społeczne, turystyczne lub kulturalne i bezpośrednio związanego z funkcją, jaką będzie pełnić budynek po realizacji projektu. 6. Roboty budowlane i modernizacyjne infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjna, ciepłownicza, elektryczna, gazowa, telekomunikacyjna oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami). Przedmiotowe prace dopuszczalne są wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu oraz w przypadku, kiedy są niezbędne do realizacji celów projektu. 7. Roboty budowlane i modernizacyjne dróg lokalnych (gminnych i powiatowych). Przedmiotowe prace dopuszczalne są wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu oraz w przypadku, kiedy są niezbędne do realizacji celów projektu. 8. Tworzenie stref bezpieczeństwa⁵⁹⁰ i zapobieganie przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast m.in.: budowa lub przebudowa oświetlenia, zakup i instalacja systemów monitoringu, wyposażenie centrum monitoringu oraz koszty robót budowlanych mających na celu przystosowanie pomieszczeń do pełnienia funkcji centrum monitoringu, itp. wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu. 9. Rozwój miejskich terenów zielonych - wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu.
--	---

⁵⁹⁰**Strefa bezpieczeństwa** - przestrzeń publiczna, z wyłączeniem budynków, zagrożona przed realizacją projektu patologiami społecznymi, wyposażona i obsługiwana w wyniku realizacji projektu przez m.in. nowy lub zmodernizowany system monitoringu lub inny system służący zwiększeniu bezpieczeństwa mieszkańców.

	10. Przebudowa, remont lub modernizacja budynków w celu adaptacji na działalność przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw społecznych wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do prowadzenia niniejszej działalności.
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, porozumienia i stowarzyszenia – Samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną – Służby ratownicze i bezpieczeństwa publicznego – przedsiębiorstwa społeczne, zgodnie definicją Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej – Podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-prywatne – Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki – Organizacje pozarządowe – Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną nie wymienione wyżej – MŚP (przedsiębiorstwa muszą prowadzić działalność na terenie województwa lubelskiego) – Podmioty wdrażające instrument finansowy, które spełniają kryteria wymienione w rozporządzeniu delegowanym nr 480/2014
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, w tym społeczności lokalne ⁵⁹¹ , osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, otoczenie osób wykluczonych społecznie, zamieszkujące obszar zdegradowany, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 64 404 315
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Dwufunduszowość programu, – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym, – Finansowanie krzyżowe, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne.

⁵⁹¹ Społeczność, która zamieszkuje obszary zdegradowane w rozumieniu Wytocznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 lub jej udział jest niezbędny w rewitalizacji, o której mowa w ww. wytocznych.

	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	W ramach Działania realizowany będzie na terenie miast subregionalnych instrument terytorialny Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (tzw. Strategiczne Inwestycje Terytorialne) na podstawie art. 36 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013).
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Warunkiem uzyskania wsparcia w ramach Działania będzie ujęcie⁵⁹² projektu w programie rewitalizacji i jego realizacja na obszarze rewitalizacji, prawidłowo zidentyfikowanym na podstawie wybranego zestawu wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej danej jednostki terytorialnej (w szczególności uwzględnione powinny być wskaźniki dotyczące ubóstwa, wykluczenia społecznego, stanu zdrowia i poziomu edukacji, np. lokalny wskaźnik rozwoju społecznego (Local Human Development Index). 3. Niezbędnym warunkiem realizacji działań inwestycyjnych w ramach Działania będzie ich podporządkowanie i ukierunkowanie na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych – działania te powinny służyć głównie spełnieniu założeń Osi Priorytetowej 11 i koncentrować się m.in. na przeciwdziałaniu koncentracji ubóstwa, eliminacji czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. 4. Wszystkie wspierane przedsięwzięcia muszą uwzględniać konieczność dostosowania infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 5. Działania mające na celu poprawę dostępności do usług społecznych⁵⁹³ muszą wykazywać zgodność z założeniami europejskich

⁵⁹² Wsparcie może uzyskać wyłącznie projekt wpisany na listę przedsięwzięć podstawowych w programie rewitalizacji wpisanym do wykazu programów rewitalizacji prowadzonego przez IZ RPO WL.

⁵⁹³ Usługi społeczne to usługi świadczone w społeczności lokalnej zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

	<p>zasad odejścia od form opieki instytucjonalnej na rzecz opieki środowiskowej (nie wykluczając stacjonarnych form opieki) oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.</p> <p>6. Projekty z zakresu kultury muszą wynikać z programu rewitalizacji i powinny koncentrować się na marginalizowanych społecznościach. Muszą to być projekty o mniejszej skali, których wysokość kosztów kwalifikowalnych nie będzie przekraczać 2 mln euro.</p> <p>7. Ze wsparcia wyłączone są budynki/pomieszczenia w których prowadzona jest działalność administracyjno-biurowa organów administracji publicznej.</p> <p>8. Wydatki na konserwację/restaurację wyposażenia budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym nie będących w rejestrze zabytków kwalifikowalne będą wyłącznie w przypadku, gdy prace te będą niezbędne, by nadać bądź przywrócić funkcje użytkowe (np. społeczne, gospodarcze, turystyczne lub kulturalne) niniejszym budynkom. Wyposażenie to musi być bezpośrednio związane z funkcją, jaką będzie pełnić budynek po realizacji projektu.</p> <p>9. Prace w zakresie wyposażenia centrum monitoringu oraz w zakresie przystosowania pomieszczeń do pełnienia funkcji centrum monitoringu kwalifikowalne będą wyłącznie w przypadku, gdy w ramach projektu przewidziany jest zakup i instalacja systemów monitoringu. Prace w przedmiotowym zakresie kwalifikowalne będą wyłącznie w zakresie związanym bezpośrednio z systemem monitoringu, jaki instalowany jest w ramach projektu.</p> <p>10. Wysokość wydatków na zakup wyposażenia nie może przekroczyć 20% kosztów kwalifikowanych.</p> <p>11. Inwestycje dotyczące zewnętrznej infrastruktury technicznej⁵⁹⁴ oraz w zakresie dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) dopuszczalne będą jedynie w sytuacjach uzasadnionych spójnością realizowanej operacji, w tym brakiem możliwości osiągnięcia założonych rezultatów bez realizacji danego elementu. Ponadto, inwestycje w drogi lokalne możliwe będą wyłącznie w sytuacji, gdy przyczynią się do fizycznej, gospodarczej i społecznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych⁵⁹⁵. Inwestycje w zakresie dróg lokalnych muszą stanowić element programu rewitalizacji. Wydatki na drogi lokalne mogą stanowić maksymalnie 15% kosztów kwalifikowalnych projektu. Wydatki na pozostałą zewnętrzną infrastrukturę techniczną (wodno-kanalizacyjna, ciepłownicza, elektryczna, gazowa, telekomunikacyjna oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami) nie mogą przekroczyć 25% kosztów kwalifikowalnych projektu.</p> <p>12. Budowa nowych budynków, co do zasady, nie może być realizowana w ramach tego Działania. Wyjątek stanowią projekty polegające na odtworzeniu zabudowy zdegradowanej w stopniu uniemożliwiającym jej regenerację/renowację (zastąpienie starego budynku nowym). W takim przypadku, wnioskodawca zobowiązany będzie do przedstawienia wiarygodnych analiz⁵⁹⁶ potwierdzających, iż stopień</p>
--	--

⁵⁹⁴ Zewnętrzna infrastruktura techniczna rozumiana jako przewody lub urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne, ciepłownicze, elektryczne, gazowe i telekomunikacyjne oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami zlokalizowane poza obrębem budynków.

⁵⁹⁵ Obszary funkcjonalne miast wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego.

⁵⁹⁶ Za wiarygodną analizę uznana będzie ekspertyza techniczna wykonana przez osobę posiadającą tytuł rzeczoznawcy budowlanego nadany przez właściwy organ samorządu zawodowego.

	<p>zdegradowania budynku uniemożliwia jego regenerację/renowację, w tym analiz potwierdzających efektywność kosztową takiego rozwiązania.</p> <p>13. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>14. Priorytetowo traktowane będą projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – generujące nowe miejsca pracy, – przyczyniające się do poprawy efektywności energetycznej, – zapewniające kompleksowe rozwiązanie problemu obszaru zdegradowanego⁵⁹⁷, – wykazujące jak największą komplementarność z inwestycjami: <ul style="list-style-type: none"> ➢ współfinansowanymi z EFS, w szczególności z realizowanymi w ramach Działań: 9.2, 11.1, 11.2, 11.3 ➢ zgodnymi z celami EFS – <u>których całość lub elementy/moduły całości zostały przygotowane w oparciu o formułę konkursu architektonicznego, architektoniczno-urbanistycznego lub urbanistycznego.</u> <p>15. Realizowane inwestycje w drogi publiczne, bez względu na kategorię drogi, po zakończeniu realizacji inwestycji, muszą zapewnić wymóg nośności drogi wynoszącej minimum 11,5 t na oś⁵⁹⁸.</p> <p>16. Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 251, poz. 1844 z późn. zm.) wyklucza się uzyskanie jednoczesnego wsparcia na to samo przedsięwzięcie ze środków EFRR i krajowych środków o specjalnym przeznaczeniu. Ponadto, zgodnie z art. 4 i 8 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. 2014 poz. 712) wyklucza się uzyskanie jednoczesnego wsparcia na to samo przedsięwzięcie ze środków pochodzących z budżetu UE oraz z kredytu, do którego beneficjentowi przysługuje premia, o której mowa we wskazanych artykułach.</p> <p>17. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10 % współfinansowania unijnego</p> <p>Możliwość stosowania cross-finansingu ograniczona jest jedynie do działań, które są niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu oraz są bezpośrednio powiązane z projektem. Przedmiotowe finansowanie powinno być</p>

⁵⁹⁷Kompleksowość działań rewitalizacyjnych wyraża się w integrowaniu różnych wielowątkowych, wzajemnie uzupełniających się i wzmacniających działań mających na celu wywołanie jakościowej pozytywnej zmiany na zidentyfikowanym obszarze. Efektem podejmowanych działań ma być trwała gospodarcza, fizyczna, społeczna i środowiskowa poprawa sytuacji na obszarze zdegradowanym.

⁵⁹⁸Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 marca 2019 w sprawie transpozycji dyrektywy Rady 96/53/WE.

	<p>powiązane wprost z głównymi zadaniami realizowanymi w ramach danego projektu.</p> <p>Działania społeczne finansowane w ramach działania będą obejmować m.in. inwestycje na rzecz aktywizacji środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubogich. Dla przedmiotowych zadań stosuje się zasady kwalifikowalności dla EFS.</p>
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie mają:</p> <ul style="list-style-type: none"> – – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 Regionalna pomoc inwestycyjna Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu) – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 36 <i>Pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych</i>, art. 37 <i>Pomoc inwestycyjna na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). – Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 38 <i>Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17

- czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowania energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 41 *Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych* Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
  - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 56 *Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną* Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
  - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 53 *Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego* Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
  - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 46 *Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy* Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
  - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 r. w sprawie udzielenia pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 55 *Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną* Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).

<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% - Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. - Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% - Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. - Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu - W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych⁵⁹⁹</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% - Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej - Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% - Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu - W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
<p>28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Brak ograniczeń kwotowych</p>
<p>29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych. Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektów z zakresu kultury: 2 mln euro⁶⁰⁰.</p>
<p>30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>

⁵⁹⁹ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

⁶⁰⁰ Kwota w PLN przeliczona będzie wg kursu EBC z przedostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym został ogłoszony nabór projektów w trybie konkursowym lub w którym nastąpiło złożenie wniosku w trybie pozakonkursowym.

31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich

OPIS DZIAŁANIA 13.4 Rewitalizacja⁶⁰¹ obszarów wiejskich⁶⁰²	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Rewitalizacja obszarów wiejskich</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem Działania jest rozwój infrastruktury obszarów zdegradowanych małych miast a także obszarów wiejskich przyczyniający się do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez wsparcie przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmujących m.in. zadania w zakresie głębokiej przebudowy i adaptacji zdegradowanych obiektów i obszarów, ukierunkowane w szczególności na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, likwidację izolacji obszarów problemowych oraz poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych. Inwestycje infrastrukturalne w zakresie rewitalizacji ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych wzmocnią wysiłki na rzecz ograniczania koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznego mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Pozwolą także na odnowę zdegradowanych przestrzeni małych miast i wiejskich przyczyniając się do wzmocnienia ich potencjałów rozwojowych.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu. 2. Powierzchnia terenów przygotowanych pod działalność gospodarczą. 3. Powierzchnia użytkowa budynków przygotowanych pod działalność gospodarczą. 4. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1). 3. Budynki publiczne lub komercyjne budynki wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (CI39). 4. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją. 5. Długość wybudowanych dróg powiatowych. 6. Długość przebudowanych dróg powiatowych.

⁶⁰¹ Przez **rewitalizację** należy rozumieć proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy tego procesu, na podstawie programu rewitalizacji.

⁶⁰² Na potrzeby Działania 13.4 poprzez obszary wiejskie rozumie się gminy wiejskie a także gminy miejskie i miejsko-wiejskie do 5000 mieszkańców.

	<ol style="list-style-type: none"> 7. Długość wybudowanych dróg gminnych. 8. Długość przebudowanych dróg gminnych. 9. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 10. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (CI 38).
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa, remont lub modernizacja⁶⁰³ zdegradowanych⁶⁰⁴ budynków, w tym m.in. budynków przemysłowych, powojkowych w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem. 2. Kompleksowe projekty obejmujące rekultywację / remediację zdegradowanych obszarów wraz z przebudową oraz adaptacją obiektów zdegradowanych, w tym obiektów przemysłowych i powojkowych zlokalizowanych na tych terenach, mające na celu przywrócenie lub nadanie danemu obszarowi nowych funkcji użytkowych, tj. np. gospodarczych, turystycznych, kulturalnych lub społecznych. 3. Roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym nie będących w rejestrze zabytków i ich z wyposażenia niezbędnego dla wprowadzenia funkcji, jaką będzie pełnić będzie budynek po realizacji projektu w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem. 4. Uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni publicznych (przebudowa, remont lub modernizacja) w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych. 5. Zakup wyposażenia - wyłącznie jako element projektów dotyczących adaptacji budynków na cele np. gospodarcze, społeczne, turystyczne lub kulturalne i bezpośrednio związanego z funkcją, jaką będzie pełnić będzie budynek po realizacji projektu. 6. Roboty budowlane i modernizacyjne infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjna, ciepłownicza, elektryczna, gazowa, telekomunikacyjna oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami). Przedmiotowe prace dopuszczalne są wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu oraz w przypadku, kiedy są niezbędne do realizacji celów projektu. 7. Roboty budowlane i modernizacyjne dróg lokalnych (gminnych i powiatowych). Przedmiotowe prace dopuszczalne są wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu oraz w przypadku, kiedy są niezbędne do realizacji celów projektu.

⁶⁰³ **Modernizacja** – na potrzeby działania 13.4 poprzez modernizację rozumie się trwałe ulepszenie, obejmujące również rozbudowę, istniejącego obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.

⁶⁰⁴ **Zdegradowany budynek** – obiekt wyłączony z użytkowania z uwagi na stan techniczny, lub niespełniający warunków technicznych umożliwiających jego użytkowanie. Za zdegradowany można też uznać obiekt który w wyniku długiego użytkowania utracił parametry racjonalnych kosztów eksploatacji (awaryjność sieci wewnętrznych budynku, zużycie stolarki okiennej i drzwiowej, niedostateczne parametry termoizolacyjności), lub nie spełnia zmienionych w międzyczasie wymogów funkcjonalnych stawianych tego typu obiektom.

	<p>8. Tworzenie stref bezpieczeństwa⁶⁰⁵ i zapobieganie przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach m.in.: budowa lub przebudowa oświetlenia, zakup i instalacja systemów monitoringu, wyposażenie centrum monitoringu oraz koszty robót budowlanych mających na celu przystosowanie pomieszczeń do pełnienia funkcji centrum monitoringu, itp. wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu.</p> <p>9. Rozwój terenów zielonych - wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu.</p> <p>10. Przebudowa, remont lub modernizacja budynków w celu adaptacji na działalność przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw społecznych wraz z zakupem wyposażenia niezbędnego do prowadzenia niniejszej działalności.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> - Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, porozumienia i stowarzyszenia, - Samorządowe jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną, - Służby ratownicze i bezpieczeństwa publicznego, - Przedsiębiorstwa społeczne, zgodnie definicją Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, - Podmioty działające w oparciu o partnerstwo publiczno-privatne, - Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, - Organizacje pozarządowe, - Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną nie wymienione wyżej, - MŚP (przedsiębiorstwa muszą prowadzić działalność na terenie województwa lubelskiego).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, w tym społeczności lokalne ⁶⁰⁶ , osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, otoczenie osób wykluczonych społecznie, zamieszkujące obszar zdegradowany, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 29 961 451
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi	<i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i>

⁶⁰⁵ **Strefa bezpieczeństwa** - przestrzeń publiczna, z wyłączeniem budynków, zagrożona przed realizacją projektu patologiami społecznymi, wyposażona i obsługiwana w wyniku realizacji projektu przez m.in. nowy lub zmodernizowany system monitoringu lub inny system służący zwiększeniu bezpieczeństwa mieszkańców.

⁶⁰⁶ Społeczność, która zamieszkuje obszary zdegradowane w rozumieniu Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 lub jej udział jest niezbędny w rewitalizacji, o której mowa w ww. wytycznych.

działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Dwufunduszowość programu, – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym, – Finansowanie krzyżowe, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, – ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	W ramach Działania przewiduje się terytorializację poprzez dedykowane wsparcie obszarów wiejskich.
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Warunkiem uzyskania wsparcia w ramach Działania będzie ujęcie⁶⁰⁷ projektu w programie rewitalizacji i jego realizacja na obszarze rewitalizacji, prawidłowo zidentyfikowanym na podstawie wybranego zestawu wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej danej jednostki terytorialnej (w szczególności uwzględnione powinny być wskaźniki dotyczące ubóstwa, wykluczenia społecznego, stanu zdrowia i poziomu edukacji, np. lokalny wskaźnik rozwoju społecznego (Local Human Development Index). 3. Niezbędnym warunkiem realizacji działań inwestycyjnych w ramach Działania będzie ich podporządkowanie i ukierunkowanie na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych – działania te powinny służyć głównie spełnieniu założeń Osi Priorytetowej 11 i

⁶⁰⁷ Wsparcie może uzyskać wyłącznie projekt wpisany na listę przedsięwzięć podstawowych w programie rewitalizacji wpisanym do wykazu programów rewitalizacji prowadzonego przez IZ RPO WL.

	<p>koncentrować się na zagadnieniach tj. np. przeciwdziałanie koncentracji ubóstwa, eliminacja czynników prowadzących do wykluczenia społecznego.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Wszystkie wspierane przedsięwzięcia muszą uwzględniać konieczność dostosowania infrastruktury i wyposażenia do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 5. Działania mające na celu poprawę dostępności do usług społecznych⁶⁰⁸ muszą wykazywać zgodność z założeniami europejskich zasad odejścia od form opieki instytucjonalnej na rzecz opieki środowiskowej (nie wykluczając stacjonarnych form opieki) oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. 6. Projekty z zakresu kultury muszą wynikać z programu rewitalizacji i powinny koncentrować się na marginalizowanych społecznościach. Muszą to być projekty o mniejszej skali, których wysokość kosztów kwalifikowalnych nie będzie przekraczać 2 mln euro. 7. Ze wsparcia wyłączone są budynki/pomieszczenia w których prowadzona jest działalność administracyjno-biurowa organów administracji publicznej. 8. Wydatki na konserwację/restaurację wyposażenia budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym nie będących w rejestrze zabytków kwalifikowalne będą wyłącznie w przypadku, gdy prace te będą niezbędne, by nadać bądź przywrócić funkcje użytkowe (np. społeczne, gospodarcze, turystyczne lub kulturalne) niniejszym budynkom. Wyposażenie to musi być bezpośrednio związane z funkcją, jaką będzie pełnić będzie budynek po realizacji projektu. 9. Prace w zakresie wyposażenia centrum monitoringu oraz w zakresie przystosowanie pomieszczeń do pełnienia funkcji centrum monitoringu kwalifikowalne będą wyłącznie w przypadku, gdy w ramach projektu przewidziany jest zakup i instalacja systemów monitoringu. Prace w przedmiotowym zakresie kwalifikowalne będą wyłącznie w zakresie związanym bezpośrednio z systemem monitoringu, jaki instalowany jest w ramach projektu. 10. Wysokość wydatków na zakup wyposażenia nie może przekroczyć 20% kosztów kwalifikowanych. 11. Inwestycje dotyczące zewnętrznej infrastruktury technicznej⁶⁰⁹ oraz w zakresie dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) dopuszczalne będą jedynie w sytuacjach uzasadnionych spójnością realizowanej operacji, w tym brakiem możliwości osiągnięcia założonych rezultatów bez realizacji danego elementu. Ponadto, inwestycje w drogi lokalne możliwe będą wyłącznie w sytuacji, gdy przyczynią się do fizycznej, gospodarczej i społecznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych⁶¹⁰. Inwestycje w zakresie dróg lokalnych muszą stanowić element programu rewitalizacji. Wydatki na drogi lokalne mogą stanowić maksymalnie 15% kosztów kwalifikowalnych projektu. Wydatki na pozostałą zewnętrzną infrastrukturę techniczną (wodno-kanalizacyjna,
--	--

⁶⁰⁸ Usługi społeczne to usługi świadczone w społeczności lokalnej zgodnie z Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

⁶⁰⁹ Zewnętrzna infrastruktura techniczna rozumiana jako przewody lub urządzenia wodociągowe, kanalizacyjne, ciepłownicze, elektryczne, gazowe i telekomunikacyjne oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami zlokalizowane poza obrębem budynków.

⁶¹⁰ Obszary funkcjonalne miast wskazane w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego

	<p>ciepłownicza, elektryczna, gazowa, telekomunikacyjna oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami) nie mogą przekroczyć 25% kosztów kwalifikowalnych projektu.</p> <p>12. Budowa nowych budynków, co do zasady, nie może być realizowana w ramach tego Działania. Wyjątek stanowią projekty polegające na odtworzeniu zabudowy zdegradowanej w stopniu uniemożliwiającym jej regenerację/renowację (zastąpienie starego budynku nowym). W takim przypadku, wnioskodawca zobowiązany będzie do przedstawienia wiarygodnych analiz⁶¹¹ potwierdzających, iż stopień zdegradowania budynku uniemożliwia jego regenerację/renowację, w tym analiz potwierdzających efektywność kosztową takiego rozwiązania.</p> <p>13. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>14. Priorytetowo traktowane będą projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> – generujące nowe miejsca pracy, – przyczyniające się do poprawy efektywności energetycznej, – zapewniające kompleksowe rozwiązanie problemu obszaru zdegradowanego⁶¹², – wykazujące jak największą komplementarność z inwestycjami: <ul style="list-style-type: none"> ➤ współfinansowanymi z EFS, w szczególności z realizowanymi w ramach Działania: 9.2, 11.1, 11.2, 11.3 ➤ zgodnymi z celami EFS – <u>których całość lub elementy/moduły całości zostały przygotowane w oparciu o formułę konkursu architektonicznego, architektoniczno-urbanistycznego lub urbanistycznego.</u> <p>15. Realizowane inwestycje w drogi publiczne, bez względu na kategorię drogi, po zakończeniu realizacji inwestycji, muszą zapewnić wymóg nośności drogi wynoszącej minimum 11,5 t na oś⁶¹³.</p> <p>16. Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 251, poz. 1844 z późn. zm.) wyklucza się uzyskanie jednoczesnego wsparcia na to samo przedsięwzięcie ze środków EFRR i krajowych środków o specjalnym przeznaczeniu. Ponadto, zgodnie z art. 4 i 8 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. 2014 poz. 712) wyklucza się uzyskanie jednoczesnego wsparcia na to samo przedsięwzięcie ze środków pochodzących z budżetu UE oraz z kredytu, do którego beneficjentowi przysługuje premia, o której mowa we wskazanych artykułach.</p> <p>17. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre</p>
--	--

⁶¹¹ Za wiarygodną analizę uznana będzie ekspertyza techniczna wykonana przez osobę posiadającą tytuł rzeczoznawcy budowlanego nadany przez właściwy organ samorządu zawodowego.

⁶¹² Kompleksowość działań rewitalizacyjnych wyraża się w integrowaniu różnych wielowątkowych, wzajemnie uzupełniających się i wzmacniających działań mających na celu wywołanie jakościowej pozytywnej zmiany na zidentyfikowanym obszarze. Efektem podejmowanych działań ma być trwała gospodarcza, fizyczna, społeczna i środowiskowa poprawa sytuacji na obszarze zdegradowanym.

⁶¹³ Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 marca 2019 w sprawie transpozycji dyrektywy Rady 96/53/WE.

	rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i> .
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	10 % współfinansowania unijnego Możliwość stosowania <i>cross-financingu</i> ograniczona jest jedynie do działań, które są niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu oraz są bezpośrednio powiązane z projektem. Przedmiotowe finansowanie powinno być powiązane wprost z głównymi zadaniami realizowanymi w ramach danego projektu. Działania społeczne finansowane w ramach działania będą obejmować m.in. inwestycje na rzecz aktywizacji środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubogich. Dla przedmiotowych zadań stosuje się zasady kwalifikowalności dla EFS.
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie mają: 1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów <i>operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 Regionalna pomoc inwestycyjna Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)</i> 2. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 36 <i>Pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych</i> , art. 37. <i>Pomoc inwestycyjna na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy

	<p>za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 38 <i>Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), 4. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowania energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 41 <i>Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). 5. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). 6. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 53 <i>Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). 7. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 46 <i>Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). 8. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 r. w sprawie udzielenia pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 55 <i>Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).
--	---

	Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ⁶¹⁴	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektów: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektów z zakresu kultury: 2 mln euro ⁶¹⁵ .

⁶¹⁴ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

⁶¹⁵ Kwota w PLN przeliczona będzie wg kursu EBC z przedostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym został ogłoszony nabór projektów w trybie konkursowym lub w którym nastąpiło złożenie wniosku w trybie pozakonkursowym.

projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 13.5 Infrastruktura przedszkolna

OPIS DZIAŁANIA 13.5 <i>Infrastruktura przedszkolna</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Infrastruktura przedszkolna</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem interwencji jest zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej oraz wyrównywanie terytorialnych dysproporcji w tym zakresie (wsparcie kierowane w głównej mierze na obszary deficytowe). Zapewnienie lepszego dostępu do ww. usług pozwoli na wzrost liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, co w konsekwencji powinno doprowadzić do wyrównywania szans edukacyjnych dzieci z obszarów wiejskich. Pośrednio interwencja przyczyni się do poprawy aktywności zawodowej osób wychowujących dzieci, poprzez stworzenie możliwości godzenia życia prywatnego i zawodowego.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	1. Liczba użytkowników wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej.
9. Lista wskaźników produktu	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury przedszkolnej. 2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 3. Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CI35). 4. Liczba zakupionego wyposażenia w obiektach objętych wsparciem.
10. Typy projektów	Wsparcie działań na rzecz poprawy dostępności do edukacji przedszkolnej (celem utworzenia nowych miejsc w przedszkolach lub innych form edukacji przedszkolnej dla dzieci w wieku 3-5 lat ⁶¹⁶) na obszarach deficytowych w tym m.in.:

⁶¹⁶ Nie dotyczy przedszkoli specjalnych oraz inwestycji mających na celu utrzymanie dotychczasowej ilości miejsc dla dzieci uczestniczących w edukacji przedszkolnej, w przypadku gdy zaniechanie realizacji danego projektu będzie skutkowało obniżeniem współczynnika uczestnictwa w tej formie edukacji na obszarze danej gminy poniżej 20%.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. budowa⁶¹⁷, rozbudowa, adaptacja i modernizacja obiektów na potrzeby prowadzenia działalności edukacyjnej wraz z zapleczem socjalnym (m.in. place zabaw), 2. zakup niezbędnego wyposażenia⁶¹⁸ gwarantującego wysoką jakość kształcenia.
11. Typ beneficjenta	<p>Organy prowadzące przedszkola lub inne formy wychowania przedszkolnego:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; – Inne państwowe lub samorządowe jednostki sektora finansów publicznych, których ustawowym lub statutowym zadaniem jest pełnienie zadań publicznych w zakresie edukacji; – Organizacje pozarządowe; – Osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi przedszkola, oddziały przedszkolne; – Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i innych związków wyznaniowych; – Inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, wychowankowie placówek oświatowych, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 4 752 096
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Dwufunduszowość programu, – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa,

⁶¹⁷ Budowa nowych obiektów jedynie w przypadku udokumentowania braku możliwości wykorzystania/adaptacji istniejących budynków. W takich przypadkach wnioskodawca będzie musiał przedstawić szerokie uzasadnienie wskazujące, że zaproponowane rozwiązania stanowią element strategicznego podejścia do obszaru edukacji przedszkolnej na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego.

⁶¹⁸ W ramach Działania kwalifikowane będą środki trwałe powyżej 3500 zł.

	<ul style="list-style-type: none"> – ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. Wsparcie infrastrukturalne ze środków EFRR w ramach Działania co do zasady może zostać skierowane na finansowane projektów realizowanych w oparciu o istniejącą bazę lokalową. W wyjątkowych sytuacjach, w przypadku braku możliwości adaptacji istniejących budynków możliwa będzie budowa nowych obiektów lub rozbudowa istniejących związanych bezpośrednio z prowadzeniem działalności edukacyjnej w deficytowych obszarach. W takich przypadkach wnioskodawca będzie musiał przedstawić szerokie uzasadnienie wskazujące, że zaproponowane rozwiązania stanowią element strategicznego podejścia do obszaru edukacji przedszkolnej na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego. Drugi wyjątek od powyższej zasady dotyczy odtworzenia zabudowy zdegradowanej w stopniu uniemożliwiającym jej regenerację/renowację (zastąpienie starego budynku nowym). W takim przypadku, wnioskodawca zobowiązany będzie do przedstawienia wiarygodnych analiz potwierdzających, iż stopień zdegradowania budynku uniemożliwia jego regenerację/renowację, w tym analiz potwierdzających efektywność kosztową takiego rozwiązania. 3. Koniecznym warunkiem realizacji inwestycji w ramach Działania jest posiadanie przez wnioskodawcę jasnej wizji, w tym diagnozy potrzeb i deficytów w obszarze interwencji z uwzględnieniem analizy pod kątem trendów demograficznych i kompleksowych planów wykorzystania powstałej infrastruktury. Wsparcie infrastrukturalne ze środków EFRR powinno być realizowane jako uzupełnienie działań realizowanych z EFS lub zgodnych z celami EFS w sytuacji gdy jest to niezbędne do osiągnięcia celów odnoszących się do całego CT10, realizowanego poprzez Działania w ramach Osi 12. 4. Działania finansowane z EFRR w obszarze edukacji przedszkolnej mają charakter pomocniczy w stosunku do działań EFS. Wsparcie infrastrukturalne będzie ukierunkowane na tworzenie nowych miejsc w przedszkolach lub innych formach edukacji przedszkolnej, w szczególności na obszarach charakteryzujących się słabym dostępem do edukacji przedszkolnej. Działania te (zwłaszcza dotyczące

	<p>budowy nowej infrastruktury) muszą uwzględniać trendy demograficzne zachodzące na danym obszarze, a kryteria wyboru projektów będą obejmowały m.in terytorialne deficyty w dostępie do placówek przedszkolnych.</p> <p>5. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>6. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględniania dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu(na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020(na podstawie art. 14 <i>Regionalna pomoc inwestycyjna</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu)</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie:</p>

	Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ⁶¹⁹	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych. Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: 1 mln PLN.
30. Kwota alokacji UE na instrumenty	Nie dotyczy

⁶¹⁹ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 13.6 Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego

OPIS DZIAŁANIA 13.6 <i>Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego</i>	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Celem interwencji jest poprawa warunków kształcenia zawodowego poprzez prace modernizacyjne i zakup wyposażenia ukierunkowany na realizację ww. założeń. Działania te powinny zaowocować zwiększeniem zainteresowania podejmowaniem edukacji w szkolnictwie zawodowym.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	1. Liczba użytkowników wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego.
9. Lista wskaźników produktu	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury kształcenia zawodowego. 2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 3. Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CI35). 4. Liczba zakupionego wyposażenia w obiektach objętych wsparciem.
10. Typy projektów	1. Prace modernizacyjne i dostosowawcze istniejącej infrastruktury, w szczególności rozbudowa lub przebudowa (w uzasadnionych przypadkach także budowa ⁶²⁰) pracowni/warsztatów kształcenia praktycznego jak również pracowni wykorzystywanych w procesie kształcenia i rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych zorientowanych na potrzeby regionalnego rynku pracy, 2. Zakup wyposażenia ⁶²¹ pracowni i warsztatów.
11. Typ beneficjenta	Organy prowadzące szkoły i placówki oświatowe: <ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; – Inne państwowe lub samorządowe jednostki sektora finansów publicznych, których ustawowym lub statutowym zadaniem jest pełnienie zadań publicznych w zakresie edukacji; – Organizacje pozarządowe;

⁶²⁰ Zgodnie z zasadami określonymi w pkt. 19 *Limity i ograniczenia w realizacji projektów*.

⁶²¹ Przez wyposażenie pracowni i warsztatów szkolnych należy rozumieć wyposażenie rekomendowane przez Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej (szczegółowy katalog wyposażenia pracowni lub warsztatów szkolnych dla 190 zawodów został opracowany przez MEN i jest udostępniony za pośrednictwem strony internetowej www.koweziu.edu.pl). W ramach Działania kwalifikowane będą środki trwałe powyżej 3500 zł.

	<ul style="list-style-type: none"> – Osoby prawne i fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w obszarze oświaty działające w oparciu o ustawę z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty – Dz. U. 1991 nr 95 poz. 425 z późn. zm.; – Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i innych związków wyznaniowych; – Ochotnicze Hufce Pracy w zakresie wspomaganie systemu oświaty poprzez aktywizację zawodową młodzieży i podejmowania działań zmierzających do podwyższania kwalifikacji zawodowych lub przekwalifikowania w zakresie nieobjętym interwencją PO WER.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, uczniowie i wychowankowie placówek oświatowych i doskonalenia zawodowego, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 14 068 818
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Dwufunduszowość programu, – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne, – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	W ramach Działania realizowany będzie na terenie miast subregionalnych instrument terytorialny Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (tzw. Strategiczne Inwestycje Terytorialne) na podstawie art. 36 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013).
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu	Tryb konkursowy Tryb pozakonkursowy

<p>odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów</p>	<p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
<p>19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Wsparcie infrastrukturalne ze środków EFRR w ramach Działania co do zasady może zostać skierowane na finansowane projektów realizowanych w oparciu o istniejącą bazę lokalową. W wyjątkowych sytuacjach, w przypadku braku możliwości adaptacji istniejących budynków możliwa będzie budowa nowych obiektów lub rozbudowa istniejących związanych bezpośrednio z prowadzeniem działalności edukacyjnej w deficytowych obszarach. W takich przypadkach wnioskodawca będzie musiał przedstawić szerokie uzasadnienie wskazujące, że zaproponowane rozwiązania stanowią element strategicznego podejścia do obszaru edukacji szkolnej na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego. Drugi wyjątek od powyższej zasady dotyczy odtworzenia zabudowy zdegradowanej w stopniu uniemożliwiającym jej regenerację/renowację (zastąpienie starego budynku nowym). W takim przypadku, wnioskodawca zobowiązany będzie do przedstawienia wiarygodnych analiz potwierdzających, iż stopień zdegradowania budynku uniemożliwia jego regenerację/renowację, w tym analiz potwierdzających efektywność kosztową takiego rozwiązania. 3. Koniecznym warunkiem realizacji inwestycji w ramach Działania jest posiadanie przez wnioskodawcę jasnej wizji (w tym diagnozy potrzeb i deficytów w obszarze interwencji z uwzględnieniem analizy pod kątem trendów demograficznych) oraz kompleksowych planów wykorzystania powstałej infrastruktury. Przedmiotowa diagnoza powinna być zatwierdzona przez organ prowadzący szkoły i placówki kształcenia zawodowego i ustawicznego, objęte wsparciem. Inwestycje finansowane ze środków EFRR powinny być logicznie i tematycznie powiązane z innymi projektami/inwestycjami realizowanymi/zrealizowanymi ze środków EFS w ramach priorytetów inwestycyjnych 10 iii i 10iv lub z działaniami zgodnymi z celami EFS. 4. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>. 5. Preferencyjnie traktowane będą projekty wspierające rozwój kształcenia zawodowego przy aktywnym udziale pracodawców, gwarantującym rzeczywisty kontakt ze środowiskiem pracy w danym zawodzie. Ponadto preferowane będą kierunki kształcenia związane z nowoczesnymi technologiami (w tym w szczególności wpisujących się do zakresu tzw. kluczowych technologii wspomagających oraz procesami cyfryzacji przemysłu, wnoszące wartość dodaną na rzecz modernizacji procesów produkcyjnych).

	<p>6. Inwestycje w infrastrukturę kształcenia zawodowego, szkoleń zawodowych oraz uczenia się przez całe życie powinny być skoncentrowane na dostosowaniu szkolnictwa do wymogów, jakie stawia regionalny rynek pracy oraz tworzeniu warunków zbliżonych do rzeczywistego środowiska pracy zawodowej.</p> <p>7. Interwencja realizowana w ramach działań związanych ze wsparciem infrastruktury kształcenia ustawicznego musi być wykorzystywana w procesie organizacji i prowadzenia dla osób dorosłych:</p> <p>a) kwalifikacyjnych kursów zawodowych,</p> <p>b) kursów umiejętności zawodowych oraz innych kursów umożliwiające uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych;</p> <p>8. Preferencje uzyskują projekty dotyczące szkół/placówek prowadzących kształcenie w zakresie zawodów wpisujących się w inteligentne specjalizacje wynikające z „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 r.”, sektory szybkiego wzrostu oraz sektory ważne dla lokalnych rynków pracy. Lista ww. zawodów (w przypadku zgodności z RSI - przygotowana w oparciu o uchwałę Zarządu Województwa Lubelskiego w sprawie przyjęcia indykatywnej listy kodów PKD wpisujących się w Regionalne Inteligentne Specjalizacje Województwa Lubelskiego) stanowić będzie załącznik do regulaminu konkursu.</p> <p>9. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>10. W ramach konkursu dany beneficjent może aplikować o dofinansowanie tylko jednego projektu.</p> <p>11. Maksymalna kwota wsparcia wynosi 3 mln zł. (ograniczenie to dotyczy również projektów realizowanych w partnerstwie, natomiast nie dotyczy projektów realizowanych w trybie pozakonkursowym).</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form</p>

i planowany zakres systemu zaliczek	rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020:</p> <p>(na podstawie art. 14 Regionalna pomoc inwestycyjna Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy <i>de minimis</i>, udzielana jest na podstawie Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy <i>de minimis</i> w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>).</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą <i>de minimis</i>: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych⁶²²</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą <i>de minimis</i>: 5%

⁶²² Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102

	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 13.7 Infrastruktura szkolna

OPIS DZIAŁANIA 13.7 Infrastruktura szkolna	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Infrastruktura szkolna</i>
7. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	Celem działania jest poprawa warunków edukacji ogólnej przyczyniająca się do rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych tzw. transversal skills niezbędnych na rynku pracy (umiejętności matematyczno-przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi (w tym język polski dla cudzoziemców i osób powracających do Polski oraz ich rodzin), ICT, umiejętność rozumienia (ang. literacy), kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy

Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	1. Liczba użytkowników wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej.
9. Lista wskaźników produktu	1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej. 2. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 3. Potencjał objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej (CI35). 4. Liczba zakupionego wyposażenia w obiektach objętych wsparciem.
10. Typy projektów	1. Modernizacja obiektów dydaktycznych, w których realizowany jest proces rozwoju kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy oraz proces indywidualizacji pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, 2. Zakup niezbędnego wyposażenia ⁶²³ gwarantującego wysoką jakość kształcenia.
11. Typ beneficjenta	Organy prowadzące szkoły i placówki oświatowe: <ul style="list-style-type: none"> – Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; – Inne państwowe lub samorządowe jednostki sektora finansów publicznych, których ustawowym lub statutowym zadaniem jest pełnienie zadań publicznych w zakresie edukacji; – Organizacje pozarządowe; – Osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły i placówki oświatowe; – Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i innych związków wyznaniowych; – Inne podmioty (z wyłączeniem osób fizycznych <nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych>).
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, uczniowie i wychowankowie placówek oświatowych, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 4 776 910
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i> <ul style="list-style-type: none"> – Dwufunduszowość programu, – Harmonogram naborów wniosków, – KM RPO WL 2014-2020, – Kryteria wyboru projektów, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno-promocyjne,

⁶²³ Szczegółowy katalog wyposażenia pracowni szkolnych zostanie określony przez MEN i będzie udostępniany za pośrednictwem strony internetowej www.men.gov.pl. W ramach Działania kwalifikowane będą środki trwale powyżej 3500 zł.

	<ul style="list-style-type: none"> – Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, – Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu. 2. Wsparcie infrastrukturalne ze środków EFRR w ramach Działania może zostać skierowane na finansowanie projektów realizowanych w oparciu o istniejącą bazę lokalową. W wyjątkowych sytuacjach, w przypadku braku możliwości adaptacji istniejących budynków możliwa będzie rozbudowa istniejących związanych bezpośrednio z prowadzeniem działalności edukacyjnej w deficytowych obszarach. W takich przypadkach wnioskodawca będzie musiał przedstawić szerokie uzasadnienie wskazujące, że zaproponowane rozwiązania stanowią element strategicznego podejścia do obszaru edukacji szkolnej na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego. Drugi wyjątek od powyższej zasady dotyczy odtworzenia zabudowy zdegradowanej w stopniu uniemożliwiającym jej regenerację/renowację (zastąpienie starego budynku nowym). W takim przypadku, wnioskodawca zobowiązany będzie do przedstawienia wiarygodnych analiz potwierdzających, iż stopień zdegradowania budynku uniemożliwia jego regenerację/renowację, w tym analiz potwierdzających efektywność kosztową takiego rozwiązania. 3. Koniecznym warunkiem realizacji inwestycji w ramach Działania jest posiadanie przez wnioskodawcę jasnej wizji (w tym diagnozy potrzeb i deficytów w obszarze interwencji z uwzględnieniem analizy pod kątem trendów demograficznych) oraz kompleksowych planów wykorzystania powstałej infrastruktury i jej powiązania z interwencją EFS w ramach Działania 12.2 lub innymi działaniami zgodnymi z celami EFS. 4. Należy pamiętać, iż ww. wsparcie infrastrukturalne ze środków EFRR powinno być realizowane jako uzupełnienie działań realizowanych z

	<p>EFS lub zgodnych z celami EFS w sytuacji gdy jest to niezbędne do osiągnięcia celów odnoszących się do całego CT10, realizowanego poprzez Działania w ramach Osi 12.</p> <p>5. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>6. Preferowane będą projekty przewidujące zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych.</p> <p>7. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy <i>de minimis</i>.</p>
20. Warunki i planowany zakres stosowania <i>cross-financingu</i> (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc <i>de minimis</i> (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 Regionalna pomoc inwestycyjna Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).

	Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie więcej niż 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych maksymalny poziom dofinansowania wynosi 85%.
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych ⁶²⁴	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: zgodnie z regulaminem konkursu, jednakże nie mniej niż 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu – W przypadku państwowych jednostek budżetowych: 15%.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty	Nie dotyczy

⁶²⁴ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

OPIS DZIAŁANIA 13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych

OPIS DZIAŁANIA 13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych</i>
7. Cele szczegółowe/ działania/ poddziałania	<p>Celem Działania jest odnowa zdegradowanych przestrzeni położonych na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego prowadząca do rozwiązywania zdiagnozowanych problemów społecznych tych obszarów.</p> <p>Cel ten zostanie osiągnięty poprzez wsparcie przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmujących m. in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zadania w zakresie głębokiej przebudowy i adaptacji zdegradowanych obszarów, ukierunkowane w szczególności na poprawę jakości korzystania z przestrzeni, – likwidację izolacji obszarów problemowych, – poprawę jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych. <p>Inwestycje infrastrukturalne w zakresie rewitalizacji ukierunkowane na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych wzmocnią wysiłki na rzecz ograniczania koncentracji ubóstwa oraz wykluczenia społecznego mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Pozwolą także na odnowę zdegradowanych przestrzeni przyczyniając się do wzmocnienia ich potencjałów rozwojowych.</p>
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury społecznej/kulturalnej/turystycznej będącej przedmiotem projektu. 2. Powierzchnia terenów przygotowanych pod działalność gospodarczą. 3. Powierzchnia użytkowa budynków przygotowanych pod działalność gospodarczą. 4. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. 2. Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich (C139). 3. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Długość wybudowanych dróg powiatowych. 5. Długość przebudowanych dróg powiatowych. 6. Długość wybudowanych dróg gminnych. 7. Długość przebudowanych dróg gminnych. 8. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 9. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (CI 38).
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa, remont lub modernizacja⁶²⁵ zdegradowanych⁶²⁶ budynków, w tym m.in. budynków przemysłowych, powojkowych w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np. społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem. 2. Kompleksowe projekty obejmujące rekultywację / remediację zdegradowanych obszarów wraz z przebudową oraz adaptacją obiektów zdegradowanych, w tym obiektów przemysłowych i powojkowych zlokalizowanych na tych terenach, mające na celu przywrócenie lub nadanie danemu obszarowi nowych funkcji użytkowych, tj. np. gospodarczych, turystycznych, kulturalnych lub społecznych. 3. Roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym nie będących w rejestrze zabytków i ich wyposażenia niezbędnego dla wprowadzenia funkcji, jaką będzie pełnić będzie budynek po realizacji projektu w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych np.: społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z obiektem. 4. Uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni publicznych (przebudowa, remont lub modernizacja) w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, np.: społecznych, gospodarczych, turystycznych lub kulturalnych wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych. 5. Roboty budowlane i modernizacyjne infrastruktury technicznej (m.in. wodno-kanalizacyjna, energetyczna oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami). Przedmiotowe prace dopuszczalne są wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu oraz w przypadku, kiedy są niezbędne do realizacji celów projektu. 6. Roboty budowlane i modernizacyjne dróg lokalnych (gminnych i powiatowych). Przedmiotowe prace dopuszczalne są wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu oraz w przypadku, kiedy są niezbędne do realizacji celów projektu.

⁶²⁵ **Modernizacja** – na potrzeby działania poprzez modernizację rozumie się trwałe ulepszenie, obejmujące również rozbudowę, istniejącego obiektu budowlanego prowadzące do zwiększenia jego wartości użytkowej.

⁶²⁶ **Zdegradowany budynek** – obiekt wyłączony z użytkowania z uwagi na stan techniczny, lub niespełniający warunków technicznych umożliwiających jego użytkowanie. Za zdegradowany można też uznać obiekt który w wyniku długiego użytkowania utracił parametry racjonalnych kosztów eksploatacji (awaryjność sieci wewnętrznych budynku, zużycie stolarki okiennej i drzwiowej, niedostateczne parametry termoizolacyjności), lub nie spełnia zmienionych w międzyczasie wymogów funkcjonalnych stawianych tego typu obiektom.

	<p>7. Tworzenie stref bezpieczeństwa⁶²⁷ i zapobieganie przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast m.in.: budowa lub przebudowa oświetlenia, zakup i instalacja systemów monitoringu itp. wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu.</p> <p>8. Rozwój miejskich terenów zielonych - wyłącznie jako element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych będący uzupełnieniem szerszego projektu.</p>
11. Typ beneficjenta	Jednostki samorządu terytorialnego z obszaru Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego będące stroną Porozumienia Gmin LOF o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w perspektywie finansowej UE 2014-2020 zawartego dnia 30 marca 2015 r.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym lub ubóstwem, otoczenie osób wykluczonych społecznie, zamieszkujące obszar zdegradowany, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 16 573 571
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Dwufunduszowość programu, - Harmonogram naborów wniosków, - KM RPO WL 2014-2020, - Kryteria wyboru projektów, - Instrumenty terytorialne ułatwiające komplementarność w sensie geograficznym, - Finansowanie krzyżowe, - Mapa projektów, - Wspólne działania informacyjno-promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Komitet ds. Umowy Partnerstwa, - Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego, - Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, - Wytoczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Mapa projektów.

⁶²⁷ **Strefa bezpieczeństwa** - przestrzeń publiczna, z wyłączeniem budynków, zagrożona przed realizacją projektu patologiami społecznymi, wyposażona i obsługiwana w wyniku realizacji projektu przez m.in. nowy lub zmodernizowany system monitoringu lub inny system służący zwiększeniu bezpieczeństwa mieszkańców.

17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Gmina Lublin (reprezentująca Strony Porozumienia Gmin LOF)</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Wnioskodawcą w ramach niniejszego działania może być wyłącznie jednostka samorządu terytorialnego należąca do Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, która podpisała porozumienie międzygminne z dnia 30 marca 2015 r. 3. Do wsparcia kwalifikują się projekty znajdujące się na terenie miast lub obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie ujętych w Strategii ZIT LOF. 4. Warunkiem uzyskania wsparcia w ramach Działania będzie ujęcie⁶²⁸ projektu w programie rewitalizacji i jego realizacja na obszarze rewitalizacji, prawidłowo zidentyfikowanym na podstawie wybranego zestawu wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej danej jednostki terytorialnej (w szczególności uwzględnione powinny być wskaźniki dotyczące ubóstwa, wykluczenia społecznego, stanu zdrowia i poziomu edukacji, np. lokalny wskaźnik rozwoju społecznego (Local Human Development Index). 5. Niezbędnym warunkiem realizacji działań inwestycyjnych w ramach Działania będzie ich podporządkowanie i ukierunkowanie na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych – działania te powinny służyć głównie spełnieniu założeń Osi Priorytetowej 11 i koncentrować się m.in. na przeciwdziałaniu koncentracji ubóstwa, eliminacji czynników prowadzących do wykluczenia społecznego. 6. Działania mające na celu poprawę dostępności do usług społecznych muszą wykazywać zgodność z założeniami europejskich zasad odejścia od form opieki instytucjonalnej na rzecz opieki środowiskowej (nie wykluczając stacjonarnych form opieki) oraz z kierunkami wskazanymi w Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. 7. Wydatki na konserwację/restaurację wyposażenia budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej oraz budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym nie będących w rejestrze zabytków kwalifikowalne będą wyłącznie w przypadku, gdy prace te będą niezbędne, by nadać bądź przywrócić funkcje użytkowe (np. społeczne, gospodarcze, turystyczne lub kulturalne) niniejszym budynkom. Wyposażenie to musi być bezpośrednio związane z funkcją, jaką będzie pełnił

⁶²⁸ Wsparcie może uzyskać wyłącznie projekt wpisany na listę przedsięwzięć podstawowych w programie rewitalizacji wpisanym do wykazu programów rewitalizacji prowadzonego przez IZ RPO WL.

	<p>będzie budynek po realizacji projektu.</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Prace w zakresie wyposażenia centrum monitoringu oraz w zakresie przystosowania pomieszczeń do pełnienia funkcji centrum monitoringu kwalifikowalne będą wyłącznie w przypadku, gdy w ramach projektu przewidziany jest zakup i instalacja systemów monitoringu. Prace w przedmiotowym zakresie kwalifikowalne będą wyłącznie w zakresie związanym bezpośrednio z systemem monitoringu, jaki instalowany jest w ramach projektu. 9. Inwestycje dotyczące zewnętrznej infrastruktury technicznej oraz w zakresie dróg lokalnych (gminnych i powiatowych) dopuszczalne będą jedynie w sytuacjach uzasadnionych spójnością realizowanej operacji, w tym brakiem możliwości osiągnięcia założonych rezultatów bez realizacji danego elementu. Ponadto, inwestycje w drogi lokalne możliwe będą wyłącznie w sytuacji, gdy przyczynią się do fizycznej, gospodarczej i społecznej rewitalizacji i regeneracji obszarów miejskich lub miejskich obszarów funkcjonalnych. Inwestycje w zakresie dróg lokalnych muszą stanowić element programu rewitalizacji. Wydatki na drogi lokalne mogą stanowić maksymalnie 15% kosztów kwalifikowalnych projektu. Wydatki na pozostałą zewnętrzną infrastrukturę techniczną (wodno-kanalizacyjna, ciepłownicza, elektryczna, gazowa, telekomunikacyjna oraz infrastruktura z zakresu gospodarki odpadami) nie mogą przekroczyć 25% kosztów kwalifikowalnych projektu. 10. Budowa nowych budynków, co do zasady, nie może być realizowana w ramach tego Działania. Wyjątek stanowią projekty polegające na odtworzeniu zabudowy zdegradowanej w stopniu uniemożliwiającym jej regenerację/renowację (zastąpienie starego budynku nowym). W takim przypadku, wnioskodawca zobowiązany będzie do przedstawienia wiarygodnych analiz potwierdzających, iż stopień zdegradowania budynku uniemożliwia jego regenerację/renowację, w tym analiz potwierdzających efektywność kosztową takiego rozwiązania. 11. Ze wsparcia wyłączone są budynki/pomieszczenia w których prowadzona jest działalność administracyjno-biurowa organów administracji publicznej. 12. Projekty z zakresu kultury muszą wynikać z programu rewitalizacji i powinny koncentrować się na marginalizowanych społecznościach. Muszą to być projekty o mniejszej skali, których wysokość kosztów kwalifikowalnych nie będzie przekraczać 2 mln euro. 13. Projekty powinny przyczyniać się do: <ul style="list-style-type: none"> – generowania nowych miejsc pracy, – poprawy efektywności energetycznej, – kompleksowego rozwiązania problemu obszaru zdegradowanego, – osiągnięcia komplementarności z inwestycjami: <ul style="list-style-type: none"> ➤ współfinansowanymi z EFS, w szczególności realizowanymi w ramach Działań: 9.2, 11.1, 11.2, 11.3 ➤ zgodnymi z celami EFS. 14. Realizowane inwestycje w drogi publiczne, bez względu na kategorię drogi, po zakończeniu realizacji inwestycji, muszą zapewnić wymóg nośności drogi wynoszącej minimum 11,5 t na oś⁶²⁹. 15. Preferowane będą projekty, których całość lub element/moduł, przygotowane będą w oparciu o formułę konkursu architektonicznego,
--	--

⁶²⁹ Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 marca 2019 w sprawie transpozycji dyrektywy Rady 96/53/WE.

	<p>architektoniczno-urbanistycznego lub urbanistycznego.</p> <p>16. Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 251, poz. 1844 z późn. zm.) wyklucza się uzyskanie jednoczesnego wsparcia na to samo przedsięwzięcie ze środków EFRR i krajowych środków o specjalnym przeznaczeniu. Ponadto, zgodnie z art. 4 i 8 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów (Dz. U. 2014 poz. 712) wyklucza się uzyskanie jednoczesnego wsparcia na to samo przedsięwzięcie ze środków pochodzących z budżetu UE oraz z kredytu, do którego beneficjentowi przysługuje premia, o której mowa we wskazanych artykułach.</p> <p>17. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 - 5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <p>18. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>10% współfinansowania unijnego.</p> <p>Możliwość stosowania cross-finansingu ograniczona jest jedynie do działań, które są niezbędne dla pomyślnej realizacji projektu oraz są bezpośrednio powiązane z projektem. Przedmiotowe finansowanie powinno być powiązane wprost z głównymi zadaniami realizowanymi w ramach danego projektu.</p> <p>Działania społeczne finansowane w ramach działania będą obejmować m. in. inwestycje na rzecz aktywizacji środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubogich. Dla przedmiotowych zadań stosuje się zasady kwalifikowalności dla EFS.</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)</p>	<p>Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)</p>
<p>23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek</p>	<p>Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania</p>

	zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
<p>24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)</p>	<p>Do pomocy udzielanej w ramach Działania, mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie mają:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 14 <i>Regionalna pomoc inwestycyjna</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu) 2. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 36 <i>Pomoc inwestycyjna umożliwiająca przedsiębiorstwom zastosowanie norm surowszych niż normy unijne w zakresie ochrony środowiska lub podniesienie poziomu ochrony środowiska w przypadku braku norm unijnych</i>, art. 37. <i>Pomoc inwestycyjna na wcześniejsze dostosowanie do przyszłych norm unijnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). 3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 38 <i>Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), 4. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowania energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 41 <i>Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). 5. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 56 <i>Pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu). 6. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 53 <i>Pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego

	<p>niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>7. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 46 <i>Pomoc inwestycyjna na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>8. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 r. w sprawie udzielenia pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (na podstawie art. 55 <i>Pomoc na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną</i> Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu).</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020</p>
<p>25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 85% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną oraz pomocą de minimis: 95% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. – Projekty w części objętej pomocą de minimis: 85% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu
<p>27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Projekty w części nieobjętej pomocą publiczną: 5% – Projekty w części objętej pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej – Projekty w części objętej pomocą de minimis: 15% – Projekty generujące dochód: zgodnie z luką w finansowaniu

kwalikowalnych ⁶³⁰	
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Brak ograniczeń kwotowych
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych. Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektów z zakresu kultury: 2 mln euro ⁶³¹ .
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

⁶³⁰ Minimalny wkład własny pokrywany jest ze środków beneficjenta, z zastrzeżeniem, iż jednostki samorządu terytorialnego mogą pokryć minimalny wkład własny ze środków pochodzących z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, o którym mowa w Uchwale nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa).

⁶³¹ Kwota w PLN przeliczona będzie wg kursu EBC z przedostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym został ogłoszony nabór projektów w trybie konkursowym lub w którym nastąpiło złożenie wniosku w trybie pozakonkursowym.

II.14 Oś priorytetowa 14 Pomoc techniczna

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 14 Pomoc techniczna

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel 1: Zapewnienie niezbędnych zasobów ludzkich oraz warunków zapewniających sprawne działanie instytucji wdrażających RPO WL 2014 - 2020

Cel 2: Sprawny system wdrażania RPO WL 2014-2020

Cel 3: Rozwój potencjału beneficjentów

Cel 4: Skuteczna i efektywna informacja i promocja FE w ramach Programu

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFS	83 567 168
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 14.1 Pomoc techniczna

OPIS DZIAŁANIA 14.1 Pomoc techniczna	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Pomoc techniczna</i>
7. Cel/e szczegółowe/ działania/ poddziałania	Zadania prowadzone w ramach Działania mają na celu zapewnić niezbędne warunki pracy oraz poziom zatrudnienia w instytucjach zaangażowanych w RPO WL gwarantujące skuteczną realizację Programu. Do szczegółowych celów tego Działania należy również zabezpieczenie realizacji kluczowych procesów systemu zarządzania i wdrażania RPO WL, a także wysoko wykwalifikowanej kadry pracowniczej zaangażowanej w te procesy. Dodatkowo, zadania prowadzone w ramach niniejszego Działania mają umożliwić aktywizację mieszkańców województwa lubelskiego w ubieganiu się o wsparcie z Funduszy Europejskich w ramach Programu i pomoc beneficjentom w zakresie przygotowania i realizacji projektów, a także zapewnić ogółowi społeczeństwa informację na temat efektów wdrażania programu oraz przyczynić się do uzyskania ich szerokiej akceptacji dla działań rozwojowych realizowanych przy pomocy Funduszy Europejskich w województwie lubelskim.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	

9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej 2. Liczba uczestników form szkoleniowych dla instytucji 3. Liczba przeprowadzonych ewaluacji 4. Liczba posiedzeń sieci tematycznych, grup roboczych, komitetów oraz innych ciał angażujących partnerów 5. Liczba projektów objętych wsparciem 6. Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów 7. Liczba działań informacyjno - promocyjnych o szerokim zasięgu 8. Liczba odwiedzin portalu informacyjnego/serwisu internetowego 9. Liczba materiałów informacyjnych lub promocyjnych na temat React-EU wydanych w formie elektronicznej
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zatrudnienie pracowników zaangażowanych w RPO WL - w ramach tego typu projektu będą finansowane wynagrodzenia personelu zaangażowanego w zarządzanie i wdrażanie RPO WL 2014-2020, zamykanie RPO WL 2007-2013 oraz przygotowanie okresu programowania po roku 2020. 2. Wsparcie wdrażania RPO WL - w ramach tego typu projektu będą finansowane, m. in. następujące działania potrzebne do wsparcia wdrażania RPO WL 2014 - 2020: <ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie kwalifikacji zawodowych personelu zaangażowanego w realizację Programu; • zapewnienie warunków technicznych potrzebnych do realizacji Programu; • zapewnienie wsparcia eksperckiego, analiz, badań itp. oraz ewaluacji na potrzeby Programu; • wsparcie beneficjentów w opracowaniu dokumentów strategicznych m.in. poprzez opracowanie dokumentacji, szkolenia, warsztaty, wsparcie doradcze i eksperckie. 3. Informacja i promocja Funduszy Europejskich - w ramach tego typu projektu będą finansowane, m. in. następujące działania: <ul style="list-style-type: none"> • publikacje i materiały informacyjno-promocyjne, • działania informacyjno-promocyjne o szerokim zasięgu oraz działania je wspierające, • działania informacyjno-promocyjne prowadzone w Internecie, • imprezy otwarte i inne, • działania edukacyjne dla potencjalnych beneficjentów i beneficjentów, • wymiana doświadczeń. <p>Wszystkie powyższe działania realizowane w ww. typach projektów mogą dotyczyć bieżącego, a także kolejnych okresów programowania.</p>
11. Typ beneficjenta	<ul style="list-style-type: none"> – Instytucja Zarządzająca – Instytucje Pośredniczące, z wyłączeniem finansowanych ze środków PO PT (związki ZIT) – Jednostka prowadząca obsługę teleinformatyczną Instytucji Zarządzającej i Instytucji Pośredniczących

12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	<ul style="list-style-type: none"> – Faktyczni i potencjalni beneficjenci Programu – Faktyczni i potencjalni uczestnicy projektów realizowanych w ramach Programu – Ogół mieszkańców województwa lubelskiego
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 83 567 168
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb pozakonkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych oraz wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Nie dotyczy
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	85%
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	15%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.15 Oś Priorytetowa 15 Odporne Lubelskie - zasoby REACT-EU dla Lubelskiego

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 15 Odporne Lubelskie - zasoby REACT-EU dla Lubelskiego

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel szczegółowy 1:Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie energetyki

Cel szczegółowy 2: Silny, dobrze zorganizowany i odporny system opieki zdrowotnej dostosowany do nowej sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wywołanej skutkami kryzysu wywołanego pandemią COVID-19

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	30 853 207
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 15.1 Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie energetyki

OPIS DZIAŁANIA 15.1 Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie energetyki	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie energetyki</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Celem Działania jest transformacja energetyczna regionalnej gospodarki poprzez zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz poprawę efektywności energetycznej w sektorze przedsiębiorstw. Realizacja celów działania przyczyni się do dywersyfikacji źródeł wytwarzania energii, ograniczenia zużycia paliw kopalnych, ograniczenia emisji CO₂ i pyłów do atmosfery, racjonalnego gospodarowania energią przez przedsiębiorstwa oraz pozwoli na skuteczne rozwiązywanie problemów ekonomicznych przedsiębiorstw, związanych ze wzrostem cen energii.</p> <p>Transformacja energetyczna wpłynie na zmianę bilansu energetycznego, z wykorzystaniem istniejącego potencjału do produkcji energii ze źródeł odnawialnych, zwłaszcza energii słonecznej. Efektem podjętych działań będzie zwiększenie mocy zainstalowanej w źródłach OZE w przedsiębiorstwach zlokalizowanych na terenie województwa lubelskiego oraz zwiększenie udziału energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem. Działania te będą sprzyjać realizacji polityki klimatyczno-energetycznej UE, w tym realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu.</p> <p>Wzrost efektywności energetycznej w sektorze przedsiębiorstw pozwoli na bardziej racjonalne wykorzystanie energii. Ponadto, ograniczy straty energii oraz obniży koszty funkcjonowania przedsiębiorstw. Osiągnięcie wysokiej efektywności energetycznej będzie możliwe m. in. poprzez realizację wielokierunkowych i kompleksowych działań w ramach głębokiej termomodernizacji. Identyfikacja zestawu działań zwiększających efektywność energetyczną w danym przedsiębiorstwie dokonywana jest na</p>

	podstawie audytu energetycznego (stanowiącego obligatoryjny element projektu).
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 2. Produkcja energii elektrycznej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 3. Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 4. Produkcja energii cieplnej z nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE. 5. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej. 6. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej. 7. Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI1) 2. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI2) 3. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych (CI34). 4. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 5. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE. 6. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 7. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE. 8. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 9. Liczba przebudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji. 10. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji. 11. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji. 12. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (MWe). 13. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych (kWe). 14. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych (MWt). 15. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych (kWt). 16. Liczba przedsiębiorstw, które w wyniku wsparcia poprawiły efektywność energetyczną. 17. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków. 18. Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji.
10. Typy projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa, rozbudowa, przebudowa instalacji służącej do produkcji energii z OZE⁶³², w tym instalacji wysokosprawnej kogeneracji⁶³³ z OZE o maksymalnej zainstalowanej mocy do 0,5 MW.

⁶³² Zgodnie z art. 2 ust 13 Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii: instalacja odnawialnego źródła energii – instalację stanowiącą wyodrębniony zespół:

a) urządzeń służących do wytwarzania energii opisanych przez dane techniczne i handlowe, w których energia jest wytwarzana z odnawialnych źródeł energii, lub

b) obiektów budowlanych i urządzeń stanowiących całość techniczno-użytkową służący do wytwarzania biogazu rolniczego – a także połączony z tym zespołem magazyn energii elektrycznej lub magazyn biogazu rolniczego;

⁶³³ Zgodnie z definicją „wysokosprawnej kogeneracji” określoną w ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne

	<p>Dodatkowym elementem projektu może być zastosowanie magazynów energii.</p> <p>2. Budowa, rozbudowa, przebudowa instalacji służącej do produkcji energii z OZE, w tym instalacji wysokosprawnej kogeneracji z OZE o zainstalowanej mocy powyżej 0,5 MW.</p> <p>Dodatkowym elementem projektu może być zastosowanie magazynów energii.</p> <p>3. Głęboka termomodernizacja⁶³⁴ budynków/lokalów, obejmująca kompleksowe, wielokierunkowe działania, w tym możliwość instalacji źródeł ciepła opartych o OZE lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji z OZE. Powyższe działania w zakresie głębokiej termomodernizacji, mające na celu poprawę efektywności energetycznej muszą wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego.</p> <p>W ramach tego typu projektu możliwa jest również budowa, rozbudowa lub przebudowa instalacji do produkcji energii z OZE, jako dodatkowy element projektu, niezwiązany z wymianą źródła ciepła. Ponadto, dodatkowym elementem projektu może być również zastosowanie magazynów energii, systemów zarządzania energią oraz zastosowanie technologii odzysku energii wraz z systemem wykorzystania ciepła odpadowego.</p> <p>Projekty muszą być realizowane na terenie województwa lubelskiego.</p> <p>Wsparcie ukierunkowane jest na powyższe typy projektów, przy czym możliwe jest organizowanie naborów/rund w ramach naborów, dedykowanych konkretnym typom projektów, określonym w Regulaminach konkursów/Wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie.</p>
11. Typ beneficjenta	-Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (zgodnie z definicją zawartą w Rozporządzeniu Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu),

⁶³⁴ Głęboka termomodernizacja oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej, którego przedmiotem jest m.in.:

a) ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie zapotrzebowania na energię m.in. dostarczaną na potrzeby ogrzewania i podgrzewania wody użytkowej,

b) ulepszenie, w wyniku którego następuje zmniejszenie strat energii pierwotnej w lokalnych sieciach ciepłowniczych oraz zasilających je lokalnych źródłach ciepła, jeżeli budynki, do których dostarczana jest z tych sieci energia, spełniają wymagania w zakresie oszczędności energii, określone w przepisach prawa budowlanego, lub zostały podjęte działania mające na celu zmniejszenie zużycia energii dostarczanej do tych budynków,

c) całkowita lub częściowa zamiana źródeł energii cieplnej na źródła odnawialne lub zastosowanie wysokosprawnej kogeneracji z OZE. W przypadku ulepszenia polegającego na poprawie izolacyjności cieplnej przegród, powinny być spełnione minimalne wymagania dotyczące oszczędności energii i izolacyjności cieplnej określone w przepisach techniczno-budowlanych, z uwzględnieniem różnic w sposobie użytkowania tych budynków i ich właściwościach. Przez przepisy techniczno-budowlane rozumie się rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2019 r., poz. 1065 z późn. zm.).

Wsparcie projektów inwestycyjnych dotyczących głębokiej termomodernizacji obejmuje takie elementy jak: ocieplenie obiektu; wymiana okien i/lub drzwi zewnętrznych; energooszczędne oświetlenie; przebudowa systemów grzewczych na bardziej efektywne energetycznie i ekologiczne, w tym wymiana/przebudowa istniejącego źródła ciepła na OZE; instalacja systemów chłodzących opartych o OZE; wyłącznie przebudowa systemów wentylacji i klimatyzacji służących poprawie efektywności energetycznej; instalacja indywidualnych liczników ciepła, chłodu, ciepłej wody użytkowej oraz instalacja zaworów podpionowych i termostatów jeśli konieczność taka wynika z charakteru projektu.

Powyższe działania mogą stanowić koszty kwalifikowalne wyłącznie jeśli wynikają z przeprowadzonego audytu energetycznego.

	- Spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	- Przedsiębiorstwa, - Mieszkańcy województwa lubelskiego.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 25 423 310
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020: – Kryteria wyboru projektów, – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne, Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi: – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, – Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, – Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb konkursowy. Nie wyklucza się także zastosowania trybu nadzwyczajnego. Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	1. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Regulaminie konkursu/Wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie. 2. Wsparcie w ramach Działania nie może być udzielone w zakresie w jakim jest wykluczone w art. 1 ust. 2 -5 Rozporządzenia Komisji (UE) NR 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającym niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu, art. 3 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 oraz w art. 1 ust. 1 Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18

	<p>grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Z możliwości ubiegania się o wsparcie wyłączone są spółdzielnie mieszkaniowe oraz wspólnoty mieszkaniowe. 4. Projekty dotyczące wsparcia wykorzystania energii wodnej będą dotyczyły wytwarzania energii wyłącznie na już istniejących budowach piętrzących lub wyposażonych w hydroelektrownie, przy jednoczesnym zapewnieniu pełnej drożności budowli dla przemieszczeń fauny wodnej (brak jest możliwości budowy nowych budowli piętrzących w tym zakresie). Projekty muszą być zgodne z Dyrektywą Powodziową 2007/60/WE, Ramową Dyrektywą Wodną, Dyrektywą Siedliskową oraz muszą być komplementarne do planów zarządzania ryzykiem powodziowym (dotyczy projektów z zakresu wykorzystania energii wodnej). 5. Inwestycje w OZE muszą uwzględniać wymogi wynikające z planowania przestrzennego oraz wymogi związane z potencjalnym oddziaływaniem na środowisko, z uwzględnieniem ograniczeń występujących dla rozwoju energii opartej o źródła odnawialne, takich jak: występowanie na danym obszarze form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, występowanie obszarów cennych przyrodniczo, w tym miejsc cennych dla ptaków w okresie lęgowym i podczas wędrówki, występowanie korytarzy migracji zwierząt, warunki hydrologiczne, wymogi ochrony zabytków i krajobrazu, ograniczenia związane z ochroną bioróżnorodności oraz ochroną akustyczną. 6. Projekty dotyczące produkcji energii ze spalania biomasy muszą być zgodne z Programem ochrony powietrza dla strefy lubelskiej oraz Programem ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja lubelska przyjętymi przez Sejmik Województwa Lubelskiego w dniu 27.07.2020 r., aby zapewnić zgodność z wymogami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/EC z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy oraz tzw. uchwałą „antysmogową” tj. uchwałą nr XXIII/388/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 19 lutego 2021 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa lubelskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. 7. W przypadku budowy nowej instalacji wysokosprawnej kogeneracji z OZE zapewniona musi zostać oszczędność energii pierwotnej w porównaniu do rozdzielonej produkcji energii cieplnej i elektrycznej, przy zastosowaniu najlepszych dostępnych technologii. 8. W przypadku budowy nowych instalacji OZE, w tym wymiany źródeł ciepła na instalacje OZE do produkcji energii z biomasy lub biogazu w ww. instalacjach nie może być wykorzystywane pełnowartościowe drewno i zboże do produkcji energii. Ponadto, ww. projekty nie mogą dotyczyć budowy instalacji współspalania biomasy/biogazu z paliwami kopalnymi. 9. W przypadku ubiegania się o pomoc na instalacje odnawialnego źródła energii, moc jednostki/jednostek objętej/objętych inwestycją mieści się w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> - energia wodna (do 5 MWe), - energia wiatru (do 5 MWe), - energia słoneczna (do 2 MWe/MWt), - energia geotermalna (do 2 MWt), - energia biogazu (do 1 MWe), - energia biomasy (do 5 MWt/MWe),
--	--

	<p>- energia z instalacji kogeneracji z OZE (do 1 MW).</p> <p>10. W przypadku projektów z zakresu rozbudowy lub przebudowy instalacji OZE moc 0,5 MW oznacza moc instalacji OZE, powstałej/powstałych w wyniku realizacji projektu, po rozbudowie lub przebudowie.</p> <p>W przypadku, gdy wnioskodawca w ramach projektu buduje więcej niż jedną instalację OZE, łączna wartość zainstalowanej mocy instalacji OZE powstałych w wyniku realizacji projektu nie może przekraczać 0,5 MW. W przypadku, gdy wnioskodawca w ramach projektu rozbudowuje, przebudowuje więcej niż jedną instalację OZE, łączna wartość dodatkowej zainstalowanej mocy instalacji OZE powstałych w wyniku realizacji projektu nie może przekraczać 0,5 MW.</p> <p>11. W przypadku typu projektów z zakresu budowy, rozbudowy lub przebudowy instalacji OZE o mocy powyżej 0,5 MW, zainstalowana moc powyżej 0,5 MW odnosi się do pojedynczej instalacji OZE, przy czym wnioskodawca w ramach projektu może budować, rozbudowywać lub przebudowywać kilka instalacji OZE, jednak moc każdej instalacji musi wynosić powyżej 0,5 MW, natomiast łączna ich moc nie może przekraczać mocy określonych w pkt. 9.</p> <p>Ponadto w przedmiotowym typie projektu, w przypadku przebudowy bądź rozbudowy, moc powyżej 0,5 MW odnosi się do pojedynczej instalacji końcowej, która powstanie w wyniku realizacji projektu. Tym samym w ramach projektu może podlegać rozbudowie lub przebudowie instalacja o mocy mniejszej niż 0,5 MW, przy czym rozbudowa każdej z instalacji OZE w projekcie musi dotyczyć dodatkowej zainstalowanej mocy powyżej 0,5 MW.</p> <p>12. W przypadku zastosowania w projekcie magazynu energii jego moc nie może być wyższa niż moc budowanej instalacji do produkcji energii z OZE. W przypadku rozbudowy lub przebudowy instalacji moc magazynu nie może być wyższa niż całkowita moc instalacji po rozbudowie/przebudowie powstałej w wyniku realizacji projektu. Ponadto zastosowanie magazynów energii w typie projektów dotyczącym głębokiej termomodernizacji może stanowić koszty kwalifikowalne wyłącznie, jeżeli w ramach projektu wnioskodawca zaplanował budowę, rozbudowę lub przebudowę instalacji do produkcji energii z OZE, jako dodatkowy element projektu.</p> <p>13. W przypadku projektów z zakresu termomodernizacji budynku/lokalu planowana poprawa efektywności energetycznej każdego z termomodernizowanych w projekcie budynków/lokalu musi wynosić co najmniej 25%.</p> <p>14. Projekty z zakresu termomodernizacji nie mogą dotyczyć inwestycji zlokalizowanej w budynku/lokalu mieszkalnym lub budynku/lokalu usługowo-mieszkalnym. Ponadto w budynku/lokalu objętym inwestycją wnioskodawca musi prowadzić działalność gospodarczą.</p> <p>15. Projekty z zakresu termomodernizacji muszą dotyczyć inwestycji zlokalizowanej w budynku/lokalu posiadającym instalację centralnego ogrzewania lub/i miejscowego ogrzewania (z wyjątkiem pieca</p>
--	--

	<p>kaflowego, pieca wolnostojącego typu koza, elektrycznego przenośnego ogrzewacza pomieszczeń, przenośnych nagrzewnic na paliwo ciekłe lub gazowe).</p> <p>16. Projekty z zakresu termomodernizacji nie mogą dotyczyć inwestycji, która jest częścią innej większej inwestycji (np. rozbudowy/przebudowy/nadbudowy budynku/lokalu).</p> <p>17. W przypadku projektu z zakresu termomodernizacji dotyczącego wymiany/likwidacji starego źródła ciepła (jako element projektu) wnioskodawca może albo zastosować system grzewczy oparty o odnawialne źródła energii albo nabyć wyłącznie nowe urządzenia grzewcze spalające wyłącznie biomasę lub paliwa gazowe, przy czym urządzenia te muszą spełniać normy obowiązujące od 2020 r. dotyczące emisji zanieczyszczeń oraz minimalny wymagany od 2020 r. poziom efektywności energetycznej (określone w aktach wykonawczych do Dyrektywy 2009/125/WE z 21.10.2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią).</p> <p>18. W ramach projektów dotyczących termomodernizacji, nie będą wspierane przedsięwzięcia dotyczące wyłącznie wymiany źródła ciepła, bez kompleksowych działań termomodernizacyjnych.</p> <p>19. W przypadku projektów, w których planowana jest wymiana źródła ciepła lub przebudowa istniejącej instalacji do produkcji energii cieplnej na potrzeby c.o. i/lub c.w.u, w tym instalacji kogeneracji na OZE lub zmiana stosowanego paliwa na biomasę lub paliwa gazowe w piecach indywidualnych, wsparcie może zostać udzielone wyłącznie jeżeli w wyniku realizacji inwestycji osiągnięta zostanie redukcja emisji CO₂ o co najmniej 30%.</p> <p>20. Wymiana źródła ciepła będzie niekwalifikowalna, jeżeli budynek jest podłączony do sieci ciepłowniczej lub do 2023 r. jest planowane jego podłączenie do ww. sieci lub możliwe i racjonalne pod względem ekonomicznym jest jego podłączenie do ww. sieci.</p> <p>21. W przypadku modernizacji energetycznej budynków, w których prowadzona jest działalność lecznicza w zakresie leczenia szpitalnego, projekty muszą być zgodne z „Mapą potrzeb zdrowotnych w zakresie leczenia szpitalnego dla woj. lubelskiego”.</p> <p>22. Preferowane będą projekty dotyczące wykorzystania energii słonecznej oraz zapewniające największy efekt ekologiczny (m.in. redukcję emisji gazów cieplarnianych) w stosunku do nakładów finansowych.</p> <p>23. W przypadku pomocy udzielonej z EFSI dużemu przedsiębiorcy (spółce prawa handlowego, w której większość udziałów lub akcji posiada jednostka samorządu terytorialnego), Instytucja Pośrednicząca uzyska zapewnienie od tego przedsiębiorcy, że wkład finansowy z funduszy nie spowoduje znacznej utraty miejsc pracy w zakresie takiej samej lub podobnej działalności w istniejących lokalizacjach tego przedsiębiorcy na terytorium Unii Europejskiej w związku z realizacją dofinansowywanego projektu.</p> <p>24. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p>
--	---

20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	W ramach Działania przewiduje się system zaliczkowy.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	<p>Do pomocy mającej charakter pomocy publicznej zastosowanie ma Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 38 Pomoc inwestycyjna na środki wspierające efektywność energetyczną Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu) oraz Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (na podstawie art. 41 Pomoc inwestycyjna na propagowanie energii ze źródeł odnawialnych).</p> <p>Pomoc w ramach Działania, mająca charakter pomocy de minimis, udzielana jest na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych (na podstawie Rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis).</p>
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	<p>Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej.</p> <p>Minimalna kwota wsparcia: 10 000 PLN</p> <p>Maksymalna kwota wsparcia dla 1 typu projektu, określonego w pkt. 10, wynosi: 200 000 EUR⁶³⁵</p> <p>Maksymalna kwota wsparcia dla 2 typu projektu, określonego w pkt. 10, wynosi: 3 000 000 PLN</p>

⁶³⁵ Kwota w PLN przeliczona będzie wg kursu NBP z dnia rozpoczęcia naboru, a następnie ponowne przeliczenie nastąpi w dniu podpisania umowy o dofinansowanie.

	Maksymalna kwota wsparcia dla 3 typu projektu, określonego w pkt. 10, wynosi: 1 500 000 PLN
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. Minimalna kwota wsparcia: 10 000 PLN Maksymalna kwota wsparcia dla 1 typu projektu, określonego w pkt. 10, wynosi: 200 000 EUR ⁶³⁶ Maksymalna kwota wsparcia dla 2 typu projektu, określonego w pkt. 10, wynosi: 3 000 000 PLN Maksymalna kwota wsparcia dla 3 typu projektu, określonego w pkt. 10, wynosi: 1 500 000 PLN
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej.
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość projektów: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość projektów (z zastrzeżeniem poniżej): brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość projektów realizowanych przez duże przedsiębiorstwa (spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiada jednostka samorządu terytorialnego), dla 3 typu projektu, określonego w pkt. 10, wynosi : 2 mln euro ⁶³⁷
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych Maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: brak ograniczeń kwotowych
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy

⁶³⁶ Kwota w PLN przeliczona będzie wg kursu NBP z dnia rozpoczęcia naboru, a następnie ponowne przeliczenie nastąpi w dniu podpisania umowy o dofinansowanie.

⁶³⁷ Kwota w PLN przeliczona będzie wg kursu EBC z przedostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym został ogłoszony nabór projektów. w trybie konkursowym lub w którym nastąpiło złożenie wniosku w trybie nadzwyczajnym.

33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy
--	-------------

OPIS DZIAŁANIA 15.2 Wsparcie sektora ochrony zdrowia

OPIS DZIAŁANIA 15.2 Wsparcie sektora ochrony zdrowia	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Wsparcie sektora ochrony zdrowia</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	<p>Silny, dobrze zorganizowany i odporny system opieki zdrowotnej, dostosowany do nowej sytuacji społeczno-gospodarczej województwa wywołanej skutkami kryzysu wywołanego pandemią COVID-19.</p> <p>W rezultacie podjętych działań nastąpi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wzmocnienie odporności i zdolności systemu ochrony zdrowia do przeciwdziałania zagrożeniom epidemicznym, – zwiększenie dostępności, jakości oraz skuteczności udzielania świadczeń zdrowotnych na obszarze całego województwa, – wzmocnienie potencjału instytucji systemu ochrony zdrowia, – zmniejszenie nierówności w dostępie do wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych w województwie lubelskim, – zwiększenie skuteczności w walce ze skutkami, w tym także długoterminowymi, pandemii COVID-19.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ludność objęta ulepszonymi usługami zdrowotnymi (CI36). 2. Liczba leczonych w podmiotach leczniczych objętych wsparciem.
9. Lista wskaźników produktu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych podmiotów leczniczych. 2. Liczba podmiotów objętych wsparciem w zakresie zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19. 3. Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury medycznej. 4. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. 5. Liczba wspartych podmiotów leczniczych w związku z pandemią COVID-19. 6. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19. 7. Liczba wyposażonych laboratoriów w związku z pandemią COVID-19. 8. Liczba zakupionych aparatów do oznaczania koronawirusa metodą genetyczną/molekularną w związku z pandemią COVID-19. 9. Liczba zakupionych respiratorów w celu wsparcia leczenia COVID-19 (CV7). 10. Liczba zakupionego sprzętu medycznego, innego niż aparaty do oznaczania koronawirusa i respiratory.
10. Typy projektów	<p>Wsparcie infrastrukturalne podmiotów ochrony zdrowia, w tym w zakresie robót budowlanych, zakupu wyposażenia oraz technologii informatyczno-komunikacyjnych.</p> <p>Planowana interwencja ukierunkowana zostanie na komplementarne wsparcie zidentyfikowanych przedsięwzięć podmiotów leczniczych, udzielających świadczeń w publicznym systemie ochrony zdrowia i dotyczyć będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozszerzenia bazy lokalowej i sprzętowej POZ i AOS, funkcjonujących w strukturach podmiotów wykonujących działalność leczniczą, ukierunkowane w głównej mierze na poradnie i pracownie związane z leczeniem i rehabilitacją postcovidową, – wsparcia infrastruktury szpitalnej celem utworzenia bezpiecznych stref dla leczenia i zapobiegania rozprzestrzenianiu się wirusa SARS-

	<p>CoV-2 przede wszystkim na oddziałach, na których leczeni są chorzy w najcięższym stanie, często bezpośredniego zagrożenia życia w przebiegu ciężkich urazów i zakażeń, poważnych schorzeń systemowych oraz wielonarządowych, wymagających stałego monitorowania i podtrzymywania funkcji życiowych.</p> <p>Interwencja dotyczyć będzie zarówno wsparcia, mającego na celu zwiększenie dostępu do ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (AOS), podstawowej opieki zdrowotnej (POZ), jak również wsparcia mającego na celu wzmocnienie potencjału podmiotów leczniczych w zakresie radzenia sobie ze zwiększonym popytem na świadczenia zdrowotne, wynikającym z konieczności leczenia pacjentów zarażonych wirusem SARS-COV-2, a także pacjentów z powikłaniami spowodowanymi koronawirusem oraz powikłaniami w wyniku ograniczenia dostępności świadczeń zdrowotnych podczas pandemii.</p> <p>Udzielone wsparcie (ukierunkowane na zidentyfikowane przedsięwzięcia podmiotów (w tym szpitali), świadczących m.in. usługi w zakresie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (AOS) i podstawowej opieki zdrowotnej (POZ)) przyczyni się do budowy silnego, dobrze zorganizowanego, wydolnego i odpornego na kryzysy systemu ochrony zdrowia, a także pozwoli na podniesienie bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego pacjentów w obliczu aktualnych zagrożeń epidemicznych.</p>
11. Typ beneficjenta	Podmioty wykonujące działalność leczniczą ⁶³⁸ , udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	Mieszkańcy województwa lubelskiego, w tym, pacjenci podmiotów leczniczych, a także podmioty gospodarcze i instytucje korzystające z rezultatów projektu.
13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 5 429 897
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/ poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	<p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi działaniami i osiami priorytetowymi RPO WL 2014-2020:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – KM RPO WL 2014-2020, – Mapa projektów, – Kryteria wyboru projektów, – Wspólne działania informacyjno – promocyjne. <p><i>Mechanizmy zapewniające koordynację udzielanego wsparcia z innymi Programami Operacyjnymi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Komitet ds. Umowy Partnerstwa, – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Lubelskiego,

⁶³⁸ W rozumieniu Ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

	<ul style="list-style-type: none"> - Ukierunkowanie interwencji na realizację celów Strategii Europa 2020, - Wytyczne ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, - Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych, - Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia, - Mapa projektów.
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	<p>Tryb pozakonkursowy Tryb konkursowy</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za nabór i ocenę wniosków: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego, Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</p> <p>Podmiot odpowiedzialny za przyjmowanie protestów: Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Biuro Odwołań Regionalnego Programu Operacyjnego.</p>
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Do dofinansowania mogą być przyjęte wyłącznie projekty stanowiące działania naprawcze w kontekście pandemii COVID-19 i jej skutków zdrowotnych i społecznych oraz zwiększające odporność systemu ochrony zdrowia. 2. Szczegółowe zasady kwalifikowalności wydatków określone zostaną w Wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie/Regulaminie konkursu. Dodatkowo, w przypadku zastosowania trybu pozakonkursowego/nadzwyczajnego, w <i>Wezwaniu</i> nastąpi doprecyzowanie katalogu wydatków kwalifikowanych, m.in. w zakresie: <ul style="list-style-type: none"> - zakupu wyrobów medycznych oraz wyposażenia wyrobu medycznego (niekwalifikowane wyroby medyczne jednorazowe oraz produkty lecznicze), - możliwości dofinansowania wyposażenia socjalno-bytowego – przy czym nie może ono stanowić więcej niż 15% wydatków kwalifikowanych w projekcie, - możliwości dofinansowania zakupu wyposażenia biurowego/ administracyjnego – nie więcej niż 5% wydatków kwalifikowanych w projekcie. 3. Wyłączeniu z dofinansowania podlegają projekty, które kwalifikują się do otrzymania wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. 4. Cyfryzacja podstawowej opieki zdrowotnej ze środków React-EU możliwa jest jedynie ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. 5. Wykluczone ze wsparcia w ramach Działania będą duże instytucje o charakterze opiekuńczo-pobytowym, świadczące usługi długoterminowej pomocy dla osób niepełnosprawnych, dzieci, osób starszych i chorych psychicznie⁶³⁹.

⁶³⁹ Domy Pomocy Społecznej.

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Co do zasady, inwestycje będą realizowane wyłącznie przez podmioty wykonujące działalność leczniczą (publiczne i prywatne), udzielające świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, przy czym zarówno infrastruktura, jak i wyposażenie wsparte w ramach realizacji projektu mogą być wykorzystywane wyłącznie w ramach usług świadczonych w publicznym systemie ochrony zdrowia (z zastrzeżeniem warunków, o których mowa w pkt. 15). W przypadku poszerzenia działalności podmiotu wykonującego działalność leczniczą, wymagane będzie zobowiązanie do posiadania umowy na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych najpóźniej w kolejnym okresie kontraktowania świadczeń po zakończeniu realizacji projektu. 7. Warunkiem koniecznym dla podejmowania interwencji w sektorze zdrowia w ramach Działania jest ich zgodność z uzgodnionym przez Komitet Sterujący ds. koordynacji interwencji EFSI w sektorze zdrowia Planem działań w sektorze zdrowia (Plan działań)⁶⁴⁰; wybór projektów dokonywany będzie w oparciu o kryteria wyboru zgodne z rekomendacjami dla kryteriów wyboru projektów uchwalonymi przez Komitet Sterujący. 8. Inwestycje realizowane w ramach Działania muszą posiadać pozytywną opinię o celowości inwestycji, o której mowa w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych⁶⁴¹. 9. Do dofinansowania mogą być przyjęte wyłącznie projekty zgodne z regionalnymi i lokalnymi potrzebami wynikającymi z aktualnych danych statystycznych, w tym danych demograficznych, epidemiologicznych (np. zachorowania, liczba ozdrowieńców), zidentyfikowanych deficytów w opiece zdrowotnej. Powyższe dane powinny wynikać z mapy potrzeb zdrowotnych za 2020 r. lub w przypadku jej braku analizy aktualnych danych dokonanych przez wnioskodawcę. 10. Wsparcie będzie udzielane inwestycjom zgodnym z przygotowanym Krajowym Planem Transformacji oraz z Wojewódzkim Planem Transformacji⁶⁴². 11. Inwestycje realizowane w ramach Działania powinny dążyć do osiągnięcia liczby miejsc opieki paliatywnej i/lub hospicyjnej wskazanych na rok 2020 we właściwych dla województwa mapach potrzeb zdrowotnych. Warunkiem realizacji wsparcia w zakresie opieki paliatywnej i/lub hospicyjnej oraz w zakresie świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych wykonywanych w ramach opieki długoterminowej powinien być rozwój zdeinstytucjonalizowanych form opieki nad pacjentem. Projekty te powinny być zgodne ze „Strategią deinstytucjonalizacji: Opieka zdrowotna nad osobami starszymi”, stanowiącą załącznik nr 1 do dokumentu „Zdrowa Przyszłość. Ramy Strategiczne
--	---

⁶⁴⁰Plan działań w sektorze zdrowia – bezpośrednio powiązany z Umową Partnerstwa oraz uwzględniający inwestycje podejmowane ze środków krajowych (w tym w ramach konkursów na zadania finansowane ze środków publicznych oraz kontraktów na świadczone usługi) – zawiera m.in. listę potencjalnych projektów realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym utworzoną po analizie pod kątem komplementarności i efektywności kosztowej propozycji przedstawionych przez IZ, zasady dotyczące trybów i kryteriów wyboru projektów w ramach naborów ogłaszanych w ramach programów centralnych i regionalnych.

⁶⁴¹Opinia o celowości inwestycji (OCI) nie jest wymagana w przypadku projektów, których wartość kosztorysowa na dzień złożenia wniosku nie przekracza 2 mln zł, a także obejmujących podstawową opiekę zdrowotną (POZ). Jeżeli projekt obejmuje zakres szerszy niż POZ, opinia o celowości inwestycji będzie wymagana dla ww. szerszego zakresu projektu.

⁶⁴²Wymóg ma zastosowanie w przypadku ogłoszenia przez Ministra Zdrowia lub Wojewodę Lubelskiego planu transformacji przed przyjęciem Planu działań w sektorze zdrowia.

	<p>Rozwoju Systemu Ochrony Zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.”⁶⁴³.</p> <p>12. Inwestycje polegające na dostosowaniu istniejącej infrastruktury do obowiązujących przepisów są niekwalifikowalne chyba, że ich realizacja jest uzasadniona z punktu widzenia poprawy efektywności (w tym kosztowej) i dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej.</p> <p>13. Promowane będą projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) efektywne kosztowo i realizowane przez podmioty, które wykazują największą efektywność finansową, b) przewidujące działania konsolidacyjne i inne formy współpracy podmiotów leczniczych, c) a także działania w zakresie reorganizacji i restrukturyzacji wewnątrz podmiotów leczniczych, w celu maksymalizacji wykorzystania infrastruktury, w tym sąsiadującej, oraz stopnia jej dostosowania do istniejących deficytów. <p>14. Wsparcie w ramach Działania jest zgodne z <i>Wytycznymi w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020</i>, w szczególności wsparcie jest udzielane projektom uwzględniającym koncepcję uniwersalnego projektowania, zgodnie z ww. <i>Wytycznymi</i>.</p> <p>15. Infrastruktura wytworzona w ramach projektu może być wykorzystywana na rzecz udzielania świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz - jeśli zasadne - do działalności pozaleczniczej w ramach działalności statutowej danego podmiotu, przy czym gospodarcze wykorzystanie infrastruktury nie może przekroczyć 20% zasobów/wydajności infrastruktury w ujęciu rocznym.</p> <p>16. W celu zapewnienia skutecznej koordynacji inwestycji React-EU z założeniami reformy restrukturyzacji szpitali, inwestycje nie będą mogły być realizowane na rzecz szpitali będących w sytuacji ekonomiczno-finansowej zagrażającej trwałości projektu. Natomiast inwestycje wprowadzane do realizacji po wejściu w życie ustawy reformującej sektor szpitalnictwa, będą musiały być z nią zgodne.</p> <p>17. Projekty skierowane do podmiotów leczniczych udzielających świadczeń w zakresie leczenia szpitalnego nie są kierowane do podmiotów, które w wyniku badania sprawozdania finansowego przez niezależnego biegłego rewidenta za ostatni zamknięty rok finansowy otrzymały negatywną opinię w zakresie sytuacji majątkowej i finansowej. Warunki nr 16 i 17 muszą być spełnione łącznie.</p>
<p>20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-financingu (%) (jeśli dotyczy)</p>	<p>Nie dotyczy</p>
<p>21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych</p>	<p>Nie dotyczy</p>

643 Kryterium w zakresie zgodności ze „Strategią deinstytucjonalizacji: Opieka zdrowotna nad osobami starszymi” ma zastosowanie w przypadku przyjęcia przez Radę Ministrów dokumentu „Zdrowa Przyszłość. Ramy Strategiczne Rozwoju Systemu Ochrony Zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.” przed przyjęciem Planu działań w sektorze zdrowia.

22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Luka w finansowaniu (na podstawie art. 61 ust. 3 lit. b oraz ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Możliwość udzielenia dofinansowania w formie zaliczki oraz zasady w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków będą rozpatrywane przez IZ. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki oraz zasad w zakresie uproszczonych form rozliczania wydatków IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych i obowiązujących wytycznych.
24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Nie dotyczy
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	100%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	100%
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy
32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

II.16 Oś Priorytetowa 16 Pomoc techniczna REACT-EU

1. Numer i nazwa osi priorytetowej

Oś Priorytetowa 16 Pomoc techniczna REACT-EU

2. Cele szczegółowe osi priorytetowej

Cel 1: Zapewnienie właściwych zasobów ludzkich umożliwiających sprawne działanie instytucji pośredniczącej we wdrażaniu środków dla przedsiębiorców przewidzianych w RPO WL 2014 – 2020 dzięki REACT-EU.

Cel 2: Sprawny system wdrażania w ramach RPO WL 2014-2020 środków pochodzących z REACT-EU.

Cel 3: Wzrost wykorzystania OZE oraz poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw, jako przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom kryzysowym wywołanych przez pandemię COVID - 19.

3. Charakter osi	Nie dotyczy	
4. Fundusz (nazwa i kwota w EUR)	Nazwa Funduszu	Ogółem
	EFRR	129 998
5. Instytucja zarządzająca	Zarząd Województwa Lubelskiego	

OPIS DZIAŁANIA 16.1 Pomoc techniczna REACT-EU

OPIS DZIAŁANIA 16.1 Pomoc techniczna REACT-EU	
6. Nazwa działania/ poddziałania	<i>Pomoc techniczna</i>
7. Cel/e szczegółowy/e działania/ poddziałania	Osiągnięcie wszystkich ww. celów szczegółowych niniejszej osi przewiduje się poprzez finansowanie dodatków do wynagrodzeń pracownikom instytucji pośredniczącej we wdrażaniu środków Programu dla przedsiębiorców. Dodatki te będą przyznawane pracownikom instytucji zaangażowanym we wdrażanie środków pozyskanych do RPO WL 2014-2020 w ramach REACT-EU. Adresatami tych dodatków będą pracownicy stanowiący stały personel tej instytucji.
8. Lista wskaźników rezultatu bezpośredniego	
9. Lista wskaźników produktu	Liczba etatomiesięcy finansowanych ze środków pomocy technicznej.
10. Typy projektów	Zatrudnienie pracowników zaangażowanych w RPO WL - w ramach tego typu projektu będą finansowane dodatki do wynagrodzeń personelu Instytucji Pośredniczącej zaangażowanego we wdrażanie środków pozyskanych do RPO WL 2014-2020 w ramach REACT-EU.
11. Typ beneficjenta	– Instytucja Pośrednicząca wdrażająca środki pozyskane do RPO WL 2014-2020 w ramach REACT-EU.
12. Grupa docelowa/ ostateczni odbiorcy wsparcia	– Personel Instytucji Pośredniczącej zaangażowany we wdrażanie środków pozyskanych do RPO WL 2014-2020 w ramach REACT-EU – Instytucja Pośrednicząca wdrażająca środki otrzymane w ramach REACT-EU – Przedsiębiorcy korzystający z dofinansowania z puli REACT-EU

13. Instytucja pośrednicząca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
14. Instytucja wdrażająca (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
15. Kategoria(e) regionu(ów) wraz z przypisaniem kwot UE (EUR)	Region Słabiej Rozwinięty 129 998
16. Mechanizmy powiązania interwencji z innymi działaniami/poddziałaniami w ramach PO lub z innymi PO (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
17. Instrumenty terytorialne (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
18. Tryb(y) wyboru projektów oraz wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za nabór i ocenę wniosków oraz przyjmowanie protestów	Tryb pozakonkursowy Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
19. Limity i ograniczenia w realizacji projektów (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
20. Warunki i planowany zakres stosowania cross-finansingu (%) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
21. Dopuszczalna maksymalna wartość zakupionych środków trwałych jako % wydatków kwalifikowalnych	Nie dotyczy
22. Warunki uwzględnienia dochodu w projekcie (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
23. Warunki stosowania uproszczonych form rozliczania wydatków i planowany zakres systemu zaliczek	Dofinansowanie przekazywane jest jako refundacja poniesionych i udokumentowanych wydatków kwalifikowalnych lub jako zaliczka na poczet przyszłych wydatków kwalifikowalnych. Przy określaniu zasad udzielania zaliczki IZ będzie kierowała się zapisami obowiązujących aktów prawnych oraz wytycznych.

24. Pomoc publiczna i pomoc de minimis (rodzaj i przeznaczenie pomocy, unijna lub krajowa podstawa prawna)	Nie dotyczy
25. Maksymalny % poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (jeśli dotyczy)	85%
26. Maksymalny % poziom dofinansowania całkowitego wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu (środki UE + ewentualne współfinansowanie z budżetu państwa lub innych źródeł przyznawane beneficjentowi przez właściwą instytucję) (jeśli dotyczy)	85%
27. Minimalny wkład własny beneficjenta jako % wydatków kwalifikowalnych	15%
28. Minimalna i maksymalna wartość projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
29. Minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu (PLN) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
30. Kwota alokacji UE na instrumenty finansowe (EUR) (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy
31. Mechanizm wdrażania instrumentów finansowych	Nie dotyczy

32. Rodzaj wsparcia instrumentów finansowych oraz najważniejsze warunki przyznawania	Nie dotyczy
33. Katalog ostatecznych odbiorców instrumentów finansowych	Nie dotyczy

III. Indykatory plan finansowy (wydatki kwalifikowalne w EUR)

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-financingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania		Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI								
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne																
			a	b	c	d		e	f	g	h	i									j	k	l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k														=a+e					=o/a*100%	
Oś priorytetowa 1			50 041 250	0	50 041 250	0	8 830 809	132 462	0	0	0	132 462	8 698 347	58 872 059	0,00%	44 016 245	6 025 005		12,04 %	0								
1.1 Regionalna infrastruktura badawczo – rozwojowa	1.a		2 353 053	0	2 353 053	0	415 245	5 146	0	0	0	5 146	410 099	2 768 298	0,00%					0								
1.2 Badania celowe	1.b		25 922 937	0	25 922 937	0	4 574 636	74 918	0	0	0	74 918	4 499 718	30 497 573	0,00%					0								
1.3 Infrastruktura badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach	1.b		20 860 789	0	20 860 789	0	3 681 316	50 120	0	0	0	50 120	3 631 196	24 542 105	0,00%					0								

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań	1.b		253 704	0	253 704	0	44 771	2 278	0	0	0	2 278	42 493	298 475	0,00%				0						
1.5 Bon na innowacje	1.b		650 767		650 767	0	114 841	0	0	0	0	0	114 841	765 608	0,00%				0						
Oś priorytetowa 2			75 078 095	0	75 078 095	0	13 249 076	12 610 841	4 324 545	239 547	6 266 195	1 780 554	638 235	88 327 171	1,00%	70 159 884	4 918 211		6,55%	0					
2.1 Cyfrowe Lubelskie	2.c		74 317 205	0	74 317 205	0	13 114 801	12 476 566	4 324 545	239 547	6 131 920	1 780 554	638 235	87 432 006	1,00 %				0						
2.2 Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	2.c		760 890	0	760 890	0	134 275	134 275	0	0	134 275	0	0	895 165	1,00 %				0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
Oś priorytetowa 3			272 660 698	0	272 660 698	0	48 116 594	14 052 365	9 177 065	2 904 540	969 184	1 001 576	34 064 229	320 777 292	0,00%	253 380 317	19 280 381		7,07%	0					
3.1 Tereny inwestycyjne	3.a		5 634 337	0	5 634 337	0	994 295	994 295	25 111	0	969 184	0	0	6 628 632	0,00%					0					
3.2 Instrumenty kapitałowe	3.a		7 354 764	0	7 354 764	0	1 297 900	872 294	872 294	0	0	0	425 606	8 652 664	0,00%					0					
3.3 Przedsiębiorstwa odprysków	3.a		205 870	0	205 870	0	36 330	0	0	0	0	0	36 330	242 200	0,00%					0					
3.4 Dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku	3.a		1 015 408	0	1 015 408	0	179 190	124 334	0	0	0	124 334	54 856	1 194 598	0,00%					0					

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
3.5 Bon na doradztwo	3.a		1 943 408	0	1 943 408	0	342 954	164 525	0	0	0	164 525	178 429	2 286 362	0,00%				0						
3.6 Marketing gospodarczy	3.b		16 459 063	0	16 459 063	0	2 904 540	2 904 540	0	2 904 540	0	0	0	19 363 603	0,00%				0						
3.7 Wzrost konkurencyjności MŚP	3.c		239 577 708	0	239 577 708	0	42 278 419	8 992 377	8 279 660	0	0	712 717	33 286 042	281 856 127	0,00%				0						
3.8 Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	3.a		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,00%				0						
3.9Udział w targach i misjach	3.b		470 140	0	470 140	0	82 966	0	0	0	0	0	82 966	553 106	0,00%				0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne				Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-financingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI							
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst				inne	Wsparcie UE			Wsparcie UE						
			a	b	c	d		e	f	g	h				i	j			k	l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
3.10 Wzrost konkurencyjności MSP dla ZIT miast subregionalnych	3c		Działanie nie będzie realizowane.																						
Oś priorytetowa 4			240 105 275	0	240 105 275	0	42 371 520	31 932 047	0	0	31 589 600	342 447	10 439 473	282 476 795	0,00%	229 263 337	10 841 938		4,52%	0					
4.1 Wsparcie wykorzystania OZE	4.a		190 564 298	0	190 564 298	0	33 628 995	31 932 047	0	0	31 589 600	342 447	1 696 948	224 193 293	0,00%					0					
4.2 Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach	4.a		49 540 977	0	49 540 977	0	8 742 525	0	0	0	0	0	8 742 525	58 283 502	0,00%					0					
Oś priorytetowa 5			264 822 497	0	264 822 497	0	46 733 382	33 419 042	2 792 210	191 069	29 512 879	922 884	13 314 340	311 555 879	0,00%	251 027 683	13 794 814		5,21%	0					

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
5.1 Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw	4.b		31 610 556	0	31 610 556	0	5 578 333	0	0	0	0	0	5 578 333	37 188 889	0,00%				0						
5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego	4.c		94 841 628	0	94 841 628	0	16 736 759	13 807 151	2 510 332	191 069	10 182 866	922 884	2 929 608	111 578 387	0,00%				0						
5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego	4.c		15 958 092	0	15 958 092	0	2 816 134	396 192	184 043	0	212 149	0	2 419 942	18 774 226	0,00%				0						
5.4 Transport niskoemisyjny	4.e		12 791 011	0	12 791 011	0	2 257 238	1 825 153	0	0	1 825 153	0	432 085	15 048 249	0,00%				0						
5.5 Promocja niskoemisyjności	4.e		27 736 482	0	27 736 482	0	4 894 673	3 813 121	97 835	0	3 715 286	0	1 081 552	32 631 155	0,00%				0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
5.6 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	4.e		81 884 728	0	81 884 728	0	14 450 245	13 577 425	0	0	13 577 425	0	872 820	96 334 973	0,00%				0						
5.7 Transport niskoemisyjny dla ZIT miast subregionalnych	4e		Działanie nie będzie realizowane.																						
5.8 Efektywność energetyczna sektora publicznego dla ZIT miast subregionalnych	4c		Działanie nie będzie realizowane.																						
5.9 Promocja niskoemisyjności dla ZIT miast subregionalnych	4e		Działanie nie będzie realizowane.																						
Oś priorytetowa 6			94 705 932	0	94 705 932	0	16 712 812	13 788 070	0	552 264	11 035 404	2 200 402	2 924 742	111 418 744	0,00%	88 097 556	6 608 376		6,98%	0					

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
6.1 Bezpieczeństwo ekologiczne	5.b		4 427 784	0	4 427 784	0	781 374	781 032	0	0	781 032	0	342	5 209 158	0,00%				0						
6.2 Mała retencja	5.b		Realizacja Działania nie będzie kontynuowana.																						
6.3 Gospodarka odpadami	6.a		29 719 067	0	29 719 067	0	5 244 540	2 650 149	0	552 264	588 545	1 509 340	2 594 391	34 963 607	0,00%				0						
6.4 Gospodarka wodno-ściekowa	6.b		60 559 081	0	60 559 081	0	10 686 898	10 356 889	0	0	9 665 827	691 062	330 009	71 245 979	0,00%				0						
Oś priorytetowa 7			72 001 020	0	72 001 020	0	12 706 063	11 626 048	937 782	0	10 498 713	189 553	1 080 015	84 707 083	0,00%	67 619 814	4 381 206	6,08%	0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-financingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne	6.c		50 855 720	0	50 855 720	0	8 974 538	7 894 523	881 448	0	7 008 637	4 438	1 080 015	59 830 258	0,00%				0						
7.2 Ochrona różnorodności przyrodniczej	6.d		4 480 144	0	4 480 144	0	790 614	790 614	56 334	0	734 280	0	0	5 270 758	0,00%				0						
7.3 Turystyka przyrodnicza	6.d		7 088 120	0	7 088 120	0	1 250 845	1 250 845	0	0	1 065 730	185 115	0	8 338 965	0,00%				0						
7.4 Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	6.d		9 577 036	0	9 577 036	0	1 690 066	1 690 066	0	0	1 690 066	0	0	11 267 102	0,00%				0						
Oś priorytetowa 8			266 120 714	0	266 120 714	0	46 962 479	43 909 918	2 553 540	35 784 745	5 571 633	0	3 052 561	313 083 193	0,00%	247 413 045	18 707 669		7,03%	0					

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
8.1 Regionalny układ transportowy	7.b		188 975 482	0	188 975 482	0	33 348 616	33 348 616	2 553 540	30 795 076	0	0	0	222 324 098	0,00%				0						
8.2 Lokalny układ transportowy	7.b		27 726 065	0	27 726 065	0	4 892 835	4 892 835	0	0	4 892 835	0	0	32 618 900	0,00%				0						
8.3 Transport kolejowy	7.d		45 572 637	0	45 572 637	0	8 042 230	4 989 669	0	4 989 669	0	0	3 052 561	53 614 867	0,00%				0						
8.4 Transport dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	7.b		3 846 530	0	3 846 530	0	678 798	678 798	0	0	678 798	0	0	4 525 328	0,00%				0						
Oś priorytetowa 9			232 435 475	0	0	232 435 475	41 018 025	32 449 675	15 889 677	0	502 270	16 057 728	8 568 350	273 453 500	10,00%	216 652 415	15 783 060		6,79%	0					

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
9.1 Aktywizacja zawodowa	8i		21 977 294	0	0	21 977 294	3 878 346	2 749 800	2 742 324	0	3 358	4 118	1 128 546	25 855 640	10,00%				0						
9.2 Aktywizacja zawodowa – projekty PUP	8i		89 262 425	0	0	89 262 425	15 752 193	15 752 193	0	0	0	15 752 193	0	105 014 618	10,00%				0						
9.3 Rozwój przedsiębiorczości	8iii		94 817 001	0	0	94 817 001	16 732 411	11 303 804	10 822 217	0	180 170	301 417	5 428 607	111 549 412	10,00%				0						
9.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego	8iv		23 123 720	0	0	23 123 720	4 080 656	2 289 042	1 970 300	0	318 742	0	1 791 614	27 204 376	10,00%				0						
9.5 Aktywizacja zawodowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	8i		Realizacja Działania nie będzie kontynuowana.																						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	8iii		2 183 984	0	0	2 183 984	385 409	251 102	251 102	0	0	0	134 307	2 569 393	10,00%				0						
9.7 Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	8iv		1 071 051	0	0	1 071 051	189 010	103 734	103 734	0	0	0	85 276	1 260 061	10,00%				0						
Oś priorytetowa 10			39 528 615	0	0	39 528 615	6 975 638	2 505 400	2 463 762	0	33 546	8 092	4 470 238	46 504 253	10,00%	36 166 912	3 361 703		8,50%	0					
10.1 Usługi rozwojowe dla MŚP	8v		15 557 006	0	0	15 557 006	2 745 353	0	0	0	0	0	2 745 353	18 302 359	10,00%				0						
10.2 Programy typu outplacement	8v		12 352 901	0	0	12 352 901	2 179 924	1 361 103	1 361 103	0	0	0	818 821	14 532 825	10,00%				0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-financingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
10.3 Programy polityki zdrowotnej	8vi		6 250 832	0	0	6 250 832	1 103 088	556 006	514 368	0	33 546	8 092	547 082	7 353 920	10,00%				0						
10.4 Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	8v		5 367 876	0	0	5 367 876	947 273	588 291	588 291	0	0	0	358 982	6 315 149	10,00%				0						
Oś priorytetowa 11			160 887 121	0	0	160 887 121	28 391 845	20 950 342	14 586 228	94 243	5 258 893	1 010 978	7 441 503	189 278 966	10,00%	151 027 501	9 859 620		6,13%	0					
11.1 Aktywne włączenie	9i		75 408 851	0	0	75 408 851	13 307 444	9 068 577	6 609 435	0	1 579 348	879 794	4 238 867	88 716 295	10,00%				0						
11.2 Usługi społeczne i zdrowotne	9iv		71 638 184	0	0	71 638 184	12 642 033	10 077 813	6 466 594	16 405	3 532 243	62 571	2 564 220	84 280 217	10,00%				0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
11.3 Ekonomia społeczna	9v		11 341 615	0	0	11 341 615	2 001 462	1 469 029	1 215 902	77 838	111 697	63 592	532 433	13 343 077	10,00%				0						
11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	9j		2 498 471	0	0	2 498 471	440 906	334 923	294 297	0	35 605	5 021	105 983	2 939 377	10,00%				0						
11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	9iv		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10,00%				0							
11.6 Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	9v		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10,00%				0							
Oś priorytetowa 12			111 139 389	0	0	111 139 389	19 612 834	15 777 858	6 353 468	282 704	9 131 552	10 134	3 834 976	130 752 223	10,00%	102 490 306	8 649 083		7,78%	0					

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
12.1 Edukacja przedszkolna	10i		17 314 322	0	0	17 314 322	3 055 469	1 607 474	0	0	1 601 976	5 498	1 447 995	20 369 791	10,00%				0						
12.2 Kształcenie ogólne	10i		25 800 354	0	0	25 800 354	4 553 004	4 369 246	2 454 479	106 175	1 808 592	0	183 758	30 353 358	10,00%				0						
12.3 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych	10iii		6 791 268	0	0	6 791 268	1 198 459	459 952	358 456	0	96 860	4 636	738 507	7 989 727	10,00%				0						
12.4 Kształcenie zawodowe	10iv		58 314 432	0	0	58 314 432	10 290 782	8 880 795	3 304 709	176 529	5 399 557	0	1 409 987	68 605 214	10,00%				0						
12.5 Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	10i		327 366	0	0	327 366	57 770	12 299	0	0	12 299	0	45 471	385 136	10,00%				0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja		Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE									
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k				l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k									=a+e								=o/a*100%	
12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	10i		2 591 647	0	0	2 591 647	457 350	448 092	235 824	0	212 268	0	9 258	3 048 997	10,00%					0						
12.7 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	10iii		Realizacja Działania nie będzie kontynuowana.																							
Oś priorytetowa 13			267 864 925	0	267 864 925	0	47 270 281	44 556 967	21 891 956	102 904	14 738 294	7 823 813	2 713 314	315 135 206	4,00%	256 218 501	11 646 424		4,35%	0						
13.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	9.a		114 564 305	0	114 564 305	0	20 217 229	19 808 101	9 555 614	0	3 722 202	6 530 285	409 128	134 781 534	0,00%					0						
13.2 Infrastruktura usług społecznych	9.a		18 763 459	0	18 763 459	0	3 311 198	2 814 829	335 956	0	1 933 951	544 922	496 369	22 074 657	0,00%					0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich	9.b		64 404 315	0	64 404 315	0	11 365 469	10 405 735	6 767 361	0	2 961 116	677 258	959 734	75 769 784	10,00%				0						
13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich	9.b		29 961 451	0	29 961 451	0	5 287 315	4 500 841	2 816 583	0	1 625 212	59 046	786 474	35 248 766	10,00%				0						
13.5 Infrastruktura przedszkolna	10.a		4 752 096	0	4 752 096	0	838 605	807 410	0	0	802 579	4 831	31 195	5 590 701	0,00%				0						
13.6 Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego	10.a		14 068 818	0	14 068 818	0	2 482 733	2 482 733	136 288	102 904	2 243 541	0	0	16 551 551	0,00%				0						
13.7 Infrastruktura szkolna	10.a		4 776 910	0	4 776 910	0	842 984	812 570	0	0	805 099	7 471	30 414	5 619 894	0,00%				0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja		Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE									
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k				l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k													=a+e				=o/a*100%	
13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	9.b		16 573 571	0	16 573 571	0	2 924 748	2 924 748	2 280 154	0	644 594	0	0	19 498 319	10,00%				0							
Oś priorytetowa 14	nd		83 567 168	0	0	83 567 168	14 747 148	14 747 148	0	14 747 148	0	0	0	98 314 316	85,00%	83 567 168	0		0,00%	0						
Oś priorytetowa 15			30 853 207	0	30 853 207	0	0	0	0	0	0	0	0	30 853 207	0,00%	0	0		0,00%	0						
15.1 Wsparcie przedsiębiorstw w zakresie energetyki	13		25 423 310	0	25 423 310	0	0	0	0	0	0	0	0	25 423 310	0,00%					0						
15.2 Wsparcie sektora ochrony zdrowia	13		5 429 897	0	5 429 897	0	0	0	0	0	0	0	0	5 429 897	0,00%					0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja		Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE									
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k				l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k									=a+e							=o/a*100%		
Oś priorytetowa 16	nd		129 998	0	129 998	0	22 941	22 941	0	22 941	0	0	0	152 939	0,00%	0	0		0,00%	0						
Ogółem EFRR			1 603 400 406	0	1 603 400 406	0	282 953 016	206 027 760	41 677 098	39 775 069	110 181 902	14 393 691	76 925 256	1 886 353 422	85,00%	1 507 196 382	96 204 024		6,00%	0						
Ogółem EFS			627 557 768	0	0	627 557 768	110 745 490	86 430 423	39 293 135	15 124 095	14 926 261	17 086 932	24 315 067	738 303 258	85,00%	589 904 302	37 653 466		6,00%	0						
Ogółem EFRR REACT-EU			30 983 205	0	30 983 205	0	22 941	22 941	0	22 941	0	0	0	31 006 146	0	30 983 205	0		0,00%	0						
Ogółem REACT-EU	RE-		30 983 205	0	30 983 205	0	22 941	22 941	0	22 941	0	0	0	31 006 146	0	30 983 205	0		0,00%	0						

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WL 2014 – 2020

	Priorytet inwestycyjny	Kategoria regionu	Wsparcie UE				Wkład krajowy	Krajowe środki publiczne					Krajowe środki prywatne	Finansowanie ogółem	Szacowany poziom cross-finansingu %	Główna alokacja	Rezerwa wykonania	Udział rezerwy wykonania w stos. do całkowitej kwoty wsparcia UE	Wkład EBI						
			Ogółem	FS	EFRR	EFS		Ogółem	budżet państwa	budżet województwa	budżet pozostałych jst	inne				Wsparcie UE	Wsparcie UE								
			a	b	c	d		e	f	g	h	i				j	k			l	m	n	o	p	q
			=b+c+d					=f+k												=a+e				=o/a*100%	
Ogółem bez REACT-EU			2 230 958 174	0	1 603 400 406	627 557 768	393 698 506	292 458 183	80 970 233	54 899 164	125 108 163	31 480 623	101 240 323	2 624 656 684	85,00%	2 097 100 684	133 857 490	6,00%	0						
Ogółem z REACT-EU			2 261 941 379	0	1 634 383 611	627 557 768	393 721 447	292 481 124	80 970 233	54 922 105	125 108 163	31 480 623	101 240 323	2 655 662 826	85,00%	2 128 083 889	133 857 490		0						

IV. Wymiar terytorialny prowadzonej interwencji

A. Wymiar terytorialny - formy obligatoryjne

A.1 Planowane wsparcie rewitalizacji w ramach PO

A.1.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

Wobec postępującej, wieloaspektowej degradacji obszarów miejskich, jak i wiejskich województwa lubelskiego pojawia się potrzeba podjęcia kompleksowych, zintegrowanych działań rewitalizacyjnych przeciwdziałających procesom degradacji związanym z kumulacją negatywnych zjawisk gospodarczych (tj. np. niski poziom przedsiębiorczości, wysokie bezrobocie, niska jakość infrastruktury technicznej) i społecznych (tj. np. niski dostęp do usług publicznych, depopulacja, ubóstwo, natężenie zjawisk patologicznych).

Działania rewitalizacyjne planowane do realizacji w ramach RPO WL 2014-2020 ukierunkowane będą na wyprowadzanie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego, celem ograniczenia ubóstwa w regionie. Działania te prowadzić mają m.in. do poprawy jakości życia mieszkańców oraz ożywienia gospodarczego i społecznego obszaru zdegradowanego. Warunkiem powodzenia działań rewitalizacyjnych jest konieczność zwiększenia ich kompleksowości. Kompleksowość przedsięwzięć rewitalizacyjnych wyrazi się w integrowaniu działań w ramach różnych Osi Priorytetowych.

System wdrażania Programu zapewni warunki, umożliwiające skuteczną realizację projektów rewitalizacyjnych poprzez:

- dedykowane rewitalizacji działania,
- premiowanie projektów realizowanych na obszarach zdegradowanych,
- realizację wsparcia dedykowanego społecznościom i osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym na obszarach rewitalizowanych.

Działaniami dedykowanymi obszarom wymagającym rewitalizacji będą Działania 13.3 *Rewitalizacja obszarów miejskich*, 13.4 *Rewitalizacja obszarów wiejskich* oraz 13.8 *Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych*. W ramach przedmiotowych działań zaplanowano realizację przedsięwzięć infrastrukturalnych, mających na celu przywracanie bądź nadawanie nowych funkcji zdegradowanym społecznie, gospodarczo, środowiskowo obszarom, podporządkowanych i ukierunkowanych na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych.

W ramach Programu przewidziano także preferencje dla inwestycji niezbędnych dla kompleksowej rewitalizacji danego obszaru realizowanych w ramach następujących Działań:

- Działanie 3.1 *Tereny inwestycyjne*
- Działanie 5.2 *Efektywność energetyczna sektora publicznego*
- Działanie 5.3 *Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego*
- Działanie 5.5 *Promocja niskoemisyjności*
- Działanie 7.1 *Dziedzictwo kulturowe i naturalne*
- Działanie 9.1 *Aktywizacja zawodowa*
- Działanie 9.3 *Rozwój przedsiębiorczości*
- Działanie 9.6 *Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego*
- Działanie 11.1 *Aktywne włączenie*
- Działanie 11.2 *Usługi społeczne i zdrowotne*
- Działanie 11.4 *Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego*
- Działanie 12.6 *Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego*
- Działanie 13.1 *Infrastruktura ochrony zdrowia*
- Działanie 13.2 *Infrastruktura usług społecznych*.

Dodatkowo w ramach Działania 11.1 *Aktywne włączenie* oraz Działania 11.4 *Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego* zaplanowano realizację programów ukierunkowanych na aktywizację oraz reintegrację społeczno-zawodową społeczności marginalizowanych na obszarach objętych działaniami rewitalizacyjnymi, w celu zwiększenia aktywności społecznej oraz gotowości do podejmowania pracy uczestników tych programów.

A.1.2 Indykatoryna alokacja UE planowana na projekty rewitalizacyjne

Oś priorytetowa	Działanie/ poddziałanie	Fundusz	Indykatoryna alokacja UE (EUR)	Metoda preferencji
3 Konkurencyjność przedsiębiorstw	3.1 Tereny inwestycyjne	EFRR	325 729	Kryteria wyboru projektów
5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego	EFRR	28 712 116	Kryteria wyboru projektów
5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego	EFRR	3 816 713	Kryteria wyboru projektów
5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	5.5 Promocja niskoemisyjności	EFRR	1 377 024	Kryteria wyboru projektów
7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego	7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne	EFRR	6 503 554	Kryteria wyboru projektów
9 Rynek pracy	9.1 Aktywizacja zawodowa	EFS	1 165 488	Kryteria wyboru projektów
9 Rynek pracy	9.3 Rozwój przedsiębiorczości	EFS	1 797 170	Kryteria wyboru projektów
9 Rynek pracy	9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	1 000 000	Kryteria wyboru projektów
11 Włączenie społeczne	11.1 Aktywne włączenie	EFS	4 606 772	Konkurs dedykowany projektom zgodnym z programem rewitalizacji.
11 Włączenie społeczne	11.2 Usługi społeczne i zdrowotne	EFS	2 486 374	Kryteria wyboru projektów
11 Włączenie społeczne	11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	1 000 000	Kryteria wyboru projektów
12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.6 Kształcenie ogólnie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	1 498 972	Kryteria wyboru projektów
13 Infrastruktura społeczna	13.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	EFRR	30 778 500	Kryteria wyboru projektów
13 Infrastruktura społeczna	13.2 Infrastruktura usług społecznych	EFRR	2 525 000	Kryteria wyboru projektów

13 Infrastruktura społeczna	13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich	EFRR	64 404 315	Działanie dedykowane rewitalizacji
13 Infrastruktura społeczna	13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich	EFRR	29 961 451	Działanie dedykowane rewitalizacji
13 Infrastruktura społeczna	13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	EFRR	16 573 571	Działanie dedykowane rewitalizacji

A.2 Wsparcie przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich w ramach ZIT

A.2.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

ZIT w województwie lubelskim realizowany będzie na obszarze miasta Lublin i jego obszarze funkcjonalnym. W skład Związku ZIT wchodzić będą następujące gminy: Lublin, Świdnik, Nałęczów, Konopnica, Wólka, Jastków, Niemce, Strzyżewice, Niedrzwica Duża, Lubartów, Miasto Lubartów, Głusk, Mełgiew, Piaski, Jabłonna, Spiczyn.

Celem nadrzędnym realizacji ZIT będzie poprawa spójności społecznej i gospodarczej, wzmocnienie istniejących powiązań i wykorzystanie ich dla stworzenia wspólnej zintegrowanej przestrzeni LOFu, zachowując odrębność poszczególnych gmin, wchodzących w jego skład i wykorzystując lokalne mocne strony i szanse.

Zakres powierzenia władzom miejskim zadań związanych z realizacją programu w ramach ZIT określa pisemne porozumienie pomiędzy władzami miejskimi i IZ RPO. Zgodnie z art. 123 ust. 6 rozporządzenia 1303/2013 władze miejskie realizują zadania związane przynajmniej z wyborem projektów do dofinansowania. Minimalny zakres powierzenia zadań oznacza, że władze miejskie zatwierdzają razem z IZ RPO listy projektów wyłonionych w konkursie. Natomiast w przypadku trybu pozakonkursowego władze miejskie przedkładają IZ RPO listy projektów zidentyfikowanych w ramach Strategii ZIT, spriorytetyzowanych w oparciu o kryteria zatwierdzone przez KM RPO dotyczące stopnia zgodności z celami strategii ZIT. IZ RPO dokonuje ostatecznego sprawdzenia kwalifikowalności projektów do dofinansowania, zgodnie z art. 7 ust 5 rozporządzenia 1301/2013, chyba że porozumienie przewiduje inaczej. Techniczna organizacja naboru i ocena projektów pod względem formalnym i merytorycznym dokonywana będzie przez władze miejskie lub IZ RPO, w stosownych przypadkach z udziałem ekspertów zewnętrznych, zgodnie z postanowieniami porozumienia.

Ponadto zostaną zapewnione przejrzyste procedury wyboru projektów (m.in. w wytycznych w sprawie zasad wyboru projektów). Kryteria dotyczące niedyskryminacji będą każdorazowo brane pod uwagę.

Zakłada się komplementarny wkład EFRR i EFS w realizację projektów w ramach ZIT z wydzieloną alokacją ok. 5% programu. ZIT dla miasta Lublina będzie uzupełniony projektami komplementarnymi w zakresie transportu, realizowanymi w ramach PO PW oraz innymi projektami współfinansowanymi w zakresie POIS.

A.2.2 Alokacja UE przeznaczona na ZIT wojewódzki

Oś priorytetowa	Działanie/ poddziałanie	Fundusz	Alokacja UE przeznaczona na ZIT (EUR)	Finansowanie ogółem (EUR)
2 Cyfrowe Lubelskie	2.2 Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	EFRR	760 890	895 165
3 Konkurencyjność przedsiębiorstw	3.8 Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji	EFRR	0	0

	Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego			
5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	5.6 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFRR	81 884 728	96 334 973
7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego	7.4 Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFRR	9 577 036	11 267 102
8 Mobilność regionalna i ekologiczny transport	8.4 Transport w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFRR	3 846 530	4 525 328
9 Rynek pracy	9.6Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	2 183 984	2 569 393
9 Rynek pracy	9.7Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	1 071 051	1 260 061
10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian	10.4 Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	5 367 876	6 315 149
11 Włączenie społeczne	11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	2 498 471	2 939 377
11 Włączenie społeczne	11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	0	0
11 Włączenie społeczne	11.6Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	0	0
12. Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.5Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	327 366	385 136
12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	2 591 647	3 048 997
13 Infrastruktura społeczna	13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	EFRR	16 573 571	19 498 319

A.3.Obszary wiejskie

A.3.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

Województwo lubelskie cechuje się stosunkowo dużym zróżnicowaniem wewnątrzregionalnym. Znaczne różnice występują pomiędzy rozwojem obszarów wiejskich a miastami, przy czym obszary wiejskie, zgodnie z klasyfikacją Eurostatu (DEGURBA), zajmują znaczną część województwa lubelskiego - 190 gmin. W porównaniu do miast, obszary wiejskie są znacznie gorzej wyposażone w podstawową infrastrukturę społeczną i komunalną. Obszary te charakteryzują się m.in. wysokim poziomem bezrobocia długotrwałego i ukrytego, niskim wskaźnikiem upowszechnienia wychowania przedszkolnego, niskim stopniem zwodociągowania i skanalizowania oraz ograniczonym dostępem do usług społecznych i zdrowotnych. Duże dysproporcje rozwojowe występują także w zakresie dostępu i aktywności przedsiębiorców z obszarów wiejskich do usług instytucji otoczenia biznesu oraz instrumentów finansowania i wsparcia zewnętrznego.

W celu zapobieżenia trwałej marginalizacji, a w efekcie wykluczeniu znacznej grupy mieszkańców, interwencja RPO WL 2014 - 2020 koncentrować się będzie na obszarach, na których kumulują się bariery o charakterze infrastrukturalnym, społecznym i ekonomicznym. Dedykowane wsparcie dla obszarów wiejskich zostanie zastosowane w ramach PI 4a *Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych*, 6c *Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego* oraz 9b *Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich* i stanowić będzie ok. 8% alokacji Programu. Ponadto w ramach Programu przewidziano preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich lub których ostatecznymi odbiorcami są podmioty/osoby z obszarów wiejskich. Łącznie na wsparcie obszarów wiejskich zostanie skierowane ok. 50% alokacji Programu.

A.3.2 Indykatoryna alokacja UE planowana na projekty realizowane na obszarach wiejskich lub projekty, których ostatecznymi odbiorcami są podmioty/osoby z obszarów wiejskich lub realizowana infrastruktura obejmuje obszary wiejskie

Oś priorytetowa	Działanie/poddziałanie	Fundusz	Indykatoryna alokacja UE (EUR)	Metoda preferencji projektów z obszarów wiejskich
4 Energia przyjazna środowisku	4.1 Wsparcie wykorzystania OZE	EFRR	108 700 403	W ramach Działania przewiduje się terytorializację poprzez konkursy dedykowane z podziałem środków finansowych na tereny wiejskie i miejskie
4 Energia przyjazna środowisku	4.2 Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach	EFRR	26 823 826	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
6 Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów	6.4 Gospodarka wodno-ściekowa	EFRR	50 375 181	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego	7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne	EFRR	25 134 104	W ramach Działania przewiduje się terytorializację poprzez dedykowane wsparcie z podziałem środków finansowych na projekty o charakterze lokalnym i regionalnym. Preferowane będą projekty realizowane na obszarach wiejskich

9 Rynek pracy	9.1 Aktywizacja zawodowa	EFS	14 005 851	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
9 Rynek pracy	9.2 Aktywizacja zawodowa – projekty PUP	EFS	41 985 147	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
11 Włączenie społeczne	11.2 Usługi społeczne i zdrowotne	EFS	28 122 384	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
11 Włączenie społeczne	11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	0	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.2 Kształcenie ogólne	EFS	12 982 832	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.4 Kształcenie zawodowe	EFS	33 802 179	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	EFS	707 374	Preferencje w dostępie do środków poprzez premiowanie w trakcie wyboru do dofinansowania projektów realizowanych na terenach wiejskich
13 Infrastruktura społeczna	13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich	EFRR	29 961 451	Działanie dedykowane obszarom wiejskim
13 Infrastruktura społeczna	13.5 Infrastruktura przedszkolna	EFRR	2 050 962	Premiowane poprzez preferencję punktową obszarów o niskim stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. W realiach województwa lubelskiego obszary o najniższym stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej są to obszary wiejskie

B. Wymiar terytorialny - formy fakultatywne

B.1 RLKS

W ramach RPO nie będzie zastosowany instrument RLKS w formule bezpośredniej. W ramach programu planuje się wsparcie Lokalnych Grup Działania (LGD) jako potencjalnych beneficjentów. Interwencja RPO będzie stanowiła uzupełnienie wsparcia EFRROW i EFMR na terytorium danej LGD i będzie realizowana w oparciu o Lokalną Strategię Rozwoju. Koszty przygotowawcze, bieżące oraz koszty animacji LGD nie będą wspierane środkami EFS w ramach RPO.

B.2 Wsparcie przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju innych obszarów miejskich niż obszary funkcjonalne miast wojewódzkich (w tym ZIT, instrumenty spełniające kryteria art. 36 rozporządzenia 1303/2013 oraz art. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 289), zwanego dalej „rozporządzeniem 1301/2013”)

Nie dotyczy

B.3 Wsparcie ZIT poza zintegrowanymi przedsięwzięciami z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (instrumenty spełniające kryteria art. 36 rozporządzenia 1303/2013 inne niż obszary miejskie)

B.3.1 Krótki opis zakresu i zasad funkcjonowania instrumentu terytorialnego

W ramach RPO WL 2014-2020 realizowane będą na terenie 4 miast subregionalnych (Biała Podlaska, Chełm, Puławy, Zamość) projekty zintegrowane⁶⁴⁴, tzw. Strategiczne Inwestycje Terytorialne, które wpisywać się będą w obszary strategicznej interwencji określone w „Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020”. Realizacja SIT na wyodrębnionych obszarach będzie możliwa jedynie w oparciu o opracowane dokumenty strategiczne, o których mowa w art. 36 rozporządzenia ramowego.

IZ nie przewiduje przekazywania funkcji zarządczych związanych z wdrażaniem funduszy UE miastom subregionalnym, które realizować będą instrument SIT.

Miasta subregionalne pełnią ważną rolę jako ośrodki koncentrujące funkcje gospodarcze i społeczne, będące ważnym miejscem dostarczania usług oraz uzupełnienia oferty i funkcji miasta Lublina w świadczeniu usług publicznych istotnych z perspektywy ich mieszkańców, jak również mieszkańców otaczających obszarów wiejskich. Planowana interwencja służyć będzie wzmocnieniu zróżnicowanych funkcji ponadlokalnych i wykorzystaniu wewnętrznego potencjału, rozbudowie wewnętrznych i zewnętrznych powiązań funkcjonalnych, kompleksowej rewitalizacji oraz zwiększeniu i poprawie dostępności do podstawowych usług publicznych. W związku z powyższym interwencja będzie koncentrować się m.in. na pobudzeniu aktywności gospodarczej, wsparciu rozwoju MŚP, poprawie stanu środowiska przyrodniczego oraz adaptacji do zmian klimatycznych, a także na działaniach z zakresu podnoszenia jakości zasobów ludzkich i włączenia społecznego.

Zakłada się komplementarny wkład EFRR i EFS w realizację projektów składających się na SIT (ok. 2,00% ogólnej alokacji Programu).

B.3.2 Alokacja i wkład krajowy

Oś priorytetowa	Fundusz	Alokacja UE (EUR)

⁶⁴⁴ Projekty zintegrowane to wiązka projektów wzajemnie powiązanych, których realizacja prowadzi do osiągnięcia celów wskazanych w dokumentach strategicznych miast subregionalnych.

2 Cyfrowe Lubelskie	EFRR	1 803 958,00
3 Konkurencyjność przedsiębiorstw	EFRR	5 011 353,00
5 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna	EFRR	12 937 393,00
7 Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego	EFRR	13 325 305,00
9 Rynek pracy	EFS	1 007 073,00
11 Włączenie społeczne	EFS	305 218,00
12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje	EFS	98 804,00
13 Infrastruktura społeczna	EFRR	10 506 003,00

B.4 Inne instrumenty terytorialne

W procesie realizacji RPO WL 2014-2020 wykorzystany zostanie mechanizm **przedsięwzięć zintegrowanych**, mający na celu wyłonienie i uporządkowanie oddolnych inicjatyw, dla innych obszarów wymagających strategicznej interwencji (m.in. miasta powiatowe). Dla tego typu przedsięwzięć stosowane będą preferencje na etapie oceny projektów konkursowych.

V. Wykaz najważniejszych dokumentów służących realizacji PO

1. Wykaz rozporządzeń krajowych i UE oraz krajowych ustaw

1.1 Rozporządzenia UE

- a) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 320),
- b) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz. Urz. UE z 30.07.2018 r., nr L 193),
- c) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 289),
- d) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r., str. 470),
- e) Rozporządzenie delegowane KE (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz. Urz. UE L 74 z 14.03.2014 r., str. 1),
- f) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) NR 288/2014 z dnia 25 lutego 2014 r. ustanawiające zasady, zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1303/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, w odniesieniu do wzoru dla programów operacyjnych w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1299/2013 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” w odniesieniu do wzoru dla programów EWT w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (Dz. Urz. UE L 87 z 22.03.2014 r., str. 1),
- g) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014 r., str. 1),
- h) Sprostowanie do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 329 z 15.12.2015 r., str. 28),
- i) Sprostowanie do rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 149 z 7.06.2016 r., str. 10),
- j) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 2017/1084 z dnia 14 czerwca 2017 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 651/2014 w odniesieniu do pomocy na infrastrukturę portową i infrastrukturę portów lotniczych, progów powodujących obowiązek zgłoszenia pomocy na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego, pomocy na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną, a także programów regionalnej pomocy operacyjnej skierowanych do regionów najbardziej oddalonych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 702/2014 w odniesieniu do obliczania kosztów kwalifikowalnych (Dz. Urz. UE L 156 z 20.06.2017 r. str. 1);
- k) Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L 352 z 24.12.2013 r., str. 1),
- l) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające

- rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.Urz.L. 2018 str. 193),
- m) Rozporządzenie delegowane KE (UE) nr 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych(Dz. Urz. UE L 74 z 14.03.2014 r., str. 1),
  - n) Rozporządzenie delegowane KE (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego(Dz. Urz. UE L 138 z 13.05.2014 r., str. 5),
  - o) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 964/2014 z dnia 11 września 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013w odniesieniu do standardowych warunków dotyczących instrumentów finansowych(Dz.U. UE L 271z 12.09.2014, str. 16),
  - p) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 821/2014 z dnia 28 lipca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013w zakresie szczegółowych uregulowań dotyczących transferu wkładów z programów i zarządzania nimi, przekazywania sprawozdań z wdrażania instrumentów finansowych, charakterystyki technicznej działań informacyjnych i komunikacyjnych w odniesieniu do operacji oraz systemu rejestracji i przechowywania danych(Dz.U. UE L 223z 29.07.2014, str. 7),
  - q) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 215/2014 z dnia 7 marca 2014 r. ustanawiające zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w zakresie metod wsparcia w odniesieniu do zmian klimatu, określania celów pośrednich i końcowych na potrzeby ram wykonania oraz klasyfikacji kategorii interwencji w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych(Dz.U. UE L 69z 8.03.2014, str. 65),
  - r) Rozporządzenie wykonawcze KE nr 184/2014 z dnia 25 lutego 2014 ustanawiające, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, warunki mające zastosowanie do systemu elektronicznej wymiany danych między państwami członkowskimi a Komisją oraz przyjmujące, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”, klasyfikację kategorii interwencji dla wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”(Dz.U. UE L 57z 27.02.2014, str. 7),
  - s) Rozporządzenie wykonawcze KE nr 1011/2014 z dnia 22 września 2014 r. ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w odniesieniu do wzorów służących do przekazywania Komisji określonych informacji oraz szczegółowe przepisy dotyczące wymiany informacji między beneficjentami a instytucjami zarządzającymi, certyfikującymi, audytowymi i pośredniczącymi(Dz.U. UE L 286 z 30.09.2014, str. 1),
  - t) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz.UE L 119/1).

1.2 Ustawy krajowe

- a) Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2021 r. poz. 1057),
- b) Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818z późn. zm.),

- c) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305),
- d) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019r. poz. 1843 z późn. zm.),
- e) Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. 2021 r. poz. 217 z późn. zm.)
- f) Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. 2021 r. poz. 685 z późn. zm.,
- g) Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2021 r. poz. 247),
- h) Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781),
- i) Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 743),
- j) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 z późn. zm.),
- k) Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. 2020 r. poz. 1325 z późn. zm.),
- l) Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735),
- m) Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz. U. 2020 r. poz. 1861 z późn. zm.),
- n) Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716),
- o) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.),
- p) Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176),
- q) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327z późn. zm.),
- r) Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292),
- s) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2021 r. poz. 162),
- t) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.),
- u) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573),
- v) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
- w) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
- x) Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 2215 z późn. zm.),
- y) Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1231 z późn. zm.),
- z) Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75),
- aa) Ustawa z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2012 r. poz. 769 z późn. zm.),
- bb) Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320 z późn. zm.),
- cc) Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 z późn. zm.)
- dd) Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910 z późn. zm.),
- ee) Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2019 z późn. zm.).

1.3 Rozporządzenia krajowe

- a) Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2017r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych (Dz. U. poz. 2477),
- b) Obwieszczenie Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych z dnia 1 stycznia 2021 r. w sprawie aktualnych progów unijnych, ich równowartości w złotych, równowartości w złotych kwot wyrażonych w euro oraz średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych lub konkursów (Monitor Polski 2021 r. poz. 11).
- c) Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie rejestru podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 1279z późn. zm.),
- d) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. 2017 r. poz. 2247),
- e) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz. 1113 z późn. zm.),

- f) Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie zaliczek w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich (Dz. U. poz. 2367),
- g) Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz przekazywania informacji dotyczących tych płatności (Dz. U. z 2018 r. poz. 1011z późn. zm.),
- h) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2020 r. poz. 1289),
- i) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. poz. 532 z późn. zm.),
- j) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1280),
- k) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 622z późn. zm.),
- l) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (Dz. U. poz. 1632),
- m) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 244, poz. 1626 z późn. zm.),
- n) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. poz. 1644),
- o) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977 z późn. zm.),
- p) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356 z późn. zm.),
- q) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. poz. 467z późn. zm.),
- r) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184 z późn. zm.),
- s) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860 z późn. zm.),
- t) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 19 marca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 488z późn. zm.),
- u) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1073z późn. zm.),
- v) Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. poz. 1450z późn. zm.),
- w) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 lipca 2014 r. w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełniać lokal, w którym ma być prowadzony żłobek lub klub dziecięcy (Dz. U. z 2019 r. poz. 72),
- x) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2011 r. w sprawie zakresu programów szkoleń dla opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym oraz dziennego opiekuna (Dz. U. z 2020 r. poz. 1205),
- y) Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 16 czerwca 2016 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę badawczą w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 899),
- z) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na badania podstawowe, badania przemysłowe, eksperymentalne prace rozwojowe oraz studia wykonalności w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1075),

- aa) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1620z późn. zm.),
- bb) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach celu tematycznego 3 w zakresie wzmocnienia konkurencyjności mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1623z późn. zm.),
- cc) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy mikroprzedsiębiorcom, małym i średnim przedsiębiorcom na usługi doradcze oraz udział w targach w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1417),
- dd) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie innowacyjności oraz innowacje procesowe i organizacyjne w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 2010),
- ee) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1594),
- ff) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę lokalną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1208),
- gg) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 września 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w układy wysokosprawnej kogeneracji oraz na propagowania energii ze źródeł odnawialnych w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1420z późn. zm.),
- hh) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 2011z późn. zm.),
- ii) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28 sierpnia 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje wspierające efektywność energetyczną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (Dz. U. poz. 1363z późn. zm.),
- jj) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy na realizację inwestycji służących podniesieniu poziomu ochrony środowiska w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 2022z późn. zm.),
- kk) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 5 listopada 2015 r. w sprawie udzielania pomocy inwestycyjnej na efektywny energetycznie system ciepłowniczy i chłodniczy w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 2021),
- ll) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 20 października 2015 r. w sprawie udzielenia pomocy inwestycyjnej na infrastrukturę sportową i wielofunkcyjną infrastrukturę rekreacyjną w ramach regionalnych programów operacyjnych na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1593),
- mm) Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie warunków obniżania wartości korekt finansowych oraz wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z udzielaniem zamówień (Dz. U. z 2018 r. poz. 971z późn. zm.).
- nn) Rozporządzenie Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 28 kwietnia 2020 r. w sprawie udzielania pomocy w formie dotacji lub pomocy zwrotnej w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020 w celu wspierania polskiej gospodarki w związku z wystąpieniem pandemii Covid-19 (Dz.U. poz.773 z późn. zm.).

2. Wykaz krajowych wytycznych⁶⁴⁵

- Wytyczne w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji zasady partnerstwa na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie wykorzystania środków pomocy technicznej na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie procesu desygnacji na lata 2014-2020,

⁶⁴⁵ W rozumieniu art. 5 Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020.

- Wytyczne w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie szczegółowego opisu osi priorytetowych krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie komitetów monitorujących na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie informacji i promocji programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie kontroli realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie sprawozdawczości na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie sposobu korygowania i odzyskiwania nieprawidłowych wydatków oraz raportowania nieprawidłowości w ramach programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020,
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020.

3. Indykatory wykaz dokumentów towarzyszących realizacji projektu (dla beneficjentów)

- a) Formularz wniosku o dofinansowanie projektu w ramach RPO WL 2014-2020,
- b) Instrukcja do wypełnienia formularza wniosku o dofinansowanie projektu w ramach RPO WL 2014-2020,
- c) Wzór umowy o dofinansowanie projektu w ramach RPO WL 2014-2020,
- d) Wzór wniosku beneficjenta o płatność w ramach RPO WL 2014-2020,
- e) Instrukcja wypełniania wniosku beneficjenta o płatność w ramach RPO WL 2014-2020,
- f) Karty oceny projektu oraz weryfikacji wniosku/fiszki projektowej,
- g) Wzór Roczno Planu Działań Pomocy Technicznej,
- h) Strategia komunikacji Polityki Spójności na lata 2014-2020,
- i) Strategia komunikacji RPO WL na lata 2014-2020,
- j) Wzór Roczno planu działań informacyjnych i promocyjnych RPO WL na lata 2014-2020,
- k) Poradnik beneficjenta programów polityki spójności 2014-2020 w zakresie informacji i promocji.

4. Inne dokumenty

- a) Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020,
- b) Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- c) Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku,
- d) Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego na lata 2015-2030.

VI. Spis skrótów

Spis skrótów	
CT	cel tematyczny
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne
IK UP	Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa
IZ	instytucja zarządzająca
IF	Instrumenty finansowe
JST	Jednostki samorządu terytorialnego
KE	Komisja Europejska
KM	Komitet Monitorujący
KOP	komisja oceny projektów
KPPUiWS	Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020
MFIPR	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
MŚP, MMŚP	mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
MUP	Miejski Urząd Pracy
OZE	Odnawialne źródła energii
PI	priorytet inwestycyjny
PO	program operacyjny
PO IR	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój
PO IŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PO PC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa
PO WER	Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój
PSF	Podmiotowy System Finansowania
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
RDW	Ramowa Dyrektywa Wodna tj. Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej
RLKS	rozwój lokalny kierowany przez społeczność
RPO WL 2014 - 2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020
RSI	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku
BUR	BazaUsług Rozwojowych
SRWL	Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)
SUE RMB	Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego
SZOOP	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
TIK	Technologie informacyjno-komunikacyjne
UMWL	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie
UP	Umowa Partnerstwa
WZPP	Wykaz Zidentyfikowanych Projektów Pozakonkursowych
WLWK	Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych
ZIT	zintegrowane inwestycje terytorialne

VII. Załączniki

Załącznik 1 – Tabela transpozycji PI na działania/ poddziałania w poszczególnych osiach priorytetowych

Załącznik 2 – Tabela wskaźników rezultatu bezpośredniego i produktu dla działań i poddziałań

Załącznik 3 - Kryteria wyboru projektów dla poszczególnych osi priorytetowych, działań i poddziałań

- Załącznik 3a - Kryteria wyboru projektów dla wszystkich Działań współfinansowanych z EFS w ramach RPO WL 2014-2020
- Załącznik 3b - Kryteria wyboru Rocznych Planów Działań Pomocy Technicznej w ramach 14 Osi RPO WL 2014 – 2020 – Pomoc Techniczna oraz w ramach 16 Osi RPO WL 2014 – 2020 – Pomoc techniczna REACT – EU
- Załącznik 3c - Kryteria oceny strategicznej zgodności ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego (projekty pozakonkursowe dla wszystkich Działań Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego realizowane w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego)
- Załącznik 3d - Kryteria formalne oraz kryteria merytoryczne wyboru projektów dla Działań współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wdrażanych przez DW EFRR
- Załącznik 3e - Kryteria formalne oraz kryteria merytoryczne wyboru projektów dla Działań współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wdrażanych przez LAWP
- Załącznik 3f - Kryteria wyboru projektów w procedurze negocjacyjno - uzgodnieniowej przedsięwzięć priorytetowych dla realizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020, które będą mogły otrzymać dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020

Załącznik 4 - Ramowe Plany Działań w części dotyczącej kryteriów wyboru projektów

- Załącznik 4a – Ramowy Plan Działań w części dotyczącej kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej 9 Rynek pracy
- Załącznik 4b – Ramowy Plan Działań w części dotyczącej kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej 10 Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian
- Załącznik 4c – Ramowy Plan Działań w części dotyczącej kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej 11 Włączenie społeczne
- Załącznik 4d – Ramowy Plan Działań w części dotyczącej kryteriów wyboru projektów dla Osi Priorytetowej 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje

Załącznik 5 - Wykaz Zidentyfikowanych Projektów Pozakonkursowych (Wykaz projektów zidentyfikowanych przez właściwą instytucję w ramach trybu pozakonkursowego wraz z informacją o projekcie i podmiocie, który będzie wnioskodawcą)

Wykaz zawiera projekty zidentyfikowane w ramach trybu pozakonkursowego, współfinansowane ze środków EFRR. W zakresie projektów współfinansowanych z EFS, analogiczne informacje zawiera załącznik nr 4.

Załącznik 6 – Zakres interwencji realizowany w poszczególnych Działaniach RPO WL 2014-2020

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie
Departament Zarządzania Programami Regionalnymi
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin
email: drpo@lubelskie.pl, tel. 81 44 16 738, fax. 81 44 16 740
www.rpo.lubelskie.pl

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Program współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego